NOUL TESTAMENT

NOUL TESTAMENT
AL
DOMNULUI NOSTRU ISUS CRISTOS

CELE PATRU EVANGHELII
FAPTELE APOSTOLILOR
EPISTOLELE - APOCALIPSUL

Ediția a II-a
revăzută de Părinții Franciscani

ROMA
1967

Cum versio Novi Testamenti in linguam romenam a duobus Provinciae S. Joseph Ordinis nostri Theologis recognita et iuxta textus originales emendata fuerit, praesentium tenore facultatem concedimus ut, servatis de caetero jure servandis, typis imprimi possit.

Romae, ad Ss. XII Apostolos,
die 8 *Decembris* 1958.

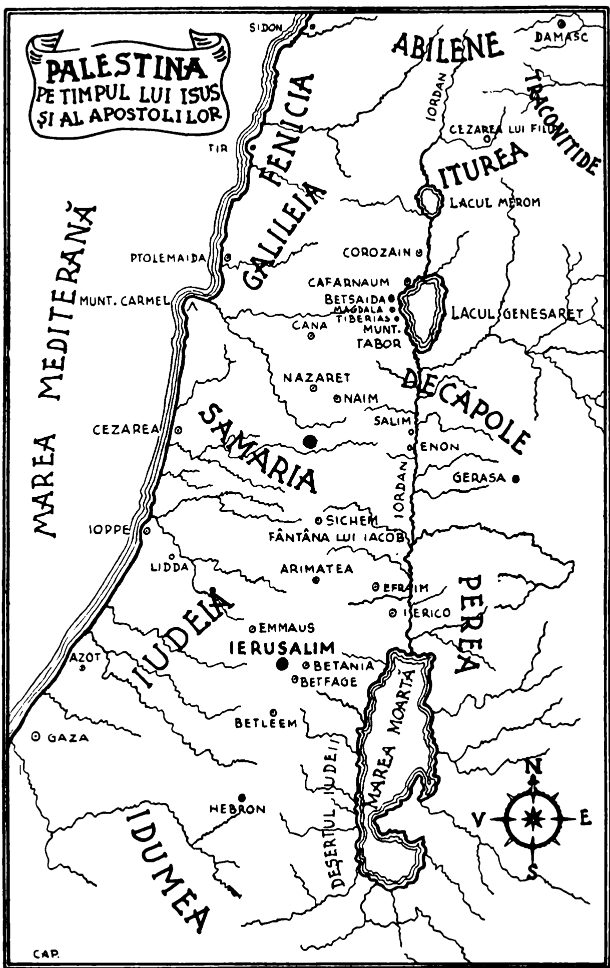
FR. VICTORIUS M. COSTANTINI
Minister Generalis O.F.M.Conv.

(L. S.)

Imprimatur

Patavii, die 14 Februarii 1959.

I. PRETTO, *Vic. Gen.*

PALESTINA
PE TIMPUL LUI ISUS
ŞI AL APOSTOLILOR
SIDON
ABILENE
DAMASC
TRACONITIDE
IORDAN
CEZAREA LUI FILIP
TIR
FENICIA
ITUREA
GALILEIA
LACUL MEROM
MAREA MEDITERANĂ
PTOLEMAIDA
COROZAIN
CAFARNAUM
BETSAIDA
MAGDALA
TIBERIAS
MUNT. CARMEL
LACUL GENESARET
CANA
MUNT. TABOR
NAZARET
DECAPOLE
NAIM
SAMARIA
SALIM
CEZAREA
ENON
GERASA
IORDAN
SICHEM
IOPPE
FÂNTÂNA LUI IACOB
LIDDA
ARIMATEA
EFRAIM
PEREA
IUDEIA
IERICO
EMMAUS
IERUSALIM
AZOT
BETANIA
BETFAGE
MAREA MOARTĂ
BETLEEM
GAZA
DEŞERTUL IUDEII
N
HEBRON
V
E
S
IDUMEA
CAP.

NOUL TESTAMENT

Noul Testament este o culegere de 27 de scrieri. care, deşi diferite prin conţinutul lor, au totuşi o natură comună, sunt adică suprafireşti, scrise sub insuflarea deosebită şi sub conducerea Sfântului Spirit. Ele ne fac cunoscută revelaţiunea creştină, adică învăţăturile descoperite oamenilor de Isus Cristos.

Aceste scrieri, care compun Noul Testament, se împart, după cuprinsul şi scopul deosebit al fiecăreia, în scrieri istorice, doctrinale *şi* profetice.

— *Scrieri istorice sunt cele 4 Evanghelii şi Faptele Apostolilor.*

— *Scrieri doctrinale sunt cele 14 scrisori (Epistole) ale Sfântului Apostol Pavel şi cele 7 Epistole Catolice ale altor Apostoli.*

— *Scriere profetică este una singură, numită* Apocalips, *adică descoperirea celor ce vor fi la sfârşitul lumii.*

Noul Testament cuprinde deci faptele petrecute dela venirea lui Isus Cristos până la moartea sf. Ioan Evanghelistul, pe la anul 100 *al erei creştine. A fost scris în limba grecească populară, care se vorbea nu numai în partea de răsărit a imperiului roman, ci chiar şi în Italia (afară de Evanghelia sf. Matei, scrisă în limba aramaică).*

Cu toate că scrierile Noului Testament s'au răspândit mult în tot imperiul roman în cele dintâi trei veacuri, nu ne-au rămas decât fragmente preţioase, dat că materia de care se serveau la scris era foarte friabilă (papirus). In schimb, începând cu veacul al IV-lea şi adoptându-se în scriere pergamentul, avem întregi copii cu Noul Testament. Cu înmulţirea codicelor se înmulţiră şi greşelile accidentale făcute de copişti; substanţa însă a rămas aceeaşi.

Foarte de timpuriu Evangheliile au fost traduse în latineşte, spre uzul creştinilor din imperiul roman de apus, care nu înţelegeau greceşte. Versiunea aceasta se chiamă «Itala», *pentrucă făcută fără îndoială în Italia. După cererea Papii Damas, sf. Ieronim a revăzut această traducere pentru a o*

apropia cât mai mult de textul original. Lucrarea aceasta a făcut-o el pe la anul 384; ea cuprinde întreaga sf. Scriptură, Noul şi Vechiul Testament, şi e cunoscută cu numele de «Vulgata», *folosită de Biserica latină.*

In evul mediu, în Biserica orientală s'a compus un text unic, care a fost adoptat de toţi (textus receptus). Dar după descoperirea manuscrisului din Vatican în veacul al XIX-lea şi a altor fragmente din cele mai vechi timpuri ale creştinismului, scripturiştii s'au străduit să ne dea un text cât mai apropiat de textul original pierdut.

* * *

Multe au fost traducerile Bibliei, şi mai ales ale Noului Testament în decursul veacurilor în limba română. Fără a pomeni îndeosebi de traducerile parţiale făcute în veacul al XV-*lea, al* XVI-*lea şi al* XVII-*lea, merită să menţionăm Biblia de la Bucureşti a lui Şerban Cantacuzino* (1688), *cuprinzând Vechiul şi Noul Testament complet; Biblia întreagă a lui Samuil Micu Klein, tipărită la Blaj* (1795) *şi cea de la Bucureşti din* 1938, *ca să ne oprim la cele mai principale. Tot in* 1938, *episcopul român unit al Lugojului, Dr. Ioan Bălan, a dat la lumină Noul Testament întreg cu explicări ori tâlcuri foarte potrivite.*

Pentru catolicii de rit latin din România, cea dintâi traducere românească a Evangheliilor a fost făcută de Părinţii Franciscani începând din 1916. *In puţini ani Evangheliile s'au epuizat şi se simţea nevoia retipăririi. Fură traduse şi Faptele Apostolilor, Epistolele şi Apocalipsul, şi astfel în* 1935 *din Tipografia Serafică ieşi la lumină traducerea întreagă a Noului Testament într'un singur volum.*

In scurt timp şi această ediţie s'a epuizat cu totul. Războiul cu urmările lui dezastroase, a făcut imposibilă retipărirea. Preoţii franciscani români din Italia, la îndemnul multor compatrioţi, s'au străduit să scoată o altă ediţie a Noului Testament.

Cu deosebire de cea precedentă, ediţia de faţă a fost corectată pe ici colo după textele originale, ţinându-se seama de studiile exegetice şi de tot progresul ştiinţific din ultimii ani. A fost revizuită şi limba, eliminându-se unele provincialisme, care ar fi putut întuneca oarecum înţelesul. La fel şi

notele, care tălmăcesc şi lămuresc punctele mai grele de înţeles, au fost revizuite şi întregite.

Dorinţa de a arăta folosul şi frumuseţea acestei Scripturi Sfinte a fost călăuza şi scopul pentru care ne-am străduit să punem în mâna evlavioşilor credincioşi Noul Testament în limba română, fiind siguri că vor fi primite cu plăcere aceste scrieri dumnezeieşti şi vor aduce roade sufleteşti celor ce le vor citi.

Despre citirea Sfintei Scripturi iată cum glăsuieşte Papa Benedict XV în renumita Enciclică «Spiritus Paraclitus»: «*Îndemnăm cu stăruinţă pe credincioşii creştini ca prin citire zilnică să răsfoiască Sfintele Evanghelii, Faptele Apostolilor şi Epistolele. Să nu mai existe nicio familie creştină care să nu aibă aceste scrieri*».

CELE PATRU EVANGHELII

Isus Cristos, care este autorul principal al Evangheliilor, n'a scris ci a predicat numai. La fel şi Apostolii timp de aproape 20 de ani n'au făcut altăceva decât să predice şi să catehizeze. Repetau faptele şi învăţăturile lui Cristos, iar acestea se întipăreau în mintea credincioşilor, care la rândul lor şi le transmiteau în adunările publice şi private, formând astfel tradiţia primită dela Apostoli, care stă la baza Evangheliilor.

Pentru a stabili mai sigur şi a propaga mai uşor mesajul lui Cristos, s'a simţit nevoia de a-l fixa în scris, şi pe la anul 60 au început să se scrie faptele şi învăţăturile lui Cristos, «Vestea cea bună» (Evanghelia).

Sunt patru Evanghelii: a sfântului Matei, a sfântului Marcu, a sfântului Luca şi a sfântului Ioan, adică vestea cea bună a mântuirii, ce Fiul lui Dumnezeu a adus-o oamenilor, ne-a fost lăsată în scris de către doi apostoli: Matei şi Ioan, şi doi ucenici: Marcu şi Luca, cari de aceea se numesc Evanghelişti. Aşa că se mai poate zice că Evanghelia - Vestea cea bună a mântuirii - ne-a fost povestită în scris de către patru Evanghelişti în patru forme deosebite, cum atât de bine exprimă manuscrisele şi copiile cele mai vechi: Sfânta Evanghelie după Matei, după Marcu, după Luca, după Ioan.

Sunt dintre cărţile Sfintei Scripturi cele mai sfinte - dacă putem zice aşa - şi cele mai folositoare unui creştin. Intr'însele se scrie viaţa, învăţătura, pildele, minunile, patima, moartea şi învierea Domnului şi a Mântuitorului nostru Isus Cristos.

Citească-le credincioşii noştri cu evlavia şi cinstea ce se cuvine acestor sfinte şi dumnezeieşti cărţi. In ele va învăţa cel bogat să nu asuprească şi să nu dispreţuiască pe cel sărac, ci să-l iubească şi să-l ajute la nevoie, căci frate îi este şi tot ce va face unuia dintr'aceşti fraţi ai săi mai mici, lui Cristos va face, şi pentru aceasta împărăţia cerului va moşteni.

Va învăţa cel sărac să nu râvnească la averile altuia şi să

nu pizmuiască pe cel bogat pe care l-au robit cele vremelnice; ci dimpotrivă să-l compătimească, căci cu anevoie va intra în împărăția cerurilor, deoarece mai lesne este să treacă cămila prin urechea acului decât să intre bogatul în împărăția cerurilor. In ele va afla îndemn și pildă să se mângâie, ba chiar să-și iubească sărăcia, din dragoste către Cristos, pe care-l vede că n'are nicio piatră pe care să-și plece capul, dar pe care îl aude învățând că fericiți sunt cei săraci cu duhul, căci a lor este împărăția cerurilor.

In ele vor afla leac pentru boalele lor cei mândri, cei sgârciți, cei pizmași, cei mânioși.

Ele ne vor învăța să nu ne răzbunăm pe cei ce ne fac vreo nedreptate, ci să suferim cu răbdare toate câte ne vin din partea oamenilor, precum Cristos le-a suferit din dragoste către noi.

Evangheliile ne vor arăta cum să împlinim legea lui Dumnezeu cu toată conștiința și dragostea creștinească, și nu numai pe dinafară și din fățărie.

Ele ne învață să iubim pe Dumnezeu mai presus de orice și pe aproapele nostru ca pe noi înșine; să iertăm pe cei ce ne-au supărat, să ne rugăm pentru cei ce ne prigonesc și să facem bine tuturora, ca să fim fiii Tatălui din ceruri, care face să răsară soarele peste cei buni și peste cei răi, și plouă peste cei drepți și peste cei nedrepți.

In ele aflăm curăția ridicată la cea mai înaltă cinste, încât să ni se oprească nu numai faptele, ci și gândurile necurate, și să ni se făgăduiască că numai cei curați cu inima vor vedea pe Dumnezeu.

In Evanghelii, aceste cărți dumnezeiești, vom citi porunca de a săvârși faptele noastre cele bune nu pentru cinste și laudă omenească, ci pentru Dumnezeu, care ne vede și gândurile și inima. De aceea ne îndeamnă să facem milosteniile așa ca să nu știe stânga noastră ce face dreapta, și să postim cu toată voia și plăcerea, din dragoste și supunere la legea lui Dumnezeu, iar nu ca să ne vadă oamenii și să ne laude.

Ele ne învață cum să ne rugăm cu smerenie și cu încredere că Dumnezeu ne va asculta și ne va da ce cerem, dacă ne va fi de folos pentru suflet.

Ele ne arată deșertăciunea celor lumești și ne opresc de a căuta comori pe pământ, unde moliile le strică și hoții le fură; ele ne descopăr trăinicia celor veșnice și ne sfătuiesc să

ne adunăm comori în cer, unde nici moliile, nici rugina nu le strică, şi unde hoţii nu le sapă nici nu le fură.

Caută deci, iubite cititor, să citeşti în fiecare zi cel puţin un cap din sfintele Evanghelii, rumegă în timpul zilei cele citite şi trăieşte după învăţătura şi faptele Mântuitorului.

SFANTUL EVANGHELIST MATEI

Matei, care se chema şi Levi, fiul lui Alfeu, unul din cei doisprezece Apostoli, înainte de chemarea sa ca apostol, era vameş în Cafarnaum. Ales de Domnul ca ucenic, îl urmă îndată pe Isus.

Convingerea despre originea apostolică a Evangheliei pe care a scris-o apoi sfântul Matei a fost aşa de tare între cei dintâi creştini, încât înşişi ereticii nu îndrăzneau să o contrazică.

Chiar în Evanghelie se găsesc unele urme, din care se deduce persoana autorului.

După mărturia întregii creştinătăţi din cele dintâi timpuri, Evanghelia sfântului Matei a fost alcătuită în limba ebraică populară de pe timpul lui Isus, adică aramaică. In această limbă sfântul Matei a predicat sfânta Evanghelie şi pe aceasta a ales-o şi pentru scrierea sa. Deja în veacul întâi, această Evanghelie a fost tradusă în limba greacă, care era pe atunci limba universală.

Evanghelia lui Matei este îndreptată către cititorii evrei, punând ca bază a scrierii sale Vechiul Testament, cunoscut şi recunoscut de toţi Evreii. După cum spune sfântul Irineu, această Evanghelie a fost scrisă în contra necredinţei Evreilor, şi scopul principal al ei este dovedirea că Isus din Nazaret este Mesia cel făgăduit. Totodată Evanghelistul combate vederile greşite ale Evreilor despre persoana lui Mesia şi despre Impărăţia Lui, arătând că Evreii, cu conducătorii lor, prin necredinţa lor şi-au închis singuri calea mântuirii.

Evanghelistul, după ce povesteşte câteva trăsături generale despre copilăria lui Isus, trece peste un interval de timp de aproape 30 de ani, şi începe dela apariţia lui Ioan Botezătorul, care pregăteşte venirea lui Isus în viaţa publică. Pe urmă descrie viaţa Domnului pe pământul Galileii, în care parte el se lărgeşte mai mult cu povestirea; lucru uşor de înţeles, când ştim că autorul se trăgea din acele părţi, pe care de aceea le

cunoştea atât de bine şi de care era legat aşa de mult. După aceea urmează povestirea despre predicaţiunea lui Isus în Iudeea şi în Ierusalim. Incheierea apoi o formează patima, moartea şi slava lui Isus.

Comisiunea biblică, în ziua de 19 *Iunie* 1911, *a pronunţat următoarea sentiţă asupra Evangheliei sfântului Matei: «Apostolul Matei, după o tradiţie vrednică de crezut, e cel dintâi care a scris o Evanghelie şi nu numai o colecţie de cuvântări, în limba vorbită în Palestina. Această Evanghelie aramaică este în esenţă aceeaşi cu Evanghelia canonică grecească».*

SFÂNTA EVANGHELIE DELA MATEI

CAPUL 1.

Cartea Neamului lui Isus Cristos *)

1 Cartea neamului lui
Isus Cristos, fiul lui David,
fiul lui Avram. 2 Avram
a născut pe Isac, Isac a
născut pe Iacob; Iacob a
născut pe Iuda şi pe fraţii
lui; 3 Iuda a născut pe Fa-
res şi pe Zara din Tamar;
Fares a născut pe Esrom;
Esrom a născut pe Aram.
4 Aram a născut pe Ami-
nadab; Aminadab a nă-
scut pe Naason; Naason
a născut pe Salmon. 5 Sal-
mon a născut pe Booz din
Rahab; Booz a născut pe
Obed din Rut; Obed a nă-
scut pe Iese; Iese a născut
pe David, regele. 6 David
regele a născut pe Solo-
mon din femeia lui Urie.
7 Solomon a născut pe Ro-
boam; Roboam a născut
pe Abia; Abia a născut pe
Asa. 8 Asa a născut pe
Iosafat; Iosafat a născut
pe Ioram; Ioram a născut
pe Ozia; 9 Ozia a născut
pe Ioatam; Ioatam a nă-
scut pe Achaz; Achaz a
născut pe Ezechia; 10 Eze-
chia a născut pe Manase;
Manase a născut pe A-
mon; Amon a născut pe
Iosia; 11 Iosia a născut pe
Iehonia şi pe fraţii lui în
timpul strămutării în Ba-
bilon. 12 Şi după strămu-
tarea în Babilon, Iehonia
a născut pe Salatiil; Sala-

---

*) Luca 3, 23-38.

2. Sfântul Matei, pentru a dovedi mesianitatea lui Isus, începe Evanghelia cu genealogia lui Isus, arătând că Iosif, prin urmare şi Maria, se trăgeau din neamul lui Avram, căruia Dumnezeu îi făgăduise că printr'însul se vor binecuvânta toate neamurile; şi a lui David, căruia i-a făgăduit că-i va da tronul în veci. Numeşte numai pe bărbaţi, căci aşa era obiceiul la evrei.

3. Verbul «a naşte» nu indică aici totdeauna generaţiunea naturală şi imediată, ci şi pe aceea mediată.

tiil a născut pe Zorobabel;
[13] Zorobabel a născut pe
Abiud; Abiud a născut pe
Eliachim; Eliachim a născut pe Azor; [14] Azor a născut pe Sadoc; Sadoc a
născut pe Achim; Achim
a născut pe Eliud; [15] Eliud
a născut pe Eleazar; Eleazar a născut pe Matan;
Matan a născut pe Iacob;
[16] Iacob a născut pe Iosif,
soțul Mariei, din care s'a
născut Isus, care se zice
Cristos.
[17] Deci toate neamurile dela Avram până la
David sunt paisprezece
neamuri; și dela David
până la strămutarea în
Babilon, paisprezece neamuri; și dela strămutarea
în Babilon până la Cristos, paisprezece neamuri.

Naşterea lui Isus *)

[18] Iar naşterea lui Isus
Cristos așa a fost: fiind
Maria, mama lui, logodită
cu Iosif, mai înainte de a
locui împreună, se află că
zămislise dela Duhul Sfânt.
[19] Iosif, soțul ei, fiind drept
și nevrând s'o vădească,
voi pe ascuns s'o lase. [20] Și
pe când cugeta el la aceasta, iată îngerul Domnului
i se arătă în vis, zicându-i: Iosife, fiul lui David,
nu te teme a lua pe Maria,
soția ta, că ce s'a zămislit
într'însa, dela Duhul Sfânt
este. [21] Ea va naște un fiu
și numele lui îl vei chema:

---

*) Luca 2, 1-21.

16. Iosif era lemnar și trăia în Nazaret. Pentru sfințenia lui cea mare, Dumnezeu l-a ales să fie soțul feciorelnic al Mariei și purtătorul de grijă al lui Isus. - Maria s'a zămislit fără prihana strămoșească și a născut pe Isus prin puterea Sfântului Duh, rămânând fecioară și după ce născu. - Isus pe evreește înseamnă: «Domul e mântuirea». - Cristos, pe evreește Mesia, înseamnă «Cel uns», deoarece regii și preoții erau consacrați prin ungerea cu untdelemn. Isus se numește Cristos pentru că este Mesia cel făgăduit, Preotul cel Mare și Regele tuturor.

18. Sfânta Fecioară era logodită, dar nu era încă în casa lui Iosif. Până azi se păstrează încă la evrei obiceiul că logodnica nu se duce în casa mirelui decât chiar după mai multe luni.

19. *Fiind drept...* Iosif luase pe Maria ca să-i fie soț feciorelnic. El încă nu știa că Maria zămislise din puterea Sfântului Duh. Deci văzând-o însărcinată, iar pe de altă parte știind-o sfântă, începu a-l frământa bănuelile. Dacă o spunea tribunalului bisericesc, Maria ar fi fost ucisă cu pietre, pentru adulter, după legea lui Moise. Iosif se gândea deci s'o părăsească. Atunci i se arătă un înger și-i descoperi taina.

Isus; căci el va mântui pe
poporul său de păcatele
lor. [22] Iar acestea toate s'au
făcut ca să se împlinească
ceea ce s'a zis de Domnul
prin prorocul care zice:
[23] «Iată, fecioara va zămisli
şi va naşte un fiu, şi
vor chema numele lui: Emanuil,
care va să zică:
Dumnezeu cu noi». [24] Şi
trezindu-se Iosif din somn,
a făcut precum îi poruncise
îngerul Domnului, şi a luat
la el pe soţia sa. [25] Şi n'a
cunoscut-o pe ea până ce a
născut pe fiul său cel întâi
născut şi numele lui îl
chemă: *Isus*.

CAPUL 2.

Magii de la Răsărit

[1] Iar după ce se născu
Isus în Betleemul lui
Iuda în zilele lui Irod
împăratul, iată magii de
la Răsărit veniră în Ierusalim,
întrebând: [2] «Unde
este împăratul Iudeilor cel
ce s'a născut? Căci am
văzut steaua lui la Răsărit
şi am venit să ne închinăm
lui. [3] Şi auzind de
acestea, Irod împăratul se
turbură şi tot Ierusalimul
împreună cu el. [4] Şi adunând
pe toţi arhiereii şi
cărturarii poporului, îi în-

---

25. Sfântul Evanghelist vrea să arate naşterea lui Isus prin puterea Duhului Sfânt. Pentru scopul acesta, îi ajunge să amintiască de fecioria Mariei până la Naşterea Domnului. Fecioria «perpetuă» a ei ni-o învaţă negreşit Tradiţiunea şi Biserica. Deci această zicere: *N'o cunoscu pe ea până când născu pe fiul său*... însemnează numai că Iosif n'o cunoscu înainte de naşterea Domnului. Atât. Nu însemnează nicidecum că o cunoscu după aceea. De altfel, zice Vigouroux, în limba de toate zilele, dacă zici că un judecător a osândit pe cineva *înainte* de a-l întreba, nu urmează că apoi l-a întrebat după ce l'a osândit. - «*Cel dintâi născut*»... la Evrei era numit acel prunc care se năştea întâiul, chiar dacă era unicul copil, ca aici, fără a ţinea în seamă de alţi fraţi cari ar fi putut veni ori nu apoi; şi aceasta datorită legii care poruncea să fie răscumpărat după patruzeci de zile «întâiul născut». (*v. Luca*, 2, 22).

1. Locul unde s'a născut Isus e situat la 9 Km. spre sud de Ierusalim şi se chiamă Betleemul Iudeii. Data naşterii Mântuitorului, şi deci *era* vulgară creştină, datorită unei greşeli de calcul a lui Dionisie cel Mic (sec. VI), începe cu patru ani mai târziu. - *Magi* se chemau preoţii şi învăţaţii din Persia şi Babilonia, cari studiau mersul astrelor, bucurându-se de o deosebită autoritate în popor. Tradiţiunea vorbeşte de trei Magi: Melhior, Baltazar şi Gaspar.

2. *Steaua* văzută de Magi putea fi un meteor extraordinar creat anume de Dumnezeu pentru a comunica popoarelor vestea îmbucurătoare a naşterii Mântuitorului dorit.

trebă pe ei: Unde avea să
se nască Cristos? 5 Iar ei
îi ziseră: «In Betleemul Iu-
deii, căci aşa s'a scris de
prorocul: 6 Şi tu, Betlee-
me, pământul lui Iuda,
nicidecum nu eşti cel mai
mic între oraşele de căpe-
tenie ale lui Iuda; căci din
tine va ieşi Povăţuitorul
care va cârmui pe poporul
meu Israil». 7 Atunci Irod,
chemând pe Magi într'a-
scuns, cercetă cu deamă-
runtul dela ei în ce timp li
se arătă steaua. 8 Apoi tri-
miţându-i la Betleem, le
zise: «Mergeţi şi cercetaţi
cu deamăruntul despre
prunc, şi după ce îl veţi
afla vestiţi-mi şi mie, ca
să mă duc şi eu să mă în-
chin lui». 9 Iar ei, după ce
auziră pe împărat, pleca-
ră; şi iată steaua ce-o vă-
zuseră în Răsărit, mergea
înaintea lor, până ce veni
şi stătu deasupra unde
era pruncul. 10 Văzând ei
steaua, s'au bucurat cu
bucurie mare foarte. 11 Şi
intrând în casă, aflară
pruncul cu Maria, mama
lui; şi căzând la pământ
s'au închinat lui, şi de-
schizând vistieriile lor, îi
aduseră daruri: aur, tă-
mâie şi smirnă. 12 Şi pri-
mind înştiinţare în vis să
nu se întoarcă la Irod, pe
altă cale s'au întors în ţa-
ra lor.

Fuga lui Isus în Egipt

13 După plecarea magilor,
iată îngerul Domnului s'a-
rătă în vis lui Iosif, zicân-
du-i: «Scoală-te, ia prun-
cul şi pe mama lui şi fugi
în Egipt şi rămâi acolo
până ce-ţi voiu spune; căci
Irod va căuta pe prunc
ca să-l piardă». 14 Iar el
sculându-se, luă pruncul
şi pe mama lui, noaptea,

---

11. Magii au venit la Betleem mult timp după naşterea lui Isus; ei îl aflară într'o casă, unde după plecarea străinilor sf. Iosif găsi adăpost. De aceea Irod porunci să fie ucişi toţi pruncii din Betleem până la vârsta de doi ani. - *Aurul* este simbolul împărăţiei, pentrucă se aducea tribut împăraţilor. - *Tămâia* este simbolul dumnezeirii, pentrucă se arde în cinstea lui Dumnezeu. - *Smirna* este simbolul omenirii, căci cu ea se îmbălsămează morţii. Sfinţii Părinţi ne spun că Magii prin tămâie au recunoscut pe Cristos de Dumnezeu, prin smirnă l-au mărturisit om, iar prin aur împărat.

12. Irod cel Mare domnea în Palestina, supusă Romanilor, cu titlul de rege din anul 37 înainte de Cristos. A fost tiran crud şi însetat necontenit de sânge. Nu numai adversarii politici, dar şi prietenii lui şi femeia împreună cu trei copii căzură victime cruzimei lui.

şi se duse în Egipt; 15 şi
rămase acolo până la
moartea lui Irod, ca să se
împlinească ceea ce s'a zis
de către Domnul prin pro-
rocul care zice: «Din Egipt
am chemat pe fiul meu».

Irod ucide pruncii

16 Atunci Irod, văzând că-l
înşelaseră Magii, se mânie
foarte şi trimise să ucidă
pe toţi pruncii cari erau
în Betleem şi în toate ho-
tarele lui, de doi ani şi
mai mici, după timpul ce-l
cercetase dela Magi. 17 A-
tunci se împlini ceea ce
s'a zis de către Ieremia
prorocul: 18 «Glas în Rama
s'a auzit, plângere şi bocet
mult: Rahel plângea pe
fiii săi şi nu voia să se
mângâie, fiindcă nu mai
sunt».

Intoarcerea din Egipt

19 După moartea lui Irod,
iată îngerul Domnului se
arătă în vis lui Iosif, în
Egipt, 20 zicând: «Scoală-
te, ia pruncul şi pe mama
lui, şi mergi în pământul
lui Israil; căci au murit
cei ce căutau să ia viaţa
pruncului». 21 Iar el scu-
lându-se, luă pruncul şi pe
mama lui şi veni în pă-
mântul lui Israil. 22 Dar
auzind că Arhelau dom-
nea în Iudeea în locul lui
Irod, tatăl său, se temu
să se ducă acolo; şi
fiind înştiinţat în vis, se
duse în părţile Galileii.
23 Şi venind, locui în ceta-
tea ce se numeşte Nazaret,
ca să se împliniască ceea
ce s'a zis prin profeţi: Că
Nazarinean se va numi.

CAPUL 3.

Ioan în pustie *)

1 In zilele acelea veni
Ioan Botezătorul, predi-
când în deşertul Iudeii,

---

*) Marcu 1, 1-8; Luca 3, 1-18; Ioan 1, 18.

18. *Rahel* a fost soţia patriarhului Iacob şi mama lui Iosif şi a lui Beniamin. Ea se socotea mama fiilor lui Israil şi era îngropată în Betleem. Prin *Rahel* se înţeleg toate mamele pruncilor tăiaţi de Irod.

22. *Arhelau* moştenise o parte din împărăţie şi toată cruzimea tatălui său. După zece ani de tiranie fu exilat de Romani în Galia unde muri.

23. *Nazaret* e un orăşel pe coasta de miazăzi a munţilor Galileii, fără o deosebită importanţă.

1. *In zilele acelea...* adică în zilele când trăia Isus în Nazaret, în zilele Domnului Nostru Isus Cristos. - *Ioan Botezătorul*

2 şi spunând: «Pocăiţi-vă,
căci s'a apropiat împără-
ţia cerurilor. 3 Acesta este
despre care a vorbit pro-
rocul Isaia, care zice: Gla-
sul celui ce strigă în pu-
stiu: Pregătiţi calea Dom-
nului, drepte faceţi cără-
rile lui».
4 Şi acest Ioan avea
îmbrăcămintea sa din
păr de cămilă şi cingătoa-
re de curea împrejurul
mijlocului său, iar hrana
lui erau lăcuste şi miere
sălbatică. 5 Atunci ieşeau
la el Ierusalimul şi toată
Iudeea şi tot ţinutul dim-
prejurul Iordanului; 6 şi
se botezau de către el în
Iordan, mărturisindu-şi
păcatele lor. 7 Ci văzând
pe mulţi din farisei şi sa-
ducei venind la botezul
său, le zise: «Pui de nă-
pârci, cine v'a arătat că
veţi scăpa de mânia ce va
să vie? 8 Faceţi deci roade
vrednice de pocăinţă. 9 Şi
să nu vă făliţi în voi înşi-
vă, zicând: Părinte avem
pe Avram; căci vă spun
că Dumnezeu poate să ri-
dice fii lui Avram şi din
pietrele acestea. 10 Ba
chiar securea e pusă acu-
ma la rădăcina pomilor.
Deci tot pomul care nu va
face roadă bună se va tăia
şi în foc se va arunca.

---

era de neam preoţesc, fiul lui Zaharia şi al Elisabetei, vara Maicii Domnului. Se numea *Botezătorul*, fiindcă boteza în Iordan şi fiindcă a botezat pe Isus. Pe el îl alesese Dumnezeu să fie Inaintemergătorul lui Isus şi să predice pocăinţa. - *Pustiul Iudeii* era partea orientală a Iudeii, cuprinsă între Ierusalim, râul Iordan şi Marea moartă, chemat astfel pentrucă în mare parte era sterp şi puţin locuit.

2. *Impărăţia cerurilor*, care se mai numeşte *împărăţia lui Dumnezeu, împărăţia lui Cristos*, în sfânta Scriptură însemnează învăţătura lui Cristos şi Biserica lui.

4. Se ştie că oamenii din părţile acelea şi azi mănâncă lăcuste. Acestea sunt mai mari pe acolo decât pe la noi şi au gust de raci.

6. *Botezul* lui Ioan era numai de pocăinţă, ca pregătire la botezul orânduit de Isus.

7. *Fariseii şi saduceii* erau două secte la evrei. Fariseii credeau toate cele descoperite de Dumnezeu, dar nu împlineau legea decât pe dinafară. N'aveau duhul legii. - Saduceii tăgăduiau multe adevăruri, între care şi învierea morţilor.

9. *«Părinte avem pe Avram»*... Evreii se făleau că erau poporul cel ales prin făgăduinţa făcută de Dumnezeu lui Avram. Asta n'ajunge însă pentru mântuire, ci trebuie ca fiecare să facă fapte bune şi să urmeze credinţa lui Avram, căci altfel, zice Ioan mai jos, ca un pom rău, *se va tăia şi în foc se va arunca.*

[11] Eu únul vă botez cu apă
spre pocăință; iar acela
care vine după mine mai
puternic decât mine este,
și eu nu sunt vrednic a-i
duce încălțămintele; el vă
va boteza cu Duhul Sfânt
și cu foc. [12] A cărui lopa-
tă în mâna lui este, și-și
va curăți aria sa și va
aduna grâul în grânar, iar
paiele le va arde cu foc
nestins».

Botezul lui Isus *)

[13] Atunci veni Isus din
Galileea la Iordan către
Ioan, ca să fie botezat
de dânsul. [14] Iar Ioan i-
se împotrivea, zicând: «Eu
am trebuință să fiu bo-
tezat de tine, și tu vii
la mine?» [15] Și răspun-
zând Isus, îi zise: «Lasă
acum, căci așa se cade
nouă să împlinim toată
dreptatea». Atunci îl lăsă.
[16] Iar după ce s'a botezat,
Isus îndată ieși din apă;
și iată i se deschiseră ce-
rurile, și văzu pe Duhul
lui Dumnezeu pogorîndu-
se ca un porumbel și ve-
nind peste el. [17] Și iată
glas din ceruri zicând:
«Acesta este Fiul meu cel
iubit, întru care bine am
voit».

CAPUL 4.

Ispita lui Isus **)

[1] Atunci Isus a fost dus
de Duhul în pustiu, ca să-l
ispitească diavolul. [2] Și

*) Marcu 1, 9-11; Luca 3, 21-23.
**) Marcu 1, 12-13; Luca 4, 1-13.

11. Ioan boteza cu apă pe cei ce veneau le el pentru a-i îndemna la pocăință și a-i dispune să primească iertare dela Dumnezeu. Isus avea să-i boteze cu Duhul Sfânt, care, ca focul, curăță păcatele și înflăcărează de dragostea lui Dumnezeu.

14-15. Ioan nu vrea să boteze pe Isus, din smerenie. Isus însă îi zice că, deși Dumnezeu, totuși trebuie să se smerească El și să se pună în rândul păcătoșilor, pentru ca astfel să-i poată duce la Dumnezeu. - *Toată dreptatea...* tot ce e drept și sfânt, voința lui Dumnezeu, care a hotărît ca Isus să se boteze.

16. *Se deschiseră cerurile...* adică o lumină strălucitoare veni de sus ca și cum cerurile s'ar fi deschis.

17. La botezul lui Isus se arătă Duhul Sfânt în chip de porumbel, și Tatăl prin glasul care vorbește, așa încât toată Sfânta Treime era de față.

1. Același Duh Sfânt, a treia persoană a Sfintei Treimi, care se arată la botezul Lui, duse pe Isus în pustiu. Acolo se pregăti Isus la predicațiunea Evangheliei prin post și rugăciune. El a învoit diavolului să-l ispitească, ca să ne învețe pe noi cum trebuie să biruim ispitele lui, «Drept fiind ca prin

după ce posti patruzeci de
zile şi patruzeci de nopţi,
la urmă flămânzi. 3 Şi
apropiindu-se ispititorul, îi
zise: «De eşti Fiul lui Dum-
nezeu, zi ca pietrele ace-
stea să se facă pâini».
4 Dar el îi răspunse, zicând:
«Scris este: Nu numai cu
pâine trăieşte omul, ci cu
tot cuvântul ce iese din
gura lui Dumnezeu». 5 A-
tunci diavolul îl duse în
sfânta cetate şi-l puse pe
aripa templului. 6 Şi-i zi-
se: «De eşti Fiul lui Dum-
nezeu, aruncă-te jos, căci
scris este: Ingerilor săi
le-a poruncit pentru tine,
şi ei pe mâini te vor ridica,
ca nu cumva să-ţi loveşti
de piatră piciorul tău». 7 Ii
zise Isus: «Iarăşi este scris:
Să nu ispiteşti pe Domnul
Dumnezeul tău». 8 Din nou,
diavolul îl duse pe un
munte foarte înalt şi-i
arătă toate împărăţiile lu-
mii şi strălucirea lor. 9 Şi-i
zise lui: «Acestea toate ţi
le voiu da ţie, de cazi
înaintea mea şi mi te în-
chini». 10 Atunci Isus îi
zise: «Fugi, Satano, căci
scris este: Domnului Dum-
nezeului tău să te închini
şi lui singur să-i slujeşti».
11 Atunci diavolul îl lăsă, şi
iată îngerii veniră şi-i
slujeau lui.

Isus începe predicaţiunea sa *)

12 Când Isus auzi că Ioan
a fost pus în închisoare, se
duse în Galileea. 13 Şi lă-
sând Nazaretul, veni şi lo-
cui în Cafarnaum, lângă
mare, în hotarele lui Za-
bulon şi Neftali, 14 ca să se
împlinească ceea ce s'a zis
prin Isaia profetul, care

---

*) Marcu 1, 14; Luca 4, 14-15.

ispita Sa să le biruiască pe ale noastre, El, care venise să învingă moartea noastră prin moartea Sa» (*Sf. Grig. Papă*).

3. Sfântul Ignatie, mucenicul, zice că diavolul nu cunoştea încă întruparea Fiului lui Dumnezeu. Postul de 40 de zile este ceva mai mult decât omenesc, dar foamea lui Isus îl pune iar la îndoială. El se apropie deci de Isus, ca să-l încerce şi să afle cine este.

5. *In sfânta cetate...* Aşa se numea Ierusalimul mai ales pentru templu, unicul în toată lumea, unde se închinau oamenii Dumnezeului celui adevărat, apoi şi pentru religiunea al cărei centru era acest oraş.

7. Ispiteşte pe Dumnezeu cine cere dela El o minune fără motiv, sau n'are încredere în El.

13. *Cafarnaum* în timpul lui Isus era un oraş înfloritor, se oglindea pe lacul Tiberiadei sau Ghenezaretului, (zis şi Marea Galileii); astăzi a mai rămas din el câteva ruini.

zice: [15] «Pământul lui Za-
bulon şi pământul lui Nef-
tali, calea spre mare, din-
colo de Iordan, Galileea
păgânilor, [16] poporul care
stătea în întuneric a văzut
lumină mare, şi celor ce
şedeau în regiunea umbrei
morţii, lumină le-a răsă-
rit lor». [17] De atunci începu
Isus a predica şi a zice:
«Pocăiţi-vă, căci s'a apro-
piat împărăţia cerurilor».

Chemarea celor dintâi Apostoli *)

[18] Pe când umbla Isus
pe lângă marea Galileii,
văzu doi fraţi, pe Simon,
care se chiamă Petru, şi
pe Andrei, fratele lui, cari
aruncau mreaja în ma-
re, căci erau pescari. [19] Şi
le-a zis: «Veniţi după mi-
ne, şi vă voiu face pescari
de oameni». [20] Iar ei pă-
răsindu-şi mrejele îndată,
îl urmară pe el. [21] De aco-
lo mergând mai departe,
a văzut alţi doi fraţi, pe
Iacob a lui Zebedeu şi pe
Ioan, fratele lui, în lun-
tre cu Zebedeu, tatăl lor,
dregându-şi mrejele; şi
i-a chemat. [22] Iar ei în-
dată, lăsând luntrea şi pe
tatăl lor, au mers după
el.

Isus vindecă pe bolnavi **)

[23] Şi Isus străbătea toată
Galileea, învăţând în si-
nagogile lor şi predicând
Evanghelia împărăţiei şi
tămăduind orice boală şi
orice neputinţă în popor.
[24] Aşa încât se duse vestea
lui în toată Siria; şi-i adu-
ceau pe toţi cei ce păti-
meau rău cu felurite boa-
le, pe cei ce-i ţineau chi-
nuri şi pe îndrăciţi şi pe
lunatici şi pe slăbănogi,
şi-i vindeca pe ei. [25] Şi-l

---

*) Marcu 1, 16-20; Luca 5, 1-11.
**) Marcu 1, 35-39; Luca 4, 14-15, 44.

15. *Galileea păgânilor* era partea de Nord a Galileii locuită de mulţi păgâni şi care se mărginea cu Siria şi Fenicia.

16. *Poporul care şedea...* Poporul din Cafarnaum şi împrejurimi era păgân. Despre acesta vorbeşte prorocul, căci, ca păgân, poporul acesta nu cunoştea pe Dumnezeul adevărat, şi era lipsit de orice lumină a religiunii adevărate. Poporul acesta văzu lumină când văzu şi auzi pe Isus, Fiul lui Dumnezeu, vorbindu-le de cele cereşti.

23. *Sinagoga* era locul unde se adunau evreii ca să citească Scriptura şi să se roage. Evreii aveau un singur templu, cel din Ierusalim, dar sinagoge aveau multe în fiecare oraş.

25. *Decapoli* era un ţinut la Sud-est de Marea Galileii locuit de mulţi păgâni şi cuprindea 10 oraşe aşezate de o parte şi de alta a Iordanului.

urmară pe el gloate mul-
te din Galileea şi din De-
capole şi din Ierusalim şi
din Iudeea şi de dincolo
de Iordan.

CAPUL 5.

Cuvântarea de pe munte
Fericirile

1 Văzând Isus gloatele, se
sui pe munte, şi, punân-
du-se să şeadă, se apro-
piară de dânsul ucenicii
săi. 2 Şi deschizându-şi
gura sa, îi învăţa pe ei,
zicând: 3 «Fericiţi cei să-
raci cu duhul, că a lor este
împărăţia cerurilor. 4 Fe-
riciţi cei blânzi, că aceia
vor moşteni pământul. 5
Fericiţi cei ce plâng, că
aceia se vor mângâia. 6
Fericiţi cei ce flămânzesc
şi însetoşează de dreptate,
că aceia se vor sătura. 7
Fericiţi cei milostivi, că
aceia se vor milui. 8 Feri-
ciţi cei curaţi cu inima, că
aceia vor vedea pe Dum-
nezeu. 9 Fericiţi făcătorii
de pace, că fiii lui Dum-
nezeu se vor chema. 10 Fe-
riciţi cei prigoniţi pentru
dreptate, că a lor este îm-
părăţia cerurilor. 11 Feri-

---

1. Muntele de pe care a vorbit Isus era, probabil, o colină cam la 3 Km. de Cafarnaum. «Cuvântarea de pe munte este prescurtarea întregii învăţături creştineşti; cele opt fericiri sunt prescurtarea întregii cuvântări de pe munte» (*Bossuet*).

2. *Săraci cu duhul* sunt aceia cari nu-şi lipesc inima de bunurile pământeşti, aşa încât dacă au averi nu se închină lor, ci sunt gata mai bine să se despartă de ele, decât să calce legea lui Dumnezeu; iar dacă n'au, nu le doresc, ci sufăr cu răbdare sărăcia cu toate ale ei.

4. *Fericiţi cei blânzi...* ca Isus, care este blând şi smerit cu inima. - *Vor moşteni pământul...* adică pământul celor drepţi-cerul.

5. *Fericiţi cei ce plâng...* plâng pentru dânşii, pentrucă au păcătuit, şi plâng pentru alţii cari, deşi au păcătuit, nu-şi cunosc nenorocirea.

6. *Fericiţi cei ce flămânzesc...* adică aceia cari doresc fierbinte mântuirea sufletului şi fac tot ce pot pentru acest scop.

7. *Fericiţi cei milostivi...* cari fac milostenie aproapelui din dragoste către Dumnezeu.

8. *Fericiţi cei curaţi...* Dumnezeu este sfinţenia însăşi, şi nimeni nu-L va putea vedea pe lumea cealaltă, dacă nu va fi curat cu faptele, cu gândurile şi cu dorinţele.

9. *Fericiţi cei paşnici...* Dumnezeu se numeşte, în Sfânta Scriptură, Dumnezeul păcii, pentrucă în bună rânduială a făcut toate şi se îngrijeşte de toate. Deci, cine e paşnic, urmează pe Dumnezeu.

10. *Fericiţi cei prigoniţi...* Nu orice suferinţă ce o îndură omul pe pământ se va răsplăti pe lumea cealaltă, ci numai

ciţi sunteţi când vă vor
batjocorî şi vă vor prigo-
ni, şi minţind vor zice tot
cuvântul rău împotriva
voastră, din pricina mea. 12
Bucuraţi-vă şi vă veseliţi,
că plata voastră mare este
în ceruri; căci tot aşa au
prigonit pe prorocii, cari
au fost mai înainte de voi.

Apostolii sunt sarea pământului şi lumina lumii

13 «Voi sunteţi sarea pă-
mântului. Iar dacă sarea
se va strica, cu ce se va
săra? La nimic nu mai
este bună decât numai să
se arunce afară şi să fie
călcată de oameni. 14 Voi
sunteţi lumina lumii. Nu
poate să se ascundă ceta-
tea aşezată pe munte. 15
Nici nu se aprinde făclia
şi se pune sub obroc, ci
în sfeşnic, ca să lumineze
tuturor celor din casă. 16
Aşa să lumineze lumina
voastră înaintea oameni-
lor, ca să vadă faptele
voastre cele bune şi să
mărească pe Tatăl vostru
care este în ceruri.

Desăvârşirea legii creştineşti

17 «Să nu credeţi că am
venit să stric legea sau
prorocii; n'am venit să
stric legea, ci să o împli-
nesc. 18 Căci adevăr grăiesc
vouă: câtă vreme nu va
trece cerul şi pământul, o
iotă sau o cirtă nu va tre-
ce din lege, până ce se vor
împlini toate. 19 Deci cel ce
va călca una din aceste

---

suferinţele îndurate pentru dreptate, pentru virtute, pentru Dumnezeu.

13. Precum sarea păstrează lucrurile ca să nu putreziască, tot aşa Apostolii trebuie să lumineze, prin învăţătura şi pilda lor, pe creştini, şi să-i ducă la lumina cea de veci, la fericirea veşnică.

17. Legea cea veche dată de Dumnezeu prin Moise era legea fricii, cea nouă este legea dragostei. Cristos învaţă că scopul legii şi duhul ei este dragostea către Dumnezeu şi oameni; toate celelalte sunt de o însemnătate mai mică.

18. *O iotă sau o cirtă nu va trece din lege...* Toate cele scrise în lege trebuie să se împlinească. Iota-i cea mai mică literă din alfabetul evreesc, cirta-i o mică părticică din literă.

19. *Cel ce va strica...*, adică din poruncile ce urmează mai la vale şi pe care Fariseii le numeau mici. - *Cel mai mic se va chema...* adică va ocupa ultimul loc în împărăţia cerului. Din contra, acela se va numi mare, adică va ocupa un loc de frunte în împărăţia cerului, care va împlini şi va învăţa şi pe alţii poruncile acestea, până acum ne mai auzite, ale lui Isus Cristos.

porunci mai mici şi va în-
văţa aşa pe oameni, cel
mai mic se va chema în
împărăţia cerurilor; iar
cel ce le va păzi şi va în-
văţa astfel, acesta mare
se va chema în împărăţia
cerurilor. [20] Căci zic vouă:
De nu va prisosi dreptatea
voastră mai mult decât a
cărturarilor şi a farisei-
lor, nu veţi intra în împă-
răţia cerurilor.

Despre ucidere

[21] «Aţi auzit că s'a zis
celor de demult: Să nu
ucizi, şi cine va uci-
de, vinovat va fi judecă-
ţii. [22] Iar eu zic vouă, că tot
cel ce se mânie pe fratele
său, vinovat va fi judecă-
ţii; şi cine va zice fratelui
său: «Raca», vinovat va fi
Soborului; iar cine-i va
zice: «Nebunule», vinovat
va fi focului gheenei.
[23] Deci, dacă îţi aduci da-
rul tău la altar şi acolo
îţi aminteşti că fratele tău
are ceva împotriva ta,
[24] lasă-ţi acolo darul îna-

---

20. Fariseii ţineau poruncile lui Dumnezeu numai pe dinafară, ca să-i laude oamenii, nu din inimă, pentru a plăcea lui Dumnezeu. Cristos ne învaţă să ţinem poruncile pentrucă e datoria noastră şi voinţa lui Dumnezeu.

21-22. «Evreii aveau trei tribunale deosebite. Unul se alcătuia din trei judecători, al doilea din 23 şi al treilea din 71. Al doilea din aceste tribunale se numeşte aici *judecată*, al treilea *sobor*. Nu cunoaştem bine puterea acestor tribunale; se ştie însă, că al treilea judeca crimele cele mai mari, de pildă pe cele ce priveau religia şi statul. - Isus Cristos aminteşte aici pe cele două tribunale din urmă. - *Vinovat va fi judecăţii* însemnează: Va fi vrednic de pedeapsa morţii pe care judecata o dă celor ucigaşi (*Levit.* 24,17). - *Vinovat va fi soborului însemnează*: Va fi vinovat de o astfel de crimă ce merită a se pedepsi de marele tribunal cu o pedeapsă de moarte cât de grea. Cu acestea Cristos vrea să zică: Legea pedepseşte cu moartea pe acela care ucide pe altul; iar eu zic că oricine se mânie pe fratele său până a-i dori răzbunare şi moartea, vinovat este de omor, cu toate că nu-i varsă sângele. Iar acela care, cu atare mânie în inimă, rosteşte şi cuvinte grosolane şi dispreţuitoare împotriva aproapelui, numindu-l «*Raca*» (mojic şi netrebnic), vrednic este de o pedeapsă de moarte şi mai grea. In sfârşit, acela care, cu aceeaşi inimă rea, numeşte pe altul *nebun*, se face vrednic de o şi mai mare pedeapsă de moarte, cum e aceea de a fi ars de viu». (Martini). — *Gheena* era o vale la Sud de Ierusalim, în care se aruncau şi ardeau cadavrele celor osândiţi la moarte şi ale animalelor; deaceea se chema *gheena focului* şi deveni sinonim cu *iadul*.

24. E vorba de altarul de jertfă aşezat în curtea preoţilor, în

intea altarului şi mergi
mai întâi de te împacă cu
fratele tău şi atunci, în-
torcându-te, îţi vei aduce
darul tău. 25 Impacă-te cu
potrivnicul tău degrabă
până ce eşti pe cale cu
dânsul, ca nu cumva po-
trivnicul să te dea pe mâ-
na judecătorului, şi jude-
cătorul slujitorului tem-
niţei, şi să te arunce
în temniţă. 26 Adevăr zic
ţie: Nu vei ieşi de acolo
până ce nu vei plăti cel
din urmă ban.

Despre preacurvie şi despărţenie

27 «Aţi auzit că s'a zis
celor de demult: Să nu
curveşti. 28 Iar eu zic vouă,
că oricine se uită la o fe-
meie pentru a o pofti, a şi
curvit cu dânsa în inima
lui. 29 Iar dacă ochiul tău
cel drept te sminteşte pe
tine, scoate-l şi-l aruncă
dela tine, căci mai de fo-
los îţi este să piară unul
din mădularele tale, de-
cât tot trupul tău să fie
aruncat în gheenă. 31 Ia-

'faţa templului. — *Calea* este viaţa trecătoare, — *Judecărtorul*, Dumnezeu. — *Temniţa* este Purgatorul sau Iadul, după greutatea greşelii. Aşa dar împacă-te cu duşmanul pe drum... înainte de-a ajunge în faţa judecătorului.

26. *Nu vei ieşi de acolo*... Orice faptă rea nu se va ierta pe lumea cealaltă, ci se va pedepsi cu toată dreptatea, fără nicio cruţare.

29-30. Isus vrea să ne înveţe că trebuie să facem orice jertfă pentru a ne feri de păcat. Nu-i necesar a-şi tăia o mână, un picior, sau a-şi scoate ochiul pentru a nu cădea în păcat; dar e absolut de trebuinţă a sta departe de unele fapturi ori lucruri, a se lipsi de unele plăceri la care ţinem cu patimă ca la mădularele trupului nostru.

31-32. Legea mozaică, pentru învârtoşarea inimii evreilor, învoia divorţul care era legalizat printr'un act scris numit *carte de despărţenie* (Deut. 24, 1-3), mai ales în caz de adulter. In legea nouă Isus opreşte cu desăvârşire divorţul şi restatorniceşte căsătoria în vrednicia ei dela început, poruncind ca ea să se facă între un singur bărbat şi o singură femeie şi să nu se poată desface decât numai prin moartea unuia din căsătoriţi; apoi întăreşte această orânduire înălţând căsătoria la demnitatea de sacrament.

Cuvintele: *afară de cazul de curvie* (greceşte: πορνεία) nu constituie motiv de divorţ, neprejudecând indisolubilitatea căsătoriei; deoarece, fie că prin cuvântul *porneia* s'ar înţelege o convieţuire nelegitimă (concubinaj), în care caz despărţenia nu numai că e învoită, dar chiar obligatorie; fie că acel cuvânt ar însemna păcatul de preacurvie (adulter), în care caz partea lezată poate obţine să se despartă de partea

răşi s'a zis: Cel ce-şi va
lăsa femeia sa, să-i dea
carte de despărţenie. 32 Eu
însă vă spun vouă: Că ori-
cine lasă pe femeia sa,
afară de cazul de curvie,
o face pe ea să preacur-
vească; şi cine ia pe cea
lăsată, preacurveşte.

Jurământul solemn

33 «Aţi auzit iarăşi că s'a
zis celor de demult: Să nu
juri strâmb, ci să ţii jură-
mintele faţă de Domnul.
34 Iar eu zic vouă: Să nu te
juri nicidecum nici pe cer,
căci tronul lui Dumnezeu
este; 35 nici pe pământ,
căci aşternutul picioarelor
lui este; nici pe Ierusalim,
căci cetatea marelui îm-
părat este; 36 nici pe capul
tău nu te jura, căci un
singur păr nu poţi să-l
faci alb ori negru; 37 ci fie
cuvântul vostru: da, da;
nu, nu; iar ceea ce e mai
mult decât acestea, dela
cel rău este.

Răsplata

38 «Aţi auzit că s'a zis:
Ochi pentru ochi şi dinte
pentru dinte. 39 Eu însă
grăiesc vouă: Nu te îm-
potrivi celui ce-ţi face rău,
iar cui te loveşte peste
obrazul drept, întoarce-i şi
pe celălalt. 40 Şi celui ce
voieşte să se judece cu tine
şi să-ţi ia tunica, lasă-i şi
mantaua. 41 Şi cine te va
sili să mergi o mie de paşi,
mai mergi cu el încă două
mii. 42 Celui ce cere dela
tine, dă-i; şi dela cel ce
voieşte să se împrumute

---

vinovată, rămâne însă hotărît că atât bărbatul cât şi femeia nu se mai pot recăsători până când trăiesc amândoi.

37. *Dela cel rău este...* dela răutatea diavolului şi a oamenilor cari nu cred unii altora.

38. Aceasta, în vechime, era aşa zisa lege a taliunii, prin care făcătorului de rele i se dădea aceeaşi pedeapsă ce el o dăduse altuia: pentru un ochi i se scotea şi lui un ochi. Cristos abrogă această lege aşa de aspră, sfătuindu-ne chiar să nu ne împotrivim celui ce vrea să ne facă vreo nedreptate şi să suferim, pentru virtute, orice ne vine din partea oamenilor.

39-40. «Isus Cristos vrea să ne arăte aici că avem adevărată datorie să nu căutăm, nici chiar să dorim răzbunarea şi să fim gata în inima noastră a ne lipsi de ceeace ni se cuvine, oridecâteori se cere aceasta pentru dragostea aproapelui şi mărirea lui Dumnezeu. A împlini cuvânt după cuvânt această învăţătură dumnezeiască este un simplu sfat de desăvârşire, care ne va dobândi cu atât mai mare răsplată la Dumnezeu». (*Glaire*).

dela tine, nu întoarce fața
ta.

Iubirea dușmanilor

43 «Ați auzit că s'a zis: Să
iubești pe aproapele tău și
să urăști pe vrăjmașul tău.
44 Iar eu zic vouă: Iubiți pe
vrăjmașii voștri, (faceți
bine celor ce vă urăsc pe
voi) și rugați-vă pentru cei
ce vă prigonesc și vă cle-
vetesc, 45 ca să fiți fiii Ta-
tălui vostru care este în
ceruri, care face să răsară
soarele său peste cei buni
și cei răi, și plouă peste
cei drepți și cei nedrepți.
46 Căci, de iubiți pe cei ce
vă iubesc, ce răsplată veți
avea? Oare nu fac acea-
sta și vameșii? 47 Și de veți
saluta numai pe frații vo-
ștri, ce faceți mai mult
(decât alții)? Oare nu fac
așa și păgânii? 48 Fiți dar
voi desăvârșiți, precum
Tatăl vostru ceresc desă-
vârșit este.

CAPUL 6.

Urmează cuvântarea de pe munte. - Milostenia

1 «Luați aminte să nu
faceți faptele dreptății
voastre înaintea oameni-
lor, ca să vă vadă ei; alt-
fel, plată nu veți avea dela
Tatăl vostru care este în
ceruri. 2 Deci când faci
milostenie, să nu trâmbi-
țezi înaintea ta, precum
fac fățarnicii în sinagogi
și în ulițe, ca să-i laude
oamenii. Adevăr grăiesc

---

43. In legea veche nicăieri Dumnezeu nu poruncise evreilor să urască pe vrăjmași. Fariseii tălmăceau rău legea și ei trebuie să fi dat învățătura asta, pe care Cristos o osândește.

44. Iată o poruncă ce nu s'a dat până la Cristos. Nu e învoit creștinului să urască pe vrăjmaș, fie acesta cât de rău. Evanghelia ne poruncește să iubim pe toți oamenii de orice religie și neam, și să-i iubim nu cu vorba, ci cu fapta, făcându-le bine, rugându-ne pentru ei.

După unele manuscrise, textul ar fi următorul: «Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi și rugați-vă pentru cei ce vă calomiază și vă prigonesc».

48. *Fiți desăvârșiți*... Isus ne dă pe Tatăl ceresc drept chip al desăvârșirii noastre, nu ca și cum noi am putea ajunge la aceeași desăvârșire, ci ca să ne silim a ne face cât mai desăvârșiți.

1. *Să nu faceți faptele dreptății...*, adică faptele bune ca pomana, rugăciunea, postul, etc.; *înaintea oamenilor*, deoarece trebuie să le facem pentru Dumnezeu. Scopul rău face ca chiar faptele cele bune să nu mai fie vrednice de răsplata veșnică.

vouă: şi-au luat răsplata
lor. 3 Tu însă, când faci
milostenie, să nu ştie stân-
ga ta ce face dreapta ta,
4 aşa încât milostenia ta
să fie făcută într'ascuns;
şi Tatăl tău, care vede
într'ascuns, îţi va răsplăti
ţie.

Rugăciunea

5 «Şi când vă rugaţi nu
fiţi ca făţarnicii, căro-
ra le place să se roage
în sinagogi şi la colţurile
uliţelor, stând în picioare,
ca să-i vadă oamenii. Ade-
văr grăiesc vouă: ei şi-au
luat plata lor. 6 Tu însă,
când te rogi, intră în odaia
ta, şi închizând uşa, roa-
gă-te Tatălui tău într'a-
scuns; şi Tatăl tău, care
vede într'ascuns, îţi va ră-
splăti ţie. 7 Când vă rugaţi,
nu spuneţi multe ca pă-
gânii cari cred că în vor-
ba lor multă vor fi ascul-
taţi. 8 Deci nu vă asemă-
naţi lor, căci ştie Tatăl
vostru de ce aveţi trebuin-
ţă, mai înainte de a cere
voi dela el. 9 Deci voi aşa
să vă rugaţi: Tatăl nostru,
carele eşti în ceruri, sfin-
ţească-se numele tău;
10 vie împărăţia ta; facă-
se voia ta, precum în cer
aşa şi pe pământ. 11 Pâinea
noastră cea de toate zilele

5-8. In aceste patru stihuri, Cristos nu opreşte închinăciunea publică. Aceasta era chiar poruncită în vechiul Testament. Isus osândeşte numai pe acei cari n'au niciun duh, nicio tragere de inimă pentru rugăciune, şi totuşi caută toate prilejurile să se roage în public, numai ca să-i laude oamenii şi să-i socoată sfinţi.

9. *Tatăl nostru...* Rugăciunea aceasta se numeşte *domnească*, pentrucă însuşi Domnul Cristos ne-a învăţat-o. De aceea şi este, fără îndoială, cea mai frumoasă şi cea mai plăcută lui Dumnezeu. - Dumnezeu este *Tatăl nostru*, fiindcă ne-a făcut şi se îngrijeşte de noi cu mai mare dragoste decât oricare tată trupesc. - *Care eşti în ceruri...* Cristos pune aceste cuvinte ca să ne amintim neîncetat că moştenirea pe care Tatăl ne-o dă nouă, fiilor săi, nu este pământească, ci cerească şi veşnică. - *Sfinţească-se numele tău...* Acesta este cel dintâiu lucru ce trebuie să-l dorim: ca făpturile toate să laude pe Dumnezeu.

10. *Vie împărăţia ta...* Prin aceste cuvinte cerem ca Biserica, împărăţia lui Dumnezeu pe pământ, să se lăţească la toate popoarele. - *Facă-se voia ta...* Aici cerem lui Dumnezeu harul ca să împlinim sfânta lui voinţă.

11. Prin *pâine* se înţeleg toate de care avem trebuinţă pentru viaţa noastră atât spirituală cât şi trupească. Hrana spirituală este unirea intimă cu Cristos, rugăciunea şi sf.Impărtăşenie, iar hrana trupească este pâinea cea de toate zilele.

dă-ne-o nouă astăzi; [12] şi
ne iartă nouă greşelile
noastre, precum şi noi
iertăm greşiţilor noştri;
[13] şi nu ne duce pe noi în
ispită, ci ne mântuieşte de
cel rău. Amin. [14] Căci de
veţi ierta oamenilor greşe-
lile lor, va ierta şi vouă
Tatăl vostru ceresc păca-
tele voastre. [15] Iar de nu
veţi ierta oamenilor, nici
Tatăl vostru nu vă va
ierta păcatele voastre.

Postul

[16] «Când postiţi, să nu
fiţi trişti ca făţarnicii;
căci ei îşi slutesc faţa, ca
să arate oamenilor că
postesc. Adevăr zic vouă,
că şi-au luat plata lor.
[17] Iar tu, când posteşti, un-
ge-ţi capul tău şi faţa ta o
spală, [18] ca să nu te arăţi
oamenilor că posteşti, ci
Tatălui tău care este în-
tr'ascuns; şi Tatăl tău,
care vede într'ascuns, îţi
va răsplăti ţie.

Bunurile pamânteşti

[19] «Nu vă adunaţi comori
pe pământ, unde rugina şi
moliile le strică, şi unde
hoţii le sapă şi le fură; [20] ci
adunaţi-vă comori în cer,
unde nici rugina nici mo-
liile nu le strică, şi unde
hoţii nu le sapă nici le
fură. [21] Căci unde este co-
moara ta, acolo este şi ini-
ma ta. [22] Luminătorul tru-
pului este ochiul tău; de
va fi ochiul tău curat, tot
trupul tău va fi luminat.
[23] Iar de va fi ochiul tău
rău, tot trupul tău va fi

---

12. Ne rugăm lui Dumnezeu să ne ierte păcatele noastre, precum şi noi iertăm, căci e datoria noastră, pe cei ce ne-au supărat.

13. In cererea aceasta, fiindcă ne ştim slabi, ne rugăm Domnului să nu învoiască diavolului a ne ispiti sau cel puţin să nu ne lase să cădem în ispită.

Unele manuscrise înainte de *Amin* adaogă: «*Că a Ta este împărăţia şi puterea şi mărirea în veci*».

17. Evreii îşi ungeau faţa la sărbători în semn de bucurie sufletească. Deci Cristos vrea să ne spună, prin aceste cuvinte, să fim veseli la faţă când postim, ca să nu ne cunoască alţii.

21. Cine iubeşte bogăţiile, onorurile şi plăcerile trupeşti, numai la acestea se gândeşte şi numai pe acestea se străduieşte să le aibă; tot aşa cine iubeşte pe Dumnezeu, virtutea şi cele cereşti, numai pe acestea le caută ca pe o adevărată comoară.

22-23. *Luminătorul...* este *gândul* (intenţiunea) cu care săvârşim faptele noastre. Acest gând este cel ce face ca faptele să fie bune ori rele, aşa încât faptele bune ni le va răsplăti Dumnezeu dacă le vom face cu gând bun; iar de nu, nu ni le

întunecat. Deci dacă lumi-
na care este în tine întu-
neric este, apoi întuneri-
cul însuşi cât de mare fi-
va? 24 Nimeni nu poate să
slujească la doi stăpâni;
căci ori pe unul îl va urî
şi pe celalt îl va iubi, ori
de unul se va ţinea şi
pe celalt îl va nesocoti.
Nu puteţi sluji lui Dumne-
zeu şi lui Mamona. 25 Drept
aceea zic vouă: Nu vă în-
grijiţi pentru viaţa voa-
stră ce veţi mânca, nici
pentru trupul vostru cu ce
vă veţi îmbrăca. Oare nu
este viaţa mai mult decât
hrana, şi trupul mai mult
decât îmbrăcămintea?
26 Priviţi la păsările ceru-
lui, că nici nu seamănă,
nici nu seceră, nici nu a-
dună în hambare, şi Tatăl
vostru cel ceresc le hrăne-
şte. Oare nu sunteţi voi cu
mult mai presus decât ele?
27 Şi cine dintre voi, chiar
îngrijorîndu-se, poate să
adaoge la statura sa un
cot? 28 Şi de îmbrăcăminte
pentru ce vă îngrijiţi? Pri-
viţi cu băgare de seamă la
crinii câmpului cum cresc:
nu muncesc, nici nu torc.
29 Şi zic vouă că nici Solo-
mon în toată mărirea sa
nu s'a îmbrăcat ca unul
dintr'aceştia. 30 Deci, dacă
iarba câmpului, care astăzi
este şi mâine s'aruncă
în cuptor, aşa o îmbracă
Dumnezeu, cu cât mai
mult pe voi, puţin credin-
cioşilor? 31 Deci să nu vă
îngrijoraţi, zicând: Ce vom
mânca, sau: ce vom bea,
sau: cu ce ne vom îmbră-
ca? 32 Căci acestea toate le
caută păgânii; ştie doar

---

va lua în seamă. Iar de săvârşim faptele bune cu gând rău, aceste fapte sunt rele înaintea lui Dumnezeu şi se vor pedepsi.

24. Cristos nu opreşte pe creştin de a avea şi a se folosi de bogăţiile câştigate cu dreptate, ci-l opreşte de a-şi lipi inima de ele, făcându-se robul lor, şi, pentru aceasta, uitând pe Dumnezeu.

26-28. *Priviţi păsările cerului...* «Isus Cristos ne învaţă în cuvântarea aceasta minunată, a privi natura, florile, păsările, animalele, trupul nostru, sufletul, creşterea noastră nesimţită, pentru ca dela acestea să ne ridicăm la Dumnezeu. El face să vedem natura într'un chip mai înalt, cu ochiu mai pătrunzător, ca icoana lui Dumnezeu. Cerul este tronul lui Dumnezeu, pământul este aşternutul picioarelor lui, Ierusalimul este scaunul împărăţiei lui; soarele lui răsare, ploaia cade, ca să ne arate bunătatea lui. Toate ne vorbesc de dânsul: el nu s'a lăsat fără mărturie». (*Bossuet*).

32. Şi creştinii pot şi trebuie să caute a avea cele trebuincioase pentru hrană şi îmbrăcăminte; dar nu în aşa fel

Tatăl vostru ceresc că
aveţi trebuinţă de acestea
toate. 33 Deci căutaţi mai
întâi împărăţia lui Dum-
nezeu şi dreptatea lui, şi
acestea toate se vor adău-
ga vouă. 34 Drept aceea nu
vă îngrijoraţi de ziua de
mâine, căci ziua de mâine
se va îngriji de sine însăşi:
ajunge zilei răutatea ei.

CAPUL 7.

Sfârşitul cuvântării de pe munte. Judecata fără dragoste

1 «Nu judecaţi, ca să nu
fiţi judecaţi. 2 Căci cu ce
judecată veţi judeca veţi
fi judecaţi, şi cu măsura cu
care măsuraţi vi se va mă-
sura vouă. 3 Şi de ce vezi
paiul în ochiul fratelui tău,
iar bârna din ochiul tău nu
o vezi? 4 Sau cum zici frate-
lui tău: Lasă să scot paiul
din ochiul tău, şi iată bâr-
na este în ochiul tău? 5 Fă-
ţarnice, scoate mai întâi
bârna din ochiul tău şi
atunci vei vedea să scoţi
paiul din ochiul fratelui
tău. 6 Nu daţi cele sfinte
câinilor, nici nu aruncaţi
mărgăritarele voastre
înaintea porcilor, ca nu
cumva să le calce în pi-
cioare şi, întorcându-se, să
vă sfâşie pe voi.

Cererile

7 «Cereţi, şi vi se va da
vouă; căutaţi, şi veţi gă-
si; bateţi, şi vi se va de-
schide vouă. 8 Căci tot cel
ce cere, capătă; şi cine
caută, găseşte; şi celui ce
bate, i se va deschide.
9 Sau cine dintre voi este
omul acela dela care, de va
cere fiul său pâine, oare
piatră îi va da lui? 10 Sau
de va cere peşte, oare şar-

---

ca să uite de Dumnezeu şi de sufletul lor, precum fac păgânii, cari n'au credinţă nici nădejde în Pronia dumnezeiască.

1. *A judeca* vrea să zică aici a-şi face idee rea şi a osândi gândul sau vorbele şi faptele altora, şi aceasta fără temeiu. Această judecată fiind rea, Dumnezeu ne va cere seamă de ea, ne va judeca, şi ne va pedepsi.

3. *Paiul* este greşeala cea mică a aproapelui nostru. - *Bârna* este greşeala cea mare a noastră.

6. *Cele sfinte* sunt tainele dumnezeeşti. - *Câinii şi porcii* reprezintă două soiuri de oameni cari nu cunosc şi chiar dispreţuiesc cele sfinte. De aceea nu sunt vrednici de dânsele.

7-8. Acela va căpăta, care cere dela Dumnezeu cu credinţă şi statornicie. Dumnezeu nu totdeauna ne ascultă îndată, ci întârzie, ca să ne încerce.

9-11. «Celui ce-i cere haruri, Dumnezeu nu-i dă nici

pe îi va da lui? [11] Deci, da-
că voi, răi cum sunteţi,
ştiţi să daţi daruri bune
fiilor voştri, cu cât mai
mult Tatăl vostru care
este în ceruri, va da cele
bune celor ce cer dela el?
[12] Deci, toate câte voiţi să
vă facă vouă oamenii, fa-
ceţi-le şi voi lor; căci a-
ceasta este legea şi proro-
cii.

Greutatea mântuirii

[13] «Intraţi prin poarta cea
strâmtă, căci largă este
poarta şi lată calea care
duce la pieire, şi mulţi cari
intră printr'însa. [14] Dar
cât de strâmtă este poarta
şi îngustă calea care duce
la viaţă, şi puţini sunt cei
ce-o găsesc! [15] Păziţi-vă de
prorocii cei mincinoşi, cari
vin la voi în haine de oi,
iar pe dinlăuntru sunt lupi
răpitori. [16] De pe roade-
le lor îi veţi cunoaşte pe
ei. Oare culeg (oamenii)
struguri din spini, şi smo-
chine din ciulini? [17] Astfel,
tot pomul bun roade bune
face, iar pomul rău roade
rele face. [18] Nu poate po-
mul bun să facă roade re-
le, nici pomul rău să facă
roade bune. [19] Tot pomul
care nu face roadă bună
se va tăia şi în foc se va
arunca. [20] Drept aceea, de
pe roadele lor îi veţi cu-
noaşte. [21] Nu tot cel ce-mi

---

piatră, pentrucă e nefolositoare, nici şarpe, nici scorpie, pentrucă sunt vătămătoare. Iar pentrucă vătămătoare sunt bunurile acestei lumi şi mângâierile pământeşti, de aceea cu milostivire se poartă Dumnezeu când noi i le cerem, şi el ni le tăgăduieşte». (*Martini*).

12. Tot ce e prorocit în lege şi ce au învăţat prorocii e cuprins pe scurt în porunca aceasta: Să iubeşti pe Dumnezeu şi pe aproapele tău. Deci cine iubeşte cu adevărat pe aproapele iubeşte şi pe Dumnezeu, şi împlineşte poruncile legii şi ale prorocilor.

13-14. *Poarta largă şi calea lată* sunt învăţăturile lumii. De acestea se ţin cei mai mulţi, pentrucă sunt cele mai uşoare şi cele mai plăcute simţurilor. - *Poarta strâmtă şi calea îngustă* sunt învăţăturile Evangheliei. Pe acestea puţini le urmează.

15. Isus numeşte *proroc mincinos* pe acela care, prin învăţături mincinoase şi sfaturi rele, caută să îndepărteze pe oameni de adevăr şi să-i ducă pe cale greşită.

18. Numai cel ce ţine învăţătura întreagă a lui Cristos şi păstrează legea lui Dumnezeu cu inimă curată, numai acela poate să facă fapte bune în adevăratul înţeles creştinesc.

21. Unii cred că, pentru a-şi mântui sufletul, ajunge să se roage, să postească, să vie la biserică, şi nu-şi dau osteneala

zice: Doamne, Doamne! va
intra în împărăţia ceruri-
lor, ci cel ce face voia Ta-
tălui meu, care este în ce-
ruri, acela va intra în îm-
părăţia cerurilor. 22 Mulţi
îmi vor zice în ziua
aceea: Doamne, Doamne,
au nu în numele tău am
prorocit, şi în numele tău
am scos diavolii, şi în nu-
mele tău minuni multe am
făcut? 23 Atunci însă, voiu
mărturisi lor: Niciodată
nu v'am cunoscut pe voi:
depărtaţi-vă dela mine voi
care faceţi fărădelege.
24 Deci tot cel ce aude ace-
ste cuvinte ale mele şi le
împlineşte, se va asemăna
bărbatului înţelept, care
şi-a zidit casa sa pe stân-
că: 25 şi a căzut ploaie, şi
au venit râuri, şi au suflat
vânturi, şi au bătut în ca-
sa aceea, dar ea n'a căzut,
căci întemeiată era pe
stâncă. 26 Iar orişicine
aude aceste cuvinte ale
mele şi nu le îndeplineşte,
se va asemăna bărbatului
nerod, care şi-a zidit casa
pe nisip. 27 Şi a căzut
ploaie, şi au venit râuri, şi
au suflat vânturi, şi au iz-
bit în casa aceea; şi a că-
zut şi năruirea ei a fost
mare».
28 Şi sfârşind Isus cu-
vintele acestea, se mira-
ră gloatele de învăţătura
lui. 29 Căci îi învăţa pe ei
ca unul care are putere,
iar nu ca cărturarii şi fa-
riseii lor.

CAPUL 8.

Vindecarea unui lepros *)

1 Şi coborîndu-se el de
pe munte, îl urmară gloate

*) Marcu 1, 40-45; Luca 5, 12-16.

de a se îndrepta de viţii şi de a dobândi virtuţile. Ei se înşeală, căci numai virtuţile creştineşti, din care izvorăsc celelalte de din afară, numai împlinirea desăvârşită a voinţei dumnezeişti ne vor putea duce la fericirea de veci.

22. *Mulţi îmi vor zice în ziua aceea...* în ziua judecăţii de apoi. - *In numele tău am prorocit...* prorociile şi minunile sunt daruri pe care le dă Dumnezeu cui vrea, aşa încât nu tot cel ce proroceşte şi face minuni este sfânt. A făcut minuni şi Iuda, cel ce a vândut pe Cristos.

24-25. Acela îşi zideşte casa sa pe piatră, care *crede* tot ce a învăţat Cristos şi *face* tot ce a poruncit: care are credinţa vie. Pe acesta nu-l pot amăgi nici ispitele diavolului, nici pilda lumii, nici poftele trupeşti.

26-27. Acela îşi zideşte casa sa pe nisip, care crede, dar nu trăieşte după credinţă: credinţa lui e moartă.

29. Vorbea-nu ca un om oarecare, ci cu autoritate, prin care

multe. [2] Şi iată un lepros
apropiindu-se, i se închină,
zicând: «Doamne, dacă
vrei poţi să mă curăţeşti»:
[3]Atunci întinzând Isus mâ-
na, îl atinse, zicând: «Vo-
iesc, curăţeşte-te». Şi înda-
tă se curăţi lepra lui. [4] Şi
îi zise Isus: «Vezi, nimănui
să nu spui, ci mergi de te
arată preotului şi dă da-
rul ce l-a poruncit Moise
spre mărturia lor».

Sluga sutaşului *)

[5] Pe când intra Isus în
Cafarnaum, se apropie de
dânsul un sutaş, rugân-
du-l, [6]şi zicând: «Doamne,
sluga mea zace paralizată
în casă, şi cumplit se chi-
nuieşte». [7]Isus îi zise:
«Voiu veni şi o voiu tămă-
dui». [8]Dar sutaşul, răspun-
zând adăugă: «Doamne, nu
sunt vrednic să intri sub
acoperemântul meu, ci zi
numai cu cuvântul, şi se va
tămădui sluga mea. [9] Căci
şi eu sunt om sub stăpâni-
re, având sub mine ostaşi,
şi spun unuia: Du-te, şi
se duce; şi altuia: Vino, şi
vine, şi slugii mele: Fă
aceasta, şi face». [10]Iar Isus,
auzind (acestea), se miră,
şi zise celor ce-l urmau:
«Adevăr zic vouă, n'am
aflat atâta credinţă în
Israil. [11] Drept aceea vă
spun că mulţi dela răsă-

---

*) Luca 7, 1-10; Ioan 4, 46-53.

îşi arăta dumnezeirea sa, făcând minuni şi dând harul său, pentru a lumina minţile ascultătorilor, ca să priceapă şi să primească învăţătura sa dumnezeiască.

2. Lepra este o boală molipsitoare de piele. In Vechiul Testament, cei atinşi de lepră se socotiau necuraţi.

4. *Spre mărturia lor...* «Pentru ca să fie martorii vindecării tale şi a sârguinţei mele pentru păstrarea legii, şi vindecarea aceasta a ta să le fie lor mărturie de ceea ce sunt eu (adevăratul Mântuitor) şi să fie vinovaţi dacă nu vor crede în mine» (*Sf. Ieronim*).

5. Sutaş era la Romani un fruntaş care avea 100 de ostaşi sub ascultarea sa.

8. Frumoase cuvinte, care arată smerenia adâncă şi credinţa mare a sutaşului! Sunt aşa de însemnate, încât Biserica porunceşte preotului să le spuie la fiecare liturghie şi oridecâteori împărtăşeşte pe credincioşi.

10. *Isus auzind acestea, se miră...* nu pentrucă mai înainte nu ar fi cunoscut credinţa sutaşului. Isus e Dumnezeu şi ştie toate. Dar, fiind şi om, se miră ca unul care pentru întâia oară află ceva ne mai auzit. Sutaşul era păgân, şi totuşi Isus îl laudă că are mai multă credinţă decât oricare evreu, căci crede că Isus îi poate tămădui sluga fără să mai vie la faţa locului, ci de acolo de unde este, zicând numai un cuvânt.

rit şi dela apus vor veni şi
vor sta la masă cu Avram
şi Isac şi cu Iacob în îm-
părăţia cerurilor; 12 iar fiii
împărăţiei se vor arunca
în întunericul cel mai din
afară; acolo va fi plâns şi
scrâşnirea dinţilor». 13 Şi
zise Isus sutaşului: «Mergi,
şi precum ai crezut, facă-
se ţie!» Şi se tămădui
sluga lui în ceasul acela.

Vindecarea soacrei lui Petru *)

14 Venind Isus în ca-
sa lui Petru, văzu pe soa-
cra lui zăcând şi apucată
de friguri. 15 Şi atinse mâ-
na ei, şi o lăsară frigurile;
şi ea se sculă şi le slujea
lor. 16 Iar făcându-se sea-
ră, îi aduseră lui mulţi în-
drăciţi, şi el cu cuvântul
scotea duhurile rele şi pe
toţi bolnavii îi tămădui;
17 ca să se împliniască ceea
ce s'a zis prin Isaia proro-
cul, care zice: «Acesta ne-
putinţele noastre le-a luat
şi boalele noastre le-a
purtat».

Chipul de a urma pe Isus **)

18 Văzând Isus gloate
multe împrejurul său, po-
runci ucenicilor să treacă
la celalt mal. 19 Şi apro-
piindu-se un cărturar, îi
zise: «Invăţătorule, te voi
urma oriunde te vei duce».
20 Şi-i zise Isus: «Vulpile au
vizuini, şi păsările cerului

*) Marcu 1, 29-31; Luca 4, 38-39.
**) Luca 9, 57-60.

12. Evreii se numesc fiii împărăţiei, fiindcă în vechime numai ei aveau legea cea adevărată, pe ei îi alesese Dumnezeu între alte popoare, cu ei făcu legământul său şi ei trebuiau să moştenească împărăţia cerurilor. — *Intunericul cel mai din afară...* este Iadul.

18. Adică la celălalt mal al lacului *Ghenezaret*, căruia i se mai zicea şi marea *Galileii* şi *lacul Tiberiadei.*

19. Acesta voia să urmeze pe Isus pentru scopuri pământeşti, nu pentru învăţătura lui şi pentru împărăţia cerului. De aceea şi Isus îi răspunde că n'are nimic pe lumea aceasta, nici unde să-şi plece capul; dându-i să înţeleagă că, de vrea să-l urmeze, să se lepede de cele lumeşti şi să vină cu gând curat.

20. Aşa se numia Isus pe sine din smerenie, căci precum Adam, om, s'a mândrit, şi, mâcând din pomul oprit-după înşelăciunea diavolului-a voit să se facă ca şi Dumnezeu, tot aşa şi Isus, Dumnezeu, s'a smerit, făcându-se om, spre a mântui pe Adam şi pe urmaşii lui. Expresia *Fiul omului* se afla deja în cartea prorocului Daniil (17, 13) spre a indica pe Mesia cel făgăduit. Isus aplicând-o sieşi (în Evangh. de 78 de ori), vrea să dea de înţeles celor ce-l ascultau că el însuşi era acel Mesia despre care vorbise Daniil.

cuiburi, dar Fiul Omului
nu are unde să-şi plece
capul». 21 Iar altul din uce-
nicii săi îi zise: «Doamne,
dă-mi voie să mă duc mai
întâi şi să îngrop pe tatăl
meu». 22 Iar Isus îi zise:
«Vino după mine şi lasă
morţii să-şi îngroape pe
morţii lor».

Isus potoleşte furtuna *)

23 Intrând el în luntre, îl
urmară ucenicii lui. 24 Şi
iată furtună mare se iscă
pe mare, încât se acoperea
luntrea de valuri; iar el
dormea. 25 Şi se apropiară
de el ucenicii şi-l deştep-
tară, zicând: «Doamne,
mântuieşte-ne, că pierim!»
26 Şi le spuse: «De ce vă
temeţi, puţin credincioşi-
lor?» Atunci sculându-se a
certat vânturile şi marea,
şi se făcu linişte mare.
27 Iar oamenii se mirau,
zicând: «Cine este acesta,
că şi vânturile şi marea
ascultă de el?»

Vindecarea a doi îndrăciţi **)

28 Şi ajungând el la cea-
laltă parte, în ţinutul Ga-
darenilor, îl întâmpinară
doi îndrăciţi, ieşind din
morminte, atât de cum-
pliţi, încât nu putea nimeni
să treacă pe calea aceea.
29 Şi iată strigară, zicând:
«Ce avem noi cu tine, Isuse,
Fiul lui Dumnezeu? Ve-
nit-ai aici mai înainte de
vreme să ne chinuieşti pe
noi?» 30 Şi era nu departe
de dânşii o turmă mare de

---

*) Marcu 4, 35-41; Luca 8, 22-25.
**) Marcu 5, 1-20; Luca 8, 26-39.

22. Când cunoşti că Dumnezeu te chiamă să-i slujeşti mai de aproape, nimic nu te mai poate opri în lume. - *Lasă morţii*... adică pe acela cari nu se îngrijesc de suflet şi n'au harul lui Dumnezeu: aceştia sunt ca morţi înaintea lui Dumnezeu.

23. Evreii plăteau oameni şi femei bocitoare, precum şi cântăreţi din fluier care jeleau şi plângeau în jurul mortului până la groapă.

26. Stăpân peste cele vieţuitoare şi nevieţuitoare, Cristos porunceşte şi unora şi altora, şi toate îl ascultă.

28. Mormintele evreilor erau foarte largi şi încăpătoare. Ele se săpau la câmp, de multe ori în coasta unui deal. Morţii se aşezau în firidele de dinăuntru. Deasupra unor morminte se ridicau nişte căsuţe, un fel de paraclise. Indrăciţii dar, de care e vorba aici, se puteau adăposti, ori în coridoarele mormintelor, ori în căsuţele de deasupra.

29. «Inainte de ziua judecăţii, la care ei aşteaptă să-i judece Fiul lui Dumnezeu. Mare necaz este pentru diavoli a nu face rău oamenilor. Şi ei se temeau ca nu cumva să-i arunce

porci păscând. 31 Iar dia-
volii îl rugau pe el, zicând:
«Dacă ne alungi de aici,
trimite-ne în turma aceea
de porci». 32 Şi le zise:
«Mergeţi!» Iar ei ieşind,
intrară în porci; şi iată
toată turma se repezi cu
îmbulzeală în mare şi pieri
în apă. 33 Iar păzitorii fu-
giră şi, intrând în cetate,
povestiră toate cele întâm-
plate cu îndrăciţii. 34 Atunci
toată cetatea ieşi înaintea
lui Isus: şi văzându-l îl
rugară să iasă din hota-
rele lor.

CAPUL 9.

Vindecarea unui paralitic *)

1 Şi intrând Isus în lun-
tre, trecu (marea) şi ve-
ni în cetatea sa. 2 Şi ia-
tă îi aduseră un parali-
tic zăcând pe pat. Iar
Isus, văzând credinţa lor,
zise paraliticului: «Încre-
de-te, fiule, ţi se iartă pă-
catele tale». 3 Dar unii din
cărturari ziceau întru si-
ne: «Acesta huleşte». 4 Iar
Isus văzând gândurile lor
le zise: «Pentru ce vă gân-
diţi rău în inimile voa-
stre? 5 Ce este mai lesne a
zice: Ţi se iartă păcatele
tale, sau a zice: Scoală-te
şi umblă? 6 Dar ca să ştiţi
că Fiul Omului are putere
pe pământ de a ierta pă-
catele: Scoală-te, zise a-
tunci paraliticului, ia-ţi
patul tău şi te du în casa
ta». 7 Şi el se sculă şi se
duse în casa sa. 8 Iar mul-

---

*) Marcu 2, 1-12; Luca 5, 17-26.

Isus în Iad, unde, suferind aceleaşi chinuri ce le sufăr afară, ar fi lipsiţi de plăcerea ce o au de a vătăma» (*Martini*).

1. *In cetatea sa...* adică în Cafarnaum, pentrucă acolo obişnuia Isus să locuiască. Cetatea aceasta era lângă lacul Ghenezaret şi aici se adunau oameni din multe părţi.

2. Păcatul este boala şi moartea sufletului, iar boalele trupeşti sunt adeseori o pedeapsă a păcatului. Cristos tămăduieşte mai întâi sufletul paraliticului, dându-i harul de a se căi şi a se întoarce la Dumnezeu, şi după aceea îl vindecă şi de boalele trupeşti. Prin aceasta ne învaţă Mântuitorul să ne îngrijim întâi şi mai mult de sufletul nostru, căci e mai scump decât orice.

6. *Fiul omului are putere...* Isus învaţă că nu e numai *om*, ci şi *Dumnezeu*. De aceea arată că tot atâta e pentru el a ierta păcatele cât şi a tămădui boalele trupeşti. - Iertarea păcatelor nu o poate vedea nimeni, dar dela vindecarea grabnică a paraliticului, fiecare poate pricepe că Cristos este Dumnezeu.

8. Cei mai mulţi nu înţeleseră minunea nici puterea cuvintelor lui Cristos şi socotiră, ca până atunci, că Isus este om ca toţi oamenii.

ţimile, văzând aceasta, se
temură şi măriră pe Dum-
nezeu, care a dat aşa pu-
tere oamenilor.

Chemarea lui Matei

9 De acolo Isus trecând
înainte, văzu un om numit
Matei, şezând la vamă şi
i-a zis lui: «Urmează-
mă». Şi el, sculându-se, îl
urmă pe el. 10 Şi pe când
şedea el la masă în ca-
să, iată veniră mulţi va-
meşi şi păcătoşi şi şe-
zură la masă cu Isus şi
ucenicii lui. 11 Văzând a-
ceasta fariseii, ziceau uce-
nicilor lui: «Pentru ce în-
văţătorul vostru mănâncă
cu vameşii şi cu păcătoşii?»
12 Iar Isus auzind, zise:
«N'au trebuinţă de doctor
cei sănătoşi, ci cei bolnavi.
13 Deci mergând învăţaţi ce
însemnează: Milă voiesc,
iar nu jertfă; căci n'am
venit să chem pe cei drepţi,
ci pe cei păcătoşi (la
pocăinţă)». 14 Atunci se a-
propiară de el ucenicii lui
Ioan, zicând: «Pentru ce
noi şi fariseii postim de-
seori, iar ucenicii tăi nu
postesc?» 15 Şi le zise Isus:
«Oare pot prietenii mirelui
să jelească câtă vreme cu
dânşii este mirele? Vor ve-
ni însă zile când se va lua
mirele dela ei, şi atunci
vor posti. 16 Nimeni nu pu-
ne petec de pânză nouă
la haină veche, căci pe-
tecul trage din haină şi
se face o ruptură şi mai
rea. 17 Nici nu pun (oame-

---

10. Matei, ca să-şi arăte recunoştinţa sa către Mântuitorul pentru harul primit, dete o masă prietenilor săi. El voi să le facă cunoscut prin aceasta întoarcerea sa, nădăjduind că se vor întoarce şi alţii. La masă era şi Isus.

12. Cristos zice că e doctorul păcătoşilor, căci vindecă boalele sufleteşti-cum am văzut mai sus la stihul 2 -, iar nu prietenul şi tovarăşul celor păcătoşi, precum îl învinuiau fariseii.

13. Fariseii nu puteau vedea cum lui Isus îi era milă de cei păcătoşi şi le arăta dragoste. Mântuitorul însă le zice cu cuvintele lui Osea prorocul, că Dumnezeu preţuieşte mai mult mila şi dragostea către aproapele decât orice jertfă.

16-17. Petecul nou strângându-se, trage din stofa veche slabă, şi rămâne gaura mai mare. Prin aceste asemănări, Isus învaţă că toată legea nu stă în aceea că posteşti, ori te supui la alte cazne trupeşti, ci duhul legii e aiurea. Totuşi şi în aceste suferinţe se vor deosebi ucenicii Mântuitorului după moartea lui. - *Foii* sunt nişte burdufuri de capră ori de alt animal. In burdufurile acestea se ţine, în Palestina, vinul, apa şi altele.

nii) vinul nou în foi ve-
chi; altmintrelea foii ple-
snesc, vinul se varsă şi
foii se prăpădesc; ci vinul
nou în foi noi îl pun şi
amândouă se păstrează».

Invierea fiicei lui Iair *)

18 Pe când vorbea el a-
cestea, iată se apropie
de dânsul un fruntaş şi
i se închină lui, zicând:
«Doamne, fiica mea a mu-
rit acum, dar vino, pune
mâna ta pe dânsa şi va
trăi». 19 Şi sculându-se Isus,
se duse după el cu uce-
nicii săi. 20 Şi iată o fe-
meie, care de doisprezece
ani suferea de scurgere de
sânge, se apropie pe la
spate şi se atinse de poa-
lele hainei lui. 21 Căci zi-
cea în sine: «De mă voiu
atinge numai de haina
lui, mă voiu tămădui».
22 Dar Isus, întorcându-se
şi văzând-o, spuse: «Incre-
de-te, fiică: credinţa ta
te-a mântuit». Şi se tămă-
dui femeia în ceasul acela.
23 Şi ajungând Isus la
casa fruntaşului şi văzând
cântăreţii din fluier şi
mulţimea sgomotoasă, zi-
se: 24 «Depărtaţi-vă, că n'a
murit fata, ci doarme». Dar
ei râdeau de dânsul. 25 Iar
după ce scoase afară mul-
ţimea, intră şi o apucă de
mână, şi se sculă fata.
26 Şi se duse vestea acea-
sta peste tot ţinutul acela.

Vindecarea a doi orbi şi a unui mut

27 Ieşind Isus de aco-
lo, se ţineau după el
doi orbi strigând şi zi-
când: «Miluieşte-ne pe noi,
Fiule al lui David!» 28 Şi
ajungând Isus acasă, se
apropiară orbii de el. Iar
Isus i-a întrebat: «Credeţi
că pot să fac aceasta?» Ei
îi ziseră: «Da, Doamne».
29 Atunci le atinse ochii,
zicând: «După credinţa
voastră fie vouă!» 30 Şi s'au
deschis ochii lor. Iar Isus

---

*) Marcu 5, 21-43; Luca 8, 40-56.

18. *Un fruntaş...* Sf. Marcu 5,22 şi Sf. Luca 8, 41 zic că acesta era un mai mare al sinagogei şi se numea Iair.

24. Fata murise cu adevărat. Isus însă zice că *doarme,* fie pentrucă moartea celor drepţi se numeşte în sf. Scriptură *somn,* fie pentrucă murise de curând şi el a înviat-o peste puţin, încât a fost o moarte mai scurtă decât un somn.

28. Casa aceasta trebuie să fie a soacrei sfântului Petru, unde obişnuia Isus să locuiască când era în Cafarnaum. Aşa crede sf. Ieronim.

30. Virtutea smereniei cere să nu facem faptele noastre

le porunci cu asprime, zi-
când: «Vedeţi, nimeni să
nu ştie!» 31 Insă ei ducân-
du-se, au răspândit vestea
despre el în tot ţinutul
acela. 32 Şi după plecarea
lor iată aduseră la el un
mut stăpânit de diavol.
33 Iar după ce fu scos dia-
volul, cel mut a grăit; şi
se mirară gloatele, zicând:
«Niciodată nu s'au văzut
aşa lucruri în Israil».
34 Dar fariseii ziceau: «Cu
căpetenia diavolilor scoate
pe diavoli».

Secerişul şi lucrătorii *)

35 Şi Isus străbătea toate
cetăţile şi satele, învăţând
în sinagogile lor, predicând
Evanghelia Impărăţiei şi
vindecând toată boala şi
toată neputinţa. 36 Iar vă-
zând el gloatele, i s'a fă-
cut milă de ele, pentrucă
erau necăjite şi rătăcite
ca oile care n'au păstor.
37 Atunci zise ucenicilor
săi: «Secerişul este mult,
iar lucrătorii puţini. 38 Ru-
gaţi deci pe Domnul se-
cerişului, ca să trimită
lucrători la secerişul său».

CAPUL 10.

Isus trimite pe Apostoli să predice **)

1 Chemând pe cei doi-
sprezece ucenici ai săi, le

---

*) Luca 10, 2; Ioan 4, 35-38.
**) Marcu 3, 16-19; 6, 7-13; Luca 6, 12-19.

ca să ne laude oamenii, ci să căutăm, pe cât putem, a le face într'ascuns şi numai spre mărirea lui Dumnezeu. Lui Cristos, care avea virtuţile în gradul cel mai înalt, îi era cu neputinţă să cadă în vreo greşeală, chiar de l-ar fi lăudat şi ispitit toată lumea şi tot iadul. Totuşi, pentru a ne da nouă pildă de smerenie, el opreşte pe aceşti orbi de a-l lăuda înaintea oamenilor.

31. Orbii vindecaţi din mare recuneştinţă nu putură să tacă, precum le poruncise Cristos.

34. Fariseii, nevoind de loc să recunoască pe Mântuitorul şi, pe de altă parte, neputând să tăgăduiască minunile lui, îl învinuiau că toate le făcea cu puterea Satanei!

36. Arhiereii şi cărturarii, care cârmuiau poporul, nu căutau de nevoile sufleteşti ale lui, ci de interesul lor. Lui Isus i se făcu milă de popor, şi cu drept cuvânt; căci, decât să fie astfel de păstori, mai bine să lipsească cu totul.

37. Isus numeşte *seceriş* mulţimea aceea care dorea să asculte cuvântul lui Dumnezeu şi care, pregătită cu învăţătura prorocilor şi cu minunile Mântuitorului, trebuia să intre în Biserica sa.

1. Mântuitorul avea mulţi ucenici. Dintr'aceştia îşi alesese doisprezece, pe care îi numi *Apostoli*, adică *trimişi*, fiindcă pe

dete lor putere asupra du-
hurilor necurate, ca să le
scoată afară şi să vindece
orice fel de boală şi orice
neputinţă. 2 Iar numele
celor doisprezece Apostoli
sunt acestea: Cel dintâi
Simon, care se numeşte
Petru, şi Andrei fratele
lui; Iacob al lui Zebedeu,
şi Ioan fratele lui; 3 Filip
şi Bartolomeu; Toma şi
Matei vameşul, Iacob al
lui Alfeu şi Tadeu, 4 Si-
mon Cananeul şi Iuda
Iscarioteanul, care-l şi
vându pe el. 5 Pe aceşti
doisprezece îi trimise Isus,
poruncindu-le şi zicând:
«La păgâni să nu mer-
geţi şi în cetăţile Sama-
ritenilor să nu intraţi. 6 Ci
mai degrabă mergeţi la
oile pierdute ale casei lui
Israil. 7 Şi pe drum,
predicaţi, zicând: S'a a-
propiat împărăţia ceruri-
lor. 8 Pe cei bolnavi vin-
decaţi-i, pe cei morţi în-
viaţi-i, pe cei leproşi cu-
răţiţi-i, pe diavoli scoate-
ţi-i; în dar aţi primit, în
dar să daţi. 9 Să n'aveţi
aur, nici argint, nici bani
în brâele voastre; 10 nici
traistă pe cale, nici două
haine, nici încălţăminte,
nici toiag; căci vrednic
este lucrătorul de hrana
sa. 11 Şi în oricare cetate
sau sat veţi intra, cerce-
taţi cine este vrednic în-
tr'însul şi acolo rămâneţi
până când veţi pleca.
12 Iar intrând în casă, sa-
lutaţi zicând: Pace ace-
stei case. 13 Şi de va fi ca-
sa aceea vrednică, va ve-
ni pacea voastră peste ea;
iar de nu va fi vrednică,
pacea voastră se va în-
toarce la voi. 14 Şi oricine

---

ei îi trimise să predice Evanghelia. Isus îi înzestră cu darul de a face minuni; şi aşa se vede lămurit că însărcinarea lor e dumnezeiască, căci cum ar fi putut ei, oameni de rând cum erau, să convingă şi să întoarcă lumea întreagă?

2. Ca unuia ce era capul Apostolilor şi al Bisericii întregi, Evangheliştii dau totdeauna Sfântului Petru cel dintâiu loc.

5. Deşi Fiul lui Dumnezeu venise pentru toţi oamenii, totuşi trebuia să se predice învăţătura lui mai întâi poporului ales al Evreilor. Numai mai târziu, când aceştia nu voiră să primească Evanghelia, Apostolii se îndreaptă, din porunca lui Dumnezeu, către popoarele păgâne.

9. Pe timpul acela, oamenii ţineau punga cu bani în brâu, ori ţineau banii deadreptul în cingătoare, precum şi azi mai obişnuesc încă ţăranii noştri.

11. Isus vrea ca Apostolii să găzduiască nu la oricine, ci numai la cei mai buni din oraş ori sat.

12. Aşa salutau Evreii când intrau în casa cuiva.

nu vă va primi pe voi,
nici va asculta cuvintele
voastre, ieşind afară din
casă sau din cetate, scu-
turaţi-vă praful de pe pi-
cioarele voastre. [15] Adevăr
zic vouă: mai uşor va fi
pământului Sodomei şi
Gomorei în ziua judecăţii
decât cetăţii aceleia.

Apostolii în lume *)

[16] «Iată, eu vă trimit pe
voi ca pe nişte oi în mijlo-
cul lupilor. Deci fiţi înţe-
lepţi ca şerpii şi simpli ca
porumbeii. [17] Dar feriţi-vă
de oameni, căci vă vor da
în soboare şi în sinagogele
lor vă vor biciui. [18] Şi îna-
intea stăpânitorilor şi a
împăraţilor vă vor duce
din pricina mea, spre
mărturie lor şi neamuri-
lor. [19] Iar când vă vor da
în mâna lor, nu vă gân-
diţi cum sau ce veţi vor-
bi, căci vi se va da vouă
în ceasul acela ce să vor-
biţi. [20] Căci nu sunteţi voi
cari vorbiţi, ci este Duhul
Tatălui vostru care grăie-
şte în voi. [21] Şi va da fra-
te pe frate la moarte şi
tată pe fiu, şi se vor scu-
la copiii asupra părinţilor
şi-i vor omorî. [22] Şi toţi vă
vor urî pe voi pentru nu-
mele meu, iar cel ce va
răbda până la sfârşit, ace-
la se va mântui. [23] Iar
când vă vor prigoni în
această cetate, fugiţi în
cealaltă. Adevăr zic vouă:
Nu veţi sfârşi de cutree-
rat cetăţile lui Israil, pâ-
nă când va veni Fiul omu-
lui. [24] Nu este ucenic mai
presus de învăţătorul său,
nici slugă mai presus de

---

*) Luca 12, 4-12; 14, 26-33.

15. Dumnezeu nimici oraşele Sodoma şi Gomora cu ploaie de foc pentru păcatele lor. Totuşi, Cristos zice că pe oamenii acestor oraşe mai blând îi va judeca la judecata de apoi decât pe aceia cari nu vor să primească pe Apostoli. Şi aceasta, pentrucă celor două oraşe nu li s'a predicat şi n'au cunoscut învăţătura Mântuitorului.

17. Iată *lupii* despre cari Cristos a vorbit mai sus: sunt oamenii păcătoşi, înglodaţi în plăcerile trupeşti, pentru care cele sufleteşti nu preţuiesc nimic.

18. *Spre mărturie lor şi neamurilor,* adică Evreilor şi păgânilor necredincioşi şi prigonitori le va sluji ca dovadă a adevărului Evangheliei răbdarea voastră neînvinsă.

23. Aici nu e vorba de venirea a doua a Fiului lui Dumnezeu la judecata de apoi, ci de dărâmarea Ierusalimului şi de sfârşitul ţării Evreilor. Intoarcerea cetăţilor lui Israil în adevăr nu se împlinise în anul 66, când oştirea romană năvăli în Palestina, ca să pregătească ruina anului 70.

stăpânul său.
25 Ajunge
ucenicului să fie ca învă-
țătorul său și slugii ca
stăpânul său. Dacă pe
stăpânul casei l-au numit
Beelzebub, cu cât mai
mult pe casnicii lui?

Curajul neînfricoșat al mărturisitorilor

26 «Deci nu vă temeți
de dânșii, căci nimic
nu este acoperit, care
să nu se descopere, și
ascuns, care să nu fie cu-
noscut.
27 Ceea ce vă vor-
besc vouă în întuneric,
s'o spuneți la lumină; și
ceea ce auziți la ureche,
s'o predicați de pe case.
28 Și să nu vă temeți de
cei ce ucid trupul, iar su-
fletul nu-l pot ucide; ci să
vă temeți mai curând de
acela care poate și sufle-
tul și trupul să le piardă
în gheenă.
29 Oare nu se
vând două vrăbii pentru
un ban? Și niciuna din ele
nu cade pe pământ fă-
ră voia Tatălui vostru.
30 Chiar și perii capului
vostru vă sunt toți numă-
rați.
31 Drept aceea să nu
vă temeți; căci voi sunteți
mai de preț decât multe
vrăbii.
32 «Deci tot cel ce mă
va mărturisi pe mine
înaintea oamenilor, voiu
mărturisi și eu pentru el
înaintea Tatălui meu, ca-
re este în ceruri.
33 Iar cel
ce mă va tăgădui pe mine
înaintea oamenilor, îl voiu
tăgădui și eu pe dânsul
înaintea Tatălui meu care
este în ceruri.
34 Să nu cre-
deți că am venit să aduc
pace pe pământ; n'am ve-

---

25. *Beelzebub...* alt nume al diavolului.

27. *In întuneric... la ureche...* însemnează ceea ce vorbea Isus ucenicilor săi în deosebi.

In țările răsăritului, casele n'au acoperiș ca pe la noi, ci acoperișul pe acolo e drep, cu piatră ori cărămidă, ca o stradă. Pe acoperiș te poți preumbla, dormi și vorbi cu cei ce trec pe stradă. Deci *deasupra caselor* însemnează în public.

29. *Fără Tatăl vostru...* adică fără voia Tatălui vostru. Tot ce se întâmplă, se face din porunca sau din voința lui Dumnezeu.

32-39. «Evreii așteptau dela Mântuitor o împărăție pașnică, măreață și plină de toate bunătățile pământești. Cristos arată aici Apostolilor săi că - din pricina necredinței și a patimilor - predicarea Evangheliei sale va pricinui rupturi și neînțelegeri între tată și fiu, între soț și soție ș. a., și că pe lumea asta va fi de multe ori nevoie pentru păstrarea credinței nu numai să te lepezi de cele pământești, ci chiar să-ți dai și viața trupului, ca să-ți mântuești pe aceea a sufletului.

nit să aduc pace, ci sabie.
35 Căci am venit să despart
pe om de tatăl său, şi pe
fiică de mama sa, şi pe
noră de soacra sa. 36 Şi
duşmanii omului sunt cas-
nicii lui. 37 Cel ce iubeşte
pe tatăl, sau pe mama sa
mai mult decât pe mine,
nu-i vrednic de mine; şi
cel ce iubeşte pe fiul, sau
pe fiica sa mai mult decât
pe mine, nu este vrednic
de mine. 38 Şi cel ce nu-şi
ia crucea sa şi nu mă ur-
mează pe mine, nu este
vrednic de mine. 39 Cine ţi-
ne la viaţa lui, o va pier-
de; iar cine îşi pierde via-
ţa lui pentru mine, o va
afla. 40 Cine vă primeşte
pe voi, pe mine mă prime-
şte; şi cine mă primeşte
pe mine, primeşte pe ace-
la care m'a trimis pe mine.
41 Cel ce primeşte pe pro-
roc în nume de proroc,
plata prorocului va lua; şi
cel ce primeşte pe drept în
nume de drept, plata drep-
tului va lua. 42 Şi oricine
va da de băut unuia din
aceşti mici numai un pa-
har de apă rece, în nume
de ucenic, adevăr zic vouă,
nu-şi va pierde răsplata
sa».

CAPUL 11.

Trimişii lui Ioan la Isus *)

1 Şi când sfârşi Isus a da
aceste porunci celor doi-
sprezece ucenici ai săi, se
duse de acolo, ca să înveţe
şi să predice în cetăţile
lor. 2 Iar Ioan, auzind
din închisoare de faptele
lui Cristos, îi trimise doi
din ucenicii săi 3 să-l între-
be: «Tu eşti cel ce trebuie
să vină, sau pe altul să a-

*) Luca 7, 18-23.

40. Aşa de mult ţine Isus la ucenicii săi şi atâta grijă are de dânşii - zice Sfântul Ioan Gură de Aur - încât socoteşte ca făcut sieşi tot ce alţii vor face ucenicilor.

42. *Un pahar de apă rece...* dat din dragoste către Cristos, nu va rămânea fără răsplată! Cât bine ar putea face atâţia oameni şi câtă fericire şi-ar putea câştiga cu atâtea averi, cu care îşi cumpără nefericirea veşnică!

1. *In cetăţile lor...* adică cetăţile Apostolilor, şi anume ale Galileii, de unde erau mai toţi Apostolii.

3. «Sfântul Ioan nu se îndoia de loc că Isus era Mântuitorul cel făgăduit, dar făcu această întrebare pentrucă voia să convingă şi pe ucenicii săi. Aceştia ţineau foarte mult la Ioan şi nu priveau cu ochi buni la autoritatea ce şi-o câştiga Isus tot mai mult. Ioan se potriveşte slăbiciunii lor şi arată ca şi cum ar fi în îndoială el însuşi, pentru a le da lor prilej să înveţe adevărul». (Sf. Ioan Gură de Aur).

ştepţăm?» 4 Şi răspunzând
Isus, le zise lor: «Mergeţi
şi spuneţi lui Ioan cele ce
aţi auzit şi văzut: 5 Orbii
văd, şchiopii umblă, surzii
aud, morţii se scoală, să-
racilor bine se vesteşte.
6 Şi fericit este cel ce nu se
va sminti întru mine».

Isus laudă pe Ioan *)

7 Şi pe când aceia se du-
ceau, începu Isus a zice
gloatelor despre Ioan: «Ce
aţi ieşit să vedeţi în pustiu?
Oare trestie clătinată
de vânt? 8 Dar ce aţi ieşit
să vedeţi? Om îmbrăcat în
haine moi? Iată, cei ce se
îmbracă în haine moi, în
casele împăraţilor sunt.
9 Atunci de ce aţi ieşit? Să
vedeţi un proroc? Adevăr
zic vouă: şi mai mult de-
cât proroc; 10 căci el este
acela despre care s'a scris:
Iată, eu trimit înaintea
feţei tale pe îngerul meu,
care-ţi va pregăti calea
înaintea ta. 11 Adevăr zic
vouă: nu s'a ridicat din
cei născuţi din femei mai
mare decât Ioan Boteză-
torul; însă cel mai mic în
împărăţia cerurilor mai
mare decât el este. 12 Din
zilele lui Ioan Botezătorul
până acum, împărăţia ce-
rurilor prin silă se dobân-
deşte, şi cei ce-şi fac silă
o cuceresc. 13 Căci toţi pro-
rocii şi legea până la Ioan
au prorocit. 14 Şi de voiţi să
înţelegeţi, acesta este Ilie,

*) Luca 7, 24-35.

7. *Trestie clătinată de vânt?...* Isus zice mulţimii că Ioan, cu toată întrebarea ce i-o pusese, nu-şi schimbase credinţa faţă de dânsul şi statornic a rămas în cunoaşterea şi mărturisirea Mântuitorului.

11. Sfântul Ioan se socoteşte ca făcând parte din Vechiul Testament; şi Cristos zice că in tot Vechiul Testament nu este niciunul mai sfânt decât Ioan Botezătorul.

Cel mai mic în împărăţia cerurilor... adică în Biserica lui Cristos. Mântuitorul se numeşte pe sine *cel mai mic,* fiindcă aşa îl socoteau încă oamenii. Totuşi zice că este *mai mare* decât Ioan, precum însuşi Ioan zicea despre Isus. Vezi mai sus 3, 11.

12. Aceste cuvinte exprimă foarte bine mişcarea provocată în tot poporul prin predicaţiunea Sfântului Ioan, care-i îndemna pe toţi la pocăinţă şi la întoarcere către Dumnezeu.

13. A proroci este a zice ceva ce va să vină. Aşa au prorocit prorocii despre Mântuitorul până la Ioan, căci ei aşteptau Mântuitorul ce trebuia să vie. Dela Ioan însă nu se mai poate proroci despre Cristos, căci a venit.

14. Pe Ioan, Isus îl numeşte *Ilie,* fiindcă are duhul şi puterea lui Ilie, precum zice Sfântul Luca 1, 17.

cel ce va să vină. [15] Cine are
urechi de auzit, să audă.
[16] «Dar cu cine voiu
asemăna neamul acesta?
Este asemenea copiilor ca-
ri șed în târg și strigând
către alți copii, [17] zic:
V'am cântat din fluier, și
n'ați jucat; v'am cântat
de jale, și n'ați plâns.
[18] Căci a venit Ioan, nici
mâncând nici bând, și ei
zic: Drac are. [19] A venit
Fiul Omului, mâncând și
bând, și ei zic: Iată om
mâncăcios și băutor de
vin, prietenul vameșilor și
al păcătoșilor. Dar înțe-
lepciunea s'a dovedit de
dreaptă din lucrările ei».

Mustră orașele care nu se pocăiesc *)

[20] Atunci începu a mu-
stra cetățile în care fă-
cuse cele mai multe din
minunile sale, pentrucă nu
se pocăiseră. [21] «Vai ție, Ho-
rozaine! Vai ție, Betsaido!
Căci de s'ar fi făcut în
Tir și în Sidon minunile
ce s'au făcut în voi, de
mult în sac și cenușă s'ar
fi pocăit. [22] Insă zic vouă:
Tirului și Sidonului mai
ușor le va fi în ziua jude-
cății decât vouă. [23] Și tu,
Cafarnaume, oare până la
cer te vei înălța? Până în
iad te vei coborî; căci de
s'ar fi făcut în Sodoma
minunile care s'au făcut în
tine, ar fi rămas poate
până în ziua de astăzi.
[24] Pentru aceea zic vouă că
pământului Sodomei mai
ușor îi va fi în ziua jude-
cății decât ție».

Preamărește pe Tatăl **)

[25] In timpul acela grăind
Isus zise: «Te laud și-ți

---

*) Luca 10, 10-16.
**) Luca 10, 21-32.

16-19. Isus aseamănă pe Evreii de atunci cu copiii cari, împărțiți în două tabere, cântă de joc și de înmormântare, cum mai fac și astăzi băieții din Nazaret, și nu se pot împăca. Fariseii și cărturarii nu se împacă nici cu asprimea și pocăința lui Ioan, nici cu blândețea și dragostea lui Isus. Numai cei ce au primit învățătura lui Cristos au știut să prețuiască și pe Ioan și pe Cristos. - Fiii lui Dumnezeu - așa se numesc cei buni - au primit și asprimea de dinafară a lui Ioan și blândețea și dulceața lui Isus, după cum hotărîse înțelepciunea dumnezeiască.

21. Horozain și Betsaida erau orașe evreești, pe când Tir și Sidon erau locuite de păgâni.

25. Fariseii și cărturarii se țineau înțelepți și pricepuți. - *Cei mici* sunt cei smeriți și buni la inimă.

mulţumesc ţie, Părinte,
Domnul cerului şi al pă-
mântului, că ai ascuns a-
cestea dela cei înţelepţi şi
pricepuţi şi le-ai descope-
rit celor mici. 26 Aşa e,
Părinte, căci aşa ţi-a plă-
cut ţie. 27 Toate mi s'au
dat mie dela Tatăl meu, şi
nimeni nu cunoaşte pe
Fiul fără numai Tatăl;
nici pe Tatăl nu-l cunoa-
şte nimeni fără numai
Fiul şi cui va voi Fiul să-i
descopere. 28 Veniţi la mi-
ne toţi cei osteniţi şi îm-
povăraţi, şi eu vă voiu
uşura. 29 Luaţi jugul meu
asupra voastră şi învăţaţi
dela mine, căci sunt blând
şi smerit cu inima, şi veţi
afla odihnă sufletelor voa-
stre. 30 Căci jugul meu este
dulce şi sarcina mea uşoa-
ră».

CAPUL 12.

Spicele de grâu şi sâmbăta *)

1 In vremea aceea trecea
Isus într'o sâmbătă prin
semănături, iar ucenicii săi
flămânzind, începură a ru-
pe spice şi a mânca. 2 Iar
fariseii, văzând aceasta, îi
ziseră lui: «Iată ucenicii
tăi fac ceea ce nu este
învoit a face sâmbăta».
Iar el le zise lor: 3 «Au n'aţi
citit ce a făcut David,
când a flămânzit el şi cei
ce erau cu dânsul? 4 Cum
a intrat în casa lui Dum-
nezeu şi a mâncat pâinile
punerii înainte, pe care
nu-i era învoit să le mă-
nânce nici lui, nici celor
ce erau cu dânsul, fără
numai preoţilor? 5 Sau
n'aţi citit în lege că în
zilele de sâmbătă preoţii

---

*) Marcu 12, 1-9; Luca 6, 1-5.

28. Cuvinte pline de mângâiere pentru toţi cei care au de suferit şi pentru toţi cei împovăraţi de păcate!

30. Legea este jugul, şi Isus are legi foarte grele pentru firea nostră cea stricată. Totuşi, celui ce iubeşte, toate i se par uşoare, şi, ajutat de harul lui Dumnezeu, le împlineşte cu plăcere.

4. *Pâinile punerii înainte* erau nişte pâinişoare ce se puneau în templu înaintea feţei Domnului. Erau douăsprezece şi se aşezau pe o măsuţă de aur. In fiecare sâmbătă se puneau altele proaspete, iar pe acele vechi numai preoţii aveau voie să le mănânce.

5. Preoţii slujeau sâmbăta şi aduceau jertfe. Pentru aceasta erau nevoiţi să facă mai multe lucrări care, pentru alt scop, erau cu totul oprite.

în templu calcă sâmbăta
și nevinovați sunt? 6 Dar
zic vouă că aici este cine-
va mai mare decât tem-
plul. 7 Iar de ați fi știut ce
vrea să zică: Milă voiesc
și nu jertfă, nici odată
n'ați fi osândit pe niște
nevinovați. 8 Căci Fiul
Omului stăpân este și al
sâmbetei». 9 Și trecând de
acolo, intră în sinagoga
lor.

Vindecarea mâinii uscate *)

10 Și iată un om era acolo
cu mâna uscată, și ei îl
întrebară, ca să-l poată
învinui, zicând: «Este în-
voit oare a tămădui în zi
de sâmbătă?» 11 Iar el le zi-
se: «Cine este omul acela
dintre voi care având o
oaie, și aceasta îi cade în
groapă sâmbăta, să nu o
apuce și să nu o tragă
afară? 12 Dar omul cu cât
mai mult este decât o
oaie? Deci este învoit a
face bine sâmbăta». 13 A-
tunci zise omului: «Intin-
de-ți mâna!» Și el o întin-
se, și se făcu sănătoasă ca
și cealaltă.

Blândețea lui Isus

14 Iar fariseii ieșind afară,
se sfătuiră împotriva lui,
cum să-l piardă. 15 Dar
Isus, cunoscând aceasta,
se duse de acolo: și-l ur-
mară mulți, și-i vindecă
pe toți. 16 Și le porunci lor
să nu-l facă cunoscut, 17 ca
să se împlinească ceea ce
s'a spus prin Isaia proro-
cul, care zice: 18 «Iată slu-
ga mea pe care am ales-o,
iubitul meu întru care bi-
ne a voit sufletul meu. Pu-
ne-voiu Duhul meu peste
dânsul, și judecată nea-

---

*) Marcu 3, 1,6; Luca 6, 6,11.

6. Acesta este însuși Cristos, care, fiind Dumnezeu, este stăpânul templului și al legii.

7. Lui Dumnezeu îi place mai mult mila către aproapele și orice faptă de dragoste decât însuși cultul exterior și păstrarea sâmbetei. Aceasta este o dojană aspră dată fariseilor, cari țineau de răi pe ucenicii lui Isus, pentrucă culeseră în zi de sâmbătă niște spice, ca să-și potolească foamea.

10. Fariseii nu puteau suferi pe Cristos, fiindcă îi dojenea în fața poporului și-i arăta mari păcătoși și fățarnici ce erau. De aceea căutau orice prilej, ca să-l poată învinui cu ceva că nu ținea legea lui Moise. Prin aceasta nădăjduiau să facă pe popor a nu-l mai asculta și a nu-l mai crede.

18. Cristos, Dumnezeu din vecie ca și Tatăl, s'a făcut sluga lui, luând firea omenească, ca să mântuiasca pe oameni. — *Pune-voiu Duhul meu...* adică dă lui Cristos plinătatea Duhului Sfânt din întâiul moment al zămislirii lui.

murilor va vesti. 19 Nu se
va certa, nici nu va striga,
nici nu va auzi cineva pe
uliţe glasul lui. 20 Trestia
strivită n'o va frânge şi
mucul ce fumegă nu-l va
stinge, până ce nu va face
să birue judecata. 21 Şi în
numele lui vor nădăjdui
neamurile».

Isus vindecă un îndrăcit orb şi mut *)

22 Atunci i se aduse lui
un îndrăcit orb şi mut;
şi-l vindecă, încât mu-
tul vorbea şi vedea. 23 Şi
se mirau mulţimile toate
şi ziceau: «Nu cumva ace-
sta este fiul lui David?»
24 Iar fariseii, auzind a-
ceasta, ziseră: «Acesta
nu scoate pe diavoli de-
cât prin Beelzebub, căpe-
tenia diavolilor» 25 Iar Isus,
ştiind gândurile lor, le zi-
se: «Toată împărăţia care
se desbină în sine se va
pustii; şi toată cetatea sau
casa care se desbină în si-
ne nu va dăinui. 26 Şi dacă
Satana scoate pe Satana,
împotriva sa se desbină;
deci cum va sta împărăţia
lui? 27 Şi dacă eu cu Beel-
zebub scot diavolii, fiii vo-
ştri cu cine îi scot? Pentru
aceasta ei vor fi judecă-
torii voştri. 28 Iar dacă eu
cu Duhul lui Dumnezeu
scot diavolii, a ajuns deci
la voi împărăţia lui Dum-
nezeu. 29 Sau cum poate să
intre cineva în casa celui
tare şi vasele lui să le ră-
pească, de nu va lega mai
întâi pe cel tare? Şi nu-
mai atunci îi va jefui casa.
30 «Cine nu este cu mine,
împotriva mea este; şi ci-

*) Marcu 3, 22-35; Luca 11, 14-24.

19-20. Cuvinte cari arată blândeţea dumnezeiască a Mântuitorului.

«Până ce, plin de bunătate, jertfindu-se tot pentru oameni, va statornici dreptatea şi legea Evangheliei în tot locul». (Sf. Augustin).

27. *Fiii voştri.* Aceştia erau Apostolii, căci erau din popor. Apostolii scoteau diavolii, rostind numele lui Isus.

28. Diavolul stăpânea lumea. Cristos trebuia s'o mântuiască. Dacă el scoate pe diavol, e semn că domnia diavolului se sfârşeşte. Şi atunci începe domnia lui Cristos, care domnie se mai numeşte şi împărăţia lui Dumnezeu.

29. *Cel tare* e diavolul. - *Casa* e lumea peste care domnia. - *Vasele* sunt sufletele, de care se slujea el după plac. - *Cineva* este Cristos, care a biruit pe diavol şi ne-a scăpat pe noi.

30. E vorba de farisei, cari nu voiau să creadă în Cristos, şi prin aceasta îndepărtau şi pe alţii, căci aveau trecere înaintea poporului şi după pilda lor se luau mai mulţi.

ne nu adună cu mine, risi-
pește. [31] De aceea zic vouă:
Tot păcatul și hula se va
ierta oamenilor, dar hula
împotriva Duhului nu se
va ierta. [32] Și oricine va zi-
ce cuvânt împotriva Fiului
omului, i se va ierta lui;
dar cine va zice împotriva
Duhului Sfânt, nu i se va
ierta, nici în veacul de
acum, nici în cel viitor.
[33] Ori faceți pomul bun și
roada lui bună, ori faceți
pomul rău și roada lui
rea; căci de pe roadă se
cunoaște pomul. [34] Pui de
năpârci, cum puteți grăi
cele bune odată ce sunteți
răi? Căci din prisosința
inimii grăiește gura. [35] O-
mul cel bun din comoara
bună scoate cele bune, iar
omul cel rău din comoara
rea scoate cele rele. [36] Deci
zic vouă că de tot cuvân-
tul deșert ce l'au vorbit
oamenii vor da seamă în
ziua judecății. [37] Căci din
cuvintele tale te vei în-
dreptăți, și din cuvintele
tale te vei osândi».

Semnul lui Iona *)

[38] Atunci îi răspunseră
lui unii din cărturari și
din farisei, zicând: «In-
vățătorule, voim să ve-
dem un semn dela tine».
[39] Iar Isus răspunzând, le
zise lor: «Neamul ace-

---

*) Luca 11, 29-32.

32. A se împotrivi adevărului cunoscut este a păcătui împotriva Duhului Sfânt. Așa făceau fariseii. Nu numai că nu voiau să recunoască că faptele arătau pe Cristos de Dumnezeu, ci încă mai ziceau că Isus le făcea din puterea Satanei. Aceasta este culmea răutății. Pentru iertarea acestui păcat e de trebuință un har deosebit al lui Dumnezeu. Acest har Dumnezeu nu e dator să-l dea și de regulă nu-l dă. Deci Cristos zice așa fariseilor: Cât timp n'ați văzut minuni și m'ați crezut un om oarecare, Dumnezeu v'a putut ierta; dar acum când vedeți minunile mele, care numai cu puterea lui Dumnezeu se pot face, și tot nu credeți în mine, ba încă mă învinuiți că lucrez cu puterea Satanei, acum adevăr zic vouă, nu vă mai rămâne niciun mijloc a vă duce la Dumnezeu și a dobândi iertare. De aceea în păcatele voastre veți muri.

36. Cristos zice că va trebui să dăm seamă până și de cuvintele deșarte, sau rostite ne la locul lor.

39. Pe Iona îl trimise Dumnezeu să predice pocăință Niniviților. El nu voi să asculte de Domnul, ci se sui într'o corabie ca să se ducă aiurea. Iată însă că pe mare se făcu o vijelie strașnică, și corabia era cât pe ce să se cufunde. Marinarii, luminați de Dumnezeu, traseră sorți să vadă cine era pricina vijeliei. Sorții căzură pe Iona, și marinarii îl aruncară în mare. Indată se făcu liniște. Iona însă, înghițit de un pește, rămase trei

sta rău şi prea curvar
caută un semn şi semn nu
i se va da, afară de semnul
lui Iona prorocul. 40 Căci
precum a fost Iona în
pântecele chitului trei zile
şi trei nopţi, aşa va fi Fiul
Omului în inima pământului
tului trei zile şi trei nopţi.
41 Bărbaţii din Ninive se
vor scula la judecată cu
neamul acesta şi-l vor
osândi, pentrucă ei s'au
pocăit la predicarea lui
Iona; şi iată (unul) mai
mult decât Iona (este)
aici. 42 Impărăteasa dela
miazăzi se va scula la
judecată cu neamul acesta
sta şi-l va osândi, pentrucă
că a venit dela marginile
pământului să audă înţelepciunea
lepciunea lui Solomon; şi
iată (unul) mai mult decât
cât Solomon (este) aici.
43 Iar când duhul cel necurat
rat iese din om, umblă
prin locuri fără de apă,
căutând odihnă şi n'o află.
44 Atunci zice: Mă voiu întoarce
toarce în casa mea, de unde
de am ieşit. Şi venind, o
află nelocuită, măturată şi
împodobită. 45 Atunci se
duce şi ia cu sine alte şapte
te duhuri mai rele decât
el şi intrând, locuiesc acolo:
lo: şi se fac cele de pe urmă
mă ale omului aceluia mai
rele decât cele dintâi. Aşa
va fi şi cu acest neam viclean».

Rudele lui Isus *)

46 Pe când vorbea el încă
gloatelor, iată mama lui
şi fraţii lui stăteau afară,
căutând să vorbească cu
el. 47 Atunci îi zise oarecare:
re: «Iată mama ta şi fraţii
ţii tăi stau afară, căutând
să-ţi vorbească». 48 Iar el
răspunzând celui ce-i vorbise,
bise, îi zise: «Cine este

---

*) Marcu 3, 31-35; Luca 8, 19-21.

zile în pântecele lui. A treia zi peştele îl vărsă la mal. Prorocul se duse atunci la Niniviţi, le predică pocăinţa, şi Niniviţii se pocăiră şi-şi plânseră păcatele lor.

Iona a fost o figură a învierii lui Cristos. Deci Isus zice fariseilor că cel mai mare semn al dumnezeirii sale, cea mai mare minune a sa, este înviera sa din morţi.

41. Acesta este însuşi Isus Cristos.

42. Această împărăteasă este regina Saba, despre care atâta vorbesc cărţile istorice ale Bibliei (Cart. 3 Reg.; 10 Paral.).

47. In limbile vechi şi în Scriptură se zice *frate* nu numai adevăraţilor fraţi, cum zicem noi, ci şi *verilor* şi rudelor de aproape. Aşa aici, *verii* lui Isus se numesc *fraţi*, precum pe Lot, care era nepotul lui Avram, sfânta Scriptură îl numeşte fratele lui Avram.

mama mea şi cari sunt
fraţii mei?» [49] Şi întinzân-
du-şi mâna spre ucenicii
săi, zise: «Iată mama mea
şi fraţii mei. [50] Căci oricine
face voia Tatălui meu care
este în ceruri, acela îmi
este frate şi soră şi ma-
mă».

CAPUL 13.

Pilda semănătorului *)

[1] In ziua aceea, ieşind
Isus din casă, şezu lân-
gă mare. [2] Şi se aduna-
ră la el gloate multe încât,
intrând el în luntre, şezu;
şi tot poporul stătea pe
ţărm. [3] Şi le vorbi lor mul-
te, în pilde, zicând: «Iată
a ieşit semănătorul să se-
mene. [4] Şi pe când semăna,
unele seminţe au căzut
lângă drum şi au venit
păsările cerului şi le-au
mâncat. [5] Iar altele au că-
zut în loc pietros, unde
n'aveau pământ mult; şi
îndată au răsărit, pentru-
că n'aveau pământ adânc;
[6] dar răsărind soarele, s'au
pălit, şi pentrucă n'aveau
rădăcină, s'au uscat. [7] Iar
altele au căzut între spini,
şi au crescut spinii şi le-au
înnăduşit. [8] Iar altele au
căzut în pământ bun şi au
adus roadă, una o sută, al-
ta şasezeci, alta treizeci.
[9] Cel ce are urechi de au-
zit, s'audă».

De ce le vorbeşte în pilde

[10] Atunci apropiindu-se
ucenicii de el îi ziseră:
«Pentru ce le vorbeşti lor
în pilde?» [11] Iar el răspun-
zând, le zise: «Pentrucă

*) Marcu 4, 1-25; Luca 8, 4-18.

50. Prin cuvintele acestea, Cristos nu ne învaţă să dispreţuim pe părinţii noştri, ci ne arată numai că mai plăcut decât oricine este lui Dumnezeu acela care îi face voia lui. Insăşi Fecioara Maria mai plăcută era lui Dumnezeu pentrucă făcea voia lui, decât pentrucă era mama lui Cristos.

1. *Parabolele* sunt pilde ori asemănări luate din viaţa de toate zilele cu scopul de a lămuri şi a face să se înţeleagă mai uşor adevărurile de ordin suprafiresc.

11. Vouă, cari credeţi şi doriţi a înţelege şi vă supuneţi adevărului, vi s'a dat, printr'un har deosebit, a auzi desluşit tainele împărăţiei lui Dumnezeu. - Nu e vorba aci de poruncile evanghelice, căci acestea, fiind de trebuinţă tuturora, s'au tălmăcit poporului în cap. 5, 6, 7 ş. a., ci aci vorbeşte Cristos de multe cunoştinţe foarte folositoare pentru a se întări cineva în credinţă şi a se statornici în bine. Aceste cunoştinţe se dau celor smeriţi şi ascultători; nu se dau celor mândri şi acelora

vouă vi s'a dat să cunoa-
ştefi tainele împărăţiei ce-
rurilor, iar lor nu li s'a
dat. [12] Căci celui ce are, i
se va da şi-i va prisosi; iar
celui ce n'are, şi ceea ce
are i se va lua. [13] De aceea
în pilde le vorbesc lor,
pentrucă văzând nu văd şi
auzind nu aud nici nu în-
ţeleg. [14] Şi se împlineşte în
ei prorocia lui Isaia, care
zice: Cu auzul veţi auzi şi
nu veţi înţelege, şi privind
veţi privi şi nu veţi vedea.
[15] Căci s'a îngroşat inima
poporului acestuia şi cu
urechile aude greu şi ochii
lor şi-au închis, ca nu
cumva să vadă cu ochii şi
să audă cu urechile şi cu
inima să priceapă şi să se
întoarcă, şi eu să-i vindec
pe ei. [16] Dar fericiţi ochii
voştri că văd, şi urechile
voastre că aud. [17] Căci
adevăr zic vouă, că mulţi
proroci şi drepţi au dorit
să vadă cele ce vedeţi voi,
şi n'au văzut, şi să audă
cele ce auziţi voi, şi n'au
auzit.

Explicarea pildei semănătorului

[18] «Deci ascultaţi voi pil-
da semănătorului. [19] Ori-
cine când aude cuvântul
împărăţiei, şi nu-l înţele-
ge, vine cel viclean şi-i
răpeşte ceea ce s'a semă-
nat în inima lui. Acesta
este ca sămânţa semănată
lângă drum. [20] Iar care s'a
semănat în loc pietros,
este acela care ascultă
cuvântul şi îndată cu bu-
curie îl primeşte; [21] dar
n'are rădăcină în sine, ci
este până la o vreme; şi
făcându-se strâmtoare sau
prigonire pentru cuvânt,
îndată se sminteşte. [22] Iar
care s'a semănat în spini,
este acela care ascultă cu-
vântul, dar grija lumii
acesteia şi înşelăciunea
bogăţiei înnăbuşă cuvân-
tul, şi neroditor se face.
[23] Iar care s'a semănat în
pământ bun, este acela
care ascultă cuvântul şi-l
înţelege, şi roadă aduce, şi
face unul o sută, altul şa-
sezeci, iar altul treizeci».

---

cari, cu toate că sunt dornici de a şti, nu se folosesc de ştiinţă ca să-şi îndrepte viaţa. Mult mai mult nu se dau acelora cari dispreţuiesc acest lucru şi il iau în râs.

15. E vorba de farisei, care nici în ruptul capului nu voiau să recunoască pe Isus de Mântuitor, căci ar fi trebuit să se lepede de învăţătura lor şi să-şi schimbe viaţa păcătoasă, şi de asta nu se îndurau.

Pilda neghinei

24 Altă pildă le puse
lor înainte, zicând: «S'a
asemănat împărăţia ce-
rurilor omului care a se-
mănat sământă bună în
ţarina sa. 25 Dar pe când
dormeau oamenii, veni
vrăjmaşul lui şi semă-
nă neghină printre grâu
şi se duse. 26 Şi dacă a
crescut paiul şi a făcut
roadă, atunci se arătă şi
neghina. 27 Şi venind slu-
gile stăpânului casei, îi zi-
seră lui: Doamne, oare nu
sământă bună ai semănat
în ţarina ta? De unde dar
are neghină? 28 Iar el le zi-
se lor: Un om vrăjmaş a
făcut aceasta. Şi slugile îi
ziseră: Vrei să mergem
să o plivim? 29 Şi le zise
lor: Nu, ca nu cumva, pli-
vind neghina, să smulgeţi
împreună cu dânsa şi
grâul. 30 Lăsaţi să crească
amândouă până la sece-
riş, şi, în timpul secerişu-
lui, voiu zice secerătorilor:
Pliviţi întâi neghina şi o
legaţi în snopi ca s'o ar-
dem; iar grâul adunaţi-l
în grânarul meu».

Pilda grăuntelui de muştar

31 Altă pildă le spuse lor,
zicând: «Asemenea este
împărăţia cerului grăun-
telui de muştar, pe care
luându-l omul, l-a semă-
nat în ţarina sa. 32 El este
negreşit cel mai mic din-
tre toate seminţele, dar
după ce creşte, este mai
mare decât toate buruie-
nile şi se face copac, în-
cât vin păsările cerului şi
locuiesc în ramurile lui».

Pilda aluatului

33 Altă pildă le vorbi lor:
«Asemenea este împără-
ţia cerurilor aluatului, pe
care luându-l femeia, l-a
ascuns în trei măsuri de
făină, până ce s'a dospit
toată». 34 Aceste toate le
vorbi Isus gloatelor în pil-
de, şi fără pilde nu le vor-
bea lor; 35 ca să se împli-
nească ceea ce s'a spus
prin prorocul care zice:
«Deschide-voiu în pilde
gura mea, spune-voiu cele
ascunse de la zidirea lu-
mii».

Isus tălmăceşte pilda neghinei

36 Atunci lăsând Isus
gloatele, intră în casă. Şi
se apropiară de dânsul
ucenicii lui, zicând: «Tăl-
măceşte-ne nouă pilda ne-
ghinei din ţarină». 37 Iar
el răspunzând, le zise:
«Cel ce seamănă sământa
bună, este Fiul Omului.
38 Iar ţarina este lumea.
Sământa bună sunt fiii

împărăției, iar neghina
sunt fiii celui rău. 39 Iar
vrăjmașul care a semă-
nat-o, este diavolul. Sece-
rișul este sfârșitul lumii,
secerătorii sunt îngerii.
40 Deci cum se adună ne-
ghina și se arde în foc,
așa va fi la sfârșitul lumii.
41 Va trimite Fiul Omului
pe îngerii săi, și vor culege
din împărăția lui toate
smintelile și pe cei ce fac
fărădelegea; 42 și-i vor
arunca în cuptorul aprins.
Acolo va fi plânsul și
scrâșnirea dinților. 43 A-
tunci cei drepți vor stră-
luci ca soarele în împără-
ția Tatălui lor. Cel ce are
urechi de auzit, s'audă».

Comoara și mărgăritarul

44 «Asemenea este împă-
răția cerurilor cu o co-
moară ascunsă în țarină,
pe care găsind-o un om,
o ascunde, și, de bucuria
ei, merge și vinde toate
câte le are, și cumpără
țarina aceea. 45 Iarăși ase-
menea este împărăția ce-
rurilor omului negușător,
care caută mărgăritare
bune; 46 și aflând un măr-
găritar de mare preț, se
duse și vându toate câte
le avea și-l cumpără.

Pilda năvodului

47 «Iarăși asemenea este
împărăția cerurilor năvo-
dului aruncat în mare și
care adună tot soiul de
pești; 48 iar când s'a um-
plut, scoțându-l pescarii
pe mal și șezând, aleseră
în vase pe cei buni, iar pe
cei răi îi lepădară. 49 Așa
va fi la sfârșitul lumii; vor
veni îngerii și vor despăr-
ți pe cei răi din mijlocul
celor drepți, 50 și-i vor
arunca în cuptorul aprins;
acolo va fi plâgere și scrâ-
șnirea dinților. 51 Ați înțe-
les acestea toate?» Ii zise-
ră lui: «Da». 52 Iar el zise:
«Pentru aceasta, tot căr-
turarul învățat, în împă-
răția cerurilor asemenea
este omului stăpân al ca-
sei, care scoate din co-
moara sa cele nouă și cele
vechi».

Isus la Nazaret *)

53 Și după ce sfârși Isus
pildele acestea, se duse de
acolo. 54 Și venind în pa-

*) Marcu 6, 1-6; Luca 4, 16-30.

52. *Cărturarul învățat* este cel mai cunoscător de cele sfinte. - *Comoara* sa este învățătura sa. - *Cele nouă* sunt ale Noului Testament: - *cele vechi* ale Vechiului Testament.

tria sa, îi învăța pe ei în
sinagogele lor, încât ei se
mirau și ziceau: «De unde
are el înțelepciunea aceasta
și puterile? 55 Oare nu
este acesta fiul lemnarului?
Oare mama lui nu se
numește Maria, și frații
lui: Iacob și Iosif și Simon
și Iuda? 56 Și surorile lui
au nu sunt toate la noi?
De unde dar îi vin lui aceste
toate?» 57 Și se sminteau
întru el . Dar Isus le
zise: «Nu este proroc dispretuit
decât numai în
patria sa și în casa sa».
58 Și nu făcu acolo minuni
multe, pentru necredința
lor.

CAPUL 14.

Tăierea capului sfântului Ioan *)

1 In vremea aceea auzi
tetrarhul Irod de faima
lui Isus; 2 și zise curtenilor
săi: «Acesta este Ioan Botezătorul;
el a înviat din
morți, și de aceea se fac
minuni prin el». 3 Căci Irod
prinsese pe Ioan și-l legase
și-l pusese în temniță din
pricina Irodiadei, femeia
fratelui său (Filip). 4 Dar
Ioan îi zicea: «Nu ți-e învoit
s'o ții pe ea». 5 De
aceea el voia să-l omoare
pe dânsul, dar se temea de
popor, deoarece ca pe un
proroc îl socoteau. 6 Iar în
ziua nașterii lui Irod, jucă
fiica Irodiadei dinaintea
oaspeților și plăcu lui Irod.
7 Pentru aceea cu jurământ
îi făgădui ei că-i va
da orice va cere. 8 Iar ea,
îndemnată fiind de mama
sa, zise: «Dă-mi aci în
tipsie capul lui Ioan Botezătorul».
9 Și se întristă
împăratul; dar, pentru jurământ
și pentru comesenii,
a poruncit să i se dea.
10 Și trimise să se taie ca-

*) Marcu 6, 14-29; Luca 9, 7-9.

55. Ei nu știau că Isus este Dumnezeu și credeau că Iosif e adevăratul lui tată.

56. Verișoarele lui Isus, adică fiicele fraților și ale surorilor lui Iosif. Vezi cap. 12,47.

57. Ei voiau să vadă numai minuni, și pentrucă Isus nu le făcea pe placul lor, de aceea nici învățătura lui n'o primeau.

1. *Irod tetrarhul* era fiul lui Irod cel Mare, care ucisese pruncii dela Betleem.

2. Pentrucă ucisese pe Ioan, îl mustra cugetul neîncetat, și, auzind de Isus, credea că era Ioan înviat din morți.

9. Avea scrupul înaintea comesenilor de a nu-și ține jurământul dat și nu-i păsa de uciderea unui nevinovat. Făgăduințele chiar făcute cu jurământ, nu trebuiesc îndeplinite pentru nimica în lume, oridecâte ori lucrul promis este rău.

pul lui Ioan în temniță.
11 Și se aduse capul lui
Ioan în tipsie și se dete
fetei, iar ea îl duse mamei
sale. 12 Și venind ucenicii
lui, îi luară trupul și-l îngropară; și s'au dus să dea
de știre lui Isus.

Intâia înmulțire a pâinilor *)

13 Auzind acestea Isus, se
duse de acolo cu luntrea
într'un loc pustiu; și
aflând gloatele, se duseră
după dânsul pe jos din cetăți.
14 Și ieșind (din luntre), văzu mulțimea cea
mare și i se făcu milă de
ei și le vindecă bolnavii
lor. 15 Și făcându-se seară,
se apropiară de dânsul
ucenicii lui, zicând: «Pustiu este locul, și ceasul a
trecut: slobozește gloatele să se ducă prin sate și
să-și cumpere de mâncare».
16 Iar Isus le zise:
«N'au nevoie să se ducă;
dați-le voi să mănânce».
17 Ii răspunseră: «N'avem
aici decât cinci pâini și doi
pești».
18 Și el le zise:
«Aduceți-le aci la mine».
19 Și după ce porunci mulțimii să șadă jos pe iarbă,
luă cele cinci pâini și cei
doi pești, și căutând la cer,
binecuvântă și frânse și
dete ucenicilor pâinile, iar
ucenicii mulțimilor. 20 Și
mâncară cu toții și se săturară; și strânseră rămășițele, douăsprezece coșuri
pline de fărâmături. 21 Iar
cei ce mâncaseră, erau ca
la cinci mii de bărbați,
afară de femei și de copii.

Isus umblă pe mare **)

22 Și îndată sili Isus pe
ucenici să intre în luntre
și să treacă înaintea lui la
celălalt mal, până ce el va
da drumul gloatelor. 23 Și
după ce slobozi poporul, se
urcă singur pe munte, ca
să se roage. Și făcându-se
seară, era acolo singur.
24 Iar luntrea în mijlocul
mării era bătută de valuri;
căci vântul era împotrivă.
25 Iar în straja a pa-

*) Marcu 6, 32-44; Luca 9, 10-17.
**) Marcu 6, 45-52; Ioan 6, 16-21.
23. *Se urcă singur pe munte*... pe muntele din apropiere.
24. *In mijlocul mării*... e vorba de lacul Ghenezaret, cum am mai văzut la 9, nota 1.
25. *In straja a patra*... adică pe la revărsatul zorilor. Romanii împărțiau noaptea în patru veghi (străji) fiecare de câte tre ore, după obiceiul sentinelelor romane, care se succedau pentru paza de noapte de 4 ori.

tra a nopţii veni la ei Isus,
umblând pe mare. 26 Şi
văzându-l (ucenicii) um-
blând pe mare, se înspăi-
mântară şi ziseră: «E o
nălucă»; şi strigară de
frică. 27 Dar Isus îndată le
vorbi lor, zicând: «Aveţi
încredere, eu sunt, nu vă
temeţi!» 28 Atunci răspun-
zând Petru, zise: «Doam-
ne, de eşti tu, porunceşte-
mi să viu la tine pe apă».
29 Şi Isus îi zise: «Vino!»
Şi coborîndu-se Petru din
luntre, umbla pe apă ca să
meargă la Isus. 30 Dar vă-
zând vântul tare, se înfri-
coşă, şi începând să se
afunde, strigă, zicând:
«Doamne, mântuieşte-
mă!» 31 Şi îndată Isus, în-
tinzând mâna, îl apucă pe
el şi-i zise: «Puţin credin-
ciosule, pentru ce te-ai în-
doit?» 32 Şi intrând ei în
luntre, stătu vântul. 33 Iar
cei ce erau în luntre, veni-
ră, şi i se închinară lui,
zicând: «Cu adevărat Fiul
lui Dumnezeu eşti».

Insănătoşarea bolnavilor *)

34 Şi trecând marea, ve-
niră în pământul Ghene-
zaretului. 35 Şi cunoscân-
du-l pe el oamenii locului
aceluia, trimiseră vorbă în
tot ţinutul acela, şi aduse-
ră la el pe toţi bolnavii.
36 Şi-l rugau să-i lase să se
atingă numai de poalele
veşmintelor lui; şi câţi
s'au atins, s'au vindecat.

CAPUL 15.

Fariseii şi tradiţiunea **)

1 Atunci se apropiară de
Isus cărturarii şi fariseii
din Ierusalim, zicând:
2 «Pentru ce ucenicii tăi
calcă obiceiul bătrânilor?
Căci nu-şi spală mâinile
când mănâncă pâine». 3 Iar
el răspunzând, le zise:
«Pentru ce călcaţi şi voi
porunca lui Dumnezeu
pentru datina voastră?
Căci Dumnezeu a porun-
cit: 4 Cinsteşte pe tatăl
tău şi pe mama ta; şi: Ci-
ne va blestema pe tatăl

*) Marcu 6, 53-56.
**) Marcu 7,-1-23; Luca 11, 37-42.

36. «Oamenii aceia, zice Sf. Ioan Gură de Aur, atingându-se cu credinţă de hainele lui Isus, se vindecau de boalele lor. Noi nu ne atingem numai de hainele lui, ci nouă ni e dat să atingem şi să primim trupul lui în sfânta Euharistie. Cu cât mai mult ne vom vindeca de boalele sufletului şi ale trupului, dacă îl vom primi cu credinţă?».

1. Fariseii ţineau mai mult la aceste obiceiuri decât la însăşi legea lui Dumnezeu.

său ori pe mama sa, cu
moarte să moară. [5] Iar
voi spuneți: Oricine zice
tatălui său ori mamei sa-
le: Am închinat Dom-
nului cu ce te-aş fi pu-
tut ajuta; [6] nu mai e ți-
nut să cinstească pe tatăl
său şi pe mama sa. Şi ați
stricat porunca lui Dum-
nezeu pentru obiceiul vo-
stru. [7] Fățarnicilor, bine a
prorocit despre voi Isaia,
zicând: [8] Poporul acesta
cu buzele mă cinsteşte, dar
inima lui departe este de
mine. [9] Şi în zadar mă
cinsteşte, învățând învăță-
turi ce sunt porunci ome-
neşti.
[10] Şi chemând la sine
gloatele, le zise: «Ascul-
tați și înțelegeți: [11] Nu ce
intră în gură spurcă pe
om, dar ce iese din gură,
aceea spurcă pe om». [12] A-
tunci apropiindu-se de
dânsul ucenicii lui, îi zi-
seră: «Ştii că fariseii, au-
zind vorba aceasta, s'au
scandalizat?». [13] Iar el ră-
spunzând, le zise: «Tot
sadul pe care nu l-a sădit
Tatăl meu cel ceresc, se
va desrădăcina. [14] Lăsați-i
pe ei: Orbi sunt şi călău-
zele orbilor; iar orb pe
orb de va călăuzi, amân-
doi în groapă vor cădea».
[15] Şi luând Petru cuvân-
tul îi zise: «Tălmăceşte-ne
nouă pilda aceasta». [16] Iar
Isus grăi: «Şi voi tot ne-
pricepuți sunteți? [17] Nu în-
țelegeți că tot ce intră în
gură, trece în pântece şi
s'aruncă în loc ascuns?
[18] Iar cele ce ies din gură,
din inimă purced, şi ace-
stea spurcă pe om; [19] căci
din inimă ies gânduri rele,
ucideri, preacurvii, curvii,
furtişaguri, mărturii min-
cinoase, hule. [20] Acestea

5-9. «Isus vrea să osândească aici poruncile fariseilor potrivnice legii lui Dumnezeu, ca bunăoară uitarea şi neîngrijirea părinților sub cuvânt că dau lui Dumnezeu; precum şi poruncile care nu te duc de loc la adevărata cuvioşie, precum e porunca de a te spăla pe mâini fără a te îngriji de curăția inimii». (Vigouroux).

11. Foarte des auzi zicătoarea aceasta din gura acelora cari nu voiesc să ție posturile sfintei Biserici. Adevărat că mâncarea şi băutura nu pot strica decât trupului, dar sufletului îi strică neascultarea şi disprețul față de legea Bisericii, care dela Cristos a primit putere de a învăța, a cârmui şi a face legi. Aceste legi avem datorie a le ținea după însăşi porunca lui Cristos: *Cine nu va asculta de Biserică, să-ți fie ție ca un păgân şi vameş* (Mat. 18, 17); *şi cel ce nu va crede, se va osândi.* (Marcu 16, 16).

sunt care spurcă pe om;
dar a mânca cu mâinile
nespălate nu spurcă pe
om».

Vindecarea fiicei Cananeencei *)

21 Şi ieşind Isus de acolo,
se duse în părţile Tirului
şi ale Sidonului. 22 Şi iată
o femeie cananeeancă, ie-
şind din împrejurimile
acelea, strigă, zicând:
«Miluieşte-mă, Doamne,
Fiul lui David; fiica mea e
rău chinuită de diavol».
23 Iar el nu-i răspunse ni-
ciun cuvânt. Şi apropiin-
du-se ucenicii lui, îl rugau,
zicând: «Slobozeşte-o pe
ea, căci strigă în urma
noastră». 24 Iar el răspun-
zând, zise: «Nu sunt tri-
mis decât numai la oile
cele pierdute ale casei lui
Israil». 25 Dar ea veni şi
se închină lui, zicând:
«Doamne, ajută-mă!». 26
Isus răspunzând, zise: «Nu
este bine a lua pâinea fii-
lor şi a o arunca câinilor».
27 Iar ea zise: «Aşa e,
Doamne, dar şi căţeii
mănâncă din fărâmături-
le ce cad de pe masa stă-
pânilor lor». 28 Atunci ră-
spunzând Isus, îi zise:
«Femeie, mare este cre-
dinţa ta; facă-se ţie pre-
cum voieşti». Şi se vinde-
că fiica ei din ceasul ace-
la.
29 Şi plecând de acolo
Isus, veni lângă marea
Galileii, şi suindu-se pe
munte, şezu acolo. 30 Şi
veniră la dânsul gloate
multe, având cu sine muţi,
orbi, şchiopi, betegi şi
alţi mulţi, si i-au pus la
picioarele lui, şi el îi vin-
decă; 31 încât se mirau
mulţimile, văzând pe muţi
grăind, pe şchiopi um-

---

*) Marcu 7, 24-30.

22. *Cananeii* erau păgâni şi vechi locuitori ai Palestinei. Cristos zice că numai pentru Evrei a venit, pentrucă toate cărţile Vechiului Testament zic că Mântuitorul trebuia să vină pentru Israil, poporul cel ales. De aceea Isus a predicat numai Evreilor, iar păgânilor le-a trimis pe Apostoli.

26. Poporul evreesc era cel ales, de care Dumnezeu avusese o grijă deosebită, scoţându-l din Egipt si cârmuindu-l prin Moise, judecători şi proroci. Insuşi Mântuitorul trebuia să se nască din poporul acesta. Evreii se mândreau cu aceasta şi pe celelalte popoare, toate păgâne, le dispreţuiau, numindu-le *câini*.

28. Isus laudă credinţa acestei femei, pentrucă ea nu s'a descurajat când n'a ascultat-o îndată, ci s'a rugat mai departe, fiind sigură că va dobândi ce cere.

lând, pe orbi văzând, şi
măreau pe Dumnezeul lui
Israil

A doua înmulţire a pâinii *)

32 Iar Isus chemând la si-
ne pe ucenicii săi, le zise:
«Mi-e milă de poporul a-
cesta, căci de trei zile stă
cu mine şi n'are ce mân-
ca; şi a-l slobozi flămând
nu voiesc, ca nu cumva să
leşine pe drum». 33 Şi-i zi-
seră lui ucenicii: «De un-
de vom lua noi aici în pu-
stiu atâtea pâini, ca să să-
turăm atâta popor?» 34 Şi
le zise lor Isus: «Câte pâini
aveţi?» Iar ei răspun-
seră: «Şapte şi câţiva pe-
ştişori». 35 Şi porunci mul-
ţimii să şadă pe pământ.
36 Şi luând cele şapte pâini
şi peştii şi mulţumind,
le frânse şi le dete uceni-
cilor săi, şi ucenicii le de-
teră poporului. 37 Şi mân-
cară toţi şi se săturară.
Şi din fărâmăturile ce au
prisosit au strâns şapte
coşuri pline. 38 Iar cei ce
mâncară erau patru mii
de bărbaţi, afară de copii
şi de femei. 39 Şi dând dru-
mul poporului, intră în
luntre şi trecu în ţinutul
Magadan.

CAPUL 16.

Iudeii cer un semn **)

1 Şi se apropiară de el
fariseii şi saduceii, ispi-
tindu-l, şi-l rugară să le
arate lor un semn din cer.
2 Iar el răspunzând, le zi-
se: «Când se face seară,
ziceţi: Va fi senin, căci
cerul e roşu; 3 şi diminea-
ţa ziceţi: Astăzi va fi fur-
tună, căci cerul e poso-
morît şi roşiatic. Voi, deci,
faţa cerului ştiţi s'o jude-
caţi, iar semnele vremilor
nu puteţi să le ştiţi! 4 Nea-
mul acesta rău şi curvar
semn caută, şi semn nu i
se va da lui fără numai
semnul lui Iona prorocul».
Şi lăsându-i pe ei, se duse.

Aluatul fariseilor ***)

5 Şi trecând ucenicii lui
de cealaltă parte a mării,

*) Marcu 8, 1-9.
**) Marcu 8, 10-13.
***) Marcu 8, 14-21.

39. *Magadan*... Nu se cunoaşte cu siguranţă unde era această localitate; însă nu trebuie confundată cu Magdala.

4. Aceste semne sunt acele care arătau când trebuia să vină Mântuitorul şi erau descrise de proroci. Aşa Iacob prorocise că tribul lui Iuda va cârmui pe Evrei până la venirea Mântuitorului. Alţi proroci au dat alte semne.

uitară să ia pâine. 6 Iar
Isus le zise lor: «Luaţi sea-
ma şi feriţi-vă de aluatul
fariseilor şi al saduceilor».
7 Iar ei se gândeau în si-
ne, zicând: «Asta-i pen-
trucă n'am luat pâine».
8 Iar Isus, cunoscându-le
gândul, grăi: «Ce vă gân-
diţi în voi înşivă puţin
credincioşilor, că n'aţi luat
pâine? 9 Nu înţelegeţi încă
şi nu vă aduceţi aminte
de cele cinci pâini la cei
cinci mii de oameni şi câ-
te coşuri aţi strâns? 10 Nici
de cele şapte pâini la cei
patru mii de oameni şi câ-
te coşuri aţi luat? 11 Cum
nu înţelegeţi că nu de pâi-
ne v'am spus vouă, ci:
păziţi-vă de aluatul fari-
seilor şi al saduceilor?»
12 Atunci înţeleseră că nu
de aluatul pâinii le spu-
sese să se păzească, ci de
învăţătura fariseilor şi
saduceilor.

Mărturisirea lui Petru *)

13 Şi venind Isus în păr-
ţile Cezareii lui Filip, în-
trebă pe ucenicii săi, zi-
când: «Cine zic oamenii
că este Fiul omului?»
14 Iar ei răspunseră: «Unii
(zic că este) Ioan Boteză-
torul, alţii Ilie, iar alţii
Ieremia sau unul din pro-
roci». 15 Le zise Isus: «Dar
voi cine ziceţi că sunt
eu?». 16 Răspunzând Si-
mon Petru, zise: «Tu eşti
Cristos, Fiul Dumnezeu-
lui celui viu». 17 Şi răspun-
zând Isus, îi zise: «Fericit
eşti tu, Simone, fiul lui
Iona, căci trup şi sânge
nu ţi-au descoperit ţie, ci
Tatăl meu, care este în
ceruri. 18 Şi eu îţi zic ţie că

---

*) Marcu 8, 27-30; Luca 9, 18-32.

8. *Puţin credincioşilor...* Isus numeşte aşa pe ucenici, pentrucă prea multă grijă au şi prea se întristează de pâinea uitată. Au văzut doar pe Isus în două rânduri înmulţind pâinea.

13. *Cezarea lui Filip* era un oraş din Siria, aşezat la poalele muntelui Hermon, aproape de izvoarele Iordanului, restaurat şi îmbogăţit de Filip, fiul lui Irod cel Mare.

16. Simon mărturiseşte aici nu numai mesianitatea ci şi dumnezeirea lui Cristos. Isus la rândul său declară că Simon, dând această mărturie, n'a făcut-o dela sine (din trup şi sânge), ci din descoperire divină.

18. *Tu eşti Petru...* Isus dă acest nume lui Simon, după cum îi prezise când l-a întâlnit întâia dată (Marcu 3, 16; Ioan 1, 42). *Petru,* care, în greceşte se zice: *Petros,* în latineşte: *Petrus,* iar în limba aramaică: *Kefa* (piatră, stâncă), e un nume ce nu se da oamenilor până atunci. Mântuitorul,

tu eşti Petru, şi pe această
piatră voiu zidi Biserica
mea, şi porţile Iadului n'o
vor birui pe ea. 19 Şi-ţi voiu
da ţie cheile împărăţiei
cerurilor; şi orice vei lega
pe pământ, va fi legat şi
în ceruri; şi orice vei de-
slega pe pământ, va fi de-
slegat şi în ceruri». 20 A-
tunci porunci ucenicilor
săi să nu spuie nimănui că
el este Cristos.

Prorocia Patimii. *)

21 De atunci începu Isus
să arăte ucenicilor săi, că
trebuie să se ducă la Ieru-
salim şi să pătimească
multe dela bătrâni şi dela
cărturari şi dela arhierei,
şi să fie ucis, şi a treia
zi să învieze. 22 Şi luându-l
Petru la o parte, începu
a-l certa, zicând: «Depar-
te (aceasta) dela tine,

*) Marcu 8, 31-39; Luca 9, 18-21.

numindu-l astfel pe Simon, îi dă rolul principal în Biserică, făcându-l temelia trainică şi neclintită, ca o stâncă de granit, a Bisericii sale. Prin urmare, Petru trebuie să fie pentru Biserica lui Isus Cristos, ceeace este temelia pentru o clădire. De aceea Biserica primeşte dela Petru o tărie nebiruită.

Prin *Biserică* se înţelege împărăţia lui Dumnezeu pe pământ, adică societatea tuturor creştinilor din lumea întreagă.

Porţile iadului... (Hades, Shëol) însemnează puterea satanei şi a adepţilor lui, duşmanii Bisericii pe care o combat.

19. *Şi-ţi voiu da cheile...* a consemna cuiva cheile cetăţii ori ale unei case, atât în sf. Scriptură cât şi în toată antichitatea şi chiar în vorbirea zilnică, însemnează a-i conferi puterea sau autoritatea supremă. Prin această vorbire figurată Isus promite lui Petru primatul în Biserică.

Şi orice vei lega... A *lega şi deslega* sunt doi termini tecnici, cari însemnează puterea de a face legi, a porunci, a pedepsi şi a deslega de pedepse. Petru, ales capul Bisericii şi locţiitorul lui Cristos pe pământ, primeşte deci şi puterea de a cârmui Biserica, de a face legi, îndatorind pe credincioşi să le păstreze. Tot ce face el, ca mai marele Bisericii aici pe pământ, este bine primit şi de Cristos în cer.

Primatul lui Petru, asupra Bisericii şi a Apostolilor, în mod firesc şi legitim trebuia să treacă şi la urmaşii lui, căci altfel Mântuitorul n'ar fi asigurat viitorul Bisericii sale, dacă acest privilegiu divin ar fi încetat cu moartea lui Petru.

20. Isus era Dumnezeu şi om adevărat. Luase firea omenească anume, ca să poată pătimi şi muri pe cruce, şi în chipul acesta să-şi arate dragostea sa de Mântuitor către oameni. Mulţi n'ar fi putut crede taina aceasta şi s'ar fi scandalizat că un om Dumnezeu moare de moartea ruşinoasă a crucii. Pentru aceasta, Cristos opreşte Apostolilor de a spune altora că el este Mântuitorul. Vor avea ei timp să spuie după învierea lui Isus şi pogorîrea Duhului Sfânt.

Doamne; nu se va întâm-
pla ţie aceasta». 23 Iar Isus
întorcându-se, zise lui Pe-
tru: «Du-te înapoia mea,
Satano! Sminteală îmi
eşti mie, căci nu cugeţi
cele ce sunt ale lui Dum-
nezeu, ci cele ce sunt ale
oamenilor».

Cum să urmăm pe Cristos *)

24 Atunci zise Isus uceni-
cilor săi: «De vrea cineva
să vie după mine, să se le-
pede de sine şi să-şi ia
crucea sa şi să mă urmeze
pe mine. 25 Căci cine va voi
să-şi mântuiască sufletul,
îl va pierde; iar cine îşi va
pierde sufletul său pentru
mine, îl va afla. 26 Că ce
folos este omului de va do-
bândi lumea toată, iar su-
fletul său şi-l va pierde?
Sau ce va da omul în
schimb pentru sufletul
său? 27 Căci Fiul Omului
va veni în mărirea Tatălui
său cu Ingerii săi, şi a-
tunci va răsplăti fiecăruia
după faptele lui. 28 Adevăr
zic vouă: Sunt din cei ce
stau aici unii cari nu vor
gusta moartea, până ce nu
vor vedea pe Fiul Omului
venind în împărăţia sa».

CAPUL 17.

Schimbarea la faţă **)

1 Şi după şase zile, Isus
luă pe Petru şi pe Iacob
şi pe Ioan, fratele lui, şi-i
duse la o parte, pe un
munte înalt. 2 Şi se schim-
bă la faţă înaintea lor;
faţa lui strălucea ca soa-
rele, iar veşmintele lui se

---

*) Marcu 8, 34-39; Luca 9, 23-27.

**) Marcu 9, 1-15; Luca 9, 28-36.

22. Nici Petru, nici ceilalţi Apostoli nu înţelegeau încă adevărata menire a lui Isus pe pământ, şi de aceea căutau să-i îndepărteze gândul de a muri pentru oameni.

23. Satana a fost cel dintâiu care n'a împlinit voinţa lui Dumnezeu şi totdeauna caută să n'o împlinească nici oamenii. Aşa a făcut cu Adam şi Eva. Iar cine îndeamnă pe altul să nu facă voinţa lui Dumnezeu, se aseamănă Satanei. Iată de ce Cristos numeşte aici pe Petru *Satana*, cu toate că el nu din răutate, ci chiar din dragoste către învăţătorul său îl sfătueşte astfel.

28. Nu putem şti despre care venire a lui Cristos e vorba aici. Unii cred că Isus voia să înţeleagă despre schimbarea sa la faţă, alţii despre Biserică. Adică unii din ucenicii lui Isus vor vedea Biserica bine întărită, încât nu se va teme de puterile lumii.

1. Din vechime s'a crezut că muntele acesta este Tabor.

făcură albe ca zăpada. [3] Şi
iată li se arătară lor Moise
şi Ilie, vorbind cu el.
[4] Şi răspunzând Petru, zi-
se lui Isus: «Doamne, bi-
ne ne este nouă a fi aici;
dacă vrei, să facem aici
trei corturi, ţie unul, lui
Moise unul, şi lui Ilie unul.
[5] Pe când el vorbea încă,
iată un nor luminos îi um-
bri pe ei. Şi iată un glas
din nor, zicând: «Acesta
este Fiul meu cel iubit,
întru care bine am voit;
pe el să-l ascultaţi». [6] Şi
auzind aceasta ucenicii,
căzură cu faţa la pământ
şi se înspăimântară foar-
te. [7] Şi Isus se apropie şi-i
atinse şi le zise: «Sculaţi-
vă şi nu vă temeţi!» [8] Iar
ei, ridicându-şi ochii, nu
mai vazură pe nimeni de-
cât numai pe Isus singur.
[9] Şi cuborîndu-se ei de pe
munte, le porunci lor Isus,
zicând: «Nimănui să nu
spuneţi vedenia aceasta,
până ce Fiul Omului nu
va învia din morţi». [10] Şi-l
întrebară ucenicii, zicând:
«Pentru ce dar zic cărtu-
rarii că Ilie trebuie să vie
mai înainte?». [11] Iar el ră-
spunzând, le zise lor: «Ilie
va veni în adevăr şi va în-
tocmi toate. [12] Dar zic vouă
că Ilie a şi venit, şi nu
l-au cunoscut pe dânsul,
ci au făcut cu el câte au
voit. Aşa şi Fiul Omului
va pătimi dela ei. [13] Atunci
înţeleseră ucenicii că
despre Ioan Botezătorul le
vorbise lor.

Vindecarea lunaticului *)

[14] Şi când au ajuns ei la
mulţime, se apropie de el
un om şi se aruncă în ge-
nunchi înaintea lui, zi-
când: [15] «Doamne, milue-
şte-te de fiul meu, căci
este lunatic şi rău pătime-
şte; căci de multe ori ca-
de în foc şi de multe ori
în apă. [16] Şi l-am adus la
ucenicii tăi, şi nu l-au pu-
tut vindeca». [17] Iar Isus
răspunzând, zise: «O!
neam necredincios şi în-

*) Marcu 9, 16-28; Luca 9, 37-43.

3. Moise reprezintă *legea*, iar Ilie *pe proroci*. Aşa legea veche si prorocii dau mărturie Evangheliei reprezentate prin Cristos.

9. Le opreşte de a spune vedenia pentru acelaşi cuvânt ce l-am văzut mai sus, nota cap. 16,20.

11. Ilie va veni la sfârşitul lumii, înainte de venirea lui Cristos, şi va face ca Evreii să primească Evanghelia.

12. Vorbeşte despre Ioan Botezătorul, care venise în spiritul şi puterea lui Ilie.

dărătnic, până când voiu
fi cu voi? Până când voiu
răbda? Aduceţi-l aci la
mine!» 18 Şi-l certă pe el
Isus, şi ieşi diavolul din-
tr'însul, şi se tămădui co-
pilul din ceasul acela. 19 A-
tunci se apropiară ucenicii
de Isus şi îi ziseră la o
parte: «Pentru ce noi
n'am putut să-l scoatem?»
20 Le zise lor Isus: «Pentru
necredinţa voastră, căci
adevăr zic vouă, de ve-
ţi avea credinţă cât gră-
untele de muştar, veţi zice
muntelui acestuia: Mută-
te de aci acolo, şi se va
muta; şi nimic nu vă va
fi cu neputinţă. 21 Dar soiul
acesta (de diavoli) nu se
scoate decât numai cu ru-
găciune şi post».

Isus vesteşte a doua oară patima sa *)

22 Şi aflându-se ei în
Galileea, le zise lor Isus:
«Fiul omului trebuie să se
dea pe mâinile oamenilor,
23 şi-l vor ucide, dar a treia
zi va învia». Şi se întrista-
ră ei foarte.

Isus plăteşte dajdie

24 Şi venind ei în Cafar-
naum, se apropiară de Pe-
tru cei ce luau dajdie,
şi-i ziseră: «Invăţătorul
vostru nu plăteşte cele
două drahme?» 25 Şi ră-
spunse: «Da». Şi intrând
în casă, Isus apucă înain-
te, zicând: «Ce ţi se pare,
Simone? Impăraţii pă-
mântului dela cine pri-
mesc dajdie sau bir? Dela
fiii lor sau dela cei stră-
ini?» 26 Şi el răspunse:
«Dela străini». Ii zise
Isus: «Deci scutiţi sunt
fiii. 27 Dar ca să nu-i smin-
tim, du-te la mare şi
aruncă undiţa, şi peştele
ce-l vei prinde întâi, ia-l,
şi, deschizându-i gura, vei

---

*) Marcu 9, 29-31; Luca 9, 42-45.

19. Ucenicii aveau credinţă, dar nu atâta câtă se cerea ca să scoată diavolii.

23. *Drahma* era un ban vechiu şi făcea la 85 de bani de ai noştri. Fiecare Evreu dela vârsta de 20 ani era dator să plătească două drahme pentru templu, în fiecare an.

24-25. Cristos zice în aceste două stihuri: Impăraţii pământului nu iau dajdie dela fiii lor, ci dela ceilalţi supuşi. Cele două drahme se plătesc pentru casa Tatălui meu ceresc. Deci eu, Fiul lui, nu sunt dator să plătesc dajdia asta.

26. Statirul era cât patru drahme.

Să nu-i smintim... să nu vorbească rău de noi, ca şi cum am dispreţui templul.

găsi un statir; luându-l
pe acesta, dă-li-l lor pen-
tru mine și pentru tine».

CAPUL 18.

Smerenia creștinească *)

1 In ceasul acela se a-
propiară ucenicii de Isus,
zicând: «Cine este oare
mai mare în împărăția
cerurilor?» 2 Și chemând
Isus un prunc, îl puse în
mijlocul lor, 3 și zise: «Ade-
văr grăiesc vouă: De nu
vă veți întoarce și nu vă
veți face ca pruncii, nu
veți intra în împărăția ce-
rurilor. 4 Deci cine se va
smeri ca pruncul acesta,
acela este mai mare în
împărăția cerurilor. 5 Și
cine va primi pe un prunc
ca acesta în numele meu,
pe mine mă primește.

Impotriva smintelii **)

6 «Iar cine va sminti
pe unul dintr'acești mici
cari cred în mine, mai de
folos i-ar fi lui să i se
atârne de gât o piatră de
moară și să se arunce în
adâcul mării. 7 Vai lumii
din pricina smintelilor!
Căci de trebuință este să
vie sminteli, dar vai omu-
lui aceluia prin care vi-
ne sminteala! 8 Iar de te
smintește pe tine mâ-
na ta sau piciorul tău,
taie-l și-l aruncă dela ti-
ne; mai bine îți este ție
să intri în viață beteag
sau șchiop, decât având
două mâini sau două pi-
cioare, să fii aruncat în
focul cel veșnic. 9 Și de
te smintește pe tine o-
chiul tău, scoate-l și-l
aruncă dela tine; mai bine
îți este ție cu un ochiu să
intri în viață, decât doi
ochi având, să fii aruncat
în gheena focului. 10 Ve-
deți să nu disprețuiți pe
vreunul din acești mici;
căci zic vouă că îngerii lor

*) Marcu 9, 32-40; Luca 9, 46-50.
**) Marcu 9, 41-49.
1. De mai multe ori se certau ucenicii asupra acestui cuvânt. Acum aleargă la Isus ca să le deslege chestia aceasta, dându-le prilej cinstea cea mare ce o arătase Isus lui Petru la plătirea dajdiei pentru templu.
3. Dacă nu veți schimba ideile voastre despre cer, dacă nu veți fi smeriți și nevinovați, precum sunt pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor.
8. Fiind oamenii răi, nu e cu putință să lipsească smintele; ba e chiar de trebuință să fie smintele pentru virtutea celor buni.
9. Vezi nota dela 5, 29.

în ceruri pururea văd faţa
Tatălui meu, care este în
ceruri.

Oaia rătăcită *)

11 « Căci Fiul omului a
venit să mântuiască pe cel
pierdut. 12 Ce vi se pare?
Dacă are cineva o sută de
oi, şi se rătăceşte una din
ele, oare nu lasă pe cele
nouăzeci şi nouă în munţi
şi merge să caute pe cea
rătăcită? 13 Şi de se va în-
tâmpla s'o găsească, ade-
văr zic vouă, se va bucura
de dânsa mai mult decât
de cele nouăzeci şi nouă
care nu s'au rătăcit. 14 Ast-
fel, nu e voia Tatălui vo-
stru care este în ceruri,
să piară vreunul din ace-
şti mici.

Puterea cheilor

15 «Şi de-ţi va greşi fra-
tele tău, du-te şi-l mustră
între tine şi el singur; de
te va asculta, ai câştigat
pe fratele tău. 16 Iar de nu
te va asculta, mai ia cu
tine încă unul sau doi, ca
din gura a doi sau trei
martori să se statornicea-
scă tot cuvântul. 17 Iar de
nu-i va asculta pe ei, spu-
ne-l Bisericii; şi de nu va
asculta nici de Biserică,
să-ţi fie ţie ca un păgân
şi vameş. 18 Adevăr zic
vouă: Oricâte veţi lega pe
pământ, vor fi legate şi în
cer; şi oricâte veţi deslega
pe pământ, vor fi deslega-
te şi în cer. 19 Iarăşi gră-
iesc vouă, că dacă doi din-

---

*) Luca 14, 1-7.

12-13. *Oaia rătăcită* este păcătosul, care, prin răutăţile sale, s'a îndepărtat de Dumnezeu şi rătăceşte pe căile păcatului. Cel ce lasă pe cele nouăzecişinouă şi caută pe cea rătăcită, este Isus, bunul nostru păstor. Iar când o găseşte, când păcătosul se leapădă de răutăţi şi se întoarce la Dumnezeu, mare bucurie se face în împărăţia cerului.

15-17. Când cineva greşeşte, avem datorie să-l înştiinţăm cu dragoste şi în taină. Dacă nu se îndreaptă, să-l mustrăm în faţa altora. Iar dacă nici aşa nu vrea să asculte, trebuie să-l spunem Bisericii, adică păstorilor cari au primit puterea de a cârmui Biserica.

Păgânii şi vameşii nu fac parte din Biserică. Tot aşa trebuie să socotim pe acela care nu voieşte să asculte de păstorii Bisericii.

18. «Deoarece pot fi oameni aşa de încăpăţinaţi încât puţin ori de loc să nu le pese de despărţirea şi de osânda Bisericii, Cristos declară solemn şi cu jurământ că judecata păstorilor bisericeşti se va întări în cer, şi că păcătoşii despărţiţi de trupul credincioşilor prin hotărîrea Bisericii, de Dumnezeu însuşi se vor despărţi». (Martini).

tre voi se vor învoi pe pă-
mânt pentru tot lucrul ce
vor să-l ceară, li se va da
lor de Tatăl meu, care
este în ceruri. 20 Căci un-
de sunt doi sau trei adu-
naţi în numele meu, aco-
lo sunt şi eu în mijlocul
lor».

Pilda slugilor şi a datornicilor

21 Atunci apropiindu-se
de dânsul Petru, zise:
«Doamne, de câte ori va
păcătui mie fratele meu,
şi-i voiu ierta lui? Până
de şapte ori?» 22 Isus îi zi-
se lui: «Nu-ţi spun ţie pâ-
nă de şapte ori, ci până
de şaptezeci de ori câte
şapte. 23 Pentru aceea,
asemănatu-s'a împărăţia
cerurilor omului împărat,
care a voit să facă soco-
teală cu slugile sale. 24 Şi
începând a face socoteală,
i s'a adus unul, care-i da-
torea zece mii de talanţi.
25 Dar neavând cu ce să
plătească, a poruncit stă-
pânul său să-l vândă pe
el şi pe femeia lui, pe co-
pii şi toate câte le avea, şi
să plătească. 26 Atunci slu-
ga aceea căzând în genun-
chi, l'a rugat pe el, zi-
când: Ingăduie-mă, şi-ţi
voiu plăti toate. 27 Şi milo-
stivindu-se stăpânul de slu-
ga aceea, i-a dat drumul
şi i-a iertat şi datoria. 28 Şi
ieşind sluga aceea, a găsit
pe unul din tovarăşii săi,
care-i datorea lui o sută
de dinari, şi apucându-l, îl
sugruma, zicându-i: Plă-
teşte ce-mi eşti dator! 29 Şi
căzând în genunchi tova-
răşul lui, îl ruga, zicân-
du-i: Ingăduie-mă, şi-ţi
voiu plăti toate. 30 Dar el
n'a voit, ci s'a dus şi l-a
pus la închisoare, până
când va plăti datoria. 31 Şi
văzând cele ce s'au făcut,
celelalte slugi s'au întri-
stat foarte, şi s'au dus şi
au povestit stăpânului lor
toate câte se făcuseră.

---

22. Aceasta este o zicătoare în limba evreiască şi înseamnează *de nenumărate ori.* Noi am zice: *de o mie de ori.* Creştinul trebuie să ierte totdeauna pe cel ce-l supără.

24. *Un talant* făcea 6000 de drahme, adică 5100 de lei de ai noştri. Deci 10.000 de talanţi ar fi 51.000.000 de lei. Isus numeşte o sumă aşa de mare, pentru a ne arăta că prin păcatele noastre am făcut datorii nespus de mari faţă de Dumnezeu, Stăpânul şi Impăratul nostru.

25. In vechime, cui nu putea să-şi plătească datoriile, i se vindeau toate, până şi femeia şi copiii, cari deveneau robi.

28. *Un dinar* nu făcea mai mult de 80 de bani. Deci toată datoria tovarăşului se urca la 80 de lei.

32 Atunci chemând-o pe
ea stăpânul său îi zise:
Slugă vicleană, toată da-
toria ți-am iertat-o ție,
pentrucă m'ai rugat: 33 Nu
se cădea oare să-ți fie și
ție milă de soțul tău, pre-
cum și mie mi-a fost milă
de tine? 34 Și mâniindu-se
stăpânul, a dat-o pe mâna
chinuitorilor până ce va
plăti toată datoria. 35 Tot
așa și Tatăl meu ceresc
va face vouă, de nu veți
ierta fiecare fratelui său
din toată inima».

CAPUL 19.

Căsătoria și despărțenia *)

1 Și după ce sfârși Isus
cuvântările acestea, plecă
din Galileea și veni în ho-
tarele Iudeii, dincolo de
Iordan; 2 și-l urmară gloa-
te multe, și-i vindecă pe
ei acolo. 3 Și se apropiară
de dânsul fariseii, ispitin-
du-l și zicându-i: «Oare
este îngăduit omului să-și
lase femeia sa pentru ori-
ce pricină?» 4 Iar el ră-
spunzând, le zise: «N'ați
cetit că cel care a făcut
pe om la început, bărbat
și femeie i-a făcut pe ei,
și 5 a zis: Pentru aceasta
va lăsa omul pe tatăl său
și pe mama sa și se va lipi
de femeia sa, și vor fi
amândoi un trup? 6 Drept
aceea nu mai sunt doi, ci
un trup. Deci, ce a îm-
preunat Dumnezeu, omul
să nu despartă». 7 Ii ziseră
lui: «Pentru ce dar a po-
runcit Moise să i se dea
carte de despărțire și s'o
lase?» 8 Le zise lor: «Moi-
se după învârtoșarea ini-
mii voastre v'a dat voie să
vă lăsați femeile voastre,
dar dela început n'a fost
așa. 9 Iar eu vă zic vouă că

---

*) Marcu 10, 1-12.

7. Despre aceasta vezi mai sus 5, 31-32.

9. Cristos învață că nu pentru orice pricină - după cum credeau fariseii - ci numai din pricini mari, cum ar fi aceea de preacurvie, (adulter) este îngăduit bărbatului să se despartă de femeia sa. Și, bine înțeles, de asemenea femeii îngăduit este, pentru aceleași pricini, să se despartă de bărbatul ei. Cât timp însă trăiește și bărbatul și femeia despărțiți, nici unul nici altul n'are voie să se căsătorească cu altcineva, căci Cristos zice: «Oricine își va lăsa femeia... și va lua alta, preacurvește; și cel ce va lua pe cea lăsată, preacurvește». Și aceasta fiindcă căsătoria este, din voința lui Dumnezeu, un legământ pe viață. Deci chiar de se desparte cineva de soția sa, legământul acesta rămâne pentru amândouă părțile și nu încetează decât numai cu moartea uneia din cele două

oricine își va lăsa femeia
sa, afară de cazul de cur-
vie, și va lua alta, prea-
curvește; și cel ce va lua
pe cea lăsată, preacurve-
ște».
10 Ii ziseră ucenicii lui:
«Dacă așa este starea
omului cu femeia, nu este
de folos să se însoare».
11 Iar el le zise: «Nu toți
pricep cuvântul acesta, ci
aceia cărora le este dat.
12 Căci sunt fameni cari
din pântecele maicii lor
așa s'au născut; și sunt
fameni cari s'au făcut de
oameni; și sunt fameni
cari singuri s'au făcut pe
sine pentru împărăția ce-
rurilor. Cine poate înțele-
ge, să înțeleagă».

Isus binecuvântează pruncii *)

13 Atunci aduseră la el
prunci, ca să puie mâinile
pe ei și să se roage. Dar
ucenicii îi certau. 14 Iar
Isus le zise: «Lăsați prun-
cii și nu-i opriți de a veni
la mine, căci a unora ca
aceștia este împărăția ce-
rurilor». 15 Și punându-și
mâinile peste ei, se duse de
acolo.

Tânărul bogat **)

16 Și iată un oarecare
apropiindu-se, îi zise lui:
«Invățătorule bun, ce bine
să fac ca să dobândesc via-
ța de veci?» 17 Iar el îi zise:
«Pentru ce mă întrebi de
ceea ce e bun? Unul sin-

---

*) Marcu 10, 13-16; Luca 18, 15-17.
**) Marcu 10, 17-27; Luca 18, 18-27.

părți. *Iar celor ce sunt legați prin căsătorie, poruncesc nu eu, ci Domnul, ca femeia să nu se despartă de bărbat, iar de se va despărți, să rămâie nemăritată, sau să se împace cu bărbatul său. Și bărbatul să nu lase pe femeia sa.* (I Cor. 7, 10-11, vezi și Rom. 7, 2-3).

12. *Fameni cari singuri s'au făcut pe sine...* sunt aceia cari ar putea să se căsătorească, precum fac mai toți oamenii, dar din mai mare dragoste către Dumnezeu și feciorie, nu se căsătoresc, lepădându-se de orice plăcere trupească, ca să poată sluji cu mai mare zel lui Dumnezeu și să aibă mai mare răsplată în cer.

Mai sus zice Isus: «Nu toți înțeleg cuvântul acesta», fiindcă Dumnezeu a lăsat căsătoria ca o stare comună a oamenilor. Numai acela poate înțelege și prețui starea fecioriei, căruia *i s'a dat de sus*, pe care adică l-a luminat Dumnezeu prin harul său și-l chiamă la astfel de stare.

14. *Căci a unora ca aceștia este împărăția cerurilor*, adică a celor smeriți și nevinovați, ca pruncii.

gur este bun, Dumnezeu.
Iar, de voieşti să intri în
viaţă, păzeşte poruncile».
18 Il întrebă: «Care?». Iar
Isus îi zise: «Să nu ucizi,
să nu curveşti, să nu furi,
să nu mărturiseşti mărtu-
rie mincinoasă; 19 cinsteşte
pe tatăl tău şi pe mama
ta, şi iubeşte pe aproapele
tău ca însuţi pe tine». 20 Ii
zise tânărul: «Toate ace-
stea le-am păzit din
tinereţea mea; ce-mi mai
lipseşte încă?» Ii zise
Isus: «De voieşti să fii
desăvârşit, mergi, vinde
câte le ai şi le dă săraci-
lor, şi vei avea comoară în
cer, şi vino, urmează-mă
pe mine!» 22 Iar tânărul,
auzind cuvântul acesta, se
duse întristat, căci avea
avuţii multe. 23 Iar Isus zi-
se ucenicilor săi: «Adevăr
grăiesc vouă: Cu anevoie
va intra un bogat în îm-
părăţia cerurilor. 24 Şi ia-
răşi zic vouă: Mai lesne
este să treacă cămila prin
urechea acului, decât să
intre bogatul în împărăţia
cerurilor». 25 Şi auzind a-
cestea, ucenicii se mirară
foarte, zicând: «Cine dar
va putea să se mântuia-
scă?» 26 Dar Isus, privin-
du-i, le zise: «La oameni
aceasta este cu neputinţă;
dar la Dumnezeu toate
sunt cu putinţă».

Răsplata celor ce urmează pe Isus *)

27 Atunci Petru luând cu-
vântul, îi zise: «Iată noi
am lăsat toate şi te-am
urmat pe tine: oare ce
vom primi noi?» 28 Iar Isus
le zise lor: «Adevăr zic
vouă că voi, cari m'aţi ur-
mat pe mine, la a doua
naştere, când va şedea

---

*) Marcu 10, 28-31; Luca 18, 28-30.

19. Apostolii săraci şi atâţia alţii, cari acum nu sunt ţinuţi în seamă de lume, vor avea cele dintâi locuri în Impărăţia cerului; în timp ce mulţi oameni puternici şi vestiţi pe lume, în ochii lui Dumnezeu vor valora mai puţin.

21. Tânărul zice că şi-a împlinit toate datoriile şi întreabă de vreo poruncă nouă a lui Cristos. Mântuitorul îi arată calea desăvârşirii, chemându-l să ia parte în numărul Apostolilor. Pentru aceasta însă trebuie să-şi părăsească bogăţiile, în schimbul cărora Isus îi făgădueşte comori nepreţuite în cer.

22. Fiindcă tânărul ţinea mult la bogăţiile sale, nu-i plăcu sfatul lui Isus şi nu-l urmă.

23. *Cu anevoie* nu *cu neputinţă,* căci şi bogatul, dacă ţine legea lui Dumnezeu şi nu se face robul bogăţiilor, se va mântui la sigur. Ba poate ajunge şi la mare desăvârşire, cum a ajuns David, sfântul Ludovic, regele Franţei, şi alţii.

Fiul omului pe scaunul
măririi sale, veți ședea și
voi pe douăsprezece scau-
ne judecând pe cele două-
sprezece seminții ale lui
Israil. 29 Și tot cel ce va
lăsa case, sau frați, sau
surori, sau tată, sau ma-
mă, sau femeie, sau copii,
sau țarini, pentru numele
meu, însutit va primi și
viața veșnică va moșteni.
30 Și mulți cei dintâi vor fi
cei din urmă, și cei din
urmă cei dintâi».

CAPUL 20.

Pilda despre lucrătorii viei

1 «Asemenea este împă-
răția cerurilor omului stă-
pân al casei, care a ieșit
disdedimineață să tocmea-
scă lucrători la via sa. 2 Și
învoindu-se cu lucrătorii
cu câte un dinar pe zi, îi
trimise la via sa. 3 Și ie-
șind la al treilea ceas, vă-
zu pe alții, stând în târg
fără de lucru, 4 și le zise:
Mergeți și voi în via mea,
și ce va fi cu dreptul vă
voiu da. 5 Iar ei se duseră.
Iarăși ieși pe la al șaselea
ceas și al nouălea, și făcu
asemenea. 6 Iar la al un-
sprezecelea ceas, ieșind,
află pe alții stând, și le
spuse lor: Ce stați aci
toată ziua fără de lu-
cru? 7 Ii ziseră lui: Pen-
trucă nimeni nu ne-a toc-
mit. Le zise lor: Mergeți și
voi în via mea. 8 Iar când
se înseră, zise stăpânul
viei vechilului său: Chea-
mă lucrătorii și le dă pla-
ta, începând dela cei din
urmă până la cei dintâi.
9 Venind deci cei dela al
unsprezecelea ceas, primi-
ră câte un dinar. 10 Iar ve-
nind și cei dintâi, socoteau
că vor primi mai mult;
dar luară și ei câte un di-
nar. 11 Și după ce-l primi-

---

1. Cele spuse în capul de mai sus și mai ales în stihul din urmă, Isus le întărește acum cu pilda aceasta.

Evreii nu se puteau resemna la gândul că și păgânii vor intra în împărăția cerului, devenind fiii lui Dumnezeu ca și dânșii, care de atâtea veacuri profesau religia cea adevărată.

Parabola ne învață că Dumnezeu e gata mereu să primească națiunile și oamenii cari se întorc la el, și nu se uită la timpul întoarcerii ci la bunăvoința acelui ce se întoarce.

3. Evreii împărțeau ziua în 12 ceasuri și tot așa noaptea. Ziua ca și noptea se împărțea în patru părți deopotrivă, fiecare de câte trei ceasuri. Aceste părți se numeau cu numele de *ceasul întâiu, al treilea, al șaselea și al nouălea*. Incepând ziua la ceasul întâiu, al doilea și al treilea; partea a doua a zilei cuprindea ceasul al patrulea, al cincilea și al șaselea; și așa în partea a treia era ceasul al șaptelea, al optulea și al

ră, cârteau împotriva stă-
pânului casei, 12 zicând:
Aceşti de pe urmă un ceas
au lucrat, şi i-ai pus deo-
potrivă cu noi, cari am
purtat greutatea zilei şi
arşiţa. 13 Iar el răspunzând
unuia din ei, zise: Priete-
ne, nu-ţi fac nedreptate;
oare nu cu un dinar te-ai
învoit cu mine? 14 Ia ce e
al tău şi mergi; voiesc şi
acestuia din urmă să-i
dau ca şi ţie. 15 Oare nu
mi-e îngăduit să fac ce
vreau? Sau este ochiul tău
rău pentrucă eu sunt bun?
16 Astfel vor fi cei din ur-
mă cei dintâi, şi cei dintâi
cei din urmă; căci mulţi
sunt chemaţi, dar puţini
aleşi».

Isus vesteşte a treia oară patima sa *)

17 Şi mergând Isus la
Ierusalim, luă pe cei doi-
sprezece ucenici la o par-
te, şi le zise: 18 «Iată mer-
gem la Ierusalim, şi Fiul
Omului se va da arhierei-
lor şi cărturarilor, şi-l vor
osândi pe el la moarte.
19 Şi-l vor da în mâna pă-
gânilor, ca să-l batjoco-
rească şi să-l biciuiască şi
să-l răstignească, dar el a
treia zi va învia».

Fiii lui Zebedeu **)

20 Atunci se apropie de el
mama fiilor lui Zebedeu
cu fii săi, închinându-se
şi cerând ceva dela el.
21 Isus îi zise: «Ce voie-
şti?» — Ii răspunse ea:
«Spune să şadă aceşti doi
fii ai mei, unul de-a drea-
pta şi altul de-a stânga
ta, în împărăţia ta». 22 Iar
Isus răspunzând, zise:
«Nu ştiţi ce cereţi. Puteţi
să beţi paharul pe care îl
voiu bea eu? şi să vă bo-
tezaţi cu botezul cu care
eu mă botez?» - Ii ziseră

---

*) Marcu 10, 32-34; Luca 18, 31-32.
**) Marcu 10, 35-45.

nouălea; în partea a patra era ceasul al zecelea, al unsprezecelea şi al doisprezecelea. (Martini).

18. Le vorbeşte de mai înainte despre moartea sa, dându-le să înţeleagă că de bunăvoie îşi alege moartea crucii, şi de aceea să nu se mire că el, care a făcut atâtea minuni şi a inviat morţi, se va supune morţii; să nu se smintească într'insul, ci mai tari să rămâie în învăţătura primită şi în dragostea către dânsul.

20. Mama aceasta era *Salome*, soţia lui Zebedeu şi mama lui Iacob şi a lui Ioan Evanghelistul.

22. *Nu ştiţi ce cereţi...* n'aveau încă idee lămurită despre împărăţia lui Cristos, împărăţie cu totul spirituală. Intrebarea şi răspunsul cu privire la botez lipsesc în multe codice.

lui: «Putem». [23] Le zise
lor: «Paharul meu cu a-
devărat îl veți bea și vă
veți boteza cu botezul cu
care eu mă botez, dar a
ședea de-a dreapta mea
sau de-a stânga mea nu
atârnă de mine a vă da
vouă, ci cărora s'a pre-
gătit de Tatăl meu».
[24] Și auzind ceilalți zece,
se mâniară pe cei doi frați.
[25] Iar Isus îi chemă la si-
ne și le zise: «Știți că
domnitorii păgânilor îi
stăpânesc pe ei, și cei mai
mari au putere asupra lor.
[26] Intre voi însă nu va fi
așa, ci oricare dintre voi
va voi să fie mai mare, să
fie sluga voastră; [27] și ca-
re dintre voi va voi să fie
întâiul, să fie robul vostru;
[28] după cum Fiul Omului
n'a venit ca să i se slujea-
scă lui, ci ca să slujească
el și să-și dea sufletul său
răscumpărare pentru
mulți».

Isus vindecă doi orbi *)

[29] Și ieșind el din Ieri-
hon, îl urmă pe el mare
gloată. [30] Și iată doi orbi,
șezând lângă cale, auziră
că trecea Isus și strigară,
zicând: «Doamne, Fiul lui
David, miluește-ne pe
noi». [31] Iar gloata îi certa,
ca să tacă; dar ei mai tare
strigau, zicând: «Doamne,
Fiul lui David, miluește-
ne pe noi». [32] Atunci Isus
se opri și-i chemă și le
zise: «Ce voiți să vă fac?».
[33] Ii ziseră lui: «Doamne,
să ni se deschidă ochii».
[34] Și făcându-i-se milă de
ei, Isus le atinse ochii lor;
și îndată văzură și mer-
seră după el.

CAPUL 21.

Intrarea lui Isus în Ierusalim **)

[1] Și când se apropiară
de Ierusalim și ajunseră

---

*) Marcu 10, 46-52; Luca 18, 35-47.
**) Marcu 11, 1-11; Luca 19, 29-44; Ioan 12, 12-19.

— *Puteți să beți paharul...* puteți îndura patima mea?

23. Isus le zice că vor suferi și ei mucenicia pentru învățătura sa, dar nu le făgăduește lor - cu toate că îi erau rude - cele dintâi locuri, căci acestea se dau celor mai virtuoși.

26. Mai marii bisericești trebuie să domnească cu smerenie și blândețe asupra supușilor, nu cu mândrie și asprime; aducându-și aminte că dregătoria lor sacră nu-i face stăpâni, ci mai de grabă servii celorlalți după pilda Maestrului divin.

1. *Betfaghe* era un sat în apropiere de Ierusalim, despărțit de acesta prin muntele Maslinilor.

în Betfaghe la muntele
Măslinilor, Isus trimise doi
ucenici înainte, [2] zicându-
le: «Mergeţi în satul care
este înaintea voastră, şi
îndată veţi găsi o măgă-
riţă legată şi un mânz
cu ea; deslegaţi-o şi adu-
ceţi-i la mine. [3] Şi de vă
va zice cineva ceva, spu-
neţi-i că Domnului îi
trebuie, dar îndată le va
trimite». [4] Iar acestea toa-
te s'au făcut, ca să se îm-
plinească ceea ce s'a spus
prin prorocul care zice:
[5] «Spuneţi fiicei Sionului:
Iată împăratul tău vine
la tine blând, şezând pe
măgăriţă si pe mânz, fiul
celei de sub jug».
[6] Mergând deci ucenicii,
făcură precum le porunci-
se lor Isus. [7] Aduseră măgă-
riţa şi mânzul, şi puseră
pe ei veşmintele lor, şi pe
Isus îl puseră să şadă dea-
supra. [8] Iar cei mai mulţi
din popor aşternură ve-
şmintele lor pe cale, şi al-
ţii tăiau stâlpări din co-
paci, şi le aşterneau pe
cale. [9] Iar gloatele care
mergeau înaintea lui şi ca-
re veneau în urmă strigau,
zicând: «Osana Fiului lui
David, bine este cuvântat
cel ce vine întru numele
Domnului! Osana întru
cei de sus!». [10] Şi intrând
el în Ierusalim, se tulbu-
ră toată cetatea, zicând:
«Cine este acesta?» [11] Iar
mulţimea zicea: «Acesta
este Isus, prorocul din Na-
zaretul Galileii».

Alungarea vânzătorilor din templu *)

[12] Şi intră Isus în tem-
plul lui Dumnezeu şi alun-
gă pe toţi cei ce vindeau
şi cumpărau în templu şi
răsturnă mesele schimbă-
torilor de bani şi scaunele

---

*) Marcu 11, 15-19; Luca 19, 45-48.

5. Ceilalţi trei Evanghelişti spun că Isus călări numai pe mânzul măgăriţei, iar nu şi pe măgăriţă. In această prorocie însă a lui Zaharia (9,9), sfinţii Părinţi înţeleg prin cuvântul *măgăriţă* pe poporul evreesc, şi prin cuvântul *mânz* pe poporul păgân: amândouă chemate de Isus la adevărul Evangheliei. Insă fiindcă Isus ştia că numai poporul păgân va primi jugul său, de aceea încălecă numai pe mânz.

8-9. Ca printr'o minune poporul recunoaşte că acesta este Mesia cel făgăduit şi aşa de mult aşteptat. De aceea îi face primirea aceasta măreaţă şi-i cântă *Osana*, adică *trăiască!* După câteva zile, poporul acesta va uita pe Mântuitorul său, îl va tăgădui şi va striga: *Răstigneşte-l!*

12. Isus intră în templu, adică în curtea sau vestibolul

celor ce vindeau porum-
bei; [13] şi le zise lor: «Scris
este: Casa mea casă de
rugăciune se va chema;
iar voi aţi făcut-o peşteră
de tâlhari». [14] Şi se apro-
piară de dânsul în tem-
plu orbi şi şchiopi, şi-i
vindecă pe ei. [15] Şi văzând
arhiereii şi cărturarii mi-
nunile ce le făcu şi pe co-
pii strigând în templu şi
zicând: «Osana Fiului lui
David», se mâniară, [16] şi-i
ziseră lui: «Auzi ce spun
aceştia?». Iar Isus le zi-
se: «Da. Oare niciodată
n'aţi citit că din gura
pruncilor şi a celor ce sug
întocmit-ai laudă?». [17] Şi
lăsându-i pe ei, se duse
afară din cetate în Beta-
nia şi rămase peste noap-
te acolo.

Smochinul neroditor *)

[18] Iar a doua zi întor-
cându-se în cetate, flă-
mânzi. [19] Şi văzând un
smochin lângă cale, se
apropie de el, şi nu găsi
nimic într'însul decât nu-
mai frunze, şi-i zise: «Să
nu se mai facă din tine
rod în veci». Şi îndată se
uscă smochinul. [20] Şi vă-
zând aceasta ucenicii, se
mirară, zicând: «Cum s'a
uscat îndată!». [21] Iar ră-
spunzând Isus, le zise:
«Adevăr zic vouă: De veţi
avea credinţă şi nu vă
veţi îndoi, nu numai ce
am făcut smochinului veţi
face, ci şi muntelui ace-
stuia de veţi zice: Ridică-
te şi te aruncă în mare,
se va face. [22] Şi toate câte
veţi cere cu credinţă în
rugăciune, veţi primi».

Răspunde arhiereilor **)

[23] Şi intrând el în tem-
plu, se apropiară de dân-
sul, pe când învăţa, ar-
hiereii şi bătrânii popo-

---

*) Marcu 11, 12-14 şi 20-26.
**) Marcu 11, 27-33; Luca 20, 1-8.

extern rezervat păgânilor şi împrejmuit de porticuri sub care stăteau vânzătorii de porumbei, oi, boi, tămâie şi alte lucruri ce serviau la sacrificii. Tot acolo stăteau şi zarafii, cari schimbau banii străini în monetă evreiască.

16. *Din gura pruncilor...* Aceste cuvinte le cântase David în psalmul al optulea. Dacă pruncii şi cei ce sug cântă şi ei cuvintele acestea pe care nici nu le pricep, semn este că nu dela sine, ci din însuflarea lui Dumnezeu fac aşa, pentru ca mai bine să se cunoască cine este Cristos.

17. *Betania* era un orăşel aproape de Ierusalim. Acolo locuia Maria şi Marta cu fratele lor Lazăr, pe care-l învie Isus.

20. Ceea ce face Isus cu smochinul este o figură, care ne

rului, zicându-i: «Cu ce
putere faci acestea? Și ci-
ne ți-a dat puterea acea-
sta?». 24 Răspunzând Isus,
le zise lor: «Vă voiu în-
treba și eu pe voi un cu-
vânt, pe care de mi-l veți
spune, vă voiu spune și eu
vouă cu ce putere fac ace-
stea. 25 Botezul lui Ioan de
unde era? Din cer sau de-
la oameni?». Iar ei cuge-
tau în sine, zicând: 26 «De
vom zice: Din cer, ne va
zice: Pentru ce dar nu ați
crezut lui? Iar de-i vom
zice: Dela oameni, ne te-
mem de popor». Căci toți
îl țineau pe Ioan de pro-
fet. 27 Deci răspunzând lui
Isus, îi ziseră: «Nu știm».
Le zise și el lor: «Nici eu
nu vă spun vouă cu ce pu-
tere fac acestea».

Pilda celor doi fii

28 «Dar ce vi se pare
vouă? Un om avea doi fii,
și mergând la cel dintâi,
îi zise: Fiule, du-te de lu-
crează azi în via mea. 29 El
însă răspunzând, zise: Nu
vreau. Dar mai pe urmă
părându-i rău, s'a dus.
30 Apropiindu-se de celalt,
îi zise lui asemenea. Iar
acesta i-a răspuns: Mă
duc, Doamne. Și nu se du-
se. 31 Care din acești doi
a făcut voia tatălui?». Ii
ziseră: «Cel dintâi». Le
zise lor Isus: «Adevăr zic
vouă: Vameșii și curvele
vor merge mai înainte de
voi în împărăția cerurilor.
32 Căci a venit la voi Ioan
în calea dreptății și nu
i-ați crezut lui, iar vame-
șii și curvele i-au crezut
lui; iar voi văzând acestea
nici după aceea nu v'ați
pocăit, ca să-l credeți.

Pilda lucrătorilor viei *)

33 «Ascultați altă pildă.
Era un om stăpân al ca-
sei, care sădi o vie și o
împrejmui cu gard și să-

*) Marcu 12, 1-12; Luca 20, 9-19.

arată cum va face cu omul care n'are fapte bune în timpul vieții sale.

28. Acești doi fii, după sfântul Ieronim, sunt poporul păgân și poporul evreu. Păgânii n'au păstrat legea naturală ce-o primiseră dela Dumnezeu, dar la urmă s'au întors și au primit și legea Evangheliei. Evreii n'au păstrat, cum trebuia, legea scrisă dată de Dumnezeu, și nici n'au voit să știe de legea Evangheliei dată de Cristos.

33. Pilda aceasta privește pe poporul evreu. Stăpânul casei, Dumnezeu, sădi o vie, pe Evrei, în Canaan, o împrejmui cu ocrotirea sa, o împodobi cu templu și toate ceremoniile. Apoi

pă într'însa teasc și zidi
un turn și o arendă lu-
crătorilor și se duse de-
parte. 34 Iar când se apro-
pie timpul roadelor, trimi-
se slugile sale la lucrători,
ca să ia partea lui din
roade. 35 Dar lucrătorii
prinzând slugile, pe una o
bătură, pe alta o omorî-
ră, iar pe alta o ucisera
cu pietre. 36 Trimise iarăși
alte slugi mai multe de-
cât cele dintâi, iar lucră-
torii le făcură și acestora
la fel. 37 Iar la urmă tri-
mise la ei pe fiul său, zi-
când: Se vor sfii de fiul
meu. 38 Dar lucrătorii vă-
zând pe fiul, ziseră în si-
ne: Acesta este moșteni-
torul; veniți să-l omorîm
și vom avea noi moșteni-
rea lui. 39 Și prinzându-l,
îl scoaseră afară din vie,
și-l omorîră. 40 Deci când
va veni stăpânul viei, ce
va face lucrătorilor ace-
lora?». 41 Ii ziseră lui: «Pe
cei răi rău îi va pierde și
via sa o va da altor lu-
crători, cari îi vor da roa-
dele la vremea lor». 42 Le
zise lor Isus: «Oare nicio-
dată n'ați citit în Scrip-
turi: Piatra, pe care au le-
pădat-o zidarii, aceasta
s'a pus în capul unghiu-
lui; dela Domnul s'a fă-
cut lucrul acesta și este
minunat în ochii noștri?
43 De aceea vă spun vouă
că se va lua dela voi îm-
părăția lui Dumnezeu și se
va da neamului, care va
face roadele ei. 44 Și cel ce
va cădea pe piatra acea-
sta, se va sfărâma; iar

---

o dete lucrătorilor - preoților și cărturarilor - cari să se îngrijească de dânsa.

34. Trimise pe proroci.

35. Așa au pățit mulți din proroci.

37. Pe Isus Cristos.

38. Preoții și cărturarii știau că Isus este Fiul lui Dumnezeu, dar nu voiau să i se supuie, ca să nu-și piardă vaza ce-o aveau la popor.

42. *Piatra pe care au lepădat-o ziditorii* este Cristos, pe care arhiereii îl dăduse afară din sinagogă. In ciuda lor, Dumnezeu pune piatra aceasta în *capul unghiului*, adică face pe Cristos capul Bisericii sale.

43. «*Impărăția lui Dumnezeu* însemnează aici cunoștința lui Dumnezeu, a legii și a tainelor lui. Sinagoga va rămânea în orbirea ei, și lumina Evangheliei se va duce la păgâni, cari, ca o vie roditoare și aleasă, vor face roade pentru viața veșnică». (Martini).

44. Cel ce va crede în Cristos și nu va primi învățătura lui, se va pedepsi grozav.

peste care va cădea ea, îl
va strivi». 45 Şi auzind ar-
hiereii şi fariseii pildele
lui, înţeleseră că despre ei
vorbea. 46 Şi căutând să-l
prindă, se temură de po-
por, pentrucă îl socoteau
de profet.

CAPUL 22.

Pilda celor chemaţi la nuntă

1 Şi răspunzând Isus, ia-
răşi le vorbi lor în pilde,
zicând: 2 « Asemănatu-s'a
împărăţia cerurilor omu-
lui împărat, care făcu
nuntă fiului său. 3 Şi tri-
mise slugile sale să cheme
pe cei poftiţi la nuntă, dar
ei nu voiră să vie. 4 Iarăşi
trimise alte slugi, zicând:
Spuneţi celor chemaţi:
Iată prânzul meu l-am
gătit, juncii mei şi vitele
cele îngrăşate s'au înjun-
ghiat, şi toate sunt gata;
veniţi la nuntă. 5 Dar ei
nu luară în seamă, şi se
duse unul la ţarina sa, al-
tul la negustoria sa. 6 Iar
ceilalţi prinseră slugile lui,
şi după ce le batjocorîră,
le uciseră. 7 Şi auzind îm-
păratul, se mânie; şi tri-
miţând oştile sale, nimici
pe ucigaşii aceia şi cetatea
lor o arse. 8 Atunci zise
slugilor sale: Iată nunta e
gata, dar cei poftiţi n'au
fost vrednici. 9 Mergeţi dar
la răspântiile drumurilor
şi pe câţi veţi găsi, che-
maţi-i la nuntă. 10 Şi ie-
şind slugile lui la drumuri,
adunară pe toţi câţi
găsiră, şi răi şi buni, şi se
umplu casa nunţii de
oaspeţi. 11 Şi intrând îm-
păratul să vadă oaspeţii,
văzu acolo un om care nu
era îmbrăcat cu haină de
nuntă, 12 şi-i zise lui: Prie-
tene, cum ai intrat aici
fără de haină de nuntă?
Iar el amuţi. 13 Atunci îm-
păratul zise slugilor: Le-
gaţi-i mâinile şi picioarele

---

2. Pilda aceasta este asemenea celei de mai sus.

9. Nevoind Evreii să primească Evanghelia, Dumnezeu trimite pe Apostolii săi să vestească păgânilor Evanghelia şi să-i cheme la ospăţ, adică la fericirea veşnică.

10. Răii aceştia sunt cei săraci, cei orbi, sau nenorociţi, pe cari lumea îi socoteşte ca de niciun folos pentru societate.

11. La chemarea Apostolilor au intrat mulţi în Biserica lui Cristos, dar pentru acest singur fapt nu se vor mântui toţi. De aceea va veni împăratul să-i vadă, îi va judeca la sfârşitul lumii. — *Haina de nuntă*, zice sfântul Augustin, este dragostea către Dumnezeu şi către aproapele. Cine se va afla la judecată fără această dragoste, nu va intra în împărăţia cerurilor, ci se va arunca în focul Iadului.

şi-l aruncaţi în întuneri-
cul cel mai dinafară; aco-
lo va fi plângerea şi scrâ-
şnirea dinţilor.
14 Căci
mulţi sunt chemaţi, dar
puţini aleşi».

Dajdia de plătit *)

15 Atunci ducându-se fa-
riseii, se sfătuiră să-l
prindă în vorbă.
16 Şi tri-
miseră la el pe ucenicii lor
împreună cu irodianii, zi-
când: «Invăţătorule, ştim
că spui adevărul şi calea
Domnului întru adevăr o
înveţi şi nu-ţi pasă de ni-
meni, căci nu cauţi în faţa
oamenilor.
17 Deci spune-
ne nouă ce ţi se pare: Se
cade să dăm dajdie Ceza-
rului sau nu?»
18 Iar Isus
cunoscând viclenia lor, zi-
se: «Ce mă ispitiţi, făţar-
nicilor?
19 Arătaţi-mi ba-
nul dajdiei». Şi ei îi adu-
seră un dinar.
20 Şi le zise
Isus: «Al cui este chipul
acesta şi inscripţia de pe
el?»
21 Ii ziseră lui: «Ale
Cezarului». Atunci le zise
lor: «Daţi deci Cezarului
cele ce sunt ale Cezarului,
şi cele ce sunt ale lui
Dumnezeu, lui Dumne-
zeu».
22 Şi auzind aceasta,
se mirară; şi lăsându-l pe
el, s'au dus.

Saduceii şi învierea **)

23 In ziua aceea veniră
la el saduceii, cari zic că
nu este înviere, şi-l între-
bară pe el,
24 zicând: «In-
văţătorule, Moise a zis:
De va muri cineva fără a
avea fii, să ia fratele său
pe soţia lui şi să ridice ur-
maş fratelui său.
25 Acum
erau la noi şapte fraţi, şi
cel dintâi, după ce se în-
sură, muri; şi neavând co-
pii, lăsă pe soţia sa frate-
lui său.
26 Asemenea şi al
doilea şi al treilea, până
la al şaptelea.
27 La urma
tuturor muri şi femeia.
28 La înviere deci, a cărui
dintre cei şapte va fi fe-
meia? Căci toţi au avut-o
(de nevastă)».
29 Iar ră-
spunzând Isus, le zise lor:

---

*) Marcu 12, 13-17; Luca 20, 20-26.
**) Marcu 12, 18-27; Luca 20, 27-40.
16. Erodianii formau un partid politic care susţinea dinastia lui Irod.
29. Păcătoşii şi ereticii au căutat totdeauna să înţeleagă sfânta Scriptură după gustul lor. Scriptura trebuie citită cu simplicitate şi cu dorinţa de a afla adevărul. Şi atunci încă n'o putem înţelege toată şi pe deplin, căci sunt «*unele cu anevoie a le înţelege, pe care cei neînvăţaţi şi nestatornici le strică spre a lor pierzare*», scrie sfântul Petru în scrisoarea a doua (3, 16).

«Vă rătăciţi, neştiind
Scripturile nici puterea lui
Dumnezeu. 30 Căci la în-
viere, oamenii nici nu se
vor însura, nici nu se vor
mărita, ci vor fi ca îngerii
lui Dumnezeu în cer. 31 Iar
de învierea morţilor n'aţi
citit cuvântul ce s'a zis
vouă de Dumnezeu: 32 Eu
sunt Dumnezeul lui Avram
şi Dumnezeul lui Isac şi
Dumnezeul lui Iacob? Nu
este Dumnezeu al celor
morţi, ci al celor vii».
33 Şi auzind acestea mulţi-
mile, se mirau de învăţă-
tura lui.

Cea mai mare poruncă din lege *)

34 Iar fariseii auzind că
astupase gura saduceilor,
se adunară laolaltă 35 şi-l
întrebă pe el unul din ei,
învăţător al legii, ispitin-
du-l: 36 «Invăţătorule, care
poruncă este mai mare
din lege?» 37 Isus îi zise
lui: «Să iubeşti pe Dom-
nul Dumnezeul tău din
toată inima ta şi din tot
sufletul tău şi din tot cu-
getul tău. 38 Aceasta este
cea mai mare şi cea din-
tâi poruncă. 39 Iar a doua
asemenea este acesteia:
Să iubeşti pe aproapele
tău ca pe tine însuţi. 40 In
aceste două porunci atâr-
nă toată legea şi prorocii».

Cristos Fiul lui David **)

41 Şi fiind adunaţi fari-
seii, îi întrebă Isus, zi-

---

*) Matei 12, 28-34.

**) Marcu 12, 35-37; Luca 20, 41-44.

De aceea avem nevoie de tălmăcirea Scripturii ce ne-o dă Biserica, căci ei i-a încredinţat Cristos Scriptura şi ei i-a poruncit s'o predice popoarelor.

30. Trupurile celor drepţi se vor bucura în cer de însuşiri îngereşti: vor fi puternice, iuţi la mişcare, supţiri şi pătrunzătoare, după vorba Sfântului Pavel: *Se seamănă trup firesc, se va scula trup duhovnicesc* (I Cor. 15, 44).

32. Cu aceste cuvinte, Cristos dovedeşte nemurirea sufletului omului, căci şi după ce murise Avram, Isac şi Iacob, Dumnezeu zice că e Dumnezeul lor. Deci trăiau întru câtva Avram, Isac şi Iacob. Dar trupurile lor erau moarte. Prin urmare trăiau sufletele lor. - Tot odată, cu aceleaşi cuvinte, dovedeşte şi învierea trupurilor, căci, după cum au fost uneltele sufletelor la bine ori la rău, tot aşa trebuie să-şi împartă pe lumea cealaltă răsplata ori pedeapsa sufletelor. Trăieşte sufletul, va trebui odată să se unească cu trupul, căci omul e trup şi suflet.

40. *Legea şi prorocii...* adică tot ce era poruncit în legea veche şi tot ce scriseseră prorocii. Intr'adevăr, dragostea către

când: [42] «Ce vi se pare
vouă de Cristos? Al cui fiu
este?» — Ii ziseră lui: «Al
lui David». [43] Le zise lor:
«Dar cum atunci David
inspirat îl numeşte pe el
Domn, zicând: [44] Zis-a
Domnul Domnului meu:
Şezi la dreapta mea, până
ce voiu pune pe vrăjmaşii
tăi aşternut picioarelor
tale? [45] Deci, dacă David îl
numeşte pe el Domn, cum
este el fiul lui?» [46] Şi nime-
ni nu putea să-i răspundă
un cuvânt, nici nu mai
cuteză cineva dintr'acea zi
să-l mai întrebe.

CAPUL 23.

Isus mustră făţărnicia fariseilor *)

[1] Atunci vorbi Isus gloa-
telor şi ucenicilor săi, [2] zi-
când: «Pe scaunul lui
Moise au şezut cărturarii
şi fariseii. [3] Deci toate câte
vor zice vouă, păziţi-le şi
le faceţi; dar după faptele
lor să nu faceţi, căci ei
zic şi nu fac. [4] Căci leagă
sarcini grele şi cu anevoie
de purtat, şi le pun pe
umerii oamenilor, iar ei
nici cu degetul lor nu
voiesc să le mişte. [5] Toate

---

*) Marcu 12, 38-40; Luca 20, 45-47.

Dumnezeu şi aproapele este scopul legii; toate celelalte fapte, ca pomana, postul, rugăciunea ş. a. trebuie să izvorască din această dragoste şi să ne înveţe cum să iubim pe Dumnezeu şi pe semenii noştri în chipul cel mai desăvârşit.

44. Până ce-ţi voiu supune ţie pe toţi vrăjmaşii, ori pe lumea aceasta de buna lor voie, recunoscându-te şi închinându-se ţie, ori pe lumea cealaltă împotriva voinţei lor, în focul Iadului.

45. *Dacă David îl numeşte Domn...* Isus Cristos, ca om se trăgea din familia lui David. Asta o ştiau şi o recunoşteau şi fariseii. Dar nu voiau să recunoască că Cristos este şi Dumnezeu şi, ca atare, Domn este ca şi Tatăl.

2. Cărturarii erau interpreţii autorizaţi ai legii lui Moise; îndeobşte tălmăceau bine legea, însă nu o păstrau.

3. Trebuie să ascultăm şi să facem cele ce ne învaţă mai marii noştri bisericeşti, căci dela Dumnezeu au primit puterea şi porunca de a învăţa. Dacă însă ei nu se poartă cum se cade şi nu fac cele ce ne învaţă, noi nu trebuie să ne luăm după faptele lor. Altfel, nu vom avea pentru aceasta nicio desvinovăţire la judecata lui Dumnezeu.

4. Pe alţii îi silesc să păstreze legea şi sunt foarte aspri cu dânşii, iar cu sine înşişi sunt foarte îngăduitori şi găsesc sute şi mii de motive, ca să scape de păstrarea legii.

5. *Filacteriile* «erau nişte fâşii de piele, pe care erau scrise cele zece porunci, ori alte cuvinte din sf. Scriptură. Aceste fâşii le purtau cei mai evlavioşi pe frunte şi împrejurul braţului. Fariseii le purtau mai late. Cât despre ciucuri, Dumne-

faptele lor le fac să-i va-
dă oamenii, şi-şi poartă fi-
lacteriile lor late şi ciucu-
rile hainelor foarte lungi.
6 Şi le plac locurile cele
dintâi la ospeţe şi scaune-
le cele dintâi în sinagogi,
7 şi închinăciunile în târ-
guri şi să-i cheme oame-
nii: Rabi (învăţători).
8 Dar voi să nu vă numiţi
învăţători, căci unul este
învăţătorul vostru, iar voi
toţi fraţi sunteţi. 9 Şi tată
să nu numiţi pe nimeni pe
pământ, căci unul este
Tatăl vostru, cel din ceru-
ri. 10 Nici să nu vă numiţi
învăţători, căci unul este
învăţătorul vostru, Cristos.
11 Cel ce este mai mare în-
tre voi, să vă fie slugă.
12 Cine se va înălţa, se va
smeri; şi cine se va smeri,
se va înălţa.

Păcatele fariseilor

13 «Vai vouă, cărturari-
lor şi fariseilor făţarnici,
că închideţi împărăţia ce-
rurilor înaintea oameni-
lor; voi nu intraţi, nici pe
cei ce vor să intre nu-i lă-
saţi. 14 Vai vouă, cărtura-
rilor şi fariseilor făţarnici,
că mâncaţi casele vă-
duvelor, şi de ochii lumii
rugăciuni lungi faceţi;
pentru aceasta mai multă
osândă veţi lua. 15 Vai
vouă, cărturarilor şi fari-
seilor făţarnici, căci încon-
juraţi marea şi uscatul
ca să faceţi un ucenic; şi
după ce l-aţi făcut, îl fa-
ceţi pe el fiul gheenei de
două ori cât voi. 16 Vai
vouă, călăuze oarbe, cari
ziceţi: Cine jură pe tem-
plu, nimic nu este; iar ci-
ne jură pe aurul templu-

---

zeu poruncise Evreilor să poarte la marginea hainei ciucuri, ca să se deosebească de celelalte popoare. Fariseii, ca să se arate mai mari păstrători ai legii, aveau ciucuri mai lungi». (Martini).

7. Suntem datori a avea şi a arăta cinste către mai marii noştri, mai ales cei bisericeşti. Aceştia însă nu trebuie să fie mândri, să umble numai după laude, să se uite prea de sus la supuşii lor şi să se umfle în pene, cum făceau fariseii, când îi cinsteau şi-i salutau oamenii.

9-10 Adevăratul Tată, Stăpânul şi Făcătorul tuturora, este numai Dumnezeu; şi adevăratul învăţător, dela care trebuie să înveţe toţi, este Cristos.

11. Cine are vreo demnitate bisericească, n'o are pentru meritele sale, ci din voinţa lui Dumnezeu, şi trebuie s'o ţie ca o sarcină şi mare răspundere pentru sufletele tuturor. De aceea şi Papa se numeşte pe sine: *Sluga slugilor lui Dumnezeu*.

14. In codicele cele mai vechi lipseşte acest stih, care a fost intercalat aci din Marcu 12, 40.

lui, dator este (ce-a jurat).
[17] Nebuni şi orbi! Ce este
mai mare: aurul sau tem-
plul care sfinţeşte aurul?
[18] Şi cine jură pe altar, zi-
ceţi voi, nimic nu este; iar
cine jură pe darul ce este
pe altar, dator este. [19] Or-
bilor! Ce este mai mare:
darul sau altarul care
sfinţeşte darul? [20] Deci cel
ce jură pe altar, jură pe el
şi pe toate câte sunt dea-
supra lui. [21] Cel ce jură pe
templu, jură pe el şi pe
acela care locuieşte în-
tr'însul. [22] Şi cel ce jură pe
cer, se jură pe tronul lui
Dumnezeu şi pe cel ce
şade pe dânsul.

[23] Vai vouă, cărtura-
rilor şi fariseilor făţar-
nici, cari plătiţi zeciuială
din izmă şi mărar şi chi-
mion, şi lăsaţi cele mai
grele ale legii: dreptatea
şi mila şi credinţa. Pe ace-
stea trebuia să le faceţi
şi pe acelea să nu le lăsaţi.
[24] Călăuze oarbe, care stre-
curaţi ţânţarul şi înghiţi-
ţi cămila! [25] Vai vouă, căr-
turarilor şi fariseilor fă-
ţarnici, că curăţiţi partea
de dinafară a paharului şi
a blidului, iar înăuntru
pline sunt de răpire şi ne-
curăţie. [26] Fariseule orb,
curăţă mai întâi partea de
dinăuntru a paharului şi
a blidului, ca să fie curată
şi partea de dinafară.

[27] Vai vouă, cărturarilor
şi fariseilor făţarnici, că
asemenea sunteţi mormin-
telor văruite, care pe dina-
fară se arată oamenilor
frumoase, iar înăuntru
pline sunt de oasele mor-
ţilor şi de toată necurăţe-
nia. [28] Aşa şi voi pe dina-
fară vă arătaţi drepţi oa-
menilor, iar înăuntru plini
sunteţi de făţărie şi de
fărădelege. [29] Vai vouă,
cărturarilor şi fariseilor

23-25. Prin cuvintele acestea, Cristos arată fariseilor că păstrează cu mare grijă cele mici şi neînsemnate ale legii, căci plătesc simbrie templului pe izmă, mărar şi chimion; iar de cele mai grele şi numaidecât de trebuinţă nu se îngrijesc, precum a face dreptate orişicui, a face milostenie şi a se purta cu bună credinţă cu semenii săi.

26. Curăţă-ţi inima de orice păcat, căci numai acesta te face murdar înaintea lui Dumnezeu. Curăţind numai paharul şi blidul, nu eşti curat încă la suflet, n'ai înplinit toată legea.

29. Prorocii erau oameni sfinţi, iar Sinagoga lăuda pe aceia cari îngrijeau ori dregeau mormintele lor. Fariseii aveau mare grijă de mormintele acestea. Dar ce folos? Căci numai atâta

făţarnici, cari zidiţi mor-
mintele prorocilor şi îm-
podobiţi monumentele
drepţilor, 30 şi ziceţi: De am
fi fost noi în zilele părin-
ţilor noştri, n'am fi fost
părtaşi cu ei la vărsarea
sângelui prorocilor. 31 Ast-
fel, mărturie sunteţi vouă
înşivă că sunteţi fiii ace-
lor cari au ucis pe proroci.
32 Umpleţi şi voi măsura
părinţilor voştri. 33 Şerpi,
pui de năpârci, cum veţi
scăpa de osânda gheenei?
34 Pentru aceasta, iată eu
trimit la voi proroci, înţe-
lepţi şi cărturari, pe unii
din ei îi veţi ucide şi-i veţi
răstigni, pe alţii îi veţi bi-
ciui în sinagogile voastre
şi-i veţi prigoni din cetate
în cetate; 35 ca să cadă a-
supra voastră tot sângele
drept ce s'a vărsat pe pă-
mânt, dela sângele lui A-
bel cel drept până la sân-
gele lui Zaharia, fiul lui
Barachia, pe care l-aţi u-
cis între templu şi altar.
36 Adevăr zic vouă: Vor ve-
ni acestea toate peste nea-
mul acesta.

Pedeapsa Ierusalimului

37 « Ierusalime, Ierusali-
me, care omori prorocii şi
ucizi cu pietre pe cei tri-
mişi la tine, de câte ori
am vrut să adun pe fiii
tăi, precum îşi adună găi-
na puii săi sub aripi, şi
n'ai vrut! 38 Iată, pustie se
va lăsa vouă casa voastră.
39 Căci zic vouă: De acum
nu mă veţi mai vedea pâ-
nă când veţi zice: Binecu-
vântat este cel ce vine în-
tru numele Domnului!».

---

nu te face drept. Lor le lipsea tocmai ceea ce face pe un om drept: faptele bune şi intenţiunea dreaptă. Şi azi, mulţi creştini socot fericit şi zic că se va mântui de sigur acela care face un pod, o fântână şi o cruce!

32. Cristos ştie că aceştia îl vor pune pe cruce şi vor prigoni şi omorî pe creştini. Părinţii lor au ucis pe proroci, iar ei vor face şi mai rău, omorînd pe Omul-Dumnezeu.

38. Proroceşte nimicirea templului lui Dumnezeu.

39. *De acum nu mă veţi mai vedea...* până la sfârşitul lumii, când Evreii se vor întoarce şi vor primi Evanghelia. In tot capul acesta Isus biciuieşte îndărătnicia şi răutatea Evreilor, cari n'au voit să-l recunoască de Mântuitor. Cu adâncă mâhnire le arată grija cea mare ce-a avut-o de dânşii prin harurile, învăţătura şi minunile sale, pe care ei le-au dispreţuit, şi cum au rămas învârtoşaţi la inimă şi nu l-au ascultat.

CAPUL 24.

Vestește darâmarea templului și a Ierusalimului *)

[1] Când ieși Isus și se
ducea dela templu se apro-
piară de el ucenicii săi, ca
să-i arate clădirile tem-
plului. [2] Iar el răspunzând,
le zise lor: «Vedeți ace-
stea toate? Adevăr grăiesc
vouă: Nu va rămânea aci
piatră pe piatră, care să
nu se risipească». [3] Și șe-
zând el pe muntele Măsli-
nilor, se apropiară de el
ucenicii la o parte, zicând:
«Spune-ne când vor fi
acestea? și care este sem-
nul venirii tale și al sfâr-
șitului veacului?» [4] Și ră-
spunzând Isus, le zise lor:
Vedeți să nu vă amăgea-
scă cineva; [5] căci mulți vor
veni în numele meu, zi-
când: Eu sunt Cristos, și
pe mulți îi vor amăgi.
[6] Căci veți auzi războaie și
svonuri de războaie. Vedeți
să nu vă înspăimântați,
căci trebuie să se întâmple
acestea; dar încă nu este
sfârșitul. [7] Căci se va scu-
la neam peste neam și îm-
părăție peste împărăție, și
va fi și foamete și ciumă și
cutremur pe alocurea. [8] Iar
acestea toate începutul
durerilor sunt. [9] Atunci vă
vor da pe voi la chinuri și
vă vor ucide, și vă vor
urî toate neamurile pen-
tru numele meu. [10] Și a-
tunci se vor sminti mulți,
și se vor vinde unii pe alții
și se vor urî unii pe alții.
[11] Și mulți proroci minci-
noși se vor scula și vor
amăgi pe mulți. [12] Și pen-
trucă se va înmulți fără-
delegea, se va răci drago-
stea multora. [13] Iar cel ce

*) Marcu 13, 1-23; Luca 21, 5-24.

1. Templul din Ierusalim era foarte măreț și bogat. Apostolilor parcă le părea rău că le spusese Cristos (în capul de mai sus, stih. 38) că se va pustii, și ar fi dorit să nu se' întâmple așa ceva. De aceea arătau lui Isus mărirea templului cu nădejdea că doar și-ar schimba Isus gândul și osânda.

3. Muntele acesta este așezat la răsărit de Ierusalimul cu zidurile lui, cu templul și toate clădirile.

12. Mulți creștini nu vor mai iubi cum trebuie pe Dumnezeu, pentrucă se vor teme să nu-i prigonească păgânii și Evreii, cari urăsc și vor să nimicească tot ce e creștin.

13. A începe bine nu e greu, dar totul e a fi statornic în bine. Mulți încep bine, sunt zeloși pentru cele spirituale, dar o sfârșesc rău, cad în ispite și-și pierd sufletul. Așa a făcut Solomon, Iuda și alții. Statornicia este un har deosebit, pe care trebuie să-l cerem neîncetat dela Dumnezeu.

va răbda până la sfârşit,
acela se va mântui. [14] Şi se
va predica această Evan-
ghelie a împărăţiei în
toată lumea spre mărturie
la toate neamurile, şi a-
tunci va veni sfârşitul.
[15] Deci, când veţi vedea
urîciunea pustiirii ce s'a zis
de Daniil prorocul, stând în
locul cel sfânt (cine cete-
şte să'nţeleagă): [16] atunci
cei ce sunt în Iudeea,
să fugă la munţi, [17] şi cel
ce va fi pe acoperiş, să nu
se coboare să ia ceva din
casa sa; [18] şi cel ce va fi
la câmp, să nu se întoarcă
să-şi ia haina sa. [19] Şi vai
de femeile însărcinate şi
de cele ce vor alăpta în zi-
lele acelea. [20] Rugaţi-vă să
nu fie fuga voastră iarna
ori sâmbăta. [21] Că va fi
atunci strâmtorare mare
cum n'a fost dela începu-
tul lumii până acuma, nici
nu va fi. [22] Şi de nu se vor
scurta zilele acelea, n'ar
mai scăpa trup de om; dar
pentru cei aleşi, se vor
scurta zilele acelea.
[23] Atunci de vă va zice ci-
neva: Iată aci este Cristos

---

14. Aci se poate înţelege şi înainte de dărâmarea Ierusalimului şi înainte de sfârşitul lumii. Când Romanii distruseră Ierusalimul, Evanghelia se vestise în toată lumea cunoscută pe atunci. Tot aşa, zic sfinţii Părinţi, se va răspândi Evanghelia în toată lumea înainte de sfârşitul lumii.

15. Aici vorbeşte Cristos de timpul când se va dărâma Ierusalimul.

Urîciunea pustiirii, adică fărădelegile ce le-au făcut în templu o sectă a Evreilor, numită a Zelatorilor, în timpul împresurării oraşului de către Romani.

16. Aşa chiar făcură creştinii când se apropiară Romanii de Ierusalim.

20. *Iarna,* fiindcă din pricina vremii s'ar îngreuia scăparea. *Sâmbăta,* fiindcă Evreii socoteau că fuga era o muncă oprită în acea zi.

21. Despre suferinţele Evreilor la dărâmarea Ierusalimului scrie evreul Iosif Flaviu, cartea VI, 21: «Nu cred să fi suferit vreodată un oraş nenorociri aşa de mari, nici vreun neam să fi fost, de când lumea, aşa de sălbatic în răutate».

22. Evreii închişi în Ierusalim erau aşa de îndărătniciţi, încât erau gata să moară mai bine cu toţii decât să se dea pe mâna Romanilor. Mamele îşi mâncau copiii fripţi, se omorau unii pe alţii, săvârşeau toate nelegiuirile până şi în templu, numai să nu dea oraşul. Ei singuri s'ar fi nimicit, dacă Dumnezeu, pentru rugile creştinilor pe cari voia să-i scape, n'ar fi îndemnat pe Titu, general roman, să ia mai degrabă cu asalt nefericitul Ierusalim.

23. Dela descrierea nimicirii Ierusalimului trece din nou

sau acolo, să nu credeţi.
24 Căci se vor scula cri-
stoşi mincinoşi şi proroci
mincinoşi, şi vor face sem-
ne mari şi minuni, ca să
amăgească, de va fi cu
putinţă, şi pe cei aleşi. 25
Iată v'am spus vouă mai
înainte. 26 Deci de vă vor
zice: Iată este în pustiu,
să nu ieşiţi; iată în ca-
merile casei, să nu credeţi.
27 Căci, cum iese fulge-
rul dela răsărit şi se ara-
tă până la apus, aşa va
fi şi venirea Fiului omu-
lui. 28 Oriunde va fi stâr-
vul, acolo se vor aduna şi
vulturii.

Judecata de pe urmă *)

29 «Iar îndată după
strâmtorarea acestor zile,
soarele se va întuneca, şi
luna nu-şi va mai da lu-
mina sa, şi stelele vor că-
dea de pe cer, şi puterile
cerurilor se vor clătina.
30 Şi atunci se va arăta
semnul Fiului omului pe
cer; şi atunci vor plânge
toate neamurile pămân-
tului şi vor vedea pe Fiul
omului venind pe norii
cerului cu putere şi mărire
multă. 31 Şi va trimite pe
îngerii săi cu trâmbiţă
şi glas mare, şi vor adu-
na pe cei aleşi ai lui din
cele patru vânturi, dela
marginile cerurilor până
la celelalte margini. 32 De-
la smochin învăţaţi pil-
da. Când mlădiţa lui este
fragedă şi dau frunzele,
ştiţi că aproape este va-
ra. 33 Aşa şi voi, când veţi
vedea acestea toate, să
ştiţi că aproape este (Cri-
stos), lângă uşă. 34 Adevăr
zic vouă: Nu va trece nea-
mul acesta până ce nu vor
fi toate acestea. 35 Cerul şi
pământul vor trece, dar
cuvintele mele nu vor
trece.

---

*) Marcu 13, 24-31; Luca 21, 25-33.

la venirea a doua a sa şi la sfârşitul lumii, fiind nimicirea Ierusalimului o icoană a sfârşitului lumii. Cuvântul *atunci* cuprinde tot timpul dela nimicirea Ierusalimului până la Anticrist. Căci, precum înainte de dărâmarea acestui oraş se arătau cristoşi şi proroci mincinoşi, tot aşa şi după aceea se vor mai arăta până la sfârşitul lumii, când va veni Anticrist.

28. Această zicătoare însemnează că, precum vulturii se adună la stârvuri, tot aşa cei drepţi vor învia şi vor sbura, ca nişte vulturi, la Cristos, care s'a jertfit şi a murit pentru ei.

30. *Semnul Fiului omului* este crucea lui Cristos.

Venirea neaşteptată a lui Isus Cristos. Indemn la veghere

36 «Iar de ziua aceea şi
de ceasul (acela) nimeni
nu ştie, nici îngerii ceru-
lui, fără numai Tatăl
singur. 37 Şi precum a fost
în zilele lui Noe, aşa va
fi şi la venirea Fiului
omului. 38 Căci precum în
zilele cele de mai înainte
de potop (oamenii) mân-
cau şi beau, se însurau şi
se măritau, până în ziua
când intră Noe în cora-
bie, 39 şi nu au cunoscut
până când veni potopul
de-i luă pe toţi: aşa va fi
şi venirea Fiului omului.
40 Atunci din doi cari vor
fi pe câmp, unul se va lua
şi unul se va lăsa. 41 Două
(femei) vor măcina: una
se va lua şi una se va lăsa.
Veghiaţi deci, căci nu
ştiţi în care ceas Dom-
nul vostru va veni. 43 Dar
să ştiţi aceasta: Că de ar
şti stăpânul casei în care
ceas va veni hoţul, ar ve-
ghia negreşit şi n'ar lăsa
să-i spargă casa sa. 44 Pen-
tru aceasta, şi voi fiţi ga-
ta, căci în ceasul în care
nu gândiţi, Fiul omului
va veni. 45 Cine este oare
sluga aceea credincioasă
şi înţeleaptă, pe care a
pus-o stăpânul peste slu-
gile sale, ca să le dea lor
hrană la vreme? 46 Ferici-
tă sluga aceea pe care,
când va veni stăpânul, o
va găsi făcând aşa! 47 Ade-
văr zic vouă: Peste toa-
te averile sale o va pune
pe ea. 48 Iar dacă sluga
aceea fiind rea va zice în
inima sa: Intârzie stăpâ-
nul meu de a veni, 49 şi va
începe a bate pe tovarăşii
săi şi a mânca şi a bea cu
beţivii: 50 va veni stăpânul
acestei slugi în ziua în ca-
re nu-l aşteaptă, şi în cea-
sul pe care nu-l ştie, 51 şi
o va tăia în două pe ea
şi-i va face parte cu fă-
ţarnicii. Acolo va fi plân-
gerea şi scrâşnirea dinţi-
lor.

CAPUL 25.

Pilda celor zece fecioare

1 «Atunci se va asemăna
împărăţia cerurilor cu zece

---

36. Nicio făptură nu ştie când va fi sfârşitul lumii. Bine înţeles, Cristos, fiind Dumnezeu, trebuia să ştie.

40-41. *Unul se va lua şi altul se va lăsa...* însemnează că unul se va lua la viaţa veşnică, altul se va lăsa în pedeapsa veşnică.

47. Dumnezeu va face să se bucure cei drepţi în cer de fericirea Sa însăşi

1. Prin parabola celor zece fecioare Isus vrea să înveţe că

fecioare, care luându-şi
candelele lor, ieşiră în în-
tâmpinarea mirelui şi a
miresei. [2] Cinci din ele
erau nebune şi cinci înţe-
lepte. [3] Cele cinci nebune,
luându-şi candelele lor, nu
luară cu sine untdelemn.
[4] Iar cele înţelepte luară
untdelemn în vasele lor
împreună cu candelele. [5] Şi
întârziind mirele, le apu-
că somnul pe toate şi dor-
miră. [6] Iar la miezul nop-
ţii se făcu un strigăt: Iată,
mirele vine, ieşiţi înaintea
lui! [7] Atunci se sculară
toate fecioarele acelea
şi-şi pregătiră candelele.
[8] Iar cele nebune ziseră ce-
lor înţelepte: Daţi-ne din
untdelemnul vostru, că se
sting candelele noastre.
[9] Răspunseră cele înţelep-
te, zicând: Nu, ca nu cum-
va să nu ne ajungă nici
nouă nici vouă, mergeţi
mai bine la cei ce vând şi
vă cumpăraţi. [10] Iar pe
când mergeau ele să-şi
cumpere, veni mirele, şi
acele ce erau gata intrară
cu el la nuntă, şi se'ncuie
uşa. [11] Mai pe urmă veniră
şi celelalte fecioare, zi-
când: Doamne, Doamne,
deschide-ne! [12] Dar el ră-
spunzând, le zise lor: Ade-
văr grăiesc vouă, nu vă
cunosc. [13] Drept aceea ve-
ghiaţi, căci nu ştiţi ziua
nici ceasul în care va veni
Fiul omului.

Pilda talanţilor *)

[14] «Căci (aceasta va fi)
tot aşa ca un om, care
ducându-se departe, a

*) Luca 19, 11-28.

trebuie să veghem neîncetat şi să fim mereu pregătiţi pentru a doua venire a sa.

Parabola se inspiră la obiceiurile de nuntă ale Evreilor. La ei nunta se făcea seara, când venea mirele şi-şi lua mireasa, ducând-o acasă cu alaiu. Fetele care întovărăşeau pe mireasă aveau candele.

Pe lângă înţelesul principal de mai sus, parabola mai are şi un înţeles tainic, mistic. *Mirele* e Cristos; Biserica e *mireasa; fecioarele* sunt creştinii, care trebuie să meargă întru intâmpinarea lui Cristos cu candela credinţei, întreţinută de untdelemnul dragostei şi aprinsă de faptele bune, pentru a putea lua parte la ospăţul veşnic fericit din cer.

13. *Drept aceea veghiaţi...* adică să fim totdeauna pregătiţi la o moarte bună, având harul lui Dumenezeu cu noi, săvârşind fapte bune cu credinţă vie şi dragoste înfocată. Cu câtă grijă ne spune şi ne îndeamnă de repeţite ori să fim gata în fiecare ceas să avem o moarte bună! Şi aceasta pentrucă ne iubeşte şi doreşte să ne mântuim cu toţii.

chemat slugile sale şi le-a
dat pe mână bunurile sa-
le. [15] Şi uneia i-a dat cinci
talanţi, alteia doi, iar al-
teia unul, fiecăreia după
puterea ei, şi plecă îndată.
[16] Iar (aceea) care primise
cinci talanţi, se duse şi
negustori cu ei şi mai
câştigă alţi cinci. [17] De ase-
menea şi (aceea) care pri-
mise doi, mai câştigă alţi
doi. [18] Iar (aceea) care pri-
mise unul, ducându-se, să-
pă în pământ şi ascunse
banii stăpânului său. [19] Iar
după multă vreme, se în-
toarse stăpânul slugilor
acelora şi făcu soco-
teală cu ele. [20] Şi venind
care primise cinci talanţi,
îi aduse alţi cinci talanţi,
zicând: Doamne, cinci ta-
lanţi mi-ai dat mie, iată
alţi cinci am mai câşti-
gat. [21] Ii zise ei stăpânul
său: Bine, slugă bună şi
credincioasă; peste puţin
ai fost credincioasă, peste
multe te voiu pune; intră
în bucuria stăpânului tău.
[22] Veni şi care primise doi
talanţi şi zise: Stăpâne,
doi talanţi mi-ai dat mie,
iată alţi doi am mai câ-
ştigat. [23] Ii zise ei stăpâ-
nul său: Bine, slugă bună
şi credincioasă; peste pu-
ţin ai fost credincioasă,
peste multe te voiu pune;
intră în bucuria stăpânu-
lui tău. [24] Venind apoi şi
care primise un talant, zi-
se: Doamne, ştiu că eşti
om aspru, seceri unde n'ai
semănat şi aduni unde
n'ai vânturat. [25] Şi temân-
du-mă, m'am dus şi am
ascuns talantul tău în pă-
mânt; iată, ai ce e al tău.
[26] Iar răspunzând stăpânul,
îi zise: Slugă rea şi leneşă,
ştiai că secer unde n'am
semănat şi adun unde
n'am vânturat, [27] pentru
aceasta trebuia să dai ba-
nii mei schimbătorilor, şi
venind eu, aş fi luat ce
este al meu cu dobândă.
[28] Luaţi dar talantul dela
ea şi daţi-l celei care are
zece talanţi; [29] căci tot ce-

---

15. *Talantul* era de argint sau de aur. Cel de argint făcea vre-o 5.100 de lei de ai noştri, iar cel de aur vreo 79.200. Vezi şi la cap. 18,24. - Prin *talanţi* se înţeleg aici darurile lui Dumnezeu.

25. Impreună cu darurile primite dela Dumnezeu trebuie să lucrăm, cum au făcut cel cu zece şi cel cu doi talanţi, şi să facem cât mai multe fapte bune. Nu trebuie să ne mulţumim numai a nu face rău, ascunzând talantul primit.

29. Cel ce lucrează cu harul lui Dumnezeu şi aduce roade vrednice de răsplata cerului, va primi şi alte haruri mai mari

lui ce are, i se va da și-i
va prisosi; iar dela cel ce
n'are, și ceea ce i se pare
că are, i se va lua. 30 Și pe
sluga cea netrebnică arun-
cați-o întru întunerecul
cel mai din afară: acolo
va fi plângerea și scrâșni-
rea dinților.

Judecata de apoi

31 «Iar când va veni Fiul
omului în slava sa și toți
îngerii cu el, atunci va șe-
dea pe scaunul măririi sa-
le. 32 Și se vor aduna îna-
intea lui toate neamurile,
și le va despărți unele de
altele, precum desparte
păstorul oile de capre. 33 Și
va pune oile la dreapta sa,
iar caprele la stânga. 34 A-
tunci va zice împăratul
celor ce vor fi la dreapta
sa: Veniți, binecuvântații
Părintelui meu, moșteniți
împărăția care vă este
pregătită vouă dela înte-
meierea lumii. 35 Căci am
flămânzit și mi-ați dat de
mâncare; am însetat și
mi-ați dat de băut; străin
eram și m'ați primit; 36 gol,
și m'ați îmbrăcat; bolnav,
și m'ați căutat; în temni-
ță am fost și ați venit la
mine.
37 Atunci îi vor ră-
spunde cei drepți, zicând:
Doamne, când te-am vă-
zut flămând, și te-am
hrănit; însetat, și ți-am
dat de băut? 38 Și când
te-am văzut străin și te-
am primit; sau gol, și te-
am îmbrăcat? 39 Sau când
te-am văzut bolnav, sau
în temniță, și am venit la
tine? 40 Și răspunzând îm-
păratul, le va zice lor:
Adevăr zic vouă: **Cât
timp ați făcut aceasta
unuia dintr'acești frați ai
mei mai mici, mie mi-ați
făcut.**
41 Atunci va zice și
celor ce vor fi la stânga:
Duceți-vă dela mine, ble-
stemaților, în focul cel

și mai alese. Iar celui ce nu se folosește de harurile primite, i se vor lua și acestea.

35. Cristos va judeca pe oameni despre toate gândurile, cuvintele și faptele lor. Dar fiindcă porunca dragostei este porunca sa și este cea mai de trebuință creștinului, Cristos numără aici numai faptele de dragoste către aproapele.

40. Tot ce facem oamenilor din dragoste către Cristos, o socotește ca făcut Sieși, precum și mai jos la stih. 45 zice că tot ce nu s'a făcut oamenilor, nici Sieși nu s'a făcut.

41. Dumnezeu a pregătit Iadul pentru Satana și ceilalți îngeri cari păcătuise în cer; dar totodată îl hotărăște și pentru oamenii aceia cari se îndărătnicesc în rău și mor nepocăiți.

veşnic, care este pregătit
diavolului şi îngerilor lui.
[42] Căci am flămânzit şi nu
mi-aţi dat să mănânc; am
însetat şi nu mi-aţi dat
să beau; [43] străin eram şi
nu m'aţi primit; gol, şi nu
m'aţi îmbrăcat; bolnav şi
în temniţă, şi nu m'aţi
cercetat.
[44] Atunci îi vor răspunde
şi ei, zicând: Doamne,
când te-am văzut flămând,
sau însetat, sau străin, sau
gol, sau bolnav, sau în
temniţă, şi nu ţi-am slujit
ţie? [45] Atunci le va răspun-
de lor, zicând: Adevăr zic
vouă: Cât timp n'aţi fă-
cut (aceasta) unuia din-
tr'aceşti mai mici, nici mie
nu mi-aţi făcut. [46] Şi vor
merge aceştia în chinul cel
veşnic, iar cei drepţi în
viaţa veşnică».

CAPUL 26.

Cea din urmă vestire a patimii. Sfat împotriva lui Isus *)

[1] Şi după ce a sfârşit Isus
cuvintele acestea, zise uce-
nicilor săi: [2] «Ştiţi că după
două zile vor fi Paştile, şi
Fiul omului se va da să
se răstignească». [3] Atunci
se adunară arhiereii şi bă-
trânii poporului în curtea
arhiereului care se numea
Caiafa, [4] şi ţinură sfat ca
să prindă pe Isus cu vi-
cleşug şi să-l omoare. [5] Dar
ziceau: «Nu în zi de săr-
bătoare, ca nu cumva să
se facă turburare în po-
por».

Ungerea lui Isus cu mir **)

[6] Şi fiind Isus în Beta-
nia, în casa lui Simon le-
prosul, [7] se apropie de el o
femeie cu un alabastru de
mir de mare preţ, şi-l tur-
nă pe capul lui, pe când
şedea la masă. [8] Iar vă-
zând aceasta ucenicii, se
supărară, zicând: «Pentru
ce risipa aceasta? [9] Căci
putea să se vândă scump
acest mir şi să se dea să-
racilor (banii)!» [10] Iar Isus
ştiind aceasta, le zise lor:
«Pentru ce faceţi supărare

---

*) Marcu 14, 1-2; Luca 22, 1-2.
**) Marcu 14, 3-9; Ioan 12, 1-11.
2. Acestea erau sărbătoarea cea mai mare la Evrei. Erau poruncite de Dumnezeu în amintirea liberării Evreilor din Egipt. Se serbau opt zile, în care timp Evreii mâncau mielul de Paşti şi pâine azimă.
5. *Ca nu cumva*... pentrucă mulţi ţineau pe Isus şi-l cinsteau ca pe adevăratul Mântuitor.
7. Femeia aceasta era Maria, sora Martei şi a lui Lazăr,

femeii acesteia? Căci bun
lucru a făcut cu mine.
11 Pe săraci pururea îi a-
veţi cu voi, dar pe mine nu
mă aveţi pururea. 12 Căci
vărsând ea mirul acesta
pe trupul meu, spre îngro-
parea mea a făcut-o. 13 A-
devăr grăiesc vouă: Oriun-
de se va predica Evan-
ghelia aceasta, în toată
lumea, se va spune şi ce a
făcut ea spre pomenirea
ei.

Iuda vinde pe Isus *)

14 Atunci unul din cei
doisprezece, care se numea
Iuda Iscarioteanul, se du-
se la arhierei, 15 şi le zise
lor: «Ce voiţi să-mi daţi
mie, şi eu vi-l voiu da pe
mâna voastră?» — Iar ei
îi hotărîră lui treizeci de
arginţi. 16 Şi de atunci cău-
ta prilej potrivit să-l dea
în mâinele lor.

Cina Domnului **)

17 Iar în ziua cea dintâi
a azimelor, se apropiară
ucenicii de Isus, zicând:
«Unde vrei să-ţi pregătim
ca să mănânci Paştile?»
18 Isus zise: «Mergeţi în
cetate la un oarecare şi-i
spuneţi: Invăţătorul zice:
Timpul meu aproape este,
la tine fac Paştile cu uce-
nicii mei». 19 Şi făcură u-
cenicii precum le porun-
cise lor Isus, şi pregătiră
Paştile.
20 Iar făcându-se sea-
ră, se puse la masă cu
cei doisprezece ucenici ai
săi. 21 Şi pe când mâncau
ei, zise: «Adevăr zic vouă:
Unul din voi mă va vin-
de». 22 Iar ei întristân-
du-se foarte, începură a-i
zice lui fiecare unul după
altul: «Nu cumva sunt eu,
Doamne?» 23 Iar el ră-

---

*) Marcu 14, 10-11; Luca 22, 3-6.

**) Marcu 14, 12-21; Luca 22, 7-18; Ioan 13, 21-30 pe care Cristos îl înviase din morţi. *Cu un alabastru...* aici este vorba de un vas din alabastru, care este o piatră albă şi strălucitoare.

12. Isus găzduia de multe ori la Lazăr şi surorile lui. Deci Maria, ca una ce trebuia să cunoască mai multe din învăţăturile Domnului, ştia că peste puţin Isus se va duce la moarte. Ii unse de aceea capul cu mare evlavie, temându-se ca nu cumva să nu-i mai poată unge trupul după moartea lui.

17. *In ziua cea dintâi a azimelor...* când Evreii începeau a mânca pâine nedospită, numită azimă. Opt zile, cât ţineau Paştile, n'aveau voie să mănânce altă pâine

Paştile însemnează aici mielul de Paşti.

23. In Palestina şi mai ales pe timpul lui Isus, mâncau

spunzând, zise: «Cel ce
întinge cu mine mâna în
blid, acela mă va vinde.
24 Fiul omului merge pre-
cum este scris despre el;
dar vai omului aceluia
prin care Fiul omului se
va trăda! Mai bine i-ar fi
fost lui de nu s'ar fi nă-
scut omul acela». 25 Şi ră-
spunzând Iuda, care-l tră-
dă, zise: «Nu cumva sunt
eu, Invăţătorule?» Răs-
puns-a lui: «Tu ai zis-o!».

Orânduirea sfintei Euharistii *)

26 Iar pe când mâncau
ei, Isus luă pâinea, o bine-
cuvântă, o frânse şi o dete
ucenicilor săi, şi zise:
«Luaţi şi mâncaţi: acesta
este trupul meu». 27 Şi
luând paharul, mulţumi,
şi-l dete lor, zicând: «Beţi
dintru acesta toţi. 28 Căci
acesta este sângele meu al
Legii celei Nouă, carele
pentru mulţi se va vărsa
spre iertarea păcatelor.

---

*) Marcu 14, 22-25; Luca 22, 19-23.

mai mulţi dintr'un blid. Farfurii, cuţite, furculiţe, nu se întrebuinţau la masă, poate nici nu se cunoşteau. Zicând deci Isus: *Cel ce întinge cu mine,* nu numeşte pe nimeni, ci zice numai că unul din cei ce mănâncă cu dânsul la masă, îl va vinde.

25. *Tu ai zis...* Această zicere evreiască înseamnează: *Da, tu eşti.*

26. Faptul orânduirii *Euharistiei* e clar şi vădit: ajunge ca unul să citiască textul fără prejudicii. Cuvântul atotputernic şi hotărît al lui Isus, simplu, clar nu figurat sau simbolic, preface aceea pâine şi acel vin în trupul şi sângele său, orânduind astfel Euharistia ca nutrimânt al sufletelor şi ca jertfă a Legii celei nouă.

27. *Beţi dintr'acesta toţi...* Aşa porunceşte Isus numai Apostolilor, precum tuturor Apostolilor, şi numai lor, le-a dat putere de a preface pâinea şi vinul în trupul şi sângele său. Teama de a nu se vărsa sângele Domnului şi primejdia de molipsire a vreunei boale (căci toţi ar trebui să bea din acelaşi pahar), au îndemnat Biserica apuseană să nu dea credincioşilor sf. Impărtăşenie decât sub chipul pâinii.

28. In Vechiul Testament, Dumnezeu făcu legământ cu Israeliţii. Legământul acesta îl întări cu sângele unor animale jertfite, cu care sânge Moise stropi poporul, zicând: *Iată sângele legământului ce l-a făcut Domnul cu voi* (Ieşirea 24.8). Sângele legământului acestuia îl numeşte sf. Pavel: *Sângele Testamentului* (Evrei 9,20). Şi Cristos, mântuindu-ne de moartea veşnică şi împăcându-ne cu Dumnezeu, a făcut un legământ între noi şi Dumnezeu. Legământul acesta l-a întărit şi l-a pecetluit cu însuşi sângele său şi de aceea îl numeşte *sângele Noului Testament.*

29 Şi zic vouă: Nu voiu mai
bea de acum din acest rod
al viţei până în ziua aceea
când îl voiu bea nou împreună cu voi în împărăţia Tatălui meu».

Vesteşte Apostolilor că-i vor părăsi *)

30 Şi după ce cântară
laude, merseră la muntele
Măslinilor. 31 Atunci le grăi
Isus: «Voi toţi vă veţi
sminti întru mine în
noaptea aceasta, căci scris
este: Bate-voiu păstorul
şi se vor risipi oile turmei. 32 Dar după ce voiu
înviа, voiu merge mai
înainte de voi în Galileea». 33 Iar răspunzând
Petru, îi zise: «Chiar dacă toţi se vor sminti întru
tine, eu niciodată nu mă
voiu sminti».
34 Ii zise Isus lui: «Adevăr grăiesc ţie, că în
această noapte, mai înainte de a cânta cocoşul, de
trei ori te vei lepăda de
mine». 35 Ii zise Petru:
«Chiar de ar trebui să
mor împreună cu tine, nu
mă voiu lepăda de tine».
- La fel ziseră şi toţi ucenicii.

Isus în grădina Măslinilor **)

36 Atunci veni Isus cu
dânşii la locul ce se numeşte Ghetsemani şi zise
ucenicilor săi: «Şedeţi aci,
până ce mă duc colo să
mă rog». 37 Şi luând pe
Petru şi pe cei doi fii ai
lui Zebedeu, începu a se
întrista şi a se mâhni.
38 Atunci le zise lor: «Intristat este sufletul meu
până la moarte; rămâneţi
aci şi veghiaţi împreună
cu mine». 39 Şi mergând
puţin mai înainte, căzu
cu faţa la pământ, ru-

*) Marcu 14, 27-31; Luca 22, 31-38; Ioan 13, 36-38.
**) Marcu 14, 32-42; Luca 22, 39-46; Ioan 18, 1.

29. *Până în ziua când îl voiu bea nou...* Isus în slava cerului va ospăta împreună cu aleşii Săi şi va bea un vin (*nou*), adică deosebit de vinul obişnuit, precum bucuriile spirituale se deosebesc şi întrec pe cele materiale.

36. *Ghetsemani* era grădina dela poalele muntelui Măslinilor, unde Isus obişnuia să se retragă în rugăciune.

37. Mântuitorul ia cu sine pe aceiaşi trei ucenici cari au fost martori la Schimbarea la faţă, ca să fie şi martori la agonia Sa.

39. Isus cunoaşte de mai înainte toate amănuntele patimii şi ale morţii sale. Ca om, se îngrozeşte, se cutremură şi de aceea se roagă Tatălui ceresc să-i îndepărteze paharul acesta. Totuşi şi ca om e gata să împlinească tot ce vrea Domnul: *Precum voieşti tu.*

gându-se şi zicând: «Pă-
rintele meu, dacă este
cu putinţă, treacă dela
mine paharul acesta; în-
să nu precum voiesc eu, ci
precum voieşti tu». 40 Şi
veni la ucenicii săi şi-i
găsi dormind; şi zise lui
Petru: «Aşa, n'aţi putut
veghia un ceas împreună
cu mine? 41 Veghiaţi şi vă
rugaţi, ca să nu intraţi în
ispită; căci duhul este
osârduitor, dar trupul ne-
putincios».
42 Iarăşi a doua oară
se duse şi se rugă, zi-
când: «Părintele meu, de
nu poate trece paharul
acesta dela mine fără să-l
beau, fie voia ta». 43 Şi ve-
ni iarăşi şi-i găsi pe ei
dormind; căci erau ochii
lor îngreuiaţi. 44 Şi lăsân-
du-i pe ei, se duse iarăşi
şi se rugă pentru a treia
oară, acelaşi cuvânt ro-
stind. 45 Atunci veni la
ucenicii săi şi le zise:
«Dormiţi de acum şi vă
odihniţi; iată s'a apro-
piat ceasul şi Fiul Omului
va fi dat în mâinile pă-
cătoşilor. 46 Sculaţi-vă să
mergem; iată s'a apropiat
trădătorul».

Prinderea lui Isus *)

47 Şi pe când vorbea în-
că, iată veni Iuda, unul
din cei doisprezece, şi cu
el gloată mare cu să-
bii şi ciomege, trimişi de
arhiereii şi bătrânii popo-
rului. 48 Iar vânzătorul le-a
fost dat un semn, zi-
când: «Pe care-l voiu să-
ruta, acela este, prinde-
ţi-l!». 49 Şi îndată, apro-
piindu-se de Isus, zise:
«Bucură-te, Invăţătoru-
le!» - Şi-l sărută. 50 Şi
Isus îi zise: «Prietene,
pentru ce ai venit?». A-
tunci se apropiară ei şi
puseră mâinile pe Isus şi-l
prinseră. 51 Şi iată, unul
din cei ce erau cu Isus,
întinzându-şi mâna, îşi

---

*) Marcu 14, 43-52; Luca 22, 47-53; Ioan 18, 3-11.

41. Toţi se lăudaseră, şi mai ales Petru, că s'ar fi dus şi la moarte pentru Isus, iar acum dormeau! Isus le zice: Cu toată bunăvoinţa voastră, cu toată tăria duhului ce o aveţi, iată trupul birueşte duhul vostru, încât nu sunteţi în stare să vă împliniţi dorinţele voastre. Rugaţi-vă dar lui Dumnezeu să vă ajute să învingeţi slăbiciunea trupului.

48. Sărutarea era un chip de a saluta întrebuinţat în Răsărit mai ales din partea ucenicilor faţă de învăţător; dar întrebuinţată de trădător, este o faptă de o urîciune nepomenită.

51. Acesta a fost Petru.

scoase sabia, şi lovind pe
sluga arhiereului, îi tăie
urechea. 52 Atunci îi zise
Isus: «Intoarceţi sabia ta
la locul ei, căci toţi cei ce
iau sabia, de sabie vor pie-
ri. 53 Crezi oare că nu pot
ruga pe Tatăl meu şi
mi-ar da acum mai mult
de douăsprezece legiuni de
îngeri? 54 Dar cum se vor
împlini Scripturile, că aşa
trebuie să fie?». 55 In ace-
laşi ceas zise Isus gloate-
lor: «Ca la un tâlhar aţi
ieşit cu săbii şi cu ciome-
ge să mă prindeţi pe mi-
ne; în toate zilele şedeam
între voi învăţând în tem-
plu, şi nu m'aţi prins. 56
Iar acestea toate s'au fă-
cut, ca să se împlinească
Scripturile prorocilor». A-
tunci ucenicii toţi, lăsân-
du-l pe el, fugiră.

Isus înaintea lui Caiafa *)

57 Iar ei prinzând pe
Isus, îl duseră la Caiafa
arhiereul, unde se aduna-
seră cărturarii şi bătrânii.
58 Iar Petru îl urma de de-
parte, până în curtea ar-
hiereului; şi intrând înă-
untru, şedea printre ser-
vitori ca să vadă sfârşi-
tul. 59 Arhiereii şi tot Si-
nedriul căutau mărturie
mincinoasă împotriva lui
Isus, ca să-l omoare. 60 Şi
nu aflară, deşi mulţi mar-
tori mincinoşi se'nfăţişa-
seră. Iar la urmă veniră
doi martori mincinoşi 61 şi
spuseră: «Acesta a zis:
Pot să dărâm templul lui
Dumnezeu şi în trei zile
să-l zidesc din nou». 62 Şi
sculându-se arhiereul, îi
zise lui: «Nimic nu ră-
spunzi la cele ce aceştia
mărturisesc împotriva
ta?». 63 Iar Isus tăcea. Şi
îi zise lui arhiereul: «Ju-
ru-te pe Dumnezeul cel
viu, să ne spui nouă dacă
tu eşti Cristos, Fiul lui
Dumnezeu». 64 Ii zise Isus

---

*) Marcu 14, 53-65; Luca 22, 66-71; Ioan 18, 12-14 şi 19, 24.

52. *De sabie vor pieri...* adică vrednici sunt de moarte. Evanghelia sfătueşte pe creştini să sufere mai bine orice decât să verse sânge. Aşa a făcut Cristos, Apostolii şi cei dintâi creştini, care au suferit chinurile şi mucenicia cea mai grea fără a se răzbuna şi fără a dori rău călăilor lor.

53. *O legiune* cuprindea la Romani la 6000 de ostaşi. Douăsprezece legiuni înseamnează un număr foarte mare.

57. Sinagoga avea drept să judece pe Evrei pentru pricini bisericeşti, dar n'avea drept să osândească la moarte.

61. Sfântul Ioan 2, 19-21 ne spune că, întrebat odată Isus de Evrei ce semn le dă lor, le răspunse: *Stricaţi templul*

lui: «Tu ai zis-o; însă zic
vouă: De acum veţi vedea
pe Fiul Omului şezând
de-a dreapta puterii lui
Dumnezeu şi venind pe
norii cerului». 65 Atunci
arhiereul îşi rupse veşmin-
tele sale, zicând: «A hu-
lit; ce trebuinţă mai avem
de martori? Iată, acum
aţi auzit hula. 66 Ce vi se
pare vouă?». Iar ei ră-
spunzând, ziseră: «Vino-
vat este de moarte». 67 A-
tunci scuipară în faţa lui
şi cu pumnii îl bătură; iar
alţii îi dădeau palme, 68
zicând: «Proroceşte-ne,
Cristoase; cine este cel ce
te-a lovit?».

Tăgăduirea lui Petru *)

69 Iar Petru şedea afa-
ră în curte; şi se apropie
de el o slujnică, zicându-i:
«Şi tu erai cu Isus Gali-
leeanul». 70 Iar el tăgădui
înaintea tuturora, zicând:
«Nu ştiu ce zici». 71 Şi
ieşind el pe poartă, îl vă-
zu altă slujnică, şi zise ce-
lor ce erau acolo: «Şi ace-
sta era cu Isus Nazarinea-
nul». 72 Şi iarăşi tăgădui
cu jurământ: «Nu cunosc
pe omul acesta». 73 Şi pe-
ste puţin se apropiară cei
ce stăteau acolo şi ziseră
lui Petru: «Cu adevărat şi
tu dintr'înşii eşti, căci şi
graiul tău te dă pe faţă».
74 Atunci începu a se ble-
stema şi a se jura că nu
cunoaşte pe omul acela.
Şi îndată cocoşul cântă.
75 Şi-şi aduse aminte Pe-
tru de cuvântul lui Isus
ce i-l spusese: «Mai înain-
te de a cânta cocoşul, de
trei ori te vei lepăda de
mine». Şi ieşind afară,
plânse cu amar.

CAPUL 27.

Isus la Pilat

1 Iar când s'a făcut ziuă,
se sfătuiră toţi arhiereii

---

*) Marcu 14, 66-72; Luca 22, 54-62; Ioan 18, 25-27.

acesta, şi în trei zile îl voiu ridica. Iar el vorbea de templul trupului său. Cu alte cuvinte, Cristos le zice că cea mai mare minune şi semn că este Dumnezeu este acela că, după ce-l vor omorî, el însuşi va învia. Acum ei învinuesc pe Isus că ar fi spus că le va dărâma templul!

65. Spre semn de mare durere ori de groaza vreunui blestem auzit, Evreii obişnuiau să-şi rupă hainele; aceasta însă era oprit arhiereului, şi făcând aşa Caiafa arătă, fără a şti, desfiinţarea viitoare a preoţiei evreeşti.

66. In legea lui Moise era poruncit să se pedepsească cu moartea cei ce huleau. Cristos însă nu numai că n'a hulit,

și bătrânii poporului îm-
potriva lui Isus, ca să-l
omoare. 2 Apoi legându-l,
îl duseră și-l deteră în
mâna procuratorului Pon-
țiu Pilat.

Iuda se spânzură

3 Atunci Iuda trădătorul,
văzând că-l osândiră (*pe
Isus*), se căi și înapoie cei
treizeci de arginți arhie-
reilor și bătrânilor, 4 zi-
când: «Am păcătuit, vân-
zând sânge nevinovat!».
Dar ei ziseră: «Ce ne pasă
nouă? Tu vei vedea». 5 Iar
el aruncând arginții în
templu, se retrase, și mer-
gând, se spânzură. 6 Iar
arhiereii, luând arginții,
ziseră: «Nu se cuvine a-i
pune în vistierie, căci preț
de sânge sunt. 7 Si după
ce s'au sfătuit, au cum-
părat cu ei țarina unui o-
lar, pentru îngroparea
străinilor. 8 Pentru acea-
sta s'a chemat țarina a-
ceea Haceldama, a d i c ă
țarina sângelui, până în
ziua de azi. 9 Atunci se
împlini ceea ce s'a zis de
Ieremia prorocul, care zi-
ce: «Și au luat cei treizeci
de arginți, prețul celui
prețuit care s'a vândut de
fiii lui Israil; 10 și i-au dat
pe țarina olarului, precum
mi-a orânduit mie Dom-
nul».

Isus înaintea lui Pilat *)

11 Iar Isus stătu înain-
tea procuratorului, și-l

*) Marcu 15, 1-5; Luca 23, 1-5; Ioan 18, 28-38.

ci nici nu putea să nu spuie că este Fiul lui Dumnezeu, căci în adevăr era.

2. Iudeea, dela 63 inainte de Cristos, nu mai era țară liberă, ci era supusă împărăției romane. Romanii țineau în Iudeea un procurator, de care trebuia să asculte și regele, pe care îl numeau tot Romanii. Pilat era al V-lea procurator roman dela cucerirea Palestinei.

4. Căința lui Iuda nu i-a folosit la nimic, pentrucă n'a fost însoțită de nădejdea în milostivirea lui Dumnezeu. Dimpotrivă s'a desnădăjduit și s'a spânzurat, pierzându-și și sufletul. «*Vai omului aceluia prin care Fiul omului se vinde! Bine ar fi fost, de nu s'ar fi născut omul acela!*». Așa îi spusese Cristos la cina cea de taină (Mat. 26, 24).

6. Ce conștiință fariseică! Cu aceiași bani cumpărară pe Iuda, ca să le dea pe Isus pe mâna lor, făcând astfel cea mai mare fărădelege. Acum zic că sunt banii sângelui și nu voiesc să-i întrebuințeze pentru un scop bun, pentru întreținerea templului!

11. Isus vorbește de multe ori despre împărăția sa, dar aceasta era o împărăție spirituală, anume Biserica întemeiată

întrebă pe el procurato-
rul, zicând: «Tu eşti re-
gele Iudeilor?» Ii zise
Isus: «Tu zici». 12 Şi fiind
învinuit de arhierei şi de
bătrâni, nu răspunse ni-
mic. 13 Atunci îi zise Pi-
lat: «Nu auzi câte mărtu-
rii spun împotriva ta?».
14 Şi nu-i răspunse lui ni-
ciun cuvânt, încât se miră
procuratorul foarte.

Pilat osândeşte pe Isus *)

15 Iar la sărbătoarea Pa-
ştilor avea procuratorul
obiceiu să elibereze po-
porului un închis pe ca-
re-l voiau ei. 16 Şi avea a-
tunci un întemniţat vestit,
care se numea Baraba. 17
Deci adunându-se ei, le
zise Pilat: «Pe care voiţi
să vi-l liberez: pe Bara-
ba, ori pe Isus, care se
numeşte Cristos?». 18 Căci
ştia că din pizmă îl dădu-
seră pe mâna lui. 19 Şi pe
când şedea el pe scaun, la
judecată, femeia lui tri-
mise, să-i spună: «Nimic
să nu ai cu dreptul acela,
căci multe am suferit azi
în vis pentru dânsul». 20
Iar arhiereii şi bătrânii
înduplecară poporul să
ceară pe Baraba, iar pe
Isus să-l piardă. 21 Şi pro-
curatorul luând cuvântul,
le zise: «Pe care din
doi voiţi să vi-l liberez
vouă?». Iar ei ziseră: «Pe
Baraba». 22 Le zise lor Pi-
lat: «Ce voiu face dar cu
Isus, care se numeşte Cri-
stos?». Ziseră toţi: «Să se
răstignească!». 23 Le zise
procuratorul: «Dar ce rău
a făcut?». Iar ei mai tare
strigau, zicând: «Să se ră-
stignească!».
24 Şi văzând Pilat că ni-
mic nu foloseşte, ci mai
multă zarvă se face, luă
apă şi-şi spălă mâinile
înaintea poporului, zi-
când: «Nevinovat sunt eu
de sângele dreptului ace-

*) Marcu 15, 6-15; Luca 23, 13-25; Ioan 18, 39-40.

de dânsul. Evreii, voind numaidecât ca Pilat să osândească pe Isus la moarte şi negăsindu-i nicio crimă, îl învinuiesc c'ar voi să se facă rege.

19. Visul acesta l-a trimis de sigur Dumnezeu, ca să-i arate nevinovăţia lui Isus.

22. Pilat cunoaşte că Isus e nevinovat şi caută să-l scape. Se teme însă să nu-şi atragă mânia Evreilor, cari l-ar învinui la Cezar. De aceea, cu toată părerea de rău osândeşte pe Isus, ca să facă pe placul Evreilor. Frumoasă şi dreaptă judecată! Cunoşti pe cineva nevinovat şi totuşi îl osândeşti pentrucă aşa cer vrăjmaşii lui!

stuia; voi veţi vedea».
25 Şi răspunzând tot poporul, zise: «Sângele lui asupra noastră şi asupra fiilor noştri!»
26 Atunci l-a liberat pe Baraba, iar pe Isus, după ce a pus să-l biciuiască, l-a dat să fie răstignit.

Incoronarea lui Isus *)

27 Atunci ostaşii procuratorului, luând pe Isus în pretoriu, adunară în jurul lui toată cohorta;
28 şi desbrăcându-l de hainele lui, îl îmbrăcară cu o hlamidă roşie;
29 şi împletind o cunună de spini, i-o puseră pe cap, şi o trestie în dreapta lui; şi îngenunchind înaintea lui, îşi băteau joc de el, zicând: «Bucură-te, împăratul Iudeilor!»
30 Şi sculpându-l, luau trestia şi-l loveau peste cap.
31 Şi după ce-l batjocorîră, îl desbrăcară de hlamidă şi-l îmbrăcară cu veşmintele lui şi-l duseră să-l răstignească.

Isus răstignit pe cruce **)

32 Şi ieşind cu el afară, întâlniră un om cireneean, anume Simon; pe acesta îl siliră să-i ducă crucea lui.
33 Şi. dacă au venit la locul numit Golgota, care însemnează locul Căpăţânii,
34 îi deteră să bea vin amestecat cu fiere; şi gustând, nu voi să bea.
35 Şi după ce-l răstigniră, îşi împărţiră veşmintele lui, aruncând sorţii, ca să se împlinească ceea ce s'a prezis de prorocul, care zice:

---

*) Marcu 15, 15-20; Ioan 19, 1-3.
**) Marcu 15, 21-32; Luca 23, 33-43; Ioan 19, 17-24.
27. Curtea era loc de judecată.
Ceata ostaşilor, numită *cohortă,* avea vreo 500 de ostaşi.
29. Cununa de spini se păstrează până azi, ca scumpe moaşte, în biserica catedrală *Notre Dame* la Paris.
31. Afară din oraş.
32. Sfinţii Părinţi cred că acest Simon din oraşul Cirene era păgân şi că, ducând el crucea Mântuitorului, era un semn că păgânii ar fi primit învăţătura lui Cristos şi crucea, pe care n'au voit să le primească Evreii.
33. In locul acesta se ucideau toţi cei osândiţi la moarte, şi se numea *Golgota* pentru oasele şi căpăţânile celor ucişi.
34. Băutura aceasta amară se da celor osândiţi, ca să-i ameţească şi să-i facă să nu simtă aşa de tare chinurile. Isus de abea gustă şi nu voi să bea, pentruca să sufere cu toată cunoştinţa toate durerile ce-i mai rămâneau, ca să se împlinească cu desăvârşire voinţa Tatălui şi cele prorocite despre dânsul.

«Impărţit-au veşmintele
mele între ei şi pentru tu-
nica mea au aruncat sor-
ţi». [36] Şi şezând, îl păzeau
pe el. [37] Şi-i puseră deasu-
pra capului vina lui scri-
să: Acesta este Isus, re-
gele Iudeilor [38] Tot a-
tunci răstigniră împreună
cu el doi tâlhari: unul la
dreapta şi unul la stânga.

Isus este hulit

[39] Iar acei ce treceau îl
huleau, clătinându-şi ca-
petele lor [40] şi zicând: «O!
tu care dărâmi templul lui
Dumnezeu şi în trei zile îl
zideşti din nou, mântuie-
şte-te pe tine însuţi; de
eşti Fiul lui Dumnezeu,
pogoară-te de pe cruce».
[41] Asemenea şi arhiereii ba-
tjocorîndu-l împreună cu
cărturarii şi bătrânii, zi-
ceau: [42] «Pe alţii i-a mân-
tuit, iar pe sine nu poate
să se mântuiască. De este
regele lui Israil, pogoa-
re-se acum de pe cru-
ce, şi vom crede într'însul.
[43] S'a încrezut în Dumne-
zeu, scape-l acum dacă îl
vrea, căci a zis: Eu sunt
Fiul lui Dumnezeu». [44] Ase-
menea şi tâlharii cei ră-
stigniţi împreună cu el îl
batjocoreau.

Isus moare pe cruce *)

[45] Dela ceasul al şaselea
s'a făcut întuneric peste
tot pământul până la al
nouălea ceas. [46] Şi pe la
ceasul al nouălea strigă
Isus cu glas tare, zicând:
«Eli, Eli, lama, sabacta-
ni?» adică: Dumnezeul
meu, Dumnezeul meu,
pentru ce m'ai părăsit?
[47] Iar unii din cei ce stă-
teau acolo, auzind, ziseră:
«Pe Ilie îl strigă acesta».
[48] Şi îndată alergând unul
dintr'înşii şi luând un bu-
rete, îl umplu cu oţet, şi-l
puse într'o trestie şi-i dă-
du să bea. [49] Iar ceilalţi zi-
ceau: «Lasă, să vedem da-
că va veni Ilie să-l mân-
tuiască».
[50] Dar Isus, strigând
din nou cu glas tare,
îşi dete sufletul. [51] Şi iată,

---

*) Marcu 15, 33-41; Luca 23, 44-49; Ioan 19, 28-30.

45. De la amiază până la trei.

46. Precum se spune aici şi mai jos la stih. 50, Isus strigă tare înainte de a muri, pentru a arăta că era puternic şi murea de bunăvoie, fără a fi silit de nimeni.

50. Isus a murit vineri la 3 după amiază, adică, după socotelile învăţaţilor, la 7 Aprilie al anului creştinesc 30.

51. Catapeteasma aceasta despărţea templul în două părţi: întâia se *numea sfânta* şi a doua *sfânta sfintelor*. In sfânta

catapeteasma templului se
rupse în două de sus până
jos, și pământul se cutremură,
și stâncile se despicară;
[52] și mormintele se
deschiseră, și multe trupuri
ale sfinților, adormiți,
se sculară. [53] Și ieșind din
morminte după învierea
lui, veniră în cetatea sfântă
și se arătară multora.
[54] Iar sutașul și cei ce împreună
cu el păzeau pe
Isus, văzând cutremurul
și cele ce se făceau, se înspăimântară
foarte, zicând:
«Cu adevărat Fiul
lui Dumnezeu era acesta».
[55] Și erau acolo mai multe
femei, privind de departe,
care urmaseră din Galileea
pe Isus slujindu-l;
[56] între care era Maria
Magdalena și Maria, mama
lui Iacob și a lui Iosif,
și mama fiilor lui Zebedeu.

Isus în mormânt *)

[57] Iar în amurgul zilei,
veni un om bogat din Arimateea,
cu numele de Iosif,
care era și el ucenicul
lui Isus. [58] Acesta se duse
la Pilat și ceru trupul lui
Isus. Pilat porunci atunci
să i se dea. [59] Și luând Iosif
trupul, îl înfășură într'un
giulgiu curat, [60] și-l puse
în mormântul său nou,
ce-l săpase în piatră; și
prăvăli o piatră mare la
ușa mormântului și se duse.
[61] Și era acolo Maria
Magdalena și cealaltă Marie,
șezând în preajma
mormântului.

Paza mormântului

[62] Iar a doua zi, care este
după vineri, se adunară
arhiereii și fariseii la Pilat,
[63] zicând: «Doamne,
ne-am adus aminte că înșelătorul
acela zise pe când
trăia încă: După trei zile
voiu învia. [64] Poruncește
dar să se păzească mormântul
până în ziua a
treia, ca nu cumva să vie
ucenicii lui să-l fure, și să
zică poporului: S'a sculat
din morți! Și va fi rătăcirea
din urmă mai rea de-

*) Marcu 15, 42-47; Luca 23, 50-55; Ioan 19, 38-42.

sfintelor era chivotul legii cu tablele lui Moise și un vas cu mană; în partea aceasta a templului n'avea voie să intre nimeni decât numai preotul cel mare odată pe an. *Sfânta sfintelor* însemnează cerul, în care nimeni nu putea să intre din pricina păcatului strămoșesc. Prin moartea sa, Isus Cristos ne-a deschis iarăși cerul, și de aceea s'a rupt perdeaua templului.

cât cea dintâi». [65] Le zise
lor Pilat: «Aveţi păzitori;
mergeţi şi păziţi cum
ştiţi». [66] Iar ei mergând,
întăriră mormântul, pe-
cetluind piatra şi punând
pază.

CAPUL 28.

Invierea lui Isus *)

[1] Iar în noaptea sâmbe-
tei, pe când se lumina de
ziua întâi a săptămânii,
veni Maria Magdalena şi
cealaltă Marie să vadă
mormântul. [2] Şi iată cu-
tremur mare se făcu, căci
îngerul Domnului se co-
borî din cer, şi venind,
prăvăli piatra, şi şezu dea-
supra ei. [3] Şi era înfăţişa-
rea lui ca fulgerul şi îm-
brăcămintea lui albă ca
zăpada. [4] Şi de frica lui se
îngroziră păzitorii şi se fă-
cură ca nişte morţi. [5] Iar
îngerul răspunzând, zise
femeilor: «Nu vă temeţi
voi; ştiu că pe Isus cel ră-
stignit îl căutaţi. [6] Nu este
aici, căci a înviat, precum
a zis; veniţi şi vedeţi locul
unde zăcea Domnul. [7] Şi
mergând degrabă, spuneţi
ucenicilor lui că a înviat
şi iată merge înaintea
voastră în Galileea; acolo
îl veţi vedea. Iată v'am
spus înainte».
[8] Şi ele ieşiră în gra-
bă din mormânt cu frică
şi bucurie mare, alergând
să vestească ucenicilor lui.
[9] Dar iată, Isus le întâmpi-
nă, zicând: «Bucuraţi-
vă!» Iar ele se apropiară
şi-i cuprinseră picioarele
lui şi i se închinară. [10] A-
tunci le zise Isus: «Nu vă
temeţi! Mergeţi şi vestiţi
fraţilor mei să se ducă în
Galileea. Acolo mă vor ve-
dea».

Păzitorii cumpăraţi

[11] Şi după ce se duseră
ele, iată unii din păzitori
veniră în cetate şi vestiră
arhiereilor toate câte se
întâmplaseră. [12] Şi atunci
aceştia adunându-se cu
bătrânii şi ţinând sfat, de-
teră bani mulţi ostaşilor,

---

*) Marcu 16, 1-8; Luca 24, 1-8; Ioan 20, 1-2.

66. Dumnezeu s'a îngrijit să se întărească mormântul şi cu păzitori, pentru ca nimeni să nu poată tăgădui nici să se poată îndoi de învierea lui Cristos.

1. Duminecă dimineaţă.

10. Isus numeşte pe Apostoli fraţi. Câtă dragoste şi gingăşie le arata lor, cu toate că ei îl părăsiseră în momentele cele mai dureroase ale patimii sale.

13 zicând: «Spuneţi că u-
cenicii lui au venit noap-
tea şi l'au furat, pe când
noi dormeam, 14 Şi de va
auzi aceasta procuratorul,
noi îl vom îndupleca, şi pe
voi fără grijă vă vom fa-
ce». 15 Iar ei, luând banii,
făcură precum îi învăţa-
seră. Şi s'a răspândit vor-
ba aceasta între Iudei pâ-
nă în ziua de astăzi.

Isus trimite pe Apostoli în toată lumea

16 Cei unsprezece ucenici
se duseră în Galileea pe
muntele unde le orândui-
se lor Isus. 17 Şi văzându-l
pe el, i se închinară, iar
unii se îndoiră. 18 Şi apro-
piindu-se Isus, le vorbi lor,
zicând: «Datu-mi-s'a toa-
tă puterea în cer şi pe pă-
mânt. 19 Drept aceea mer-
gând, învăţaţi toate nea-
murile, botezându-i în nu-
mele Tatălui şi al Fiului şi
al Sfântului Duh; 20 şi în-
văţându-i pe dânşii să pă-
zească toate câte vi le-am
poruncit vouă. Şi iată, eu
sunt cu voi în toate zilele
până la sfârşitul veacu-
lui».

---

13. Cu tot dreptul îşi râde sfântul Augustin de înţelepciunea aceasta a Evreilor: întrebuinţează martori cari dormeau!

18. Lui Isus, ca Mântuitor, i s'a dat toată puterea şi stăpânirea asupra oamenilor. El e Domnul nostru.

19. Isus porunceşte Apostolilor să se ducă în toată lumea, să predice Evanghelia şi să boteze pe oameni.

20. Cristos a murit pentru mântuirea noastră, deschizându-ne iarăşi cerul. Pentru a ne mântui însă, nu ne ajunge numai credinţa, ci numaidecât sunt de trebuinţă şi faptele bune. Trebuie să păzim toate câte ni le-a poruncit; acestea să fie faptele noastre, căci altfel: *«Tot pomul care nu face roadă bună, se va tăia şi în foc se va arunca»*. Mai sus cap. 3,10.

Cristos făgădueşte că va fi cu Apostolii săi, adică îi va cârmui în chip nevăzut prin Duhul Sfânt, pentru ca Biserica să poată păstra până la sfârşitul lumii aceeaşi credinţă şi învăţătura ce a primit-o dela El prin Apostoli şi astfel să nu poată greşi niciodată.

Pe această făgăduinţă întemeiată şi sprijinită, Biserica Catolică n'a greşit şi nici nu va greşi în ale credinţei şi ale moralei; ci nepăsătoare şi neclintită stă împotriva tuturor atacurilor vrăjmaşilor ei şi va sta până la sfârşitul lumii. Isus e cu dânsa, *şi porţile Iadului n'o vor birui pe dânsa* (Mat. 16,18).

SFÂNTUL EVANGHELIST MARCU

Marcu, care se numea şi Ioan Marcu, a fost fiul unei femei din Ierusalim, numită Maria. La casa acesteia se duse sfântul Petru după ce-l scăpă îngerul din închisoare, cum e scris în Faptele Apostolilor 12, 12.

A fost tovarăşul sfântului Pavel în întâia lui călătorie apostolică. După aceea se întoarse la Ierusalim, de unde mai târziu plecă cu nepotul său Barnaba în insula Cipru. La urmă însoţi pe sfântul Petru la Roma.

Afară de acestea cari sunt scrise în sfânta Scriptură, altceva sigur nu mai ştim despre sfântul Marcu decât că a scris a doua Evanghelie.

Sfântul Marcu a scris Evanghelia sa după cum a auzit din gura sfântului Petru. Deci a scris-o la Roma pentru Romani şi pentru păgâni, precum sfântul Matei scrisese pentru Evrei. Aceasta este credinţa sfinţilor Parinţi dela cei mai aproape de Apostoli. Sf. Ieronim scrie: «Marcu, ucenicul şi tălmaciul sfântului Petru, rugat de fraţi, a scris la Roma o *Evanghelie scurtă după cum auzise povestind pe Petru».*

Sfântul Marcu a scris greceşte, căci pe atunci era limba cea mai răspândită, pe care o *vorbeau şi Romanii. Nu se cunoaşte bine anul când a scris. Unii zic că a scris pe la* 42 *după Cristos, iar alţii între* 52 *şi* 62. *Sigur este că a scris Evanghelia după sfântul Matei şi înainte de sfântul Luca şi Ioan.*

Scopul sfântului Marcu a fost să arate păgânilor că Isus Cristos este adevăratul Fiu al lui Dumnezeu, şi are putere şi asupra diavolilor, zeii păgânilor. De aceea istoriseşte multe minuni prin care Cristos scotea diavolii. Chiar şi Evanghelia o *începe: «Inceputul Evangheliei lui Isus Cristos,* Fiul lui Dumnezeu» 1, 1.

După scrierea Evangheliei, sfântul Petru îl trimise în Egipt. Aici sfântul Marcu întemeie biserica şi fu întâiul episcop al Alexandriei. A murit în oraşul acesta pe la 62 *după Cristos.*

Trupul său l-au dus la Veneția în veacul al nouălea, unde are o biserică măreață. E patronul Veneției și se reprezintă printr'un leu, pentrucă își începe Evanghelia cu predicarea lui Ioan Botezătorul în pustiu.

Biserica îl cinstește ca mucenic în ziua de 25 Aprilie.

SFÂNTA EVANGHELIE DELA MARCU

CAPUL 1.

Predicaţiunea lui Ioan Botezătorul *)

1 Inceputul Evangheliei
lui Isus Cristos, Fiul lui
Dumnezeu. 2 Precum este
scris în prorocul Isaia:
«Iată, eu trimit pe îngerul
meu înaintea feţei tale,
care îţi va pregăti calea
înaintea ta. 3 Glasul celui
ce strigă în pustiu: Pregă-
tiţi calea Domnului, drep-
te faceţi cărările lui». 4 Io-
an era în pustie, botezând
şi predicând botezul po-
căinţei spre iertarea păca-
telor. 5 Şi mergea la dân-
sul tot ţinutul Iudeii şi
toţi locuitorii din Ierusa-
lim; şi se botezau de către
el în râul Iordan, mărtu-
risindu-şi păcatele lor.
6 Şi Ioan era îmbrăcat
cu veşmânt de păr de că-
milă şi avea o încingătoa-
re de piele împrejurul
mijlocului său; şi mânca
lăcuste şi miere sălbatică;
şi predica, zicând: 7 «Vine
după mine cel ce este mai
tare decât mine, căruia
nu sunt vrednic, plecân-
du-mă, să-i desleg curea-
ua încălţămintelor lui.
8 Eu v'am botezat cu apă,
iar el vă va boteza cu Du-
hul Sfânt».

Botezul lui Isus **)

9 Şi în zilele acelea veni
Isus din Nazaretul Gali-
leii şi se boteză de Ioan

---

*) Matei 3, 1-12; Luca 3, 1-18; Ioan 1, 28.
**) Matei 3, 13-17; Luca 3, 21-22.

1. Sfântul Matei scrie la începutul Evangheliei sale că Isus e fiul lui David, arătând prin aceasta că e om. Sf. Marcu dela început arată că Isus e şi Dumnezeu.

2. *Ingerul meu...* înseamnează Ioan Botezătorul. Vezi nota dela Matei 3, 1.

4. *In pustie...* Aşa se numea partea de apus a Iudeii. Aceasta nu era adevărată pustie, ci un loc de păşune; nu era însă acoperită cu copaci, nici locuită de oameni..

6. *Mânca lăcuste...* Vezi nota dela Matei 3,4.

in Iordan. 10 Şi îndată ie-
şind din apă, el văzu ceru-
rile deschise şi pe Duhul
pogorindu-se ca un po-
rumbel asupra lui. 11 Şi un
glas veni din ceruri: «Tu
eşti Fiul meu cel iubit, in
tine bine am voit».

Ispitirea lui Isus *)

12 Şi îndată îl mână Du-
hul in pustiu. 13 Şi Isus
rămase în pustiu patruzeci
de zile şi patruzeci de
nopţi; şi se ispiti de Sa-
tana; şi stătea cu fiarele,
şi îngerii îi slujeau lui.

Chemarea Apostolilor **)

14 Iar după ce prinseră
pe Ioan, veni Isus în Ga-
lileea, predicând Evanghe-
lia împărăţiei lui Dumne-
zeu 15 şi zicând: «S'a îm-
plinit vremea şi s'a apro-
piat împărăţia lui Dumne-
zeu: pocăiţi-vă şi credeţi
in Evanghelie». 16 Şi tre-
când pe lângă marea Ga-
lileii, văzu pe Simon şi pe
Andrei, fratele lui, arun-
când mrejile în mare, căci
erau pescari. 17 Şi le zise
lor Isus: «Veniţi după mi-
ne, şi vă voiu face pescari
de oameni». 18 Şi îndată,
lăsând mrejile, îl urmară
pe dânsul. 19 Şi mergând
puţin mai înainte de aco-
lo, văzu pe Iacob a lui Ze-
bedeu şi pe Ioan, fratele
lui, dregându-şi şi ei mre-
jile lor în luntre; 20 şi în-
dată îi chemă. Iar ei lă-
sând pe tatăl lor Zebedeu
în luntre cu cei ce lucrau
pe plată, l-au urmat pe el.

Isus vindecă un îndrăcit la Cafarnaum ***)

21 Veniră apoi în Cafar-
naum; şi îndată Isus in-
trând sâmbăta în sinago-
gă, îi învăţa. 22 Şi se mirau
toţi de învăţătura lui; căci
îi învăţa pe ei ca având
putere, iar nu ca cărtura-
rii.
23 Şi era în sinagoga
lor un om cu duh necurat,
care striga, 24 zicând: «Ce
avem noi cu tine, Isuse Na-
zarinene? Ai venit să ne
pierzi? Ştiu eu cine eşti:
Sfântul lui Dumnezeu».
25 Şi-l certă Isus, zicând:

---

*) Matei 4, 1-11; Luca 4, 1-13.
**) Matei 4, 18-22; Luca 5, 1-11.
***) Luca 4, 31-37.
13. *Şi stătea cu fiarele...* adică în pustiul acesta al Iudeii nu erau decât fiare.
21. *Cafarnaum,* pe timpul Domnului Isus, era oraş şi port însemnat pe lacul Galileii.

«Taci și ieși din omul ace-
sta». 26 Atunci scuturân-
du-l duhul cel necurat și
strigând cu glas tare, ieși
dintr'însul. 27 Și se mirară
toți încât se întrebau unii
pe alții, zicând: «Ce este
aceasta? Și ce este această
învățătură nouă? Căci cu
putere poruncește și du-
hurilor necurate, și ele
ascultă de dânsul». 28 Și i
se duse îndată vestea în
tot ținutul Galileii.

Vindecă pe soacra lui Petru *)

29 Și cum ieșiră din sina-
gogă, intrară în casa lui
Simon și a lui Andrei cu
Iacob și cu Ioan. 30 Iar
soacra lui Simon zăcea
prinsă de friguri; și înda-
tă îi vorbiră de dânsa. 31 Și
el apropiindu-se atunci
și apucând-o de mână, o
ridică; și îndată o lăsară
frigurile, și ea începu a le
sluji lor.

Vindecă bolnavi **)

32 Iar când se făcu sea-
ră și apuse soarele, adu-
seră la dânsul pe toți bol-
navii și îndrăciții. 33 Și
toată cetatea era adunată
la ușă. 34 Și vindecă pe
mulți cari pătimeau de
multe feluri de boale, și
alungă mulți diavoli, dar
nu-i lăsa să vorbească,
pentrucă-l cunoșteau. 35 Și
a doua zi, sculându-se dis-
de-dimineață, ieși, și se
duse într'un loc pustiu și
acolo se ruga. 36 Iar Simon
și acei ce erau cu el se du-
seră după dânsul. 37 Și
aflându-l, îi ziseră: «Toți
te caută». 38 Și el le-a
grăit: «Să mergem în sa-
tele și orașele vecine, ca
să predic și acolo, căci
pentru aceasta am venit».
39 Și predica în sinagogele
lor și în toată Galileea,
scoțând afară pe diavoli.

Vindecarea unui lepros ***)

40 Și veni la el un le-
pros, care rugându-l și
îngenunchindu-se, îi zise:
«Dacă vrei, poți să mă
curățești». 41 Iar Isus, fă-
cându-i-se milă, își întin-

---

*) Matei 8, 14-17; Luca 4, 38-39.
**) Matei 4, 23-25; Luca, 40-44.
***) Matei 8, 1-2; Luca 5, 12-16.

26. «Diavolul, zice sf. Grigore, obișnuește să atace cu ispite mai grele sufletul pe care-l vede că-i scapă din ghiare. De aceea chinuește mai tare pe acest îndrăcit, din care e silit să iasă».

27. Invățătura aceasta era aceeași dată și de alții, dar pu-

se mâna, şi atingându-l,
îi grăi: «Vreau, curăţăşte-
te!». [43] Şi cum zise (ace-
stea), îndată se depărtă
lepra dela cel bolnav, şi
se curăţi. [43] Dar Isus mu-
strându-l, îl alungă în-
dată, [44] şi-i zise: «Vezi să
nu spui nimănui, ci mergi
de te arată preotului şi
dă pentru curăţirea ta ce-
le ce a poruncit Moise în-
tru mărturia lor». [45] Iar el
plecând, începu a striga
şi a vesti cele întâmplate,
aşa încât Isus nu mai pu-
tea să intre făţiş în ceta-
te, ci sta afară în locuri
pustii, şi veneau la dânsul
de pretutindeni.

CAPUL 2.

Vindecarea paraliticului *)

[1] Iar după câteva zile,
iarăşi intră Isus în Cafar-
naum. [2] Şi când se auzi că
este în casă, se adunară
mulţi, încât nu mai încă-
peau nici pe lângă uşă; şi
el le predica lor cuvântul.
[3] Atunci veniră la dânsul
(nişte oameni), aducând
un paralitic, pe care îl
purtau patru inşi. [4] Dar
neputând ei să-l înfăţişe-
ze lui Isus din pricina
mulţimii, desvăliră acope-
rişul din partea unde era,
şi făcând o deschizătură,
scoborîră patul în care ză-
cea paraliticul. [5] Iar Isus,
văzând credinţa lor, zise
paraliticului: «Fiule, ţi se
iartă păcatele». [6] Şi şe-
deau acolo unii din căr-
turari, cugetând în inimi-
le lor: [7] «Pentru ce vorbe-
şte aşa? Acesta huleşte.
Cine poate ierta păcatele
fără numai unul Dumne-
zeu?» [8] Şi îndată cuno-
scând Isus cu duhul său
că aşa gândeau în sine, le
zise lor: «Pentru ce cuge-
taţi acestea în inimile voa-
stre? [9] Ce este mai lesne
a zice paraliticului: Ţi se
iartă păcatele; sau a zi-
ce: Scoală-te, ia-ţi patul şi
umblă? [10] Dar ca să ştiţi
că Fiul omului are putere
de a ierta păcatele pe pă-
mânt, (zise paraliticului):
[11] Iţi zic: Scoală-te, ia-ţi
patul şi mergi la casa ta».

---

*) Matei, 9, 1-8; Luca 5, 17-26.

terea şi minunile cu care îşi întărea Isus învăţătura erau ceva nou.

44. *Intru mărturia lor...* Vezi nota dela Matei 8, 4.

4. Trebuie ştiut că în Răsărit acoperişul caselor era drept şi te puteai urca sus pe el pe o scară care era pe dinafară.

5. *Ţi se iartă păcatele...* Vezi nota dela Matei 9, 2.

10. *Fiul omului are putere...* Vezi nota dela Matei 9, 6.

12 Și îndată se sculă, și ridicându-și patul, se duse în fața tuturora, încât se mirau toți și slăveau pe Dumnezeu, zicând: «Niciodată n'am mai văzut așa ceva.

Chemarea lui Levi *)

13 Și ieși Isus iarăși la
mare, și tot poporul venea la dânsul, și el îl în-
văța. 14 Și trecând, văzu
pe Levi, fiul lui Alfeu, șezând la vamă, și-i zise: «Urmează-mă pe mine!» Și el sculându-se, îl ur-
mă. 15 Și se întâmplă că
fiind Isus la masă în casa lui, mulți vameși și păcătoși ședeau la masă împreună cu Isus și cu ucenicii lui; căci mulți erau
cari îl urmau. 16 Iar căr-
turarii și fariseii, văzându-l că mănâncă cu vameșii și cu păcătoșii, ziseră ucenicilor lui: «Pentru ce învățătorul vostru mănâncă și bea cu vameșii
și cu păcătoșii?» 17 Și au-
zind aceasta Isus, le zise lor: «N'au trebuință de doctor cei sănătoși, ci cei bolnavi; căci n'am venit să chem pe cei drepți, ci pe cei păcătoși».

Postul creștinesc **)

18 Ucenicii lui Ioan și
fariseii posteau; deci veniră și-i ziseră: «Pentru ce ucenicii lui Ioan și ai fariseilor postesc, iar ucenicii tăi nu postesc?» 19 Și
le zise Isus: «Oare pot să postească prietenii mirelui până când este mirele cu dânșii? Câtă vreme au pe mirele cu ei, nu
pot să postească. 20 Dar vor
veni zile când se va lua mirele dela ei, și atunci vor posti în zilele acelea.
21 Nimeni nu coase petec
de pânză nouă la haină veche; altfel, petecul nou trage din haina veche, și mai mare spărtură se fa-
ce. 22 Și nimeni nu pune
vin nou în foi vechi: altfel, vinul sparge foii, și vinul

---

*) Matei 9, 9-13; Luca 5, 27-32.
**) Matei 9, 14-17; Luca 5, 33-39.
13. *La mare... marea Galileii,* care e lacul Ghenezaret.
14. *Văzu pe Levi...* acesta este Matei, după cum însuși scrie în Evanghelia sa, 9, 9.
15. Vezi nota dela Matei 9, 10.
17. Vezi la Matei nota 9, 12.
20. Mirele e Cristos. Apostolii, prietenii mirelui, vor posti după moartea lui.

se varsă, şi foii pier; ci
vinul nou în foi noi tre-
buie să se pună».

Spicele de grâu şi sâmbăta *)

23 Şi se mai întâmplă că
umblând Domnul într'o
sâmbătă prin semănături,
ucenicii lui începură a
înainta şi a smulge spice.
24 Atunci îi ziseră fariseii:
«Iată, pentru ce fac sâm-
băta ce nu se cuvine?».
25 Iar el le răspunse: «Ni-
ciodată n'aţi citit ce a fă-
cut David când avu lipsă
şi flămânzi el şi cei ce
erau cu dânsul? 26 Cum
intră în casa lui Dumne-
zeu pe vremea lui Abiatar,
arhiereul, şi mâncă pâinile
punerii înainte, pe care nu
era învoit să le mănânce
fără numai preoţii, şi dete
şi celor ce erau cu dân-
sul?». 27 Şi le zise: «Sâm-
băta pentru om s'a făcut,
iar nu omul pentru sâm-
bătă. 28 Drept aceea stă-
pân este Fiul omului şi
pe sâmbătă».

CAPUL 3.

Vindecă mâna uscată **)

1 Şi Isus intră iarăşi în
sinagogă, şi era acolo un
om cu mâna uscată. 2 Iar
ei îl pândeau să vadă da-
că îl va vindeca sâmbăta,
ca să-l învinuiască. 3 Isus
zise omului care avea mâ-
na uscată: «Ridică-te şi
stai în mijloc». 4 Apoi le
zise: «Cuvine-se sâmbăta a
face bine, sau a face rău?
a mântui un suflet sau a-l
pierde?» Iar ei tăceau.
5 Şi căutând atunci la ei
cu mânie şi întristat pen-
tru orbirea inimii lor, zi-
se omului: «Intinde-ţi
mâna». Şi o întinse, şi i se
făcu mâna sănătoasă.
6 Iar fariseii, ieşind afară,
ţinură îndată sfat cu iro-
dianii împotriva lui cum
să-l piardă.

Alte minuni ale lui Isus ***)

7 Dar Isus se duse cu
ucenicii săi la mare, şi-l

*) Matei 12, 1-9; Luca 6, 1-5.
**) Matei 12, 10-13; Luca 6, 6-11.
***) Matei 12, 15-21.
26. *Pâinile punerii înainte*... Vezi nota dela Matei 12, 4.
2. *Iar ei*... adică fariseii, despre care e vorba în capul de mai sus, stih. 24.
5. Mânia lui Isus nu era din inimă, ci numai pe dinafară, ca să arate fariseilor că erau vrednici de pedeapsa lui Dumnezeu. Fariseii erau făţarnici: păcătoşi mari, dar voiau să-i cinstească oamenii ca pe sfinţi. Vezi Matei 3, 7 şi tot cap. 23.

urmă mulţime mare de
popor din Galileea şi din
Iudeea, 8 şi din Ierusalim
şi din Idumeea şi de din-
colo, de Iordan; şi mare
mulţime dimprejurul Ti-
rului şi al Sidonului, au-
zind cele ce făcea, veniră
la dânsul. 9 Şi zise uceni-
cilor să-i aducă o luntre
din pricina gloatei, ca să
nu-l strivească. 10 Căci pe
mulţi îi vindeca, încât nă-
văleau spre dânsul, ca să
se atingă de el, toţi cari
aveau vreo boală. 11 Şi du-
hurile necurate când îl
vedeau, îngenunchiau îna-
intea lui şi strigau, zi-
când: «Tu eşti Fiul lui
Dumnezeu». 12 Iar el le
certa aspru, ca să nu-l
vădească.

Cei doisprezece Apostoli *)

13 Apoi urcându-se pe
munte, pe care a voit el
i-a chemat la sine, şi au
venit. 14 Şi a rânduit doi-
sprezece, ca să fie cu el
şi să-i trimită să predice;
15 şi le-a dat putere să
vindece boalele şi să a-
lunge diavolii. 16 Deci a
rânduit pe cei doispreze-
ce: pe Simon, cărui îi pu-
se numele Petru, 17 şi pe
Iacob al lui Zebedeu şi pe
Ioan, fratele lui Iacob,
cărora le puse numele
Boanerges, adică fii tu-
netului; 18 şi pe Andrei, şi
pe Filip, şi pe Bartolomeu,
şi pe Matei, şi pe Toma,
şi pe Iacob al lui Alfeu,
şi pe Tadeu, şi pe Simon
Cananitul, 19 şi pe Iuda
Iscarioteanul, cel ce l-a
şi vândut. 20 Apoi intră în
casă, şi iarăşi se adună
poporul, încât nu puteau
nici să mănânce pâine.

Hula împotriva Duhului Sfânt **)

21 Şi auzind aceasta ai
săi, veniră să-l prindă,
căci ziceau: «Nu-şi este în

---

*) Matei 10, 1-5; Luca 6, 12-19.
**) Matei 12, 22-37; Luca 11, 14-28.

8. *Idumeea* era o ţărişoară la miazănoapte de Palestina. Işi trage numele dela *Edom* (Esau), fratele lui Iacob. Din ţara asta era Irod. - *Tirul,* oraş pe ţărmul mării Mediterane, era stăpânit de Romani. - *Sidonul,* întâia capitală a Feniciei, era mai la miazănoapte de Tir.

11. Inşişi diavolii, văzând faptele lui Isus, recunoscură că era Fiul lui Dumnezeu.

14. Vezi nota la Matei 10, 1.

20. *Să mănânce pâine...* adică nu puteau să stea la masă.

21. *Ai săi...* însemnează câteva din rudele lui Isus.

fire». [22] Iar cărturarii cari
veneau din Ierusalim, zi-
ceau: «Are pe Beelzebub şi
cu căpetenia diavolilor
scoate pe diavoli». [23] Dar
Isus, chemându-i la sine,
le grăi lor în pilde: «Cum
poate Satana să scoată pe
Satana? [24] Şi dacă o îm-
părăţie se desbină în si-
ne, nu poate împărăţia
aceea să stea. [25] Şi dacă o
casă se desbină în sine,
nu poate casa aceea să
stea. [26] Deci dacă Satana
s'a sculat însăşi asupra sa
şi s'a desbinat, nu va pu-
tea să dăinuiască, şi gata
este să se sfârşească. [27] Ni-
meni nu poate să intre în
casa celui tare şi să-i je-
fuiască ceea ce are, dacă
nu va lega mai întâi pe
cel tare, şi atunci îi va
jefui casa. [28] Adevăr vă zic
vouă: Toate păcatele se
vor ierta fiilor oamenilor
şi chiar hulele ce le vor
fi rostit. [29] Dar cel ce va
huli împotriva Duhului
Sfânt, nu va avea iertare
în veci, ci vinovat va fi
de păcat veşnic». [30] Pen-
trucă ei ziceau: «Are duh
necurat».

Familia lui Isus *)

[31] Atunci veni mama lui
şi fraţii; şi stând afară,
trimiseră la el să-l cheme.
[32] Şi şedea lumea împre-
jurul lui, şi i-au zis unii:
«Iată mama ta şi fraţii
tăi sunt afară şi te caută».
[33] Şi răspunzând lor, le-a
zis: «Cine este mama mea
şi cine sunt fraţii mei?».
[34] Şi privind la cei ce şe-
deau împrejurul său, ro-
sti: «Iată mama mea şi
fraţii mei. [35] Căci oricine
va face voia lui Dumne-
zeu, acela este fratele meu
şi sora mea şi mama
mea».

CAPUL 4.

Pilda semănătorului **)

[1] Şi iar a început a în-
văţa lângă mare, şi se a-
dună la dânsul gloată

---

*) Matei 12, 46-50; Luca 8, 19-21.
**) Matei 13, 3-23; Luca 8, 4-18.
22. *Beelzebub*... însemnează *zeul muştelor* şi numeau aşa şi pe Satana.
27. Vezi nota dela Matei 12, 29.
29. Vezi nota dela Matei 12, 32.
30. Isus le-a dat învăţătura de mai sus, pentrucă ei ziceau că Mântuitorul are duh necurat. Iar vorbele acestea ale lor sunt o hulă împotriva Duhului Sfânt.
31. şi 32. Pentru acestea vezi notele dela Matei 12, 49 şi 50.

multă; așa încât intrând
el în luntre, sta pe mare,
iar toată lumea sta pe
uscat de-a-lungul țărmu-
lui. 2 Și-i învăța pe ei mul-
te în pilde și în învăță-
tura lui le spunea: 3 «A-
scultați! Iată a ieșit se-
mănătorul să semene. 4 Și
pe când semăna, o parte
din sămânță căzu lângă
drum, și veniră păsările
cerului și o mâncară. 5 Al-
tă parte căzu în loc pie-
tros, unde n'avea pământ
mult, și îndată răsări, căci
n'avea pământ adânc;
6 dar când răsări soarele,
se păli, și pentrucă n'avea
rădăcină, se uscă. 7 Altă
parte căzu în spini, și cre-
scură spinii și o înnădu-
șiră, și nu dădu rod. 8 Iar
alta căzu în pământ bun
și dete roadă care crescu
și se înmulți; și aduse una
treizeci, alta șaizeci și al-
ta o sută». 9 Și zicea: «Ci-
ne are urechi de auzit, să
audă».
10 Iar când fu singur,
îl întrebară despre pil-
dă cei doisprezece cari
erau cu dânsul. 11 Și le zi-
se lor: «Vouă vi s'a dat să
știți taina împărăției lui
Dumnezeu, iar celor de
afară toate prin pilde li
se fac, 12 pentru ca pri-
vind să privească și să nu
vadă, și auzind să audă și
să nu înțeleagă, ca nu
cumva să se întoarcă și să
li se ierte păcatele». 13 Apoi
le zise: «Nu înțelegeți pil-
da aceasta? Cum veți în-
țelege toate celelalte pil-
de? 14 Cel ce seamănă, sea-
mănă cuvântul. 15 Cei ce
sunt lângă drum, sunt
aceia în cari se seamănă
cuvântul; dar după ce l-au
auzit, îndată vine Satana
și ia cuvântul ce s'a se-
mănat în ei. 16 Deaseme-
nea, cei ce au primit să-
mânța în loc pietros, sunt
aceia cari, auzind cuvân-
tul, îndată îl primesc cu
bucurie; 17 dar n'au rădă-
cină în sine, ci țin până
la o vreme; după aceea

11. Vezi nota dela Matei 13, 11.

14. *Cel ce seamănă...* este Mântuitorul nostru. - *Cuvântul* este sfânta Evanghelie. Cuvântul acesta trebuie ascultat cu smerenie, cu credință și cu voința tare de a face ceea ce ne învață. Astfel ascultat, cuvântul lui Dumnezeu aduce în sufletele noastre roadă însutită. Puțini însă îl ascultă cum trebuie. Unii nu-l ascultă cu evlavie; atunci sămânța cade lângă drum și diavolul (păsările) o iau. - Unii îl ascultă cu inimă, fără voința de a-l împlini; sămânța cade atunci în loc pietros, și mai târziu, cu toate că a răsărit îndată, se

făcându-se strâmtorare
sau prigonire pentru cu-
vânt, îndată se smintesc.
18 Şi ceilalţi cari primesc
sămânţa între spini, sunt
aceia cari ascultă cuvân-
tul, 19 dar grijile veacului
şi înşelăciunea bogăţiilor
şi celelalte pofte intrând
în ei, înnăduşă cuvântul şi
neroditor îl fac. 20 Iar cei
ce au primit sămânţa în
pământ bun, sunt aceia
cari ascultă cuvântul şi-l
primesc şi aduc roadă, u-
nul treizeci, altul şaizeci,
altul o sută».
21 Şi le mai zise: «Oare
se aduce făclia, ca să
se pună sub obroc, sau
sub pat? Oare nu ca
să se pună în sfeşnic?
22 Căci nimic nu este
ascuns care să nu se vă-
dească, şi nimic făcut în
taină care să nu iasă la
lumină. 23 De are cineva
urechi de auzit, să audă».
24 Şi le zise: «Luaţi seama
la cele ce auziţi. Cu ce
măsură măsuraţi, vi se
va măsura şi vouă, şi vi
se va adăuga. 25 Căci ce-
lui ce are, i se va da; iar
celui ce n'are, şi ceea ce
are i se va lua».

Grâul şi secerişul

26 Şi a mai zis încă:
«Aşa e cu împărăţia lui
Dumnezeu cum este cu
omul care aruncă sămân-
ţa în pământ; 27 el doar-
me noaptea, ziua se scoa-
lă: iar sămânţa răsare şi
creşte fără să ştie el.
28 Căci pământul dela si-
ne rodeşte întâi paiu, apoi
spic, după aceea grâu plin
în spic. 29 Iar când se coa-
ce rodul, îndată i se pune
secerea, pentrucă a sosit
secerişul».

---

usucă. - Iar alţii ascultă cuvântul, dar sunt adânciţi în griji vremelnice, ori sunt plini de patimi, care, ca nişte spini, înnăduşă sămânţa.

21. *Făclia* este învăţătura lui Isus dată prin pilde. El vrea să cunoască toţi învăţătura sa. Dacă mulţi n'o înţeleg, vina e a lor, pentrucă n'o ascultă cum trebuie.

22. *Nu este nimic ascuns...* adică pildele Mântuitorului, ascunse acum necredincioşilor, se vor vădi într'o zi prin munca şi predicarea Apostolilor.

26. *Aşa este împărăţia lui Dumnezeu...* Precum rodul nu atârnă dela acel ce seamănă sămânţa, tot aşa şi rodul cuvântului dumnezeesc nu atârnă dela cel ce predică, ci dela Dumnezeu. Deci Apostolilor le rămâne taină cum se întorc oamenii la credinţă la predicarea lor: precum şi pentru ţăran e o taină cum rodeşte samânţa, şi de aceea să nu se mândrească dacă li se descoperă tainele cereşti.

Grăuntele de muştar *)

30 Şi iar zise: «Cu ce
vom asemăna împărăţia
lui Dumnezeu? sau cu ce
pildă o vom înfăţişa? 31 E-
ste ca un grăunte de mu-
ştar, care, când se seamă-
nă în pământ, este cel mai
mic dintre toate seminţele
de pe pământ. 32 Dar du-
pă ce se seamănă, creşte,
şi se face mai mare decât
toate legumele şi face ra-
muri mari, încât sub um-
bra lui pot să se adăpo-
stească păsările cerului».
33 Şi cu pilde multe ca ace-
stea le grăia lor cuvântul,
după cum puteau să-l a-
sculte. 34 Iar fără pilde nu
le grăia, dar a parte le
deslega pe toate ucenicilor
săi.

Isus linişteşte furtuna **)

35 Şi le zise lor în ziua ace-
ea, când se făcu seară:
«Să trecem la celalt mal».
36 Şi slobozind ei mulţimea,
îl luară aşa cum era în
luntre; şi alte luntri erau
cu dânsul. 37 Şi se făcu
furtună mare, care arun-
ca valuri în luntre, încât
se umplea luntrea. 38 Iar
Isus era la cârmă, şi dor-
mea pe un căpătâiu: şi-l
treziră şi-i ziseră: «Invă-
ţătorule, nu-ţi este grijă
că pierim?» 39 Atunci scu-
lându-se, certă vântul şi
zise mării: «Taci, linişte-
şte-te!» Şi vântul stătu, şi
se făcu linişte mare. 40 Şi
le zise lor: «Pentru ce vă
temeţi? N'aveţi încă cre-
dinţă?» 41 Iar ei fură cu-
prinşi de frică mare, şi zi-
ceau unii către alţii: «Ci-
ne este acesta, căci şi vân-
tul şi marea îl ascultă?».

CAPUL 5.

Vindecarea unui îndrăcit *)**

1 Şi ajunseră la celălalt
ţărm al mării în ţinutul
Gherasenilor. 2 Şi ieşind
Isus din luntre, îndată îi

*) Matei 13, 31-32; Luca 13, 18-19.
**) Matei 8, 23-27; Luca 8, 22-25.
***) Matei 8, 28-34; Luca 8, 26-39.

34. Mântuitorul întrebuinţa mai totdeauna *pilda* când vorbea despre împărăţia cerurilor şi rar vorbea poporului fără pilde.

35. Era pe lacul *Ghenezaret,* sau, cum i se mai zicea, *lacul Galileii.*

39. Vezi nota dela Matei 8, 26.

40. Când Dumnezeu e cu noi, nu trebuie să ne temem de nimic.

2. Vezi nota dela Matei 8, 28.

veni înainte din morminte
un om cu duh necurat,
[3] care avea locuinţa în
morminte; şi nimeni nu
putea să-l ţină legat nici
cu lanţuri de fier. [4] Căci
de multe ori fiind legat cu
obezi şi în lanţuri, rupsese
lanţurile şi sfărâmase obe-
zile, şi nimeni nu putea
să-l domolească. [5] Şi era
pururea ziua şi noaptea
prin morminte şi prin
munţi, strigând şi lovin-
du-se cu pietre. [6] Văzând
el de departe pe Isus, a
alergat şi i s'a închinat
[7] şi strigând cu glas tare,
zise: «Ce ai cu mine, Isu-
se, Fiul Dumnezeului ce-
lui prea Inalt? Te jur pe
Dumnezeu, să nu mă mun-
ceşti». [8] Căci Isus îi zicea:
«Ieşi, spirit necurat, din
omul acesta!» [9] Şi-l între-
bă: «Care-ţi este nume-
le?» Iar el răspunse: «Le-
giune îmi este numele,
căci suntem mulţi». [10] Şi-l
ruga mult să nu-l izgo-
nească din ţinutul acela.
[11] Şi era acolo lângă mun-
te o turmă mare de porci,
cari păşteau. [12] Şi-l ru-
gau pe dânsul duhurile,
zicând: «Trimite-ne în
porci, ca să intrăm în-
tr'înşii». [13] Iar Isus le de-
te voie îndată. Deci ieşind
duhurile necurate, intra-
ră în porci; şi turma ca
la două mii se aruncă nă-
valnic în mare şi se înne-
cară. [14] Iar cei ce păşteau
porcii, fugiră şi vestiră în
oraş şi la câmp. Si au
ieşit oamenii să vadă ce
se făcuse; [15] şi veniră la
Isus şi văzură pe cel ce
fusese îndrăcit, şezând
jos, îmbrăcat şi întreg la
minte, şi se înspăimânta-
ră. [16] Iar cei ce văzuseră, le
povestiră lor ce se făcuse
celui îndrăcit şi porcilor.
[17] Atunci ei începură a ru-
ga pe Isus să iasă din ho-
tarele lor. [18] Şi pe când
intra el în luntre, îl rugă
cel ce fusese îndrăcit să
poată rămânea cu dân-
sul; [19] Iar Isus nu-l lăsă,
ci-i zise: «Mergi în casa
ta la ai tăi şi le veseşte
câte ţi-a făcut ţie Dom-
nul şi cum te-a miluit».
[20] Şi el se duse şi începu
să vestească în Decapole

9. *Legiunea* se compunea din 6000 de ostaşi. Aici însemnează un număr mare.
10. *Şi-l ruga mult...* prin aceasta arată că nu poate face nimic oamenilor fără voia lui Dumnezeu.
18. Voia să fie din numărul ucenicilor. Insă Isus socoti că e spre mai mare slavă a lui Dumnezeu, dacă cel vindecat va rămânea acasă, ca toţi să-l vadă.

toate câte îi făcuse Isus;
şi toţi se minunau.

Inviază pe fiica lui Iair şi vindecă pe femeia cu curgere de sânge

21 Şi după ce trecu iarăşi
Isus cu luntrea la celălalt
mal, se adună gloată mul-
tă în jurul lui, şi el era
lângă mare. 22 Atunci a
venit unul din mai marii
sinagogei cu numele Iair,
şi văzându-l, îi căzu la
picioare, 23 şi-l ruga mult,
zicând: «Fiica mea este
pe moarte; vino de-ţi pu-
ne mâna peste ea, ca să
se tămăduiască şi să tră-
iască».
24 Şi se duse Isus cu
el, şi mare mulţime de
oameni îl urmau şi-l îm-
bulzeau. 25 Atunci o fe-
meie care avea curgere de
sânge de doisprezece ani,
26 şi care multe pătimise
dela mai mulţi doctori
şi-şi cheltuise toată averea
şi nu-i folosise nimic, ba
încă îi mergea mai rău,
27 auzind de Isus, a venit
pe dinapoi prin mulţime
şi a atins hainele lui:
28 căci zicea: «De mă voiu
atinge numai de hainele
lui, mă voiu tămădui».
29 Şi îndată îi secă izvorul
sângelui ei şi simţi în
trup că se vindecase de
boală. 30 Iar Isus cuno-
scând îndată în sine pu-
terea ce ieşise dintr'însul
şi întorcându-se spre mul-
ţime, zise: «Cine s'a atins
de hainele mele?». 31 Şi-i
ziseră ucenicii: «Vezi mul-
ţimea îmbulzindu-se şi
zici: Cine s'a atins de
mine?».
32 Iar Isus căută împrejur
să vadă pe aceea care fă-
cuse aceasta. 33 Iar femeia
plină de frică şi tremu-
rând, căci ştia ce se pe-
trecuse în sine, veni şi că-
zu înaintea lui şi-i spuse
tot adevărul. 34 Iar Isus îi
zise: «Fiică, credinţa ta
te-a mântuit: mergi în
pace şi fii tămăduită de
boala ta».
35 Pe când vorbea încă,

---

27. Ea veni pe ascuns pe dinapoi, deoarece boala asta era foarte uricioasă la Evrei, ba chiar le era oprit de a avea relaţie cu cei atinşi de astfel de boale.

30. Pentrucă puterea aceasta era proprie a lui Isus; nu făcea el minuni ca sfinţii, cari le fac nu prin puterea lor, ci prin puterea ce o primesc dela Dumnezeu.

32. Ii era prea bine cunoscut cine îl atinsese, dar voia să atragă luarea aminte a Apostolilor şi a poporului asupra minunii şi să îndatoreze pe femeie a povesti ce i se făcuse.

veniră dela mai ma-
rele sinagogei, zicându-i:
«Fiica ta a murit: ce mai
superi pe învăţătorul?».
36 Iar Isus, auzind cuvân-
tul acesta, zise mai mare-
lui sinagogei: «Nu te te-
me, crede numai!». 37 Şi
nu lăsă pe nimeni să-l ur-
meze fără numai pe Pe-
tru, pe Iacob şi pe Ioan,
fratele lui Iacob. 38 Şi ajun-
gând la casa mai marelui
sinagogei, văzu zarvă şi
popor care plângea şi se
văita tare. 39 Şi intrând, le
zise: «Pentru ce vă tur-
buraţi şi plângeţi? Copila
n'a murit, ci doarme».
40 Şi râdeau de dânsul.
Dar Isus, alungând afară
pe toţi, luă pe tatăl şi pe
mama fetei şi pe cei ce
erau cu dânsul, şi intră
unde zăcea fata. 41 Şi apu-
când fata de mână, îi zi-
se: «Talita cumi», ce se
tâlcueşte: «Copilă (îţi po-
runcesc), scoală-te». 42 Şi
îndată se sculă copila şi
umblă; căci era de doi-
sprezece ani; şi toţi se ui-
miră foarte. 43 Iar Isus le
porunci cu stăruinţă să
nu ştie nimeni aceasta, şi
zise să se dea copilei să
mănânce.

CAPUL 6.

Isus la Nazaret *)

1 Şi plecând de acolo, se
duse în patria sa, şi-l ur-
mară ucenicii. 2 Şi fiind
sâmbătă, începu să înveţe
în sinagogă; şi mulţi, au-
zindu-l, se mirau de învă-
ţăturile lui şi ziceau: «De
unde are el acestea toate?
şi ce este înţelepciunea ce
i s'a dat? şi aceste minuni
ce prin mâinile lui se fac?

---

*) Matei 13, 53-58; Luca 4, 16-30.

39. Vezi nota dela Matei 9, 24.

40. *Râdeau de dânsul*... pentrucă ştiau sigur că copila murise şi nu ştiau cu ce înţeles vorbea Isus.

43. Vezi nota dela Matei 9, 30.

1. *Plecând de acolo,* din Cafarnaum; se duse în patria sa... la Nazaret.

2.-4. *Se mirau de învăţătura lui,* căci ştiau că Isus nu învăţase la nicio şcoală; se mirau de minunile lui, pentrucă il credeau om ca toţi oamenii, fiul Mariei.

Surorile lui nu sunt aici... Isus, născut din Fecioara Maria prin puterea Duhului Sfânt, n'avea fraţi nici surori. Prin *fraţi* şi *surori* se'nţeleg aici verii şi *verişoarele*. Vezi şi nota dela Matei 13, 56.

Se sminteau, pentrucă voiau să vadă minuni. Isus nu le făcea pentru necredinţa ‹lor. Dumnezeu face uneori minuni şi pentru cei ce nu cred, de regulă însă cere credinţă.

3 Nu este acesta lemnarul,
fiul Mariei și fratele lui
Iacob, al lui Iosif, al lui
Iuda și al lui Simon? și
surorile lui nu sunt aici la
noi?» Și se sminteau din
pricina lui. 4 Iar Isus le
zicea: «Nu este proroc
dispreţuit decât numai
în patria sa şi în casa
sa și în familia sa». 5 Și
nu putu acolo să facă
nici o minune, afară de
vindecarea câtorva bolnavi
prin punerea mâinilor
peste ei. 6 Și se mira de
necredinţa lor; şi umbla
prin satele de primprejur,
învăţând.

Trimiterea Apostolilor *)

7 Și a chemat pe cei doisprezece
şi a început a-i
trimite doi câte doi, şi le-a
dat putere asupra duhurilor
necurate. 8 Și le-a poruncit
să nu ia nimic pe
cale afară de toiag: nici
traistă, nici pâine, nici
bani în brâu; 9 ci încălţaţi
să fie cu sandale şi să nu
aibă două tunici. 10 Și le
zicea lor: «Oriunde veţi
intra în casă, rămâneţi
acolo până ce veţi pleca
de acolo. 11 Iar oricine nu
vă va primi nici nu vă va
asculta, ieşind de acolo,
scuturaţi-vă praful de pe
picioarele voastre spre
mărturie lor». 12 Deci plecând,
predicau (oamenilor)
să se pocăiască; 13 și
draci mulţi scoteau și ungeau
cu untdelemn pe
mulţi bolnavi şi-i vindecau.

Moartea lui Ioan Botezătorul **)

14 Şi a auzit regele Irod
vorbindu-se de Isus (căci
se răspândise numele lui)
şi zicea: «Ioan Botezătorul
s'a sculat din morţi și
pentru aceasta se fac minuni
prin el». 15 Alţii ziceau:
«Acesta este Ilie».
Iar alţii ziceau: «E proroc,
sau ca unul din proroci».
16 Iar Irod, auzind acestea,
spuse: «Acesta este Ioan,
căruia i-am tăiat capul;
s'a sculat din morţi».

---

*) Matei 10, 1-42; Luca 9, 1-6.
**) Matei 14, 1-12; Luca 9, 7-9.
11. *Spre mărturie lor...* adică ca să le fie dovadă că voi nu mai puteţi avea relaţie cu dânşii, pentrucă nu vor să primească dumnezeiasca religie ce o predicaţi.
13. *Ungeau cu untdelemn...* Nu e vorba aci de o ceremonie sau rit sacru, ci de un obiceiu comun la evrei de a unge cu untdelemn bolnavii, ca o medicină.
14. Vezi nota Matei 14, 1 şi 2.

17 Căci Irod trimisese să
prindă pe Ioan şi-l legase
în temniţă din pricina Iro-
diadei, femeia lui Filip,
fratele său, pe care i-o lua-
se. 18 Pentrucă zicea Ioan
lui Irod: «Nu ţi e învoit să
ţii pe femeia fratelui tău».
19 Iar Irodiada îi întindea
curse şi voia să-l omoare,
dar nu putea; 20 căci Irod
se temea de Ioan ştiindu-l
om drept şi sfânt, şi-l
ocrotea; multe făcea după
sfatul lui, şi cu drag îl
asculta.

21 Dar venind o zi priel-
nică, Irod făcu ospăţ
de ziua naşterii sale celor
mai mari ai curţii, căpita-
nilor şi celor mai de sea-
mă din Galileea. 22 Şi in-
trând fiica Irodiadei, jucă;
şi plăcând lui Irod şi celor
ce şedeau la masă cu dân-
sul, regele zise fetei: «Ce-
re-mi ce vrei şi-ţi voiu
da». 23 Şi-i jură: «Tot ce-
mi vei cere, îţi voiu da, fie
chiar şi jumătate din îm-
părăţia mea». 24 Iar ea
ieşind, zise mamei sale:
«Ce să cer?» Şi ea zise:
«Capul lui Ioan Botezăto-
rul». 25 Şi ea numaidecât
intrând repede la rege,
ceru, zicând: «Vreau să-mi
dai pe dată în tipsie ca-
pul lui Ioan Botezătorul».
26 Şi se întristă regele; dar
pentru jurământ şi pen-
tru cei ce şedeau cu dân-
sul la masă, nu voi s'o ne-
socotească; 27 ci trimise
un calău cu porunca să a-
ducă în tipsie capul lui
Ioan. Şi acesta îi tăie ca-
pul în temniţă, 28 şi adu-
cându-l în tipsie, îl dădu
fetei, iar fata îl dădu mai-
cii sale. 29 Şi auzind ace-
stea ucenicii lui, veniră
şi-i ridicară trupul şi-l
puseră într'un mormânt.

Intoarcerea Apostolilor

30 Şi adunându-se Apo-
stolii la Isus, îi vestiră
toate câte le făcuse ei şi
învăţase. 31 Iar el le-a zis:
«Veniţi la o parte în pu-
stiu şi vă odihniţi puţin».
Căci erau mulţi cari ve-
neau şi se duceau, încât ei
nici nu aveau vreme să

---

22. *Fiica Irodiadei* se numea *Salome*.
24. *Capul lui Ioan Botezătorul* îl cere Irodiada, ca să nu-l vadă şi să nu-l mai audă mustrând-o pentru fărădelegile ei. Cel drept şi zelos pentru mărirea lui Dumnezeu şi păstrarea legii trebuie să se aştepte la prigonire şi chiar la moarte.
26. Este superstiţie a crede că eşti dator să ţii un jurământ nelegiuit.

mănânce. [32] Şi intrând în
luntre, se duseră la o par-
te în loc pustiu. [33] Dar
mulţi, văzându-i când se
duceau, îi cunoscură, şi a-
lergară acolo pe jos din
toate cetăţile şi ajunseră
înaintea lor.

Intâia înmulţire a pâinilor *)

[34] Deci când ieşi Isus (din
luntre), văzu popor mult
şi i se făcu milă de oameni,
pentrucă erau ca oile
care n'au păstor, şi începu
a-i învăţa multe. [35] Şi fă-
cându-se seară, se apro-
piară ucenicii de dânsul
şi-i ziseră: «Locul acesta
este pustiu, şi ceasul târ-
ziu; [36] dă-le drumul să se
ducă în cetăţile şi sa-
tele dimprejur şi să-şi
cumpere de mâncare».
[37] Iar el răspunzând, le zi-
se: «Daţi-le voi să mă-
nânce». Ei îi ziseră: «Să
mergem dar să cumpărăm
pâini de două sute de
dinari si să le dăm să mă-
nânce?» [38] Iar el întrebă:
«Câte pâini aveţi? Mergeţi
şi vedeţi». Şi după ce vă-
zură, ziseră: «Cinci, şi doi
peşti». [39] Atunci le porunci
să-i pună pe toţi rânduri-
rânduri pe iarbă verde.
[40] Şi se aşezară cete-cete,
câte o sută şi câte cinci-
zeci.
[41] Atunci luă Isus cele
cinci pâini şi cei doi peşti
şi, căutând la cer, binecu-
vântă şi frânse pâinile şi
le dete ucenicilor săi, ca
să le pună înaintea oame-
nilor; şi pe cei doi peşti îi
împărţi la toţi. [42] Şi au
mâncat cu toţii şi s'au să-
turat. [43] Iar (ucenicii)
strânseră douăsprezece
coşuri pline cu fărâmituri
de pâine şi ce-a rămas
din peşti. [44] Iar cei ce
mâncase, erau cinci mii de
bărbaţi.

Isus umblă pe apă **)

[45] Şi îndată sili pe uceni-
cii săi să intre în luntre,
ca să meargă înainte de
el de cealaltă parte a mă-
rii la Betsaida, până ce el
va da drumul poporului.
[46] Şi după aceea se urcă pe
munte ca să se roage.
[47] Şi când se făcu seară,
luntrea era în mijlocul
mării, iar Isus singur pe
uscat. [48] Şi văzând că uce-

*) Matei 14, 13-21; Luca 9, 10-17; Ioan 6, 1-15.
**) Matei 14, 22-33; Ioan 6, 16-21.
37. *Două sute de dinari* fac cam o sută şaizeci lei.
48. Adică pe la 3 dimineaţa.

nicii se munceau la vâslit
(căci vântul le era împo-
trivă), veni la ei în straja
a patra a nopții umblând
pe mare; și voi să treacă
pe lângă dânșii. [49] Iar ei
văzându-l că umblă pe
mare, crezură că este o
nălucă și au strigat. [50] Căci
toți l-au văzut și s'au
înspăimântat. Și Isus în-
dată le vorbi și le zise:
«Incredeți-vă, eu sunt, nu
vă temeți!» [51] Și se sui la
ei în luntre, și stătu vân-
tul. Iar ei și mai mult se
mirau în sine. [52] Căci nu
pricepuse minunea pâini-
lor, deoarece era mintea
lor întunecată.

Isus vindecă bolnavi la Ghenezaret *)

[53] După ce trecură ma-
rea, veniră în pământul
Ghenezaretului și traseră
la mal. [54] Și cum ieșiră din
luntre, cunoscură numai-
decât pe Isus (oamenii de
acolo), [55] și cutreierând tot
ținutul acela, începură a
aduce pe paturi bolnavii
acolo unde auzeau că este
el. [56] Și oriunde intra
(Isus) în sate, sau în ora-
șe, ori cătune, puneau bol-
navii pe ulițe și-l rugau
ca cel puțin de poalele ve-
șmintelor lui să se atingă;
și câți se atingeau de el, se
vindecau.

CAPUL 7.

Fariseii și tradițiunea **)

[1] Atunci se adunară la
Isus fariseii și unii din
cărturari veniți din Ieru-
salim; [2] și văzură că unii
din ucenicii lui mâncau
pâine cu mâinile necurate,
adică nespălate.
[3] Căci fariseii și toți Iu-
deii, de nu-și spală cu
grijă mâinile, nu mănâncă,
ținând obiceiurile bătrâni-
lor. [4] Și când se întorc dela
târg, de nu se'mbăiază, nu
mănâncă; și alte multe
sunt ce le-au primit a le
păstra: spălarea pahare-
lor, a ulcioarelor, a căldă-
rilor și a paturilor. [5] Deci
îl întrebară fariseii și căr-
turarii: «Pentru ce uce-
nicii tăi nu umblă după

---

*) Matei 14, 34-36.
**) Matei 15, 1-20; Luca 11, 37-44.
56. Vezi nota dela Matei 14, 36.
3. *Obiceiurile* acestea erau rituale. Fariseii n'aveau adevărata conoștință a datoriei; țineau mai mult la aceste obiceiuri decât la legea lui Dumnezeu, precum se vede din dojana ce le-o dă Isus.

obiceiul bătrânilor, ci cu
mâinile nespălate mă-
nâncă pâine?» 6 Iar el ră-
spunzând, le zise: «Bine a
prorocit Isaia despre voi,
făţarnicilor, precum este
scris: Poporul acesta cu
buzele mă cinsteşte, dar
inima lui departe este de
mine; 7 şi în zădar mă cin-
stesc, învăţând învăţături
şi porunci omeneşti. 8 Căci
lăsând la o parte porunca
lui Dumnezeu, ţineţi obi-
ceiul bătrânilor, spă-
larea ulcioarelor şi a pa-
harelor, şi alte asemenea
ca acestea multe faceţi».
9 Şi le zicea lor: «Voi le-
pădaţi cu totul porunca
lui Dumnezeu, ca să ţineţi
obiceiul vostru. 10 Căci
Moise a zis: Cinsteşte pe
tatăl tău şi pe mama ta.
Şi: Cel ce va blestema pe
tatăl ori pe mama sa, cu
moarte să moară. 11 Iar voi
ziceţi: Dacă omul va zice
tatălui său, ori mamei sa-
le: Corban, adică am
juruit lui Dumnezeu bu-
nurile cu ce te-aş putea
ajuta (împlineşte le-
gea); 12 şi nu-l lăsaţi să
mai facă ceva tatălui, ori
mamei sale, 13 călcând cu-
vântul lui Dumnezeu pen-
tru aşezământul vostru pe
care voi l-aţi dat; şi altele
de acestea multe faceţi».
14 Şi chemând iarăşi po-
porul, zise: «Ascultaţi-mă
toţi şi înţelegeţi. 15 Nu este
nimic dinafară de om ca-
re, intrând într'însul, poa-
te să-l spurce; ci cele ce
ies dintr'însul, acelea sunt
care spurcă pe om. 16 De
are cineva urechi de auzit,
să audă». 17 Şi după ce in-
tră în casă, lăsând popo-
rul, ucenicii îl întrebară
de pilda aceasta. 18 Şi le
zise lor: «Şi voi aşa de ne-
pricepuţi sunteţi? Nu pri-
cepeţi că tot ce intră în
om de dinafară, nu poate
să-l spurce; 19 pentrucă nu
intră în inima lui, ci tre-
ce în pântece şi se aruncă
în loc ascuns?», declarând
curate toate bucatele. 20 Şi
zicea: «Ceea ce iese din
om, aceea spurcă pe om.

---

6. Cinstea datorită lui Dumnezeu este de două feluri: *lăuntrică* şi *de dinafară*. Cea dintâi, cea mai trebuincioasă, este cinstea ce trebuie s'o dea o fiinţă raţională. Celalaltă este numai desăvârşirea celei dintâi. Fără cea lăuntrică, cea de dinafară n'are rost.

10. Vezi nota della Matei 15, 5-9.

15. Vezi nota dela Matei 15, 11.

19. *Curate toate bucatele*... cuvinte obscure, probabil o glossă introdusă în text, care poate avea diverse interpretări.

[21]Căci dinăuntru, din inima
oamenilor ies gândurile
cele rele, preacurviile, cur-
viile, omorurile, [22] furtişa-
gurile, sgârcenia, vicleşu-
gurile, înşelăciunile, des-
frâul, pizma, hula, trufia,
nebunia. [23] Toate aceste
rele ies dinăuntru şi spur-
că pe om».

Cananeeanca *)

[24] Şi plecând apoi de a-
colo, se duse în hotarele
Tirului şi ale Sidonului, şi
intrând în casă, voi să nu
ştie nimeni de el. Dar nu
putu să rămână ascuns;
[25] căci îndată ce auzi de el
o femeie, a cărei fiică a-
vea duh necurat, intră şi
căzu la picioarele lui. [26]Iar
femeia era păgână, de ne-
am din Fenicia Siriei. Şi-l
rugă să scoată diavolul
din fiica ei. [27] Iar Isus îi
zise: «Lasă să se sature
mai întâi fiii; căci nu este
bine a lua pâinea fiilor şi
a o arunca câinilor». [28] Iar
ea răspunse şi-i zise: «A-
devărat, Doamne, dar şi
căţeii mănâncă sub masă
din fărâmiturile copiilor».
[29] Şi Isus îi zise: «Pentru
acest cuvânt mergi, a ieşit
diavolul din fiica ta». [30] Şi
întorcându-se acasă, găsi
copila zăcând în pat, şi
diavolul ieşise.

Vindecarea unui surdo-mut

[31] Şi ieşind iarăşi din
hotarele Tirului, veni prin
Sidon la marea Galileii
prin mijlocul ţinutului De-
capolei. [32]Atunci îi aduseră
pe unul surd şi mut, şi-l
rugară să-şi pună mâinile
pe dânsul. [33] Şi Isus luân-
du-l din mulţime la o par-
te, îşi puse degetele în u-
rechile lui, şi scuipând, îi
atinse limba; [34] şi căutând
la cer, suspină, şi-i zise:
«Efata», adică: «Deschi-
de-te». [35] Şi îndată i se de-
schise urechile, şi s'a des-
legat legătura limbii, şi
vorbea lămurit. [36] Iar Isus
le porunci lor să nu spună
nimănui; însă cu cât le
poruncea, cu atât mai
mult ei vesteau; [37] şi mai
mult se mirau, zicând:
«Toate le-a făcut bine; pe
surzi i-a făcut să audă şi
pe muţi să vorbească».

---

*) Matei 15, 21-28.
27. Vezi nota della Matei 15, 15, 60.
33. Isus cele mai multe minuni le făcea numai cu cuvântul, chiar şi din depărtare. Aici atinge urechile şi limba celui surd, ceremonii ce le face şi Biserica la Botezul pruncilor.

CAPUL 8.

A doua înmulţire a pâinii *)

1 In zilele acelea, adu-
nându-se iarăşi mult no-
rod şi neavând ce mânca,
Isus chemă pe ucenicii săi,
şi le zise: 2 «Mi-e milă de
popor, căci iată trei zile
sunt de când aşteaptă lân-
gă mine şi n'are ce mân-
ca; 3 şi de vom slobozi oa-
menii aceştia flămânzi la
casele lor, vor leşina pe
cale, căci unii din ei au
venit de departe». 4 Şi-i
răspunseră ucenicii: «De
unde va putea cineva să
sature pe aceştia cu pâine
aci în pustiu?» 5 Ii între-
bă: «Câte pâini aveţi?» Ei
răspunseră: «Şapte». 6 A-
tunci porunci Isus popo-
rului să şadă pe pământ;
şi luând cele şapte pâini şi
rugându-se, le frânse şi le
dete ucenicilor săi, ca să
le pună înainte, şi ei le
puseră înaintea mulţimii.
7 Şi mai aveau şi puţini
peştişori, şi el binecuvân-
tându-i, zise să-i pună şi
pe aceia înaintea lor. 8 Şi
mâncară şi se săturară, şi
(ucenicii) strânseră rămă-
şiţe de fărâmituri şapte
coşuri. 9 Iar cei ce mânca-
se, erau ca la patru mii;
după aceea le-a dat dru-
mul.

Semnul cerului **)

10 Şi îndată intrând în
luntre cu ucenicii săi, veni
în părţile Dalmanutei.
11 Atunci veniră fariseii, şi
începură a-l întreba, ce-
rându-i semn din cer, ca
să-l ispitească. 12 Iar Isus,
suspinând în sufletul său,
zise: «Pentru ce neamul
acesta cere semn? Adevăr
vă zic vouă, nu se va da
semn neamului acestuia».
13 Şi lăsându-i, intră iarăşi
în luntre, şi trecu la ce-
lălalt mal.

Alualtul fariseilor ***)

14 Iar (ucenicii) uitară să
ia pâine, şi mai mult decât
o pâine n'aveau cu dânşii
în luntre. 15 Şi le porunci,

---

*) Matei 15, 32-39.
**) Matei 16, 1-5.
***) Matei 16, 5-12.

10. *Dalmanuta* este după unii la răsărit de lacul Tiberiadei, în apropiere de Magdala.

12. *Isus suspină,* pentrucă vedea că fariseii, cu toate minunile ce le vedeau, rămâneau tari la inimă, şi nu se întorceau la Dumnezeu.

15. Irod era capul şi ocrotitorul saduceilor. Aluatul umflă

zicând: «Păziţi-vă de a-
luatul fariseilor şi de alu-
atul lui Irod». [16] Iar ei se
gândeau şi ziceau unul
către altul: «Fiindcă nu
avem pâine». [17] Isus cuno-
scând aceasta, le zise:
«Pentru ce gândiţi că n'a-
veţi pâine? Tot nu vă daţi
seama şi nu pricepeţi? Im-
pietrită încă vă este ini-
ma? [18] Aveţi ochi şi nu ve-
deţi? Aveţi urechi şi n'au-
ziţi? Nu v'aduceţi aminte,
[19] când am frânt cele cinci
pâini la cinci mii, câte co-
şuri pline de fărâmituri
aţi luat?». Ii răspunseră:
«Douăsprezece». [20] Şi când
cu cele şapte pâini la pa-
tru mii de oameni, câte
coşuri de fărâmituri aţi
luat?» Ii ziseră: «Şapte».
[21] Şi le zise lor: «Cum de
nu înţelegeţi încă?».

Orbul din Betsaida

[22] Iar când ajunseră în
Betsaida, îi aduseră un
orb şi-l rugară să-l atin-
gă. [23] Şi apucând pe orb
de mână, îl scoase afară
din sat, şi scuipând în o-
chii lui şi punându-şi mâi-
nile peste el, îl întrebă da-
că zăreşte ceva. [24] Iar el
deschizând ochii, zise:
«Văd oamenii cum umblă,
dar ca nişte copaci». [25] A-
tunci îşi puse Isus iarăşi
mâinile pe ochii lui; şi el
începu a vedea şi s'a în-
dreptat, şi vedea toate lă-
murit. [26] Şi-l trimise aca-
să, zicându-i: «Du-te la
casa ta, şi dacă intri în
sat, să nu spui nimănui
nimic».

Mărturisirea lui Petru *)

[27] De acolo merse Isus şi
ucenicii în satele Cezareii
lui Filip; şi pe cale între-
bă pe ucenicii săi, zi-
când: «Cine zic oamenii
că sunt eu?» [28] Ei i-au ră-
spuns: «Ioan Botezătorul;
alţii, Ilie; iar alţii, unul
din proroci». [29] Atunci le
zise lor: «Dar voi cine zi-

---

*) Matei 16, 13-20; Luca 9, 18-20.

pasta şi o acreşte; astfel sunt arătate cele două vìţii de căpitenie ale fariseilor şi ale saduceilor: mândria şi asprimea faţă de aproapele.

24. Pe orbul acesta nu-l vindecă dintr'odată, ori pentrucă aşa vrea, ori pentrucă şi-a arătat puterea potrivit cu credinţa lui, care fiind mică la început, nu se vindecă decât în parte. După ce-i crescu şi se desăvârşi credinţa, se vindecă pe deplin.

27. *Cezareea lui Filip* era un oraş la poalele munţilor Libani.

ceţi că sunt?» Şi răspun-
zând Petru, îi zise: «Tu
eşti Cristos». [30] Şi le-a po-
runcit cu tărie să nu spună
nimănui aceasta despre el.

Intâia vestire a patimii *)

[31] Şi apoi a început să-i
înveţe că Fiul omului tre-
buie să pătimească multe
şi să fie urgisit de bătrâni
şi de arhierei şi de cărtu-
rari şi să fie omorît, şi du-
pă trei zile să învieze. [32] Şi
vorbea cuvântul acesta pe
faţă. Iar Petru, trăgându-l
la o parte, începu a-l do-
jeni. [33] Iar Isus, întorcân-
du-se şi văzând pe uceni-
cii săi, a certat pe Petru,
zicând: «Fugi dela mine,
Satano, căci nu cugeţi cele
ce sunt ale lui Dumnezeu,
ci cele ce sunt ale oame-
nilor».

Urmarea lui Isus

[34] Şi chemând la sine
mulţimea împreună cu u-
cenicii săi, le zise lor: «De
voieşte cineva să vie după
mine, să se lepede de sine,
să-şi ia crucea sa şi să mă
urmeze. [35] Căci cine va voi
să-şi păstreze sufletul său,
îl va pierde; cine însă îşi
va pierde sufletul pentru
mine şi pentru Evanghelie,
şi-l va mântui. [36] Şi ce va
folosi omului de va câşti-
ga lumea întreagă, iar su-
fletul său şi-l va pierde?
[37] Sau ce va da omul în
schimb pentru sufletul
său? [38] Căci cine se va ru-
şina de mine şi de cuvin-
tele mele în mijlocul ace-
stui neam curvar şi păcă-
tos, şi Fiul omului se va
ruşina de dânsul când va
veni în mărirea Tatălui
său cu îngerii sfinţi». [39] Şi
le mai zicea: «Adevăr
zic vouă: că sunt unii aici
de faţă cari nu vor gusta
moartea până nu vor ve-
dea împărăţia lui Dum-
nezeu venind cu putere».

CAPUL 9.

Schimbarea la faţă **)

[1] După şase zile, Isus a
luat pe Petru şi pe Iacob

---

*) Matei 16, 21-23; Luca 9, 21-22.
**) Matei 17, 1-13; Luca 9, 28-36.

32. Pentrucă iubea mult pe Isus, n'ar fi voit să-l vadă pătimind şi murind.

33. Vezi nota dela Matei 16, 23.

38. *Acest neam curvar...* Părăsirea lui Dumnezeu este asemănată adesea în sf. Scriptură cu crima soţiei necredincioase care-şi părăseşte soţul legitim pentru un ibovnic.

39. Vezi nota dela Matei 16, 28.

1. *Pe un munte înalt,* pe muntele Tabor.

şi pe Ioan, şi i-a dus sin-
guri la o parte pe un mun-
te înalt şi se schimbă la
faţă înaintea lor. 2 Veş-
mintele lui se făcură stră-
lucitoare şi albe ca zăpa-
da, aşa cum nici un năl-
bitor pe pământ nu le
poate înălbi. 3 Atunci li se
arătară Ilie cu Moise, şi
vorbeau cu Isus. 4 Iar Pe-
tru, luând cuvântul, zise
lui Isus: «Invăţătorule,
bine ne este nouă a fi aci.
Să facem trei colibe, ţie
una, lui Moise una, şi lui
Ilie una». 5 Căci nu ştia ce
să spună, pentrucă erau
cuprinşi de frică. 6 Atunci
se ridică un nor care îi
umbri; şi din nor ieşi un
glas care zise: «Acesta
este Fiul meu cel iubit;
de el să ascultaţi. 7 Şi deo-
dată uitându-se ei îm-
prejur, pe nimeni nu mai
văzură afară de Isus sin-
gur cu ei. 8 Dar coborîn-
du-se ei de pe munte, le
porunci Isus să nu spună
nimănui ce văzuseră, pâ-
nă ce Fiul omului va în-
via din morţi. 9 Şi ei ţinu-
ră cuvântul acesta întru
sine, întrebându-se ce în-
seamnă: «Până ce va în-
via din morţi?». 10 Şi-l în-
trebară zicând: «Pentru
ce dar zic fariseii şi căr-
turarii că Ilie trebuie să
vină mai înainte?». 11 Iar
Isus, răspunzând, le zise:
«Ilie va veni mai înainte
şi va întocmi toate; şi,
cum e scris despre Fiul
omului, va avea multe de
pătimit şi va fi dispreţuit.
12 Dar vă zic că Ilie a şi
venit, şi i-au făcut ce au
voit, precum scris este de-
spre el». 13 Şi ajungând la
ucenicii săi, văzu mare
mulţime de popor împreju-
rul lor, şi pe cărturari
discutând cu ei. 14 Şi în-
dată tot poporul, văzând
pe Isus, se miră şi aler-
gând i se închinau. 15 A-
tunci îi întrebă Isus: «De-
spre ce discutaţi împreu-
nă?».

Vindecarea lunaticului *)

16 Şi răspunzând unul
din mulţime, zise: «Invă-
ţătorule, am adus la tine
pe fiul meu, care are un
duh mut; 17 şi oriunde îl
apucă, îl izbeşte de pă-
mânt, şi copilul face spu-

*) Matei 17, 14-20; Luca 9, 37-43.

3.-8.-11. şi 12. Vezi pentru acestea notele dela Matei 17, 3, 9, 11 şi 12.

14. *Se miră* şi se înspăimântă fiindcă «era numaidecât după schimbarea la faţă, şi-i strălucea faţa». (I. Bălan).

me şi scrâşneşte din dinţi
şi înţepeneşte. Am zis uce-
nicilor tăi să-l scoată, dar
n'au putut». [19] Iar Isus, ră-
spunzând, zise: «O neam
necredincios, până când
voiu fi cu voi? Până când
vă voiu suferi? Aduceţi-l
la mine!» [19] Şi i-l aduseră.
Iar îndată ce văzu pe Isus,
duhul îl scutură; şi izbit
de pământ, copilul se tă-
vălea făcând spumă la
gură. [21] Şi întrebă Isus pe
tatăl lui: «Câtă vreme
este de când i se întâm-
plă aceasta?» Îi răspunse:
«Din copilărie. [21] Şi adesea
l-a aruncat în foc şi în
apă, ca să-l piardă; dar
tu, dacă poţi ceva, fie-ţi
milă de noi şi ne ajută».
[22] Iar Isus îi zise: «Dacă
poţi crede, toate sunt cu
putinţă celui ce crede».
[23] Şi îndată strigă tatăl co-
pilului, zicând cu lacrimi:
«Cred, Doamne, ajută ne-
credinţa mea». [24] Iar Isus,
văzând că năvăleşte mul-
ţimea, certă pe duhul ne-
curat, zicând: «Duh mut
şi surd, îţi poruncesc să
ieşi dintr'însul şi să nu
mai intri în el». [25] Şi stri-
gând şi sguduindu-l tare,
duhul ieşi din copil, care
rămase ca mort; încât
mulţi ziceau: «A murit».
[26] Dar Isus apucându-l de
mână, l-a ridicat, şi el s'a
sculat. [27] Şi intrând Isus
în casă, îl întrebară uce-
nicii în taină: «Pentru ce
noi n'am putut să-l scoa-
tem?». [28] Şi le zise: «Soiul
acesta (de diavoli) cu ni-
mic nu se poate scoate de-
cât numai prin rugăciune
şi post».

A doua vestire a patimii *)

[29] Şi ieşind ei de acolo,
străbăteau Galileea; şi
Isus nu voia să ştie nimeni.
[30] Căci învăţa pe ucenici
şi le zicea: «Fiul omului
se va da pe mâinile oame-
nilor, şi-l vor ucide; şi
după ce-l vor ucide, a treia
zi va învia». [31] Dar ei nu
înţelegeau cuvântul acesta
şi se temeau să-l întrebe.

Smerenia şi îngăduinţa creştinească **)

[32] Şi veniră în Cafar-
naum. Şi după ce intrară
în casă, îi întrebă: «De-
spre ce vorbeaţi pe cale?»
[33] Iar ei tăcură, căci se

*) Matei 17, 21-22; Luca 9, 44-45.
**) Matei 18, 1-5; Luca 9, 46-50.
21. *Dacă poţi*... Omul acesta are credinţă slabă, dar Isus
i-o va întări.

certase pe cale, care din ei
ar fi mai mare. [34] Deci Isus
şezând, chemă pe cei doi-
sprezece şi le zise: «Cel ce
vrea să fie întâiul, să fie
cel din urmă din toţi şi
sluga tuturor». [35] Şi luând
un prunc, îl puse în mijlo-
cul lor; şi luându-l în
braţe, le zise: [36] «Oricine
primeşte pe unul din ace-
şti prunci în numele meu,
pe mine mă primeşte; şi
oricine mă primeşte pe
mine, nu pe mine mă pri-
meşte, ci pe acela care m'a'
trimis pe mine». [37] Şi-i ră-
spunse Ioan, zicând: «In-
văţătorule, am văzut un
om care scotea diavoli în
numele tău, şi l-am oprit,
pentrucă nu venea după
noi». [38] Iar Isus zise: «Nu-l
opriţi; căci nu este nimeni
care să facă o minune în
numele meu şi să mă vor-
bească îndată de rău;
[39] căci cine nu este împo-
triva noastră, cu noi este.
[40] Şi oricine vă va da un
pahar de apă în numele
meu, pentrucă sunteţi ai lui
Cristos, adevăr zic vouă,
nu-şi va pierde plata sa».

Răutatea smintelei *)

[41] «Şi oricine va da smin-
teală unuia din aceşti mici
cari cred în mine, mai
bine i-ar fi să i se lege o
piatră de moară de gât şi
să fie aruncat în mare.
[42] Şi dacă mâna ta ţi e de
sminteală, taie-o; căci mai
bine îţi este ţie ciung să
intri în viaţă, decât cu
două mâini să te duci în
gheenă, în focul nestins,
[43] unde viermele lor nu
moare, şi focul nu se stin-
ge. [44] Iar dacă piciorul tău
te sminteşte, taie-l; căci
mai bine îţi este ţie şchiop
să intri în viaţa veşnică
decât să te arunce cu a-
mândouă picioarele în
gheenă, în focul cel ne-
stins, [45] unde viermele lor
nu moare, şi focul nu se
stinge. [46] Iar de te sminte-
şte ochiul tău, scoate-l;
căci mai bine îţi este ţie
cu un ochiu să intri în
împărăţia lui Dumnezeu,
decât doi ochi având, să te
arunce în gheena cu foc,
[47] unde viermele lor nu
moare, şi focul nu se stin-

---

*) Matei 18, 6-11.
34. Cristos a dat pilda cea mai strălucită de smerenie, căci fiind Dumnezeu, s'a făcut om din dragoste către oameni.
43. *Viermele* este mustrarea conştiinţei.
43. şi 45. Sunt din Vulgata, dar lipsesc în multe codice.
46. Vezi nota dela Matei 5, 29.

ge. [48] Căci fiecare se va
săra cu foc, precum orice
jertfă se va săra cu sare.
[49] Bună este sarea, dar da-
că-şi pierde tăria, cu ce o
veţi drege? Să aveţi sare
în voi, şi fie pace între voi».

CAPUL 10.

Căsătoria şi despărţenia *)

[1] Iar sculându-se de a-
colo se duse în ţinutul Iu-
deii în partea cealaltă a
Iordanului; şi se adună
iarăşi poporul la el, şi,
precum îi era obiceiul, în-
cepu iar a-l învăţa. [2] Şi
apropiindu-se fariseii, îl
întrebară ispitindu-l, dacă
e îngăduit unui bărbat
să-şi lase femeia. [3] Iar Isus
răspunzând, le zise: «Ce
v'a poruncit vouă Moise?»
Iar ei au zis: [4] «Moise a
învoit să-i scrie carte de
despărţenie şi s'o lase».
[5] Şi răspunzând Isus, le zi-
se: «După învârtoşarea i-
nimii voastre v'a scris po-
runca aceasta. [6] Dar la în-
ceputul fápturii, Dumne-
zeu a făcut bărbat şi fe-
meie. [7] Pentru aceasta va
lăsa bărbatul pe tatăl şi
pe mama sa, şi se va alipi
de femeia sa, [8] şi vor fi
amândoi un trup. Deci nu
mai sunt doi, ci un trup.
[9] Drept aceea, ce a împre-
unat Dumnezeu, omul să
nu despartă». [10] Şi în casă
iar îl întrebară de aceasta
ucenicii. [11] Şi le zise: «Ori-
cine îşi lasă femeia şi ia
alta, preacurveşte cu ea.
[12] Şi femeia, dacă îşi lasă
bărbatul şi se mărită cu
altul, preacurveşte».

Isus binecuvântează pruncii **)

[13] Apoi îi aduseră prunci
ca să-i atingă; dar uce-
nicii mustrau pe cei ce-i
aduceau. [14] Văzând acea-

---

*) Matei 19, 1-12.

**) Matei 19, 13-15; Luca 18, 15-17.

48. «Focul în care vor fi adunaţi va fi pentru ei ca sarea, care îi va face neputrezitori şi nemuritori. Prin zicerea aceasta, Isus aminteşte legea prin care era poruncit să se săreze orice jertfă ce se aducea lui Dumnezeu. Cei osândiţi sunt ca tot atâtea jertfe ale dreptăţii dumnezeieşti» (Martini).

49. Vezi nota dela Matei 5, 13.

2. Vezi nota dela Matei 5, 31.

14. Nimeni nu poate intra în Biserica lui Cristos, care este împărăţia lui Dumnezeu pe pământ, dacă nu e smerit şi nu primeşte toată învăţătura cu credinţă. Pruncii nu sunt mândri şi cred toate. Şi nimeni nu va intra în Raiu, care este împărăţia lui Dumnezeu pe lumea cealaltă, dacă pe lângă smerenie şi credinţă, nu va avea nevinovăţia pruncilor.

sta, lui Isus nu-i păru
bine şi le zise: «Lăsaţi
pruncii să vină la mine;
căci a unora ca aceştia
este împărăţia lui Dum-
nezeu. [15] Adevăr zic vouă:
oricine nu va primi
împărăţia lui Dumnezeu
ca un prunc, nu va intra
într'însa». [16] Şi luându-i în
braţe şi punându-şi mâi-
nile pe dânşii, îi binecu-
vânta.

Tânărul bogat *)

[17] Iar când ieşi Isus ca
să plece de acolo, un oa-
recare alergă la el, şi, în-
genunchind înaintea lui, îl
întrebă: «Invăţătorule
bun, ce trebuie să fac ca
să moştenesc viaţa veşni-
că?» [18] Iar Isus îi zise:
«Pentru ce mă numeşti
bun? Nimeni nu este bun
afară de unul Dumnezeu.
[19] Tu ştii poruncile: Să nu
curveşti, să nu ucizi, să
nu furi, să nu mărturise-
şti mărturie mincinoasă,
să nu înşeli, cinsteşte pe
tatăl tău şi pe mama ta».
[20] Iar el răspunzând, zise:
«Invăţătorule, toate ace-
stea le-am păzit din tine-
reţea mea». [21] Isus atunci,
ţintindu-şi privirea la el,
îi fu drag şi-i zise: «Un
lucru îţi lipseşte: Mergi,
vinde toate câte le ai şi le
dă săracilor, şi vei avea
comoară în cer; apoi vino
şi mă urmează». [22] Iar el,
întristându-se de cuvân-
tul acesta, se duse mâhnit,
căci avea bogăţii multe.
[23] Isus dând atunci o pri-
vire împrejur, zise uceni-
cilor săi: «Cât de anevoie
vor intra în împărăţia lui
Dumnezeu cei ce au avu-
ţii!». [24] Iar ucenicii se mi-
rau de cuvintele lui. Dar
Isus, luând iar cuvântul,
le zise: «Fiilor, cât de a-
nevoie este să intre în îm-
părăţia lui Dumnezeu cei
ce-şi pun nădejdea în bo-
găţii. [25] Mai lesne este să
treacă cămila prin urechea
acului, decât să intre bo-
gatul în împărăţia lui
Dumnezeu». [26] Iar ei şi mai
mult se mirau şi ziceau
între dânşii: «Atunci cine
poate să se mântuiască?»

---

*) Matei 19, 16-26; Luca 18, 18-27.

18. Isus zice că *bun* în toată puterea cuvântului este numai Dumnezeu.

21. Legea o împlinea tânărul, dar, ca să fie desăvârşit, îi mai trebuia să-şi vândă toate şi să urmeze pe Mântuitorul. Vezi nota dela Matei 19, 21.

22.-23. Vezi notele dela Matei 19, 22-23.

27 Şi căutând Isus la ei, le
zise: «La oameni aceasta
e cu neputinţă, dar nu la
Dumnezeu; căci la Dum-
nezeu toate sunt cu pu-
tinţă».

Răsplata celor ce urmează pe Isus *)

28 Atunci începu Petru
a-i zice: «Iată, noi am lă-
sat toate şi te-am urmat
pe tine». 29 Răspunzând
Isus, îi zise: «Adevăr
zic vouă, nu este nime-
ni care şi-a lăsat ca-
să, sau fraţi, sau surori,
sau tată, sau mamă, sau
fii, sau ogoare pentru mi-
ne şi pentru Evanghelie,
30 şi să nu primească acum
chiar în veacul acesta în-
sutit, case, fraţi, surori,
mame, fii şi ogoare, îm-
preună cu prigoniri, iar în
veacul viitor viaţa veşni-
că. 31 Şi mulţi dintre cei
dintâi vor fi cei din urmă,
şi cei din urmă vor fi cei
dintâi».

Isus îşi vesteşte patima a doua oară **)

32 Şi erau pe cale spre
Ierusalim; şi Isus mergea
înaintea lor, şi ei (uceni-
cii) erau uimiţi, iar cei ce
veneau după el erau cu-
prinşi de teamă. Iar Isus,
luând iar la o parte pe cei
doisprezece, începu a le
spune câte trebuia să i se
întâmple: 33 «Iată, ne du-
cem la Ierusalim, şi Fiul
omului se va da arhierei-
lor şi cărturarilor şi bă-
trânilor; şi ei îl vor osân-
di la moarte şi-l vor da pe
mâna păgânilor, 34 cari-l
vor batjocorî, şi-l vor
scuipa, şi-l vor biciui, şi-l
vor ucide; şi a treia zi va
învia».

Cererea fiilor lui Zebedeu *)**

35 Atunci se apropiară de
dânsul Iacob şi Ioan, fiii
lui Zebedeu, şi-i ziseră:
«Invăţătorule, voim ca ce-
ea ce vom cere să ne faci
nouă». 36 Iar el le zise:

---

*) Matei 19, 27-30; Luca 18, 28-30.
**) Matei 20, 17-20; Luca 18, 31-34.
***) Matei 20, 20-28.

28. Apostolii nu părăsiseră bogăţii mari, ci o căsuţă, mrejile, părinţii; dar toate le părăsiseră din inimă pentru Isus.

32. *Erau uimiţi...* că Isus se grăbea spre Ierusalim, unde îl aşteptau suferinţe şi moartea.

«Ce voiţi să vă fac?» [37] Ei
au răspuns: «Fă-ne să şe-
dem unul la dreapta ta şi
altul la stânga în mărirea
ta». [38] Dar Isus le zise:
«Nu ştiţi ce cereţi: Puteţi
să beţi paharul ce-l beau
eu, sau să vă botezaţi cu
botezul cu care mă voiu
boteza eu?» [39] Iar ei îi zi-
seră: «Putem». Isus le-a
zis atunci: «Paharul ce-l
beau eu cu adevărat îl veţi
bea şi cu botezul cu ca-
re mă voiu boteza eu vă
veţi boteza; [40] dar a şedea
la dreapta mea sau la
stânga, nu este în pute-
rea mea a vă da vouă, ci
acelora pentru cari s'a
pregătit». [41] Şi auzind acea-
sta, ceilalţi zece se mâ-
niară pe Iacob şi pe Ioan.
[42] Dar Isus, chemându-i la
sine, le zise: «Ştiţi că cei
ce se socot domintori pe-
ste popoare, le stăpânesc,
şi mai marii lor au putere
asupra lor. [43] Dar între voi
să nu fie aşa; ci oricine va
voi să fie mai mare, să fie
sluga voastră; [44] şi care va
voi să fie întâiul între voi,
să fie sluga tuturor. [45] Că
şi Fiul omului n'a venit
să i se slujească, ci ca să
slujească şi să-şi dea su-
fletul răscumpărare pen-
tru mulţi».

Orbul din Ierihon *)

[46] Şi ajunseră la Ieri-
hon. Şi plecând Isus din
Ierihon cu ucenicii săi şi
cu mare mulţime de po-
por, Bartimeu orbul, fiul
lui Timeu, şedea lângă
cale şi cerşea. [47] Acesta,
auzind că era Isus Naza-
rineanul, începu a striga şi
a zice: «Isuse, fiul lui Da-
vid, miluieşte-mă!» [48] Şi-l
certau mulţi ca să tacă;
dar el şi mai tare striga:
«Fiul lui David, miluieşte-
te de mine!» [49] Atunci o-
prindu-se Isus, porunci:
«Chemaţi-l». Şi chemară
pe orb, zicându-i: «Indrăz-
neşte, scoală-te, te chia-
mă». [50] Iar el aruncându-şi
mantaua, sări în picioare,
şi se duse la Isus. [51] Şi Isus
luând cuvântul, îi zise:
«Ce voieşti să-ţi fac?» Iar
orbul îi zise: «Invăţătoru-
le, să văd». [52] Iar Isus i-a
grăit: «Mergi, credinţa ta

*) Matei 20, 29-34; Luca 18, 35-43.
38. *Puteţi să beţi paharul...* adică să sufere toate ca el.
41. *Cei zece...* adică ceilalţi zece Apostoli.
44. Domnul, prin aceste cuvinte, nu osândeşte autoritatea, ci numai dorinţa care ne face să râvnim la superioritate şi la stăpânire asupra altora.

te-a mântuit». Şi îndată
văzu şi porni pe cale după
el.

CAPUL 11.

Isus intră în Ierusalim *)

[1] Când se apropiară de
Ierusalim, la Betfage şi
Betania, lângă muntele
Măslinilor, Isus trimise doi
din ucenicii săi, [2] zicându-
le: «Mergeţi în satul care
este înaintea voastră, şi
îndată ce veţi intra, veţi
găsi un mânz legat, pe ca-
re nimeni n'a şezut: desle-
gaţi-l şi-l aduceţi la mine.
[3] Şi de vă va zice cineva:
Dece faceţi aceasta? spu-
neţi-i că-i trebuie Domnu-
lui, şi îndată îl va trimite
aici. [4] Deci merseră şi
găsiră mânzul legat afară
înaintea uşii la o răspân-
tie şi-l deslegară. [5] Iar câ-
ţiva din cei ce stăteau a-
colo, le ziseră: «Ce faceţi
de deslegaţi mânzul?» [6] Ei
le răspunseră aşa cum îi
învăţase Isus: şi i-au lă-
sat. [7] Şi au adus mânzul la
Isus, şi au pus hainele pe
mânz şi el şezu deasupra.
[8] Mulţi îşi aşterneau veş-
mintele pe cale; iar alţii
tăiau ramuri din copaci şi
le aruncau pe drum. [9] Iar
cei ce mergeau înainte şi
cei ce veneau în urmă
strigau, zicând: «Osana!
[10] Bine este cuvântat cel ce
vine întru numele Dom-
nului! binecuvântată îm-
părăţia care vine, a părin-
telui nostru David! Osana
întru cei de sus!» [11] Şi in-
tră Isus în Ierusalim şi în
templu, şi după ce se uită
la toate, fiind seară târ-
ziu, se retrase în Betania
cu cei doisprezece.

Smochinul blestemat **)

[12] Iar a doua zi, ieşind ei
din Betania, Isus flămân-
zi. [13] Şi văzând de departe
un smochin care avea
frunze, se duse să vadă
doar va găsi ceva în el.
Dar, apropiindu-se, nimic
nu găsi decât numai frun-
ze, căci încă nu era vre-
mea smochinelor. [14] Atunci
Isus rosti: «In veci să
nu mai mănânce nimeni
rod din tine!» Şi-l auziră
ucenicii.

---

*) Matei 21, 1-11; Luca 19, 29-44; Ioan 12, 12-19.
**) Matei 21, 18-22.
8. Isus voieşte să intre cu slavă în Ierusalim, arătându-şi astfel puterea sa şi dovedind că se duce la moarte de bunăvoie.
9. *Osana!...* Vezi nota dela Matei 21, 8-9.
14. Vezi nota dela Matei 21, 20.

Izgonirea pângăritorilor templului *)

15 Şi au ajuns în Ierusa-
lim. Şi intrând în templu,
începu a izgoni pe cei ce
vindeau şi cumpărau în
templu; şi mesele schim-
bătorilor de bani şi scau-
nele celor ce vindeau po-
rumbei le răsturnă. 16 Şi
nu îngăduia pe nimeni să
ducă vreun vas prin tem-
plu. 17 Şi-i învăţa, zicân-
du-le: «Oare nu este scris:
Casa mea casă de rugă-
ciune se va chema pentru
toate neamurile? Iar voi
aţi făcut-o peşteră de tâl-
hari». 18 Auzind aceasta, ar-
hiereii şi cărturarii, cău-
tau un chip cum să-l piar-
dă; dar se temeau de el,
pentrucă tot poporul era
uimit de învăţătura lui.
19 Şi făcându-se seară, Isus
ieşi afară din cetate.

Puterea credinţei **)

20 Iar trecând a doua zi,
văzură smochinul uscat
din rădăcină. 21 Petru, a-
ducându-şi atunci aminte,
îi zise: «Învăţătorule, iată
smochinul pe care l-ai ble-
stemat, s'a uscat!» 22 Şi
răspunzând Isus, le-a gră-
it: «Aveţi credinţă în
Dumnezeu! 23 Adevăr vă zic
vouă, de va zice cineva
acestui munte: Ridică-te
şi te aruncă în mare, şi nu
se va îndoi în inima sa, ci
va crede că tot ce a cerut
i se va face, i se va face
negreşit. 24 Drept aceea vă
zic: Toate câte le veţi cere
în rugăciune, să credeţi că
le veţi primi, şi vi se va
da vouă. 25 Şi când vă ru-
gaţi, iertaţi orice aveţi îm-
potriva cuiva, ca şi Tatăl
vostru din ceruri să vă
ierte greşelile voastre.
26 Iar dacă voi nu veţi ier-
ta, nici Tatăl vostru din
ceruri nu vă va ierta gre-
şelile voastre».

De unde este botezul lui Ioan ***)

27 Şi intrară iar în Ieru-
salim; şi pe când umbla
Isus prin templu, se apro-
piară de el arhiereii, căr-

*) Matei 21, 12-17; Luca 19, 45-48.
**) Matei 21, 21.
***) Matei 21, 23 27; Luca 20, 1-8.
23. Rugăciunea fără credinţă e ca un trup fără suflet. Credinţa este şi întâiul pas cu care ne apropiem de Dumnezeu. Printr'însa supunem şi dăm lui Dumnezeu ce avem mai scump: mintea. Ca răsplată, şi Dumnezeu ne dă putere de a face minuni ca cele spuse de Cristos.

turarii şi bătrânii, [28] şi-i
ziseră: «Cu ce putere faci
acestea? Şi cine ţi-a dat
putere să faci acestea?»
[29] Iar Isus răspunzând, le
zise: «Vă voiu întreba şi
eu o vorbă; răspundeţi-mi
şi vă voiu spune cu ce
putere fac acestea. [30] Bo-
tezul lui Ioan era din cer
sau dela oameni? Răspun-
deţi-mi!» [31] Iar ei se gân-
deau în sine, zicând: «De
vom răspunde: Din cer,
ne va zice: Pentru ce dar
nu i-aţi crezut? [32] Dacă
răspundem: Dela oame-
ni?». Se temeau de popor,
căci toţi credeau că Ioan
era adevărat proroc. [33] Deci
răspunzând, ziseră lui
Isus: «Nu ştim». Şi ră-
spunzând Isus, le zise:
«Nici eu nu vă spun cu ce
putere fac acestea».

CAPUL 12.

Lucrătorii viei *)

[1] Şi începu a le vorbi în
pilde: «Un om sădi o vie şi
o împrejmui cu gard şi aşe-
ză într'însa un teasc şi zidi
un turn de pază şi o dete
lucrătorilor şi se duse de-
parte. [2] Iar la timp trimise
o slugă la lucrători, ca să
le ia parte din rodul viei.
[3] Dar aceştia, prinzând-o,
o bătură şi o trimiseră cu
mâinile goale. [4] Şi iarăşi
trimise stăpânul altă slu-
gă la ei; şi pe aceasta o
răniră la cap şi o batjo-
corîră. [5] Mai trimise una,
şi ei o omorîră; şi pe alte
multe: pe unele bătându-
le, pe altele omorîndu-le.
[6] Mai avea încă un singur
fiu prea iubit; la urmă îl
trimise şi pe acesta la
dânşii, zicând: Se vor sfii
de fiul meu. [7] Dar lucră-
torii vorbiră între ei: A-
cesta este moştenitorul;
haideţi să-l ucidem, şi mo-
ştenirea va fi a noastră.
[8] Deci prinzându-l, îl uci-
seră şi-l aruncară afară
din vie. [9] Ce va face acum
stăpânul viei? Va veni şi
va pierde pe lucrătorii a-
ceia şi via o va da altora.
[10] Oare nici Scriptura a-
ceasta n'aţi citit-o: Pia-
tra pe care au aruncat-o

---

*) Matei 21, 33-46; Luca 20, 9-19.

2. *Slugile* trimise de stăpân - Dumnezeu - sunt prorocii trimişi la Evrei.

6. *Fiul* este Mântuitorul, pe care Evreii l-au dat afară din Sinagogă şi l-au ucis.

10. *Piatra pe care au lepădat-o...* aşa se scrie în psalmul 117, 22-23 despre Fiul lui Dumnezeu.

ziditorii aceasta s'a pus în
capul unghiului; [11] dela
Domnul s'a făcut aceasta,
şi este minunată în ochii
noştri?» [12] Şi căutau să-l
prindă, dar se temeau de
popor; căci înţeleseră că
despre ei spusese pilda a-
ceasta. Deci lăsându-l, se
duseră.

Plata dajdiei *)

[13] Şi trimiseră la el pe
unii din farisei şi irodiani,
ca să-l prindă în vorbă;
[14] cari venind, îi ziseră:
«Invăţătorule, ştim că spui
adevărul şi nu-ţi pasă de
nimeni; căci nu cauţi în
faţa oamenilor, ci cu ade-
văr calea lui Dumnezeu o
înveţi: Se cade să plătim
dajdie Cezarului, sau nu?
Trebuie s'o dăm ori nu tre-
buie s'o dăm?» [15] Isus, cuno-
scând răutatea lor, le zi-
se: «Pentru ce mă ispitiţi?
Aduceţi-mi un dinar să-l
văd». [16] Şi ei îi aduseră. Iar
Isus i-a întrebat: «Al cui
este chipul acesta şi in-
scripţia de deasupra?» Ii
răspunseră: «Ale Cezaru-
lui». [17] Şi răspunzând Isus,
le zise: «Deci daţi Cezaru-
lui cele ce sunt ale Ceza-
rului, şi lui Dumnezeu cele
ce sunt ale lui Dumne-
zeu!» Şi ei se mirau de
dânsul.

Saduceii şi învierea **)

[18] Şi atunci au venit la el
saduceii, cari zic că nu
este înviere, şi l-au între-
bat astfel: [19] «Invăţătoru-
le, Moise ne-a poruncit:
De va muri fratele cuiva
şi-i va rămânea femeia
fără copii, fratele să-i ia
femeia şi să ridice urmaşi
fratelui său. [20] Acum erau
şapte fraţi; cel dintâiu se
însură şi muri fără să la-
se urmaşi. [21] Şi al doilea o
luă, dar muri; şi nici ace-
sta nu lăsă copii. De ase-
menea şi al treilea. [22] Şi
au luat-o toţi cei şapte şi
nu lăsară urmaşi. In urma
tuturor muri şi femeia.
[23] Deci la înviere, când vor
învia, a cărui din aceştia
va fi femeie? Căci toţi
şapte au avut-o de neva-
stă». [24] Şi răspunzând Isus,
le zise: «Oare nu de aceea
rătăciţi, pentrucă nu ştiţi
nici Scripturile, nici pute-
rea lui Dumnezeu? [25] Căci

*) Matei 22, 15-22; Luca 20, 20-26.
**) Matei 22, 23-33; Luca 20, 27-40.
16. *Cezarului,* adică *împăratului roman.*
24-26. Despre acestea vezi notele dela Matei 22, 29-32.

după ce vor învia din
morţi, nici nu se vor mai
însura, nici nu se vor mai
mărita, ci vor fi ca înge-
rii în ceruri. [26] Iar că mor-
ţii vor învia, n'aţi citit în
cartea lui Moise (când i-a
vorbit Dumnezeu) din
rug, cum a zis: Eu sunt
Dumnezeul lui Avram, şi
Dumnezeul lui Isac şi
Dumnezeul lui Iacob? [27] El
nu este Dumnezeul celor
morţi, ci al celor vii. Deci
sunteţi în mare rătăcire».

Porunca cea mai mare *)

[28] Atunci s'a apropiat u-
nul din cărturari, care au-
zise pe saducei cum îl în-
trebară, şi văzând că le
înrăspunsese bine, l-a între-
bat: «care este cea dintâi
dintre toate poruncile?»
[29] Iar Isus îi răspunse:
«Porunca întâia între toa-
te este: Ascultă, Israile,
Domnul Dumnezeul nostru
este unicul Dumnezeu;
[30] să iubeşti pe Domnul
Dumnezeul tău din toată
inima ta şi din tot sufletul
tău şi din tot cugetul tău
şi din toată puterea ta.
Aceasta este porunca cea
dintâi. [31] Iar a doua este
asemenea acesteia: Să iu-
beşti pe aproapele tău ca
însuţi pe tine. Mai mare
decât acestea altă porun-
că nu este». [32] Şi-i zise
cărturarul: «Bine şi cu
adevărat ai zis, Invăţăto-
rule, că unul este Dumne-
zeu, şi nu est altul afară
de el; [33] şi a-l iubi din toa-
tă inima şi din tot cugetul
şi din tot sufletul şi din
toată puterea, şi a iubi pe
aproapele ca pe sine în-
suşi mai mult este de cât
toate prinoasele şi jertfe-
le». [34] Iar Isus, văzând că
răspunse cu înţelepciune,
îi zise: «Nu eşti departe
de împărăţia lui Dumne-
zeu». Şi nimeni nu în-
drăznea să-l mai întrebe.

Cristos fiul lui David **)

[35] Dar Isus, luând cu-
vântul, întrebă pe când
învăţa în templu: «Cum zic
cărturarii că Cristos este
fiul lui David? [36] Căci Da-
vid însuşi zice însuflat de
Duhul Sfânt: Zis-a Dom-
nul Domnului meu: Şezi
la dreapta mea, până ce
voiu pune pe vrăjmaşii tăi

*) Matei 22, 34-40.
**) Matei 22, 41-46; Luca 20, 41-44.
34. *Nu eşti departe...* pentrucă îi mai lipsea cunoştinţa lui Cristos ca Dumnezeu Mântuitor.

aşternut picioarelor tale.
37 Deci însuşi David îl nu-
meşte pe el Domn; atunci
cum este fiul lui?». Şi
mulţime mare de popor îl
asculta cu plăcere.

Mândria cărturarilor *)

38 Şi le mai zicea în în-
văţătura sa: «Păziţi-vă de
cărturari, cărora le place
să umble în haine lungi
şi să-i salute oamenii
prin târguri; 39 şi să şadă
pe scaunele cele dintâi în
sinagoge, şi în locurile
cele dintâi la ospeţe; 40 cari
mănâncă casele vădu-
velor şi se roagă mult în
faţa altora: aceştia mai
grea osândă vor avea».

Banul văduvei **)

41 Şi şezând Isus în drep-
tul vistieriei, privea cum
arunca poporul bani în
ea. Mulţi bogaţi arun-
cau mult; 42 şi venind o
văduvă săracă, puse doi
bani mărunţi, cari fac un
pătrar. 43 Chemând atunci
Isus pe ucenicii săi, le
zise: «Adevăr zic vouă,
văduva aceasta săracă
mai mult a pus decât toţi
cei ce au pus în vistierie.
44 Căci toţi au pus din ceea
ce aveau de prisos; dar
aceasta a pus din sărăcia
ei tot ce avea, şi-a dat
dela gură tot».

CAPUL 13.

Vesteşte dărâmarea templului şi a Ierusalimului ***)

1 Şi pe când (Isus) ieşea
din templu,îi zise unul din
ucenicii săi: «Invăţătoru-
le, vezi ce pietre şi ce zi-
diri!». 2 Şi răspunzând
Isus, îi zise: «Vezi aceste
clădiri mari? Nu va ră-
mânea piatră peste pia-
tră care să nu se risipea-

*) Matei 23, 1-39; Luca 20, 45-47.
**) Luca 21, 1-4.
***) Matei 24, 1-28; Luca 21, 5-24.

40. *Casele...*, adică averea văduvelor.

41. Visteria era în (atriul) pronausul templului, unde stăteau femeile. Intr'un perete se aflau găurile prin care evlavioşii aruncau ofertele pentru întreţinerea cultului.

42. *Un pătrar* era un ban de aramă care făcea cât doi bani de ai noştri.

1. «Clădirile templului împreună cu toate împrejmuirile erau foarte frumoase. Pietrele temeliilor se văd şi azi. Unele pietre sunt de şapte metri în lungime, iar una ajunge până la 12 metri. Deci cu drept cuvânt se mirau ucenicii şi arătau lui Isus clădirile acestea» (Vigouroux).

scă». [3] Şi pe când şedea
pe muntele Măslinilor în
faţa templului, îl întreba-
ră aparte Petru, Iacob,
Ioan şi Andrei: [4] «Spune-
ne când vor fi acestea, şi
care va fi semnul când
vor începe acestea toate a
se împlini?». [5] Şi răspun-
zând Isus, începu să le
spună: «Căutaţi să nu vă
amăgească cineva; [6] căci
mulţi vor veni în numele
meu, zicând: Eu sunt, şi
pe mulţi îi vor amăgi. [7] Iar
când veţi auzi de războaie
şi de zvonuri de războaie,
să nu vă temeţi; căci e de
trebuinţă să se întâmple
acestea; dar încă nu va fi
sfârşitul. [8] Căci se va ridi-
ca neam peste neam şi
împărăţie peste împără-
ţie, şi vor fi cutremure pe
alocurea şi foamete. Ace-
stea sunt începutul dure-
rilor. [9] Deci luaţi seama de
voi înşivă. Căci vă vor du-
ce înaintea tribunalelor;
vă vor bate în sinagogi, şi
veţi sta din pricina mea
înaintea domnilor şi a re-
gilor spre mărturie lor.
[10] Dar mai întâi trebuie
să se predice Evanghelia
la toate neamurile. [11] Iar
când vă vor duce ca să vă
închidă, nu vă îngrijiţi de
mai'nainte ce veţi vorbi,
ci ceea ce vi se va da în
ceasul acela, aceea să vor-
biţi; căci nu sunteţi voi
cari vorbiţi, ci Duhul
Sfânt. [12] Şi frate pe frate
va da la moarte, şi tată
pe fiu; şi se vor răsvrăti
copiii împotriva părinţilor
şi-i vor ucide. [13] Şi toţi vă
vor urî pentru numele
meu; iar cine va răbda
până la sfârşit, acela se va
mântui. [14] Iar când veţi
vedea urîciunea pustiirii
stând unde nu se cade (ci-
ne citeşte, să înţeleagă):
atunci cei ce sunt în Iu-
deea, să fugă la munţi;
[15] şi cel ce e pe acoperiş, să
nu se coboare în casă şi să
nu intre să ia ceva din ca-
sa sa; [16] şi cel ce va fi la
câmp, să nu se întoarcă
înapoi să-şi ia haina.
[17] Dar vai celor însărci-
nate şi celor ce vor alăpta
în zilele acelea! [18] Rugaţi-
vă deci să nu se întâmple
acestea iarna. [19] Căci va fi
în zilele acelea necaz cum
n'a fost dela începutul lu-
mii, pe care a făcut-o
Dumnezeu, până acuma,

3. Vezi nota dela Matei 24, 3.
10. Vezi nota dela Matei 24, 14.
14. Vezi nota dela Matei 24, 15.
19-21. Despre acestea vezi notele dela Matei 24, 21-23.

nici nu va mai fi. [20] Şi de
n'ar scurta Domnul zilele
acelea, nu s'ar mântui ni-
ciun om; dar pentru cei
aleşi, pe cari i-a ales,
va scurta zilele acelea.
[21] Atunci de va zice cine-
va: Iată aici este Cristos,
iată acolo, să nu credeţi.
[22] Căci se vor ridica cri-
stoşi mincinoşi, şi proroci
mincinoşi, cari vor face
semne şi minuni, ca să
amăgească—de va fi cu
putinţă—şi pe cei aleşi.
[23] Deci luaţi seama, iată
v'am vestit toate de mai
înainte.

Venirea Fiului omului

[24] «Iar în zilele acelea
după necazul acela, soare-
le se va întuneca, şi luna
nu-şi va mai da lumina;
[25] stelele cerului vor cădea,
şi puterile care sunt în ce-
ruri se vor clătina. [26] Atunci
vor vedea pe Fiul omu-
lui venind pe nori cu pu-
tere mare şi cu mărire; [27] şi
atunci va trimite pe înge-
rii săi şi va aduna pe ale-
şii săi din cele patru vân-
turi, dela marginea pă-
mântului până la margi-
nea cerului. [28] Luaţi pildă
dela smochin. Când vlă-
starele îi sunt moi si dau
frunze, ştiţi că aproape
este vara: [29] tot aşa şi voi,
când veţi vedea că se în-
tâmplă acestea, să ştiţi că
Fiul omului este aproa-
pe, la uşă. [30] Adevăr zic
vouă, nu va trece neamul
acesta până nu se vor îm-
plini toate acestea. [31] Cerul
şi pământul vor trece, dar
cuvintele mele nu vor tre-
ce.

[32] Iar despre ziua şi cea-
sul acela nimeni nu ştie,
nici îngerii din cer, ni-
ci Fiul, ci numai Tatăl.
[33] Băgaţi de seamă, ve-
ghiaţi şi vă rugaţi, căci
nu ştiţi când va fi timpul
acela. [34] E tocmai ca un
om care plecând departe,
îşi lasă casa, dă slugilor
putere să-şi facă fiecare
datoria, iar portarului i-a
poruncit să vegheze. [35]
Deci veghiaţi, căci nu ştiţi
când va veni stăpânul ca-
sei: seara, sau la miezul
nopţii, sau la cântatul co-
coşului, sau dimineaţa;
[36] ca nu cumva, venind fă-
ră veste, să vă găsească
dormind. [37] Iar ceea ce vă
zic vouă, zic tuturor: Ve-
ghiaţi».

30. Vezi nota dela Matei 24, 34.
32. Ziua aceea n'o ştie nicio făptură, deci nici Cristos ca om.

CAPUL 14.

Sfaturile Sinedriului. Cina în Betania *)

1 După două zile erau
Paştile şi azimile; iar ar-
hiereii şi cărturarii căutau
cum să-l prindă prin vic-
leşug şi să-l omoare. 2 Dar
ziceau: «Nu în zi de săr-
bătoare, ca nu cumva să
se facă turburare în po-
por». 3 Şi fiind Isus în Be-
tania în casa lui Simon le-
prosul, pe când era la ma-
să, veni o femeie cu un
alabastru cu mir de nard
curat, şi spărgând alaba-
strul, turnă mirul pe capul
lui. 4 Şi unii se mâniară
atunci în sine şi ziseră:
«Pentru ce s'a făcut risipa
aceasta de mir? 5 Căci se
putea vinde mirul acesta
cu mai mult de trei sute
de dinari şi să se dea să-
racilor». Şi erau mânioşi
împotriva ei. 6 Dar Isus zi-
se: «Lăsaţi-o; pentru ce îi
faceţi supărare? Bună
faptă mi-a făcut; 7 căci pe
săraci pururea îi aveţi cu
voi, şi când voiţi, puteţi să
le faceţi bine; dar pe mi-
ne nu mă aveţi pururea.
8 Ea a făcut ce a putut;
mi-a uns de mai înainte
trupul spre îngropare. 9 A-
devăr grăiesc vouă: Ori-
unde se va predica Evan-
ghelia aceasta, în toată
lumea, se va povesti în a-
mintirea ei şi ceea ce a
făcut ea».

Vânzarea lui Iuda **)

10 Atunci Iuda Iscario-
teanul, unul din cei doi-
sprezece, merse la arhie-
rei, ca să li-l vândă (pe
Isus). 11 Aceştia, auzindu-l,
se bucurară şi-i făgăduiră
că-i vor da bani. Şi el
căuta prilej nimerit să-l
dea în mâna lor.

Cina de pe urmă ***)

12 Iar în ziua întâi a azi-
melor, când jertfeau Pa-

---

*) Matei 26, 3-16.
**) Matei 26, 14-16.
***) Matei 25, 17-26; Luca 22, 7-24.
1. Vezi nota dela Matei 26, 2.
3. *Betania* era un sat pe coasta de răsărit a muntelui Măslinilor, la 3 kilometri de Ierusalim. Se mai văd şi azi ruinele casei lui Lazăr şi ale lui Simon leprosul. — *Veni o femeie...* Se crede că a fost Maria, sora lui Lazăr. Vezi nota dela Matei 26, 7.
8. *Spre îngropare...* Vezi nota dela Matei 26, 12.
12. *In ziua intâi a azimelor...* Vezi nota dela Matei 26, 17. — *Când jertfeau Paştile,* adică mielul de Paşti, după cum era

ştile, îi ziseră ucenicii:
«Unde vrei să mergem să
pregătim, ca să mănânci
Paştile? 13 Si Isus trimise
doi din ucenicii săi, zicându-le:
«Mergeţi în cetate:
şi vă va ieşi înainte un om
cu un ulcior de apă; mergeţi
după dânsul, 14 şi acolo
unde va intra, spuneţi
stăpânului casei: Invăţătorul
zice: Unde este sala
în care să mănânc Paştile
cu ucenicii mei? 15 Şi el vă
va arăta sus o sală mare
gata aşternută; acolo să
pregătiţi pentru noi». 16 Ucenicii
se duseră, şi, ajungând
în cetate, aflară precum
le spusese, şi pregătiră
Paştile. 17 Când s'a înserat,
Isus a venit cu cei
doisprezece. 18 Iar pe când
şedeau la masă şi mâncau,
zise Isus: «Adevăr
grăiesc vouă, unul din voi,
care mănâncă cu mine,
mă va vinde». 19 Iar ei începură
a se întrista şi a-l
întreba unul după altul:
«Nu cumva sunt eu?»
20 Isus le răspunse: «Unul
din doisprezece care întinge
cu mine în blid. 21 Fiul
omului merge precum este
scris despre el, dar vai omului
aceluia prin care se
vinde Fiul omului! Bine
i-ar fi fost omului aceluia,
de nu s'ar fi născut!».

Rânduirea sfintei Euharistii *)

22 Şi pe când mâncau ei,
Isus a luat pâinea şi, binecuvântând,
a frânt-o şi
le-a dat lor, zicând: «Luaţi,
acesta este trupul
meu». 23 Apoi luând paharul
şi mulţumind (lui
Dumnezeu), l-a dat lor,
şi au băut din el toţi. 24 Si
le zise: «Acesta este sângele
meu al Legei celei
Nouă, care pentru mulţi
se va vărsa. 25 Adevăr
grăiesc vouă, nu voiu mai
bea din rodul viţei până
în ziua când îl voiu bea
nou în împărăţia lui Dumnezeu».
26 Apoi, cântând
laude, se duseră pe muntele
Măslinilor.

Isus prezice ucenicilor că-l vor părăsi **)

27 Atunci le zise Isus:
«Toţi vă veţi sminti întru

---

*) Matei 26, 26-29; Luca 22, 12-20.
**) Matei 26, 31-35; Ioan 16, 32.

poruncit in cartea Ieşirii 3, 20, in amintirea mantuirii robiei din Egipt.

20. Vezi nota dela Matei 26, 23.

23-25. Despre acestea vezi notele dela Matei 26, 27-29.

mine în noaptea aceasta,
căci scris este: Bate-voiu
păstorul, și se vor risipi
oile. 28 Dar după ce voiu
învia, voiu merge mai
înainte de voi în Gali-
leea». 29 Iar Petru îi zise:
«Chiar dacă toți se vor
sminti întru tine, eu însă
nu». 30 Isus îi răspunse:
Adevăr zic ție, astăzi, în
noaptea aceasta, mai îna-
inte de a cânta cocoșul de
două ori, tu te vei lepăda
de mine de trei ori». 31 El
însă și mai stăruitor spu-
nea: «Chiar de ar trebui
să mor cu tine, nu mă
voiu lepăda de tine». Și
toți ziceau la fel.

Isus în grădina Măslinilor *)

32 Și ajungând la un loc
numit Ghetsemani, Isus
zise ucenicilor: «Ședeți
aci până mă voiu ruga».
33 Și luă cu sine pe Petru,
pe Iacob și pe Ioan, și în-
cepu a se înspăimânta și
a se întrista. 34 Și le zise:
«Intristat este sufletul
meu până la moarte;
rămâneti aci și veghiați».
35 Iar el, mergând puțin
mai înainte, se aruncă cu
fața la pământ, și se ru-
ga ca, dacă este cu pu-
tință, să treacă dela el
ceasul acela, 36 zicând:
«Aba, Părinte, toate îți
sunt cu putință: îndepăr-
tează dela mine paharul
acesta; însă nu ce voiesc
eu, dar ceeace voiești tu».
37 Apoi se întoarse la ei
și-i găsi dormind. Deci zi-
se lui Petru: «Simon, dor-
mi? N'ai putut veghia nici
un ceas? 38 Veghiați și
vă rugați, ca să nu cădeți
în ispită. Căci duhul este
gata, dar trupul nepu-
tincios». 39 Și mergând
iarăși se rugă cu aceleași
cuvinte. 40 Și întorcându-
se, îi găsi tot dormind,
căci cădeau de somn, și
nu știau ce să-i răspun-
dă. 41 Veni a treia oară și
le zise: «Dormiți de acum
și vă odihniți. Ajunge! A
venit ceasul. Iată Fiul
omului va fi dat pe mâna
păcătoșilor. 42 Sculați-vă

*) Matei 26, 36-46; Luca 22, 40-46.

30. Oricâtă bunăvoință să aibă omul, niciodată nu poate fi sigur că nu va greși. Căderea lui Petru este o dovadă strălucită.

36. Vezi nota Matei 26,39.

38. Vezi nota Matei 26, 41.

41. Prin aceste cuvinte, Isus le ia în râs lauda lor dela cina de pe urmă, și le mai zice că de acum tot una e pentru sine dacă ei dorm ori se scoală, căci nu-l pot scăpa dela moarte.

să mergem; iată că se
apropie vânzătorul».

Prinderea lui Isus *)

[43] Pe când vorbea încă
Isus, veni Iuda Iscariotea-
nul, unul din cei doispre-
zece, şi cu el o ceată înar-
mată cu săbii şi ciomege,
trimisă de arhierei, de
cărturari şi de bătrâni.
[44] Iar trădătorul le dăduse
un semn, zicând: «Pe ca-
re-l voiu săruta, acela
este, prindeţi-l şi-l duceţi
cu băgare de seamă».
[45] Deci, cum ajunse, se
apropie de Isus şi i-a zis:
«Bucură-te, Invăţătoru-
le»; şi l-a sărutat. [46] Iar ei
au pus mâna pe Isus şi
l-au prins. [47] Atunci unul
din cei de faţă, scoţându-
şi sabia, lovi pe sluga ar-
hiereului şi-i tăie urechea.
[48] Iar Isus, luând cuvân-
tul, le-a vorbit: «Ca la un
tâlhar aţi venit cu săbii
şi cu ciomege, ca să mă
prindeţi. [49] In fiecare zi
eram la voi, învăţând în
templu, şi nu m'aţi prins;
dar trebuie să se împlinea-
scă Scripturile». [50] Atunci
toţi ucenicii săi, părăsin-
du-l, fugiră. [51] Il urma în-
să un tânăr oarecare îm-
brăcat cu giulgiu pe tru-
pul gol; şi-l prinseră.
[52] Iar el, lăsându-şi giul-
giul, fugi gol.

Isus înaintea Sinedriului **)

[53] Şi duseră pe Isus la
arhiereu, unde se adunară
toţi preoţii, cărturarii şi
bătrânii. [54] Iar Petru îl ur-
ma de departe până în
curtea arhiereului; şi şe-
dea lângă foc cu slugile
şi se încălzea. [55] Arhie-
reii şi tot sfatul căutau
mărturie împotriva lui
Isus, ca să-l omoare, şi nu
găseau. [56] Căci mulţi măr-
turiseau mincinos împo-
triva lui; dar mărturiile
lor nu se potriveau. [57] Şi
unii, ridicându-se, mărtu-
risiră minciună împotriva
lui: [58] «L-am auzit zicând:
Voiu dărâma templul ace-
sta zidit de mâini şi în trei
zile voiu zidi altul nefă-

---

*) Matei 26, 47-56; Luca 22, 47-53; Ioan 18, 3-12.
**) Matei 26, 57-68; Luca 22, 54; Ioan 18, 13.
47. *Unul din cei de faţă...* Acesta a fost Petru. Evanghelistul nu-l numeşte din cinste către el, capul şi temelia Bisericii.
51. Se crede că tânărul acesta a fost însuşi sf. Marcu. *Giulgiul* era o haină de in care se îmbrăca şi se desbrăca cu uşurinţă.
58. Vezi nota dela Matei 26, 61.

cut de mâini de om».
59 Dar nu se potrivea măr-
turia lor. 60 Atunci, ridi-
cându-se arhiereul în mij-
locul lor întrebă pe Isus:
«Nu răspunzi nimic la ce-
lea ce mărturisesc aceştia
împotriva ta?». 61 Dar Isus
tăcea şi nu răspunse ni-
mic. Deci îl întrebă iarăşi
arhiereul, zicând: «Tu
eşti Cristos, Fiul Dumne-
zeului celui binecuvân-
tat?» 62 Şi Isus răspunse:
«Eu sunt, şi veţi vedea pe
Fiul omului şezând de-a
dreapta puterii lui Dum-
nezeu şi venind pe norii
cerului». 63 Arhiereul, ru-
pându-şi atunci veşmin-
tele, zise: «Ce nevoie mai
avem de martori? 64 Aţi
auzit hula: ce vi se pare?».
Şi ei toţi l-au judecat
vrednic de moarte. 65 Şi în-
dată începură unii a-l
scuipa, a-i acoperi faţa,
a-l lovi cu pumnii şi a-i
zice: «Proroceşte!». Iar
slugile îi dădeau palme.

Lepădarea lui Petru *)

66 Şi pe când era Petru
jos în curte, veni una din
slugile arhiereului 67 şi vă-
zând pe Petru cum se în-
călzea, îl ochi şi-i zise:
«Şi tu erai cu Isus Naza-
rineanul». 68 Iar el tăgă-
dui, zicând: «Nici nu ştiu,
nici nu pricep ce zici». Şi
ieşi afară înaintea curţii,
şi cocoşul cântă. 69 Sluga,
văzându-l din nou, începu
a spune celor ce erau aco-
lo: «Acesta este dintre
dânşii». 70 Dar el tăgădui
a doua oară. Şi peste pu-
ţin cei de acolo ziseră lui
Petru: «In adevăr eşti
dintr'aceia, căci eşti Gali-
leean». 71 Atunci începu el
a se blestema şi a se ju-
ra: «Nu cunosc pe omul a-
cesta despre care vorbiţi».
72 Şi îndată cântă co-
coşul a doua oară. Petru
îşi aduse aminte atunci de
cuvântul ce i-l spusese
Isus: «Inainte de a cân-
ta cocoşul de două ori, de
trei ori te vei lepăda de
mine». Şi izbucni în plâns.

CAPUL 15.

Isus înaintea lui Pilat **)

1 Dis-de-dimineaţă, ar-
hiereii ţinură sfat cu bă-
trânii şi cărturarii şi cu
tot Sinedriul, şi legând pe
Isus, îl duseră şi-l dădură

---

*) Matei 26, 69-75; Luca 22, 56-62; Ioan 18, 17.
**) Matei 27, 1-14.
63-64. Pentru acestea vezi notele dela Matei 26, 65-66.

pe mâna lui Pilat. [2] Pilat
îl întrebă: «Tu ești regele
Iudeilor?» Isus îi răspun-
se: «Tu zici». [3] Iar arhie-
reii îi aduceau multe în-
vinuiri. [4] Pilat îl întrebă
atunci din nou, zicând:
«Nu răspunzi nimic? Vezi
cu câte te învinuiesc!».
[5] Dar Isus nu mai răspun-
se nimic, încât se mira
Pilat.

Pilat osândește pe Isus *)

[6] Iar la sărbătoarea Pa-
știlor Pilat avea obiceiu
să libereze pe unul din în-
chiși pe care îl cereau ei.
[7] Era atunci unul, numit
Baraba, care fusese închis
cu alți răzvrătiți care în
răscoală săvârșise un
omor.
[8] Deci adunându-se po-
porul, începu să ceară
să le dea ceea ce le da
totdeauna. [9] Iar Pilat le
răspunse, zicând: «Voiți
să vă liberez pe regele Iu-
deilor?». [10] Căci știa că
arhiereii din pizmă îl dă-
duseră în mâna lui. [11] Dar
arhiereii ațâțară poporul,
ca să ceară a le slobozi
mai degrabă pe Baraba.
[12] Iar Pilat răspunzând, le
zise: «Ce voiți dar să fac
cu regele Iudeilor?». [13]
Strigară din nou: «Răstig-
nește-l». [14] Totuși Pilat
le zicea: «Dar ce rău a
făcut?». Și ei strigau și
mai tare: «Răstignește-l».
[15] Deci Pilat, voind să
facă pe voia poporului, le
slobozi pe Baraba, iar pe
Isus, după ce a pus să fie
biciuit, îl dădu să se ră-
stignească.

Patima lui Isus **)

[16] Atunci ostașii l-au
dus în curtea pretorului,
și adunând toată ceata
ostașilor, [17] l-au îmbrăcat
în purpură, și împletind o
cunună de spini, i-au pus-o
pe cap. [18] Apoi începu-
ră a-l saluta: «Bucură-te,
regele Iudeilor!». [19] Și-l lo-
veau peste cap cu o tre-
stie, și-l scuipau, și ple-
cându-și genunchii, i se
închinau. [20] După ce astfel
își bătură joc de el, îl des-
brăcară de purpură, îl
îmbrăcară cu veșmintele
lui și-l duseră să-l răstig-

---

*) Matei 27, 15-26.
**) Matei 27, 27-44; Luca 23, 26; Ioan 19, 1-19.
2. «*Tu zici*» este o vorbă evreiască care însemnează: *da, așa este*.
Unde va întâmpina greutăți, cititorul să vadă notele dela Matei cap. 27 dela stihul 15 înainte.

nească. 21 Şi siliră pe un
oarecare Simon din Cire-
ne, tatăl lui Alexandru şi
al lui Rufu, care se întor-
cea din ţarină, să-i ducă
crucea lui. 22 Apoi îl duse-
ră la locul numit Golgo-
ta, care se tălmăceşte lo-
cul căpăţânii. 23 Şi-i dă-
dură să bea vin amestecat
cu smirnă, dar el nu-l
luă. 24 Atunci îl răstigniră
şi-şi împărţiră veşmintele
lui, aruncând sorţii care
ce să ia. 25 Şi era ceasul al
treilea când îl răstigniră.
26 Şi era scris deasupra
cauza vinei lui: «Regele
Iudeilor». 27 Impreună cu
el răstigniră doi tâlhari:
unul la dreapta şi altul la
stânga lui. 28 Astfel s'a îm-
plinit Scriptura, care zi-
ce: «Cu cei fără de lege
s'a socotit». 29 Şi cei ce tre-
ceau, îl huleau, clătinând
capul şi zicând: «Ei, tu
care dărâmi templul şi în
trei zile îl zideşti din nou,
30 mântuieşte-te pe tine şi
te coboară de pe cruce».
31 De asemenea şi arhiereii
şi cărturarii, bătându-şi
joc de el, ziceau unii către
alţii: «Pe alţii i-a mân-
tuit, iar pe sine nu poate
să se mântuiască. 32 Cristos,
regele lui Israil, să se dea
acum jos de pe cruce, ca
să vedem şi să credem».
Şi cei ce erau răstigniţi
cu el, îl batjocoreau.

Isus moare pe cruce *)

33 La ceasul al şaselea se
făcu întuneric peste tot
pământul până la ceasul
al nouălea. 34 Iar la ceasul
al nouălea strigă Isus cu
glas tare: «Eloi, Eloi,
lama sabactani?», care
însemnează: «Dumnezeul
meu, Dumnezeul meu, de-
ce m'ai părăsit?». 35 Unii
din cei ce erau aproape,
auzindu-l, ziceau: «Iată
strigă pe Ilie». 36 Şi înda-
tă alergă unul şi muie un
burete în oţet, apoi pu-
nându-l într'o trestie, i-l
dădu să bea, zicând: «Lă-
saţi să vedem dacă vine
Ilie să-l coboare». 37 Dar
Isus, strigând cu glas ta-
re, îşi dete sufletul.
38 Atunci catapeteasma
templului se rupse în două
de sus până jos. 39 Iar su-
taşul, care stătea în faţa
lui, văzând că-şi dăduse
sufletul strigând în chipul
acela, zise: «Cu adevărat
omul acesta era Fiul lui
Dumnezeu». 40 Erau acolo
şi femei care priveau de
departe, între care era Ma-

*) Matei 27, 45-56.

ria Magdalena, Maria ma-
ma lui Iacob cel Mic şi a
lui Iose, şi Salome, [41] ca-
re, şi când Isus era în Ga-
lileea, îl urmau şi-i slu-
jeau; şi altele multe care
veniseră împreună cu el
la Ierusalim.

Isus în mormânt *)

[43] Şi făcându-se seară,
deoarece era vineri, aju-
nul sâmbetei, [43] Iosif din
Arimateea, sfetnic nobil,
care aştepta şi el împără-
ţia lui Dumnezeu, veni şi
intră cu îndrăzneală la Pi-
lat şi ceru trupul lui Isus.
[44] Pilat se miră că Isus
murise aşa curând; chemă
deci sutaşul şi-l întrebă
dacă murise de mult. [45] Şi
aflând dela sutaş, dărui
lui Iosif trupul. [46] Iar Iosif,
cumpărând un giulgiu şi
coborînd pe Isus de pe
cruce, îl înfăşură în giul-
giu, îl puse într'un mor-
mânt săpat în stâncă şi
prăvăli o piatră la uşa
mormântului. [47] Iar Maria
Magdalena şi Maria, ma-
ma lui Iose, priveau un-
de l-au pus.

CAPUL 16.

Invierea lui Isus **)

[1] După ce trecu sâmbă-
ta, Maria Magdalena, Ma-
ria mama lui Iacob, şi Sa-
lome cumpărară miresme,
ca să meargă să ungă pe
Isus. [2] Plecând deci dis-de-
dimineaţă, în ziua întâi a
săptămânii, ajunseră la
mormânt după ce răsărise
soarele. [3] Şi ziceau una că-
tre alta: «Cine ne va pră-
văli piatra de pe uşa mor-
mântului?» [4] Dar uitându-
se, văzură piatra răstur-
nată, şi era mare foarte.
[5] Şi intrând în mormânt,
văzură un tânăr şezând la
dreapta, îmbrăcat în veş-
mânt alb, şi se înspăi-
mântară. [6] Dar el le grăi:
«Nu vă temeţi; căutaţi pe
Isus Nazarineanul, cel ră-
stignit; a înviat, nu este
aici; iată locul unde îl pu-
sese. [7] Deci mergeţi şi spu-
neţi ucenicilor şi lui Petru
că se duce mai înainte de

---

*) Matei 27, 57-66; Luca 13, 50-56; Ioan 19, 38-42.
**) Matei 28, 1-10; Luca 24, 1-12; Ioan 20, 1-10.
44. *Pilat se miră,* pentrucă unii osândiţi trăiau câteva zile. Isus însă nu putea să mai trăiască, pentrucă fusese bătut fără milă şi-i cursese tot sângele.
7. Isus arată grijă şi dragoste deosebită lui Petru chiar şi după căderea lui.

voi în Galileea; acolo îl
veți vedea, precum v'a
spus». 8 Dar ele, ieşind din
mormânt, fugiră, căci le
cuprinsese cutremurul şi
frica; şi nimănui nu spu-
seră nimica, căci se te-
meau.

Isus se arată ucenicilor *)

9 Iar după ce învie Isus
dimineața în ziua întâi a
săptămânii, se arătă întâi
Mariei Magdalena, din ca-
re scosese şapte draci.
10 Iar ea mergând, vesti ce-
lor ce fusese cu el şi care
se tângueau şi plângeau.
11 Dar ei, auzind că Isus e
viu şi că ea îl văzuse, nu
au crezut. 12 După aceea se
arătă într'alt chip la doi
dintr'înşii, cari se duceau
într'un sat; 13 şi aceştia se
duseră şi vestiră celorlalţi,
dar nici pe ei nu-i crezu-
ră. 14 In sfârşit, s'a arătat
celor unsprezece, pe când
şedeau la masă şi i-a mu-
strat pentru necredința şi
împietrirea inimii lor, că
n'au crezut pe cei ce-l vă-
zuseră înviat.

Trimite pe Apostoli să predice Evanghelia **)

15 Şi le zise: «Mergeţi în
toată lumea şi predicaţi
Evanghelia la toată făptu-
ra. 16 Cel ce va crede şi se
va boteza, se va mântui;
iar cel ce nu va crede, se
va osândi. 17 Iar pe cei ce
vor crede, îi vor însoţi ace-
ste semne: în numele meu
vor izgoni diavoli, vor
vorbi în limbi noi, 18 vor lua
în mână şerpi, şi chiar de
vor bea otravă, nu-i va
vătăma; pe cei bolnavi îşi
vor pune mâinile, şi ei se
vor tămădui».

---

*) Matei 28, 8-10; Luca 24, 9-45; Ioan 20, 11-23.
**) Matei 28, 16-20; Luca 24, 45-49; Ioan 21, 1-24.

8. Adică niciunui om pe care-l întâlniră, căci e sigur din Matei şi Luca că spuseră Apostolilor după porunca ce o primiseră (Matei 28, 8).

12. Isus se arătă Magdalenei sub chip de grădinar, iar celor doi ucenici cari mergeau la Emaus, sub chip de călător.

15. *Mergeți în toată lumea...* Isus, murind pentru toţi, lăsă Bisericii sale porunca să se ducă şi să predice la toate popoarele, Evrei, Greci, păgâni,culţi şi neculţi. *Toată făptura* omenească poate şi trebuie să primească Evanghelia, căci Cristos nu face deosebire între oameni. Biserica sa trebuie să fie universală. Acesta este unul din semnele Bisericii celei adevărate.

16. *Cel ce va crede...* toate câte le veţi predica şi «va păzi toate câte vi le-am poruncit» (Matei 28, 20), se va mântui. Credința trebuie să fie însoţită de fapte, ca să fie adevărată.

Inălţarea lui Isus *)

19 Şi Domnul Isus, după ce a vorbit cu ei, s'a înălţat la cer şi a şezut la dreapta lui Dumnezeu.

20 Iar ei au mers să predice pretutindeni, ajutându-i Domnul şi întărindu-le cuvântul prin minunile ce urmau.

*) Luca 24, 51.

20. *Ajutându-i Domnul...* prin cuvintele ce le insufla, ca să predice, şi prin lumina ce o da ascultătorilor, ca să primească Evanghelia.

SFÂNTUL EVANGHELIST LUCA

Sfântul Luca s'a născut în Antiohia, capitala Siriei şi al treilea oraş în împărăţia romană după Roma şi Alexandria. Nu este evreu, ci de alt neam, şi primi credinţa după mucenicia sfântului Ştefan. A fost doctor, cum ne încredinţează sfântul Pavel în scrisoarea către Coloseni 4, 14. Sf. Luca a cunoscut pe sf. Pavel în Antiohia şi mai târziu îl urmă şi-i fu tovarăş, în călătoria lui a doua. Rămase însă la Filipi, oraş în Macedonia, şapte ani, cârmuind bisericile întemeiate de Apostolul Pavel. Dar după această vreme, sf. Pavel trecu iar pe la Filipi şi-l luă cu sine; şi de atunci sf. Luca îl urmă până la moartea lui.

Sf. Luca a scris o Evanghelie şi altă carte numită Faptele Apostolilor. *Evanghelia aceasta este a treia. Biserica a ţinut-o totdeauna în aceeaşi cinste ca şi pe celelalte. Sfinţii Părinţi cei mai vechi până la Clement Papa folosesc şi amintesc adesea în cuvântările şi scrierile lor cuvinte şi pilde ce se găsesc numai în Evanghelia sfântului Luca.*

Sfântul Luca n'a fost Apostol şi n'a văzut pe Domnul nostru Isus Cristos. Dar a văzut, a vorbit şi a trăit cu mai mulţi cari văzuseră şi ascultaseră pe Cristos. Aceasta ne-o spune la începutul Evangheliei: «De vreme ce mulţi s'au apucat a alcătui istorisire despre cele petrecute între noi, după cum ni le-au încredinţat cei ce dela început înşişi au văzut şi au fost slujitorii cuvântului». 1, 1-2.

A cunoscut pe Iacob cel Tânăr, episcopul Ierusalimului, la care se duse cu sf. Pavel. A cunoscut pe Petru şi pe alţii, după cum scrie sf. Ieronim.

Putem zice fără teamă de a greşi că sf. Luca a cunoscut pe Maica Domnului şi pe unele rude de ale sf. Ioan Botezătorul, căci scrie: 1, 3: «după ce am cercetat dela început toate cu sârguinţă». Numai aşa înţelegem cum a aflat cele ce le scrie

că s'au petrecut înainte de naşterea lui Cristos.

Ca temei a luat, de sigur, şi Evanghelia sfântului Matei şi pe a sfântului Marcu scrise mai înainte. De aceea unele învăţături şi fapte ale lui Cristos le scrie sf. Luca aproape cu aceleaşi cuvinte ca şi ceilalţi doi Evanghelişti.

Dar cele mai multe a trebuit să le înveţe dela sf Pavel, al cărui tovarăş de călatorie a fost, încât Tertulian numeşte pe Pavel luminătorul lui Luca. *In adevăr, vorbele şi chipul cum îşi arată ideile se potrivesc aşa de bine cu scrisorile sfântului Pavel, încât unii au numit Evanghelia aceasta*: Evanghelia sfântului Pavel.

Sf. Luca, călătorind cu sf. Pavel prin fel de fel de neamuri, s'a hotărît să scrie pentru ele pe scurt viaţa şi faptele Mântuitorului. Dumnezeu s'a folosit de acest prilej şi a însuflat tovarăşului Apostolului Evanghelia. Creştinii evrei aveau Evanghelia sfântului Matei, cei romani aveau pe a sf. Marcu. Se cuvenia s'o aibă şi celelalte neamuri, fiecare după firea şi priceperea sa.

Că sf. Luca a scris cu scopul acesta, se poate vedea din insăşi Evanghelia sa. Şi aci las cuvântul unui învăţat şi cunoscător în această chestie:

«Tot ce ar fi putut să-i supere şi să dea prilej Evreilor să se ridice deasupra lor, o trece sub tăcere. In loc de a pune în faţa fiilor lui Dumnezeu neamurile, *sau pe* păgâni, *cum face sf. Matei, le pune în faţă pe* păcătoşi, *cuvânt ce se potriveşte atât Evreilor cât şi celorlalţi* oameni. *In mai multe locuri aminteşte de împărăţie, de cârmuitorii şi dregătorii ei, şi totdeauna cu cinste. Se fereşte să învinuiască pe păgâni de patima Domnului. Când e vorba de împărăţia lui Dumnezeu, arată că e duhovnicească. Adună mare număr de fapte lăsate afară de sf. Matei, fapte care ori înjosesc pe Evrei, ori înduioşează pe păgâni şi le dau încredere: mântuirea făgăduită lui Zacheu şi tâlharului din dreapta, iertarea dată fiului risipitor şi femeii păcătoase, precăderea dată publicanului asupra fariseului şi Samariteanului asupra preotului şi a diaconului, pilda oii rătăcite, a drahmei pierdute, a smochinului neroditor, lauda dată de Mântuitor mai multor păgâni, rugăciunea pentru călăii săi, întoarcerea unui tâlhar de pe cruce şi a sutaşului la moartea Fiului lui Dumnezeu; de aceea s'a zis că aceasta este în deosebi Evanghelia îndurării, şi cuvintele lui Isaia citite în sinagoga din Nazaret ar putea să-i slujească de epigraf.*

«Omul-Dumnezeu e arătat ca doctorul dumnezeesc. Sfântul Matei îl arătase Evreilor ca Mesia, sf. Marcu îl arătase Romanilor ca Fiul lui Dumnezeu: sf. Luca îl arată Grecilor, adică celorlalte popoare civilizate, ca Mântuitorul întregului neam omenesc». (Bacuez-Vigouroux. Manuel biblique V. III, p. 160-161).

Dar toate acestea nu însemnează că sf. Luca a scris Evanghelia numai pentru alte popoare și nicidecum pentru Evrei. A scris, ce e drept, mai cu seamă pentru creștinii greci, dar și pentru Evrei, ceea ce se vede din cele două capitole dintâi, unde amintește des de Vechiul Testament, vorbește de legea Evreilor, arată că Dumnezeu și-a ales pe poporul israelit și că Mântuitorul a venit în deosebi pentru poporul ales, ca să-și împlinească făgăduințele date patriarhilor.

De unde putem încheia că sf. Luca și-a scris Evanghelia pentru a arăta creștinilor, fie Evrei, fie Greci, că Cristos este Mântuitorul tuturor oamenilor, iar cei ce nu-l vor primi, se vor osândi.

Cât privește timpul când s'a scris Evanghelia aceasta, nu se poate ști sigur. Multe din vechime nu le putem ști fiindcă pe atunci cărțile se scriau cu mâna și erau rare, încât n'au putut ajunge toate până la noi. Apostolii și ucenicii aveau grija, după porunca lui Cristos, să predice, nu să scrie. Cei ce au scris, și-au ascuns, din smerenie, și numele.

Știm însă că Evanghelia a scris-o sf. Luca înainte de Faptele Apostolilor. *O mărturisește însuși în Fapt. Ap.* 1, 1: *«Teofile, în cea dintâi carte a mea, am vorbit despre cele ce a început Isus a face și a învăța pe oameni». Pe de altă parte știm că «Faptele» s'au scris în anul* 62 *sau* 63. *De unde cred învățații că Evanghelia aceasta s'a scris între* 55 *și* 60 *după Cristos.*

Evanghelia și-a scris-o sf. Luca grecește, într'o limbă mai frumoasă și mai aleasă decât ceilalți Evangheliști, așa încât zice un scriitor: «Evanghelia sfântului Luca este cea mai frumoasă carte ce se găsește».

După moartea sfântului Pavel nu știm unde a mai predicat sf. Luca, nici anul când a murit. Se crede că a murit în Grecia, dându-și viața pentru credință. Biserica îl serbează la 18 *Octombrie. E înfățișat printr'un bou, pentrucă își începe Evanghelia cu jertfa lui Zaharia.*

SFÂNTA EVANGHELIE DELA LUCA

CAPUL 1.

Cuvânt înainte

[1] De vreme ce mulţi s'au
apucat a alcătui o istori-
sire despre faptele petre-
cute între noi, [2] după cum
ni le-au încredinţat cei ce
dela început înşişi le-au
văzut şi au fost slujitorii
cuvântului: [3] am găsit cu
cale, prea bune Teofile,
să ţi le scriu şi eu pe rând,
după ce am cercetat dela
început toate cu sârguin-
ţă, [4] ca să cunoşti astfel
temeinicia învăţăturilor pe
care le-ai primit.

Vestirea naşterii lui Ioan

[5] In zilele lui Irod, rege-
le Iudeii, era un preot nu-
mit Zaharia, din ceata lui
Abia; şi femeia lui era
dintre fiicele lui Aron, şi
se numea Elisabeta. [6] Şi
erau amândoi drepţi îna-
intea lui Dumnezeu, um-
blând fără prihană în toa-
te poruncile şi rânduelile
Domnului; [7] dar n'aveau
nici un copil, pentrucă
Elisabeta era stearpă, şi
amândoi erau înaintaţi în
vârstă.

[8] Şi se întâmplă că
pe când slujea Zaharia

---

1. *Mulţi...* E vorba de ceilalţi doi evanghelişti *Matei* şi *Marcu,* cari au scris din însuflarea Duhului Sfânt, şi de alţii cari au scris viaţa lui Isus. Au fost mulţi de aceştia.

2. Vorbeşte de Apostolii cari văzuseră pe Cristos. Sfântul Luca arată deci că cele ce le scrie nu le-a văzut, ci le-a auzit dela alţii cari au fost cu Isus dela începutul vestirii Evangheliei.

3. Teofil, căruia Sf. Luca îi dedică Evanghelia sa, era un creştin cu vază din Antiohia.

5. Acesta este Irod cel Mare.

Zaharia. Urmaşii lui Aron se înmulţiră şi toţi erau preoţi. David îi împărţise în 24 de cete. Fiecare trebuia să slujească pe rând. Zaharia era în ceata a opta. *Elisabeta* era tot din familia lui Aron.

înaintea lui Dumnezeu la
rândul cetei sale, 9 îi căzu
la sorţi, după obiceiul păstrat de preoţi, să intre în
templul Domnului şi să
tămâieze. 10 Iar toată mulţimea poporului stătea afară şi se ruga în timpul
tămâierii. 11 Atunci un înger al Domnului i se arătă, stând la dreapta altarului tămâierii. 12 Zaharia
se turbură văzându-l, şi-l
apucă frica. 13 Dar îngerul
îi zise: «Nu te teme, Zaharia, căci rugăciunea ta
a fost ascultată şi femeia
ta Elisabeta îţi va naşte
un fiu, pe care îl vei numi
Ioan; 14 bucurie şi veselie
vei avea, şi de naşterea
lui mulţi se vor bucura.
15 Căci va fi mare înaintea
lui Dumnezeu; nu va bea
nici vin, nici altă băutură
ameţitoare, şi se va umplea de Duhul Sfânt chiar
din pântecele maicii sale;
16 şi pe mulţi din fiii lui Israil îi va întoarce la Domnul Dumnezeul lor; 17 el va
merge înaintea lui cu spiritul şi puterea lui Ilie, ca
să întoarcă inimile părinţilor spre fiii lor şi pe cei
necredincioşi la înţelepciunea celor drepţi, ca să
pregătească Domnului un
popor desăvârşit». 18 Şi Zaharia zise îngerului: «Cum
voiu cunoaşte eu aceasta?
Căci eu sunt bătrân, şi femeia mea e înaintată în
vârstă». 19 Şi răspunzând
îngerul, îi zise: «Eu sunt
Gavril, care stau înaintea
lui Dumnezeu, şi sunt trimis să grăiesc către tine
şi să-ţi aduc această veste
bună. 20 Şi iată, vei fi mut
şi nu vei putea vorbi până
în ziua când se vor împlini
acestea, pentrucă n'ai crezut cuvintelor mele, care
se vor împlini la vremea
lor».

21 Iar poporul aştepta
pe Zaharia şi se mira că
întârzia atâta în templu.
22 Dar când ieşi nu putea
să le vorbească; atunci ei
cunoscură că avusese o ve-

---

9. *In templu...* în partea aceea care se numea *sfântă;* acolo era aşezat altarul tămâierii.

10. Tămâierea se făcea odată dimineaţa şi odată seara.

18. Zaharia se îndoieşte de cuvântul îngerului şi-i cere un semn. El, ca preot, trebuia să cunoască minunea ce o făcuse Dumnezeu cu Sara, femeia lui Avram, minune ce voia s'o facă şi cu Elisabeta.

19. «Ingerul acesta era foarte mult cinstit în Biserica evreiască. De dânsul se vorbeşte mult în proorociile lui Daniil, ca de un patron deosebit a lui Israil» (Martini).

denie în templu. Şi el le
făcea semne şi rămase
mut. 23 Iar când se sfârşi-
ră zilele slujbei lui, s'a
întors acasă. 24 Peste
câtva timp, Elisabeta,
femeia lui, rămase însăr-
cinată, şi se ţinu ascunsă
cinci luni, zicând: 25 «Aşa
a făcut cu mine Domnul,
în zilele când a privit spre
mine ca să ridice ocara
mea dintre oameni».

Vestirea naşterii lui Cristos

26 Iar în luna a şasea,
Dumnezeu trimise pe în-
gerul Gavril într'una din
cetăţile Galileii, numită
Nazaret, 27 la o fecioară lo-
godită cu un bărbat din
familia lui David, numit
Iosif; şi numele fecioarei
era *Maria*. 28 Şi intrând în-
gerul la dânsa, îi zise:
«Bucură-te, cea plină de
har; Domnul este cu tine;
binecuvântată eşti tu în-
tre femei». 29 Auzind ace-
stea, Maria se turbură la
cuvintele lui, şi se gândea
ce fel de închinăciune poa-
te fi aceasta. 30 Dar îngerul
îi zise: «Nu te teme, Ma-
rie, căci ai aflat har la
Dumnezeu; 31 iată vei ză-
misli în sânul tău şi vei
naşte un fiu, şi vei chema
numele lui *Isus*. 32 Acesta
va fi mare şi Fiul celui
Prea-Inalt se va numi, şi
Domnul Dumnezeu îi va
da tronul lui David, tatăl
lui; şi va împărăţi peste
casa lui Iacob în veci, 33 şi
împărăţia lui nu va avea
sfârşit».
34 Maria zise îngerului:
«Cum se va face acea-
sta, căci eu nu cunosc
bărbat?» 35 Şi răspunzând
îngerul, îi zise: «Duhul
Sfânt se va pogorî peste
tine, şi puterea Celui
Prea-Inalt te va umbri.
Pentru aceasta şi Sfântul
care se va naşte din tine,
Fiul lui Dumnezeu se va
chema. 36 Şi iată Elisabeta,

---

25. La Evrei era ruşine ca o femeie măritată să fie stearpă: socoteau că e o pedeapsă a vreunui păcat.

34. Maria nu se îndoieşte de cuvântul îngerului, ci întreabă cu înţelepciune de chipul cum se va face, căci făgăduise cu jurământ că va trăi pururea fecioară.

35. Ingerul încredinţează pe Maria că va rămânea fecioară şi totodată va fi şi mamă prin puterea Sfântului Duh. Dumnezeu are putere să dea roadă şi unei bătrâne sterpe cum era Elisabeta, şi unei fecioare fără să-şi piardă fecioria. - *Fiul lui Dumnezeu se va chema,* este o vorbă evreiască care însemnează: *Fiul lui Dumnezeu va fi.* Tot aşa şi mai la vale în stihul 36: *aceea care se numea stearpă* însemnează *care era stearpă.*

ruda ta, a zămislit şi ea
un fiu la bătrâneţe; şi
acum este în luna a şasea
aceea, care se numea
stearpă; 37 căci la Dum-
nezeu nimic nu este cu
neputinţă». 38 Atunci zise
Maria: «Iată roaba Dom-
nului, fie mie după cu-
vântul tău». Şi îngerul se
duse dela ea.

Maria se duce la Elisabeta

39 In zilele acelea scu-
lându-se Maria, merse în
grabă spre munţi, într'un
oraş a lui Iuda; 40 şi intră
în casa lui Zaharia şi sa-
lută pe Elisabeta. 41 Indată
ce auzi Elisabeta urarea
Mariei, îi săltă pruncul în
sânul ei, şi se umplu Eli-
sabeta de Duhul Sfânt, 42 şi
a strigat cu glas tare şi
a zis: «Binecuvantată eşti
tu între femei, şi binecu-
vântat este rodul trupului
tău. 43 Şi de unde mie acea-
sta ca să vie maica Dom-
nului meu la mine? 44 Căci
iată, cum a ajuns glasul
salutării tale la urechile
mele, a săltat de bucurie
pruncul în sânul meu.
45 Fericită tu care ai cre-
zut, căci se vor împlini ce-
le ce ţi s'au spus din par-
tea Domnului».
46 Atunci grăi Maria:
«Măreşte sufletul meu
pe Domnul, 47 şi se bu-
cură duhul meu în
Dumnezeu, Mântuitorul
meu; 48 pentrucă a căutat
spre smerenia roabei sale;
şi de acum mă vor ferici
toate neamurile; 49 căci
mari lucruri mi-a făcut
Cel puternic, şi sfânt e nu-
mele lui; 50 şi mila lui din
neam în neam asupra ce-
lor ce se tem de el. 51 Fă-
cut-a lucruri puternice cu

---

38. După ce află dela înger cum va naşte, cu toate că chipul acesta este o taină ce n'o înţelege, Maria se supune voinţei lui Dumnezeu şi se smereşte, numindu-se *roaba Domnului.*

46. Frumos şi măreţ este cântecul acesta al Mariei. Plină cum era de Duhul Sfânt, îşi arată mulţumirea către Dumnezeu, recunoştinţa şi totodată smerenia de care nu se poate despărţi niciodată. «Este cel dintâi cântec al Noului Testament, şi poate sluji ca încheiere a celui Vechiu. Este ca începutul glasului Mântuitorului. Mâna lui Dumnezeu la întemeierea creştinătăţii este zugrăvită de minune. Maria are înaintea ochilor toate câte se vor împlini: Sinagoga osândită, Biserica întemeiată, Apostolii slăviţi, păgânii umpluţi de haruri, într'un cuvânt, toate făgăduinţele împlinite întocmai» (Bacuez).

51. «Aceste cuvinte privesc, mai întâi, toate minunile făcute de Dumnezeu împotriva vrăjmaşilor poporului israelit, smerindu-i şi risipindu-i cu planurile lor cele trufaşe şi crude.

bratul său; risipit-a pe cei
mândri în cugetul inimii
lor. [52] Răsturnat-a pe cei
puternici de pe tron și a
înălțat pe cei smeriți. [53] Pe
cei flămânzi i-a umplut de
bunătăți, iar pe cei bogați
i-a trimis lipsiți. [54] Luat-a
în apărare pe Israil, sluga
sa, aducându-și aminte de
mila sa, [55] precum a făgă-
duit părinților noștri, lui
Avram și urmașilor lui pâ-
nă în veac». [56] Maria ră-
mase cu Elisabeta ca la
trei luni; apoi se întoarse
la casa ei.

Nașterea lui Ioan

[57] Iar Elisabetei i se îm-
plini timpul să nască și
născu un fiu. [58] Vecinii și
rudele ei, auzind că Dum-
nezeu își arătase mila cu
dânsa, se bucurau împreu-
nă cu ea. [59] Și în ziua a
opta veniră să taie prun-
cul împrejur și voiau să-l
cheme Zaharia după nu-
mele tatălui său. [60] Dar
mama lui, luând cuvântul a
zis: «Nu, ci Ioan se va che-
ma». [61] Ei îi ziseră: «Nime-
ni nu este între rudele tale
care să aibă numele ace-
sta». [62] Și făcură semn ta-
tălui său cum ar voi să-l
numească. [63] Iar el, cerând
o tăbliță, scrise: «Ioan
este numele lui». Și se mi-
rară toți. [64] Și îndată i se
deschise gura și limba i se
deslegă și vorbi, binecu-
vântând pe Dumnezeu.
[65] Frica cuprinse atunci pe
toți vecinii lor, și toate
acestea se răspândiră prin
munții Iudeii. [66] Și toți câți
le auzeau le cumpăneau
în inima lor, zicând: «Ce
prunc oare va fi acesta?»
Căci mâna Domnului era
cu el.
[67] Iar Zaharia, tatăl
lui, se umplu de Duhul
Sfânt, și proroci, zicând:
[68] «Binecuvântat e Domnul

Apoi mai privesc, în deosebi, o întâmplare de mare însemnătate vestită cu duh de proroc de Maria, adică biruința ce trebuia s'o împlinească Fiul lui Dumnezeu asupra diavolului și asupra tuturor puterilor lumești și a înțelepciunii pământești întorcând la credința sa toate neamurile». (Martini).

54. E vorba de mântuirea Evreilor din Egipt, dar și mai mult de mântuirea de păcate. Cristos a fost trimis mai întâi la oițele pierdute ale lui Israil.

60. *Ioan se va chema...* Sfântul Duh îi descoperе numele ce i-l dăduse îngerul.

63. Tăblițele erau de lemn și se acopereau cu un strat de ceară. Cu acușorul se scria pe ceară.

68. «Tot cântecul acesta este o mulțumire măreață lui

Dumnezeul lui Israil, căci
a cercetat și a făcut ră-
scumpărare poporului său,
69 și ne-a înălțat nouă un
semn de mântuire în casa
lui David, sluga sa, 70 pre-
cum a vestit prin gura
sfinților proroci cari au
fost din timpurile cele mai
vechi, 71 să ne mântuiască
de vrăjmașii noștri și din
mâna tuturor acelora cari
ne urăsc; 72 ca să facă mi-
lă cu părinții noștri și
să-și aducă aminte de le-
gământul său cel sfânt,
73 de jurământul pe ca-
re l-a jurat lui Avram, pă-
rintele nostru, să ne dă-
ruiască nouă, 74 ca, izbăviți
din mâna vrăjmașilor no-
ștri, să-i slujim fără frică,
75 în sfințenie și dreptate
înaintea lui în toate zilele
vieții noastre. 76 Și tu,
pruncule, prorocul Celui
Prea-Inalt te vei chema:
căci vei merge înaintea
feței Domnului, ca să-i
pregătești căile lui, 77 și să
dai poporului cunoștința
mântuirii întru iertarea
păcatelor lor, 78 prin îndu-
rările milei Dumnezeului
nostru, cu care ne-a cer-
cetat pe noi, de sus, Soarele
ce răsare, 79 ca să lumi-
neze celor ce zac în întu-
neric și în umbra morții,
și să îndrepte pașii noștri
pe calea păcii». 80 Iar
pruncul creștea și se în-
tărea cu duhul; și a ră-
mas în pustiu până în ziua
arătării lui înaintea lui
Israil.

CAPUL 2.

Nașterea lui Isus

1 In zilele acelea ieșit-a
poruncă dela Cezar August

Dumnezeu, pentrucă a trimis lumii întregi, și în deosebi poporului evreesc, pe Mântuitorul făgăduit. După ce neamurile toate începură a sluji zeilor mincinoși, Dumnezeu, deși Domnul tuturor oamenilor, se numi în deosebi Dumnezeul lui Israil». (Martini).

69. *Un semn de mântuire* este Cristos, Fiul lui Dumnezeu. Zice a *înălțat*, căci familia lui David era căzută și aproape necunoscută.

76-77. Sfântul Ioan a pregătit calea lui Cristos, predicând adevărul și dreptatea, îndreptând greșelile și botezând spre pocăință. Sfântul Ioan a arătat poporului că Cristos este Mântuitorul făgăduit, cărui nu-i vrednic să-i deslege încălțămintea și care va judeca pe toți oamenii.

1. *Cesar August* a fost cel dintâi împărat al Romanilor. S'a născut în anul 62 înainte de Cristos și a murit la anul 14 după Cristos. Era fiul lui Caiu Octaviu, dar înfiat de Iuliu Cezar, luă numele acestuia. Senatul roman îi dete numele de *August*

să se înscrie toată lumea.
[2] Această înscriere s'a fă-
cut întâi sub Cirin, guver-
natorul Siriei; [3] și mergeau
toți să se înscrie, fiecare
în cetatea sa. Atunci s'a
dus și Iosif din Nazaret,
cetate în Galileea, în Iu-
deea, în cetatea lui David,
numită Betleem, pentrucă
era din casa și familia lui
David, [5] să se înscrie cu
Maria, soția sa, care era
grea. [6] Și pe când erau ei
acolo, se împliniră zilele
Mariei ca să nască; [7] și
născu pe fiul său întâi-
născut, îl înfășă și-l culcă
în iesle, pentrucă nu era
loc pentru ei în casa de
popas.

Ingerii vestesc păstorilor

[8] In acelaşi ținut erau
păstori cari vegheau și
păzeau turma, noaptea
schimbându-se pe rând.
[9] Și iată îngerul Domnului
a stătut înaintea lor, și lu-
mina Domnului i-a învă-
luit și i-a cuprins frică
mare. [10] Dar îngerul le zi-
se: «Nu vă temeți, căci
iată bucurie mare vă ve-
stesc pentru tot poporul:
[11] Vi s'a născut astăzi în
cetatea lui David un Mân-
tuitor, care este Cristos
Domnul. [12] Și acesta vă va
fi semnul: Veți găsi un
prunc înfășat și culcat în
iesle».
[13] Și îndată se uni cu
îngerul o mulțime de
oaste cerească, lăudând pe
Domnul și zicând: [14] «Mă-
rire lui Dumnezeu întru
cei de sus, și pe pământ
pace oamenilor de bună
voință».

---

in anul 27. Incepuse a împărăți în anul 31. A domnit cu înțelepciune și în timpul stăpânirii sale era pace în toată împărăția.

2. Acesta era guvernatorul Siriei, și de Siria atârna și Iudeea, făcută provincie romană în anul 6 inante de Cristos. Această înscriere a fost întâia în Iudeea dela căderea ei sub Romani.

7. Vezi nota dela Matei 1, 25.

8. Dumnezeu făgăduise un Mântuitor lui Avram, Isac, Iacob și tuturor Patriarhilor, cari erau Păstori. Cristos, păstorul cel bun, la naşterea sa se arătă întâi păstorilor dimprejurul Betleemului. Ei au avut fericirea să vadă cei dintâi pe Mântuitorul și să-l vestească și altora.

14. Pentru toate câte le-a făcut și mai ales pentru trimiterea Fiului pe pământ, lui Dumnezeu i se cuvine mărire. Cuvintele acestea frumoase le rostește preotul mai la toate liturghiile. - *Și pe pământ pace.* Pacea aceasta o aduce Cri-

15 Iar după ce îngerii
au plecat îndreptându-se
spre cer, păstorii ziseră
unii către alții: «Să mer-
gem până la Betleem și
să vedem lucrul acesta ce
s'a făcut, după cum ne-a
arătat Domnul» 16 Și veniră
cu grabă mare și găsiră pe
Maria și pe Iosif și prun-
cul culcat în iesle. 17 Vă-
zându-l, destăinuiră cu-
vântul ce li se spusese de-
spre pruncul acesta. 18 To-
ți cei ce auziră se mirară
de cele ce le spuneau pă-
storii. 19 Iar Maria păstra
toate cuvintele acestea,
cumpănindu-le în inima
sa. 20 Și se întoarseră pă-
storii, mărind și lăudând
pe Dumnezeu pentru toa-
te câte le văzuseră și le
auziseră, precum li se spu-
sese lor.

Tăierea împrejur și punerea lui Isus în templu

21 După ce au trecut ce-
le opt zile ca să se taie
pruncul împrejur, i-au pus
numele Isus, cum îl nu-
mise îngerul înainte de a
se zămisli în sânul (ma-
mei). 22 Iar după ce s'au
împlinit zilele curățirii
Mariei, după legea lui
Moise, l-au dus în Ieru-
salim, ca să-l puie înain-
tea Domnului, 23 precum
este scris în legea Dom-
nului: «Orice întâi nă-
scut de parte bărbătească
va fi închinat Domnului»,
24 și să ducă jertfă, precum
este scris în legea Dom-
nului, o pereche de tur-
turele, sau doi pui de po-
rumbel.
25 Și iată era pe atunci în

---

stos, răscumpărându-ne de păcate și dându-ne putința de a trăi în dragoste cu aproapele și cu Dumnezeu.

19. Maria știa cele ce scriau prorocii despre Mântuitor, auzea și cele ce le povesteau îngerii, văzând cum se împlineau prorociile. Dar tăcea și păstra cuvintele în sine, căci așa se cădea unei fecioare și mame.

21. Isus vine și pentru a ne învăța cum să păzim legea. O păzește el întâi, cu toate că nu e dator să se supuie unei legi ca aceasta.

22. *Mariei*... Legea lui Moise oprea pe femeia care naștea un băiat să atingă vreun lucru și să intre în templu 33 de zile dela tăierea împrejur a copilului. In acest timp, femeia era socotită necurată.

24. Legea poruncea femeii s'aducă un miel și un porumbel, sau o turturică. In locul mielului, femeilor li se îngăduia să aducă al doilea porumbel sau turturică.

25. Aștepta pe Mântuitor, care trebuia să aducă mângâiere poporului israelit și tuturor oamenilor.

Ierusalim un om numit Si-
meon, şi omul acesta drept
şi temător de Dumnezeu
aştepta mângâierea lui
Israil, şi Duhul Sfânt era
în el. 26 Şi făgăduinţă
avea dela Duhul Sfânt că
nu va vedea moartea îna-
inte de a vedea pe Cri-
stosul Domnului. 27 Şi în-
demnat de Duhul, veni în
templu. Şi când părinţii
aduseră înăuntru pe prun-
cul Isus, ca să facă cu el
după obiceiul legii, 28 el îl
luă în braţe, binecuvântă
pe Dumnezeu şi zise:
29 «Acum slobozeşte pe ro-
bul tău, Stăpâne, după cu-
vântul tău în pace; 30 căci
au văzut ochii mei mân-
tuirea ta, 31 pe care ai pre-
gătit-o în faţa tuturor po-
poarelor; 32 lumină spre
luminarea neamurilor şi
spre slava poporului tău
Israil».
33 Iar tatăl şi mama lui se
mirau de cele ce se ziceau
despre el. 34 Şi Simeon i-a
binecuvântat şi a zis că-
tre Maria, mama lui:
«Iată, acesta este pus spre
căderea şi ridicarea mul-
tora din Israil şi spre
semn căruia i se va zice
împotrivă; 35 şi prin însuşi
sufletul tău va trece sabie,
ca să se descopere gân-
durile din multe inimi».
36 Şi mai era şi o proroci-
ţă, anume Ana, fiica lui
Fanuil, din tribul lui Aser,
înaintată mult în vârstă,
care trăise şapte ani cu
bărbatul său dela fecioria
sa. 37 Aceasta rămase vă-
duvă până la optzeci şi
patru de ani şi nu se de-
părta de templu, slujind
lui Dumnezeu ziua şi
noaptea cu posturi şi ru-
găciuni. 38 Şi aceasta, ve-
nind în acelaşi ceas, luăda
pe Domnul, şi vorbea de
prunc tutoror acelora cari
aşteptau mântuirea lui
Israil.

---

26. «Dela robia Babilonului, numele de *Cristos,* adică *uns,* se dete Mântuitorului, ca aceluia care nu de oameni, ci de Tatăl prin Duhul Sfânt trebuia să fie uns rege şi preot». (Martini).

29. Simeon, văzând cu ochii pe Mântuitorul aşteptat de veacuri, mulţumeşte lui Dumnezeu şi e bucuros de acum să moară.

31. Simeon proroceşte că Cristos va fi Mântuitorul nu numai al lui Israil, ci al tuturor popoarelor.

33. Iosif se numea tatăl lui Isus, pentrucă era soţul Mariei şi purta grija lui Isus ca un tată, iar nicidecum pentrucă ii era tată. Vezi mai sus cap. I, 33, şi 35.

34.-35. *Acesta...* Mulţi nu vor primi pe Cristos şi le va fi

Copilăria lui Isus

39 După ce împliniră ei
toate după legea Domnu-
lui, se întoarseră în Ga-
lileea în cetatea lor Na-
zaret. 40 Iar pruncul cre-
ştea şi se întărea, plin de
înţelepciune; şi harul lui
Dumnezeu era în el.

Isus în mijlocul învăţătorilor

41 Şi se duceau părinţii
lui Isus în fiecare an la
Ierusalim de sărbătoarea
Paştilor. 42 Şi când a ajuns
Isus la vârsta de doispre-
zece ani, au mers la Ieru-
salim după obiceiul acelei
sărbători; 43 iar după ce
trecură zilele de sărbătoa-
re, întorcându-se ei, copi-
lul Isus rămase în Ierusa-
lim, şi părinţii nu ştiau.
44 Crezând că este cu ci-
neva dintre ai lor, mer-
seră cale de o zi, cău-
tându-l apoi printre ru-
de şi cunoscuţi. 45 Dar
negăsindu-l, se întoarseră
la Ierusalim, ca să-l cau-
te. 46 Şi se întâmplă că
după trei zile l-au găsit
în templu, şezând în mij-
locul învăţătorilor, ascul-
tându-i şi întrebându-i pe
ei. 47 Iar toţi cei ce-l ascul-
tau se minunau de price-
perea şi răspunsurile lui.
48 Când îl văzură (părin-
ţii), se mirară, iar mama
lui îi zise: «Fiule, pentru
ce ne-ai făcut nouă aşa?
Iată, tatăl tău şi eu în-
grijoraţi te căutam».
49 Iar el răspunse: «Pen-
tru ce m'aţi căutat? Nu
ştiaţi că în cele ce sunt
ale Tatălui meu se cădea
ca eu să fiu?». 50 Dar ei
n'au priceput cuvântul ce
l-a spus. 51 Şi s'a dus cu ei
şi a venit la Nazaret şi era
supus lor. Iar mama lui
păstra toate cuvintele ace-
stea în inima sa. 52 Şi Isus

---

spre pedeapsă. - *Prin însuşi sufletul tău...* vesteşte durerea Mariei la moartea Fiului.

39. Inainte de întoarcerea în Galileea, s'a petrecut venirea Magilor şi fuga în Egipt, despre care fapte n'a vorbit sfântul Luca, poate pentrucă le scrisese sfântul Matei.

41. Bărbaţii aveau datorie să se ducă la templu de trei ori pe an: de Paşti, de Rusalii şi de ziua Corturilor. Femeile n'aveau datorie. Ele se duceau numai odată la Paşti.

43. *Părinţii nu ştiau...* Nu e de mirare, ţinând seama de obiceiurile orientale şi de sistemul caravanelor; copiilor le era învoit să meargă ori cu tatăl ori cu mama, ori cu alte neamuri. Deci Iosif şi Maria la întoarcere credeau că copilul Isus era cu alte neamuri. Când caravana a ajuns la întâiul popas văzură că Isus lipsea.

înainta în înțelepciune, în
vârstă și în har înaintea
lui Dumnezeu și a oame-
nilor.

CAPUL 3.

Propovăduirea lui Ioan *)

1 In anul al cinspreze-
celea al împărăției lui Ti-
beriu Cezar, fiind Ponțiu
Pilat procuratorul Iudeii,
Irod tetrarh al Galileii, Fi-
lip, fratele său, tetrarh al
Itureii și a Trahonitidei,
iar Lisania tetrarh al Abi-
linei; 2 în zilele arhiereilor
Ana și Caiafa, fost-a cu-
vântul lui Dumnezeu că-
tre Ioan, fiul lui Zaharia,
în pustiu. 3 Atunci el a ve-
nit în tot ținutul Iorda-
nului, predicând botezul
pocăinței spre iertarea pă-
catelor, 4 precum e scris în
cartea cuvintelor lui Isaia
prorucul: «Glasul celui ce
strigă în pustiu: Gătiți
calea Domnului, drepte
faceți cărările lui. 5 Toată
valea se va umplea, și tot
muntele și măgura se va
pleca; căile cele strâmbe
se vor îndrepta, si cele
colțuroase se vor netezi;
6 și va vedea toată făptu-
ra mântuirea lui Dumne-
zeu».
7 Deci zicea el gloate-
lor care veneau la el să
se boteze: «Pui de năpârci,
cine v'a arătat să fu-
giți de mânia ce va să vie?
8 Faceți dar roade vredni-
ce de pocăință și nu în-
cepeți a zice: Avem pă-
rinte pe Avram. Căci zic
vouă că Dumnezeu poate
și din pietrele acestea să
ridice fii lui Avram. 9 Iată
securea la rădăcina pomi-
lor zace. Deci tot pomul
care nu face roadă bună
se va tăia și în foc se va

*) Matei 3, 1-12; Marcu 1, 1-8; Ioan 1, 28.

1. *In anul al 15-lea...*, fiindcă în anul 6 înainte de Cristos Iudeea se făcu provincie romană, se împărți în mai multe țărișoare peste care stăpâneau aceștia numiți de sfântul Luca, în timpul când Ioan era în pustiu.

2. *Ana și Caiafa...* Marele Preot era numai unul pe viață. Puterile lumești însă alungau pe cel ce nu le plăcea și puneau pe altul. Pe atunci Marele Preot era Caiafa. Ana, socrul lui Caiafa, fusese mai înainte.

8. *Din pietrele acestea...* Numai pentru aceea că cineva este din poporul ales, nu se poate mântui, ci i se cer fapte bune. Dumnezeu își poate alege credincioși din toți oamenii fără deosebire de neam. Cristos zice că e fericit acela care face voia Tatălui său. Vezi nota dela Matei 3, 9.

9. Dumnezeu e drept: trebuie să pedepsească pe oricine face rău.

arunca».
10 Şi-l întrebau
mulţimile: «Atunci, ce trebuie să facem?»
11 Iar el
răspunzând, le grăia: «Cel ce are două haine, să dea una celui ce n'are; şi cel ce are bucate, asemenea
să facă».
12 Veniră şi vameşii să se boteze, şi-l întrebară: «Invăţătorule, noi
ce să facem?»
13 El le răspunse: «Nu luaţi nimic mai mult decât vă este
hotărît».
14 Il întrebară şi ostaşii, zicând: «Şi noi ce să facem?». Le răspunse: «Pe nimeni să nu asupriţi, pe nimeni să nu năpăstuiţi, şi să vă mulţumiţi cu plata voastră».
15 Iar poporul fiind în aşteptare şi cugetând toţi în inimile lor despre Ioan, că nu cumva să fie el Cristos,
16 Ioan le răspunse tuturora zicând: «Eu vă botez cu apă; dar vine unul mai tare decât mine, căruia nu sunt vrednic să-i desleg cureaua încălţămintelor: el vă va boteza cu Duh Sfânt şi cu foc.
17 A cărui lopată în mâna lui este, şi-şi va curăţi aria şi va aduna grâul în grânarul său, iar pleava o va arde cu foc nestins».
18 Acestea şi alte multe îndemnuri dând poporului, îi predica vestea cea nouă.

Ioan în temniţă *)

19 Dar Irod tetrarhul, mustrat fiind de el pentru Irodiada, femeia fratelui său, şi pentru toate relele ce le făcuse,
20 peste toate adause şi aceasta că închise pe Ioan în temniţă.

Botezul lui Isus **)

21 Şi pe când se boteza tot poporul, s'a botezat şi Isus, şi stând el în rugăciune, cerul s'a deschis;
22 şi se pogorî Sfântul Duh în chip trupesc ca un porumbel asupra lui; şi glas din cer veni: «Tu eşti Fiul meu cel iubit, întru tine bine am voit».

---

*) Matei 14, 3-4; Marcu 6, 17-18.
**) Matei 3, 13-17; Marcu 1, 9-11; Ioan 1, 32-34.
11. Sfântul Ioan nu le dă pocăinţă grea, posturi s. a., ci le spune să împlinească fapte de milostenie. Aşa mai la vale sfătuieşte pe vameşi să fie drepţi şi pe ostaşi să nu jefuiască, ci să se mulţumească cu leafa lor. Datoriile obşteşti şi datoriile stării fiecăruia sunt cele ce trebuie să le împlinim întâi.
16. Vezi nota dela Matei 3, 11.
19. Vezi nota dela Matei 14, 1.
22. Vezi nota dela Matei 3, 17.

Neamul lui Isus *)

23 Iar Isus, când a înce-
put să predice, era ca de
treizeci de ani, fiind, cum
se credea, fiul lui Iosif, iar
acesta fiul lui Eli, fiul lui
Matat, 24 fiul lui Levi, fiul
lui Melhi, fiul lui Iana,
fiul lui Iosif, 25 fiul lui Ma-
tatia, fiul lui Amos, fiul
lui Naum, fiul lui Esli, fiul
lui Naghe, 26 fiul lui Ma-
hat, fiul lui Matatia, fiul
lui Semei, fiul lui Ioseh,
fiul lui Ioda, 27 fiul lui Ioa-
nan, fiul lui Resa, fiul lui
Zorobabel, fiul lui Salatiil,
fiul lui Neri, 28 fiul lui Mel-
hi, fiul lui Adi, fiul lui Co-
san, fiul lui Elmadan, fiul
lui Ir, 29 fiul lui Iesu, fiul
lui Eliezer, fiul lui Iorim,
fiul lui Matat, fiul lui Le-
vi, 30 fiul lui Simeon, fiul
lui Iuda, fiul lui Iosif, fiul
lui Iona, fiul lui Eliachim
31 fiul lui Melea, fiul lui
Mena, fiul lui Matata, fiul
lui Natan, fiul lui David,
32 fiul lui Iese, fiul lui O-
bed, fiul lui Boz, fiul lui
Salmon, fiul lui Nason,
33 fiul lui Aminadab, fiul
lui Admin, fiul lui Ar-
ni, fiul lui Esron, fiul
lui Fares, fiul lui Iu-
da, 34 fiul lui Iacob, fiul lui
Isac, fiul lui Avram, fiul
lui Tare, fiul lui Nahor,
35 fiul lui Saruh, fiul lui
Ragau, fiul lui Faleg, fiul
lui Eber, fiul lui Sala,
36 fiul lui Cainan, fiul lui
Arfaxad, fiul lui Sem, fiul
lui Noe, fiul lui Lameh,
37 fiul lui Matusalem, fiul
lui Enoh, fiul lui Iared,
fiul lui Maleleel, fiul lui
Cainan, 38 fiul lui Enos,
fiul lui Set, fiul lui Adam,
39 care a fost al lui Dum-
nezeu.

CAPUL 4.

Ispitirea lui Isus **)

1 Iar Isus, plin de Duhul
Sfânt, plecă dela Iordan,

---

*) Matei 1, 1-16.
**) Matei 4, 1-11; Marcu 1, 12-13.
39. «Adam n'avu tată decât pe Dumnezeu, care-l făcu după chipul și asemănarea sa. Precum sfântul Matei, făcând spița neamului lui Isus, arată Evreilor că Isus este moștenitorul neamului lui Avram și al lui David și deci adevăratul Mântuitor, tot așa sfântul Luca, scriind pentru păgâni, ne duce până la obârșia neamului omenesc, ca să arate că Cristos, fiul lui Adam după trup și noul Adam, va da celor răscumpărați dreptul fiilor lui Dumnezeu, drept pierdut și de Adam, și de urmașii lui. De unde urmează că Cristos nu este Mântuitorul numai al Evreilor, ci al tuturor oamenilor coborîtori din întâiul Adam». (Martini).
1. Vezi nota dela Matei 4, 1.

şi-l duse Duhul în pustiu,
2 timp de patruzeci de zile,
şi acolo a fost ispitit de
diavol. Şi n'a mâncat ni-
mic în zilele acelea; şi sfâr-
şindu-se zilele a flămânzit.
3 Atunci îi zise diavolul:
«De eşti Fiul lui Dumne-
zeu, spune pietrei acesteia
să se facă pâine». 4 Isus îi
răspunse: «Scris este: Nu
numai cu pâine trăieşte
omul, ci cu orice cuvânt al
lui Dumnezeu». 5 Diavolul
îl duse atunci pe un mun-
te înalt şi-i arătă într-o
clipă toate împărăţiile pă-
mântului, 6 şi-i zise: «Ţie
îţi voiu da stăpânire asu-
pra acestora şi toată stră-
lucirea lor, căci mie îmi
sunt date şi le dau cui
vreau. 7 Deci de te vei în-
china mie, toate ale tale
vor fi». 8 Şi răspunzând
Isus, îi zise; «Scris este:
Domnului Dumnezeului
tău să te închini şi numai
lui să-i slujeşti». 9 Diavo-
lul îl duse apoi în Ierusa-
lim, îl puse pe aripa tem-
plului, şi-i zise: «De eşti
Fiul lui Dumnezeu, arun-
că-te jos de aci. 10 Căci
scris este: Ingerilor săi
le-a poruncit pentru tine
ca să te păzească; 11 şi ei
te vor ridica pe mâini, ca
nu cumva să-ţi loveşti de
piatră piciorul tău». 12 Şi
Isus i-a răspuns: «S'a zis
(în lege): Să nu ispiteşti
pe Domnul Dumnezeul
tău». 13 Şi sfârşindu-se
toată ispita, diavolul se în-
depărtă de el până la o
vreme.

Isus predică în Nazaret *)

14 Isus se întoarse din
îndemnul Duhului în Ga-
lileea şi i se răspândi fai-
ma în tot ţinutul acela.
15 Şi învăţa în sinagogile
lor şi toţi îl lăudau. 16 Veni
şi în Nazaret unde fusese

---

*) Matei 4, 12-24; Marcu 6, 1-6.

3.-12. Isus a voit să fie ispitit pentru învăţătura noastră, arătându-ne cum să ne pregătim la ispită şi cum s'o doborîm. Cele trei ispite mai mari şi dese: lăcomia, mândria şi bogăţiile, Isus le-a biruit prin post, retragere şi rugăciune.

13. «Această vreme este aceea arătată de însuşi sfântul Luca la stih. 22, 53 cu cuvintele lui Cristos: *Acesta este ceasul vostru şi puterea întunericului*. Este timpul patimii, când cu frica, cu oboseala şi cu chinuri, diavolul încearcă în tot felul statornicia lui Isus, folosindu-se de slugile sale, Evreii». (Martini).

16. In sinagogă erau unii anume să citească şi să tălmăcească sf. Scriptură. Era învoit însă oricui să citească dacă voia şi mai ales dacă era un străin cu vază.

crescut, şi intră după obi-
ceiul său în ziua sâmbetei
în sinagogă şi se sculă să
citească. 17 Şi i-au dat car-
tea lui Isaia prorocul; şi
deschizând-o, a găsit locul
unde era scris: 18 «Spiritul
Domnului este asupra
mea: pentru aceasta m'a
uns, m'a trimis să vestesc
săracilor Evanghelia, să
tămăduesc pe cei cu inima
zdrobită, 19 să predic celor
robi desrobirea şi orbilor
vederea, să dau drumul
celor apăsaţi, şi să vestesc
anul de îndurare al Dom-
nului şi ziua de răsplată».
20 Apoi închizând cartea, o
dete îngrijitorului şi şezu.
Ochii tuturor din sinago-
gă erau aţintiţi asupra lui.
21 Isus începu atunci a le
zice: «Azi s'a împlinit
Scriptura aceasta în ure-
chile voastre». 22 Toţi îl
lăudau şi se mirau de vor-
bele lui pline de har care
ieşeau din gura lui, şi zi-
ceau: «Nu este oare acesta
fiul lui Iosif?». 23 Iar el le
zise: «Negreşit îmi veţi
spune zicala aceasta: Doc-
tore, vindecă-te pe tine
însuţi. Câte am auzit că
s'au făcut în Cafarnaum,
fă-le şi aci în patria ta».
24 Şi încheie: «Adevăr vă
zic vouă: Niciun proroc
nu este bine primit în pa-
tria sa. 25 Ba încă vă zic că
multe văduve pe vremea
lui Ilie erau în Israil, când
s'a încuiat cerul trei ani
şi şase luni şi fu mare foa-
mete peste tot pământul;
26 şi la niciuna din ele n'a
fost trimis Ilie decât nu-
mai la o văduvă din Sa-
repta Sidonului. 27 Şi mulţi
leproşi erau în Israil pe
vremea lui Eliseu prorocul,
şi nicunul din ei nu s'a
curăţit afară de Naman
Sirianul». 28 Auzind ace-
stea, toţi cei din sinagogă
se umplură de mânie. 29 Şi
se sculară, şi-l scoaseră

21. Tot ce scriseră prorocii, Cristos a împlinit cu fapta. Cele din prorocia lui Isaia, Mântuitorul le făcuse la Cafarnaum. Sf. Luca le lasă afară.

22. Le plăcea cum citea Cristos şi cum tălmăcea, dar nu voiau să creadă că se împlinesc într'însul cuvintele Scripturii. Evreii socoteau pe Isus fiul lui Iosif, fără învăţătură, un om ca toţi oamenii.

24-27. *Niciun proroc...* Cunoscuţii urăsc şi pizmuesc în deobşte pe unul de ai lor când e mai cu vază. Deci şi un proroc se duce la străini. De luat aminte este că acest Naman cât şi văduva din Sarepta erau păgâni. Cristos voi să le arate că Dumnezeu va părăsi pe Evrei şi va alege pe păgâni ca pe poporul său.

afară din cetate şi-l du-
seră până pe sprânceana
muntelui pe care era zi-
dită cetatea lor, ca să-l
arunce jos. [30] Dar Isus, tre-
când prin mijlocul lor, se
duse de acolo.

Vindecarea unui îndrăcit *)

[31] După aceea, (Isus) se
duse în Cafarnaum, ceta-
te în Galileea, şi acolo îi
învăţa în zilele de sâm-
bătă. [32] Iar ei se mirau de
învăţătura lui, pentrucă
cuvântul lui era plin de
putere. [33] Şi era în sina-
gogă un om care era pose-
dat de drac necurat şi ca-
re striga cu glas tare,
[34] zicând: «Lasă! Ce avem
noi cu tine, Isuse Nazari-
nene? Ai venit să ne pier-
zi? Ştiu cine eşti: Sfântul
lui Dumnezeu». [35] Isus îl
certă, zicând: «Taci şi
ieşi afară din omul ace-
sta». Iar dracul, trântin-
du-l jos în mijlocul adu-
nării, ieşi din omul acela
şi nu-i făcu niciun rău.
[36] Pe toţi îi cuprinse spai-
ma, şi ziceau unii către
alţii: «Ce-i aceasta? El
porunceşte cu stăpânire şi
cu putere duhurilor ne-
curate, şi ele se duc!».
[37] Şi i-a mers vestea în
toate împrejurimile.

Vindecarea soacrei lui Simon **)

[38] După ce a ieşit Isus
din sinagogă, a intrat în
casa lui Simon. Iar soa-
cra lui Simon suferea de
friguri rele; şi l-au rugat
pentru ea. [39] Atunci, în-
torcându-se spre dânsa,
porunci frigurilor, şi fri-
gurile o lăsară. Iar ea
sculându-se îndată, îi slu-
jea pe ei.

Vindecarea mai multor bolnavi ***)

[40] Iar după ce asfinţi soa-
rele, toţi cei ce aveau bol-
navi de felurite boale, îi
aduseră la el. Şi Isus, pu-
nându-şi mâinile pe fieca-

*) Marcu 1, 21-28.
**) Matei 8, 14-17; Marcu 1, 29-34.
***) Matei 4, 23-25; Marcu 1, 32-39.

30. Isus le spusese adevărul, şi ei s'aprinseră de mânie. Aşa sunt oamenii de când lumea: celor mulţi nu le place adevărul, pentrucă nu e după dorinţa şi plăcerea lor! Isus le arată şi atunci un semn al puterii sale dumnezeieşti când erau gata să-l arunce în prăpastie, iar el trecu liniştit printre dânşii, şi nimeni nu-i putu face nimic.

32. Vezi nota: Mat. 7, 29.

re din ei, îi vindeca. 41 Ie-
șeau din mulți și diavolii
strigând și zicând: «Tu
ești Fiul lui Dumnezeu».
Dar Isus îi certa și nu-i
lăsa să vorbească, pentru-
că ei știau că el e Cristos.
42 Când se făcu ziuă, Isus
ieși și se duse într'un loc
pustiu; gloatele însă îl
căutară și veniră până la
el, și-l țineau să nu plece
dela ei. 43 Dar Isus le zise:
«Și în alte cetăți trebuie
să vestesc împărăția lui
Dumnezeu; fiindcă pen-
tru aceasta sunt trimis».
44 Și predica în sinagogile
Galileii.

CAPUL 5.

Pescuirea minunată *)

1 Și pe când se îmbul-
zeau gloatele ca să audă
cuvântul lui Dumnezeu,
Isus stătea lângă lacul
Ghenezaretului. 2 Și văzu
două luntre oprite la ma-
lul lacului, iar pescarii co-
borîseră din ele și-și spă-
lau mrejile. 3 Urcându-se
într'una din luntre, care
era a lui Simon, îl rugă
s'o îndepărteze dela mal.
Apoi șezând în luntre în-
văța gloatele. 4 Iar când
încetă de a vorbi, zise lui
Simon: «Mână la adânc
și aruncați mrejile voastre
pentru pescuire». 5 Și ră-
spunzând Simon, îi zise:
«Invățătorule, toată noap-
tea ne-am trudit și nimic
n'am prins; dar pe cu-
vântul tău voiu arunca
mreaja». 6 Și făcând acea-
sta, prinseră atâta mulți-
me de pești, încât li se ru-
pea mreaja. 7 Făcură
atunci semn tovarășilor
lor, cari erau în cealaltă
luntre, ca să vie să-i aju-
te. Ei veniră și umplură
amândouă luntrele, încât
mai se cufundau. 8 Văzând
aceasta Simon Petru, se
aruncă la genunchii lui
Isus, zicând: «Depărtea-
ză-te dela mine, căci om
păcătos sunt, Doamne».
9 Căci îi cuprinsese mira-
rea pe el și pe toți cari
erau cu el pentru pescui-

*) Matei 4, 18-22; Marcu 1, 16-20.

1. *Lacul Ghenezaret* este un lac în Galileea; prin mijlocul lui trece Iordanul. Ceilalți evangheliști îl numesc *marea Galileii* și *marea Tiberiadei*, căci Evreii ziceau *mare* oricărui lac.

7. *Umplură amândouă luntrile...* Prin aceasta, Cristos răsplătește ascultarea și zelul lui Petru.

8. La vederea minunii, Petru rămase cu totul uluit și se crezu nevrednic să stea cu Isus, sfântul sfinților. Aceasta este mare smerenie.

rea peştilor ce o făcuseră;
[10] de asemenea şi pe Iacob
şi pe Ioan, fiii lui Zebedeu,
cari erau tovarăşii lui Simon.
Iar Isus zise lui Simon: «Nu te teme: de
acum vei fi pescar de oameni».
[11] Şi ei, trăgând
luntrele la mal, au părăsit
toate, şi au mers după el.

Vindecarea unui lepros *)

[12] Şi se întâmplă că fiind
Isus într'una din cetăţi,
un om plin de lepră, cum
îl văzu, se aruncă cu faţa
la pământ şi-l rugă, zicând: «Doamne, dacă
vrei, poţi să mă curăţeşti».
[13] Isus, întinzându-şi mâna, îl atinse şi-i zise:
«Vreau, fii curăţit». Şi îndată îl lăsă lepra.
[14] Isus îi
porunci să nu spună nimănui, şi-i zise: «Mergi de
te arată preotului şi du
jertfă pentru curăţirea ta,
precum a poruncit Moise
spre mărturia lor».
[15] Intr'aceasta se răspândea
tot mai mult faima lui; şi
se adunau gloate multe ca
să-l asculte şi să se tămăduiască de boalele lor.
[16] Iar el se retrăgea în pustiu şi se ruga.

Vindecarea unui paralitic **)

[17] Şi a fost aşa că într'o zi,
pe când Isus învăţa, erau
acolo farisei şi cărturari
cari veniseră din toate satele Galileii şi ale Iudeii
şi din Ierusalim, iar puterea Domnului lucra pentru a vindeca bolnavii.
[18] Şi
iată, nişte oameni purtau
într'un pat un paralitic şi
căutau să-l ducă înăuntru
şi să-l pună înaintea lui.
[19] Dar negăsind pe unde
să-l ducă din pricina
mulţimii, se urcară pe acoperiş, şi-l scoborîră printre olane cu pat în mijlocul adunării înaintea lui
Isus.
[20] Văzând credinţa
lor, Isus zise: «Omule, îţi
sunt iertate păcatele tale».
[21] Cărturarii şi fariseii începură atunci a se gândi
în sine zicând: «Cine e ace-

*) Matei 3, 1-4; Marcu 1, 40-45.
**) Matei 9, 1-3; Marcu 2, 1-2.
14. Cei vindecaţi de lepră aveau datorie să dea de ştire preoţilor şi s'aducă unele jertfe. Preoţii cercetau şi hotărau că erau vindecaţi. Cei curăţiţi de lepră numai atunci aveau voie să intre în societatea oamenilor şi în templu.
Vezi şi nota dela Matei 8, 4.
20. Mai întâi îi iartă păcatele, care sunt adesea pricina boalelor.

sta care rosteşte hule? Ci-
ne poate să ierte păcatele
decât numai unul Dumne-
zeu?» 22 Dar Isus, cuno-
scând gândurile lor, le ră-
spunse: «Ce gândiţi în
inimile voastre? 23 Ce este
mai lesne a zice: Ţi se
iartă păcatele; sau a zice:
Scoală-te şi umblă? 24 Dar
ca să ştiţi că Fiul omului
are putere pe pământ a
ierta păcatele (zise parali-
ticului): Ţie îţi zic: scoa-
lă-te, ia-ţi patul şi mergi
acasă». 25 Şi îndată se scu-
lă paraliticul înaintea lor,
îşi luă patul pe care zăcea
şi se duse în casa sa, slă-
vind pe Dumnezeu. 26 Pe
toţi îi cuprinse uimirea şi
lăudau pe Dumnezeu. Şi
plini de spaimă, ziceau:
«Am văzut azi lucruri ne
mai pomenite».

Chemarea lui Levi *)

27 După aceasta Isus ieşi
afară, şi văzu un vameş
numit Levi şezând la va-
mă, şi-i zise: «Vino după
mine». 28 Iar el, lăsând toa-
te, s'a sculat şi a mers
după el. 29 Levi îi făcu un
ospăţ mare la el acasă;
şi erau o mulţime de va-
meşi şi alţii cari şedeau la
masă cu ei. 30 Iar fariseii
şi cărturarii lor cârteau,
zicând ucenicilor: «Pentru
ce mâncaţi şi beţi împreu-
nă cu vameşii şi păcăto-
şii?» 31 Şi Isus, răspun-
zând, le-a grăit: «N'au
trebuinţă de doctor cei să-
nătoşi, ci cei bolnavi.
32 N'am venit să chem la
pocăinţă pe cei drepţi, ci
pe cei păcătoşi».

Postul Creştinilor **)

33 Atunci îl întrebară:
«Pentru ce ucenicii lui
Ioan ca şi ai fariseilor po-
stesc deseori şi fac rugă-
ciuni: iar ai tăi mănâncă
şi beau?» 34 El le răspun-
se: «Oare puteţi face pe
prietenii mirelui să po-
stească câtă vreme este
mirele cu dânşii? 35 Dar
vor veni zile când se va
lua mirele dela ei, şi a-
tunci vor posti în zilele
acelea».
36 Apoi le zise şi o pil-
dă: «Nimeni nu pune un
petec de haină nouă la

---

*) Matei 9, 9-13; Marcu 2, 13-17.
**) Matei 9, 14-17; Marcu 2, 18-22.
27. *Levi* este sf. Matei.
31. Vezi nota dela Matei 9, 12.
35. Vezi nota dela Marcu 2, 20.
36-37. Vezi nota dela Matei 9, 16-17.

una veche; altfel, rupe şi
haina cea nouă, şi la cea
veche nu se potriveşte pe-
tecul dela cea nouă. 37 Şi
iarăşi nimeni nu pune vin
nou în foi vechi; altfel,
vinul nou sparge foii, şi
se varsă, şi foii pier. 38 Ci
vinul nou trebuie pus în
foi noi şi se păstrează
amândouă. 39 Apoi nimeni
care bea vin vechiu nu
voieşte îndată de cel nou,
căci zice: «Mai bun este
cel vechiu».

CAPUL 6.

Spicele de grâu şi sâmbăta *)

1 Se întâmplă că în sâm-
băta întâi după a doua (zi
de Paşti) trecând Isus prin
semănături, ucenicii lui
smulgeau spice şi, frecân-
du-le cu mâinile, le mân-
cau. 2 Atunci le ziseră unii
din farisei: «Pentru ce fa-
ceţi ce nu este îngăduit a
face sâmbăta?» 3 Şi ră-
spunzând Isus, le zise:
«N'aţi citit ce-a făcut Da-
vid când a flămânzit el şi
cei ce erau cu dânsul?
4 Cum a intrat în casa lui
Dumnezeu şi a luat pâi-
nile punerii înainte şi a
mâncat din ele şi a dat şi
celor ce erau cu el, cu toa-
te că nu era îngăduit să
le mănânce decât numai
preoţii?» 5 Şi le mai zise:
«Stăpân este Fiul omului
şi pe sâmbătă».

Omul cu mâna uscată **)

6 In altă sâmbătă Isus
intră în sinagogă şi învă-
ţa. Şi era acolo un om ca-
re avea mâna dreaptă u-
scată. 7 Iar cărturarii şi
fariseii pândeau să vadă
de va vindeca în ziua de
sâmbătă, ca să aibă cu ce
să-l învinuiască. 8 Dar el
ştia gândurile lor şi zise
omului cu mâna uscată:
«Scoală-te şi stai în mij-
loc». Bolnavul s'a sculat
şi a stat. 9 Atunci Isus le
grăi: «Vă întreb: Este în-
găduit în ziua de sâmbătă
a face bine, ori a face rău,
a scăpa un suflet, sau a-l
pierde?» 10 Apoi, aruncân-
du-şi privirea asupra tu-
turor, zise omului: «Intin-
de-ţi mâna». Şi el o în-
tinse; şi mâna i se făcu

---

*) Matei 12, 1-9; Marcu 2, 23-28.
**) Matei 12, 10-13; Marcu 3, 1-6.
4. Vezi nota dela Matei 12, 4.
5. Aceste cuvinte sunt o dovadă mai mult că Cristos este Fiul lui Dumnezeu, având aceeaşi putere ca şi Tatăl.
7. Vezi nota dela Matei 12, 10.

sănătoasă. 11 Iar ei se um-
plură de mânie şi se sfă-
tuiră ce să facă cu Isus.

Alegerea Apostolilor *)

12 In zilele acelea se du-
se Isus pe un munte să se
roage, şi petrecu toată
noaptea rugându-se lui
Dumnezeu. 13 Iar când se
făcu ziuă, chemă pe uce-
nicii săi şi-şi alese doi-
sprezece dintre ei, pe cari
îi numi Apostoli: 14 Pe Si-
mon, pe care îl numi Pe-
tru, pe Andrei, fratele lui;
pe Jacob si pe Ioan; pe
Filip şi pe Bartolomeu;
15 pe Matei şi pe Toma; pe
Iacob, fiul lui Alfeu, şi pe
Simon, numit Zelotul;
16 pe Iuda al lui Iacob, şi
pe Iuda Iscarioteanul, ca-
re se făcu vânzător. 17 Apoi
coborîndu-se împreună cu
ei, se opri pe un şes cu o
mulţime de ucenici şi ma-
re mulţime de popor din
toată Iudeea, din Ierusa-
lim, şi de pe lângă marea
Tirului şi a Sidonului,
18 cari veniseră să-l ascul-
te şi să se tămăduiască
de boalele lor. Şi cei chi-
nuiţi de duhuri necurate
se vindecau. 19 Tot poporul
căuta să se atingă de el,
pentrucă din el ieşea o pu-
tere care vindeca pe toţi.

Cuvântarea lui Isus
Fericile **)

20 Atunci aruncându-şi
(Isus) ochii spre ucenicii
săi, zise: «Fericiţi voi cei
săraci, căci a voastră este
împărăţia lui Dumnezeu.
21 Fericiţi voi cari flămân-
ziţi acum, căci vă veţi să-
tura. Fericiţi cei ce plân-
geţi acum, căci veţi râde.
22 Fericiţi veţi fi când vă
vor urî oamenii, şi când
vă vor izgoni, vă vor ocărî
şi vor lepăda numele vo-
stru ca un rău din pricina
Fiului omului: 23 Bucuraţi-
vă în ziua aceea şi săltaţi
de veselie, pentrucă ră-
splata voastră mare este
în cer; căci tot aşa făceau
părinţii lor cu prorocii.

---

*) Matei 10, 1-5; Marcu 3, 13-20.
**) Matei 5-7.
11. Pentru ce? Pentrucă văd că Isus face bine tuturor şi învaţă legea lui Dumnezeu cu putere, iar ei nu pot face acestea. Pizmă şi răutate omenească!
13. Vezi şi nota dela Matei 10, 1.
16. Iuda lui Iacob în lista Apostolilor dela Matei 10, 3 e numit Tadeu.
20. Sf. Luca pune patru fericiri, sf. Matei opt. Vezi notele dela Matei 5, 3-10.

24 Dar vai vouă bogaţilor,
pentrucă aveţi aici mân-
gâierea voastră. 25 Vai vouă
cari sunteţi sătui, căci ve-
ţi flămânzi. Vai vouă cari
râdeţi acum, căci veţi
plânge şi vă veţi tângui.
26 Vai vouă când oamenii
vă vor vorbi de bine, căci
aşa făceau părinţii lor cu
prorocii mincinoşi.

Dragostea către vrăjmaşi *)

27 «Dar zic vouă cari mă
ascultaţi: Iubiţi pe vrăj-
maşii voştri, faceţi bine
celor ce vă urăsc. 28 Bine-
cuvântaţi pe cei ce vă ble-
stemă şi vă rugaţi pentru
cei ce vă clevetesc. 29 Celui
ce te loveşte peste o falcă,
întoarce-i şi pe cealaltă;
şi pe cel ce-ţi ia mantaua,
nu-l opri să-ţi ia şi tuni-
ca. 30 Celui ce-ţi cere, dă-i;
şi dela cel ce-ţi răpeşte
ale tale, nu le cere înapoi.
31 Ce voiţi să vă facă vouă
oamenii, faceţi-le şi voi la
fel. 32 Dacă iubiţi pe cei ce
vă iubesc, ce răsplată vi
se cuvine? Căci şi păcăto-
şii iubesc pe cei ce-i iu-
besc. 33 Şi dacă faceţi
bine celor ce vă fac bi-
ne, ce mulţumită vi se
cuvine? Şi păcătoşii fac
aşa. 34 Şi dacă daţi în
împrumut acelora dela ca-
ri nădăjduiţi să luaţi îna-
poi, ce plată vi se cuvine?
Căci şi păcătoşii împru-
mută păcătoşilor, ca să
primească înapoi întoc-
mai. 35 Dar voi iubiţi pe
vrăjmaşii voştri, faceţi bi-
ne şi daţi împrumut fără
a aştepta ceva în schimb,
şi plata voastră va fi ma-
re şi veţi fi fiii celui Prea-
Inalt; căci el este bun şi
cu cei nerecunoscători şi
cu cei răi. 36 Fiţi deci mi-
lostivi, precum Tatăl vo-
stru milostiv este. 37 Nu
judecaţi, şi nu veţi fi ju-
decaţi; nu osândiţi, şi nu
veţi fi osândiţi; iertaţi, şi
vi se va ierta. 38 Daţi, şi vi
se va da: măsură bună,
îndesată şi clătinată şi cu
vârf să se verse vor turna
în sânul vostru. Căci cu
măsura cu care veţi mă-
sura, vi se va măsura şi
vouă».

---

*) Matei 5, 38-48.

24. Ameninţă pe bogaţii aceia cari îşi pun inima în bunurile pământeşti şi uită de Dumnezeu şi de suflet; bogaţii cărora le mai zice Isus: «Mai lesne este să treacă cămila prin urechea acului decât să intre bogatul în împărăţia cerului» Matei 19, 24.

27. Vezi nota dela Matei 5, 44.

Felurite porunci *)

[39] Şi le-a mai spus şi o
pildă: «Oare poate un orb
să călăuzească pe alt orb?
Nu vor cădea oare amân-
doi în groapă? [40] Nu este
ucenic mai presus de în-
văţătorul său; dar fiecare
ajuns la desăvârşire, va fi
ca învăţătorul său. [41] Şi de
ce vezi paiul în ochiul fra-
telui tău, iar la bârna ca-
re este în ochiul tău nu te
uiţi? [42] Sau, cum poţi zice
fratelui tău: Frate, lasă-
mă să-ţi scot paiul din
ochiu, pe când nu vezi
bârna din ochiul tău? Fă-
ţarnice, scoate întâi bâr-
na din ochiul tău, şi apoi
vei vedea să scoţi paiul
din ochiul fratelui tău.
[43] Căci nu se dă pom bun
care să facă roade rele,
nici pom rău care să facă
roade bune. [44] Căci tot po-
mul de pe roada lui se cu-
noaşte. Nu se strâng smo-
chine din spini, nici nu se
culeg struguri din mără-
cini. [45] Omul bun din co-
moara cea bună a inimii
sale scoate lucruri bune;
iar omul rău din comoara
cea rea scoate cele rele.
Căci din prisosinţa inimii
vorbeşte gura. [46] Şi pentru
ce-mi ziceţi: Doamne,
Doamne, şi nu faceţi ce vă
spun? [47] Tot cel ce vine la
mine şi ascultă cuvintele
mele şi le face, vă voiu
arăta cu cine este aseme-
nea. [48] Asemenea este cu
omul care, zidindu-şi ca-
sa, a săpat adânc, şi şi-a
pus temelia pe piatră. Şi
revărsându-se apele, a lo-
vit şivoiul peste casa ace-
ea, dar n'a putut s'o cla-
tine, căci era zidită pe
piatră. [49] Dar cel ce ascul-
tă şi nu face, asemenea
este cu omul care şi-a zi-
dit casa pe pământ fără
temelie; şivoiul s'a năpu-
stit asupra ei, şi ea s'a
prăbuşit îndată, şi prăbu-
şirea casei aceleia a fost
mare».

CAPUL 7.

Sluga sutaşului **)

[1] Iar după ce sfârşise de
spus toate aceste cuvinte

---

*) Matei 7, 1-29.
**) Matei 8, 5-13.
41. Vezi nota dela Matei 7, 3.
43. Vezi nota dela Matei 7, 18.
48-49. Vezi notele dela Matei 7, 24-27.
1. *Cafarnaum.* Oraşul acesta era aşezat pe malurile lacului Ghenezaret. Era oraş şi port însemnat. De multe ori vorbesc Evangheliştii de el, căci mult a învăţat acolo Isus şi multe

poporului care îl asculta,
Isus intră în Cafarnaum.
2 Acolo era un sutaş care
avea o slugă la care ţinea
mult şi care era bolnavă
de moarte. 3 Şi auzind de
Isus, trimise la el pe bă-
trânii Iudeilor, rugându-l
să vie şi să-i vindece slu-
ga. 4 Iar aceştia, sosind la
Isus, l-au rugat cu stă-
ruinţă, zicându-i: «E
vrednic să-i faci binele a-
cesta; 5 căci iubeşte neamul
nostru şi sinagoga chiar
el ne-a clădit-o». 6 Isus
merse cu ei. Iar când era
aproape de casă, sutaşul
trimise nişte prieteni să-i
spună: «Doamne, nu te
osteni; căci nu sunt vred-
nic să intri sub acopere-
mântul meu; 7 de aceea
nu m'am socotit vrednic
să viu eu însumi la tine;
ci spune numai un cuvânt,
şi se va tămădui sluga
mea. 8 Căci şi eu sunt om
sub stăpânirea altuia,
având sub mine ostaşi, şi
zic unuia: Du-te, şi se du-
ce; altuia: Vino, şi vine; şi
slugii mele: Fă aceasta, şi
o face». 9 Auzind aceasta,
Isus se miră, şi întorcân-
du-se spre gloata care-l
urma, zise: Adevăr grăiesc
vouă: că nici în Israil
n'am găsit atâta credin-
ţă». 10 Şi întorcându-se
acasă cei trimişi, găsiră
sănătoasă sluga care fu-
sese bolnavă.

Invierea fiului văduvei din Naim

11 După aceasta Isus se
ducea într'o cetate numi-
tă Naim; şi împreună cu
el mergeau ucenicii lui şi
popor mult. 12 Iar când se
apropie de poarta cetăţii,
iată scoteau un mort, fiul
unic al maicii sale, şi
aceasta era văduvă; şi cu
dânsa era gloată multă
din cetate. 13 Şi văzând-o
pe ea Domnul, i s'a făcut
milă de ea şi i-a zis: «Nu
mai plânge!» 14 Apoi se
apropie şi atinse racla;

---

minuni a făcut. Oamenii au rămas însă nepăsători. De aceea Cristos l-a afurisit, şi oraşul a pierit în aşa fel încât azi n'a mai rămas din el decât ruine.

2. Vezi nota dela Matei 8, 5.

6. Vezi nota dela Matei 8, 8.

9. Vezi nota dela Matei 8, 10.

11. *Naim* era un orăşel in Galileea ca la 8 kilometri departe de Nazaret.

12. In vechime, mai toate oraşele erau împrejmuite cu ziduri înalte pentru apărare împotriva năvălitorilor în timp de războiu. Oraşele deci aveau şi porţi de ieşire.

iar cei ce-o duceau se
opriră, şi el rosti: «Tine-
re, zic ţie, scoală-te!» 15 Şi
se sculă mortul şi începu
a vorbi; iar Isus îl dete
maicii lui. 16 Şi pe toţi îi
cuprinse frica, şi măreau
pe Dumnezeu, zicând:
«Proroc mare s'a ridicat
între noi, şi Dumnezeu a
cercetat pe poporul său».
17 Vestea aceasta despre el
se răspândi în toată Iu-
deea şi în toată împreju-
rimea.

Trimişii lui Ioan *)

18 Ucenicii lui Ioan îi ve-
stiră toate acestea. 19 Iar
Ioan, chemând atunci pe
doi din ucenicii săi, îi tri-
mise la Isus să-l întrebe:
«Eşti tu acela care trebuie
să vină, sau să aşteptăm
pe altul?» 20 Şi ajungând
la el, bărbaţii aceia zise-
ră: «Ioan Botezătorul
ne-a trimis la tine să te
întrebăm: Eşti tu acela
care trebuie să vie, sau să
aşteptăm pe altul?» 21 In
chiar ceasul acela Isus
vindeca pe mulţi de boa-
le, de răni şi de duhuri
necurate, şi multor orbi
le dăruia vederea. 22 Şi
răspunzând (Isus), le zi-
se: «Mergeţi şi spuneţi lui
Ioan cele ce aţi văzut şi
aţi auzit: Orbii văd;
şchiopii umblă, leproşii se
curăţesc, surzii aud, mor-
ţii înviază, săracilor bine
se vesteşte; 23 şi fericit
acela care nu se va sminti
întru mine».

Isus laudă pe Ioan **)

24 Iar după ce au plecat
trimişii lui Ioan, el a în-
ceput a zice gloatei despre
Ioan: «Ce aţi ieşit în pu-
stiu să vedeţi? O trestie
clătinată de vânt? 25 Dar
ce aţi ieşit să vedeţi? Un
om îmbrăcat în haine
moi? Iată cei ce poartă
haine scumpe şi trăiesc în
desfătări, în casele împă-
raţilor sunt. 26 Deci ce aţi
ieşit să vedeţi? Un pro-
roc? Adevăr zic vouă, şi
mai mult decât un proroc.
27 Acesta este despre care
s'a scris: Iată trimit
înaintea feţei tale pe în-
gerul meu, care îţi va pre-
găti calea înaintea ta.
28 Căci vă spun, că dintre
cei născuţi din femei, nici

---

*) Matei 11, 1-6.
**) Matei 11, 7-19.
19. Vezi nota dela Matei 11, 3.
28. Vezi nota dela Matei 11, 11.

unul nu este mai mare
proroc decât Ioan Botezătorul. Dar cel mai mic în
împărăţia lui Dumnezeu,
mai mare decât el este».
29 Şi tot poporul care l-a ascultat şi vameşii
au dat dreptate lui Dumnezeu, botezându-se cu
botezul lui Ioan. 30 Insă
fariseii şi învăţătorii legii
au zădărnicit planul lui
Dumnezeu pentru ei, neprimind botezul lui. 31 Apoi
zise Domnul: «Deci cu cine voiu asemăna pe oamenii din neamul acesta?
şi cu cine seamănă ei?
32 Asemenea sunt cu copiii
cari stau în târg şi strigă
unii către alţii: V'am
cântat din fluier, şi n'aţi
jucat; v'am cântat de jale, şi n'aţi plâns. 33 Căci a
venit Ioan Botezătorul, care nu mănâncă pâine, nici
nu bea vin, şi voi ziceţi:
Are diavol. 34 A venit Fiul
omului, mâncând şi bând,
şi voi ziceţi: Iată om mâncăcios şi băutor, un prieten al vameşilor şi al păcătoşilor. 35 Dar Inţelepciunea a fost găsită dreaptă de toţi fiii ei».

Femeia păcătoasă

36 Şi-l rugă unul din farisei să mănânce la el. Şi
intrând în casa fariseului, se puse la masă. 37 Şi
iată o femeie, care era păcătoasă în oraş, aflând că
el este la masă în casa
fariseului, aduse un alabastru plin cu mir mirositor, 38 şi stând dinapoi la
picioarele lui, începu a i
le uda cu lacrimi; şi ştergându-i-le cu părul capului său, le săruta şi le ungea cu mir. 39 Văzând aceasta fariseul, care îl chemase, zise în sine: «Acesta de ar fi proroc, ar şti
şi cine şi ce fel de femeie
este care îl atinge, (ar
şti) că e păcătoasă». 40 Iar
Isus, luând cuvântul, grăi:
«Simone, am să-ţi spun
ceva». El îi răspunse: «Invăţătorule, spune». 41 «Un
cămătar avea doi datornici; unul îi datorea cinci
sute de dinari, şi celălalt
cincizeci. 42 Neavând ei cu

32.-34. Vezi nota dela Matei 11, 16-19.
35. Vezi nota dela Matei 11, 19.
37. *Aduse un alabastru*, adică un vas de alabastru, un fel de marmoră scumpă. *Mirul* se întrebuinţa mult în Răsărit. Cu el se ungeau aceia cărora voiau să le dea cinste.
41. In pilda aceasta, cămătarul este Cristos, datornicii sunt: femeia şi Simon. Femeia, cunoscându-şi datoria la

ce să plătească, îi iertă pe
amândoi. Care dar din doi
îl va iubi mai mult?»
43 Simon răspunse: «Soco-
tesc că acela căruia i-a
iertat mai mult». Şi Isus îi
zise: «Drept ai judecat».
44 Apoi întorcându-se că-
tre femeie, zise lui Simon:
«Vezi pe femeia aceasta?
Am intrat în casa ta, şi
tu apă de spălat pe pi-
cioare nu mi-ai dat; iar
ea mi-a udat picioarele cu
lacrimi şi le-a şters cu
părul capului său. 45 Să-
rutare nu mi-ai dat, iar
aceasta, de când a intrat,
n'a încetat să-mi sărute
picioarele. 46 Capul cu unt-
delemn nu mi l-ai uns, iar
ea cu mir mi-a uns picioa-
rele. 47 De aceea zic ţie:
I se iartă păcatele ei cele
multe, căci mult a iubit.
Iar cui puţin se iartă, mai
puţin iubeşte». 48 Apoi zi-
se femeii: «Ţi se iartă pă-
catele». 49 Iar cei ce şe-
deau cu el la masă, înce-
pură a zice în sine: «Ci-
ne este acesta care iartă
şi păcatele?» 50 Dar Isus
zise femeii: «Credinţa ta
te-a mântuit; mergi în
pace».

CAPUL 8.

Isus predică Evanghelia

1 După aceasta, Isus
umbla prin cetăţi şi prin
sate, predicând si bine ve-
stind împărăţia lui Dum-
nezeu; şi cu el erau cei
doisprezece, 2 asemenea şi
unele femei pe care le tă-
măduise de duhuri rele şi
de boale: Maria, numită
Magdalena, din care ieşise
şapte diavoli 3 şi Ioana,
femeia lui Husa, econo-
mul lui Irod, Susana şi
altele multe care îi slujeau
din averile lor.

Pilda Semănătorului *)

4 Şi adunându-se gloată
mare şi alergând la el po-
por mult de prin toate
oraşele, le-a vorbit în pa-
rabolă: 5 «Ieşit-a semănă-

---

*) Matei 13, 3-25; Marcu 4, 2-25.

Cristos şi cerându-i s'o ierte, iubeşte mai mult pe Domnul. Simon, care crede că e mai mică datoria sa, mai puţin. - 500 *de dinari* sunt vreo 400 de lei, 50 fac 40 de lei.

44. Era obiceiu în Răsărit să se spele picioarele oaspeţilor, căci, cum umblau desculţi, aveau picioarele prăfuite de drum.

45. Şi acesta era un obiceiu al Răsăritenilor. Işi sărutau prietenii şi oaspeţii şi când veneau şi când plecau, ca semn că dragostea ce le-o arătau pe dinafară o aveau şi în inimă.

5. Vezi nota dela Marcu 4, 14.

torul să semene sămânța
sa; și pe când semăna, o
parte din sământă a că-
zut lângă drum și a fost
călcată în picioare și au
mâncat-o păsările ceru-
lui. 6 Alta a căzut pe pia-
tră, și cum a răsărit, s'a
uscat, pentrucă n'avea
umezeală. 7 Altă parte a
căzut în spini, și crescând
odată, spinii au înnăbuși-
t-o. 8 Iar alta a căzut în pă-
mânt bun, și crescând, a
făcut rod însutit». Zicând
acestea, strigă: «Cine are
urechi de auzit, să audă».
9 Iar ucenicii îl întrebară
ce însemnează pilda acea-
sta. 10 Isus le răspunse:
«Vouă vi s'a dat să cu-
noașteți tainele împărăției
lui Dumnezeu, iar celor-
lalți (le vorbesc) în pilde:
pentru ca văzând, să nu
vadă, și auzind, să nu în-
țeleagă.
11 Deci iată ce însem-
nează pilda: Sămânța
este cuvântul lui Dumne-
zeu. 12 Cei ce sunt lângă
drum, sunt aceia cari a-
scultă, apoi vine diavolul
și ia cuvântul din inima
lor, ca nu cumva să crea-
dă și să se mântuiască.
13 Iar cei din loc pietros,
sunt aceia cari, ascultând
cuvântul, îl primesc cu
bucurie; dar n'au rădăci-
nă, și cred până la o vre-
me, și în timpul ispitei se
leapădă. 14 Ceea ce a căzut
între spini, sunt aceia ca-
ri ascultă cuvântul, dar
după grijile și bogățiile și
plăcerile vieții umblând,
se înnăbușesc și n'aduc
roadă. 15 Iar sămânța că-
zută în pământ bun, sunt
aceia cari ascultă cuvântul,
cu inimă bună și curată, îl
păstrează și aduc roadă
întru răbdare. 16 Nimeni nu
aprinde făclia și o acope-
ră cu un vas, nici n'o pune
sub pat, ci o pune în sfeș-
nic, pentru ca cei ce intră,
să vadă lumina. 17 Căci ni-
mic nu este ascuns care
să nu se vădească, și ni-
mic tăinuit care să nu se
cunoască și să nu iasă la
lumină. 18 Vedeți dar cum
să ascultați. Căci celui ce
are, i se va da; iar celui
ce n'are, și ceea ce crede
că are, i se va lua».

Mama și frații lui Isus *)

19 Atunci veniră la el
mama și frații lui, dar nu

---

*) Matei 12, 46-50; Marcu 3, 31-35.
10. Vezi nota dela Matei 13, 11.
16. Vezi nota dela Marcu 4, 21.

puteau să se apropie din
pricina mulţimii. [20] Şi i-
au dat lui de veste: «Mama
ta şi fraţii tăi stau afară
şi vreau să te vadă». [21] Iar
Isus răspunzând, le zise:
«Mama mea şi fraţii mei
sunt aceştia cari ascultă
cuvântul lui Dumnezeu
şi-l împlinesc».

Isus potoleşte furtuna *)

[22] Şi se întâmplă că în-
tr'una din zile (Isus) intră
într'o luntre cu ucenicii
săi şi le zise: «Să trecem
dincolo de lac». Şi au ple-
cat. [23] Pe când vâsleau, el
adormi; şi un vifor de vânt
se iscă pe lac, încât lun-
trea se umplea de apă, şi
ei erau în primejdie. [24] A-
propiindu-se deci de Isus,
îl treziră, strigând: «In-
văţătorule, pierim!». Iar
el, sculându-se, a certat
vântul şi valurile înfuria-
te; şi ele au contenit şi s'a
făcut linişte. [25] Apoi le zi-
se: «Unde este credinţa
voastră?» Iar ei plini de
spaimă, se uimiră şi ziseră
unii către alţii: «Cine este
acesta care porunceşte
vânturilor şi mării, şi ace-
stea îl ascultă?».

Vindecarea unui îndrăcit **)

[26] Şi au ajuns cu luntrea
în ţinutul Gherasenilor,
care este în faţa Galileii.
[27] Şi ieşind Isus pe ţărm, îi
veni înainte un om, pe ca-
re îl stăpânea un drac de
mulţi ani; şi nu se îmbră-
ca cu haine, nici nu locuia
în casă, ci în morminte.
[28] Acesta, cum văzu pe
Isus, îndată se aruncă
înaintea lui, şi strigând cu
glas tare, zise: «Ce am eu
cu tine, Isuse, Fiul Dum-
nezeului celui Prea-Inalt?
Te rog să nu mă munce-
şti».
[29] Căci el poruncea
duhului necurat să iasă
din omul acela, pentrucă
de mulţi ani îl stăpânea
şi era legat cu lanţuri şi
păzit cu obezi la picioare,
dar el rupea legăturile şi-l
alunga diavolul prin locu-
ri pustii. [30] Atunci îl între-
bă Isus, zicând: «Care-ţi
este numele?» Şi el ră-
spunse: «Legiune», pen-
trucă mulţi draci intrase-

---

*) Matei 8, 23-37; Marcu 4, 35-40.
**) Matei 8, 28-34; Marcu 5, 1-20.
21. Vezi nota dela Matei 12, 49-50.
27. Vezi nota dela Matei 8, 28.
30. Vezi nota dela Marcu 5, 9.

ră într'însul. 31 Şi-l rugau
să nu le poruncească să se
ducă în adânc. 32 Şi era
acolo o turmă de porci ca-
ri păşteau pe munte; şi-l
rugară să le dea voie să
intre în ei. Şi Isus le-a în-
găduit. 33 Şi ieşind diavolii
din om, au intrat în porci;
iar turma s'a repezit
năvalnic în lac şi s'a în-
necat.
34 Păzitorii, văzând ce
se întâmplase, fugiră şi
dădură de veste în cetate
şi prin sate. 35 Oamenii ie-
şiră să vadă ce se făcuse
şi veniră la Isus; ei găsiră
pe omul din care ieşise
diavolii îmbrăcat şi în
toată mintea, şezând la
picioarele lui, şi se înfri-
coşară. 36 Iar cei ce văzu-
seră, le povestiră cum scă-
pase omul de draci. 37 A-
tunci îl rugă tot poporul
ţinutului Gherasenilor să
se ducă dela dânşii, pen-
trucă erau cuprinşi de
mare frică. Şi Isus, ur-
cându-se într'o luntre, se
întoarse. 38 Iar bărbatul
din care ieşise dracii, îl ru-
ga să-l lase să rămâie cu
el. Dar Isus îl trimise zi-
cându-i: 39 «Intoarce-te a-
casă şi povesteşte toate
câte ţi le-a făcut Dumne-
zeu». Şi el se duse şi vesti
în toată cetatea cât bine
îi făcuse Isus lui.

Invierea fiicei lui Iair.
Femeia cu curgere de sânge *)

40 Şi când se întoarse
Isus, îl primi mulţimea cu
bucurie, căci toţi îl aştep-
tau. 41 Şi iată veni un băr-
bat numit Iair, care era
mai marele sinagogii, şi
căzând la picioarele lui
Isus, îl rugă să vină la el
acasă, 42 pentrucă avea o
fiică ca de doisprezece
ani, şi ea trăgea de moar-
te. Şi pe când mergea
Isus, îl îmbulzeau gloatele.
43 Şi era o femeie, care
de doisprezece ani suferea
de scurgere de sânge şi-şi
cheltuise cu doctorii toa-
tă averea, fără s'o fi pu-
tut vindeca vreunul; 44 se
apropie pe la spate (de
Isus), şi-i atinse poalele
hainei, şi îndată i se opri
scurgerea de sânge. 45 Isus

---

*) Matei 9, 18-26; Marcu 5, 21-43.

31. In sfânta Scriptură, iadul se mai numeşte şi *adânc,* fiindcă ni-l închipuim ca un loc adânc, o prăpastie mare, de unde nu mai iese cel ce a intrat odată.

44. Vezi nota dela Marcu 5, 27.

45. Petru e totdeauna cel dintâi care ia cuvântul, chiar şi în numele celorlalţi Apostoli fiind el Capul lor.

zise atunci: «Cine s'a
atins de mine?» Şi fiind-
că tăgăduiau toţi, zise Pe-
tru şi cei ce erau cu el:
«Invăţătorule, gloatele se
îmbulzesc şi te împresoa-
ră, şi întrebi: Cine s'a
atins de mine?» [46] Dar Isus
răspunse: «M'a atins ci-
neva, căci am simţit o
putere ieşind din mine».
[47] Iar femeia, văzându-se
descoperită, veni tremu-
rând, şi căzu la picioarele
lui, şi spuse înaintea a tot
poporul pentru care prici-
nă îl atinsese şi cum se
vindecase îndată. [48] Şi Isus
îi zise: «Fiică, credinţa ta
te-a mântuit; mergi în
pace».
[49] Pe când vorbea în-
că, veni unul la mai
marele sinagogii şi-i zi-
se: «Fiica ta a murit, nu-l
mai supăra». [50] Dar Isus,
auzind cuvântul acesta,
zise tatălui fetei: «Nu te
teme, crede numai, şi se
va mântui». [51] Şi când
ajunse acasă, nu lăsă pe
nimeni să intre cu el de-
cât numai pe Petru, pe
Iacob, pe Ioan, pe tatăl şi
pe mama fetei. [52] Şi toţi
o plângeau şi o tânguiau.
Iar Isus zise: «Nu plân-
geţi; fata n'a murit, ci
doarme». [53] Iar ei îl luau
în râs, căci ştiau că mu-
rise. [54] Dar Isus, apucând-o
de mână, strigă cu glas
tare: «Copilă, scoală-te!»
[55] Şi duhul ei s'a întors în
ea şi a înviat îndată; şi
Isus porunci să-i dea să
mănânce. [56] Şi părinţii au
rămas uimiţi. Iar Isus le-a
poruncit să nu spună ni-
mănui cele întâmplate.

CAPUL 9.

Trimiterea Apostolilor *)

[1] Isus, chemând la sine
pe cei doisprezece Aposto-
li, le dete putere şi stăpâ-
nire peste toţi diavolii şi
să vindece boalele. [2] Şi-i
trimise să predice împă-
răţia lui Dumnezeu şi să
tămăduiască pe cei bol-
navi. [3] Şi le zise: «Nimic
să nu luaţi pe drum, nici
toiag, nici traistă, nici pâi-
ne, nici bani, nici două
haine să n'aveţi. [4] Şi în
orice casă veţi intra, aco-
lo să rămâneţi şi de acolo
să nu ieşiţi. [5] Şi de nu vă

*) Matei 10, 1-42; Marcu 6, 7-13.
46. Vezi nota dela Marcu 5, 30.
51. Pe aceşti Apostoli îi iubeşte Isus mai mult. Ei au fost de faţă şi la schimbarea la faţă a lui Isus pe Tabor.
52. Vezi nota dela Matei 9, 24.

vor primi oamenii, ieşiţi
din cetatea aceea şi vă
scuturaţi şi praful de pe
picioarele voastre, ca mărturie
împotriva lor». [6] Iar
ei plecară mergând din
sat în sat, vestind vestea
cea bună şi tămăduind
pretutindeni.

Irod nu ştie cine este Isus

[7] Şi auzi Irod tetrarhul
toate câte le făcea Isus şi
sta nedumerit, căci ziceau
unii că se sculase din
morţi Ioan, [8] iar alţii că se
arătase Ilie, şi alţii că înviase
unul din prorocii
cei vechi. [9] Dar Irod zicea:
«Lui Ioan eu i-am
tăiat capul. Cine este dar
acesta despre care aud
astfel de lucruri?». Şi căuta
să-l vadă.

Inmulţirea pâinilor *)

[10] Şi înapoindu-se Apostolii,
i-au povestit toate
câte au făcut; iar el,
luându-i cu sine, se duse
la o parte într'un loc pustiu
în ţinutul Betsaidei.
[11] Şi aflând gloatele, merseră
după el; şi Isus le
primi şi le vorbea de împărăţia
lui Dumnezeu, şi
pe cei ce aveau trebuinţă
de vindecare, îi vindeca.
[12] Dar ziua începea să se
plece spre seară. Atunci
apropiindu-se cei doisprezece,
i-au zis: «Dă drumul
gloatelor să se ducă
prin satele şi cătunele de
primprejur, ca să găzduiască
şi să-şi caute de-ale
mâncării, căci aici suntem
în loc pustiu». [13] Iar
el răspunse: «Daţi-le voi
să mănânce». Iar ei au
zis: «N'avem decât cinci
pâini şi doi peşti; doar să
ne ducem noi înşine şi să
cumpărăm noi bucate pentru
toată mulţimea aceasta».
[14] Şi erau acolo ca la
cinci mii de bărbaţi. Deci
zise Isus ucenicilor săi:
«Puneţi-i să şadă jos în
cete de câte cincizeci».
[15] Ei făcură aşa şi-i puse
pe toţi să şadă. [16] Atunci
luând Isus cele cinci pâini
şi cei doi peşti şi căutând
la cer, le-a binecuvântat,
a frânt, şi-a dat ucenicilor,
ca să pună mulţimii
înainte. [17] Şi toţi au mâncat
şi s'au săturat. Şi au

---

*) Matei 14, 13-21; Marcu 6, 30-44; Ioan 6, 1-15.

17. Cât de bun e Dumnezeu care poartă grijă şi dă şi îmbrăcăminte şi hrană credincioşilor săi! E făgăduinţa ce ne-a dat-o: *Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea lui, şi acestea toate se vor adăuga vouă!*

cules din fărămiturile ce
le-au rămas douăsprezece
coşuri.

Mărturia lui Petru *)

18 Intr'o zi pe când (Isus)
se ruga singur, erau şi
ucenicii cu el, şi i-a între-
bat: «Cine zic oamenii că
sunt eu?». 19 Iar ei răspun-
zând, au zis: «Ioan Bote-
zătorul, iar alţii Ilie, alţii
însă că a înviat unul din
prorocii din vechime». 20 Şi
iar îi întrebă: «Dar voi ci-
ne ziceţi că sunt eu?». Ră-
spunzând Simon Petru, zi-
se: «Cristosul lui Dumne-
zeu».

Intâia vestire a Patimii

21 Dar el dojenindu-i,
le-a poruncit cu tărie să nu
spună nimănui aceasta, 22 şi
a mai zis: «Fiul omului tre-
buie să pătimească multe,
şi să fie lepădat de bătrâni
şi arhierei şi de cărturari,
şi să fie omorît, şi a treia
zi să învieze».

Cum să urmăm pe Isus **)

23 Apoi zise către toţi:
«De voieşte cineva să vină
după mine, să se lepede
de sine şi să-şi ia crucea
în fiecare zi şi să mă ur-
meze. 24 Căci cel ce va voi
să-şi mântuiască sufletul,
şi-l va pierde; şi cel ce-şi
va pierde sufletul pentru
mine, şi-l va mântui. 25 Şi
ce foloseşte omului să câ-
ştige toată lumea, iar pe
sine să se piardă ori să se
păgubească? 26 Căci orici-
ne se va ruşina de mine
şi de cuvintele mele, şi
Fiul omului se va ruşina
de el, când va veni întru
mărirea sa şi a Tatălui şi
a sfinţilor îngeri. 27 Adevăr
grăiesc vouă: Sunt unii
aci de faţă cari nu vor
gusta moartea, până ce nu
vor vedea împărăţia lui
Dumnezeu».

---

*) Matei 16, 13-20; Marcu 8, 27-30.
**) Matei 16, 24-28; Marcu 8, 34-39.
18. Acestea s'au petrecut în Cezareea lui Filip, cum ne spune sfântul Matei 16, 13.
21. Vezi nota dela Matei 16, 20.
24. «Adică cel ce ţine mult la viaţă şi caută să şi-o păstreze cu orice chip. In sfânta Scriptură cuvântul *suflet* mai are înţelesul de viaţa şi lucrurile lumii acesteia şi chiar de *persoana* însăşi. Aici şi în alte locuri asemănătoare, Cristos a avut în vedere aceste înţelesuri». (Glaire).
27. Vezi nota dela Matei 16, 28.

Schimbarea la faţă *)

28 Iar ca la opt zile după
cuvintele acestea, Isus a
luat cu sine pe Petru, pe
Iacob şi pe Ioan, şi s'a
suit pe un munte, ca să se
roage. 29 Şi pe când se ru-
ga, înfăţişarea feţei lui s'a
făcut alta, iar îmbrăcă-
mintea lui albă şi strălu-
citoare. 30 Şi iată doi băr-
baţi vorbeau cu el, care
erau Moise şi Ilie, 31 şi ca-
re arătându-se întru slavă
vorbeau despre sfârşitul
lui ce avea să-l aibă în Ie-
rusalim. 32 Iar Petru şi to-
varăşii lui erau îngreuiaţi
de somn; dar stăruind în
veghe, au văzut mărirea
lui şi pe cei doi bărbaţi
cari erau cu el. 33 Şi când
a fost să se despartă ace-
ştia de Isus, Petru zise:
«Invăţătorule, bine este să
fim aci şi să facem trei
colibe: una ţie, una lui
Moise şi una lui Ilie», ne-
ştiind ce să spună. 34 Dar
pe când vorbea acestea, se
făcu un nor şi-i umbri; şi
ucenicii se înspăimântară,
văzând că intră în nor.
35 Atunci se auzi un glas
din nor, zicând: «Acesta
este Fiul meu iubit, de el
să ascultaţi». 36 Şi când se
auzi glasul, Isus rămase
singur. Dar ucenicii tăcu-
ră şi nimănui nu spuseră
nimic în zilele acelea din
cele ce văzuseră.

Vindecarea unui îndrăcit **)

37 Iar a doua zi, când se
coborîră de pe munte, ve-
ni înaintea lor gloată ma-
re. 38 Şi iată un om din
mijlocul mulţimii a stri-
gat şi a zis: «Invăţătoru-
le, rogu-te, caută spre fiul
meu, căci numai pe el îl
am. 39 Iată: îl apucă un
duh şi îndată răcneşte, şi
duhul îl zdrobeşte, făcân-
du-i spumă, şi cu greu se
duce dela dânsul după
ce-l sfâşie; 40 am rugat pe
ucenicii tăi să-l alunge, şi
n'au putut». 41 Şi răspun-
zând Isus, zise: «O neam
necredincios şi rău, până
când voiu fi cu voi şi vă
voiu răbda? Adu aci pe

---

*) Matei 17, 1-13; Marcu 9, 1-15.
**) Matei 17, 14-20; Marcu 9, 16-28.
28. Vezi nota dela Matei 17, 1.
30. Vezi nota dela Matei 17, 3.
34. *Şi-i umbri...* pe Isus, pe Ilie şi pe Moise.
36. Dar după moartea lui Isus spuseră, precum ştim din sfântul Matei 17, 9, căci le poruncise: Nimănui să nu spuneţi vedenia aceasta, până ce Fiul omului nu va învia din morţi.

fiul tău!» [42] Şi pe când ve-
nea, diavolul îl trânti la
pământ şi-l scutură. [43] Dar
Isus certă pe duhul necu-
rat, vindecă pe copil şi-l
dădu tatălui său.

Isus îşi vesteşte iarăşi moartea *)

[44] Şi se uimiră toţi de
mărirea lui Dumnezeu.
Pe când se mirau toţi de
toate câte le făcea, zise
(Isus) ucenicilor săi: «Pu-
neţi-vă în inimă cuvintele
acestea: Că Fiul omului
va fi dat în mâinile oame-
nilor». [45] Dar ei nu înţele-
geau cuvântul acesta; şi
era ascuns pentru ei ca să
nu-l priceapă, şi se te-
meau să-l întrebe de cu-
vântul acesta.

Smerenia şi îngăduinţa creştinească **)

[46] Atunci s'a iscat un
schimb de vorbe între ei,
că cine din ei ar fi mai
mare. [47] Iar Isus, cuno-
scând gândurile inimii lor,
luă un prunc şi-l puse
lângă sine, [48] şi le zise:
«Oricine va primi pruncul
acesta în numele meu, pe
mine mă primeşte; şi ori-
cine mă va primi pe mine,
primeşte pe cel ce m'a tri-
mis pe mine. Căci cine
este mai mic între voi toţi,
acesta mai mare este».
[49] Atunci luând cuvântul
Ioan, zise: «Invăţătorule,
am văzut un om scoţând
draci în numele tău şi
l-am oprit, pentrucă nu
merge împreună cu noi
după tine». [50] Iar Isus îi
răspunse: « Nu-l opriţi,
căci cine nu este împotri-
va voastră, pentru voi e-
ste».

Isus învaţă duhul blândeţei

[51] Iar când a fost să se
împlinească zilele înălţării
sale, Isus se hotărî să
meargă la Ierusalim. [52] Deci

---

*) Matei 17, 21-22; Marcu 9, 29-31.
**) Matei 18, 1-5; Marcu 9, 32-40.
45. Pentrucă văzând atâtea minuni ce le făcea Cristos, ascultându-i învăţătura lui dumnezeiască şi ştiindu-l Dumnezeu-Om, nu puteau pricepe cum se va duce la moarte.
46. Vezi nota dela Matei 8, 1.
48. Cristos învaţă pe Apostoli că cea mai frumoasă şi cea mai trebuincioasă virtute este smerenia. Fără aceasta, toate celelalte nimic nu folosesc.
51. *Timpul înălţării sale...* este timpul când după patima şi moartea sa, Cristos se va înălţa la cer.
52. «Aceşti vestitori par a fi fost Iacob şi Ioan, pentrucă

trimise înainte vestitori,
cari mergând, au intrat
într'o cetate a Samarite-
nilor, ca să-i pregătească
un loc de găzduit. 53 Dar
ei nu-l primiră, pentrucă
Isus se îndrepta spre Ie-
rusalim. 54 Văzând acea-
sta, ucenicii săi Iacob şi
Ioan i-au spus: «Doam-
ne, vrei să zicem să se co-
boare foc din cer şi să-i
mistuiască?» 55 Iar Isus în-
torcându-se, îi dojeni, zi-
cându-le: «Nu ştiţi ai că-
rui duh sunteţi. 56 Fiul o-
mului n'a venit să piardă
sufletele, ci să le mântuia-
scă». Şi s'au dus în alt sat.

Cum să urmăm pe Isus *)

57 Pe când mergeau ei
pe cale, îi zise un oareca-
re: «Te voiu urma oriun-
de te vei duce». 58 Isus îi
răspunse: «Vulpile au vi-
zuini şi păsările cerului
cuiburi; dar Fiul Omului
n'are pe ce să-şi plece ca-
pul». 59 Iar altuia îi zise:
«Urmează-mă!». Dar el îi
răspunse: «Doamne, dă-mi
voie să merg întâi să
îngrop pe tatăl meu».
60 Isus îi zise: «Lasă pe
morţi să îngroape morţii
lor; iar tu mergi şi veste-
şte împărăţia lui Dumne-
zeu». 61 Şi un altul îi zise:
«Te voiu urma, Doamne,
dar dă-mi voie întâi să
iau rămas bun dela ai
mei». 62 Iar Isus îi răspun-
se: «Niciunul care pune
mâna pe plug şi se uită
îndărăt, nu este bun pen-
tru împărăţia lui Dumne-
zeu».

---

*) Matei 8, 19-22.
despre ei se vorbeşte în stihul 54 că erau supăraţi că Samaritenii nu voiră să găzduiască pe Isus şi pe ai lui». (Martini).

53. Isus se îndrepta spre Ierusalim pentru sărbătoarea corturilor cum se crede. Samaritenii, văzând că Isus nu se opreşte să predice la ei şi nu se uită la templul lor, ci vrea să se ducă să se închine la Ierusalim, nu voiră să-l primească, căci ziceau că nu e de trebuinţă să meargă cineva la Ierusalim. Ar fi voit ca Isus să rămână la dânşii pentru sărbătoare.

55. Spiritul lui Isus şi al legii sale e spirit de blândeţe şi dragoste, nu de frică şi dreptate cum era spiritul legii lui Moise.

58. Vezi nota dela Matei 8, 20.

60. Vezi nota dela Matei 8, 22.

62. Cea mai însemnată treabă, cel dintâiu meşteşug şi cel mai de trebuinţă pentru traiul omului este, fără îndoială, plugăria. Ceea ce este plugăria pentru viaţa trupului, este păzirea legii dumnezeieşti pentru viaţa sufletului. «Se zice c'a pus mâna pe plug oricine s'a dat slujbei lui Dumnezeu şi unei vieţi mai desăvârşite. Acestuia îi e cu totul oprit a se

CAPUL 10.

Trimiterea celor şaptezeci şi doi de ucenici

1 Iar după aceasta mai
rândui Domnul şi alţi
şaptezeci şi doi de ucenici,
şi-i trimise doi câte doi
înaintea sa în toate cetă-
ţile şi locurile pe unde
avea să treacă el. 2 Şi le
zise: «Secerişul este mult,
iar lucrătorii puţini. Deci
rugaţi pe Domnul seceri-
şului să trimită lucrători
la secerişul său. 3 Mergeţi:
iată eu vă trimit ca pe ni-
şte miei în mijlocul lupi-
lor. 4 Să nu purtaţi ni-
ci pungă, nici traistă,
şi pe nimeni să nu în-
trebaţi de sănătate pe
cale. 5 In orice casă veţi
intra, întâi spuneţi: Pace
casei acesteia! 6 Şi de va
fi acolo un fiu al păcii, va
rămânea peste dânsul pa-
cea voastră; iar de nu, la
voi se va întoarce. 7 In
aceeaşi casă rămâneţi,
mâncând şi bând ceace au
ei; căci vrednic este lu-
crătorul de plata sa. Să
nu umblaţi din casă în
casă. 8 Şi în orice cetate
veţi intra şi vă vor primi,
mâncaţi ce vi se va pune
înainte; 9 tămăduiţi bol-
navii cari vor fi acolo şi
spuneţi-le: S'a apropiat de
voi împărăţia lui Dumne-
zeu. 10 Iar în oricare ceta-
te veţi intra, şi nu vă vor
primi, ieşiţi pe uliţele ei,
şi ziceţi: 11 Chiar şi praful
din cetatea voastră care
s'a lipit de picioarele noa-
stre, îl scuturăm împotri-
va voastră; dar aceasta să
ştiţi, că s'a apropiat de voi
împărăţia lui Dumnezeu.
12 Vă zic vouă că mai uşor

întoarce cu gândul la lucrurile ce a trebuit să le părăsească. Această împărţire a inimii între Dumnezeu şi lume, dragostea dreptăţii şi grijile vremelnice, o mustră Cristos în omul acesta până a-i spune că nu e bun pentru împărăţia lui Dumnezeu. Asemănarea e luată dela plugari, cari trebuie să ţină ochii la plug, ca să facă brazda dreaptă şi să nu dea pe alături». (Martini).

4. Când se întâlneau, Răsăritenii nu se salutau în fugă numai cu un semn oarecare, ci stăteau mai mult de vorbă, întrebându-se de sănătate şi de altele multe. Cristos opreşte pe ucenicii săi să-şi piardă astfel vremea, ci porunceşte să urmărească scopul pentru care îi trimite.

5. Vezi nota dela Matei 10, 12.

6. *Un fiu al păcii*... este o vorbă evreiască şi înseamnează: de este cineva vrednic de pace.

7. Pe acest principiu se bazează datoria credincioşilor de a contribui la întreţinerea Păstorilor lor sufleteşti.

va fi Sodomei în ziua aceea
decât cetății aceleia. [13] Vai
ție, Corozaine! Vai ție,
Betsaida! Căci de s'ar fi
făcut în Tir și în Sidon
minunile ce s'au făcut la
voi, de mult s'ar fi pocăit
șezând în sac și cenușă.
[14] De aceea Tirului și Si-
donului mai ușor le va fi
în ziua judecății decât
vouă. [15] Și tu, Cafarnaume,
care te-ai înălțat până la
cer, până în iad te vei co-
borî. [16] Cel ce vă ascultă
pe voi, pe mine mă ascul-
tă; și cel ce vă disprețuie-
ște pe voi, pe mine mă di-
sprețuiește; iar cel ce mă
disprețuiește pe mine, di-
sprețuiește pe acel ce m'a
trimis pe mine».

Intoarcerea ucenicilor

[17] Și s'au întors cei șap-
tezeci și doi cu bucurie,
zicând: «Doamne, și dia-
volii ni se supun în nume-
le tău». [18] Isus le zise: «Am
văzut pe Satana căzând
din cer ca un fulger. [19] Ia-
tă, v'am dat putere să căl-
cați pe șerpi și pe scorpii
și pe toată puterea vrăj-
mașului, și nimic nu vă
va vătăma. [20] Insă nu vă
bucurați că vă sunt supu-
se duhurile, ci bucurați-vă
că numele voastre sunt
scrise în ceruri». [21] In cea-
sul acela s'a bucurat Isus
în Duhul Sfânt și a zis:
«Binecuvântat fii, Părinte,
Domnul cerului și al pă-
mântului, că ai ascuns
acestea de cei înțelepți și
pricepuți, și le-ai desco-
perit pruncilor. Da, Pă-
rinte, căci așa a fost bu-
nă voința ta. [22] Toate mi
s'au dat mie dela Tatăl
meu. Și nimeni nu știe
cine este Fiul, afară de
Tatăl; și cine este Tatăl,
afară de Fiul, și cui va voi

13. Vezi nota dela Matei 4, 21.

18. «Sfinții Părinți înțeleg cuvintele acestea pentru Satana izgonit din cer. Aici înseamnează biruințele câștigate asupra Satanei de ucenici prin predicarea Evangheliei. Isus văzuse în spirit reușita lor». (Vigouroux).

20. Apostolii se bucurau că primiseră putere de a izgoni diavolii din oameni. Era în adevăr un dar al lui Dumnezeu. Darul acesta însă Dumnezeu îl poate da și acelora cari nu sunt desăvârșiți. Deci, Cristos le zise să se bucure mai mult de aceea că numele lor e scris în cer, că adică își vor mântui sufletul, darul cel mai mare ce poate fi.

21. Isus mulțumește Tatălui ceresc că a descoperit taine veșnice și a dat haruri Apostolilor, oameni simpli ca pruncii: și le-a ascuns celor mari și mândri cari se țin înțelepți și pricepuți.

Fiul să-l descopere». [23] A-
poi întorcându-se spre u-
cenici, le zise: «Fericiţi
ochii cari văd cele ce le
vedeţi voi. [24] Căci zic vouă:
Mulţi proroci şi împăraţi
au voit să vadă ce vedeţi
voi, şi n'au văzut; şi să
audă ce auziţi voi, şi n'au
auzit».

Pilda Samariteanului

[25] Atunci s'a sculat un
învăţător al legii ca să-l
ispitească, şi i-a zis: «Invă-
ţătorule, ce să fac ca să
moştenesc viaţa veşnică?»
[26] Iar Isus îl întrebă: «In
lege ce este scris? Cum ci-
teşti?». [27] Acela răspun-
zând, zise: «Să iubeşti pe
Domnul Dumnezeul tău
din toată inima ta şi din
tot sufletul tău şi din toa-
te puterile tale şi din tot
cugetul tău, şi pe aproa-
pele tău ca însuţi pe ti-
ne». [28] Şi-i zise Isus:
«Drept ai răspuns; fă aşa
şi vei fi viu». [29] Dar el,
voind să se îndreptăţească
pe sine, întrebă: «Şi cine
este aproapele meu?».
[30] Isus, luând iar cuvân-
tul, zise: «Un om se cobora
dela Ierusalim la Ierihon
şi a căzut în mâinile tâlha-
rilor, cari l'au desbrăcat,
şi după ce l-au rănit greu,
au fugit, lăsându-l aproa-
pe mort. [31] Din întâmplare
venea pe acelaşi drum un
preot care văzându-l, a
trecut înainte. [32] De ase-
menea şi un levit, când a
ajuns aproape, l-a văzut
şi s'a dus înainte. [33] Dar
un Samaritean, care călă-

---

25. Acest învăţător voia s'audă din gura lui Cristos vreun cuvânt împotriva legii sau a obiceiurilor Evreilor, ca să-l poată învinui.

29. Voind să s'arate drept şi că păzeşte legea. - Fariseii şi cărturarii socoteau că aproapele lor este unul din prieteni şi din acelaşi neam, nicidecum străinii şi duşmanii.

30. Prin pilda aceasta, Cristos arată că orice om este aproapele nostru, chiar dacă e duşmanul nostru sau e de alt neam. Totodată învaţă că dragostea către aproapele trebuie să se arate prin fapte. - Dela Ierusalim la Ierihon este o depărtare de vreo 25 de kilometri. Pe drumul acesta cutreierau pe atunci mulţi hoţi.

32. Leviţii erau slujitorii Templului, şi ajutau pe preoţi în slujba lor.

33. «Evreii urau mai mult pe Samariteni de cât pe păgâni. Deci, după ideea lor, Samaritenii erau scoşi afară din numărul aproapelui mai mult de cât păgânii. Totuşi, Samariteanul acesta vine într'ajutorul Evreului părăsit de preot şi de levit». (Martini).

torea, ajungând în drep-
tul lui, şi văzându-l, i s'a
făcut milă de el. 34 Şi apro-
piindu-se, i-a legat rănile,
turnând pe ele untdelemn
şi vin; apoi, punându-l pe
dobitocul său, l-a dus la o
ospătărie, şi i-a purtat de
grijă. 35 Iar a doua zi scoa-
se doi dinari şi i-a dat
gazdei, zicând: Poartă
grijă de dânsul, şi orice
vei mai cheltui, când mă
voi întoarce, îţi voiu da
înapoi. 36 Care din aceşti
trei ţi se pare că a fost
aproapele celui ce căzuse
în mâinile tâlharilor?».
37 Invăţătorul legii ră-
spunse: «Cel ce şi-a făcut
milă cu dânsul». Isus îi
zise: «Mergi şi fă şi tu
asemenea».

Marta şi Maria

38 Şi s'a întâmplat că pe
când mergeau ei, Isus in-
tră într'un sat, şi o fe-
meie, numită Marta, îl
primi în casa ei. 39 Aceasta
avea o soră numită Ma-
ria, care, aşezându-se la
picioarele Domnului, îi
asculta cuvântul. 40 Iar
Marta se zorea cu multe
treburi; deci stând locu-
lui, a zis: «Doamne, nu-ţi
pasă că sora mea m'a lă-
sat singură să slujesc?
Spune-i să m'ajute». 41 Dar
Domnul îi răspunse:
«Marto, Marto, pentru
multe te îngrijorezi şi te
frământi; 42 dar un singur
lucru este de trebuinţă.
Maria şi-a ales partea cea
mai bună, care nu se va
lua dela ea».

CAPUL 11.

Rugăciunea Domnească *)

1 Şi pe când se ruga
odată (Isus) într'un loc,
când a încetat, i-a zis
unul din ucenicii săi:
«Doamne, învaţă-ne să ne
rugăm, cum a învăţat şi
Ioan pe ucenicii săi». 2 Şi
Isus le-a grăit: «Când vă
rugaţi, să ziceţi: «Tată,
sfinţească-se numele tău.
Vie împărăţia ta. 3 Pâinea
noastră cea de toate zi-
lele, dă-ne-o nouă astăzi.
4 Şi ne iartă nouă păcatele

*) Matei 6, 9-13.

41. Cristos n'o dojeneşte, ci-i atrage numai luarea aminte că printre atâtea treburi nu-şi poate căuta bine de suflet cum îşi caută Maria.

2.-4. *Pentru Tatăl nostru...* Vezi nota dela Matei 6, 9-13. *Tatăl nostru* din sfântul Luca e mai scurt decât în sfântul Matei, dar dacă e mai scurt în cuvinte, în înţeles tot atâta este.

noastre, căci şi noi ier-
tăm oricui ne greşeşte. Şi
nu ne duce pe noi în ispi-
tă».

Stăruinţa în rugăciune

5 Şi le mai zise: «Dacă
unul din voi are un prie-
ten şi vine la dânsul la
miezul nopţii, zicând:
Prietene, împrumută-mi
trei pâini, 6 pentrucă a ve-
nit de pe drum un prieten
al meu şi n'am ce-i pune
înainte; 7 iar acela îi va
răspunde dinăuntru: Nu
mă supăra; uşa e încuia-
tă, şi copiii mei sunt cu
mine în aşternut; nu pot
să mă scol şi să-ţi dau.
8 Iar de va stărui el a
bate, zic vouă, chiar de nu
se va scula să-i dea pen-
trucă i-e prieten, dar pen-
tru cutezanţa lui se va
scula şi-i va da oricâte îi
trebuie. 9 Şi eu zic vouă:
Cereţi, şi vi se va da; cău-
taţi, şi veţi afla; bateţi, şi
vi se va deschide. 10 Căci
tot cel ce cere, capătă; cel
ce caută, găseşte; şi celui
ce bate, i se va deschide.
11 Şi dacă unul din voi ce-
re pâine dela tatăl său, oa-
re îi va da piatră? Sau de
cere peşte, oare în loc de
peşte îi va da şarpe? 12 Sau
de-i va cere un ou, îi va da
scorpie? 13 Deci dacă voi,
răi cum sunteţi, ştiţi să
daţi daruri bune fiilor vo-
ştri, cu cât mai mult Ta-
tăl vostru din cer va da
duh bun celor ce i-l cer?».

Vindecarea unui îndrăcit *)

14 În vremea aceea, (I-
sus) scotea un diavol care
era mut. Şi după ce a ieşit
diavolul, mutul a prins să
vorbească şi gloatele s'au
mirat. 15 Dar unii din ei
ziceau: «Cu Beelzebub, că-
petenia dracilor, scoate
dracii». 16 Iar alţii ispitin-
du-l, îi cereau un semn
din cer. 17 Dar Isus, vă-
zând gândurile lor, le zi-
se: «Toată împărăţia care
se desbină în sine se va
pustii, şi casă peste casă
va cădea. 18 Deci, dacă şi
Satana se desbină împo-

---

*) Matei 9, 32-34; 12, 22-37; Marcu 3, 21-30.
9.-10. Vezi nota dela Matei 7, 7-8.
11.-12. Vezi nota dela Matei 7, 9-11.
13. Duhul cel bun îl dă numai Dumnezeu, şi e mare dar, căci toată bunătatea şi desăvârşirea omului atârnă de duhul cu care îşi împlineşte datoriile şi face toate câte le face. Fără duh bun, nimic nu folosesc toate celelalte.
15. Vezi nota dela Marcu 3, 22.

triva sa, cum va sta îm-
părăţia lui? căci ziceţi că
eu cu Beelzebub scot dia-
volii. 19 Iar dacă eu cu
Beelzebub scot diavoli, fiii
voştri cu cine îi scot?
Pentru aceasta ei judecă-
torii voştri vor fi. 20 Insă
dacă cu degetul lui Dum-
nezeu scot diavolii, a ajuns
la voi împărăţia lui Dum-
nezeu. 21 Când cel tare,
înarmat îşi păzeşte casa,
stau în bună pace averile
lui. 22 Dar dacă va veni
unul mai tare decât dân-
sul şi-l va birui, atunci îi
va lua toate armele în ca-
re se bizuia şi-i va împărţi
prada.
23 Cine nu este cu mi-
ne, împotriva mea este;
şi cine nu adună cu mine,
risipeşte. 24 Când duhul
necurat iese din om, um-
blă prin locuri fără de
apă, căutând odihnă; şi
negăsind-o, zice: Mă voiu
întoarce în casa mea de
unde am ieşit. 25 Şi când
vine, o găseşte măturată şi
împodobită. Atunci se du-
ce şi ia cu sine alte şapte
duhuri mai rele decât si-
ne, şi, intrând, locuieşte
acolo. 26 Şi starea de pe
urmă a omului aceluia
ajunge mai rea decât cea
dintâi».
27 Şi pe când vorbea el
acestea, o femeie, ridicân-
du-şi glasul din mulţime,
zise: «Fericit pântecele
care te-a purtat şi sânii
pe care i-ai supt!» 28 Iar
el răspunse: «Fericiţi mai
degrabă sunt cei ce ascul-
tă cuvântul lui Dumnezeu
şi-l păzesc».

Semnul lui Iona *)

29 Şi adunându-se popor
mult, Isus începu a zice:
«Neamul acesta este neam
viclean; cere un semn şi
semn nu i se se va da, afa-
ră de semnul lui Iona

---

*) Matei 12, 38-42.
19. Vezi nota dela Matei 12, 27.
20. Vezi nota dela Matei 12, 28.
21. Vezi nota dela Matei 12, 29.
23. Vezi nota dela Matei 12, 30.
28. «Nu zice că nu e fericită mama care l-a născut, căci fericită o numise Sfântul Duh prin gura îngerului, a Mariei însăşi şi a Elisabetei; dar zice că e mai fericit acela care ascultă şi păstrează cuvântul lui Dumnezeu. A asculta cuvântul lui Dumnezeu este ca şi a zămisli pe Cristos. Măreţia Fecioarei, mama Cuvântului veşnic, n'ar fi fost desăvârşită de n'ar fi întrunit amândouă aceste fericiri». (Martini).
29. Vezi nota dela Matei 12, 39.

prorocul. 30 Căci precum
Iona a fost semn pen-
tru Niniviteni, aşa şi Fiul
omului va fi pentru nea-
mul acesta. 31 Impărătea-
sa dela miazăzi se va
scula la judecată împo-
triva bărbaţilor neamului
acestuia şi-i va osândi;
pentrucă a venit de la
marginile pământului s'a-
udă înţelepciunea lui So-
lomon; şi iată (unul) mai
mare decât Solomon (este)
aici. 32 Bărbaţii Niniviteni
se vor scula la judecată cu
neamul acesta şi-l vor
osândi; pentrucă s'au po-
căit la propovăduirea lui
Iona; şi iată (unul) mai
mare decât Iona (este)
aici. 33 Nimeni nu aprinde
făclia şi o pune într'a-
scuns, nici sub obroc; ci o
pune în sfeşnic, pentru ca
cei ce intră, să vadă lu-
mina ei. 34 Luminătorul
trupului tău, ochiul tău
este. De va fi ochiul tău
curat, tot trupul tău îţi va
fi luminat; dar de va fi
rău, şi trupul tău va fi în
întuneric. 35 Drept aceea
vezi ca lumina care este
în tine să nu fie întune-
ric. 36 Deci, de va fi tot
trupul tău luminat, nea-
vând nicio parte întune-
cată, în întregime va fi
luminat, ca şi când te-ar
lumina o lampă cu lumi-
na ei mare».

Mustră pe farisei *)

37 Pe când Isus vorbea în-
că, un fariseu l-a rugat să
prânzească la dânsul. Isus
a intrat şi a şezut la ma-
să. 38 Iar fariseul cuge-
tând, începu a se întreba
pentru ce Isus nu se spă-
lase înainte de masă.
39 Dar Domnul îi zise:
«Voi, fariseilor, curăţiţi
partea dinafară a paha-
rului şi a blidului; dar
ceea ce este înăuntrul vo-
stru, plin este de răpire şi
de răutate. 40 Nebunilor,
oare cel ce a făcut partea
dinafară, n'a făcut şi pe

---

*) Matei 23, 1-9; Marcu 7, 1-23.

31.-32. *Iată unul mai mare...* este însuşi Domnul Cristos.

34. Vezi nota dela Matei 6, 22-23.

37. *A şezut la masă...* fără să-şi spele mâinile, ca să aibă prilej de învăţătură pentru farisei, cari ziceau că cel ce nu-şi spală mâinile, spurcă bucatele.

39. Vezi nota dela Matei 23, 26.

40. Dumnezeu a făcut pe om cu trup şi cu suflet, şi-i cere şi fapte şi gânduri bune.

cea dinăuntru? [41] Faceţi
mai bine milostenie din
cele ce vă prisosesc, şi toa-
te pentru voi vor fi curate.
[42] Dar vai vouă, fariseilor,
că plătiţi zeciuială din iz-
mă şi rută şi din toate
verdeţurile, şi lăsaţi afară
dreptatea şi dragostea lui
Dumnezeu! Acestea tre-
buia să le faceţi şi pe ace-
lea să nu le lăsaţi. [43] Vai
vouă, fariseilor, că vă plac
scaunele cele dintâi în si-
nagogi şi închinăciunile în
târguri. [44] Vai vouă, că
sunteţi ca mormintele ca-
re nu se văd, şi oamenii
umblă pe deasupra fără
să ştie».
[45] Atunci, luând cuvân-
tul unul din cărturari,
zise: «Invăţătorule, spu-
nând acestea, ne faci de
ocară şi pe noi». [46] Iar
el răspunse: «Vai şi vouă,
cărturarilor, pentrucă pu-
neţi oamenilor sarcini ce
nu le pot purta, iar voi
nici măcar cu un deget nu
le atingeţi. [47] Vai vouă, ca-
ri zidiţi mormintele pro-
rocilor, pe cari părinţii
voştri i-au ucis. [48] Deci
mărturisiţi că încuviinţaţi
faptele părinţilor voştri,
căci ei i-au ucis, şi voi le
zidiţi mormintele. [49] De
aceea şi înţelepciunea lui
Dumnezeu a zis: Le voiu
trimite proroci şi apostoli,
iar ei vor ucide pe unii şi
vor prigoni pe alţii; [50] ca
să se ceară dela neamul
acesta sângele tuturor pro-
rocilor ce l-a vărsat de-
la începutul lumii, [51] dela
sângele lui Abel până la
sângele lui Zaharia, care a
pierit între altar şi templu.
Adevăr zic vouă, se va cere
seamă neamului acestuia.
[52] Vai vouă, învăţători de
lege, căci aţi luat cheia
ştiinţei; voi înşivă n'aţi
intrat, şi pe cei ce voiau

---

41. Ii îndeamnă să facă fapte bune din ale lor, nu din cele furate de aceşti oameni plini de răutate.

42. Vezi nota dela Matei 23, 23-25.

44. «Mormintele făceau necurat pe acela care le atingea ori le călca. De aceea era poruncit să aibă orice mormânt un semn şi mai adesea se văruiau. Cu vremea însă, semnul nu se mai cunoştea sau se acoperea cu pământ şi buruieni, încât trecătorii nu le deosebeau. Asemenea - zice Cristos - sunteţi ca mormintele acestea, fariseilor, cari ascundeţi cu grijă tot ce ar putea să vă arate ceea ce sunteţi: nedrepţi, necuraţi s. a.». (Martini).

47. Vezi nota dela Matei 28, 29.

52. *Cheia ştiinţei* este înţelegerea sfintelor Scripturi. Cărturarii tălmăceau cum le plăcea, ca să nu priceapă nimeni pe Mântuitorul care era Cristos.

să intre, i-aţi oprit». 53 Şi
pe când le spunea acestea,
începură fariseii şi cărtu-
rarii a i se împotrivi cu
îndârjire şi a-l strâmtora
cu multe întrebări, 54 pân-
dindu-l şi căutând să
prindă vreo vorbă din gu-
ra lui, ca să-l învinuiască.

CAPUL 12.

Increderea în Dumnezeu *)

1 Şi adunându-se mare
mulţime de popor, încât
se călcau oamenii unii pe
alţii, (Isus) începu a vor-
bi ucenicilor săi: «Păziţi-
vă de aluatul fariseilor,
care este făţărnicia. 2 Căci
nimic nu este acoperit
care să nu se descopere şi
ascuns care să nu fie cu-
noscut. 3 Drept aceea câte
aţi spus la întuneric, la
lumină se vor zice; şi ce
aţi grăit la ureche în odăi,
deasupra acoperişului ca-
selor se va vesti. 4 Deci
zic vouă, prietenilor mei,
nu vă temeţi de cei ce
ucid trupul şi după aceea
nimic nu mai pot să facă.
5 Ci am să vă arăt de cine
să vă temeţi: Temeţi-vă
de acela care, după ce a
ucis, are putere să arunce
în gheenă; adevăr zic
vouă, de acesta să vă te-
meţi. 6 Nu se vând oare
cinci vrăbii cu doi aşi? Şi
niciuna din ele nu este
uitată înaintea lui Dum-
nezeu. 7 Şi chiar perii din
cap vă sunt număraţi.
Deci să nu vă temeţi, căci
decât multe vrăbii mai de
preţ sunteţi voi. 8 Şi zic
vouă: Oricine mă va măr-
turisi pe mine înaintea
oamenilor, îl va mărturisi
şi Fiul omului înaintea
îngerilor lui Dumnezeu.
9 Dar cel ce se va lepăda
de mine în faţa oameni-
lor, lepădat va fi înaintea
îngerilor lui Dumnezeu.
10 Şi oricine va vorbi îm-
potriva Fiului omului, i
se va ierta; dar acelui ce
va huli împotriva Duhului
Sfânt, nu i se va ierta.
11 Când vă vor duce în si-
nagogi şi înaintea dregă-
torilor şi a stăpânitorilor,
să nu vă îngrijoraţi cum

---

*) Matei 10, 16-39.

3. Făţarnicii cred că tot ce fac într'ascuns, nu va şti nimeni. Cristos zice că toate, şi cele mai ascunse, se vor descoperi odată la judecata de pe urmă înaintea lumii întregi. Deci ne îndeamnă să facem toate cu gândul că ne vede Dumnezeu, care va pedepsi cele rele după dreptate.

6. *Asul* era un ban roman în preţ de 6 bani de ai noştri.

10. Vezi nota dela Matei 12, 32.

şi ce veţi răspunde sau ce
veţi zice; [12] căci Duhul
Sfânt vă va învăţa în ceasul acela ce trebuie să spuneţi».

Sgârcenia şi bogatul cel rău

[13] Atunci îi zise unul din
mulţime: «Invăţătorule, spune fratelui meu să împartă cu mine moştenirea
noastră». [14] Iar Isus îi răspunse: «Omule, cine m'a pus pe mine judecător, sau împărţitor peste voi?»
[15] Apoi le zise: «Luaţi aminte şi vă păziţi de pofta de avere; căci nu în prisosul averii sale stă viaţa cuiva».
[16] Şi le-a spus pilda aceasta: «Unui om bogat îi rodi cu belşug ţarina;
[17] şi el se gândea în sine: Ce să fac, căci n'am unde aduna roadele?
[18] Atunci se hotărî: Iată ce voiu face: Imi voiu strica grânarele şi-mi voiu clădi altele mai mari şi acolo îmi voiu aduna toate roadele şi bunătăţile mele.
[19] Şi voiu zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăţi strânse pe mulţi ani; odihneşte-te, mănâncă, bea şi te veseleşte.
[20] Dar Dumnezeu îi zise: Nebunule, chiar în noaptea aceasta vor cere sufletul tău, şi cele ce le-ai pregătit, ale cui vor fi?
[21] Aşa este acela care-şi adună comori pentru sine iar pentru Dumnezeu nu se înavuţeşte».

Grijile deşarte *)

[22] Apoi a vorbit ucenicilor săi: «Pentru aceasta zic vouă: Să nu vă îngrijiţi pentru viaţa voastră ce veţi mânca; nici pentru trupul vostru cu ce vă veţi îmbrăca.
[23] Viaţa este mai mult decât hrana, şi

---

*) Matei 6, 25-33.

14. Isus era judecătorul lumii întregi, dar nu voia să-şi întrebuinţeze întotdeauna puterea; dorea apoi să încerce credinţa acelora care îi cereau ceva. De altfel, Cristos arată că a venit pentru binele şi mântuirea sufletelor şi nu pentru cele vremelnice.

17. «Sânul celor săraci ar fi putut, să fie un grânar mare şi sigur, unde să pună tot prisosul». (Sfântul Vasile).

21. *Adună comori pentru sine...* acela care se gândeşte numai la averi şi-şi uită datoriile sufletului. *Bogat înaintea lui Dumnezeu* este acela care se foloseşte de bogăţii după cum cere Dumnezeu, ca să facă bine aproapelui şi să cinstească pe Dumnezeu.

22. Vezi nota dela Matei 6, 25.

trupul mai mult decât îm-
brăcămintea. 24 Priviți la
corbi, cari nu seamănă,
nici nu seceră, n'au căma-
ră nici grânar, și Dumne-
zeu îi hrănește. Cu cât
mai presus decât ei sun-
teți voi? 25 Iar care din
voi, oricât s'ar trudi, poa-
te să-și mărească statura
cu un cot? 26 Deci dacă nu
puteți face nici acest lu-
cru mic, pentru ce vă în-
grijorați de celelalte? 27
Priviți crinii cum cresc;
nu muncesc, nici nu torc;
și zic vouă că nici Solomon
in toată mărirea sa nu s'a
îmbrăcat ca unul din ei.
28 Deci dacă iarba, care azi
este pe câmp și mâine se
aruncă în cuptor, așa o
imbracă Dumnezeu, cu cât
mai mult pe voi, puțin
credincioșilor? 29 Nu cău-
tați ce veți mânca, nici ce
veți bea, și să nu vă îngrijo-
rați; 30 căci toate acestea
păgânii le caută. Dar Ta-
tăl vostru știe că aveți ne-
voie de ele. 31 Deci căutați
mai întâi împărăția lui
Dumnezeu și dreptatea lui,
și acestea toate vi se vor
adăoga vouă. 32 Nu te te-
me, turmă mică, căci a
binevoit Tatăl vostru să
vă dea vouă împărăția.
33 Vindeți ce aveți și dați
milostenie. Faceți-vă pungi
care nu se învechesc,
comoară nesecată în ce-
ruri, unde hoțul nu se a-
propie, nici molia nu o
roade. 34 Căci unde este
comoara voastră, acolo și
inima voastră este».

Indemn la veghere

35 «Să fie încins mijlocul
vostru, și făcliile aprinse
în mâinile voastre, 36 și fiți
asemenea acelor oameni
cari așteaptă pe stăpânul
lor să se întoarcă dela
nuntă, ca să-i deschidă
îndată când va veni și va
bate la ușă. 37 Fericite slu-
gile acelea pe care, când

24.-27. Vezi nota dela Matei 6, 26-28.
28. Vezi nota dela Matei 6, 30.
29. Adică nu vă înălțați sufetul până la aceste griji neliniștitoare, nu vă pierdeți în aceste prevederi deșarte.
33. *Vindeți ce aveți...* este un sfat de desăvârșire creștinească. Așa făceau creștinii cei dintâi, cum citim în *Faptele Apostolilor*.
35. Răsăritenii, purtând haine lungi și largi, se încing când s'apucă de o treabă mai mare sau când vor să meargă mai repede.
37. In Impărăția cerului slugile se vor bucura de fericirea stăpânului. Precum se țin fericite slugile care ar sta la aceeaș

va veni stăpânul, le va gă-
si veghind! Adevăr grăiesc
vouă: se va încinge, le va
pune la masă şi, trecând
dela una la alta, le va
sluji. 38 Şi de va veni la a
doua strajă ori la a treia
şi le va găsi aşa (veghind),
fericite sunt slugile acelea.
39 Iar aceasta s'o ştiţi, că
de ar şti stăpânul casei la
ce ceas va veni hoţul, ar
veghea şi n'ar lăsa să-i
spargă casa. 40 Deci şi voi
fiţi gata, căci în ceasul
în care nu gândiţi, Fiul
omului va veni».

Sluga necredincioasă *)

41 Atunci îi zise Petru:
«Doamne, pentru noi spui
pilda aceasta, sau pentru
toţi?» 42 Iar Domnul răspunse:
«Cine este oare
iconomul credincios şi înţelept
pe care l-a pus stăpânul
peste slugile sale,
ca să le dea partea lor de
grâu la vreme cuvenită?
43 Fericită sluga aceea pe
care stăpânul, când va
veni, o va găsi aşa făcând.
44 Adevăr zic vouă: O va
orândui peste toate avuţiile
sale. 45 Dar dacă zice
sluga aceea în inima sa:
Intârzie stăpânul meu, şi
va începe a bate pe slugi
şi pe slujnice, a mânca,
a bea şi a se îmbăta: 46 va
veni stăpânul slugii aceleia
în ziua în care nu se
aşteaptă şi în ceasul în
care nu ştie, şi o va tăia în
două şi partea ei o va
pune cu cei necredincioşi.
47 Iar sluga aceea care a
ştiut voia stăpânului său
şi nu s'a pregătit şi n'a
făcut după voia lui mult
se va bate; 48 dar aceea
care n'a ştiut-o şi a făcut
lucruri vrednice de pedeapsă,
mai puţin se va bate.
Căci cui i s'a dat mult,
mult i se va cere; şi cui
i s'a încredinţat mult, mai
mult i se va cere.
49 Foc am venit să arunc
pe pământ şi ce voiesc da-

*) Matei 24, 45-51.

masă cu împăratul, stăpânul lor, aşa vor fi slugile lui Dumnezeu; se vor împărtăşi la aceeaşi masă cu El.

38. *A doua strajă* era timpul dela 9 seara până la miezul nopţii. *A treia strajă* dela miezul nopţii până la 3 dimineaţa.

42. *Iconomul* este preotul, dela care Dumnezeu aşteaptă şi mai mare sfinţenie şi mai multă grijă pentru mântuirea altora.

44. Adică îi va da mai mare răsplată şi o fericire mai mare decât celorlalţi creştini.

46. *O va pune cu necredincioşii* în focul Iadului.

49. «Sfinţii Părinţi, cei mai mulţi, spun că focul acesta este

că nu să se aprindă? 50 Şi cu
botez am a mă boteza, şi
câtă nerăbdare am până ce
se va îndeplini! 51 Credeţi
că am venit să aduc pace
pe pământ? Vă spun că
nu, ci desbinare. 52 Căci de
acum înainte cinci într'o
casă se vor desbina, trei
împotriva a doi, şi doi împotriva
a trei; 53 se va des-
bina tatăl împotriva fiului,
şi fiul împotriva tatălui;
mama împotriva fiicei,
şi fiica împotriva mamei;
soacra împotriva nurorii,
şi nora împotriva
soacrei».

Semnele vremurilor *)

54 Şi zicea gloatelor:
«Când vedeţi un nor ridicându-se
dela apus, îndată
ziceţi: Vine ploaia. Şi
aşa este. 55 Iar când vedeţi
că suflă vântul dela miazăzi,
ziceţi: Va fi zăduf.
Şi aşa se întâmplă. 56 Făţarnicilor,
faţa cerului şi
a pământului ştiţi s'o deosebiţi,
dar vremea aceasta
cum n'o deosebiţi? 57 Şi
dece nu judecaţi voi singuri
ce este drept?».

Impăcarea cu aproapele *)

58 «Când mergi cu pârîşul
tău la domn, pe drum
caută să scapi de dânsul,
ca nu cumva să te tragă
la judecător, şi judecătorul
să te dea pe mâna
temnicerului şi temnicerul
să te arunce în temniţă.
59 Zic ţie: Nu vei ieşi
de acolo până ce nu vei
plăti şi cel din urmă ban».

CAPUL 13.

Impăcarea cu aproapele **)

1 In acelaşi timp veniră
unii şi-i spuseră de Galileenii
al căror sânge îl
amestecase Pilat cu jertfele
lor. 2 Şi răspunzând
Isus, le zise: «Credeţi voi
că aceşti Galileeni mai

*) Matei 16, 1-4.
**) Matei 5, 25-26.

Sfântul Duh sau dragostea dumnezeiască. Tertulian şi alţii înţeleg prigonirile şi suferinţele ce trebuie să le sufere Cristos cel dintâi şi după el urmaşii săi din dragoste către el şi Evanghelie» (Martini).

51. Vezi nota dela Matei 10, 34.

56. Vezi nota dela Matei 16. 4.

58-59. Vezi nota dela Matei 5, 25 şi 26.

1. Fapta aceasta sângeroasă nu se cunoaşte decât din Evanghelia sfântului Luca. Că Pilat, procuratorul roman al Iudeii, era om crud, o mărturisesc toti istoricii.

mari păcătoşi au fost de-
cât toţi Galileenii, pentru-
că au păţit aceasta? 3 Nu!
zic vouă: ci de nu vă veţi
pocăi, toţi veţi pieri la fel.
4 Şi cei optsprezece inşi
peste cari a căzut turnul
din Siloe şi i-a omorît,
credeţi c'au fost mai vino-
vaţi decât toţi locutorii
din Ierusalim? 5 Nu! zic
vouă: dar de nu vă veţi
pocăi, toţi veţi pieri la
fel».
6 Mai zise şi pilda acea-
sta: «Un om avea un
smochin sădit în via sa; şi
veni să caute rod în el şi
nu găsi. 7 Atunci zise vie-
rului: Iată, de trei ani
caut roadă în smochinul
acesta şi nu găsesc. Taie-l.
La ce mai cuprinde şi pă-
mântul degeaba? 8 Dar el
răspunzând, îi zise: Stă-
pâne, mai lasă-l anul ace-
sta până ce-l voiu săpa
împrejur şi-i voiu pune
gunoiu. 9 Poate va face
roadă; iar de nu, îl vei
tăia în viitor».

Isus vindecă o femeie

10 Şi Isus învăţa într'o
sâmbătă în sinagoga lor.
11 Şi iată veni o femeie,
care de optsprezece ani
era atinsă de slăbiciu-
ne, şi era gârbovă de nu
putea de loc să se uite în
sus. 12 Văzând-o Isus, o
chemă la sine, şi-i zise:
«Femeie, eşti deslegată de
boala ta». 13 Apoi puse mâi-
nile peste dânsa, şi ea în-
dată se îndreptă şi prea-
mărea pe Dumnezeu. 14 Dar
mai marele sinagogii, mâ-
niat că Isus o vindecaşe în
ziua sâmbetei, luă cuvântul
şi zise poporului: «Sunt şa-
se zile în care se cuvine a
lucra; deci veniţi în ace-
ste zile să vă vindecaţi, iar

---

4. *Turnul din Siloe* era un turn numit aşa dela apa *Siloe*.

5. Prorocia aceasta s'a împlinit în anul 70, când o mare mulţime de Evrei fură ucişi de Romanii învingători.

6. Pomul acesta e foarte răspândit în Palestina, cum este la noi mărul, şi rodeşte de două ori pe an. «Aci Isus arată Evreilor pricina pentru care se vor pedepsi. Smochinul neroditor ne înfăţişează sinagoga, care nu dădea lui Dumnezeu nicio roadă după atâta grijă ce-i purtase. După multă aşteptare, pomul acesta nenorocit e osândit la tăiere, pentrucă ocupa pământul care putea să hrănească alţi pomi mai buni» (Martini).

12. Ce bun este Isus! Bolnava nici nu-l rugase, poate nici nu se gândea să-l roage, şi Domnul o chemă şi o vindecă! Aşa face şi cu păcătoşii, cari sunt bolnavi sufleteşte.

14. Totdeauna se mâniau cei răi şi se umpleau de pizmă la vederea unei faceri de bine a Mântuitorului!

nu în ziua sâmbetei».
15 Dar Domnul îi răspun-
se: «Fățarnicilor, fiecare
din voi oare nu-și deslea-
gă sâmbăta boul sau asi-
nul dela iesle și-l duce
de-l adapă? 16 Dar această
fiică a lui Avram, pe care
a legat-o Satana de opt-
sprezece ani, nu se cădea
oare să fie deslegată de
legătura ei în ziua sâm-
betei?» 17 Și pe când zicea
acestea, se rușinară toți
cei ce-i stăteau împotri-
vă, și se bucura tot popo-
rul de toate faptele mă-
rețe ce le făcea el.

Pilda grăuntelui de muștar și a aluatului *)

18 Și mai zise încă: «Cu
ce este asemenea împără-
ția lui Dumnezeu și cu ce
o voiu asemăna? 19 Ase-
menea este cu un grăunte
de muștar, pe care luân-
du-l omul, l-a aruncat în
grădina sa, și a crescut și
s'a făcut mare, și păsările
cerului s'au odihnit pe ra-
murile lui». 20 Și zise iar:
«Cu ce voiu asemăna împă-
răția lui Dumnezeu? 21 A-
semenea este cu aluatul
pe care luându-l femeia,
l-a ascuns în trei măsuri
de făină până ce s'a do-
spit totul».

Numărul celor aleși

22 Și Isus umbla prin
orașe și prin sate, învă-
țând și mergând spre Ie-
rusalim. 23 Iar unul îl în-
trebă: «Doamne, oare pu-
țini sunt cei ce se mân-
tuesc?» Dar el le răspun-
se: 24 «Siliți-vă să intrați
pe ușa cea strâmtă, căci
mulți, zic vouă, vor căuta
să intre și nu vor putea.
25 Iar când va intra stăpâ-
nul casei și va încuia ușa,
veți rămânea afară și veți
începe a bate la ușă, zi-
când: Doamne, deschide-
ne! Dar el, răspunzând,
vă va zice: Nu vă știu de
unde sunteți. 26 Atunci veți
începe a zice: Am mâncat
și am băut în fața ta, și
tu pe ulițele noastre învă-
țai. 27 Iar el, răspunzând,

*) Matei 13, 31-53; Marcu 4, 30-32.
21. O măsură de care e vorba era mai mică decât o baniță.
24. Vezi nota dela Matei 7, 13-14.
25-27. Oamenii se amăgesc mulți, crezând că se vor mântui numai pentrucă sunt botezați, vin la biserică, postesc și fac alte fapte bune. Cristos însă zice că n'ajunge aceasta, ci se cere viață curată și dreaptă, precum n'ajunge cuiva pentru mântuire faptul că a văzut și a stat la masă cu Mântuitorul.

vă va zice: Nu vă știu de
unde sunteți; depărtați-vă
dela mine toți făcătorii de
nedreptate. [28] Acolo va fi
plâns și scrâșnirea dinți-
lor, când veți vedea pe
Avram, pe Isac, pe Iacob
și pe toți prorocii în îm-
părăția lui Dumnezeu, iar
voi scoși afară. [29] Și vor
veni dela răsărit și dela
apus, dela miazănoapte și
dela miazăzi, și vor ședea
la masă în împărăția lui
Dumnezeu. [30] Și iată că
sunt unii la urmă, cari
vor fi în frunte; și sunt
fruntași cari vor fi la ur-
mă».

Nelegiuirile și pedeapsa Ierusalimului

[31] In aceeași zi veniră
unii din farisei, zicându-i:
«Ieși și te du de aici, căci
Irod vrea să te omoare».
[32] Isus le zise: «Mergeți și
spuneți vulpii aceleia: Ia-
tă scot dracii și fac vinde-
cări azi și mâine și a treia
zi sunt la sfârșit. [33] Dar tre-
buie să umblu azi și mâine
și în ziua următoare, căci
nu este cu putință să piară
un Proroc afară din Ieru-
salim. [34] Ierusalime, Ieru-
salime, care omori prorocii
și ucizi cu pietre pe cei
trimiși la tine, de câte ori
voit-am s'adun pe fiii tăi
cum adună găina puii săi
sub aripi, și n'ai voit!
[35] Iată, pustie vi se va lăsa
casa. Dar zic vouă: Nu
mă veți mai vedea până
va veni vremea când veți
zice: Binecuvântat cel ce
vine în numele Domnului».

CAPUL 14.

Isus vindecă un bolnav de dropică

[1] Isus a intrat într'o zi de
sâmbătă în casa unuia din
mai marii fariseilor, ca să
mănânce. Iar ei îl pân-
deau deaproape. [2] Și iată,
un om bolnav de dropică
era înaintea lui. [3] Isus,

31. *Irod* acesta, zis *Antipa,* este fiul lui Irod cel Mare; el a pus să taie capul lui Ioan Botezătorul.

32. Isus spune că nimeni nu-l poate împiedeca să facă ce e hotărît, până când va veni timpul patimii și al morții sale: *și a treia zi sunt la sfârșit.*

1. Blândul Isus, care venise pentru a căuta oile pierdute, se duce la oricine îl chiamă. Intră și în casele fariseilor, cu toate că sunt vrăjmașii lui.

2. Nu-l chemaseră din dragoste, ci ca să-l pândească. De aceea duc pe bolnavul acesta și-l pun înaintea lui, ca să vadă de-l va vindeca sâmbăta și să aibă cu ce să-l învinuiască.

luând cuvântul, zise căr-
turarilor şi fariseilor: «E-
ste oare îngăduit sâmbă-
ta a vindeca?» 4 Dar ei tă-
cură. Atunci apucând Isus
pe bolnav, îl vindecă şi-i
dete drumul. 5 Apoi, ră-
spunzând, le zise: «Care
din voi, de-i va cădea în
puţ copilul sau boul,
nu-l va scoate îndată în
ziua sâmbetei?». 6 Şi nu-i
puteau răspunde la acea-
sta.

Smerenia şi dragostea

7 Şi văzând cum îşi ale-
geau locurile cele dintâi,
zise celor chemaţi o pil-
dă: 8 «Când te chiamă
cineva la nuntă, nu te
aşeza în locul cel dintâi,
ca nu cumva să fie che-
mat altul mai vrednic de-
cât tine; 9 şi venind cel ce
te-a chemat şi pe tine şi
pe dânsul, să-ţi zică: Dă
locul tău acestuia. Atunci
vei începe a sta cu ruşine
în locul din urmă. 10 Ci,
când eşti poftit, mergi de
şezi la locul cel mai din
urmă, pentru ca, venind
cel ce te-a chemat, să-ţi
zică: Prietene, vino mai
sus. Atunci îţi va fi cinste
înaintea celor ce şed cu
tine la masă. 11 Căci tot
cel ce se înalţă pe sine, se
va smeri; şi cel ce se sme-
reşte, se va înălţa». 12 Şi
zise şi celui ce-l chema-
se: «Când faci prânz sau
cină, nu chema pe prie-
tenii tăi, nici pe fraţii
tăi, nici pe rudele tale, nici
pe vecinii bogaţi, ca nu
cumva să te cheme şi ei
pe tine şi să-ţi iei răspla-
ta. 13 Ci, când faci ospăţ,
chiamă săracii, neputin-
cioşii, şchiopii şi orbii;
14 şi fericit vei fi, căci n'au
de unde să-ţi răsplătea-
scă: ţi se va răsplăti la
învierea celor drepţi».

Pilda celor chemaţi la ospăţ *)

15 Auzind acestea unul
din cei ce şedeau la masă,
îi zise: «Fericit cel ce va
prânzi în împărăţia lui
Dumnezeu». 16 Iar Isus îi
zise: «Un om făcu un

---

*) Matei 22, 1-14.

5. In Palestina, fântânile n'aveau niciodată colac, ci erau una cu pământul. Uşor dar putea să cadă într'însele dobitocul ce-l duceau la adăpat.

16. In pilda aceasta, Cristos arată că Evreii, cei dintâi chemaţi la Evanghelie şi la împărăţia lui Dumnezeu, se vor lepăda, pentrucă n'au primit Evanghelia pentru sgârcenia, desfrâul şi grija lor de cele vremelnice. Deci Dumnezeu va aduce la

ospăţ mare şi chemă pe
mulţi. 17 Şi la ceasul ospă-
ţului trimise pe sluga sa
să spună celor chemaţi să
vină, căci gata sunt toa-
te. 18 Dar începură toţi a
se da în lături. Cel dintâi
îi zise: Am cumpărat un
ogor şi trebuie să mă duc
să-l văd. Rogu-te să mă
ierţi. 19 Altul îi zise: Am
cumpărat cinci perechi de
boi şi mă duc să-i încerc.
Rogu-te să mă ierţi. 20 Şi
altul zise: Mi-am luat fe-
meie şi de aceea nu pot
veni. 21 Şi întorcându-se
sluga, spuse acestea stă-
pânului său. Atunci mâ-
niindu-se stăpânul casei,
zise slugii sale: Du-te de-
grabă în pieţele şi uliţele
cetăţii şi adu aici pe să-
raci şi neputincioşi, pe orbi
şi şchiopi. 22 Şi zise slu-
ga: Stăpâne, s'a făcut
cum ai poruncit şi tot
mai este loc. 23 Şi stăpâ-
nul zise slugii: Ieşi la dru-
muri şi la garduri şi sile-
şte oamenii să intre, ca
să se umple casa mea.
24 Căci zic vouă, că niciu-
nul din cei chemaţi nu
va gusta din ospăţul meu».

Cum să urmăm pe Isus

25 Cu Isus mergeau gloa-
te multe, iar el întorcân-
du-se, le zise: 26 «Dacă vi-
ne cineva la mine şi nu
urăşte pe tatăl său şi pe
mama sa, pe femeia sa şi
pe fiii săi, pe fraţii săi şi
pe surorile sale şi chiar
viaţa sa, nu poate fi uce-
nicul meu. 27 Şi cine nu-şi
poartă crucea sa şi nu vi-
ne după mine, nu poate
fi ucenicul meu. 28 Căci
care din voi; voind să zi-
dească un turn, nu şade
mai întâi să-şi socotească
cheltuelile de trebuinţă şi
dacă are cu ce să-l ispră-
vească? 29 Ca nu cumva,
după ce a pus temelia şi
nu va putea să-l termine,
toţi cei ce-l vor vedea să
înceapă a râde de dânsul,
30 zicând: Omul acesta a
început a zidi, dar n'a pu-
tut isprăvi. 31 Sau care
împărat plecând la răz-
boiu împotriva altui îm-
părat, nu stă mai întâi şi
se gândeşte dacă va pu-
tea cu zece mii să întâm-
pine pe cel ce vine cu
douăzeci de mii asupra
sa? 32 Iar de nu, fiind celă-

împărăţia sa pe orbi şi şchiopi ş. a., adică alte neamuri, cari vor primi credinţa creştinească.

26. A urî aici e un ebraism cu înţeles de a iubi mai puţin. Isus nu cere să urîm, ci să ne deslipim pentru El de ai noştri.

lalt încă departe, îi tri-
mite soli şi-l roagă de pa-
ce. 33 Deci fiecare din voi
care nu se leapădă de toa-
te câte le are, nu poate fi
ucenicul meu. 34 Bună este
sarea; dar dacă sarea se
va strica, cu ce se va mai
săra? 35 Nici în pământ,
nici în gunoiu nu este bu-
nă, ci se va arunca afară.
Cine are urechi de auzit,
să audă».

CAPUL 15.

Oaia rătăcită *)

1 Şi se apropiau de Isus
vameşii şi păcătoşii, ca
să-l asculte. 2 Iar fariseii
şi cărturarii cârteau, zi-
când: «Acesta primeşte
pe păcătoşi şi mănâncă
cu ei». 3 Dar Isus le zise
pilda aceasta: 4 «Care om
dintre voi, având o sută
de oi şi pierzând una din
ele, nu lasă pe cele nouă-
zeci şi nouă în pustiu şi
merge după cea pierdută
până ce o găseşte? 5 Şi
după ce o găseşte, o pune
pe umerii săi, bucurându-
se; 6 şi venind acasă, chia-
mă prietenii şi vecinii şi
le zice: Bucuraţi-vă cu
mine, căci am găsit oaia
mea cea pierdută. 7 Ade-
văr zic vouă: Mai mare
bucurie va fi în cer pen-
tru un păcătos care se po-
căieşte, decât pentru nouă-
zeci şi nouă de drepţi cari
n'au nevoie de pocăinţă.

Drahma pierdută

8 «Sau care femeie, a-
vând zece drahme şi pier-
zând una din ele, nu
aprinde lumina şi mătu-
ră casa şi caută cu sâr-
guinţă până o găseşte?
9 Şi după ce a găsit-o,
chiamă prietenele şi ve-
cinele, zicând: Bucuraţi-
vă cu mine, căci am găsit
drahma ce-o pierdusem.
10 Aşa zic vouă, bucurie va
fi înaintea îngerilor lui
Dumnezeu pentru un pă-
cătos care se pocăieşte».

Pilda fiului risipitor

11 Apoi mai zise: «Un
om avea doi fii. 12 Cel mai

---

*) Matei 18, 11-14.
34. Vezi nota dela Matei 5, 13.
3-6. Frumoasă pildă care ne arată dragostea cea mare a lui Cristos către sufletele păcătoase! Vezi nota dela Matei 18, 12-13.
8. Drahma era un ban grecesc şi preţuia cât 85 de bani de ai noştri.
11. Cele două pilde de mai sus ne arată dragostea lui

tânăr din ei zise tatălui:
Tată, dă-mi partea mea
de avere ce mi se cuvine.
Şi tatăl le împărţi averea.
13 Şi nu după multe zile,
adunând toate, fiul cel
mai tânăr plecă într'o
ţară depărtată şi acolo
îşi risipi averea, ducând o
viaţă desfrânată. 14 După
ce cheltui toate, se făcu
foamete mare în ţara
aceea, şi el începu să du-
că lipsă. 15 Atunci se duse
şi se lipi de unul din lo-
cuitorii ţării aceleia. Iar
acela îl trimise la moşia
sa să-i pazească porcii 16 Şi
dorea să se sature cu ro-
şcovele ce le mâncau por-
cii, dar nimeni nu i le dă-
dea. 17 Venindu-şi atunci
în sine şi-a zis: Câţi ar-
gaţi în casa tatălui meu
au belşug de pâine, iar eu
mor aici de foame! 18 Mă
voiu scula şi mă voiu du-
ce la tatăl meu şi-i voiu
zice: Tată, am păcătuit
împotriva cerului şi îna-
intea ta; 19 nu mai sunt
vrednic să mă chem fiul
tău; fă-mă ca pe unul din
argaţii tăi. 20 Şi sculându-
se, a plecat la tatăl său.
Pe când era încă depar-
te, îl văzu tatăl său; şi i
se făcu milă, şi alergând,
căzu pe grumazul lui, şi-l
sărută. 21 Atunci îi zise
fiul: Tată, am păcătuit
împotriva cerului şi îna-
intea ta; nu mai sunt
vrednic să mă chem fiul
tău. 22 Dar tatăl zise slu-
gilor: Aduceţi repede hai-
na cea mai bună şi-l îm-
brăcaţi: puneţi-i inel în
mână şi încălţăminte în
picioare; 23 şi aduceţi viţe-
lul cel gras de-l tăiaţi: să
mâncăm şi să ne veselim,
24 căci fiul acesta al meu
era mort şi a înviat, pier-
dut era şi s'a găsit. Şi în-
cepură a se veseli.
25 Dar fiul cel mai mare
era la câmp; şi când veni

Dumnezeu către cel păcătos. Intr'aceasta ne descopere Isus mila şi îndurarea lui Dumnezeu pentru păcătosul pocăit. Este în adevăr, poate, cea mai frumoasă din pildele Mântuitorului. «Tatăl acesta este Dumnezeu, sau însuşi Cristos. Cei doi fii, după părerea sfântului Ieronim, sunt cei drepţi şi cei păcătoşi. Pe aceştia îi arată fiul cel tânăr, fiindcă vârsta mai fragedă este mai aplecată la viţiuri, şi numai nebunia şi nestatornicia tinerilor pot fi în stare să părăsească un părinte bun şi să se robească patimilor ruşinoase» (Martini).

15-16. Păcătosul, după ce scutură jugul cel dulce a lui Dumnezeu, se pune slugă la Satana şi cade în toate viţiile, mai ales cele ruşinoase.

şi se apropie de casă, auzi
cântece şi jocuri. [26] Chemă
atunci pe una din slugi
şi o întrebă ce însemnea-
ză aceasta. [27] Sluga îi ră-
spunse: A venit fratele
tău, şi tatăl tău a înjun-
ghiat viţelul cel îngrăşat,
pentrucă l-a regăsit să-
nătos. [28] El se mânie şi nu
voia să intre. Ieşi deci tatăl
afară şi începu a-l îmbu-
na. [29] Dar el, răspunzând,
zise tatălui său: Iată de
atâţia ani îţi slujesc, şi
niciodată nu ţi-am călcat
porunca, şi tu niciodată
nu mi-ai dat nici măcar
un ied, ca să mă veselesc
cu prietenii mei. [30] Dar
când a venit fiul tău ace-
sta care şi-a mâncat ave-
rea cu femeile pierdute,
i-ai tăiat viţelul cel în-
grăşat. [31] Atunci îi ră-
spunse tatăl: Fiule, tu
eşti totdeauna cu mine, şi
toate ale mele sunt şi ale
tale. [32] Dar se cădea să ne
veselim şi să ne bucurăm,
căci fratele tău acesta era
mort şi a înviat, era pier-
dut şi s'a aflat».

CAPUL 16.

Iconomul necredincios

[1] Iar ucenicilor săi le zi-
se (Isus): «Era un om bo-
gat care avea un iconom,
şi acesta a fost pârît la
dânsul că-i risipeşte ave-
rea. [2] Şi chemându-l, îi zi-
se: Ce aud despre tine?
Dă socoteală de dregătoria
ta, căci nu mai poţi să
fii iconom. [3] Atunci zise
iconomul în sine: Ce voiu
face, căci stăpânul meu ia
iconomia dela mine? A
săpa nu pot, a cerşi mi-e
ruşine. [4] Ştiu ce voiu face,
pentru ca atunci când
mă va scoate din icono-
mie, să mă primească oa-
menii în casele lor. [5] Che-
mând deci câte unul pe
fiecare din datornicii stă-
pânului său, zise celui
dintâi: Cu cât eşti dator
stăpânului meu? [6] Ii ră-
spunse: Cu o sută de mă-
suri de untdelemn. Iar
iconomul îi zise: Ia-ţi za-
pisul tău şi şezi degrabă
şi scrie cincizeci. [7] După
aceea zise altuia: Dar tu

---

28. Cei drepţi rămân câteodată uimiţi de bunătatea şi mila lui Dumnezeu cu cei păcătoşi. Ei ar voi să-i pedepsească Dumnezeu după dreptate. Aşa e firea şi slăbiciunea omenească. Dumnezeu însă prin lumina harului său, arată celor drepţi că aşa se cuvine să facă cum face.

1. Fiecărui om i-a dat Dumnezeu felurite bunuri şi sufleteşti şi trupeşti. Deci, fiecare este oarecum un iconom.

cu cât eşti dator? Acesta
răspunse: Cu o sută de
măsuri de grâu. Ii zise:
Ia-ţi zapisul tău şi scrie
optzeci. 8 Şi lăudă stăpâ-
nul pe iconomul cel ne-
drept, că înţelepţeşte lu-
crase: căci fiii veacului
acestuia mai înţelepţi sunt
între ei decât fiii luminii.
9 Şi eu zic vouă: Faceţi-
vă prieteni din bogăţiile
nedrepte, pentru ca atunci
când veţi duce lipsă, să
vă primească în corturile
veşnice.
10 «Cine este credin-
cios întru puţin, şi în-
tru mult credincios este;
şi cine este nedrept întru
puţin, şi întru mult ne-
drept este. 11 Deci dacă în
bogăţiile nedrepte n'aţi
fost credincioşi, cine vă
va încredinţa pe cele ade-
vărate? 12 Şi dacă în cele
ale altuia n'aţi fost cre-
dincioşi, cine vă va da ce-
le ce sunt ale voastre?
13 Nicio slugă nu poate
sluji la doi stăpâni, căci
sau pe unul îl va urî şi
pe altul îl va iubi, sau la
unul va ţinea şi pe celălalt
îl va dispreţui: nu puteţi
sluji lui Dumnezeu şi lui
Mamona».

Mustră pe farisei

14 Şi acestea toate le au-
zeau fariseii cari erau iu-
bitori de argint; şi-l luau
în bătaie de joc pe el. 15 Dar
Isus le zise: «Voi sunteţi
aceia cari vă arătaţi drepţi
înaintea oamenilor, dar
Dumnezeu cunoaşte ini-
mile voastre, căci ce este
înălţat la oameni, urîciu-
ne este înaintea lui Dum-
nezeu. 16 Legea şi prorocii

---

8. *Lăudă stăpânul pe iconomul nedrept...* nu pentrucă a făcut ce a făcut, ci pentru deşteptăciunea cu care s'a îngrijit de viitorul său. - *Fiii veacului* sunt păcătoşii cari iubesc lumea aceasta. - *Fiii luminii* sunt cei buni cari fac după lumina credinţei.

9. Indeamnă să dea pomană din bogăţiile lor, pe cari le numeşte *nedrepte,* fiindcă adesea aşa se dobândesc sau fiindcă slujesc la scopuri rele.

12. Bogăţiile le numeşte *bunurile altuia,* pentrucă fiecare le câştigă dela alţii şi le lasă pe lumea aceasta. - *Ale voastre* sunt cele sufleteşti şi faptele bune pe care le luăm cu noi pe lumea cealaltă.

13. *Mamona* e o vorbă caldaică şi însemnează bogăţii, averi. Vezi şi nota dela Matei 6, 24.

16. Legea veche a dat-o Dumnezeu până la Ioan, dela dânsul începe legea nouă dată de Cristos. — *Impărăţia lui Dumnezeu* pe pământ este *Biserica,* şi mulţi vor intra, zice Isus, într'însa, deşi voi nu voiţi s'auziţi.

au ţinut până la Ioan; de
atunci împărăţia lui Dum-
nezeu se vesteşte, şi fie-
care se sileşte să intre în-
tr'însa. 17 Mai lesne va tre-
ce cerul şi pământul decât
să cadă un punct din lege.
18 Oricine îşi lasă femeia
şi se însoară cu alta, prea-
curveşte; şi cine ia pe cea
lăsată de bărbat, preacur-
veşte şi el».

Pilda bogatului nemilostiv

19 «Era un om bogat, ca-
re se îmbrăca în porfiră
şi vison, şi petrecea în
toate zilele cu ospeţe ale-
se. 20 Era şi un sărac nu-
mit Lazăr, care zăcea la
uşa lui, plin de bube, 21 şi
dorea să se sature cu fă-
râmiturile ce cădeau de
pe masa bogatului, dar
nimeni nu i le dădea; iar
câinii veneau de lingeau
bubele lui. 22 Se întâmplă
că muri săracul, şi îngerii
îl duseră în sânul lui
Avram. Muri şi bogatul,
şi l-au îngropa. 23 Pe când
era în iad, în chinuri, ridi-
cându-şi ochii, văzu de
departe pe Avram şi pe
Lazăr în sânul lui, 24 şi
strigând, zise: Părinte
Avrame, fie-ţi milă de mi-
ne şi trimite pe Lazăr
să-şi întingă vârful dege-
tului în apă şi să-mi răco-
rească limba; căci mă
chinuiesc în văpaia acea-
sta. 25 Iar Avram îi zise:
Fiule, adu-ţi aminte c'ai
primit cele bune în via-
ţa ta, şi Lazăr cele rele;
acum însă el se mângâie
şi tu te chinuieşti. 26 Şi pe-
ste toate acestea, între
noi şi voi s'a pus o pră-
pastie mare, pentru ca cei
cari ar voi să treacă de aci
la voi, să nu poată, nici de
acolo să vie aici. 27 Atunci
zise (bogatul): Rogu-te
dar, părinte, să-l trimiţi
la casa tatălui meu; 28 căci
am cinci fraţi, ca să le
adeverească, ca nu cumva

---

19. Cristos îşi întăreşte, prin pilda aceasta învăţătura despre întrebuinţarea rea a bogăţiilor, arătând cât de grozav vor avea de suferit bogaţii nemiloşi.

20. De nimic nu se tem oamenii mai mult decât de sărăcie. Isus învaţă că sărăcia este plăcută lui Dumnezeu şi aduce fericire adevărată aceluia care va şti să-şi iubească sărăcia.

21. Ce inimă de piatră întăresc în om bogăţiile! Nu se îndură bogatul să dea săracului nici fărâmiturile. Mai miloşi sunt câinii, cari ajută pe Lazăr cum pot!

22. *In sânul lui Avram...* adică în ceata celor drepţi, bucurându-se de fericirea lui Avram. Avram e tatăl trupesc al Evreilor şi tatăl sufletesc al tuturor oamenilor.

să vină şi ei în locul ace-
sta de chin. 29 Iar Avram
îi răspunse: Au pe Moise
şi pe proroci; să asculte
de ei. 30 Dar el zise: Nu,
părinte Avrame; ci de se
va duce unul dintre morţi
la ei, se vor pocăi. 31 Şi
Avram îi zise: Dacă nu
ascultă pe Moise şi pe pro-
roci, nici chiar de ar în-
via cineva din morţi, nu
vor crede».

CAPUL 17

Impotriva sminteIei *)

1 Şi mai zise (Isus) uce-
nicilor săi: «Este cu ne-
putinţă să nu vină smin-
tele; dar vai de acela
prin care vin! 2 Mai de
folos i-ar fi să i se lege
de gât o piatră de moară
şi să se arunce în mare,
decât să smintească pe
unul din aceşti mici.
3 Luaţi seama de voi înşi-
vă. De-ţi va greşi fratele
tău, dojeneşte-l; şi de se
va pocăi, iartă-l. 4 Şi chiar
de-ţi va greşi de şapte ori
pe zi şi de şapte ori pe zi
se va întoarce la tine, zi-
când: Imi pare rău,
iartă-l».

Puterea credinţei

5 Şi ziseră Domnului A-
postolii: «Măreşte-ne cre-
dinţa!». 6 Iar Domnul răs-
punse: «De veţi avea cre-
dinţă cât un grăunte de
muştar, veţi zice dudului
acestuia: Desrădăcinează-
te şi te sădeşte în mare, şi
vă va asculta. 7 Care din

---

*) Matei 18, 6-10.

29.-31. Sunt şi azi necredincioşi cari zic că ar crede dacă ar veni cineva dintre morţi să le povestească ce este pe lumea cealaltă. Dumnezeu nu face însă minuni la plăcerea fiecăruia. Cuvântul lui Dumnezeu e mult mai adevărat decât mărturia unui mort care s'ar arăta şi ar istorisi despre focul Iadului ori şi despre fericirea Cerului. Cine nu crede în cuvântul lui Dumnezeu, nu va crede nici cuvântului unui mort. Evreii nu voiră să creadă că Isus e Fiul lui Dumnezeu şi Mântuitorul făgăduit, cu toate că despre el mărturisise Moise şi prorocii. Şi nu crezură nici atunci când învie pe Lazăr.

1. Vezi nota dela Matei 18, 8.

7.-9. După ce a cerut ucenicilor, în învăţăturile de mai sus, lucruri de mare desăvârşire, precum este dispreţul bogăţiilor şi al plăcerilor, uşurinţa de a ierta pe aproapele ş. a., acum vrea prin pilda aceasta să întâmpine mândria, care lesne se uneşte cu faptele cele bune, arătând că şi atunci când am făcut câte ni le cere Dumnezeu, nu avem drept să ne lăudăm. Un stăpân pământesc nu mulţumeşte (nici se crede îndatorat) slugii care se întoarce dela câmp după ce a muncit toată ziua.

voi, având o slugă la arat
sau la păscut oile, îi zice
îndată ce vine dela câmp:
Vino repede şi şezi la ma-
să? [8] şi nu-i zice mai de-
grabă: Găteşte-mi să mă-
nânc, încinge-te şi-mi slu-
jeşte până ce voiu mânca
şi voiu bea eu; şi du-
pă aceea vei mânca şi
vei bea şi tu? [9] Ooare
este îndatorat slugii ace-
leia, pentrucă a făcut ce-i
poruncise? Cred că nu.
[10] Aşa şi voi când veţi face
toate câte vă sunt porun-
cite, să ziceţi: Slugi ne-
trebnice suntem; am fă-
cut ce eram datori să fa-
cem».

Vindecă zece leproşi

[11] Şi pe când mergea
spre Ierusalim, (Isus) tre-
cu prin mijlocul Samariei
şi al Galileii. [12] Şi intrând
într'un sat, îl întâmpina-
ră zece leproşi, cari stă-
teau departe, [13] şi-şi ridi-
cară glasul, zicând: «Isu-
se învăţătorule, fie-ţi milă
de noi!». [14] Şi văzându-i el
le zise: «Mergeţi şi vă
arătaţi preoţilor». Şi pe
când mergeau, se curăţi-
ră. [15] Iar unul din ei, vă-
zând că s'a vindecat, se
întoarse, mărind pe Dum-
nezeu cu glas tare, [16] şi că-
zu ca faţa la pământ la
picioarele lui Isus, mulţu-
mindu-i; şi acesta era Sa-
maritean. [17] Isus luă atunci
cuvântul şi zise: «Oare
nu zece s'au curăţit? Şi
cei nouă unde sunt? [18] Nu
s'a găsit cine să se întoar-
că şi să dea mărire lui
Dumnezeu afară de acesta
de alt neam?» [19] Şi-i zise:
«Scoală-te şi mergi; cre-
dinţa ta te-a mântuit».

Impărăţia lui Dumnezeu

[20] Şi întrebat fiind Isus
de farisei când va veni
împărăţia lui Dumnezeu,
le răspunse: «Impărăţia
lui Dumnezeu nu vine pe
văzutele, [21] şi nici nu se va
zice: Iat-o aici, şi iat-o
acolo. Căci iată împărăţia
lui Dumnezeu înăuntrul
vostru este».

Ba îi cere altă muncă şi nici atunci nu-i mulţumeşte, nici i se crede dator cu ceva.

10. Aşa trebuie să credem şi să ne purtăm noi. Dumnezeu însă va face altfel, căci va răsplăti fiecărui după fapte.

20. *Impărăţia lui Dumnezeu* este împărăţia Mântuitorului, pe care Evreii şi-o închipuiau pământească şi strălucitoare, pe când ea este duhovnicească; căci Cristos trebuie să domnească în inimile oamenilor prin credinţă, nădejde şi dragoste.

Venirea Fiului omului

22 Şi spuse ucenicilor săi:
«Vor veni zile când veţi
dori să vedeţi una din zi-
lele Fiului omului şi n'o
veţi vedea. 23 Şi vor spune
vouă: Iată-l aici, iată-l
acolo. Să nu vă duceţi, nici
să-l urmaţi. 24 Căci pre-
cum fulgerul luminează
cerul dela o margine la
cealaltă, aşa va fi Fiul
omului în ziua sa. 25 Dar
mai întâi trebuie să păti-
mească multe şi să fie le-
pădat de neamul acesta.
26 Şi precum a fost în zi-
lele lui Noe, aşa va fi în zi-
lele Fiului omului. 27 Mân-
cau şi beau, se însurau şi
se măritau până în ziua
când intră Noe în cora-
bie; şi veni potopul şi-i
pierdu pe toţi. 28 Aseme-
nea cum a fost în zilele
lui Lot; mâncau şi beau,
cumpărau şi vindeau, să-
deau şi zideau: 29 dar în
ziua când ieşi Lot din So-
doma, plouă foc şi pucioa-
să din cer şi i-a prăpădit
pe toţi. 30 Aşa va fi în ziua
când se va arăta Fiul o-
mului. 31 In ziua aceea, cel
ce va fi pe acoperişul ca-
sei, şi vasele îi vor fi în
casă, să nu se coboare să
le ia; şi cel ce va fi pe
câmp, să nu se întoarcă
înapoi. 32 Aduceţi-vă amin-

---

22. Mai sus a vorbit despre venirea sa întâia pe pământ, acum vorbeşte despre venirea a doua dela sfârşitul lumii.

24. La sfârşitul lumii vor fi mulţi proroci mincinoşi cari vor cerca să amăgească - de va fi cu putinţă - şi pe cei aleşi (Matei 24, 24). Cristos învaţă să nu-i creadă nimeni, pentrucă venirea sa a doua va fi neaşteptată, ca fulgerul.

26.-30. Precum cei răi nu s'au pregătit la potop şi la ploaia de foc, ci duceau înainte o viaţă desfrânată, tot aşa nu se vor pregăti la judecata de apoi. Ziua aceea îi va găsi în păcate, şi vor pieri. Cei buni însă vor scăpa de urgia aceea, cum a scăpat Noe de potop şi Lot de foc. Dar vai, numărul acesta e mic, pe când numărul acelor ce pier e foarte mare!

32. Dumnezeu voi să pedepsească oraşele Sodoma şi Gomora pentru nelegiuirile lor. Trimise deci doi îngeri să dea de veste dreptului Lot. Ingerii scoaseră afară din Sodoma pe Lot, pe femeia şi pe două fiice ale lui, poruncindu-le: «Să nu vă uitaţi înapoi». Atunci trimise Domnul asupra acestor oraşe o ploaie de foc şi de pucioasă. Femeia lui Lot nu putu să se ţină. Gândul la cele părăsite şi dorinţa de a şti ce se face în urma ei o siliră să se uite înapoi. Dumnezeu o pedepsi prefăcând-o în chip de sare. Cristos ne aminteşte pedeapsa aceasta, ca nu cumva să ne uităm şi să ne îngrijim de cele pământeşti, şi astfel să pierim în ziua judecăţii.

te de femeia lui Lot. 33 Ori-
cine va căuta să-și scape
viața, o va pierde; și ori-
cine o va pierde, o va pă-
stra vie. 34 Zic vouă: în
noaptea aceea, din doi cari
vor fi într'un pat unul se
va lua și unul se va lăsa;
35 din două femei care vor
râșni împreună una se
va lua și una se va lăsa;
din doi cari vor fi la câmp
unul se va lua și unul se
va lăsa». 36 Ucenicii îl în-
trebară: «Unde, Doam-
ne?» 37 Și el le răspunse:
«Oriunde va fi trupul, a-
colo se vor aduna și vul-
turii».

CAPUL 18.

Judecătorul nedrept

1 Le spuse apoi și o pil-
dă, că trebuie să se roage
pururea și să nu înce-
teze, zicând: 2 «Era în-
tr'o cetate un judecător,
care de Dumnezeu nu se
temea și de oameni nu
se rușina. 3 In cetatea
aceea era și o văduvă, ca-
re venea la dânsul, zi-
când: Fă-mi dreptate fa-
ță de potrivnicul meu. 4 Și
el n'a voit multă vreme.
Dar în urmă își zise: Deși
de Dumnezeu nu mă tem și
de oameni nu mă rușinez,
5 totuși pentrucă văduva
aceasta îmi face supărare,
îi voiu face dreptate, ca
nu cumva să tot vină să-
mi bată capul». 6 Și Dom-
nul urmă: «Auziți ce zice
judecătorul cel nedrept?
7 Și Dumnezeu nu va fa-
ce oare dreptate aleșilor
săi cari strigă zi și noapte
la dânsul, chiar dacă nu-i
ascultă îndată? 8 Zic vouă
că le va face dreptate în
curând. Dar când va veni
Fiul omului, găsi-va oare
credință pe pământ?».

---

33. Cel ce caută numai bunurile trupești, ca să-și păstreze viața, va pierde și viața și sufletul; iar cel ce se va îngriji mai mult de suflet fără teamă de a-și pierde viața, va câștiga și sufletul, și va trăi în veci.

34.-35. Vezi nota dela Matei 24, 40-41.

37. Nu le dă răspuns de-adreptul, ci aseamănă pe cei drepți cu vulturii, păsările cele mai mari și mai iuți. Vezi nota dela Matei 24, 38.

7. In pilda aceasta ne arată Cristos cum ascultă Dumnezeu rugăciunea credincioșilor săi. Dumnezeu e bun, ne va asculta și ne va da ce-i cerem, dacă nu ne va fi vătămător sufletului.

Fariseul și vameșul

9 Zise și pilda aceasta
pentru unii cari se încre-
deau în sine că sunt
drepți și disprețuiau pe
alții: 10 «Doi oameni mer-
seră la templu să se roa-
ge; unul era fariseu și ce-
lălalt vameș. 11 Fariseul,
stând, se ruga așa în si-
ne: Dumnezeule, îți mul-
țumesc că nu sunt ca cei-
lalți oameni: răpitori, ne-
drepți, curvari, sau chiar
ca vameșul acesta. 12 Po-
stesc de două ori pe săp-
tămână, dau zeciuială din
toate câte le am. 13 Iar va-
meșul stând departe, nu
îndrăznea nici ochii mă-
car să și-i ridice la cer;
ci își bătea pieptul, zi-
când: Dumnezeule, mi-
luește-te de mine păcăto-
sul! 14 Zic vouă: s'a pogo-
rît acesta îndreptat la
casa sa, iar nu acela; căci
tot cel ce se înalță pe si-
ne, se va smeri; și cel ce
se smerește, se va înălța».

Isus și copiii *)

15 Atunci îi aduseră co-
pii ca să-i atingă. Văzând
aceasta ucenicii, îi doje-
neau. 16 Dar Isus, chemân-
du-i, le zise: «Lăsați copiii
să vină la mine și nu-i
opriți, căci a unora ca a-
ceștia este împărăția lui
Dumnezeu. 17 Adevăr zic
vouă: Oricine nu va primi
împărăția lui Dumnezeu
ca un copil, nu va intra
în ea».

Tânărul bogat **)

18 Și-l întrebă un frun-
taș, zicând: «Invățătorule
bun, ce să fac ca să mo-
ștenesc viața veșnică?».

---

*) Matei 19, 13-15; Marcu 10, 13-16.

**) Matei 19, 16-26; Marcu 10, 17-27.

9. Cu pilda de mai sus învață statornicia în rugăciune; cu aceasta învață altă însușire a rugăciunii: smerenia.

11. Nu cere nimic, nu laudă pe Dumnezeu, ci zice că e drept, judecă și învinuește pe aproapele.

12. Se laudă cu fapte bune. Dar acestea la nimic nu folosesc, dacă nu se fac cu gând bun.

13. Cât de deosebită e rugăciunea acestui om! Se smerește, stând departe și neridicându-și ochii dela pământ; se pocăește, bătându-și pieptul; nădăjduește iertare dela Dumnezeu, rugându-l și mărturisindu-se păcătos.

14. Mare învățătură dumnezeiască, care răstoarnă toată învățătura mândriei lumești!

16. Vezi nota dela Matei 19, 14 și dela Marcu 10, 14.

[19] Iar Isus îi zise: «Pentru
ce mă numeşti bun? Ni-
meni nu este bun afară de
unul Dumnezeu. [20] Ştii po-
runcile: Să nu ucizi; să
nu curveşti; să nu furi;
să nu mărturiseşti mărtu-
rie mincinoasă; cinsteşte
pe tatăl tău şi pe mama
ta». [21] El răspunse: «Ace-
stea toate le-am păzit din
tinereţea mea». [22] Auzind
acestea, Isus îi zise: «Un
lucru îţi mai lipseşte: vin-
de toate câte le ai şi le dă
săracilor, şi vei avea co-
moară în cer; apoi vino şi
mă urmează». [23] Dar el,
auzind acestea, se întristă,
căci era bogat foarte.
[24] Iar Isus, văzându-l trist,
spuse: «Cât de anevoie
vor intra în împărăţia lui
Dumnezeu cei ce au bo-
găţii! [25] Mai lesne este să
treacă cămila prin ure-
chea acului, decât să intre
bogatul în împărăţia lui
Dumnezeu». [26] Atunci îl
întrebară cei ce-l ascul-
tau: «Atunci cine poate
să se mântuiască?» [27] Le
răspunse: «Cele ce sunt
cu neputinţă la oameni,
cu putinţă sunt la Dum-
nezeu».
[28] Iar Petru îi zise: «Ia-
tă, noi am lăsat toate şi
te-am urmat pe tine».
[29] Isus le grăi: «Adevăr
zic vouă: Nu-i nimeni ca-
re a lăsat casă, ori părinţi,
ori fraţi, ori femeie, ori
copii pentru împărăţia lui
Dumnezeu, şi [30] care să nu
primească mult mai mult
în veacul acesta şi în vea-
cul viitor viaţa veşnică».

Isus vesteşte a treia oară Patima sa *)

[31] Apoi luă Isus (la o
parte) pe cei doisprezece
şi le zise: «Iată ne suim
la Ierusalim, şi se vor îm-
plini toate cele scrise de
proroci despre Fiul omu-
lui. [32] Căci va fi dat pe
mâna păgânilor şi va fi
batjocorît şi biciuit şi va
fi scuipat; [33] şi după ce-l
vor bate, îl vor ucide, şi
a treia zi va învia». [34] Dar
ei nimic din acestea nu
înţeleseră, şi cuvântul
acesta era ascuns pentru
ei, căci nu pricepeau ce li
se zicea.

---

*) Matei 20, 17-19; Marcu 10, 32-34.
19. Vezi nota dela Matei 19, 17 şi dela Marcu 10, 18.
22. Vezi nota dela Marcu 10,21.
23.-25. Vezi nota dela Matei 19, 22 şi 23.
28. Vezi nota dela Marcu 10, 28.

Orbul din Ierihon *)

35 Şi pe când se apropia
(Isus) de Ierihon, un orb
şedea lângă drum şi cer-
şea. 36 Acesta, auzind po-
porul trecând, întrebă ce
este. 37 Ii răspunseră că
trece Isus Nazarineanul.
38 Atunci strigă (orbul), zi-
când: «Fiul lui David, fie-
ţi milă de mine!» 39 Iar cei
ce mergeau înainte, îl cer-
tau ca să tacă; dar el şi
mai tare striga: «Fiul lui
David, fie-ţi milă de mi-
ne!». 40 Atunci oprindu-se
Isus, porunci să-l aducă la
sine. Şi când se apropie,
îl întrebă: 41 «Ce vrei să-ţi
fac?» El răspunse: «Doam-
ne, să văd!» 42 Şi Isus
îi zise: «Vezi; credinţa ta
te-a mântuit». 43 Şi înda-
tă vazu şi-l urmă, prea-
mărind pe Dumnezeu. Şi
tot poporul, văzând acea-
sta, dădu laudă lui Dum-
nezeu.

CAPUL 19.

Zacheu vameşul

1 (Isus) intrând în Ieri-
hon, străbătea oraşul. 2 Şi
iată un om bogat, numit
Zacheu, mai mare peste
vameşi, 3 căuta să vadă
cine este Isus, dar nu pu-
tea de gloată, căci era mic
de statură. 4 Deci, aler-
gând înainte, se urcă în-
tr'un sicomor, ca să-l va-
dă, pentrucă pe acolo
avea să treacă. 5 Când
ajunse la locul acela, Isus
îşi ridică ochii, şi văzân-
du-l, îi zise: «Zachee, dă-te
jos degrabă, căci azi tre-
buie să rămân în casa ta».
6 Şi el se dete jos degrabă
şi-l primi cu bucurie. 7 Vă-
zând aceasta, toţi cârteau,
zicând că s'a dus să găz-

---

*) Matei 20, 29-34; Marcu 10, 46-53.

39. Nu ascultă de sfatul şi porunca oamenilor, ci de credinţa ce-l însufleţeşte. Tot omul e dator s'asculte mai mult de Dumnezeu şi de conştiinţă decât de oameni, şi să nu se ruşineze de credinţa sa.

1. *Zacheu* nu se ştie dacă era roman ori evreu. Numele este evreiesc şi însemnează *drept*.

3. Mare trebuia să fie dorinţa lui Zacheu, căci nu-i păsă că se făcea de râsul oamenilor, urcându-se el, capul vameşilor şi bogat, într'un copac.

4. *Sicomor*. Sfântul Augustin numeşte sicomorul *smochin egiptean*. E foarte răspândit în Iudeea.

7. *Toţi cârteau*... pentrucă Evreii urau pe vameşi şi-i numeau păcătoşi. Isus însă cunoaşte gândul şi inima lui Zacheu.

duiască la un om păcătos.
[8] Iar Zacheu, stând înaintea Domnului, îi zise: «Doamne, iată jumătate din averea mea o dau săracilor, şi de-am năpăstuit pe cineva cu ceva, îi întorc împătrit».
[9] Isus îi zise: «Astăzi s'a făcut mântuire casei acesteia, căci şi acesta fiul lui Avram este.
[10] Pentrucă Fiul omului a venit să caute şi să mântuiască ce era pierdut».

Pilda banilor *)

[11] Pe când ascultau ei acestea, Isus mai zise o pildă, fiindcă erau aproape de Ierusalim şi ei credeau că împărăţia lui Dumnezeu are să se arate îndată.
[12] Deci a zis: «Un om de neam mare a plecat într'o ţară depărtată, ca să ia în stăpânire o împărăţie şi apoi să se întoarcă.
[13] Şi chemând pe cele zece slugi ale sale, le dădu zece mine, zicându-le: Neguţătoriţi cu ele până mă voiu întoarce.
[14] Dar cetăţenii săi îl urau, şi-i trimiseră o solie în urmă, zicând: Nu voim să domnească acesta peste noi.
[15] Iar când se întoarse înapoi, după ce luă în stăpânire împărăţia, porunci să vină slugile cărora le dăduse banii, ca să vadă cât câştigase fiecare.
[16] Veni cea dintâi şi zise: Doamne, mina ta a mai adus zece mine.
[17] Şi-i zise stăpânul: Bine, slugă bună, pentrucă peste puţin ai fost credincioasă, să ai putere peste zece cetăţi.
[18] Veni şi a doua şi zise: Doamne, mina ta a mai adus cinci mine.
[19] Răspunse şi acesteia: Fii şi

---

*) Matei 25, 14-30.

8. Aşa osândea legea pe un vameş care lua mai mult decât trebuia.

12. Acesta este însuşi Cristos, care ca om era din neamul regesc al lui David... *Ţara depărtată* este cerul, unde trebuia să se ducă după moartea crucii, ş'apoi să se întoarcă la judecata de apoi.

13. *Mina* era un ban grecesc, care preţuia 100 de drahme.

14. Aceştia sunt Evreii, cari strigară la Pilat: *N'avem împărat decât pe Cezar* (Ioan 19, 15), şi din pizmă şi răutate osândiră pe Cristos.

16-20. Banii însemnează darurile şi bunurile primite dela Dumnezeu. Cel ce le întrebuinţează bine, câştigă răsplata veşnică. Cel ce nu face nimic, face rău. Vezi şi nota dela Matei 25, 25.

tu peste cinci cetăţi. 20 Şi
cealaltă veni şi zise:
Doamne, iată mina ta, pe
care am ţinut-o legată în-
tr'o mahramă, 21 căci m'am
temut de tine, fiindcă eşti
om aspru: iei ce n'ai pus
şi seceri ce n'ai semănat.
22 Dar stăpânul îi zise: Din
gura ta te judec, slugă
rea. Ştiai că sunt om a-
spru, care iau ce n'am pus
şi secer ce n'am semănat.
23 Pentru ce dar nu mi-ai
pus banii la zaraf şi eu,
întorcându-mă, i-aş fi ce-
rut cu dobândă? 24 Şi celor
de faţă le zise: Luaţi dela
ea mina şi o daţi celei ce
are zece mine. 25 Ei îi ră-
spunseră: Doamne, aceea
are zece mine. 26 Iar eu zic
vouă: Celui ce are, i se va
da şi-i va prisosi; iar dela
cel ce n'are, şi ceea ce are,
i se va lua. 27 Iar pe vrăj-
maşii mei, cari n'au voit
să domnesc peste ei, adu-
ceţi-i aici şi-i ucideţi
înaintea mea». 28 Şi zicând
acestea, Isus porni înain-
tea mulţimii, mergând
spre Ierusalim.

Isus intră în Ierusalim *)

29 Şi când se apropie de
Betfaghe şi de Betania
lângă muntele zis al Mă-
slinilor, trimise doi din
ucenicii săi, 30 zicându-le:
«Mergeţi în satul care
este înaintea voastră, în
care intrând, veţi găsi un
măgăruş legat, pe care
niciun om n'a şezut nici-
odată. Dezlegaţi-l şi-l
aduceţi. 31 Şi de vă va în-
treba cineva: Pentru ce-l
dezlegaţi?, răspundeţi-i:
Pentrucă Domnul vrea să
se slujească de el». 32 Mer-
seră deci cei trimişi şi gă-
siră, precum le spusese.
33 Şi pe când dezlegau mă-
găruşul, îi întrebară stă-
pânii: «Pentru ce dezle-
gaţi măgăruşul?». 34 Ei
răspunseră: «Domnul are
trebuinţă de el». 35 Şi l-au
dus la Isus. Apoi arun-
când veşmintele lor pe
măgăruş au pus pe Isus
deasupra.

36 Pe tot drumul pe un-
de trecea Isus, oamenii
îşi aşterneau veşmintele
pe cale. 37 Iar când se
apropie de povârnişul
muntelui Măslinilor, toată
mulţimea ucenicilor, bu-
curându-se, începu să lau-
de pe Dumnezeu cu glas
tare pentru toate minu-
nile ce le văzuse, 38 zicând:
«Binecuvântat este împă-
ratul care vine în nume-

*) Matei 21, 1-14; Marcu 11, 1-11; Ioan 12, 12-19.

le Domnului, pace în cer
şi mărire întru cei de sus!»
[39] Atunci îi ziseră unii din
fariseii din mulţime: «Invăţătorule, ceartă-ţi ucenicii».
[40] Dar el le răspunse: «Zic vouă că, de vor
tăcea aceştia, vor striga
pietrele».
[41] Iar când se apropie
şi văzu cetatea, plânse
asupra ei, zicând: [42] «De
ai fi cunoscut şi tu,
măcar în ziua aceasta a
ta, cele ce sunt spre pacea ta! Dar acum acestea
sunt ascunse de ochii tăi.
[43] Căci vor veni zile asupra ta, şi vor pune vrăjmaşii tăi şanţ împrejurul
tău şi te vor împresura şi
te vor strâmtora din toate
părţile; [44] şi te vor face
una cu pământul pe tine
şi pe fiii tăi în tine şi nu
vor lăsa din tine piatră pe
piatră, pentrucă n'ai cunoscut ziua cercetării tale».

Isus alungă vânzătorii din templu *)

[45] Şi intrând în templu,
începu a izgoni pe cei ce
vindeau şi cumpărau în el,
[46] zicându-le: «Scris este:
Casa mea, casă de rugăciune este; iar voi aţi făcut din ea peştera tâlharilor».
[47] Isus învăţa în
toate zilele în templu. Iar
arhiereii, cărturarii şi bătrânii poporului căutau
să-l piardă. [48] Dar nu ştiau
ce să-i facă, căci tot poporul se ţinea de el şi-l
asculta cu plăcere.

CAPUL 20.

Răspunde arhiereilor **)

[1] Intr'una din zilele acelea, când învăţa Isus poporul în templu şi predica Evanghelia, veniră la
el arhiereii şi cărturarii
cu bătrânii, [2] şi-l întrebară, zicând: «Spune-ne cu
ce putere faci acestea?
sau cine e acela care ţi-a
dat puterea aceasta?».
[3] Iar Isus, răspunzând, le
zise: «Vă voiu pune şi eu
o întrebare. Spuneţi-mi:
[4] Botezul lui Ioan era
din cer ori dela oameni?».
[5] Iar ei cugetau în sine, zicând: «Dacă vom răspun-

*) Matei 21, 12-17; Marcu 41, 15-18.
**) Matei 21, 23-27; Marcu 11, 27-33.
42. Adică spre fericirea şi mântuirea ta. Evreii înţeleg prin *pace* fericire desăvârşită.
43. Proroceşte pedeapsa şi nimicirea Ierusalimului.
2. Adică de unde are putere să înveţe în templu, să alunge şi să bată pe vânzători şi cumpărători.

de: Din cer, ne va zice:
Pentru ce dar nu i-aţi
crezut? [6] Iar de vom ră-
spunde: Dela oameni, tot
poporul ne va ucide cu
pietre, căci este convins
că Ioan a fost un pro-
roc». [7] Deci răspunseră că
nu ştiu de unde a fost.
[8] Şi le zise Isus: «Nici eu
nu vă spun vouă cu ce pu-
tere fac acestea».

Lucrătorii viei *)

[9] Atunci începu a zice
poporului pilda aceasta:
«Un om a sădit o vie, şi a
dat-o cu învoială unor
vieri şi s'a dus departe pe
multă vreme. [10] Iar la vre-
mea (culesului) trimise o
slugă la lucrători, ca să-i
dea din rodul viei. Dar ei
o bătură şi o trimiseră cu
mâinile goale. [11] Stăpânul
viei trimise atunci altă
slugă. Iar ei bătând-o şi
pe aceasta şi batjocorin-
d-o, o trimiseră fără nimic.
[12] Mai trimise şi pe a treia,
iar lucrătorii, rănind-o şi
pe aceasta, o aruncară
afară. [13] Atunci zise stă-
pânul viei: Ce să fac?
Voiu trimite pe fiul meu
cel iubit. Poate, văzându-l
pe el, se vor ruşina. [14] Când
îl văzură lucrătorii, cuge-
tară în sine, zicând: Ace-
sta este moştenitorul; să-l
ucidem, ca să ne rămâie
nouă moştenirea. [15] Şi sco-
ţându-l afară din vie, l'au
omorît. Ce le va face
acum stăpânul viei? [16] Va
veni şi va pierde pe lu-
crătorii aceia, şi via o va
da altora». Auzind acea-
sta, ei ziseră: «Ferească
Dumnezeu!». [17] Dar Isus,
privindu-i, le zise: «Ce
însemnează atunci ceace
s'a scris: Piatra pe care
au lepădat-o ziditorii, a
ajuns să fie pusă în ca-
pul unghiului? [18] Oricine
va cădea pe piatra acea-
sta, se va sfărâma, şi pe
cine va cădea ea, îl va
spulbera». [19] Şi căutau ar-
hiereii şi cărturarii să pu-
nă mâna pe el chiar în
ceasul acela, dar se te-
meau de popor; căci în-
ţeleseră că împotriva lor
spusese (Isus) pilda acea-
sta.

---

*) Matei 21, 33-46; Marcu 12, 1-12.
9. Vezi nota dela Matei 21, 33.
10-15. Vezi notele dela Matei 21, 33-38.
17. Isus le dă o privire de compătimire, căci ştie că din gură zic că nu, dar de fapt îl vor ucide. De aceea le aduce dovadă cuvintele acestea ale lui David: *Piatra pe care au lepădat-o ziditorii ş. a.* - Vezi şi nota dela Matei 21, 42.

Dajdia Cezarului *)

[20] Atunci pândindu-l, tri-
miseră iscoade care se pre-
făceau că sunt drepţi, ca
să-l prindă în vorbă şi să-l
dea pe mâna stăpânirii
şi a puterii procuratoru-
lui. [21] Aceştia îl întrebară:
«Invăţătorule, ştim că vor-
beşti şi înveţi drept, şi nu
cauţi în faţa nimănui, ci
calea lui Dumnezeu întru
adevăr o înveţi: [22] Se ca-
de să dăm dajdie Cezaru-
lui sau nu?». [23] Dar Isus,
cunoscând viclenia lor, le
zise: «Pentru ce mă ispi-
tiţi? [24] Arătaţi-mi un di-
nar. Al cui chip poartă şi
a cui înscripţie?». Ei ră-
spunseră: «Ale Cezarului».
[25] Atunci le zise: «Daţi
deci cele ce sunt ale
Cezarului, Cezarului, şi
cele ce sunt ale lui Dum-
nezeu, lui Dumnezeu».
[26] Şi n'au putut să-l prin-
dă în vorbă înaintea po-
porului; ci mirându-se de
răspunsul lui, au tăcut.

Saduceii şi învierea **)

[27] Atunci se apropiară
unii din saducei, cari zic
că nu este înviere, şi-l în-
trebară: [28] «Invăţătorule,
Moise ne-a lăsat scris: De
va muri fratele cuiva şi-i
va rămânea femeia fără
copii, fratele să-i ia femeia
şi să ridice urmaşi frate-
lui său. [29] Acum, erau
şapte fraţi; cel dintâi se
însură şi muri fără copii.
[30] Pe femeie o luă al doi-
lea, dar şi acesta muri fă-
ră copii. [31] Şi o luă al trei-
lea, şi aşa toţi şapte; şi
muriră fără a lăsa copii.
[32] In urma tuturor muri şi
femeia. [33] Deci la înviere,
a cărui dintr'înşii va fi fe-
meie? Căci toţi şapte au
avut-o de nevastă». [34] Şi
răspunzând Isus, le zise:
«Fiii veacului acestuia se
însoară şi se mărită; [35] dar
cei ce se vor găsi vrednici
de veacul viitor şi de în-
vierea din morţi, nici nu
se vor însura, nici nu se vor
mărita. [36] Pentrucă nu vor

---

*) Matei 22, 15-22; Marcu 12, 13-17.
**) Matei 22, 15-22; Marcu 12, 13-17.
24. *Un dinar,* ban vechiu roman în preţ ca 80 de bani româneşti.
27. Vezi nota dela Matei 3, 7.
35. Căsătoria e trebuincioasă în viaţa aceasta pentru păstrarea neamului omenesc, şi legea lui Moise era întemeiată pe nevoile oamenilor supuşi morţii.
36. «*Asemenea cu îngerii,* nemuritori şi fericiţi şi cu trupul, lipsiţi de patimi ca duhurile curate. - *Fiii lui Dumnezeu sunt,*

mai putea să moară; căci
sunt asemenea cu îngerii
şi fiii lui Dumnezeu sunt,
de vreme ce sunt fiii în-
vierii. [37] Iar că morţii vor
învia, şi Moise a arătat-o
acolo unde-i vorba despre
rug, când numeşte pe
Domnul: Dumnezeul lui
Avram, Dumnezeul lui
Isac şi Dumnezeul lui Ia-
cob. [38] Iar Dumnezeu nu
este Dumnezeul celor morţi,
ci al celor vii, căci toţi
pentru el sunt vii». [39] A-
tunci luând cuvântul unii
din cărturari, îi ziseră:
«Invăţătorule, bine ai vor-
bit». [40] Şi nu mai îndrăz-
neau să-l mai întrebe ni-
mic.

Cristos fiul lui David *)

[41] Dar Isus îi întrebă:
«Atunci cum zic că Cri-
stos este fiul lui David?
[42] Căci însuşi David scrie
în cartea psalmilor: Zis-a
Domnul Domnului meu:
Şezi la dreapta mea, [43] pâ-
nă ce voiu pune pe vrăj-
maşii tăi aşternut picioa-
relor tale? [44] Deci David îl
chiamă pe el Domn; aşa
dar cum este fiul lui?».

Mustră pe cărturari **)

[45] Apoi în auzul poporu-
lui întreg grăi ucenicilor
săi: [46] «Păziţi-vă de cărtu-
rari, cărora le place să se
plimbe în haine lungi, le
place să le facă lumea
plecăciuni prin târguri,
caută scaunele cele din-
tâi în sinagogi şi locurile
cele mai sus la ospeţe;
[47] ei cari mănâncă casele
văduvelor, prefăcându-se
că se roagă mult. Aceştia
mai mare osândă vor
avea».

CAPUL 21.

Banul văduvei ***)

[1] Ridicându-şi apoi ochii,
a văzut pe cei bogaţi cari
aruncau milostenie în vi-

*) Matei 22, 41-46; Marcu 12, 35-37.
**) Matei 23, 1-39; Marcu 12, 38-40.
***) Marcu 12, 41-44.
fiind fiii învierii... Prin naştere trupească sunt fiii oamenilor, prin naşterea a doua (care este învierea) se fac fiii lui Dumnezeu, căci învierea este o faptă a atotputerniciei lui Dumnezeu. Vorbeşte numai de învierea celor buni şi nu de a celor răi, pentrucă cei răi nu inviază decât pentru a fi mai nefericiţi; de aceea învierea acestora este a doua moarte» (Martini).
43. Vezi nota dela Matei 22, 44.
46. Vezi nota dela Matei 23, 7.

steria templului. [2] Văzu şi
o văduvă săracă, arun-
când acolo doi bani mă-
runţi, [3] şi zise: «Adevăr
zic vouă, văduva aceasta
săracă mai mult a pus
decât toţi. [4] Căci toţi cei-
lalţi au pus la darurile
făcute lui Dumnezeu din
prisosul lor; dar aceasta
din sărăcia ei a pus tot
avutul ce-l avea».

Vesteşte dărâmarea templului şi a Ierusalimului *)

[5] Şi vorbind unii despre
templu că este împodo-
bit cu pietre frumoase
şi daruri, Isus zise:
«Din acestea ce le vedeţi,
[6] vor veni zile când nu
se va lăsa piatră peste pia-
tră care să nu se risipea-
scă». [7] Iar ei îl întrebară,
zicând: «Invăţătorule,
când vor fi acestea, şi care
va fi semnul că vor înce-
pe a se împlini acestea?».
[8] Isus le răspunse: «Vedeţi
să nu vă amăgească
cineva, căci mulţi vor ve-
ni în numele meu, spu-
nând: Eu sunt (Cristos),
şi: timpul s'a apropiat; să
nu mergeţi după ei. [9] Şi
când veţi auzi vorbindu-
se de războaie şi de ră-
scoale, să nu vă înspăi-
mântaţi; trebuie să se în-
tâmple întâi acestea; dar
nu va fi îndată sfârşitul».
[10] Atunci le zise: «Se va
scula neam peste neam şi
împărăţie peste împără-
ţie. [11] Şi vor fi cutremure
mari pe alocuri, şi ciumă
şi foamete şi arătări în-
spăimântătoare şi semne
mari vor fi în cer. [12] Dar
mai înainte de acestea
toate, vor pune mâna pe
voi şi vă vor prigoni, dân-
du-vă prin sinagogi şi în-
chisori şi târîndu-vă îna-
intea împăraţilor şi a stă-
pânitorilor pentru numele
meu. [13] Şi aceasta vi se va
întâmpla spre mărturie.

---

*) Matei 24, 1-28; Marcu 13, 1-23.

2. *Doi bani mărunţi* pe cari sfântul Marcu 12, 42 îi numeşte un *pătrar*, adică doi bani de ai noştri.

5. Vezi nota dela Matei 23, 1 şi dela Marcu 13, 1.

11. «S'a văzut o sabie atârnând din cer asupra cetăţii; părea că arde templul cu flăcări vii; uşile templului se deschiseră singure; se arătară pe nori care şi oştiri; se auzi în templu un glas, zicând: *Să plecăm de aici* şi un sgomot ca de oameni cari ies. Şi multe altele povestite de Iosif Flaviu (Războiul Evreilor, cartea VI)» (Martini).

13. Adică voi veţi da mărturie despre adevărul ce l-am învăţat eu şi l-aţi auzit.

14«Puneţi deci în inimile
voastre să nu vă gândiţi de
mai înainte ce veţi ră-
spunde; 15 căci eu vă voiu
da gură şi înţelepciune,
căreia nu vor putea să se
împotrivească nici să gră-
iască împotrivă toţi vrăj-
maşii voştri. 16 Şi vă vor
da pe mâna lor părinţii şi
fraţii, rudele şi prietenii,
şi vor omorî pe unii din-
tre voi. 17 Şi vă vor urî
toţi pentru numele meu;
18 dar niciun fir de păr din
capul vostru nu va pieri.
19 Intru răbdarea voastră
veţi dobândi sufletele voa-
stre.
20 «Iar când veţi vedea
că Ierusalimul începe a fi
împresurat de ostaşi, să
ştiţi că aproape este pu-
stiirea lui. 21 Atunci cei ce
vor fi în Iudeea, să fugă
la munţi, şi cei din mijlo-
cul Ierusalimului să ple-
ce, iar cei ce vor fi prin
câmpii, să nu intre într'în-
sul: 22 pentrucă zile de
răzbunare sunt acestea, ca
să se împlinească toate
cele scrise. 23 Dar vai ce-
lor însărcinate şi celor ce
vor alăpta în zilele ace-
lea; căci va fi strâmtorare
mare în ţară şi urgie ma-
re asupra acestui popor.
24 Şi vor cădea sub ascuţi-
şul săbiei şi se vor lua ro-
bi la toate neamurile, şi
Ierusalimul se va călca de
păgâni, până se vor îm-
plini timpurile neamuri-
lor.

Venirea Fiului omului *)

25 «Şi vor fi semne în
soare, în lună şi în stele,
iar pe pământ strâmtora-
re printre neamuri din
pricina vuietului nedume-
rit al mării şi al valurilor;
26 iar oamenii vor încre-
meni de spaimă în aştep-
tarea celor ce vor fi în lu-
me, căci puterile cerului
vor fi zguduite. 27 Şi atunci
vor vedea pe Fiul omu-
lui venind pe nori cu pu-
tere mare şi cu mărire.
28 Iar când acestea vor în-
cepe să fie, căutaţi în sus
şi vă ridicaţi capetele,
pentrucă se apropie ră-
scumpărarea voastră».
29 Şi le zise o pildă: «Ve-
deţi smochinul şi toţi po-
mii. 30 Când încep a da
muguri, ştiţi că aproape

---

*) Matei 24, 29-35; Marcu 13, 24-31.
21-23. - Pentru acestea vezi notele Matei 24, 16-21.
28. *Căutaţi în sus*... dă nădejde de bucurie aleşilor săi.

este vara. [31] Aşa şi voi,
când veţi vedea acestea
întâmplându-se, să ştiţi
că aproape este Impără-
ţia lui Dumnezeu. [32] Ade-
văr grăiesc vouă: Nu va
trece neamul acesta până
când toate acestea nu se
vor împlini. [33] Cerul şi pă-
mântul vor trece, dar cu-
vintele mele nu vor trece.
[34] «Luaţi aminte la voi
înşivă, ca nu cumva să se
îngreuieze inimile voastre
cu îmbuibare de mâncare
şi băutură şi cu grijile lu-
mii acesteia, şi fără de
veste să vină peste voi
ziua aceea; [35] căci ca un
laţ va veni peste toţi cei
ce locuiesc pe faţa a tot
pământul. [36] Veghiaţi deci
în tot timpul şi vă rugaţi,
ca să vă învredniciţi a
scăpa de toate cele ce vor
să fie şi a sta înaintea
Fiului omului».
[37] Şi ziua (Isus) era în
templu şi învăţa, iar
noaptea ieşea s'o pe-
treacă pe muntele ca-
re se chiamă al Măslini-
lor. [38] Şi tot poporul ve-
nea dis-de-dimineaţă la el
în templu, ca să-l asculte.

CAPUL 22.

Sfat împotriva lui Isus *)

[1] Intr'aceasta se apropia
sărbătoarea azimelor, ca-
re se chiamă Paşti. [2] Şi
căutau arhiereii şi cărtu-
rarii cum să-l omoare;
dar se temeau de popor.

Invoiala lui Iuda **)

[3] Iar Satana intră în
Iuda, care se numea Isca-
rioteanul, unul din cei
doisprezece. [4] Acesta se
duse şi vorbi cu arhiereii
şi cu căpeteniile, cum să-l
dea pe mâna lor. [5] Ei se
bucurară şi se învoiră să-i
dea bani. [6] Iuda făgădui;
şi de atunci căuta prilej
să-l dea pe mâna lor fără
ştirea poporului.

Cina de pe urmă ***)

[7] Şi veni ziua azimelor,
în care trebuia să se jert-
fească Paştile. [8] Deci (Isus)
trimise pe Petru şi pe

---

*) Matei 26, 3-5; Marcu 14, 1-2.
**) Matei 26, 14-16; Marcu 14, 10-11.
***) Matei 26, 17-25; Marcu 14, 12-21; Ioan 13, 21-30.
31. *Impărăţia lui Dumnezeu* înseamnează aici fericirea celor aleşi cari vor fi ca nişte îngeri în cer.
32. Vezi nota dela Matei 24, 34.
1. Vezi nota dela Matei 26, 2.
7. Vezi nota dela Marcu 14, 12.

Ioan, zicând: «Mergeţi de
pregătiţi Paştile, ca să
mâncăm». [9] Şi ei îl între-
bară: «Unde vrei să pre-
gătim?». [10] El le răspunse:
«Iată, când veţi intra în
cetate, vă va ieşi înainte
un om, ducând un ulcior
de apă: mergeţi după el
în casa unde va intra, [11] şi
spuneţi stăpânului casei:
Invăţătorul zice: Unde
este locul în care să mă-
nânc Paştile cu ucenicii
mei? [12] Şi el vă va arăta
o sală mare împodobită;
acolo pregătiţi». [13] Uceni-
cii merseră şi găsiră cum
le spusese, şi pregătiră
Paştile. [14] Şi când veni
ceasul, (Isus) se puse la
masă şi cei doisprezece
Apostoli cu el. [15] Şi le zi-
se: «Mult am dorit să
mănânc cu voi Paştile a-
cestea înainte de patima
mea. [16] Căci zic vouă, că
de acum nu le voiu mai
mânca până când nu se
vor împlini în împărăţia
lui Dumnezeu». [17] Apoi
luând paharul, mulţumi,
zicând: «Luaţi acesta şi-l
împărţiţi între voi, [18] căci
zic vouă, nu voiu mai
bea din roada viţei până
când nu va veni împără-
ţia lui Dumnezeu».

Orânduirea sfintei Euharistii *)

[19] După aceea, luând pâi-
nea, mulţumi, o frânse şi
le-o dete lor, zicând: «A-
cesta este trupul meu, ca-
re se dă pentru voi: acea-
sta s'o faceţi în amintirea
mea». [20] Asemenea luă şi
paharul după ce mâncă,
zicând: «Acest pahar este
legea cea nouă în sânge-
le meu, care pentru voi se
va vărsa. [21] Dar iată, mâ-
na celui ce mă vinde este
cu mine la masă. Şi de
fapt [22] Fiul omului se du-
ce după cum a fost orân-
duit, dar vai omului ace-

---

*) Matei 26, 26-29; Marcu 14, 22-26.

15. *Mult am dorit...* pentrucă Paştile acestea puneau capăt legii vechi şi desveleau multe taine din legea nouă. Cristos a ales anume timpul acesta pentru orânduirea sfintei Euharistii, care ne aminteşte patima şi moartea Lui.

16. Vezi nota dela Matei 26, 29.

17. «Acest pahar este acela pe care mai marele ospăţului îl binecuvânta, din care bea şi pe care apoi îl trecea celorlalţi meseni. Deci trebuie deosebit bine de paharul care e cu sângele Mântuitorului şi de care e vorba în stihul 20» (Glaire).

20. Vezi nota dela Matei 26, 28.

21. Vezi nota dela Matei 26, 23.

luia prin care va fi vân-
dut». 23 Şi ei începură să
se întrebe unii pe alţii, ci-
ne ar fi din ei care va fa-
ce aceasta.

Cine este mai mare

24 Se iscă şi o ceartă în-
tre ei, care din ei s'ar pă-
rea că e mai mare. 25 Dar
Isus le zise: «Impăraţii
neamurilor domnesc peste
ele şi cei ce le stăpânesc,
făcători de bine se chia-
mă. 26 Dar voi să nu fiţi
aşa; ci cel ce este mai ma-
re între voi, să fie ca cel
mai mic; şi cel ce câr-
mueşte, ca cel ce slujeşte.
27 Căci cine este mai mare,
cel ce stă la masă, sau cel
ce slujeşte? Ooare nu cel ce
stă la masă? ori eu sunt
în mijlocul vostru ca cel
ce slujeşte. 28 Iar voi sun-
teţi aceia cari aţi stăruit
cu mine în ispitele mele.
29 Şi eu vă rânduiesc vouă
împărăţia precum tatăl
meu mi-a rânduit-o mie:
30 ca să mâncaţi şi să beţi
la masa mea în împărăţia
mea şi să şedeţi pe scau-
ne, judecând cele două-
sprezece seminţii ale lui
Israil».

Vesteşte Apostolilor că-l vor părăsi *)

31 Şi atunci zise Domnul:
«Simone, Simone, iată Sa-
tana v'a cerut să vă cear-
nă ca pe grâu; 32 dar eu
m'am rugat pentru tine,
ca să nu piară credinţa
ta; iar tu oarecând întor-
cându-te, întăreşte pe fra-
ţii tăi». 33 Petru îi zise:
«Doamne, gata sunt să
merg cu tine şi în temniţă
şi la moarte». 34 Dar Isus
îi zise: «Zic ţie, Petre, că
nu va cânta azi cocoşul
până ce de trei ori nu vei
tăgădui că mă cunoşti».

Apoi le zise: 35 «Când v'am
trimis fără pungă, fără
traistă şi fără încălţămin-
te, avut-aţi oare lipsă de
ceva?» 36 Iar ei răspunse-

---

*) Matei 26, 31-35; Marcu 14, 27-31; Ioan 13, 36-38.

27. Isus slujea totdeauna Apostolilor, frângând pâinea şi împărţindu-le-o.

28-29. Nu vrea să lase pe Apostoli să se gândească cine va fi mai mare, ci tuturor le făgădueşte că vor împărăţi cu el.

31. *Simone, Simone...* Cristos a învăţat pe Apostoli să nu se certe pentru întâietate, ci fiecare să caute să fie mai mic decât ceilalţi. Aşa cere smerenia. Acum arată pe cine vrea el să-l pună mai mare peste Apostoli şi peste întreaga Biserică.

36. Cristos vrea să zică că a ajuns la ceasul acela de primejdie, în care, după judecata oamenilor, ar trebui căutate

ră: «De nimic». Atunci le
zise lor: «Dar acum cine
are pungă, s'o ia, de ase-
menea şi traista; şi cine
n'are sabie, să-şi vândă
tunica şi să-şi cumpere.
37 Căci zic vouă, că şi acea-
sta ce s'a scris trebuie să
se împlinească în mine:
Şi cu cei fărădelege s'a
socotit. Căci cele ce sunt
despre mine stau să se
împlinească». 38 Dar ei zi-
seră: «Doamne, iată aici
două săbii». Şi el le zise:
«E destul».

Isus în grădina Măslinilor *)

39 Apoi ieşi şi merse, du-
pă obiceiu, pe muntele
Măslinilor; şi ucenicii îl
urmară. 40 Iar când ajunse
acolo, le zise: «Rugaţi-vă,
ca să nu cădeţi în ispită».
41 Şi el s'a îndepărtat de
ei ca la o aruncătură de
piatră, şi îngenunchind, se
ruga, 42 zicând: «Părinte,
de voieşti, depărtează pa-
harul acesta dela mine,
dar nu voia mea, ci a ta
să fie». 43 Atunci i se arătă
un înger din cer şi-l în-
tări. Iar el căzând în chin
de moarte, mai stăruitor
se ruga. 44 Şi i se făcu su-
doarea ca picăturile de
sânge, care cădeau pe pă-
mânt. 45 Apoi sculându-se
dela rugăciune, veni la
ucenicii săi şi-i găsi ador-
miţi de întristare, 46 şi le
zise: «Pentru ce dormiţi?
Sculaţi-vă şi vă rugaţi, ca
să nu cădeţi în ispită».

Prinderea lui Isus **)

47 Pe când vorbea încă
Isus, iată veni o gloată; şi
cel ce se numea Iuda, unul
din cei doisprezece, mer-
gea în fruntea lor, şi se
apropie de Isus, ca să-l
sărute. 48 Dar Isus îi zise:
«Iuda, cu o sărutare vinzi
tu pe Fiul omului?». 49 Iar

*) Matei 26, 36-46; Marcu 14, 32-42; Ioan 18, 1.
**) Matei 26, 47-56; Marcu 14, 43-52; Ioan 18, 3-11.

toate mijloacele de apărare. Nicidecum însă nu le spune să-şi apere viaţa cu sabia. Invăţătura sa era alta: să se lase în mâinile lui Dumnezeu.

38. Apostolii nu înţeleseră pe Cristos. Ei credeau că trebuie să-şi caute fiecare câte o sabie. Cristos însă le taie vorba şi o sfârşeşte.

42. Vezi nota dela Matei 26, 65.

44. Aceasta se întâmplă câte odată la o mare mâhnire. Faptul acesta, nepovestit de ceilalţi Evanghelişti, trebuia să intereseze în deosebi pe sf. Luca, doctor cum era.

47. Vezi nota dela Matei 26, 48.

cei ce erau lângă el, vă-
zând ce era să se întâm-
ple, îi ziseră: «Doamne,
să lovim cu sabia?» [50] Și
unul dintr'înșii lovi pe
sluga arhiereului și-i tăie
urechea dreaptă. [51] Dar
Isus, luând cuvântul, zise:
«Lăsați până aici». Și
atingându-i urechea, îl
vindecă. [52] Zise apoi Isus
arhiereilor, dregătorilor și
bătrânilor cari venise la
el: «Ca la un tâlhar ați
ieșit cu săbii și cu ciome-
ge. [53] In toate zilele eram
cu voi în templu, și n'ați
pus mâna pe mine; dar
acesta este ceasul vostru
și puterea întunericului».

Lepădarea lui Petru *)

[54] Și punând mâna pe
Isus, l'au dus la casa ar-
hiereului; iar Petru îl ur-
ma de departe. [55] Făcân-
du-se foc în mijlocul cur-
ții și șezând ei împrejurul
focului, Petru era în mij-
locul lor. [56] O slujnică vă-
zându-l cum ședea la foc
și uitându-se țintă la el,
zise: «Și acesta era cu
dânsul». [57] Dar el s'a lepă-
dat (de Isus), zicând: «Fe-
meie, nu-l cunosc». [58] Și
peste puțin, văzându-l al-
tul, zise: «Și tu ești dintre
dânșii». Iar Petru răspun-
se: «Omule, nu sunt». [59] Și
trecând ca un ceas de vre-
me, altul adeveri cu pu-
tere: «Cu adevărat și ace-
sta era cu dânsul, căci
este Galileean». [60] Iar Pe-
tru răspunse: «Omule, nu
știu ce spui». Și îndată, pe
când vorbea încă, cântă
cocoșul. [61] Atunci întorcân-
du-se Domnul, se uită la
Petru. Și-și aduse aminte
Petru de cuvântul Dom-
nului ce i-l spusese: «I-
nainte de a cânta cocoșul,
de trei ori te vei lepăda
de mine». [62] Și ieșind afa-
ră, Petru plânse cu amar.

Isus este batjocorît

[63] Iar oamenii cari pă-
zeau pe Isus, îl batjocorau
și-l băteau. [64] Apoi legân-
du-i ochii, îl loveau peste
obraz și-l întrebau, zi-
când: «Prorocește, cine
te-a lovit?». [65] Și alte mul-
te, hulind, ziceau împotri-
va lui.

Isus înaintea Sinedriului

[66] Iar când s'a făcut
ziuă, se adunară bătrânii,
arhiereii și cărturarii, și

*) Matei 26, 69-75; Marcu 14, 60-72.
50. Vezi nota dela Marcu 14, 47.

duseră pe Isus la Sine-
driul lor, zicând: «Dacă
tu ești Cristos, spune-ne!»
67 El le răspunse: «De vă
voiu spune, nu-mi veți
crede; 68 și de vă voiu în-
treba, nu-mi veți răspun-
de, nici nu-mi veți da
drumul. 69 Dar de acum
Fiul omului va ședea la
dreapta puterii lui Dum-
nezeu».
70 Atunci ziseră toți:
«Ești tu dar Fiul lui Dum-
nezeu?». El răspunse: «Voi
singuri ziceți că sunt».
71 Iar ei ziseră: «Ce nevoie
mai avem de mărturie?
Noi singuri am auzit-o din
gura lui»

CAPUL 23.

Isus înaintea lui Pilat *)

1 Și sculându-se apoi
toată mulțimea, l-au dus
pe Isus înaintea lui Pilat.
2 Și au început a-l învinui,
zicând: «Pe acesta l-am
găsit răzvrătind neamul
nostru, oprind de a da bir
Cezarului și zicând că el
este Cristos Rege». 3 Atunci
îl întrebă Pilat, zicând:
«Ești tu regele Iudeilor?».
El răspunse: «Tu singur
zici». 4 Iar Pilat zise arhie-
reilor și gloatelor: «Nicio
vină nu găsesc în omul
acesta». 5 Dar ei stăruiau,
zicând: «Răscoală poporul
și învață prin toată Iudeea,
începând din Galileea și
până aici».

Isus înaintea lui Irod

6 Pilat, auzind de Gali-
leea, întrebă dacă omul
este Galileean. 7 Și aflând
că este de sub stăpânirea
lui Irod, îl trimise la Irod
care se afla și el în Ieru-
salim în zilele acelea. 8 Iar
Irod când văzu pe Isus, se
bucură foarte, căci dorea
mult să-l vadă, pentrucă
auzise multe despre el și
nădăjduia să-l vadă fă-
când vreo minune. 9 Deci
îl întrebă de multe, dar
Isus nu-i răspunse nimic.
10 Iar arhiereii și cărtura-
rii erau de față și-l învi-

---

*) Matei 27, 11-14; Marcu 13, 2-5.
69. *Va ședea...* adică după ce va pătimi și va muri, va intra în mărirea și puterea lui Dumnezeu.
70. Vezi nota dela Marcu 15, 2.
1. Vezi nota dela Matei 27, 2.
2. *Cezar* era împăratul Tiberiu, vezi 3, 1.
9. Irod dorea, din deșertăciune, să vadă o minune dela Isus. Dumnezeu însă nu împlinește astfel de dorințe.

nuiau într'una. 11 Irod însă
îl dispreţui cu ostaşii săi;
şi bătându-şi joc de el, îl
îmbrăcă cu o haină albă
şi-l trimise înapoi la Pi-
lat. 12 Şi se făcură prieteni
Irod şi Pilat în ziua aceea,
căci mai înainte erau în-
vrăjbiţi între dânşii.

Pilat osândeşte pe Isus *)

13 Iar Pilat, chemând pe
arhierei, pe fruntaşi şi pe
popor, 14 le zise: «Mi-aţi
adus pe omul acesta ca pe
unul care răzvrăteşte po-
porul, şi iată eu de faţă
cu voi întrebându-l, nicio
vină n'am găsit în omul
acesta, din toate de care îl
învinuiţi. 15 Şi nici Irod;
căci v-am trimis la el şi
nimic vrednic de moarte
nu i s'a găsit. 16 Deci îl
voiu pedepsi şi-i voiu da
drumul». 17 Şi trebuia de
sărbătoare să le lase slo-
bod pe unul din cei închişi.
18 Iar toată mulţimea stri-
gă într'un glas: «La moar-
te cu acesta şi nouă să ne
dai pe Baraba». 19 Acesta
fusese pus la închisoare
pentru o răscoală făcută în
cetate şi pentru un omor.
20 Din nou le vorbi Pilat,
voind să libereze pe Isus.
21 Dar ei şi mai tare stri-
gau: «Răstigneşte-l, răs-
tigneşte-l!». 22 Pilat le zise
a treia oară: «Dar ce rău
a făcut? Nicio vină de
moarte nu găsesc într'în-
sul; îl voiu pedepsi deci
şi-i voiu da drumul».
23 Dar ei stăruiau cu stri-
găte şi mai tari, cerând
să-l răstignească; şi stri-
gătele lor se înteţeau tot
mai mult. 24 Deci Pilat ho-
tărî să li se împlinească
cererea. 25 Şi lăsă slobod pe
cel ce fusese aruncat în
temniţă pentru răscoală şi
omor, şi pe care îl cereau
ei, iar pe Isus îl dete după
voia lor.

Pe calea crucii

26 Şi pe când îl duceau,
au pus mâna pe unul Si-
mon din Cirene, care ve-
nea dela câmp, şi i-au pus
crucea pe spinare, ca s'o
ducă după Isus. 27 Iar în
urma lui venea mare mul-
ţime de popor şi de femei
care plângeau şi-l tân-

---

*) Matei 27, 13-28; Marcu 15, 6, 13.

11. «Irod, îmbrăcând pe Domnul nostru cu o haină albă, pare a fi voit să râdă de împărăţia lui Cristos, pentrucă regii şi împăraţii romani se îmbrăcau în zilele mari cu haine albe». (Vigouroux).

26. Vezi nota dela Matei 27, 32.

guiau. 28 Dar Isus, întor-
cându-se spre ele, le zise:
«Fiicele Ierusalimului, nu
mă plângeţi pe mine, ci
pe voi vă plângeţi şi pe
fiii voştri. 29 Căci iată vor
veni zile în care se va zi-
ce: Fericite cele sterpe şi
pântecele care n'au născut
şi ţâţele care n'au alăptat!
30 Atunci vor începe a zice
munţilor: Cădeţi peste
noi, şi dealurilor: Acope-
riţi-ne. 31 Căci de fac ace-
stea în lemnul cel verde,
în cel uscat ce va fi?» 32 Şi
împreună cu el duceau la
moarte şi alţi doi făcători
de rele.

Răstignirea *)

33 Şi după ce au ajuns
la locul numit al Căpăţâ-
nii, l-au răstignit pe el şi
pe cei doi tâlhari, unul la
dreapta şi celălalt la stân-
ga. 34 Iar Isus zicea: «Pă-
rinte, iartă-i, că nu ştiu
ce fac». Apoi împărţiră
hainele lui între ei, arun-
când pe ele sorţi. 35 Popo-
rul sta şi privea; şi-şi bă-
teau joc de el fruntaşii
împreună cu poporul, zi-
când: «Pe alţii i-a mân-
tuit, mântuiască-se pe si-
ne dacă este Cristos, ale-
sul lui Dumnezeu». 36 Şi
râdeau de el şi ostaşii,
apropiindu-se şi dându-i
oţet, 37 şi zicând: «Dacă
eşti tu regele Iudeilor,
mântueşte-te pe tine în-
suţi». 38 Şi deasupra lui
era pusă o inscripţie cu li-
tere greceşti, latineşti şi
evreeşti: Acesta este rege-
le Iudeilor. 39 Iar unul din
tâlharii răstigniţi îl hulea,
zicând: «Dacă eşti tu
Cristos, mântueşte-te pe
tine şi pe noi». 40 Dar celă-
lalt răspunse, mustrându-l
şi spunându-i: «Nici tu nu
te temi de Dumnezeu, căci
în aceeaşi osândă eşti?
41 Şi noi după dreptate su-
ferim, căci luăm plata du-
pă fapte, dar acesta ni-
ciun rău n'a făcut». 42 A-

---

*) Matei 27, 32-44; Marcu 15, 21-32; Ioan 19, 17-24.

29. Le proroceşte zilele amare ale suferinţei Ierusalimului, când se văzură femei de stare bună omorînd şi mâncându-şi copiii.

31. Cristos e lemnul *verde* care dă pururea viaţă şi roade bune; pomul evreiesc este *cel uscat,* căci neprimind pe Mântuitor şi osândindu-l la moarte, a făcut cea mai mare fărădelege, pentru care e vrednic să se taie şi să se ardă în foc.

33. Vezi nota dela Matei 27, 30.

42. Tâlharul acesta stând lângă Isus, începu a-l cunoaşte. De sigur că Domnul dădu amândurora aceeaşi lumină şi har,

poi zise lui Isus: «Doam-
ne, adu-ţi aminte de mi-
ne când vei fi în împă-
răţia ta». 43 Isus îi răspun-
se: «Adevăr zic ţie, azi
vei fi cu mine în raiu».

Isus moare pe cruce *)

44 Era pe la ceasul al şa-
selea, şi întuneric se fă-
cu peste tot pământul pâ-
nă la ceasul al nouălea.
45 Şi soarele se'ntunecă, şi
catapeteasma templului se
rupse în două. 46 Atunci
strigând Isus cu glas ta-
re, zise: «Părinte, în mâi-
nile tale încredinţez du-
hul meu». Şi zicând ace-
stea, îşi dete sufletul. 47 Şi
văzând sutaşul cele ce se
făcuse, preamări pe Dum-
nezeu, zicând: «Cu adevă-
rat omul acesta drept a
fost». 48 Iar mulţimea ace-
lora cari venise la priveli-
ştea aceasta şi văzură ce se
făcuse, bătându-şi piep-
tul, se'ntorcea acasă. 49 Şi
stăteau toţi cunoscuţii lui
departe şi femeile care ve-
nise după el din Galileea,
privind acestea.

Inmormântarea lui Isus **)

50 Şi iată un bărbat nu-
mit Iosif, din Arimateea,
oraş în Iudeea, sfetnic
(în sinedriu), om bun
şi drept, 51 care nu se
învoise cu sfatul şi hotă-
rîrea lor, şi aştepta şi el
împărăţia lui Dumnezeu,
52 s'a dus la Pilat, şi a ce-
rut trupul lui Isus. 53 Şi
coborîndu-l de pe cruce,
îl înfăşură în giulgiu şi-l
puse într'un mormânt să-
pat în piatră, în care ni-
meni nu mai fusese pus.
54 Era ziua pregătirii şi se
lumina de sâmbătă. 55 Fe-
meile care venise cu Isus
din Galileea, însoţind pe
Iosif, au văzut mormân-
tul şi cum a fost pus tru-

---

*) Matei 27, 45-56; Marcu 13, 33-41; Ioan 19, 28-30.
**) Matei 27, 57-66; Marcu 15, 42-47; Ioan 19, 38-42.

dar cel din dreapta primi harul şi se căi, mărturisind pe Cristos; celălalt din stânga nu lua în seamă harul şi nu credea in Isus, ci aştepta să vadă, ca Irod, o minune.

44. Vezi nota dela Matei 27, 45.

45. Vezi nota dela Matei 27, 51.

47. Vezi nota dela Matei 8, 5.

49) *Femeile care venise din Galileea* erau Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob, şi Salome, precum ştim din sfântul Marcu 15, 40.

54. *Ziua pregătirii* se numea vinerea, pentrucă Evreii pregăteau de ale mâncării şi altele ce nu le puteau face sâmbăta.

pul lui Isus. 56 Şi întorcân-
du-se, pregătiră miresme
şi miruri, iar sâmbătă s'au
odihniţ după lege.

CAPUL 24.

Invierea lui Cristos *)

1 Dar în ziua întâi a
săptămânii, femeile veni-
ră dis-de-dimineaţă la
mormânt, aducând mires-
mele ce le pregătiseră;
2 şi găsiră piatra răstur-
nată de pe mormânt. 3 Şi
intrând, nu găsiră trupul
Domnului Isus. 4 Pe când
erau în nedumerire de a-
ceasta, iată doi bărbaţi
stătură lângă ele în veş-
minte strălucitoare; 5 şi
cum ele se înfricoşară
şi-şi plecară capul la pă-
mânt, le ziseră: «Pentru
ce căutaţi pe cel viu între
cei morţi? 6 Nu este aci:
a înviat. Aduceţi-vă amin-
te cum v'a spus când era
în Galileea 7 şi zicea: Fiul
omului trebuie să se dea
în mâinile oamenilor pă-
cătoşi şi să se răstignea-
scă, şi a treia zi să învie-
ze»! 8 Şi ele îşi aduseră
aminte de cuvintele lui.
9 Intorcându-se apoi dela
mormânt, vestiră acestea
toate celor unsprezece şi
tuturor celorlalţi. 10 Şi ce-
le ce spuseră Apostolilor
acestea erau: Maria Mag-
dalena, Ioana şi Maria lui
Iacob, şi celelalte care
erau cu ele. 11 Dar cuvin-
tele acestea lor li se pă-
rură ca o aiurare şi nu
le crezură. 12 Iar Petru,
sculându-se, alergă la
mormânt; şi aplecându-
se, văzu numai giulgiurile
jos şi a plecat, mirându-se
de cele întâmplate.

Isus se arată la doi ucenici **)

13 Şi iată că doi din-
tr'înşii mergeau în aceaşi
zi la un sat numit Emaus,
departe ca la şaizeci de
stadii de Ierusalim; 14 şi
vorbeau de toate ce se pe-
trecuseră. 15 Pe când vor-
beau şi se întrebau între
ei, Isus însuşi s'a apropiat
de ei şi mergea împreu-
nă. 16 Dar ochii lor erau
ţinuţi ca să nu-l cunoa-
scă. 17 Şi le zise Isus: «Ce
sunt cuvintele acestea ce
le vorbiţi împreună mer-
gând, şi pentru ce sunteţi
trişti?». 18 Şi răspunzând

---

*) Matei 28, 1-10; Marcu 16, 1-8.
**) Marcu 16, 12-13.
1. *Ziua întâi a săptămânii* este Dumineca.
13. *Şaizeci* de stadii sunt cam 11 kilometri.

unul din ei, numit Cleo-
fa, îi zise: «Oare tu sin-
gur eşti străin în Ierusa-
lim, de nu ştii cele ce s'au
întâmplat în el în zilele
acestea?». 19 El îi întrebă:
«Ce?». Ii răspunseră: «Ce-
le despre Isus Nazarinea-
nul, care a fost proroc
puternic în fapte şi cu-
vinte înaintea lui Dum-
nezeu şi a tot poporul;
20 şi cum l-au dat arhie-
reii şi mai marii noştri la
osândă de moarte şi l-au
răstignit. 21 Noi nădăjdu-
iam că el este care va iz-
băvi pe Israil; şi cu toa-
te acestea astăzi este a
treia zi de când s'au în-
tâmplat acestea. 22 Dar şi
nişte femei de ale noastre
ne-au speriat: căci se du-
seră dis-de-dimineaţă la
mormânt, 23 şi negăsindu-i
trupul, veniră spunând că
au văzut îngeri cari spun
că Isus este viu. 24 Se du-
seră atunci şi unii din noi
la mormânt şi găsiră aşa
cum le spuse femeile, dar
pe el nu-l găsiră».
25 Atunci le zise Isus: «O
nepricepuţi şi greoi la ini-
mă întru a crede toate
câte s'au scris de proroci!
26 Oare nu trebuia Cristos
să pătimească acestea şi
aşa să intre în slava sa?».
27 Şi începând cu Moise şi
cu toţi prorocii, le tălmă-
cea din toate Scripturile
cele ce erau despre el.
28 Şi se apropiară de satul
unde mergeau; şi Isus se
făcu că merge mai depar-
te. 29 Dar ei îl siliră, zi-
când: «Rămâi cu noi,
căci se face seară, şi ziua
se înclină». Şi intră cu ei.
30 Şi pe când şedea cu ei
la masă, luă pâinea, o bi-
necuvântă, o frânse şi le-o
dete lor. 31 Atunci li se de-
schiseră ochii şi-l cuno-
scură; dar el se făcu ne-
văzut din ochii lor. 32 Iar
ei ziseră unul către altul:
«Nu ne ardea oare inima
în noi când ne vorbea pe
drum şi ne lămurea Scrip-
turile?».
33 Apoi sculându-se chiar
în ceasul acela, se în-
toarseră la Ierusalim,
şi găsiră pe cei unspreze-
ce adunaţi şi pe cei ce
erau cu dânşii, 34 cari zi-
ceau: «Domnul a înviat cu
adevărat şi s'a arătat lui
Simon». 35 Şi ei povestiră
ce li se întâmplase pe

30. «Toţi tâlcuitorii vechi au zis că pâinea aceasta binecuvântată de Isus şi în frângerea căreia se deschiseră ochii ucenicilor, era taina Trupului Domnului». (Martini).

drum și cum îl cunoscu-
ră la frângerea pâinii.

Isus se arată Apostolilor

[36] Iar pe când vorbeau
ei acestea, Isus stătu în
mijlocul lor și le zise:
«Pace vouă! Eu sunt: nu
vă temeți». [37] Dar ei tur-
burându-se și înspăimân-
tându-se, credeau că văd
un duh. [38] Și le zise Isus:
«Pentru ce sunteți turbu-
rați și pentru ce aceste
gânduri se suie în inimi-
le voastre? [39] Vedeți mâi-
nile mele și picioarele me-
le, căci eu însumi sunt.
Pipăiți și vedeți, pentru-
că duhul n'are carne și
oase, precum mă vedeți
pe mine că am». [40] Și ace-
stea zicând, le arătă mâi-
nile și picioarele. [41] Dar ei
necrezând încă și mirân-
du-se de bucurie, le zise:
«Aveți aici ceva de mân-
care?». [42] Iar ei i-au pus
înainte o bucată de
pește fript și un fagure
de miere. [43] Și după ce
mâncă înaintea lor, luă
rămășițele și le dete lor.
[44] Apoi le zise: «Acestea
sunt cuvintele ce le-am
grăit vouă când eram încă
cu voi, că trebuie să se îm-
plinească toate cele scrise
despre mine în legea lui
Moise, în proroci și în
psalmi». [45] Atunci le de-
schise mintea, ca să în-
țeleagă Scripturile, [46] și le
zise: « Așa stă scris, și
așa trebuia să pătimea-
scă Cristos și a treia zi
să învieze din morți; [47] și
să se predice în numele
lui pocăința și ierta-
rea păcatelor la toate
neamurile, începând de
la Ierusalim. [48] Iar voi
sunteți martori acestora.
[49] Și iată eu vă trimit fă-
găduința Tatălui meu; iar
voi rămâneți în cetate
până când vă veți îmbră-
ca de sus cu putere».

Inălțarea lui Isus *)

[50] Apoi i-a dus afară
până la Betania, și ridi-

*) Marcu 16, 19-20.

39. Ca să le dovedească că înviase, îi chemă să se apropie și să-l pipăie. De văzut l-au văzut, acum rămâne să-l pipăie și să mănânce cu el.

41. Erau uluiți și nici nu știau ce să creadă.

47. Cristos nu-și răzbună, nici nu-i dă uitării pe Evreii cari l-au pus pe cruce, ci, după cum scriau Scripturile, Mântuitorul mai întâi Evreilor se cădea să le predice Evanghelia.

49. Adică până când veți primi pe Duhul Sfânt, după cum v'am făgăduit.

cându-şi mâinile, i-a bi-
necuvântat. [51] Iar pe când
îi binecuvânta, s'a despăr-
ţit de ei şi s'a înălţat la
cer. [52] Şi ei închinându-se,
se întoarseră în Ierusalim
cu bucurie mare. [53] Şi erau
pururea în templu, lău-
dând şi binecuvântând pe
Dumnezeu. Amin.

---

52. Acum credeau cu tărie că Cristos este şi Dumnezeu.

SFÂNTUL EVANGHELIST IOAN

Sfântul Ioan s'a născut în Betsaida, oraş în Galileea. Tatăl lui se numea Zebedeu, iar mama Salome, care era rudă cu Sfânta Fecioară Maria. Părinţii lui aveau stare bună, precum putem vedea din Evanghelia sf. Matei 4, 18 *şi a sf. Marcu* 1. 20.

A fost mai întâi ucenic al sf. Ioan Botezătorul. Trimis cu alt ucenic de învăţătorul său la Isus, a fost cel dintâi care a urmat pe Mântuitorul. Aşa scrie însuşi în Evanghelie 1, 35. *E adevărat că Ioan nu-şi spune numele, dar tocmai de aceea, ştiind că aşa îi e obiceiul, sf. Ioan Gură de Aur şi alţii cu tot dreptul susţin că unul din cei doi ucenici era sfântul Ioan. N'a rămas însă cu Domnul decât puţin; numai după chemarea lui Petru şi a lui Andrei l-a chemat Isus să-l urmeze împreună cu Iacob, fratele lui mai mare. Iar mai târziu, când Cristos îşi alese din ucenicii săi doisprezece Apostoli, învrednici şi pe Ioan să fie unul din numărul lor* (*Matei* 10, 3 *şi Marcu* 3, 17).

Isus l-a iubit totdeauna în chip deosebit atât pentrucă a trăit toată viaţa în feciorie, cât şi pentru dragostea şi credinţa statornică ce a arătat-o către învăţătorul său. De aceea, Isus voia să-l aibă de faţă la toate misiunile şi tainele mai însemnate. Il vedem, împreună cu Iacob şi cu Petru, pe muntele Tabor unde se schimbă Isus la faţă. Tot numai cu aceşti doi, Isus lăsă şi pe Ioan în casa în care înviază pe fiica lui Iair. La cina cea de taină se odihneşte pe pieptul lui Isus şi află numele vânzătorului. Nu lipseşte nici în grădina Măslinilor, unde Mântuitorul îşi începe patima, nici pe muntele Calvar, unde Isus îi încredinţează pe Maica sa. A fost cel dintâi care crezu că înviase Isus şi care Il recunoscu când se arătă lângă lacul Ghenezaret.

După înălţarea lui Isus la cer, Ioan a mai rămas în Ierusalim, de unde se ducea din când în când să vestească Evan-

ghelia și pe aiurea. Așa se duse cu Petru la Samariteni, dându-le pe Duhul Sfânt, și apoi predică «în maì multe sate ale Samaritenilor». (Faptele Apost. 8, 25.)

In timpul prigonirii lui Irod, pe la 42, *se retrase împreună cu Maica Domnului în orașul Efes din Asia. Dar în anul* 51 *sau* 52, *când se adună sinodul Apostolilor în Ierusalim, pentru a hatărî cum să se primească păgânii în Biserică, fu și Ioan de față.*

Mai târziu lucrează Ioan în multe biserici din Asia Mică până ce-și pune locuință statornică în Efes. Ca și ceilalți Apostoli, nici Ioan nu putu să scape de prigonirea păgânilor. Sfinții Părinți ne spun că a fost aruncat într'un vas cu uleiu fierbinte în Roma, dar din care a ieșit încă și mai curat și mai vioiu.

Impăratul Domițian îl surguni într'o insulă mică, numită Patmos. In această insulă avu multe vedenii în care îi descoperi Dumnezeu multe taine pe care Ioan le scrise într'o carte ce se numește Apocalips. *Dar cum scăpă prin minune de moartea în uleiu fierbinte, tot așa—putem zice—scăpă de surgunul acesta; căci Dumnezeu nu voi să-l lase să moară de cazne și să fie mucenic, ci-l păstră pentru altele. In adevăr, după moartea lui Domițian, senatul rupse toate actele lui, așa încât încetă pentru o vreme prigonirea creștinilor, și sf. Ioan putu să se întoarcă la Efes. In orașul acesta își scrise Evanghelia și cele trei scrisori ce le cunoaștem. «Aci stând până la împăratul Traian, întemeie și cârmui toate bisericile Asiei, și ajuns la adânci bătrânețe, muri în anul* 68 *după patima Domnului și fu îngropat lângă acest oraș», scrie sf. Ieronim.*

Când se întoarse din Patmos, sf. Ioan, rugat de episcopii Asiei, scrise Evanghelia, care este a patra insuflată de Sfântul Duh și primită de Biserica lui Cristos. Insuși sf. Ioan zice la sfârșitul Evangheliei 21. 24: *«Acesta este ucenicul acela care mărturisește despre acestea și a scris acestea (Evanghelia), și știm că adevărată este mărturia lui». Și de atunci și până azi, în Biserică s'a crezut și s'a învățat că Apostolul Ioan este cel ce a scris Evanghelia a patra. Mărturii avem dela cei dintâi Părinți ai Bisericii. Sf. Irineu, mort in* 202, *scrie că sf. Ioan și-a scris Evanghelia cel din urmă dintre Evangheliști. Aceasta a auzit-o dela sf. Policarp, care a trăit dela* 68 *până la* 150 *și a fost unul din ucenicii sfântului Ioan. Tertulian, Clement din Alexandria și alții spun la.fel.*

Sfântul Ioan a scris Evanghelia la sfârşitul veacului întâi între 92 *şi* 100. *Scriind mai târziu decât ceilalţi Evanghelişti, vorbeşte despre moartea sf. Petru, despre multe lucruri din Ierusalim că* erau, *şi se înţelege că nu mai sunt, fiindcă Romanii dărâmară Ierusalimul în* 70. *Evreilor nu le zice* poporul *sau* gloata, *ci numai* Iudeii, *ca şi cum ar aminti că nu mai au ţară şi nu mai sunt un popor. Sărbătorii celei mari îi zice* Paştile Iudeilor, *de sigur pentru a le deosebi de* Paştile creştinilor. *Pe creştini îi chiamă* fraţi. *Fiindcă era bătrân, se svonise că nu mai moare. Acestea arată că sf. Ioan şi-a scris Evanghelia târziu, aproape de moarte, şi prin urmare la sfârşitul veacului întâi.*

A scris Evanghelia ca să arate că Isus este Fiul lui Dumnezeu, născut din veci din Tatăl şi de o singură fire cu dânsul. Aceasta o arată cuvintele: «Acestea s'au scris, ca să credeţi că Isus este Cristos, Fiul lui Dumnezeu, şi crezând, viaţă să aveţi în numele lui». 20, 32. *Adevărul acesta este unul din cele mai însemnate şi trebuia desluşit dela început, ca nu cumva să-şi facă creştinii o credinţă greşită despre Cristos. In adevăr erau pe atunci mai mulţi eretici, numiţi Cerinteni şi Ebioniţi, «cari ziceau că Isus n'a fost mai înainte de Maria», scrie sf. Ieronim.*

Ceilalţi Evanghelişti au scris cu alte scopuri: arată viaţa, învăţătura şi minunile ce le-a făcut Mântuitorul pe pământ. Vorbesc mai rar despre Cristos Dumnezeu. Sf. Ioan vorbeşte des, limpede şi stăruitor. Având acest scop, nici nu vorbeşte despre naşterea trupească a lui Isus, ci se urcă peste tot ce a văzut şi descrie naşterea din vecie a Cuvântului lui Dumnezeu: «La început era Cuvântul, şi Cuvântul era la Dumnezeu, şi Cuvântul era Dumnezeu... Am văzut mărirea lui ca mărirea unului născut din Tatăl». Multe din cele istorisite de ceilalţi Evanghelişti le lasă afară ca fiind cunoscute, şi alege din cuvântările şi viaţa Mântuitorului cele ce privesc dumnezeirea lui. Când Isus face întâia minune la Cana, Ioan zice că Isus «şi-a arătat mărirea sa». 2, 11. *In vorbirea cu Nicodim, Ioan aduce cuvintele lui Isus; «Că aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât a dat pe Fiul său unul născut, pentru ca tot cel ce crede să nu piară, ci să aibă viaţa veşnică».* 5, 16. *Arată că Isus primi patima de bună voie, ca una ce-i era hotărîtă de Dumnezeu şi scrisă de proroci. Deci bine scrie sf. Augustin: «Cei trei Evanghelişti au umblat pe pământ cu Omul-Dumnezeu şi pu-*

ține au zis despre dumnezeire; Ioan însă nu numai s'a ridicat deasupra pământului, ci și deasupra cetelor îngerilor și a ajuns la Acela prin care toate s'au făcut».

Din cele dintâi timpuri ale creștinilor, Ioan e înfățișat printr'un vultur pentru înălțimea Evangheliei sale. Dumnezeu i-a dat atâtea haruri, i-a descoperit atâtea taine, Cristos l-a iubit așa de mult, și totuși din scrisorile lui și din chiar această Evanghelie înaltă îl cunoaștem așa de smerit! Niciodată nu-și pomenește numele, ci atunci când e silit să vorbească de sine, scrie: «Ucenicul pe care îl iubea Isus». Și el a iubit pe Isus cu o dragoste mare și de dragoste vorbește orișicând, Apostolul dragostei fiind. In focul dragostei dumnezeiești a trăit toată viața și în dragoste s'a stins pe la 101 *în vârstă de aproape* 100 *de ani.*

Imi place să închei aceste rânduri cu cuvintele sfântului Ieronim: «Fericitul Ioan Evanghelistul, pe când lacuia in Efes până la adânci bătrânețe, și de abia mai putea păși la biserică, sprijinit de ucenicii săi, ne mai putând să ție discursuri, la toate adunările nu zicea decât aceasta: Fiilor, iubiți-vă unii pe alții. In sfârșit, ucenicii și frații, plictisiți că aud pururea același lucru, ziseră: Invățătorule, pentru ce vorbești totdeauna de aceasta? El răspunse un cuvânt vrednic de Ioan: Pentrucă porunca lui Dumnezeu este, și de se va împlini numai aceasta, ajunge».

SFÂNTA EVANGHELIE DELA IOAN

CAPUL 1.

Intruparea Cuvântului

[1] La început era Cuvân-
tul, şi Cuvântul era la
Dumnezeu, şi Cuvântul e-
ra Dumnezeu. [2] Acesta era
la început la Dumnezeu.
[3] Toate printr'însul s'au
făcut; şi fără de el nimic
nu s'a făcut din tot ce s'a
făcut. [4] Intr'însul era via-
ţa, şi viaţa era lumina
oamenilor; [5] şi lumina în
întuneric luminează, şi
întunericul n'a cuprins-o.
[6] Fost-a un om trimis de
Dumnezeu, şi numele lui
era Ioan. [7] Acesta a venit
spre mărturie, ca să măr-
turisească despre lumină,
ca toţi să creadă prin el.
[8] Nu era el lumina, ci ca
să mărturisească despre
lumină. [9] Era lumina ade-
vărată care luminează pe
tot omul ce vine în lume.
[10] In lume era, şi lumea
printr'însul s'a făcut, şi
lumea nu l-a cunoscut.

---

1. *La început,* adică la începutul lumii şi al timpului. Mai înainte nu era lumea, nici timpul, numai veşnicia. *Era,* căci nu s'a făcut atunci; era din veşnicie. - *Cuvântul* este Fiul lui Dumnezeu, Isus Cristos.

3. Toate le-a făcut Dumnezeu după ideea sa, care este Cuvântul.

4. Fiind Fiul veşnic al Tatălui, are viaţa din firea sa.

5. După căderea întâiului om, toată omenirea zăcea în întuneric. Numai Fiul lui Dumnezeu era lumina care luminează în întunericul acesta. - O mare parte din oameni, orbiţi de patimi, n'au voit să se folosească de această lumină, ci-şi închiseră ochii voind mai bine să rămână orbi decât să se lepede de viţiile în care innotau.

6. *Ioan* Botezătorul, ales de Dumnezeu să fie înaintemergătorul lui Cristos.

9. Precum lumina luminează trupul, aşa Cristos, Cuvântul lui Dumnezeu, luminează sufletul prin inţelepciunea şi harul Său.

10. *In lume era...* dela început prin dumnezeirea sa, mai târziu şi prin omenirea sa.

[11] Intr'ale sale a venit, şi
ai săi nu l-au primit. [12] Iar
celor ce l-au primit, le-a
dat putere să fie fiii lui
Dumnezeu, celor ce cred în
numele lui, [13] cari nu din
sânge, nici din voinţa tru-
pului, nici din voinţa de
bărbat, ci dela Dumnezeu
s'au născut. [14] Şi Cuvântul
s'a făcut trup, şi a locuit
intre noi; şi noi am văzut
mărirea lui, ca mărirea
unului născut din Tatăl,
plin de har şi de adevăr.
[15] Ioan dă mărturie de-
spre el şi strigă astfel: «A-
cesta este despre care zi-
ceam eu: Cel ce vine du-
pă mine, mai înainte de
mine s'a făcut, pentrucă
inainte de mine era». [16] Şi
din plinătatea lui noi toţi
am luat, şi har pentru
har; [17] căci legea prin
Moise s'a dat, harul şi a-
devărul prin Isus Cristos
ne-au venit. [18] Pe Dumne-
zeu nimeni nu l-a văzut
niciodată: Fiul Unul nă-
scut, care este în sânul
Tatălui, acela ni l-a făcut
cunoscut.

Mărturia lui Ioan

[19] Aceasta e mărturisirea
lui Ioan, când îi trimiseră
Iudeii preoţi şi leviţi din
Ierusalim, ca să-l întrebe:
«Tu cine eşti?» [20] El a
mărturisit şi nu a tăgă-
duit; ci a mărturisit: «Nu
sunt eu Cristos». [21] Atunci
îi întrebară: «Dar cine e-
şti? Ilie eşti?» Şi a zis:
«Nu». «Eşti tu prorocul?».

---

11. *Intr'ale sale a venit...* însemnează aici toate cele ce le-a dat Dumnezeu poporului evreiesc: legea, sinagoga ş. a., numite şi moştenirea lui Dumnezeu. - *Ai săi* sunt Evreii, pentrucă erau poporul lui Dumnezeu.

12. Prin har ne facem fraţii lui Cristos şi fiii lui Dumnezeu.

13. Fiii lui Dumnezeu s'aleg prin har, care atârnă dela voia lui Dumnezeu, nu dela naşterea trupească a omului.

14. *Cuvântul,* a doua persoană dumnezeiască, a luat firea omenească, aşa încât are două firi, fiind Dumnezeu adevărat şi om adevărat.

16. «In locul harului legii care trecu, am primit harul statornic al Evangheliei; şi în locul umbrelor şi al figurilor Vechiului Testament, harul şi adevărul s'au făcut prin Cristos». (Martini).

21. Evreii credeau greşit că odată cu Mântuitorul trebuia să vină şi Ilie. Văzând sfinţenia lui Ioan Botezătorul, unii ziceau că acesta poate să fie Ilie.

Auzind dela Ioan însuşi că nu e Ilie, întreabă dacă nu este *Prorocul* pe care-l aşteptau să vină odată cu Ilie şi cu Mântuitorul.

Răspunse: «Nu». [22] Deci îi
ziseră: «Cine eşti? ca să
dăm răspuns celor ce ne-
au trimis. Ce spui de tine·
însuţi?». [23] El răspunse:
«Eu sunt glasul celui ce
strigă în pustiu: îndrep-
taţi calea Domnului, pre-
cum a zis Isaia prorocul».
[24] Iar cei trimişi erau din-
tre farisei, [25] şi-l întreba-
ră, zicând: «Pentru ce dar
botezi, dacă nu eşti tu
Cristos, nici Ilie, nici Pro-
rocul?». [26] Le răspunse
Ioan, zicând: «Eu botez cu
apă, dar în mijlocul vo-
stru stă unul pe care voi
nu-l cunoaşteţi. [27] Acesta
este care vine după mine,
care mai înainte de mine
s'a făcut, căruia nu sunt
vrednic să-i desleg curea-
ua încălţămintelor lui».
[28] Acestea s'au petrecut în
Betania, dincolo de Ior-
dan, unde boteza Ioan. [29] A
doua zi, Ioan văzu pe Isus
venind la el şi zise: «Iată
mielul lui Dumnezeu, iată
cel ce ridică păcatul lu-
mii. [30] Acesta este despre
care ziceam: După mine
vine un bărbat care mai
înainte de mine era; [31] şi
eu nu-l cunoşteam, dar
pentru aceasta am venit
să botez cu apă, ca să
s'arate în Israil». [32] Şi a
mărturisit Ioan, zicând:
«Am văzut Duhul pogo-
rîndu-se ca un porumbel
din cer şi rămânând dea-
supra lui. [33] Eu nu-l cuno-
şteam, dar cel ce m'a tri-
mis să botez cu apă, acela
mi-a zis: Peste care vei
vedea Duhul pogorîndu-
se şi rămânând peste el,
acesta este cel ce botează
cu Duhul Sfânt. [34] Şi eu
am văzut; şi dau măr-
turie că acesta este Fiul
lui Dumnezeu».

Cei dintâi ucenici ai lui Isus *)

[35] A doua zi iar stătea
Ioan cu doi din ucenicii

---

*) Matei 4, 18-22; Marcu 1, 14-20; Luca 5, 1-11.
23. E vorba de pustiul Iudeii. Vezi nota dela Marcu 1, 4.
26. Vezi nota dela Matei 3, 5.
27. Mare smerenie! Unii îl cred proroc, alţii Ilie şi chiar Mântuitorul făgăduit; iar Ioan mărturiseşte că nu e vrednic nici să deslege încălţămintele lui Cristos!
29. Evreii aşteptau un Mântuitor, rege puternic, care să-i scape de stăpânirea Romanilor. Ioan zice că Mântuitorul este mielul prorocit de Isaia, miel care se va ucide pentru păcatele lumii.
31. Ioan nu văzuse încă pe Isus, căci trăise în pustiu.
35. Unul era Andrei şi celălalt era însuşi sfântul Ioan Evanghelistul.

săi; 36 şi văzând pe Isus
care trecea, a rostit: «Iată
mielul lui Dumnezeu».
37 Şi-l auziră cei doi uce-
nici vorbind şi merseră
după Isus. 38 Şi întorcân-
du-se Isus şi văzându-i că
vin după el, i-a întrebat:
«Ce căutaţi?». Ei îi ră-
spunseră: «Rabi (care
tălmăcit însemnează: În-
văţătorule), unde locu-
ieşti?». 39 Le zise lor: «Ve-
niţi şi vedeţi». Se duseră
şi văzură unde locuia; şi
rămaseră la el în ziua
aceea. Şi era pe la ceasul
al zecelea.

40 Şi Andrei, fratele
lui Simon Petru, era
unul din cei doi care
auzise cuvintele lui Ioan
şi mersese după Isus. 41 El
întâlni întâi pe fratele său
Simon şi-i zise: «Am gă-
sit pe Mesia» (care tăl-
măcit însemnează: Cri-
stos). 42 Şi-l aduse la Isus.
Iar Isus privindu-l, îi zi-
se: «Tu eşti Simon, fiul
lui Iona: tu te vei numi
Chefa» (ce se tâlcueşte Pe-
tru). 43 A doua zi Isus
voind să meargă în Gali-
leea, a găsit pe Filip. Şi
i-a grăit Isus: «Urmează-
mă». 44 Filip era din Bet-
saida, cetatea lui Andrei
şi a lui Petru. 45 Filip în-
tâlni pe Natanail şi-i zi-
se: «Am găsit pe acela
despre care a scris Moise
în lege şi prorocii, pe Isus,
fiul lui Iosif, din Naza-
ret». 46 Iar Natanail îi spu-
se: «Din Nazaret poate fi
ceva bun?». Ii zice Filip:
«Vino şi vezi». 47 Văzu Isus
pe Natanail venind la sine
şi zise despre el: «Iată
cu adevărat un Israelit în
care vicleşug nu este».
48 «De unde mă cunoşti?» îi
zise Natanail. Răspunzând
Isus îi zise: Inainte ca
să te cheme Filip, te-am
văzut când erai sub smo-
chin». 49 Ii răspunse Na-
tanail: «Rabi, tu eşti Fiul
lui Dumnezeu, tu eşti îm-
păratul lui Israil». 50 Ră-
spunse Isus şi-i zise:
«Pentrucă ţi-am spus că
te-am văzut sub smochin,
crezi; mai mari decât a-
cestea vei vedea». 51 Apoi îi
zise: «Adevăr, adevăr zic
vouă: veţi vedea de acum

43. *Galileea* era provincia dela miazănoapte a Palestinei.

44. *Betsaida* era un oraş al Galileii, şi însemnează *leasă de pescuit,* aşezat pe malul apusean al lacului Ghenezaret, nu departe de Cafarnaum.

45. *Natanail* «se crede că este acela care mai târziu a fost Apostolul *Bartolomeu,* Natanail fiind numele său adevărat şi Bartolomeu o poreclă». (Vigouroux).

cerul deschis și pe îngerii
lui Dumnezeu suindu-se
și coborîndu-se peste Fiul
omului».

CAPUL 2.

Nunta din Cana

[1] Și în ziua a treia se
făcu o nuntă în Cana Ga-
lileii, și era mama lui Isus
acolo. [2] Și a fost chemat
și Isus cu ucenicii săi la
nuntă. [3] Și sfârșindu-se vi-
nul, mama lui Isus îi zise:
«N'au vin». [4] Isus i-a ră-
spuns: «Ce mă privește pe
mine și pe tine, femeie?
Incă n'a venit ceasul meu».
[5] Iar mama lui zise slugi-
lor: «Tot ce vă va spune,
faceți». [6] Și erau acolo șa-
se vase de piatră puse
pentru curățirea Iudeilor,
fiecare de două sau trei
vedre. [7] Le zise lor Isus:
«Umpleți vasele cu apă».
Și le umplură până sus.
[8] Atunci le zise Isus:
«Scoateți acum și duceți
nunului». Și-i duseră. [9] Iar
când a gustat nunul apa
ce se făcuse vin (și nu știa
de unde venea vinul, iar
slugile care scoseseră apa
știau), a chemat nunul pe
mire [10] și i-a zis: «Tot o-
mul pune întâi vinul cel
bun; și după ce au băut
bine pune pe cel mai slab.

---

1. *Cana Galileii* era un orășel. Sfântul Ioan arată și provincia orășelului, căci - după cum ne spune sfântul Ieronim - mai era un oraș *Cana* în Sidon. Nunta aceasta se crede să fi fost a unei rude a sfântului Iosif; și la ruda aceasta locuia Maria după moartea sfântului Iosif.

2. Isus, primind chemarea aceasta, arătă că căsătoria este sfântă, rânduită de Dumnezeu pentru păstrarea neamului omenesc. De aceea mai târziu o ridică la demnitatea de taină.

4. *Ce mă privește pe mine și pe tine femeie?...* Cred că e mai lămurit așa de cât traducerea cuvânt după cuvânt: *Ce este mie și ție?* La rugămintea mamei s'ar părea că Fiul răspunde cam aspru. Insă nu este așa. Prefacerea apei în vin este dovada unei puteri dumnezeiești. Inainte de a face deci minunea aceasta și a arăta că este Dumnezeu, Isus zice că Maria, mama sa trupească, n'are niciun amestec. De aceea chiar îi zice *femeie,* care cuvânt, de altfel, avea în vechime o însemnare mult mai nobilă decât astăzi. Isus vorbea așa, ca să învețe nu pe Maria, care cunoștea tainele, ci pe cei ce erau de față, că este și Dumnezeu adevărat.

6. Vasele slujeau la spălarea mâinilor înainte de mâncare și la spălarea blidelor, căci Evreii țineau mult la obiceiul acesta și socoteau necurat pe acela care mânca cu mâinile nespălate. - *Două sau trei vedre...* In latinește, ca și în grecește, este: *metreta,* care era o măsură de vreo 38 de litri: Vadra e mult mai mică.

Dar tu ai ţinut vinul cel
bun până acum». [11] Acesta
a fost începutul minunilor
lui Isus în Cana Galileii,
şi-şi arătă mărirea sa, şi
crezură într'însul ucenicii
săi.

Alungă vânzătorii din templu *)

[12] După aceasta se coborî la Cafarnaum el şi
mama lui şi fraţii lui şi
ucenicii lui; şi rămaseră
acolo puţine zile. [13] Şi fiind
aproape Paştile Iudeilor,
Isus se sui la Ierusalim;
[14] şi găsi în templu vânzători de boi şi de oi şi
porumbei, şi schimbători
de bani, şezând (la mesele lor). [15] Şi făcând un fel
de biciu de ştreanguri, pe
toţi îi alungă din templu
împreună cu oile şi boii,
şi risipi banii zarafilor, şi
mesele lor le răsturnă.
[16] Iar celor ce vindeau porumbei le zise: «Luaţi acestea de aici şi nu faceţi
casa Tatălui meu casă de
negustorie». [17] Şi ucenicii
îşi aduseră aminte că este
scris: «Râvna casei tale
mă mănâncă». [18] Ii răspunseră Iudeii şi-i ziseră: «Ce
semn ne arăţi pentru a
face acestea?». [19] Le răspunse Isus şi le zise lor:
«Distrugeţi templul acesta, şi în trei zile îl voiu
ridica». [20] Dar Iudeii rostiră: «In patruzeci şi
şase de ani s'a zidit
templul acesta, şi tu în
trei zile îl vei ridica din
nou?». [21] Dar el vorbea de
templul trupului său.
[22] Deci când învie din morţi,
îşi aduseră aminte ucenicii săi că le spusese aceasta şi crezură Scripturii şi
cuvântului ce-l spusese
Isus.

[23] Iar pe când era în
Ierusalim la serbarea Paştilor, mulţi crezură în
numele lui, văzând minunile ce le făcea. [24] Dar Isus
nu se încredea în ei,
pentrucă îi cunoştea pe

---

*) Matei 21, 12-17; Marcu 11, 15-19; Luca 19, 45-48.

11. «Mărirea ce se cuvenea Fiului lui Dumnezeu, căci minunea aceasta îi arăta dumnezeirea sa şi puterea ce-o avea asupra făpturilor - *Şi crezură*... «Nu că atunci începură a crede, ci începură a crede mai tare după ce văzură cu ochii o minune aşa de mare». (Martini).

12. *Fraţii* însemnează rudele. Vezi nota dela Matei 12, 46.

19. *Distrugeţi templul acesta*... Sfântul Pavel - 1 Cor. 3, 16 - numeşte pe creştini templul lui Dumnezeu, căci Duhul Sfânt locuieşte în sufletele curate. Cu atât mai mult se poate numi aşa Isus, care este şi Dumnezeu.

toţi, 25 şi pentrucă n'avea
trebuinţă să-i mărturi-
sească cineva despre om,
căci el ştia ce este în om.

CAPUL 3.

Vorbirea lui Isus cu Nicodim

1 Şi era un om din fa-
risei, cu numele de Nico-
dim, fruntaş între Iudei.
2 Acesta veni la Isus
noaptea şi-i zise: «Invă-
ţătorule, ştim că dela
Dumnezeu ai venit, ca să
înveţi; căci nimeni nu
poate face aceste minuni
pe care le faci tu, dacă nu
este Dumnezeu cu el».
3 Ii răspunse Isus şi-i zi-
se: «Adevăr, adevăr zic ţie:
De nu se va naşte cineva
din nou, nu poate vedea
împărăţia lui Dumnezeu».
4 Ii zise Nicodim: «Cum
poate să se nască un om
când este bătrân? Oare
poate să intre a doua oa-
ră în sânul maicii sale şi
să se nască?». 5 Răspun-
se Isus: «Adevăr, adevăr
zic ţie: De nu se va naşte
cineva din apă şi din Du-
hul Sfânt, nu poate să in-
tre în împărăţia lui Dum-
nezeu. 6 Ce este născut din
trup, trup este, şi ce este
născut din duh, duh este.
7 Nu te mira că ţi-am zis:
Trebuie să vă naşteţi din
nou. 8 Vântul suflă unde
vrea, şi-i auzi glasul, dar

---

25. Dumnezeu fiind, Cristos vede şi gândurile şi chiar dorinţele cele mai ascunse ale omului.

1. *Nicodim, fruntaş al Iudeilor...* «adică membru în Sinedriu. Talmudul vorbeşte de un Nicodim, fiul lui Gorion, bărbat bogat şi cucernic, care este, poate, acelaşi despre care vorbeşte sfântul Ioan. După tradiţie, Nicodim se făcu creştin, şi de aceea Iudeii îl izgoniră din Sinedriu şi din Ierusalim». (Vigouroux).

2. *Veni la Isus noaptea,* ca să nu-l afle fariseii şi totodată ca să poată vorbi mai în linişte cu Mântuitorul, căci *ziua* Isus n'avea vreme uneori nici să mănânce.

3. Fariseii ţineau mult la ceremoniile legii. Isus zice lui Nicodim c'aceasta nu e de ajuns pentru mântuire, ci numaidecât e de trebuinţă să-şi schimbe omul viaţa ca şi cum s'ar naşte din nou, să se reinnoiască sufleteşte.

5. *Din apă şi din Duh Sfânt...* e vorba de Botez.

6. Isus vrea să zică că naşterea omului trupească nu e folositoare sufletului, ci dimpotrivă, fiind sub stăpânirea simţurilor, naşterea aceasta îi este mai mult spre piedecă, căci, ca fiu al lui Adam, moşteneşte păcatul strămoşesc şi o fire stricată. «De aceea - scrie Martini - e de trebuinţă ca un nou Adam, turnându-i altă fire şi alt duh, să-l curăţe, să-l întărească şi să-l facă vrednic de o viaţă cu totul dumnezeiască».

8. Isus vrea s'arate lui Nicodim că lucrarea Duhului Sfânt

nu ştii de unde vine, nici
încotro merge: aşa este
cu oricine este născut din
Duhul». [9] Răspunzând Ni-
codim i-a zis: «Cum pot să
fie acestea?». [10] Răspunse
Isus şi-i zise: «Tu eşti în-
văţător în Israil şi nu ştii
acestea? [11] Adevăr. adevăr
grăiesc ţie: Noi ce ştim,
vorbim, şi ce am văzut,
mărturisim, şi voi mărtu-
ria noastră n'o primiţi.
[12] Dacă v'am spus cele pă-
mânteşti, şi nu credeţi;
cum veţi crede de vă voiu
spune cele cereşti? [13] Căci
nimeni nu s'a suit în cer
afară de cel ce s'a po-
gorît din cer: Fiul omu-
lui care este în cer. [14] Şi
precum Moise a înălţat
şarpele în pustiu, aşa tre-
buie şi Fiul omului să se
înalţe; [15] ca tot cel ce cre-
de într'însul să nu piară,
ci să aibă viaţa veşnică.
[16] Căci aşa a iubit Dum-
nezeu lumea, încât a dat
pe Fiul său unul-născut,
ca tot cel ce va crede în-
tr'însul să nu piară, ci să
aibă viaţa veşnică. [17] Căci
n'a trimis Dumnezeu pe
Fiul său în lume ca să ju-
dece lumea, ci ca să se
mântuiască lumea prin el.
[18] Cel ce crede într'însul,
nu se osândeşte; iar cel ce
nu crede, a şi fost osândit,
pentrucă n'a crezut în nu-
mele unului-născut Fiu
al lui Dumnezeu. [19] Iar ju-
decata e aceasta: că lumi-

---

in suflete este tot aşa de nevăzută şi de tainică, ca şi mişcările aerului în natură.

12. *Dacă v'am spus cele pământeşti...* Naşterea sufletească a omului nu este cea mai mare taină: se face în om. Mai mare şi cu totul suprafirească este naşterea dumnezeiască a Fiului lui Dumnezeu, întruparea şi unirea a două firi într'o singură persoană.

13. Isus zice că toţi trebuie să creadă în cuvântul lui fiindcă el, ca Dumnezeu, cunoaşte toate tainele şi s'a coborît pe pământ, ca să ni le înveţe, făcându-se om.

14. Pentru pedeapsa păcatelor Evreilor, Dumnezeu le trimise, pe când călătoreau spre Palestina, nişte şerpi veninoşi, omorind pe cari îi muşcau. Moise se rugă. Dumnezeu îi porunci atunci să ridice un şarpe de aramă. Cei muşcaţi de şerpi scăpau de moarte, dacă se uitau cu credinţă la şarpele răstignit. Şarpele de aramă era o figură a lui Isus răstignit. Toţi suntem înveninaţi de păcatul strămoşesc şi de urmările lui. Numai Cristos de pe cruce ne va mântui.

19. Lumina aceasta este Fiul lui Dumnezeu, Isus Cristos, care a venit să lumineze minţile oamenilor şi să le arate calea fericirii adevărate. Dar celor mulţi nu le place lumina aceasta, ci voiesc mai bine să zacă în întunericul poftelor lor.

na a venit în lume, și oa-
menii au iubit mai mult
întunericul decât lumina,
pentrucă faptele lor erau
rele. [20] Căci tot cel ce face
rău, urăște lumina și nu
vine la lumină, ca să nu
i se vădească faptele. [21] Iar
cel ce face adevărul, vine
la lumină, ca să i se cu-
noască faptele, pentrucă
în Dumnezeu sunt făcu-
te».

O nouă mărturie a lui Ioan

[22] După aceasta, veni
Isus cu ucenicii săi în ți-
nutul Iudeii și acolo stă-
tea cu ei și boteza. [23] Bo-
teza și Ioan la Enon apro-
ape de Salim, căci erau a-
colo ape multe, și (oame-
nii) veneau și se botezau.
[24] Căci Ioan încă nu fu-
sese închis în temniță.
[25] Și se iscă o neînțelegere
între ucenicii lui Ioan și
un iudeu despre curățire.
[26] Deci veniră la Ioan și
ziseră: «Invățătorule, cel
ce era cu tine dincolo de
Iordan și de care ai măr-
turisit tu, iată botează
aci, și toți se duc la el».
[27] Răspunse Ioan și zise:
«Nu poate să ia omul ni-
mic de nu i se va da din
cer. [28] Voi înșivă sunteți
martori că am zis: Nu
sunt eu Cristos, dar sunt
trimis înaintea lui. [29] Cine
are mireasa, este mire;
iar prietenul mirelui, ca-
re stă și-l ascultă, cu bu-
curie se bucură de glasul
mirelui. Deci această bu-
curie a mea s'a împlinit.
[30] El trebuie să crească, iar
eu să mă micșorez. [31] Cel
ce vine de sus, mai pre-
sus de toți este. Cel ce
este de pe pământ, e
pământesc și de pe pă-
mânt vorbește. Cel ce
vine din cer este deasu-
pra tuturor. [32] Și ce a
văzut și auzit aceea
mărturisește, și măr-
turia lui nimeni n'o pri-
mește. [33] Cel ce primește

---

22. Domnul Cristos nu boteza el însuși, ci prin Apostoli, cum scrie sfântul Ioan mai la vale 4, 2.

25. *Despre curățire...*, adică cu privire la botez, care curăță sufletul.

26. Ucenicii lui Ioan țineau mult la dânsul, și văzând că botează și Apostolii lui Isus, nu priveau cu ochi buni aceasta și se duseră și spuseră învățătorului lor.

29. *Mireasa* este biserica Evreilor. *Mirele* este Cristos. Ioan, prietenul mirelui, este trimis să pregătească și s'aducă pe Evrei la Cristos.

31. Prorocii și Sfinții sunt de pe pământ; Cristos, care este de sus, este mai mare de cât toți și lui i se cuvine toată mărirea.

mărturia lui, adevereşte
că Dumnezeu spune ade-
vărul. 34 Căci acela pe ca-
re l-a trimis Dumnezeu,
cuvintele lui Dumnezeu le
grăieşte, căci nu-i dă
Dumnezeu Duhul cu mă-
sură. 35 Tatăl iubeşte pe
Fiul şi toate le-a dat în
mâna lui. 36 Cel ce crede
în Fiul, are viaţa veşnică;
iar cel ce nu crede Fiu-
lui, nu va vedea viaţa, ci
mânia lui Dumnezeu ră-
mâne peste el».

CAPUL 4.

Samariteanca

1 Iar când a aflat Isus
că fariseii au auzit că el
îşi face mai mulţi ucenici
şi botează mai mult de-
cât Ioan, 2 (măcar că nu
boteza Isus, ci ucenicii
lui), 3 a părăsit Iudeea şi
s'a dus iarăşi în Galileea;
4 şi trebuia să treacă prin
Samaria. 5 Ajunse deci
într'o cetate a Samariei,
care se chiamă Sihar,
aproape de pământul pe
care îl dăduse Iacob lui
Iosif, fiul său. 6 Şi era
acolo fântâna lui Iacob.
Iar Isus, ostenit de drum,
şedea lângă fântână. Iar
ceasul era aproape şase.
7 Atunci veni o femeie din
Samaria să scoată apă.
Isus îi zise: «Dă-mi să
beau»; 8 căci ucenicii lui
se duseseră în cetate să
cumpere de ale mâncă-
rii. 9 Deci îi zise femeia
samariteancă: «Cum tu

---

34. Orice sfânt, fiind o făptură, nu poate primi darurile lui Dumnezeu de cât cu măsură. Numai Cristos, fiind Fiul lui Dumnezeu, are plinătatea darurilor.

35. Atât de mare este Fiul cât şi Tatăl; îl născu deopotrivă cu sine şi îi dădu putere asupra tuturor lucrurilor şi ca om.

1. Fariseii aceştia sunt cei din Ierusalim şi cari alcătuiau Sinedriul. Nu vedeau cu ochi buni autoritatea ce şi-o câştiga Isus la popor.

4. *Iudeea* era o provincie la Miazăzi a Palestinei, *Galileea* era la Miazănoapte, şi *Samaria* la mijloc.

5. *Sihar* este, după părerea unora, *Sichem*, azi numită *Naplusa*, la 3 kilometri dela fântâna lui Iacob. După alţii «*Sihar* este un sat aşezat între fântână şi Naplusa, poate *Askar* de azi». (Vigouroux).

6. *Era la al şaselea ceas*: pe la amiază.

9. După moartea lui Solomon, Israiliţii se'mpărţiră în două regate: regatul lui Israil la Miazănoapte, cu capitala Samaria, şi regatul lui Iuda la Miază-zi, cu capitala Ierusalim. In anul 725 înainte de Cristos, regele Asirienilor înconjură Samaria cu o oştire puternică şi după trei ani o cuceri. Pe

fiind Iudeu, ceri să bei de-
la mine, care sunt o sa-
mariteancă?»; căci Iudeii
n'au legături cu Samari-
tenii. 10 Ii răspunse Isus
și-i zise: «De ai ști darul
lui Dumnezeu și cine este
acela care-ți zice: Dă-mi
să beau, ai fi cerut, poa-
te, tu dela el, și ți-ar fi
dat apă vie». 11 Ii zice fe-
meia: «Doamne, nici nu
ai cu ce să scoți, și fân-
tâna este adâncă: de un-
de dar ai apa cea vie?
12 Oare mai mare ești tu
decât părintele nostru Ia-
cob, care ne-a dat nouă
fântâna aceasta, din care
a băut și el și fiii lui și
turmele lui?». 13 Ii răs-
punse Isus și-i zise: «Ori-
cine bea din apa aceasta,
va înseta iarăși; dar cel
ce bea din apa pe care
i-o voiu da eu, nu va în-
seta în veci; 14 iar apa ce
i-o voiu da eu, se va fa-
ce în el izvor de apă izvo-
rîtoare întru viața veș-
nică». 15 «Doamne, i-a zis
atunci femeia: dă-mi a-
ceastă apă, ca să nu mai
însetez, nici să mai viu
aici să scot». 16 Ii zice
Isus: «Mergi și chiamă
pe bărbatul tău și vino
aici». 17 Răspunse femeia
și zise: «N'am bărbat».
Isus i-a zis: «Bine ai spus
că n'ai bărbat. 18 Căci cinci
bărbați ai avut, și ace-
la pe care îl ai acum nu
este bărbatul tău; în acea-
sta adevăr ai spus».
19 «Doamne, i-a zis femeia,
văd că proroc ești tu. 20 Pă-
rinții noștri, s'au închinat
pe muntele acesta, și voi
ziceți că în Ierusalim este
locul unde trebuie să ne
închinăm». 21 Ii zice Isus:

Evrei îi duse robi în Asiria. Cei puțini rămași s'amestecară cu păgânii aduși de învingător și astfel s'alcătui un popor nou numit Samariteni, care se'nchina și Dumnezeului adevărat și zeilor mincinoși. Evreii din Iudeea nu puteau să sufere pe Samariteni. Le era chiar oprit să primească ceva dela ei de mâncare și de băutură. De aceea zice Samariteanca cuvintele acestea lui Isus. Evreii se deosebeau de Samariteni și prin port.

14. Harul, Duhul Sfânt, învățătura lui Isus sunt din cer. Cel ce le primește în inima sa, nu e mirare că va ajunge la cer.

18. Legea, la Evrei, dădea voie să-și lase femeia pentru cauze mari. Cu timpul, au început și femeile să-și lase bărbații împotriva legii.

20. Muntele *Garizim*, pe care ridicase Samaritenii un templu schismatic aproape de Sichem, cu învoirea lui Dariu Notus, regele Perșilor. Ioan Ircan dărâmă templul acesta, dar în timpul Domnului nostru Samaritenii mai aveau acolo un altar. Urmașii lor serbează și azi Paștile în fiecare an.

«Femeie, crede-mă că vi-
ne ceasul când nici pe
muntele acesta, nici în
Ierusalim nu vă veți în-
china Tatălui. [22] Voi vă
inchinați la ce nu știți:
noi ne închinăm la ce
știm, căci mântuirea dela
Iudei vine. [23] Dar vine cea-
sul, și a și venit, când în-
chinătorii adevărați se vor
inchina Tatălui în spirit
și adevăr; căci astfel de
inchinători dorește Tatăl.
[24] Dumnezeu este Duh, și
cei ce i se închină, în duh
și adevăr trebuie să i se
inchine». [25] Ii zice femeia:
«Știu că va veni Mesia
(care se zice Cristos).
Când va veni el, ne va
vesti toate». [26] Ii zise Isus:
«Eu sunt, care vorbesc cu
tine».
[27] Și atunci sosiră
ucenicii lui și se mirau
că vorbește cu o femeie.
Insă nimeni nu-i zise: «Ce
o întrebi?» sau: «De ce vor-
bești cu dânsa?» [28] Atunci
femeia și-a lăsat ulcio-
rul, și a mers în cetate
și a zis oamenilor acelo-
ra: [29] «Veniți și vedeți un
om care mi-a spus toate
câte le-am făcut. Nu cum-
va este acesta Cristos?».
[30] Ieșiră deci din cetate și
veniră la el. [31] Intr'acea-
sta îl rugară ucenicii, zi-
când: «Invățătorule, mă-
nâncă». [32] Iar el zise: «Eu
am a mânca o mâncare pe
care voi n'o știți». [33] Zise-
ră atunci ucenicii unii că-
tre alții: «Oare i-a adus
cineva de mâncare?». [34] Le
zise Isus: «Mâncarea mea
este să fac voia celui ce m'a
trimis pe mine și să să-

---

22. Mântuitorul s'a născut din Evrei, și Dumnezeu descoperi Evreilor prin Moise și prin proroci multe adevăruri pe care nu le puteau cunoaște Samaritenii.

23. Samaritenii ziceau că omul trebuie să se închine numai pe muntele Garizim, Evreii numai în Ierusalim. Cultul unora și al altora era material, precum materiale erau și ceremoniile și jertfele lor. Cristos zice că omul trebuie să se închine în duh și adevăr, jertfind lui Dumnezeu gândurile, mintea și inima, și slujind cu dragoste. Acestea plac lui Dumnezeu, care este Duh și nu materie.

25. Și Samaritenii așteptau venirea Mântuitorului.

27. Evreii socoteau înjositor pentru un învățător al legii să vorbească cu o femeie. Apostolii erau încă stăpîniți și ei de credința aceasta.

32. Dă pildă ucenicilor să caute în orice prilej mai mult cele duhovnicești decât cele vremelnice, sufletul mai mult decât trupul. De aceea, deși avea nevoie de hrană, mai întârzie cu mâncarea ca să învețe pe oamenii din Sichem, întoarcerea cărora nu puteau s'o bănuiască Apostolii.

vârşesc lucrarea lui. 35 Nu
ziceţi voi că mai sunt pa-
tru luni şi vine secerişul?
Iar eu vă zic vouă: Ridi-
caţi-vă ochii şi vedeţi hol-
dele că sunt albe acum
pentru seceriş. 36 Şi cel ce
seceră, ia plată şi adună
roadă pentru viaţa veş-
nică, ca să se bucure îm-
preună şi cel ce seamănă,
şi cel ce seceră. 37 Căci aici
se adevereşte zicătoarea:
că unul este care seamănă
şi altul care seceră. 38 Eu
v'am trimis pe voi să se-
ceraţi unde n'aţi muncit;
alţii au muncit, şi voi aţi
intrat în munca lor».
39 Iar din cetatea aceea
mulţi Samariteni au cre-
zut într'însul pentru cu-
vântul femeii care măr-
turisea: «Mi-a spus toate
câte le-am făcut». 40 Iar
după ce au venit Sama-
ritenii la el, l-au rugat
să rămâie la ei; şi
el rămase acolo două
zile. 41 Şi mult mai mulţi
crezură într'însul pentru
cuvântul lui. 42 Şi ziceau
femeii: «Acum credem nu
numai pentru vorbele ta-
le, dar fiindcă noi înşine
l'am auzit şi ştim că ace-
sta este cu adevărat Mân-
tuitorul lumii».

Vindecarea fiului omului împărătesc

43 Iar după cele două zi-
le ieşi de acolo şi se duse
în Galileea. 44 Căci Isus
însuşi spusese că un pro-
roc n'are cinste în patria
sa. 45 Când ajunse deci în
Galileea, îl primiră Gali-
leenii, pentrucă văzuseră
toate câte le făcuse el în
Ierusalim în ziua sărbăto-
rii; căci veniseră şi ei la
sărbătoare.

---

35. Palestina este o ţară călduroasă. Secerişul se face acolo pe la jumătatea lui Aprilie. De aici înţelegem că vorbirea aceasta cu Samariteanca a fost prin Decemvrie. Cu toate acestea, Cristos zice că holdele sunt albe, înţelegând întoarcerea Samaritenilor la credinţa adevărată.

36. *Să se bucure împreună şi cel ce seamănă, şi cel ce seceră*... Mai înainte de Apostoli, semănaseră patriarhii şi prorocii, căci şi ei vorbeau tot de venirea lui Isus. Cei ce seceră, sunt Apostolii şi toţi lucrătorii apostolici. Cristos zice că şi cei din Vechiul Testament, şi cei din Noul Testament vor avea aceeaşi fericire şi mărire.

42. Cristos a făcut atâtea minuni în faţa Evreilor, şi nu l-au crezut. Face numai una la Samariteni, descoperind trecutul femeii, şi ei cred că este Mântuitorul, nu numai al lor, ci al lumii întregi.

45. *In ziua sărbătorii*..., adică sărbătoarea Paştilor.

[46] Veni iar în Cana
Galileii, unde prefăcuse
apa în vin. Şi era un
slujbaş împărătesc, al că-
rui fiu era bolnav în Ca-
farnaum. [47] Acesta auzind
că Isus venise din Iudeea
in Galileea, se duse la el,
şi-l rugă să vină şi să-i
tămăduiască fiul, care
trăgea de moarte. [48] Iar
Isus îi zise: «De nu vedeţi
semne şi minuni, nu cre-
deţi». [49] Ii zice omul împă-
rătesc: «Doamne, coboa-
ră-te înainte ca să moară
fiul meu». [50] Şi zise Isus:
«Du-te, fiul tău trăieşte».
Şi crezu omul cuvântului
ce i-l spusese Isus şi se
duse. [51] Iar pe când se co-
bora, l-au întâmpinat slu-
gile lui, zicându-i: «Fiul
tău trăieşte». [52] Şi le în-
trebă de ceasul când în-
cepu să-i fie mai bine. Şi
ele răspunseră: «Eri în
ceasul al şaptelea l-au lă-
sat frigurile». [53] Deci cu-
noscu tatăl că acela era
ceasul când îi zisese Isus:
«Fiul tău trăieşte»; şi cre-
zu el şi casa lui toată.
[54] Aceasta a fost a doua
minune ce o făcu Isus,
după ce se întoarse din
Iudeea în Galileea.

CAPUL 5.

Vindecarea paraliticului

[1] După aceasta era o
sărbătoare a Iudeilor, şi
Isus merse la Ierusalim.
[2] Şi este în Ierusalim o
scăldătoare lângă Poar-
ta oilor numită pe
evreeşte Betsaida, care
are cinci pridvoare. [3] In
acestea zăceau o mare
mulţime de bolnavi, orbi,
şchiopi, paralitici, aştep-
tând mişcarea apei. [4] Căci
un înger al Domnului se
cobora la un timp anumit
în scăldătoare şi turbura

46. Vezi nota dela Marcu 1, 21.

48. Omul acesta avea o credinţă cam slabă, căci socotea că e de trebuinţă să vină Isus acasă la dânsul, ca să-i tămăduiască fiul. Domnul însă, ca să-l lumineze şi să-i întărească credinţa, îi tămădueşte fiul cu un cuvânt din locul unde era.

52. *Ceasul al şaptelea* este, cum am zice noi, unul după amiază.

1. *Era sărbătoarea Iudeilor,* poate Paştile, sărbătoarea lor cea mai mare.

2. *Scăldătoarea oilor* era o apă în care se spălau dobitoacele ce se duceau la jertfă.

4. Tertulian - în cartea despre Botez - zice că minunea aceasta se făcea odată pe an. Cât priveşte timpul anului când

apa. Și cel dintâiu care
intra în scăldătoare după
turburarea apei, se făcea
sănătos de orice boală ar
fi suferit. 5 Și era acolo un
om care era bolnav de
treizeci și opt de ani. 6 Pe
acesta, văzându-l Isus că
zace și știind că bolea de
multă vreme, îi zise: «Vrei
să te faci sănătos?» 7 Ii răspunse bolnavul: «Doamne, n'am om care să mă
bage în scăldătoare când
se turbură apa; căci până vin eu, se coboară altul
mai înainte de mine». 8 Ii
zice Isus: «Scoală-te, ia-ți
patul și umblă». 9 Și îndată se făcu sănătos omul
acela, își luă patul și umbla.

Invinuirile Iudeilor

10 Iar în ziua aceea era
sâmbătă. Deci ziseră Iudeii celui ce se vindecase:
«E sâmbătă, nu este învoit a-ți lua patul». 11 El le
răspunse: «Cel ce m'a făcut sănătos mi-a zis:
«Ia-ți patul tău și umblă».
12 Deci îl întrebară: «Cine
este omul acela care ți-a
zis: Ia-ți patul tău și umblă?». 13 Iar cel vindecat
nu știa cine este, căci Isus
se îndepărtase de gloata
ce s'adunase în locul acela. 14 După aceea îl găsi
Isus în templu și-i zise:
«Iată, te-ai făcut sănătos;
de acum să nu mai păcătuești, ca să nu ți se întâmple ceva mai rău».
15 Merse omul acela și
vesti Iudeilor că Isus este
acela care-l făcuse sănătos.
16 Pentru aceasta prigoneau Iudeii pe Isus, pentrucă făcea acestea sâmbăta. 17 Iar Isus le răspunse: «Tatăl meu până acuma lucrează, și lucrez și

---

se făcea minunea, nu putem să știm, ba se pare că nu era sigur momentul când se cobora îngerul și turbura apa. Sfinții Părinți spun că scăldătoarea aceea era o icoană a Botezului, căci precum se vindecau acolo boale grele, tot așa prin Botez se curăță omul și se vindecă de boalele sufletești.

12. Intreabă nu spre a-l lăuda și cinsti pentru o minune așa de mare, dela care trebuiau să înțeleagă că nu era om, ci spre a-l pedepsi că vindecase în zi de sâmbătă!

13. După facerea unei minuni, Isus se îndepărta adesea din mulțime, fiindcă nu căuta lauda nimănui.

15. *Vesti Iudeilor*... fără niciun gând rău, ci ca să-și arate recunoștința și să laude pe Isus.

17. Dumnezeu lucrează neîncetat la facerea și păstrarea lumii. Legea odihnei a făcut-o pentru om, nu pentru sine. Fariseii opreau faptele bune în ziua sâmbetei.

eu». [18] Deci pentru aceasta
mai tare căutau Iudeii ca
să-l omoare, pentrucă nu
numai deslega sâmbăta, ci
şi zicea că Dumnezeu este
Tatăl său, făcându-se pe
sine deopotrivă cu Dumnezeu.
[19] Le răspunse deci
Isus şi le zise: «Adevăr,
adevăr zic vouă: Nu poate
Fiul să facă dela sine nimic,
dacă nu vede pe
Tatăl făcând; căci toate
câte le face el, acestea şi
Fiul asemenea le face.
[20] Căci Tatăl iubeşte pe
Fiul, şi toate câte le face
i le arată; şi fapte mai
mari decât acestea i le va
arăta, ca voi să vă miraţi.
[21] Căci precum Tatăl scoală
morţii şi le dă viaţă,
aşa şi Fiul dă viaţă celor
ce voieşte. [22] Pentru că Tatăl
nu judecă pe nimeni,
ci toată judecata a dat-o
Fiului, [23] ca toţi să cinstească
pe Fiul precum
cinstesc pe Tatăl. Cine
nu cinsteşte pe Fiul, nu
cinsteşte pe Tatăl care l-a
trimis. [24] Adevăr, adevăr
zic vouă: Cine ascultă cuvântul
meu şi crede în cel
ce m'a trimis pe mine, are
viaţa veşnică, şi la judecată
nu vine, ci trece dela
moarte la viaţă. [25] Adevăr,
adevăr zic vouă: vine
ceasul, şi acum este,
când morţii vor auzi glasul
Fiului lui Dumnezeu, şi
cari îl vor auzi, vor trăi.
[26] Căci precum Tatăl are
viaţă în sine, aşa i-a dat
şi Fiului să aibă viaţă în
sine; [27] şi putere i-a dat să
facă judecată, căci Fiul
omului este. [28] Nu vă miraţi
de aceasta, căci vine
ceasul în care toţi cei ce
sunt în morminte vor auzi
glasul lui; [29] şi vor ieşi cei ce
au făcut cele bune, întru
învierea vieţii; iar cei ce au

---

18. *Dumnezeu este Tatăl său* şi Isus este Fiul lui Dumnezeu, nu adoptiv, nici prin har, cum înşişi Evreii se numeau, ci născut şi având aceeaşi fire cu Tatăl, ceea ce nu voiau s'audă Evreii.

19. Fiul, fiind Dumnezu ca şi Tatăl, are aceeaşi putere ca şi dânsul.

22. Tatăl are putere şă judece, dar a pus pe Fiul judecător.

24. *La judecată nu vine...*, adică nu se va osândi.

25. E vorba aci de cei necredincioşi, cari sunt morţi sufleteşte. Aceştia, luminându-se şi primind credinţa în Cristos, vor avea viaţa veşnică.

26. Tatăl n'are viaţa dela nimeni, ci o are din fire şi este izvorul fiinţei şi al vieţii altora. Fiul, primind, prin naştere din vecie aceeaşi fire, este şi el începutul vieţii altora.

făcut cele rele, întru în-
vierea osândei. [30] Nu pot
să fac eu dela mine nimic.
Precum aud, judec; şi ju-
decata mea dreaptă este,
pentrucă nu caut voia
mea, ci voia celui ce m'a
trimis. [31] De mărturisesc
eu pentru mine, mărturia
mea nu este adevărată.
[32] Altul este care mărturi-
seşte pentru mine, şi ştiu
că adevărată este mărtu-
ria ce-o face pentru
mine. [33] Voi aţi trimis la
Ioan, şi el a dat mărtu-
rie adevărului. [34] Iar eu nu
dela om iau mărturie, ci
spun acestea ca să vă
mântuiţi. [35] Ioan era făclia
care arde şi luminează, şi
voi aţi voit să vă veseliţi
un ceas la lumina lui.
[36] Dar eu am o mărturie
mai mare decât a lui Ioan.
Căci faptele pe care mi
le-a dat Tatăl să le săvâr-
şesc, faptele pe care le fac
eu, mărturisesc despre mi-
ne că Tatăl m'a trimis. [37] Şi
Tatăl, care m'a trimis,
mărturiseşte pentru mine.
Voi nici glasul lui nu l-aţi
auzit vreodată, nici chipul
lui nu i l-aţi văzut; [38] şi
cuvântul lui nu-l aveţi lo-
cuind în voi, pentrucă în
acela pe care l-a trimis el
voi nu credeţi. [39] Cercetaţi
Scripturile, căci socotiţi
că în ele aveţi viaţă veş-
nică; ei bine, acestea sunt
cele ce mărturisesc despre
mine; [40] dar voi nu voiţi
să veniţi la mine ca să
aveţi viaţă. [41] Mărire dela
oameni nu primesc; [42] dar
eu ştiu, că dragostea
lui Dumnezeu n'o aveţi
în voi. [43] Eu am venit
în numele Tatălui meu, şi
voi nu mă primiţi; de va
veni altul în numele său,
îl veţi primi. [44] Cum puteţi
crede, voi cari căutaţi mă-
rire unul dela altul, şi
mărirea, care este numai
dela Dumnezeu n'o cău-

---

30. Tot ce e silit să spună Isus Cristos ca dovada misiunii sale, o potriveşte aşa ca toată lauda să vină Tatălui. Nu pot să vorbesc şi să fac nimic dela mine, zice Isus, cu putere şi voinţă deosebită de aceea a Tatălui.

35. Evreii cinsteau pe Ioan Botezătorul şi-l priveau ca pe un mare proroc; dar când începu a le da pe faţă păcatele, atunci începură a-l dispreţui.

39. Dojeneşte pe Evrei, cari citeau sfânta Scriptură, crezând că aceasta e destul pentru mântuirea sufletului fără să facă ceeace zice sf. Scriptură.

43. Istoria cristoşilor mincinoşi, pe cari îi primeau totdeauna Iudeii, era să fie o dovadă strălucită a acestor cuvinte.

taţi? [45] Să nu credeţi că vă
voiu învinui eu înaintea
Tatălui; este cine să vă
învinuiască: Moise, în ca-
re voi nădăjduiţi. [46] Căci
de aţi crede lui Moise,
poate mi-aţi crede şi mie,
căci despre mine a scris el.
[47] Iar dacă scrierilor lui nu
credeţi, cum veţi crede cu-
vintelor mele?».

CAPUL 6.

Inmulţirea pâinilor *)

[1] După aceasta se duse
Isus dincolo de marea Ga-
lileii, adică a Tiberiadei,
[2] şi-l urma popor mult,
pentrucă vedeau minunile
ce le făcea cu cei bolnavi.
[3] Deci se sui Isus pe mun-
te şi şedea acolo cu uceni-
cii săi. [4] Şi erau aproape
Paştile, sărbătoarea Iudei-
lor. [5] Deci ridicându-şi
Isus ochii şi văzând că
popor mult vine la el, a
zis către Filip: «De un-
de vom cumpăra pâine, ca
să mănânce aceştia?» [6] Iar
aceasta o zicea ca să-l în-
cerce; căci el ştia ce avea
să facă. [7] Ii răspunse Fi-
lip: «De două sute de di-
nari pâine nu le-ar ajunge,
ca să capete fiecare câte o
bucăţică». [8] Ii zise unul
din ucenicii săi, Andrei,
fratele lui Simon Petru:
[9] «Este aici un băiat care
are cinci pâini de orz şi doi
peşti, dar ce sunt acestea
la atâţia?» [10] Atunci zise
Isus: «Puneţi pe oameni
să şadă». Şi era iarbă
multă în locul acela. Deci
şezură jos bărbaţii cam
cinci mii la număr. [11] Iar
Isus luă pâinile, şi după ce
mulţumi, le împărţi celor
ce şedeau, şi de asemenea
din peşti cât voiră. [12] Iar
după ce se săturară, zise
Isus ucenicilor săi: «Adu-
naţi fărâmiturile ce au
rămas, ca să nu se piar-
dă». [13] Ei le adunară şi
umplură douăsprezece co-
şuri de fărâmituri din
cinci pâini de orz, care
prisosiseră celor ce mân-
case.
[14] Iar oamenii aceia,
văzând minunea ce o fă-
cuse Isus, ziceau: «Acesta
este cu adevărat prorocul
cel ce va să vie în lume».

---

*) Matei 14, 13-21; Marcu 6, 30-44; Luca 9, 10-17.

47. Cuvintele lui Isus, întărite de minunile ce le făcea, sunt aşa de doveditoare, şi totuşi, Evreii nu voiau să creadă, pentrucă adevărul învăţat de Isus era împotriva patimilor lor şi mai ales împotriva mândriei lor.

7. *Două sute de dinari...* fac vreo 160 de lei.

15 Dar Isus, cunoscând că
aveau să vie să-l răpească
şi să-l facă rege, fugi iar
pe munte el singur.

Isus umblă pe apă *)

16 Şi când s'a făcut sea-
ră, ucenicii săi s'au cobo-
rît la mare. 17 Şi intrând
în luntre, mergeau spre
celălalt mal la Cafarnaum
Şi se făcuse întuneric, şi
Isus nu venise la ei. 18 Iar
marea era întărîtată, căci
sufla un vânt puternic.
19 Deci după ce au văslit
ca la douăzeci şi cinci sau
treizeci de stadii, l-au zărit
pe Isus, umblând pe mare
şi apropiindu-se de luntre,
şi se'nfricoşară. 20 Iar el
le-a zis: «Eu sunt, nu vă
temeţi». 21 Atunci voiră să-l
ia în luntre, şi îndată
ajunse luntrea la ţărmul
spre care se duceau.

Pâinea din cer

22 A doua zi, mulţimea
care rămăsese de cealaltă
parte a mării văzu că aco-
lo era numai o luntre şi
că Isus nu intrase cu uce-
nicii în această luntre, ci
plecaseră numai ucenicii.
23 Intr'aceasta alte luntre
sosiră din Tiberiada,
aproape de locul unde
mâncaseră ei pâinea du-
pă ce Domnul mulţumi-
se. 24 Văzând deci oame-
nii că Isus nu era aco-
lo, nici ucenicii lui, intra-
ră şi ei în luntre şi mer-
seră la Cafarnaum cău-
tând pe Isus. 25 Şi găsin-
du-l dincolo de mare, îi
ziseră: «Invăţătorule,
când ai venit aici?» 26 Le
răspunse Isus şi le zise:
«Adevăr, adevăr zic vouă:
Mă căutaţi, nu pentrucă
aţi văzut minuni, ci pen-
trucă aţi mâncat din pâini
şi v'aţi săturat. 27 Agonisi-
ţi-vă nu mâncarea cea
pieritoare, ci aceea care
rămâne spre viaţa veşni-
că şi pe care v'o va da
Fiul omului; căci pe ace-
sta l-a însemnat Dumne-
zeu Tatăl cu pecetea sa».
28 Iar ei îi ziseră: «Ce să
facem ca să săvârşim lu-
crurile lui Dumnezeu?»
29 Răspunse Isus şi le zise:
«Acesta este lucrul voit

*) Matei 14, 22-36; Marcu 6, 45-52.
16. Lacul *Ghenezaret,* fiind întins, Evreii îi mai ziceau şi *mare.*
19. 25 *sau* 30 *de stadii...,* adică 5 sau 6 kilometri.
23. *Tiberiada,* oraş zidit lângă lacul Ghenezaret în cinstea împăratului roman Tiberiu.

de Dumnezeu, ca să credeţi
în acela pe care el l-a tri-
mis». 30 Drept aceea îi zi-
seră: «Ce semn faci tu, ca
să vedem şi să credem în
tine? Ce lucrezi? 31 Părin-
ţii noştri au mâncat ma-
nă în pustiu, precum este
scris: Pâine din cer le-a
dat lor să mănânce».
32 Deci le spuse Isus: «A-
devăr, adevăr grăiesc
vouă: Nu Moise v'a dat
vouă pâinea din cer, ci Ta-
tăl meu vă dă din cer pâi-
nea cea adevărată. 33 Căci
pâinea lui Dumnezeu este
aceea care se coboară din
cer şi dă viaţă lumii». 34 Ii
ziseră atunci: «Doamne,
dă-ne pururea pâinea a-
ceasta». 35 Iar Isus le zise:
«Eu sunt pâinea vieţii: Cel
ce vine la mine, nu va flă-
mânzi; şi cel ce crede în
mine, nu va înseta nicio-
dată. 36 Dar v'am spus că
m'aţi şi văzut, şi tot nu
credeţi. 37 Tot ce mi-a dat
mie Tatăl, la mine va ve-
ni; şi pe cel ce vine la mi-
ne, nu-l voiu izgoni afară:
38 căci m'am pogorît din
cer, nu ca să fac voia mea,
ci voia celui ce m'a trimis
pe mine. 39 Şi aceasta este
voia aceluia care m'a tri-
mis, ca din toţi pe cari
mi-a dat să nu pierd pe
niciunul, ci să-i înviez în
ziua de apoi. 40 Iar aceasta
este voia Tatălui meu, ca
tot cel ce vede pe Fiul şi
crede într'însul să aibă
viaţa veşnică, şi eu îl
voiu învia în ziua de apoi».
41 Deci Iudeii cârteau
împotriva lui pentrucă
zisese: «Eu sunt pâinea
vie care s'a pogorît din
cer», 42 şi ziceau: «Oa-
re nu este acesta Isus, fiul
lui Iosif, pe al cărui tată
şi mamă îi ştim? Atunci
cum spune el: Din cer
m'am pogorît?» 43 Le ră-
spunse deci Isus şi le zi-
se: «Nu cârtiţi între voi;
44 nimeni nu poate să vină
la mine de nu-l va trage
Tatăl care m'a trimis, şi
eu îl voiu învia în ziua de
apoi. 45 Este scris în pro-
roci: Pe toţi îi va învăţa

30. Văzuseră minunea înmulţirii pâinilor şi-l numiseră prorocul trimis de Dumnezeu, ş'acum cer alte minuni ca să vadă şi să creadă, căci li se pare că Moise făcuse minuni mai mari!

32. Deşi minunată în obârşia sa, mana nu venea din cer şi nu dădea viaţa cerului.

42. Inţelegeau bine că Isus învăţa că este Mântuitorul făgăduit şi Fiul lui Dumnezeu venit din cer, dar nu voiau să creadă cu toate minunile ce le vedeau, ca unii ce erau tari la inimă.

Dumnezeu. Oricine a as-
cultat pe Tatăl şi a pri-
mit învăţătura lui vi-
ne la mine. 46 Nu că
pe Tatăl l-a văzut cineva,
dar numai cel ce vine dela
Dumnezeu, acesta a văzut
pe Tatăl. 47 Adevăr, ade-
văr zic vouă: Cel ce crede
în mine, are viaţa veşni-
că. 48 Eu sunt pâinea vieţii.
49 Părinţii voştri au mân-
cat mană în pustiu şi au
murit. 50 Aceasta este pâi-
nea pogorîtă din cer, ca
cine va mânca dintr'însa,
să nu moară. 51 Eu sunt
pâinea cea vie, care m'am
pogorît din cer; 52 de va
mânca cineva din pâinea
aceasta, va trăi în veci;
iar pâinea ce o voiu da eu,
este trupul meu pentru
viaţa lumii». 53 Pentru a-
ceasta se certau Iudeii în-
tre ei, zicând: «Cum poa-
te acesta să ne dea trupul
său să-l mâncăm?» 54 Deci
le zise Isus: «Adevăr, ade-
văr zic vouă: De nu veţi
mânca trupul Fiului omu-
lui şi nu veţi bea sângele
lui, nu veţi avea viaţă în
voi. 55 Cine mănâncă tru-
pul meu şi bea sângele
meu, are viaţa veşnică, şi
eu îl voiu învia în ziua de
apoi. 56 Căci trupul meu cu
adevărat este mâncare, şi
sângele meu cu adevărat
este băutură. 57 Cine mă-
nâncă trupul meu şi bea
sângele meu, în mine ră-
mâne, şi eu întru el. 58 Pre-
cum m'a trimis pe mine
Tatăl cel viu şi eu viez
prin Tatăl: aşa cine mă
mănâncă pe mine, va trăi

---

48. In tot discursul acesta, în care Isus făgăduieşte sf. Impărtăşenie, El se declară pe sine pâinea dătătoare de viaţă. Intr'adevar, El e nutrimântul nostru spiritual, nu numai în înţeles metaforic, cum se întâmplă când primim învăţăturile şi pildele sale dumnezeieşti şi le asimilăm, trăindu-le şi crescând în credinţă, în dragoste şi imitare a Lui; dar mai vârtos El e hrana noastră sufletească în înţeles real şi adevărat în sf. Comunicătură, în care sub chipul pâinii şi al vinului, primim însuşi trupul şi sângele, sufletul şi dumnezeirea Lui ca nutrimânt al vieţii noastre spirituale aici pe pământ şi ca chezăşie al vieţii veşnice în cer.

53. Nu pricepeau în ce chip le va da trupul său ca să-l mănânce. Isus le vorbeşte destul de lămurit despre taina Euharistiei, ameninţând cu lipsa vieţii de veci pe cel ce nu va mânca trupul său.

57. Este unirea aceea a sufletului cu Isus Cristos şi a lui Cristos cu sufletul care se hrăneşte cu sfânta Euharistie, despre care unire ne spun sfinţii Părinţi că prin ea noi ne facem un singur trup, un singur sânge şi o singură fiinţă cu dânsul.

şi el prin mine. 59 Aceasta
este pâinea care din cer s'a
pogorît. Nu precum au
mâncat părinţii voştri ma-
nă şi au murit. Cel ce mă-
mâncă din pâinea aceasta,
va trăi în veci». 60 Acestea
le-a vorbit pe când în-
văţa în sinagoga din Ca-
farnaum.

Unii ucenici îl părăsesc

61 Deci mulţi din uceni-
cii lui, auzind acestea, zi-
seră: «Grele sunt cuvin-
tele acestea, şi cine poate
să le asculte?» 62 Iar Isus,
cunoscând în sine că pen-
tru aceasta cârteau uceni-
cii săi, le zise: «Aceasta
vă sminteşte? 63 Dar dacă
aţi vedea pe Fiul omului
suindu-se unde era mai
înainte? 64 Duhul este care
dă viaţă, trupul nu folo-
seşte nimic: cuvintele ce
vi le-am spus duh sunt şi
viaţă. 65 Dar sunt unii din
voi cari nu cred». Căci
ştia Isus dela început cari
sunt cei ce nu cred şi cine
era cel ce avea să-l vân-
dă. 66 Şi a adăugat: «Pen-
tru aceasta v'am spus că
nimeni nu poate să vină
la mine de nu i se va da
de Tatăl meu». 67 De atunci
mulţi din ucenicii lui
s'au retras înapoi şi nu
mai umblau cu el. 68 Deci
zise Isus celor doispreze-
ce: «Oare voiţi să vă du-
ceţi şi voi?» 69 Iar Simon
Petru îi răspunse: «Doam-
ne, la cine să ne ducem?
Cuvintele vieţii veşnice tu
le ai, 70 şi noi am crezut şi
am cunoscut că tu eşti
Cristos, Sfântul lui Dum-
nezeu». 71 Le răspunse Isus:
«Oare nu eu v'am ales pe
voi doisprezece, şi din voi
unul este diavol?». 72 Iar el
zicea de Iuda, fiul lui Si-
mon Iscarioteanul, căci
acesta avea să-l vândă,
unul fiind din cei doispre-
zece.

CAPUL 7.

Necredinţa rudelor lui Isus

1 Iar după acestea um-
bla Isus prin Galileea,
căci nu voia să umble prin
Iudeea, pentrucă Iudeii
căutau să-l omoare. 2 Şi

---

63. Vorbeşte de înălţarea sa la cer.

64. Trupul singur fără suflet nu foloseşte nimic. In zadar primeşti trupul lui Cristos în chip simţitor şi trupesc, dacă nu-l primeşti în duh şi cu credinţă. Cuvintele Domnului sunt spirit şi viaţă, căci au făgăduinţa unei taine în care poţi primi în chip minunat spiritul, harul şi viaţa în izvorul lor.

2. Evreii locuiau la începutul toamnei şapte zile în corturi,

era aproape sărbătoarea
Iudeilor, numită sărbătoa-
rea Corturilor. [3] Deci îi zi-
seră frații lui: «Pleacă de
aci și mergi în Iudeea, ca
să vadă și ucenicii tăi
faptele ce le faci. [4] Căci
nimeni nu face ceva în-
tr'ascuns când caută în-
suși să se facă cunoscut.
Dacă faci acestea, arată-
te lumii». [5] Căci nici fra-
ții lui nu credeau într'în-
sul. [6] Iar Isus le zice:
«Timpul meu încă n'a ve-
nit, iar timpul vostru pu-
rurea este gata. [7] Nu poa-
te lumea să vă urască pe
voi, dar pe mine mă ură-
ște, pentrucă eu mărturi-
sesc de ea, că faptele ei
sunt rele. [8] Mergeți voi la
sărbătoarea aceasta: eu
încă nu mă duc la sărbă-
toarea aceasta, căci tim-
pul meu nu s'a împlinit».
[9] Și acestea zicând, rămase
în Galileea. [10] Dar după ce
plecară frații lui, atunci
se duse și el la sărbătoare
nu pe față, ci ca pe a-
scuns. [11] Iar Iudeii îl cău-
tau în ziua sărbătorii și
ziceau: «Unde este acela?»
[12] Și vorbă multă era în
popor despre el, căci unii
ziceau: «E bun». Alții în-
să răspundeau: « Nu, ci
amăgește poporul». [13] Dar
totuși nimeni nu vorbea
pe față de el de frica Iu-
deilor.

Isus la sărbătoarea Corturilor

[14] Iar pe la jumătatea
sărbătorii, intră Isus în
templu și învăța. [15] Și se
mirau Iudeii, zicând: «Cum
știe acesta carte, deși nu
a învățat?». [16] Le răspunse
Isus: «Invățătura mea nu
este a mea, ci a acelui ce
m'a trimis pe mine. [17] De
va voi cineva să facă voia
lui, va cunoaște dacă în-
vățătura mea este dela
Dumnezeu, sau dacă eu
dela mine grăiesc. [18] Cel
ce grăiește dela sine, mă-
rirea sa o caută; iar cel ce
caută mărirea celui ce l-a
trimis pe el, acesta adevă-

---

sau cuște, ca să-și aducă aminte de cei 40 de ani când, în drum spre Palestina, părinții lor locuiau numai în corturi. Sărbătoarea Corturilor (cuștelor) era una din cele mai mari.

3. Vezi nota dela Matei 12, 46.

6. Rudele îl sfătuiră să s'arate lumii, fiindcă oamenii în deobște, caută lauda altora. Isus le zice însă că nu caută lauda acestei lumi, ci va veni vremea când îl va preamări Tatăl său ceresc.

8. N'a voit să meargă la începutul sărbătorii, ci mai târziu și singur.

rul spune și nedreptate nu
este într'însul. 19 Oare nu
Moise v'a dat vouă legea?
Și nimeni din voi nu ține
legea. 20 Pentru ce căutați
să mă omorîți?». Răspun-
se gloata si zise: «Ai drac.
Cine caută să te omoa-
re?». 21 Isus a luat cuvân-
tul și le-a zis: «Un lucru
am făcut, și toți vă mi-
rați. 22 Pentrucă Moise v'a
dat tăierea împrejur (nu
că dela Moise este, ci dela
patriarhi) și voi în zi
de sâmbătă tăiați împre-
jur pe om. 23 Dacă prime-
ște omul tăierea împrejur
sâmbăta, ca să nu se stri-
ce legea lui Moise, pe mi-
ne de ce vă mâniați c'am
făcut sănătos un om în-
treg sâmbăta? 24 Nu jude-
cați după înfățișare, ci
judecați judecată dreap-
tă».
25 Deci ziceau unii din
Ierusalim: «Oare nu ace-
sta este pe care caută să-l
omoare? 26 Și iată vorbe-
ște pe față, si ei nu-i zic
nimic. Nu cumva cu ade-
vărat au cunoscut condu-
cătorii poporului că ace-
sta este Cristos? 27 Dar pe
acesta îl știm de unde
este; Cristos însă când
va veni, nimeni nu va ști
de unde este». 28 Deci stri-
ga Isus în templu, învă-
țând și zicând: «Și pe
mine mă știți, și de unde
sunt, știți. Și eu dela mine
n'am venit, dar adevărat
este cel ce m'a trimis, pe
care voi nu-l știți. 29 Eu îl
știu, căci dela el sunt, și
el m'a trimis pe mine».
30 Atunci căutau să-l
prindă, dar nimeni nu pu-
se mâna pe el, căci nu-i
venise încă ceasul. 31 Iar
mulți din popor crezură
într'însul și ziceau: «Cri-
stos, când va veni, oare
mai multe minuni va face
decât acelea pe care le fa-
ce acesta?». 32 Fariseii au-
ziră gloata spunând ace-
stea despre el; și trimise-
ră arhiereii și fariseii a-
prozi, ca să-l prindă. 33 Iar
Isus le zise: «Puțin timp
mai sunt cu voi, și mă duc

---

21. Le amintește vindecarea paraliticului, despre care s'a scris la 5, 9 și mai departe.

27. Din cetirea sfintei Scripturi, în care se vorbește și de nașterea din vecie a Fiului din Tatăl și de nașterea lui trupească, Evreii își făcuseră credință că Mântuitorul va apărea pe pământ pe neașteptate, fără să i se cunoască părinții.

30. Dumnezeu hotărîse ceasul patimii și al morții Mântuitorului. In zadar ar fi voit vrăjmașii să pună mâna pe el mai înainte de hotărîrea dumnezeiască.

la cel ce m'a trimis. 34 Mă
veţi căuta şi nu mă veţi
afla; şi unde sunt eu, voi
nu puteţi veni». 35 Deci zi-
seră Iudeii unii către al-
ţii: «Unde se va duce ace-
sta, de nu-l vom afla?
Oare se va duce la cei
împrăştiaţi printre păgâ-
ni şi va învăţa pe păgâni?
36 Ce însemnează cuvântul
acesta ce l-a spus: Mă
veţi căuta şi nu mă veţi
afla; şi unde sunt eu, voi
nu puteţi veni?».

Isus, apa vieţii

37 Iar în ziua cea din
urmă, care este ziua cea
mare a sărbătorii, sta Isus
şi striga, zicând: «Dacă
cuiva îi e sete să vie la
mine şi să bea. 38 Cine cre-
de în mine, cum zice
Scriptura, râuri de apă
vie vor curge din sânul
lui». 39 Iar aceasta o zicea
despre Duhul ce aveau să-l
primească cei ce credeau
într'însul; căci Duhul nu
fusese încă dat, pentrucă
Isus încă nu fusese prea-
mărit.

Iudeii caută să prindă pe Isus

40 Deci unii din mulţime
auzind aceste cuvinte, zi-
ceau: «Acesta este cu
adevărat prorocul». 41 Al-
ţii ziceau: «Acesta este
Cristos». Iar alţii ziceau:
«Poate să vină Cristos
din Galileea? 42 Nu zice
Scriptura că din neamul
lui David şi din oraşul Be-
tleem, unde era David, va
veni Cristos?». 43 Se făcu
deci desbinare în popor
pentru el. 44 Iar unii din
ei voiau să-l prindă, dar
nimeni n'a pus mâna pe
el.

45 Deci se întoarseră
slugile la mai marii preo-
ţilor şi la farisei, cari le
ziseră: «Pentru ce nu l-aţi
adus?». 46 Răspunseră slu-
gile: «Niciodată n'a vorbit
vreun om ca omul acesta».
47 Iar fariseii le ziseră:
«Nu cumva şi pe voi v'a
amăgit? 48 Oare cineva din
conducătorii poporului

---

35. Aceştia sunt Iudeii împrăştiaţi printre alte neamuri păgâne.

37. *In ziua cea din urmă...* a sărbătorii Corturilor, un levit se ducea de lua apă din Siloe (vezi nota la 9, 7) într'o cană de aur şi se vărsa apa aceasta în templu pe jertfă, în amintirea minunii lui Moise când făcu să ţâşnească apa din stânca de pe Sinai. Fără îndoială la acest obiceiu, la această apă şi la această fântână se gândeşte Mântuitorul când zice: De înse-tează cineva ş. a.

crezut-a într'însul, sau
din farisei? [49] Dar gloata
aceasta, care nu ştie le-
gea, blestemată este». [50] Le
zise Nicodim, cel care ve-
nise noaptea la Isus şi ca-
re era unul dintre ei:
[51] «Oare legea noastră
osândeşte un om, de nu-l
va asculta mai înainte şi
de nu va şti ce a făcut?».
[52] Ei răspunseră şi-i zise-
ră: «Nu cumva şi tu eşti
Galileean? Cercetează
Scripturile şi vezi că din
Galileea nu se ridică pro-
roc». [53] Şi s'au întors fie-
care la casa sa.

CAPUL 8.

Femeia prinsă în păcat

[1] Iar Isus se duse pe
muntele Măslinilor. [2] Şi
dis-de- dimineaţă veni iar
în templu, şi tot poporul
veni la el, şi el şezând, îl
învăţa. [3] Atunci îi aduse-
ră cărturarii şi fariseii o
femeie prinsă în preacur-
vie, şi punând-o în mij-
loc, [4] ziseră lui Isus: «In-
văţătorule, pe femeia a-
ceasta am prinş-o acum
în preacurvie. [5] Iar în le-
ge Moise ne-a poruncit
ca pe unele ca acestea să
le ucidem cu pietre. Dar
tu ce zici?». [6] Şi ziceau
acestea, ispitindu-l, ca să-l
poată învinui. Iar Isus,
plecându-se jos, scria cu
degetul pe pământ. [7] Şi
cum nu încetau să-l în-
trebe, se ridică şi le zise:
«Cine dintre voi e fără pă-
cat, s'arunce cel dintâi
piatra asupra ei». [8] Şi ia-
răşi plecându-se, scria pe
pământ. [9] Dar ei, auzind
acestea, ieşiră unul după
altul, începând dela cei
mai bătrâni; şi rămase
Isus singur şi femeia, care
stătea în mijloc. [10] Şi ri-
dicându-se Isus, îi zise:
«Femeie, unde sunt cei ce
te învinuiau? Nimeni nu
te-a osândit?». [11] Iar ea
răspunse: «Nimeni, Doam-
ne». Şi Isus îi zise: «Nici
eu nu te voiu osândi.

---

52. *Din Galileea nu se ridică proroc*... Fariseii, plini de ură cum erau împotriva lui Cristos, spun o minciună. Din Galileea este prorocul Nahum, Iona şi Malahia.

3. *Preacurveşte,* cuvânt vechiu, ce însemmnează păcatul femeii măritate sau, cum zic azi, *adulter*.

6. Ce scria, n'a voit să ne spună Evanghelistul şi nici sfinţii Părinţi nu sunt de una şi aceeaşi părere. Sfântul Ieronim crede că Isus scria păcatele învinuitorilor; alţii, că scria vreo vorbă din Scriptură, ca să ruşineze pe farisei; iar alţii spun că scria aceleaşi cuvinte ce le spuse mai pe urmă: Care este fără păcat din voi.

Du-te şi să nu mai păcă-
tuieşti».

Isus, lumina lumii

[12] Deci iar le vorbi lor
Isus, zicând: «Eu sunt lu-
mina lumii: cel ce mă ur-
mează pe mine, nu umblă
în întuneric, ci va avea
lumina vieţii». [13] Iar fari-
seii îi ziseră: «Tu îţi dai
singur mărturie: mărtu-
ria ta nu este adevărată».
[14] Răspunse Isus şi le zi-
se: «Deşi eu mărturisesc
despre mine însumi, ade-
vărată este mărturia mea,
căci ştiu de unde am ve-
nit şi unde mă duc; iar
voi nu ştiţi de unde vin şi
unde mă duc. [15] Voi jude-
caţi după trup; eu nu ju-
dec pe nimeni; [16] şi dacă
judec eu, judecata mea
adevărată este, căci nu
sunt singur, ci eu şi Ta-
tăl care m'a trimis. [17] Iar
în legea voastră este scris
că mărturia a doi oameni
este adevărată. [18] Eu sunt
cel ce mărturisesc pentru
mine însumi, şi mărturi-
seşte pentru mine şi Tatăl
care m'a trimis». [19] Deci îi
ziseră: «Unde este Tatăl
tău?». Răspunse Isus:
«Nici pe mine nu mă ştiţi,
nici pe Tatăl meu. De
m'aţi şti pe mine, aţi şti
şi pe Tatăl meu». [20] Ace-
ste cuvinte le spuse Isus
lângă vistierie, pe când în-
văţa în templu; şi nimeni
nu puse mâna pe el, pen-
trucă încă nu-i venise
ceasul lui.
[21] Apoi din nou le vor-
bi Isus: «Eu mă duc,
şi mă veţi căuta, şi în
păcatul vostru veţi mu-
ri. Unde mă duc eu, voi
nu puteţi veni». [22] Deci zi-
ceau Iudeii: «Nu cumva
se va ucide singur, de zi-
ce: Unde mă duc eu, voi
nu puteţi veni?». [23] Şi Isus
le zise: «Voi sunteţi de
jos, eu sunt de sus. Voi
din lumea aceasta sun-
teţi, eu nu sunt din lumea
aceasta. [24] Pentru aceea
v'am spus că veţi muri în

---

12. Sărbătoarea corturilor, sau a cuştelor, ce se ţinea atunci, amintea Evreilor rămânerea părinţilor lor în pustiu; se săbătorea atunci şi minunea izvorului minunat (Num. 20, 11), a stâlpului de foc (Ieşirea 14, 50), se făceau reprezentaţii. Isus se foloseşte de acestea ca să-i facă să priceapă mai bine că este lumina adevărată, care arată oamenilor calea.

19. Isus le-a arătat cine este Tatăl său. Evreii se fac că n'au înţeles şi cer o mărturie mai lămurită, ca să-l poată învinui.

24. Le proroceşte că pentru răutatea şi îndărătnicia lor îi va pedepsi Dumnezeu.

păcatele voastre: căci de
nu veţi crede că eu sunt,
veţi muri în păcatul vo-
stru». 25 Iar ei ziseră: «Tu
cine eşti?». Le răspunse
Isus: «Ceea ce vă spun
dela început că sunt.
26 Multe am despre voi
de zis şi de judecat;
dar cel ce m'a trimis
pe mine, adevărat este,
şi eu cele ce le-am auzit
dela el, acestea le vestesc
lumii». 27 Şi nu înţele-
seră că le grăia de Tatăl.
28 Deci le zise Isus:
«Când veţi înălţa pe Fiul
omului, atunci veţi cunoa-
şte că eu sunt, şi dela
mine însumi nu fac nimic,
ci precum m'a învăţat Ta-
tăl, aşa grăiesc. 29 Şi cel
ce m'a trimis, cu mine
este şi nu m'a lăsat sin-
gur, pentrucă cele ce-i
plac lui, le fac pururea».

Adevărata libertate

30 La aceste cuvinte mulţi
crezură în el. 31 Deci zi-
se Isus Iudeilor cari cre-
zuse în el: «De veţi ră-
mânea în cuvântul meu,
cu adevărat ucenicii mei
veţi fi, 32 şi veţi cunoaşte
adevărul, şi adevărul vă
va face liberi». 33 Ii ră-
spunseră: «Fiii lui Avram
suntem şi niciodată n'am
fost robii nimănui. Cum
zici: Veţi fi liberi?».
34 Le răspunse Isus: «Ade-
văr, adevăr zic vouă: Tot
cel ce face păcat, robul
păcatului este. 35 Robul nu
rămâne în casă de-a pu-
ruri, dar fiul rămâne pu-
rurea. 36 Deci decă Fiul vă
face liberi, cu adevărat li-
beri veţi fi. 37 Ştiu că fiii
lui Avram sunteţi, dar
căutaţi să mă ucideţi,
pentrucă nu pătrunde în
voi cuvântul meu. 38 Eu
vorbesc ce am văzut la
Tatăl meu, şi voi faceţi ce
aţi auzit la tatăl vostru».
39 Ii răspunseră şi-i ziseră:
«Tatăl nostru este A-
vram». Le zise Isus: «Da-

---

25. Aceste cuvinte s'au tălmăcit în mai multe feluri. Cei ce se ţin de *Vulgata* latinească, traduc aşa: Eu sunt începutul a toate, adică făcătorul şi începutul tuturor lucrurilor. Cei ce urmează *greaca* traduc: Sunt ceeace v'am spus dela început, sau: sunt în adevăr ceea ce vă spun că sunt, lumina lumii. (Vigouroux).

28. Aici vorbeşte de răstignirea sa.

35. Evreii erau în casa lui Dumnezeu, dar fiindcă nu voiesc să primească şi să creadă în Fiul lui Dumnezeu, sunt robii păcatului şi-i va alunga, pentrucă numai Isus ne poate scăpa de păcat şi ne poate face liberi cu adevărat.

că sunteţi fiii lui Avram,
faceţi faptele lui Avram.
40 Iar acum căutaţi să mă
ucideţi pe mine, om care
v'am grăit adevărul ce
l-am auzit dela Dumne-
zeu; Avram n'a făcut-o
aceasta. 41 Voi faceţi fap-
tele tatălui vostru». Deci
îi ziseră: «Noi nu suntem
născuţi din desfrânare, un
tată avem, pe Dumnezeu».
42 Iar Isus le zise: «De ar
fi Dumnezeu Tatăl vostru,
m'aţi iubi pe mine, căci
eu dela Dumnezeu am
ieşit şi am venit; şi n'am
venit dela mine însumi, ci
el m'a trimis. 43 Pentru ce
nu înţelegeţi graiul meu?
Pentrucă nu puteţi ascul-
ta cuvântul meu. 44 Voi
aveţi pe diavol de tată şi
poftele tatălui vostru vo-
iţi să le faceţi. El a fost
ucigaş dela început şi n'a
rămas întru adevăr, pen-
trucă nu este adevăr în-
tr'însul. Când spune min-
ciună din ale sale grăie-
şte, pentrucă mincinos
este şi tatăl minciunii.
45 Iar pe mine, pentrucă
vă spun adevărul, nu mă
credeţi. 46 Cine din voi mă
va învinui de păcat? Da-
că vă spun adevărul, pen-
tru ce nu mă credeţi?
47 Cel ce este dela Dumne-
zeu, cuvintele lui Dumne-
zeu le ascultă. Pentru
aceasta voi nu le ascultaţi,
pentrucă nu sunteţi dela
Dumnezeu». 48 Ii răspun-
seră deci Iudeii şi-i zise-
ră: «Oare nu zicem noi
bine că tu eşti Samari-
tean şi ai diavol?» 49 Ră-
spunse Isus: «Eu diavol
n'am, ci cinstesc pe Tatăl
meu, şi voi mă necinstiţi
pe mine. 50 Iar eu nu caut
mărirea mea: este cine să
o caute şi să judece. 51 Ade-
văr, adevăr grăiesc vouă:
De va păzi cineva cuvântul
meu, nu va vedea moar-
tea în veci». 52 Ii ziseră
atunci Iudeii: «Acum ve-
dem că ai diavol. Avram
a murit, şi prorocii; şi tu
zici: De va păzi cineva

---

41. Suntem cu adevărat fiii lui Avram şi după duh, căci nu suntem ca păgânii cari se închină la mulţi zei. Noi ne închinăm, ca Avram, unui singur Dumnezeu, pe care îl numim Tatăl nostru. Oricine ştie că în sfânta Scriptură idolatrii se numesc curvari, pentrucă, părăsind pe Dumnezeul cel adevărat, cinsteau mulţi zei mincinoşi.

44. Cel ce n'ascultă pe Dumnezeu şi i se împotriveşte, face ce a făcut diavolul, *care a fost ucigaş dela început,* ispitind pe Adam să cadă în păcat.

48. *Eşti Samaritean...* Cuvânt de batjocură, căci Samaritenii erau schismatici şi duşmanii Evreilor.

cuvântul meu, nu va gu-
sta moartea în veci. 53 Nu
cumva ești tu mai mare
decât părintele nostru A-
vram, care a murit? Și
au murit și prorocii; ci-
ne crezi că ești tu?» 54 Ră-
spunse Isus: «De mă prea-
măresc eu pe mine însu-
mi, mărirea mea nimic nu
este; este Tatăl meu ca-
re mă mărește, de care
voi ziceți că Dumnezeul
vostru este. 55 Și nu l-ați
cunoscut, iar eu îl cunosc;
și de voi zice că nu-l știu,
voiu fi asemenea vouă,
mincinos. Dar îl cunosc și
cuvântul lui îl păzesc.
56 Avram, tatăl vostru, a
săltat de bucurie, ca să
vadă ziua mea: a văzut-o
și s'a bucurat». 57 Ii ziseră
atunci Iudeii: «Nu ai în-
că cincizeci de ani și
ai văzut pe Avram?».
58 Le zise Isus: «Adevăr,
adevăr grăiesc vouă: îna-
inte de a fi fost Avram,
sunt eu». 59 Luară atunci
pietre, ca s'arunce într'în-
sul; dar Isus s'ascunse și
ieși din templu.

CAPUL 9.

Vindecarea orbului din naștere

1 Pe când trecea Isus
văzu un om orb din naș-
tere; 2 și-l întrebară uce-
nicii: «Invățătorule, cine
a păcătuit: acesta sau pă-
rinții lui, de s'a născut
orb?». 3 Răspunse Isus:
«Nici acesta n'a păcătuit,
nici părinții lui, ci ca să
se arate lucrările lui Dum-
nezeu în el. 4 Trebuie să
fac lucrările celui ce m'a
trimis până este ziuă; vi-
ne noaptea când nimeni
nu poate să lucreze. 5 Cât
sunt în lume, sunt lumi-
na lumii». 6 Acestea zi-
când, scuipă jos și făcu ti-
nă din scuipat și unse
cu tină ochii orbului 7 și-i
zise: «Du-te de te spală
în scăldătoarea Siloe» (ce
se tălmăcește Trimisul).
Deci se duse și se spălă și
veni văzând. 8 Iar vecinii

---

58. Evreii vorbeau de Cristos ca om. Mântuitorul le răspunde că este și Dumnezeu fără început, deci cu mult mai înainte de Avram.

3. Toate boalele sunt ca o pedeapsă a păcatului strămoșesc. Dar că o anumită boală este îndeosebi o pedeapsă a lui Dumnezeu, nu se poate zice decât atunci când sunt dovezi lămurite.

7. Apa izvorului Siloe, din care se făcea această scăldătoare, era în limba prorocilor figura Mântuitorului; și numele său, care însemnează *Trimis,* ne amintește de acela pe care cu același nume îl făgădui și-l proroci patriarhul Iacob.

şi cei ce-l văzuse mai îna-
inte că era cerşetor, zi-
ceau: «Oare nu acesta
este cel ce şedea şi cer-
şea?» Unii ziceau: «Acesta
este». 9 Iar alţii: «Nu, dar
seamănă cu dânsul». Dar
el zicea: «Eu sunt». 10 Deci
îl întrebară: «Cum ţi s'au
deschis ochii?» 11 El răs-
punse: «Omul acela, ca-
re se numeşte Isus, a fă-
cut tină şi mi-a uns ochii
şi mi-a zis: Du-te la scăl-
dătoarea Siloe şi te spa-
lă. M'am dus, m'am spă-
lat şi văd». 12 Şi-l între-
bară: «Unde este acela?».
Le răspunse: «Nu ştiu».
13 Atunci aduseră la fari-
sei pe acela care fusese
orb. 14 Şi era sâmbătă
când făcu Isus tină şi-i
deschise ochii. 15 Deci îl
întrebară iarăşi şi fariseii
cum văzuse. Iar el zise:
«Tină mi-a pus pe ochi,
şi m'am spălat şi văd».
16 Deci ziseră unii din fa-
risei: «Nu este acest om
dela Dumnezeu, pentrucă
nu păzeşte sâmbăta». Iar
alţii ziceau: «Cum poate
un om păcătos să facă
semne ca acestea?» Şi era
desbinare între ei. 17 Deci
ziseră iarăşi orbului: «Tu
ce zici de acela care ţi-a
deschis ochii?». Iar el zi-
se: «E un proroc».
18 Dar Iudeii nu-l cre-
zură că fusese orb şi şi-a
căpătat vederea, până nu
chemară pe părinţii ce-
lui ce vedea, 19 şi-i între-
bară, zicând: «Acesta
este fiul vostru, despre
care ziceţi că s'a nă-
scut orb? Cum dar vede
acum?» 20 Le răspunseră
părinţii lui şi ziseră:
«Ştim că acesta este fiul
nostru şi că s'a născut
orb. 21 Dar cum vede a-
cum, nu ştim, sau cine i-a
deschis ochii, noi nu ştim;
întrebaţi-l pe el: e om în
vârstă, vorbească el de si-
ne».
22 Acestea le spuseră
părinţii lui, pentrucă se
temeau de Iudei; că ho-
tărîse Iudeii de va măr-
turisi cineva că el este
Cristos, să se dea afară
din sinagogă. 23 Pentru
aceea ziseră părinţii lui:
«Este în vârstă; întreba-
ţi-l pe el». 24 Deci chema-
ră a doua oară pe omul

---

22. Se dădeau afară din sinagogă, adică se excomunicau, numai cei vinovaţi de fărădelegi mari.

24. Acesta era aproape un jurământ de a sili pe cineva să spună adevărul. Aici mai însemnează să spună aşa cum cred fariseii: noi ştim că omul acesta păcătos este.

care fusese orb, şi-i zise-
ră: «Dă mărire lui Dum-
nezeu; noi ştim că omul
acesta păcătos este». 25 Iar
el le zise: «De este păcă-
tos, nu ştiu; una ştiu: că
eram orb şi acum văd».
26 Deci îl întrebară: «Ce
ţi-a făcut? Cum ţi-a de-
schis ochii?» 27 Le ră-
spunse: «Acum v'am spus,
şi aţi auzit. Pentru ce vo-
iţi să mai auziţi odată?
Nu cumva şi voi voiţi să
vă faceţi ucenicii lui?»
28 Il ocărîră atunci şi-i zi-
seră: «Fii tu ucenicul lui,
noi suntem ucenicii lui
Moise: 29 Noi ştim că lui
Moise i-a vorbit Dumne-
zeu, dar acesta nu ştim
de unde este». 30 Răspunse
omul acela şi le zise: «A-
ceasta tocmai este de mi-
rare că voi nu ştiţi de un-
de este, şi el mi-a deschis
ochii! 31 Şi ştim că pe pă-
cătoşi Dumnezeu nu-i a-
scultă, ci de este cineva
cinstitor de Dumnezeu şi
face voia lui, pe acesta îl
ascultă. 32 De când lumea
nu s'a auzit c'a deschis
cineva ochii unui orb din
naştere. 33 De n'ar fi ace-
sta dela Dumnezeu, n'ar
fi putut face nimic». 34 Ră-
spunseră şi-i ziseră: «In
păcate te-ai născut tot,
şi tu ne înveţi pe noi?»
Şi-l dădură afară.
35 Auzi Isus că l-au dat
afară, şi găsindu-l, l-a în-
trebat; «Crezi tu în Fiul
lui Dumnezeu?» 36 Ră-
spunse el şi zise: «Cine
este, Doamne, ca să cred
într'însul?» 37 Şi-i zise Isus:
«L-ai şi văzut, şi cel ce
vorbeşte cu tine, acela
este». 38 Iar el zise: «Cred,
Doamne». Şi aruncându-
se la pământ, i se închină.
39 Şi Isus zise: «Spre ju-
decată am venit eu în lu-
mea aceasta; ca cei ce nu
văd, să vadă; şi cei ce
văd, să fie orbi». 40 Şi au-
ziră unii din fariseii cari
erau cu el, şi-i ziseră:
«Oare şi noi suntem or-
bi?». 41 Le zise lor Isus:
«De aţi fi orbi, n'aţi avea
păcat; acuma însă ziceţi:
Noi vedem! Pentru acea-
sta păcatul vostru rămâ-
ne».

---

38. Până acuma credea că Isus este numai un proroc trimis de Dumnezeu. Auzind însă dela el că este Fiul lui Dumnezeu, crede, şi-şi arată credinţa, închinându-i-se ca lui Dumnezeu.

39. Judecata aceasta este alegerea celor credincioşi dintre cei necredincioşi şi chemarea păgânilor (cei ce nu văd) la credinţă, precum şi osânda Evreilor necredincioşi (să fie orbi).

CAPUL 10.

Păstorul cel bun

1 «Adevăr, adevăr zic
vouă: cine nu intră pe
uşă în staulul oilor, ci sa-
re pe aiurea, hoţ este şi
tâlhar. 2 Iar cine intră pe
uşă, păstorul oilor este.
3 Acestuia portarul îi de-
schide, şi oile ascultă gla-
sul lui, şi el pe ale sale
le chiamă pe nume şi le
scoate afară. 4 Şi când
scoate oile sale, merge în
fruntea lor, şi oile merg
după el, căci îi cunosc
glasul. 5 Iar după străin
nu merg, ci fug de el,
pentrucă nu cunosc gla-
sul străinilor». 6 Această
pildă le spuse lor Isus, dar
ei nu înţeleseră despre ce
le vorbea.
7 Deci iarăşi le zise
Isus: «Adevăr, adevăr
zic vouă: Eu sunt uşa oi-
lor. 8 Toţi câţi au venit
înainte de mine, hoţi sunt
şi tâlhari, şi nu i-au a-
scultat oile. 9 Eu sunt uşa;
prin mine de va intra ci-
neva, se va mântuì; şi va
intra şi va ieşi şi păşune
va găsi. 10 Hoţul nu vine
decât să fure şi să înjun-
ghie şi să piardă. Eu am
venit, ca să aibă viaţă,
şi s'o aibă din belşug. 11 Eu
sunt păstorul cel bun. Pă-
storul cel bun sufletul şi-l
dă pentru oile sale. 12 Iar
năimitul şi care nu este
păstor, şi ale cărui oi nu
sunt ale lui, vede lupul
venind şi lasă oile şi fuge;
şi lupul răpeşte şi risipe-
şte oile. 13 Iar năimitul
fuge, pentrucă năimit este
şi nu-i pasă de oi.
14 Eu sunt păstorul cel
bun şi cunosc pe ale mele,
şi ale mele mă cunosc pe
mine. 15 Precum mă cunoa-
şte pe mine Tatăl, şi eu
cunosc pe Tatăl; şi viaţa
mea o dau pentru oile me-
le. 16 Şi alte oi mai am ca-

---

1. *Staulul* este în Răsărit, de obiceiu, un loc sub cerùl deschis şi împrejmuit de o îngrăditură făcută la întâmplare din pietre ori din un gard de pari. Acolo se'nchid oile noaptea. Păstorul intră pe poartă cu oile sale, dar hoţul, ca să intre, sare peste zid sau peste gard.

8. Aci e vorba, fără îndoială, de fariseii şi învăţătorii legii, cari se făceau conducătorii poporului Evreesc.

10. Insemnează viaţa veşnică, ce Isus a adus-o cu îmbelşugare.

11. Păstorul cel bun, despre care de atâtea ori au vorbit prorocii. Păstor şi nu numai păzitorul oilor, ci Domnul lor.

12. *Năimitul* este acela care e tocmit cu plată ca să pască oile.

16. Isus vorbeşte atât de Evreii cari nu voiau să-l cunoască

re nu sunt din staulul ace-
sta; şi pe acelea trebuie
să le aduc, şi glasul meu
îl vor asculta, şi va fi o
singură turmă şi un sin-
gur păstor. 17 Pentru acea-
sta mă iubeşte Tatăl, pen-
trucă eu îmi dau viaţa
ca iarăşi să o iau. 18 Ni-
meni nu mi-o ia, ci eu o
dau dela mine; şi putere
am să o pun şi putere am
iarăşi să o iau. Această
poruncă am primit-o de-
la Tatăl meu». 19 Iarăşi se
făcu desbinare între Iudei
pentru cuvintele acestea.
20 Şi ziceau mulţi din ei:
«Are drac, şi-a ieşit din
minţi; pentru ce îl ascul-
taţi?» 21 Alţii ziceau: «A-
ceste cuvinte nu sunt ale
unui îndrăcit; oare poate
un diavol să deschidă
ochii orbilor?».

Isus la sărbătoarea Innoirilor

22 Şi se ţinea atunci săr-
bătoarea Târnosirii Tem-
plului în Ierusalim, şi era
iarnă. 23 Şi umbla Isus în
templu în pridvorul lui
Solomon. 24 Deci îl încon-
jurară Iudeii, şi-i ziseră:
«Până când ne chinuieşti
sufletele? De eşti tu Cri-
stos, spune-ne-o pe faţă».
25 Le răspunse Isus: «V'am
spus-o, şi nu credeţi: fap-
tele pe care le fac eu în
numele Tatălui meu, ace-
stea mărturisesc de mine.
26 Dar voi nu credeţi, pen-
trucă nu sunteţi din oile
mele. 27 Oile mele ascultă
glasul meu, şi eu le cu-
nosc pe ele şi ele vin du-
pă mine. 28 Şi eu le dau
viaţa veşnică, şi nu vor
pieri în veci şi nimeni nu
le va răpi din mâna mea.
29 Tatăl meu, care mi le-a
dat, mai mare decât toţi
este; şi nimeni nu poate
să le răpească din mâna
Tatălui meu. 30 Eu şi Ta-
tăl meu una suntem».
31 Iudeii au luat atunci

---

ca Mântuitor, cât şi de popoarele păgâne care vor intra în Biserica sa.

22. *Sărbătoarea aceasta* cădea iarna şi ţinea opt zile. Se prăznuia curăţirea şi înnoirea templului ce o făcu Iuda Macabeul, care bătu pe Antioh, regele Siriei, dărâmă idolul pus de acesta în templu şi-l curăţi şi-l sfinţi din nou. Aceste fapte măreţe se întâmplară în anul 164 înainte de Cristos.

28. Numai creştinii aceia sunt ai lui Cristos, cari ascultă glasul lui şi se duc după El, îl iubesc şi-i ţin poruncile, şi numai ei vor primi viaţa veşnică. Evreii nu iubeau şi nu ascultau pe Isus. De aceea nu erau oile lui.

30. Dacă Cristos e una cu Tatăl, are aceeaşi putere ca şi Tatăl. Deci, precum nimeni nu poate să răpească oile din

pietre, ca să-l ucidă. [32] Le
răspunse Isus: «Multe
fapte bune v'am arătat
vouă dela Tatăl meu; pen-
tru care faptă din acestea
voiţi să aruncaţi cu pietre
în mine?». [33] Ii răspunseră
Iudeii: «Pentru faptă bu-
nă nu te ucidem noi cu
pietre, ci pentru hulă şi
pentrucă tu, om fiind, te
faci pe tine Dumnezeu».
[34] Le răspunse lor Isus:
«Dar nu este scris în le-
gea voastră: Eu am zis:
Sunteţi dumnezei? [35] Dacă
legea i-a numit dumnezei
pe aceia către cari s'a făcut
cuvântul lui Dumnezeu,
— şi nu poate să se stri-
ce Scriptura, — [36] mie, pe
care Tatăl m'a sfinţit şi
m'a trimis în lume, voi
îmi ziceţi: Huleşti, pen-
trucă am spus: Sunt Fiul
lui Dumnezeu? [37] De nu
fac faptele Tatălui meu,
să nu mă credeţi. [38] Iar de
le fac, deşi nu voiţi să
credeţi în mine, credeţi
faptelor, ca să cunoaşteţi
şi să credeţi că Tatăl este
în mine, şi eu în Tatăl».
[39] Căutară iarăşi să-l
prindă, dar el scăpă din
mâinile lor. [40] Şi se duse
iarăşi dincolo de Iordan,
în locul unde botezase în-
tâi Ioan, şi rămase acolo.
[41] Şi mulţi veneau la el şi
ziceau: «Ioan n'a făcut
nici o minune, dar toate
câte le-a spus despre ace-
sta, adevărate erau». [42] Şi
acolo mulţi crezură în el.

CAPUL 11.

Invierea lui Lazăr

[1] Şi era bolnav un oa-
recare Lazăr din Betania,
satul Mariei şi al Martei,
sora ei. [2] Maria era aceea
care unse pe Domnul cu
mir şi-i şterse picioarele
cu părul capului ei, al că-
rui frate Lazăr era bol-
nav. [3] Deci trimiseră su-
rorile vorbă la Isus, zi-
cându-i: «Doamne, iată,
acela pe care îl iubeşti
este bolnav». [4] Iar Isus
auzind acestea, a zis:
«Această boală nu este
spre moarte, ci pentru
mărirea lui Dumnezeu,

---

mâna Tatălui, tot aşa nici dintr'a Fiului. *Una* arată aceeaşi fire; *suntem* arată persoane deosebite.

34. Aceste cuvinte sunt din psalmul 81, 6 şi sunt despre judecătorii lui Israil aleşi de Dumnezeu, ca să judece în numele lui. Zice Isus că aceste cuvinte erau scrise în lege, fiindcă cu numele de *lege* se înţelege adesea tot ce numim *Vechiul Testament.*

1. Vezi nota dela Matei 14, 3.

pentru ca prin ea Fiul
lui Dumnezeu să se prea-
mărească». 5 Şi iubea Isus
pe Marta şi pe sora ei
Maria şi pe Lazăr. 6 Deci
când auzi că este bolnav,
mai rămase în locul un-
de era încă două zile. 7 Şi
după aceea zise ucenicilor
săi: «Să mergem iar în
Iudeea». 8 Ii ziseră uceni-
cii: «Invăţătorule, adi-
neaori căutau Iudeii să
te ucidă cu pietre şi iar
mergi acolo?». 9 Răspun-
se Isus: «Oare nu două-
sprezece ceasuri sunt în
zi? De umblă cineva ziua,
nu se poticneşte pentrucă
vede lumina lumii ace-
steia; 10 dar de umblă
noaptea, se poticneşte,
pentrucă n'are lumină în
el».

11 Acestea le vorbi şi
după aceea le zise: «La-
zăr, prietenul nostru,
doarme; dar mă duc să-l
trezesc din somn». 12 Şi-i
ziseră ucenicii: «Doamne,
dacă doarme, se va vin-
deca». 13 Isus vorbise de
moartea lui, iar ei crezu-
ră că de odihna somnului
le vorbea. 14 Deci le zise
Isus atunci lămurit: «La-
zăr a murit; 15 şi mă bu-
cur pentru voi că n'am
fost acolo, ca să credeţi.
Dar să mergem la el».
16 Zise atunci Toma, care
se numeşte Geamăn, ce-
lorlalţi ucenici: «Să mer-
gem şi noi şi să murim
cu el». 17 Veni deci Isus
şi-l găsi (pe Lazăr) de pa-
tru zile pus în mormânt.

18 Şi era Betania departe
de Ierusalim ca la cinci-
sprezece stadii. 19 Şi mulţi
din Iudei venise la Marta
şi la Maria ca să le mân-
gâie pentru fratele lor.
20 Deci Marta, cum auzi că
vine Isus, îi ieşi înainte,
iar Maria şedea în casă.
21 Şi zise Marta lui Isus:
«Doamne, de ai fi fost
aici, fratele meu n'ar fi
murit! 22 Dar şi acum ştiu
că orice vei cere dela
Dumnezeu, îţi va da ţie

---

6. Isus nu se duse îndată, ci mai rămase două zile, pentru ca să se'ncredinţeze oricine de moartea lui Lazăr ş'apoi să lămurească cu atât mai mult minunea învierii lui.

9. Isus aseamănă viaţa cu ziua şi zice că, precum e hotărîtă lungimea zilei, tot aşa e hotărîtă viaţa care trebuie s'o trăiască el, şi deci nu se teme de uneltirile Iudeilor.

16. Apostolii, ştiind cu ce ură căutau Iudeii pe Isus la moarte, erau siguri că îndată ce-l vor vedea, vor pune mâna pe El şi-l vor ucide. Toma deci îndemnă pe ceilalţi Apostoli să nu părăsească pe învăţător, ci să meargă cu El, la nevoie şi la moarte.

Dumnezeu». 23 Ii zise Isus:
«Fratele tău va învia».
24 Ii zise Marta: «Ştiu că
va învia la înviere în ziua
de apoi». 25 Ii zise Isus:
«Eu sunt învierea şi via-
ţa; cel ce crede în mine,
chiar de va muri, va fi
viu; şi tot cel ce viază şi
crede în mine, nu va mu-
ri în veci. Crezi tu acea-
sta?». 27 Ii răspunse: «Da,
Doamne, eu cred că tu eşti
Cristos Fiul lui Dumne-
zeu, care ai venit în
lume». 28 Şi zicând ace-
stea, se duse şi chemă pe
Maria, sora sa, în taină,
zicând: «A venit Invăţă-
torul şi te chiamă». 29 Ma-
ria, cum auzi, se sculă în
grabă şi se duse la el;
30 căci încă nu intrase
Isus în sat, ci era tot în
locul unde îl întâmpinase
Marta. 31 Iar Iudeii cari
erau cu Maria în casă şi
o mângâiau, văzând că se
sculase în grabă şi ieşise,
merseră după dânsa, zi-
când: «Se duce la mor-
mânt, ca să plângă aco-
lo».
32 Deci Maria când a
ajuns unde era Isus şi l-a
văzut, căzu la picioarele
lui şi-i zise: «Doamne, de
ai fi fost aici, n'ar fi mu-
rit fratele meu». 33 Iar
Isus, când o văzu plân-
gând pe ea şi pe Iudeii
cari veniseră cu ea, se în-
fioră în duhul său şi se
turbură 34 şi întrebă: «Unde
l-aţi pus?». Ii răspunse-
ră: «Doamne, vino şi
vezi. 35 Şi lăcrimă Isus.
36 Deci ziseră Iudeii: «Iată
cum îl iubea!». 37 Iar unii
din ei vorbeau: «Nu putea
el, care a deschis ochii
orbului din naştere, să fa-
că şi pe acesta să nu moa-
ră?».
38 Deci Isus, înfiorân-
du-se iar în sine, mer-
se la mormânt, care era
o peşteră, şi o piatră ste-
tea la intrarea ei. 39 Zise
Isus: «Luaţi piatra». Ii
zise Marta, sora mortu-
lui: «Doamne, a început

---

33. Il cuprinse o durere vie, prin care s'arătă om adevărat şi-şi destăinui duioşia inimii sale, plină de compătimire pentru inimile oamenilor.

37. Oamenii aceştia răi vreau, cu cuvintele acestea, ori să pună la îndoială vindecarea orbului din naştere, ori să râdă de lacrimile lui Isus ca şi cum ar fi făţarnic. Cine a dat vedere unui orb, putea să vindece şi un bolnav; şi dacă nu putea, nici nu e de crezut că a dat vedere celui orb: iar dacă putea şi n'a voit, la ce slujesc acum lacrimile? Aceste amănunte însemnate de sfântul Evanghelist, ne dau de înţeles că nu se îndoia nimeni de moartea lui Lazăr.

să miroase, căci e de patru
zile». 40 Ii zise Isus: «Nu
ţi-am spus că de vei cre-
de, vei vedea mărirea lui
Dumnezeu?» 41 Atunci lua-
ră piatra. Iar Isus, ridi-
cându-şi ochii în sus, zi-
se: «Părinte, îţi mulţu-
mesc că m'ai ascultat.
42 Iar eu ştiam că pururea
mă asculţi, dar pentru
poporul care stă împrejur
am spus, ca să creadă că
tu m'ai trimis pe mine».
43 Zicând acestea, strigă cu
glas tare: «Lazăre, vino
afară». 44 Şi îndată ieşi
mortul legat la mâini şi
la picioare cu fâşii, şi fa-
ţa lui era înfăşurată c'o
mahramă. Le zise Isus:
«Deslegaţi-l şi-l lăsaţi să
meargă». 45 Atunci mulţi
din Iudeii, cari venise la
Maria şi la Marta şi vă-
zură ce făcuse Isus, cre-
zură într'însul. 46 Iar unii
din ei se duseră la farisei
şi le spuseră ce făcuse
Isus.

Sinedriul hotărăşte să omoare pe Isus

47 Deci adunară arhiereii
şi fariseii Sinedriul şi zi-
ceau: «Ce facem, căci
omul acesta multe mi-
nuni face? 48 Dacă îl lă-
săm aşa, toţi vor crede
într'însul, şi vor veni Ro-
manii şi vor nimici locul
şi neamul nostru».
49 Iar unul din ei, Caiafa,
fiind arhiereu în anul a-
cela, le zise: «Voi nu ştiţi
nimic, 50 nici nu vă gândiţi
că mai de folos este vouă
să moară un om pentru
popor decât să ne piară
tot neamul». 51 Iar acea-
sta nu dela sine o zise, ci
arhiereu fiind al anului
aceluia, proroci că Isus a-
vea să moară pentru
neam, 52 şi nu numai pen-
tru neamul acela, dar şi ca

---

44. Răsăritenii obişnuiau să înfăşure morţii cu fâşii albe şi aşa să-i îngroape.

48. Patima întunecă mintea şi ochii omului. Fariseii cunosc viaţa lui Isus, văd minunile ce nu le poate face niciun om cu puterile sale, şi cu toate acestea zic că Isus e primejdios pentru neamul evreesc! S'ar putea osândi un nevinovat pentru o astfel de teamă? Dar cuvintele acestea le desvălesc ura impotriva lui Isus. Evreii erau de mult sub stăpânirea Romanilor. Şi cu toate că aşteptau un Mântuitor puternic care să-i scape de jugul Romanilor, totuşi arhiereul acesta, fără să ştie, proroceşte ceea ce vor face Romanii in anul 70.

52. Aceştia sunt păgânii, căci erau risipiţi peste tot pământul şi-şi pierduseră până şi ideea dreaptă despre Dumnezeu. Domnul îi va aduna şi va face din ei şi din Evrei un singur popor.

să-i adune laolaltă pe fiii
lui Dumnezeu, cari erau
risipiţi. [53] Deci din ziua
aceea hotărîră să-l omoare.

Isus se duce din Ierusalim

[54] De aceea Isus nu mai
umbla pe faţă între Iudei,
ci se duse într'un ţinut
aproape de pustiu, într'o
cetate numită Efrem, şi acolo
stătea cu ucenicii săi.
[55] Şi erau aproape Paştile
Iudeilor, şi se duseră mulţi
la Ierusalim din ţinutul
acela înainte de Paşti, ca
să se curăţească. [56] Deci
căutau pe Isus şi ziceau
unii către alţii în templu:
«Ce vi se pare, credeţi că
nu va veni la sărbătoare?»
Iar arhiereii şi fariseii dăduseră
poruncă, că de va
şti cineva unde este, să
vestească, ca să-l prindă.

CAPUL 12.

Maria unge pe Isus *)

[1] Isus, cu şase zile înainte
de Paşti, veni în Betania
unde era Lazăr, cel
ce murise, şi pe care îl înviase.
[2] Şi-i pregătiră acolo
o cină; şi Marta slujea,
iar Lazăr era unul din cei
ce şedeau cu el la masă.
[3] Iar Maria luă o litră de
mir de nard de mare preţ
şi unse picioarele lui Isus
şi-i şterse picioarele cu
părul ei; şi se umplu casa
de mirosul mirului. [4] Atunci
zise unul din ucenicii
săi, Iuda Iscarioteanul
care avea să-l vândă:
[5] «Pentru ce nu s'a vândut
acest mir cu trei sute de
dinari şi banii să se fi dat
la săraci?». [6] Iar aceasta o
zise, nu pentru că-i păsa de
săraci, ci pentru că era
hoţ, şi având punga, lua
el din ce se punea în ea.
[7] Deci zise Isus: «Lăsaţi-o
să-l păstreze pentru ziua
îngropării mele. [8] Căci pe
săraci pururea îi aveţi cu
voi, dar pe mine nu mă
aveţi pururea». [9] O mare
mulţime de Iudei, aflând
că Isus era acolo, veniră
nu numai pentru Isus, ci

---

*) Matei 26, 6-13; Marcu 14, 3-9.
2. Este aceeaşi cină de care vorbeşte sfântul Matei 26, 6, şi sfântul Marcu 14, 3.
5. Dinarul era o monetă romană care făcea cât 80 de bani de ai noştri. Deci 300 de dinari sunt vreo 240 de lei de argint.
6. Oamenii cu dragoste către Cristos dădeau pomeni pentru întreţinerea lui. Iuda ţinea punga aceasta, adică era administratorul acestor bani.
7. Isus zice că femeia i-a uns trupul, însemnând prin

ca să vadă şi pe Lazăr, pe
care îl înviase din morţi.
[10] Iar arhiereii se hotărîră
să omoare şi pe Lazăr,
[11] căci din pricina lui mulţi
din Iudei se duceau dela
ei şi credeau în Isus.

Isus intră în Ierusalim *)

[12] Iar a doua zi, popor
mult, care venise la săr-
bătoare, auzind că vine
Isus în Ierusalim, [13] luă
ramuri de finic, şi ieşi în
întâmpinarea lui şi stri-
ga: «Osana, bine este cu-
vântat cel ce vine în nu-
mele Domnului, împăratul
lui Israil». [14] Şi găsi Isus
un mânz de măgăriţă şi
şezu pe el, cum este scris:
[15] «Nu te teme, fiica Sionu-
lui: iată împăratul tău
vine la tine şezând pe
mânzul unei măgăriţe».
[16] Acestea nu le înţeleseră
ucenicii lui dintru'ntâi, dar
când se proslăvi Isus, a-
tunci îşi aduseră aminte
că acestea erau scrise de-
spre el şi acestea i le fă-
cură ei. [17] Deci poporul,
care fusese cu el, când
chemă pe Lazăr din mor-
mânt şi-l învie din morti,
dădea mărturie despre el.
[18] Pentru aceasta îl şi în-
tâmpină poporul, pentru
că auzise că a săvârşit
această minune. [19] Iar fa-
riseii ziseră între ei: «Ve-
deţi că nu reuşim la ni-
mic? Iată, toată lumea s'a
dus după el».

Păgânii la Isus

[20] Si erau nişte Elini din
cei ce venise să se închine
în ziua de sărbătoare.
[21] Aceştia se apropiară de
Filip, care era din Betsai-
da Galileii, şi-l rugară,
zicând: «Domnule, voim
să vedem pe Isus». [22] Filip
merse şi spuse lui Andrei;
apoi Andrei şi Filip spu-
seră lui Isus. [23] Iar Isus le
răspunse, zicând: «A ve-

---

*) Matei 21, 1-14; Marcu 11, 1-11; Luca 19, 19-44.

aceasta că va muri, şi ea i-l unge acum, pentrucă nu i-l va putea unge atunci.

13. Vezi nota dela Matei, 21, 8-9.

20. Unii cred că aceşti păgâni erau din cei superstiţioşi cari ziceau că trebuie să se închine tuturor zeilor deci şi Dumnezeului Evreilor. Alţii zic că erau nişte păgâni întorşi la legea lui Moise şi că pe aceştia îi voia Isus de faţă acum de sărbătoarea Paştilor, ca pe unii, cari înfăţişau pe toţi păgânii, cari aveau să primească legea nouă a Evangheliei.

23. Cristos prevesteşte că-l vor cunoaşte şi-i vor primi învăţătura nu numai Eveii, ci şi păgânii: astfel se va preamări.

nit ceasul să se preamă-
rească Fiul omului. [24] A-
devăr, adevăr grăiesc
vouă: Grăuntele de grâu,
căzând în pământ, dacă
nu moare, rămâne sin-
gur; dar, dacă moare,
multă roadă aduce. [25] Cine
își iubește sufletul său, îl
va pierde; și cine-și urăște
sufletul în lumea aceasta,
în viața veșnică îl va pă-
zi. [26] Dacă-mi slujește ci-
neva, să mă urmeze pe
mine; și unde sunt eu,
acolo și sluga mea va fi.
Dacă-mi slujește cineva, îl
va cinsti pe el Tatăl meu.
[27] Acum sufletul meu este
turburat. Și ce voiu zice?
Părinte, mântuește-mă de
ceasul acesta.· Dar pentru
aceasta am ajuns până la
ceasul acesta. [28] Părinte,
preamărește numele tău».
Și atunci din cer veni un
glas: «L-am preamărit și
iar îl voiu preamări». [29] Iar
poporul care sta și auzise,
zicea: «A fost un tunet».
Alții ziceau: «Un înger i-a
vorbit». [30] Răspunse Isus
și zise: «Nu pentru mine
a venit glasul acesta, ci
pentru voi. [31] Acum este
judecata lumii acesteia,
acum stăpânitorul lumii
acesteia va fi gonit afară.
[32] Și eu, după ce mă voiu
înălța de pe pământ, toa-
te le voiu trage la mine».
[33] (Iar acestea le zicea ară-
tând cu ce moarte avea
să moară). [34] Ii răspunse
poporul: «Noi am auzit
din lege că Cristos rămâ-
ne în veci, și cum zici tu:
Trebuie să se înalțe Fiul

---

24. *Grăuntele de grâu...* Precum grăuntele de grâu, aruncat în pământ, trece prin mai multe schimbări: *moare;* tot așa Cristos, înainte de a ajunge la slavă, trebuie să treacă prin multe suferinți, să moară, să zacă în pământ.

25. Nu numai Cristos trebuie să sufere ca s'ajungă la slavă, ci toți cari vor să-l urmeze. Vezi nota la Mat. 10, 34.

28. *Părinte...* Insemnează: voiu suferi bucuros orice, și moartea, numai să-ți plac ție. - Minunile tale, biruințele tale, ascultarea ta, mi-au fost mie de mărire și mai mult încă îmi va fi moartea ta, întemeierea Bisericii celei nouă în care vor intra atâtea neamuri, cărora nu le era cunoscut numele meu.

31. Moartea lui Cristos va hotărî dacă lumea va mai sta sub stăpânirea diavolului, ori se va întoarce la slujba lui Dumnezeu. - *Stăpânitorul lumii* este diavolul, căci el ademenise pe om la păcat și-l îndepărtase dela adevărata cunoștință a lui Dumnezeu, ba îl făcuse să slujească idolilor. - *Se va arunca afară,* adică diavolul va pierde tot dreptul asupra oamenilor prin sângele ce-l va vărsa Cristos ca preț de răscumpărare.

32. Prin moartea pe cruce Mântuitorul trage la sine și dobândește dreptul asupra tuturor celor răscumpărați.

omului? Cine este acest
Fiu al omului?» 35 Deci le
zise Isus: «Încă puţină
vreme lumina este cu voi.
Umblaţi până când aveţi
lumină, ca să nu vă cu-
prindă întunericul; cel ce
umblă în întuneric, nu
ştie unde merge. 36 Până
când aveţi lumină, credeţi
în lumină, ca fiii luminii
să fiţi». Acestea le grăi
Isus şi plecă şi se ascunse
de ei.

Necredinţa Iudeilor

37 Dar deşi atâtea mi-
nuni făcuse înaintea lor,
ei tot nu credeau în el;
38 ca să se împlinească cu-
vântul ce l-a spus Isaia
prorocul: «Doamne, ci-
ne a crezut în ceeace a
auzit dela noi, şi braţul
Domnului cui s'a descope-
rit?». 39 Pentru aceasta nu
puteau crede, căci iarăşi
a zis Isaia: 40«A orbit ochii
lor şi a împietrit inima
lor, ca să nu vadă cu
ochii şi să nu înţeleagă cu
inima, nici să se întoarcă,
şi să-i vindec pe ei». 41Ace-
stea le zise Isaia când a
văzut mărirea lui şi a grăit
despre el. 42 Şi din fruntaşi
au crezut mulţi în el; dar
de frica fariseilor nu-l
mărturiseau, ca să nu-i
scoată din sinagogă, 43 căci
iubeau slava oamenilor
mai mult decât slava lui
Dumnezeu. 44 Iar Isus stri-
gă şi zise: «Cine crede în
mine, nu crede în mine, ci
în cel ce m'a trimis pe
mine. 45 Şi cine mă vede
pe mine, vede pe cel ce
m'a trimis pe mine. 46 Eu
am venit lumină în lume,
ca tot cel ce crede în mi-
ne, să nu rămână în întu-
neric. 47 Şi de va auzi ci-
neva cuvintele mele şi nu
le va păzi, nu eu îl judec,
căci n'am venit să judec
lumea, ci să mântuiesc lu-
mea. 48 Pe cel ce mă di-
spreţuieşte şi nu primeşte
cuvintele mele, are cine
să-l judece; cuvântul ce
l-am grăit, acesta îl va
judeca în ziua de apoi.
49 Căci eu dela mine n'am
grăit, ci cel ce m'a trimis
pe mine, Tatăl, acela po-
runcă mi-a dat ce să spun

---

35. *Lumina* este Isus şi învăţătura sa. Iudeii îndepărtându-se de această lumină a sufletului, umblau în întuneric.

47. Cel ce nu crede în cuvintele lui Cristos, pe care l-a trimis Tatăl să înveţe oamenii, se osândeşte singur.

49. Evreii ziceau că cred numai în cuvântul lui Dumnezeu Tatăl. Deci, Isus le spune că acelaşi este al său ca şi al Tatălui, pentrucă Fiul lui Dumnezeu este.

şi ce să grăiesc. [50] Şi ştiu
că porunca lui viaţa veş-
nică este. Deci cele ce
grăiesc eu, precum mi le-a
spus Tatăl, aşa le grăiesc».

CAPUL 13.

Isus spală picioarele ucenicilor

[1] Inainte de sărbătoarea
Paştilor, ştiind Isus că-i
venise ceasul să treacă din
lumea aceasta la Tatăl,
iubind pe ai săi cari erau
în lume, i-a iubit până la
sfârşit. [2] Şi făcând cina,
după ce diavolul pusese în
inima lui Iuda, fiul lui Si-
mon Iscarioteanul, ca să-l
vândă, [3] ştiind Isus că toa-
te îi dăduse Tatăl în mâini
şi că dela Dumnezeu a
ieşit şi la Dumnezeu se
duce, [4] s'a sculat dela cină
şi-a depus veşmintele sa-
le, şi luând un ştergar, s'a
încins cu el. [5] După aceea
a turnat apă într'un vas
de spălat şi a început a
spăla picioarele ucenicilor
şi a le şterge cu ştergarul
cu care era încins. [6] Veni
deci la Simon Petru, şi Pe-
tru îi zise: «Doamne, tu
să-mi speli mie picioarele?»
[7] Răspunse Isus şi-i zise:
«Ce fac eu, tu nu ştii
acum; vei şti după aceea».
[8] Ii zise Petru: «Nu-mi vei
spăla picioarele în veci».
Ii răspunse Isus: «De nu
te voiu spăla, nu vei avea
parte cu mine». [9] Ii zise Si-
mon Petru: «Doamne, nu
numai picioarele, ci şi
mâinile şi capul». [10] Ii zise
Isus: «Cine e spălat n'are
trebuinţă decât să-şi spe-
le picioarele şi este curat
tot. Şi voi sunteţi curaţi,
dar nu toţi». [11] Căci ştia
pe acel ce avea să-l vân-
dă; pentru aceasta zise:
«Nu sunteţi toţi curaţi».
[12] Iar după ce le-a spălat

---

1. Sfântul Evanghelist vrea să arate pentru ce voi Isus să se supună unei fapte aşa de înjositoare cum este a spăla picioarele Apostolilor, şi spune că pentru a le da o dovadă de dragostea sa către ei. Isus a iubit pe ai săi «până la sfârşit», adică până la capătul vieţii sale şi până la extrema limită la care poate ajunge iubirea.

4. E vorba de mantaua ce se purta peste tunică.

5. După obiceiul Evreilor, aceasta o făcea bărbatului femeia, tatălui fiul, stăpânului sluga. Deci neobişnuită a fost în Cristos împlinirea unei smerenii aşa de mari.

6. Se crede că Isus începu dela Petru.

7. Smerenia aceasta şi scopul lui Isus nu puteau să le priceapă Apostolii decât mai târziu.

10. Spălătura înseamnează curăţirea sufletului. Spălarea picioarelor înseamnează curăţirea de greşelile cele mici.

picioarele şi şi-a luat veş-
mintele, s'a pus iar la ma-
să şi le-a zis: «Inţelegeţi
ce v'am făcut vouă? [13] Voi
mă numiţi Invăţător şi
Domn, şi bine ziceţi, căci
sunt. [14] Deci dacă eu, Dom-
nul şi Invăţătorul vostru,
v'am spălat picioarele, şi
voi datori sunteţi unul al-
tuia a vă spăla picioarele.
[15] Căci pildă v'am dat vo-
uă, ca precum am făcut
eu, aşa şi voi să faceţi.
[16] Adevăr, adevăr zic vouă:
Nu este sluga mai mare
decât stăpânul său, nici
apostolul mai mare decât
cel ce l-a trimis. [17] Dacă
ştiţi acestea, fericiţi veţi
fi când le veţi face. [18] Nu
zic despre voi toţi; eu ştiu
pe cari i-am ales; ci ca să
se împlinească Scriptura:
Celce mănâncă pâine cu
mine, şi-a ridicat asupra
mea călcâiul. [19] Vă spun
vouă de acum, înainte ca
să fie, ca atunci când se
va îndeplini să credeţi că
eu sunt. [20] Adevăr, adevăr
zic vouă: Cel ce primeşte
pe care îl trimit eu, pe
mine mă primeşte; iar cel
ce mă primeşte pe mine,
primeşte pe cel ce m'a tri-
mis pe mine».

Isus descopere pe vânzător *)

[21] Spunând acestea, Isus
se turbură în duh, şi măr-
turisi zicând: «Adevăr, ade-
văr zic vouă: Unul din voi
mă va vinde». [22] Deci se
uitau ucenicii unul la al-
tul, nepricepând despre ci-
ne vorbeşte. [23] Şi unul din
ucenicii săi, pe care îl iu-
bea Isus, era culcat pe sâ-
nul lui Isus. [24] Atunci Si-
mon Petru făcu semn ace-
stuia zicându-i să în-
trebe cine este acela
de care vorbeşte. [25] Şi
rezemându-se ucenicul

---

*) Matei 14, 18-21; Luca 22, 21-23.

14. Se înţelege de săvârşirea faptelor de dragostea fră-ţească.

18. *Cel ce mănâncă pâine cu mine* - cel ce şade la masă cu mine. *Işi va ridica asupra mea călcâiul,* zice că aceste cuvinte prorocite de David îl privesc pe El. Le spune acum, înainte de a-l vinde Iuda, ca să creadă Apostolii că Fiul lui Dumnezeu e atotştiutor.

21. Isus spune mai lămurit ceea ce spusese mai tainic în stihul 18.

22. Pentru ei, cuvintele acestea au fost mai mult decât un trăsnet. De aceea rămaseră uimiţi şi fără putere de graiu, întrebându-se, cum e firesc în asemenea împrejurări, numai din ochi.

25. Acest ucenic este însuşi Ioan Evanghelistul.

acela de pieptul lui Isus,
îi zise: « Doamne, cine
este?» 26 Ii răspunse Isus:
«Acela este căruia îi voiu
întinge pâine şi i-o voiu
da». Şi intingând îmbucă-
tura, o dădu lui Iuda, fiul
lui Simon Iscarioteanul.
27 Şi după îmbucătură, in-
tră în el Satana. Şi-i zise
Isus: «Ce ai să faci, fă de-
grabă». 28 Dar nimeni din
cei ce şedeau la masă nu
întelese pentru ce îi vorbise
aşa. 29 Căci unii socoteau
că de vreme ce Iuda avea
punga, i-ar fi zis: «Cum-
pără cele ce ne trebuie la
sărbătoare», sau să dea
ceva săracilor. 30 Deci Iu-
da, după ce-a luat îmbu-
cătura, a ieşit îndată. Şi
era noapte.

Dragostea frăţească

31 Iar după ce a ieşit el,
Isus a zis: « Acum s'a
preamărit Fiul omului, şi
Dumnezeu s'a preamărit
în el. 32 Dacă Dumnezeu s'a
preamărit în el, şi Dum-
nezeu îl va preamări în el
însuşi şi-l va preamări în-
dată. 33 Fiilor, încă puţin
mai sunt cu voi. Mă veţi
căuta; şi precum am zis
Iudeilor, şi vouă vă zic
acum: Unde mă duc eu,
voi nu puteţi veni. 34 Po-
runcă nouă vă dau vouă, ca
să vă iubiţi unul pe altul;
precum v'am iubit eu pe
voi, şi voi să vă iubiţi unul
pe altul. 35 Intru aceasta
vor cunoaşte toţi că sun-
teţi ucenicii mei, de veţi
avea dragoste între voi».

Inştiinţează pe Petru *)

36 Ii zise Simon Petru:
«Doamne, unde te duci?»
Răspunse Isus: «Unde mă
duc eu, tu nu poţi veni
acum după mine; dar mai
pe urmă vei veni». 37 Ii zi-
se Petru: «Pentru ce nu
pot să vin după tine a-
cum? Sufletul meu îl voiu

*) Matei 26, 31-35; Marcu 14, 27-31 Luca 22, 31-33.

26. In Răsărit, oamenii mâncau cum mănâncă şi azi ţăranul nostru: fără cuţit, nici furculiţă, ci degetele ţineau loc de toate.

30. Prin aceste cuvinte, puse în locul acesta, sfântul Ioan ne zugrăveşte starea aşa de tristă şi grozavă a lui Iuda, în care intrase diavolul, şi starea Apostolilor, nedumeriţi de cele ce se făceau.

34. Inainte de Cristos, oamenii n'au cunoscut ce este dragostea adevărată. Isus a adus-o pe pământ, aşa încât se poate zice că dragostea este semnul deosebit al adevăratului creştin.

37. Petru iubea pe Cristos şi nu putea să priceapă cine l'ar despărţi de El.

pune pentru tine». [38] Ii ră-
spunse Isus: «Iţi vei pune
sufletul pentru mine? A-
devăr, adevăr zic ţie: Nu
va cânta cocoşul până nu
te vei lepăda de mine de
trei ori».

CAPUL 14.

Mângâie pe ucenici

[1] «Să nu se turbure ini-
ma voastră. Credeţi în
Dumnezeu, şi în mine să
credeţi. [2] In casa Tatălui
meu multe lăcaşuri sunt;
iar de n'ar fi aşa, v'aş fi
spus; căci mă duc să vă
pregătesc loc. [3] Şi după ce
mă voiu duce şi vă voiu
pregăti loc, iarăşi voiu veni
şi vă voiu lua la mine, ca,
unde sunt eu, şi voi să fiţi.
[4] Şi unde mă duc eu, ştiţi,
şi calea o ştiţi». [5] Ii zi-
se Toma: «Doamne, nu
ştim unde te duci, şi cum
putem şti calea?» [6] Ii zise
Isus: «Eu sunt calea şi
adevărul şi viaţa. Nime-
ni nu vine la Tatăl fără
numai prin mine. [7] De
m'aţi fi cunoscut pe mi-
ne, şi pe Tatăl meu l-aţi
fi cunoscut: de acum îl
cunoaşteţi şi l-aţi şi vă-
zut».

[8] Ii zise Filip: «Doam-
ne, arată-ne pe Tatăl şi
ne ajunge». [9] Ii zise Isus:
«De atâta vreme sunt cu
voi, Filipe, şi tu nu mă
cunoşti? Cine mă vede pe
mine, vede şi pe Tatăl.

---

1. După ce arătă că unul din Apostoli îl va vinde şi altul se va lepăda de El,îi îmbărbătează şi-i îndeamnă să nu-şi piardă credinţa în Dumnezeu şi în El, căci la sfârşit vor birui toate şi le va pregăti un lăcaş în împărăţia Tatălui ceresc.

6. *Calea*: căci ne dă mijloace de a ajunge la cer, îndrumându-ne prin învaţătura şi pilda sa, atrăgându-ne prin har şi primindu-ne prin vredniciile sale. - *Adevărul*: Adevăr de sine stătător ca cuvânt, s'a făcut pentru noi, după întrupare, adevărul descoperit, lumina credinţei. Numai el cunoaşte pe Tatăl, ni-l învaţă, şi ne poate duce la El. - *Viaţa*: esenţială şi nesfârşită, ca Dumnezeu; viaţa noastră suprafirească ca Om-Dumnezeu; căci are în omenirea sa plinătatea vieţii dumnezeieşti, şi scopul său, venind între noi, este să ne facă părtaşi de ea întâi prin harul său şi apoi prin slava sa. Toate bunurile se întrunesc în persoana lui şi nu-i nimic de căutat în afară de El. De ai viaţa aceasta, ai scăpat de toate primejdiile, de toate prăpăstiile, de întuneric, de moarte. Vezi ce mare har este s'o cunoşti bine şi pentru ce Apostolul nu căuta altă ştiinţă.

9. *Filipe, cine mă vede pe mine, vede pe Tatăl,* pentrucă, fiind Dumnezeu, Isus şi Tatăl *una sunt, au aceeaşi fire.*

Cum zici tu: Arată-ne pe
Tatăl? [10] Nu crezi, că eu
sunt în Tatăl, şi Tatăl în
mine? Cuvintele ce vi le
spun, nu de la mine vi le
spun; ci Tatăl care locu-
ieşte în mine, El face fap-
tele. [11] Credeţi-mă că eu
sunt în Tatăl, şi Tatăl în
mine; iar de nu, pentru
lucrurile acestea credeţi.
[12] Adevăr, adevăr zic vouă:
Cel ce crede în mine, fap-
tele pe care eu le fac, şi
el le va face, şi mai mari
decât acestea va face,
pentrucă mă duc la Ta-
tăl. [13] Şi orice veţi cere de-
la Tatăl în numele meu,
voiu face, ca să se prea-
mărească Tatăl în Fiul.
[14] De-mi veţi cere ceva în
numele meu, voiu face.

Făgăduirea Mângâietorului

[15] «Dacă mă iubiţi, pă-
ziţi poruncile mele. [16] Şi
eu voiu ruga pe Tatăl,
şi alt Mângâietor va da
vouă, ca să rămână cu
voi în veac, [17] pe Duhul
adevărului, pe care lumea
nu-l poate primi, pentru
că nu-l vede, nici nu-l cu-
noaşte; iar voi îl veţi cu-
noaşte, căci în voi va lo-
cui şi în voi va fi. [18] Nu
vă voiu lăsa orfani; voiu
veni la voi. [19] Incă puţin,
şi lumea nu mă va mai
vedea. Iar voi mă veţi ve-
dea, căci eu sunt viu, şi
voi veţi fi vii. [20] In ziua
aceea veţi cunoaşte că eu
sunt în Tatăl, şi voi în
mine, şi eu în voi. [21] Cel
ce are poruncile mele şi le

---

10. *Eu sunt în Tatăl, şi Tatăl în mine,* căci deşi suntem un Dumnezeu, totuşi suntem două persoane deosebite. - Nu numai cuvintele lui Isus sunt ale Tatălui, ci şi faptele, căci este numai un Dumnezeu.

12. Această făgăduinţă mare s'a împlinit nu numai cu nenumăratele minuni făcute de Apostoli, ci mult mai mult cu întoarcerea minunată a unei lumi întregi, pe când la predicarea lui Isus se întoarse un număr mic de Evrei. Minunile însă nu le fac Sfinţii, ci Dumnezeu la ruga Sfinţilor. Totuşi, judecând după cele ce se văd cu ochii, mai multe au făcut Apostolii şi Sfinţii decât Cristos.

16. Cristos vorbeşte Apostolilor ca mijlocitor ce este între Dumnezeu şi oameni, arătându-le că prin moartea sa a dobândit tuturor cel mai mare dar: pe Sfântul Duh. - Isus făgădueşte că Duhul Sfânt va rămânea în veci în Biserica sa. Deci va fi nu numai cu Apostolii, ci şi cu urmaşii lor, ca să-i lumineze şi să-i cârmuiască.

20. După învierea lui Cristos şi mai ales în ziua pogorîrii Sfântului Duh.

păzeşte, acela este care mă
iubeşte. Iar cine mă iube-
şte, va fi iubit de Tatăl
meu, şi eu îl voiu iubi şi
mă voiu arăta lui».
[22] Ii zise Iuda, nu Iscario-
teanul: «Doamne, cum se
va face că te vei arăta
nouă şi nu lumii?» [23] Ră-
spunse Isus şi-i zise: «De
mă iubeşte cineva, cuvân-
tul meu îl va păzi, şi Tatăl
meu îl va iubi şi la el vom
veni şi sălaş la el ne vom
face. [24] Cine nu mă iube-
şte, cuvintele mele nu le
păzeşte. Şi cuvântul ce
l-aţi auzit nu este al meu,
ci al Tatălui care m'a tri-
mis.
[25] Acestea vi le-am
spus, fiind încă cu voi.
[26] Iar Mângâietorul Du-
hul Sfânt, pe care îl va
trimite Tatăl în numele
meu, vă va învăţa toate şi
vă va aduce aminte toate
câte vi le-am spus. [27] Pace
las vouă, pacea mea o dau
vouă; nu cum o dă lumea,
v'o dau vouă. Să nu se
turbure inima voastră,
nici să nu se înspăimânte.
[28] Aţi auzit că v'am spus:
Mă duc şi vin iar la voi.
De m'aţi iubi, v'aţi bucu-
ra că mă duc la Tatăl,
căci Tatăl mai mare decât
mine este. [29] Şi acum v'am
spus înainte ca să fie, ca
atunci când va fi, să cre-
deţi. [30] Nu voiu mai grăi
multe cu voi. Căci vine
stăpânul lumii acesteia,
dar în mine n'are nimic;
[31] dar ca să cunoască lu-
mea că iubesc pe Tatăl şi
cum mi-a poruncit mie
Tatăl, aşa fac. Sculaţi-vă;
să mergem de aci».

CAPUL 15.

Viţa şi mlădiţele

[1] «Eu sunt viţa cea ade-
vărată, şi Tatăl meu este

---

22. Acesta este Iuda, frate cu Iacob, numit şi Tadeu.

23. Isus răspunde sfântului Iuda că se va arăta numai acelora cari îl iubesc, căci nu se cuvine să s'arate şi cu atât mai puţin să fericească pe cei ce nu-l iubesc.

27. Pacea însemnează orice bine şi sănătatea pe care Cristos făgădueşte c'o va da nu numai cu vorba, ci în adevăr, fiind puternic şi sfânt.

28. Vorbeşte ca om; ca Dumnezeu una este cu Tatăl.

30. *Stăpanul lumii* era diavolul... *dar în mine n'are nimic*: nu poate să-mi facă nimic, pentrucă n'am nicio vină.

1. In scrierile prorocilor şi în toată legea veche, biserica lui Israil e asemănată adesea cu o vie. Amintind aceasta, Cristos zice că el este *viţa*, şi anume *cea adevărată*, adică ea singură are în sine suc dătător de viaţă pe care îl împărtăşeşte altuia. Această viţă o sădi Tatăl pentru noi când trimise în

lucrătorul. 2 Toată mlădița
care nu aduce în mine
roadă o va tăia; și toată
mlădița care aduce roadă
o curățește, ca mai multă
roadă s'aducă. 3 Acum voi
sunteți curați pentru cu-
vântul ce l'am grăit vouă.
4 Rămâneți în mine, și eu
în voi. Precum mlădița nu
poate s'aducă roadă dela
sine de nu va rămânea în
viță, așa nici voi de nu
veți rămânea în mine.
5 Eu sunt vița, voi mlădi-
țele. Cel ce rămâne în mi-
ne și eu în el, acesta aduce
roadă multă; căci fără de
mine nimic nu puteți fa-
ce.
6 De nu rămâne cineva
în mine, se va scoate afa-
ră ca și mlădița, și se va
usca, și o vor aduna și o
vor arunca în foc și va
arde. 7 De veți rămânea
în mine, și cuvintele me-
le de vor rămânea în voi,
cereți orice veți vrea, și vi
se va da vouă. 8 Intr'acea-
sta se va preamări Tatăl
meu, dacă aduceți roadă
multă, și voi veți fi astfel
ucenicii mei. 9 Precum m'a
iubit pe mine Tatăl, și eu
v'am iubit pe voi. Rămâ-
neți în dragostea mea.
10 De veți păzi poruncile
mele, veți rămânea în
dragostea mea, precum și
eu am păzit poruncile Ta-
tălui meu și rămân în
dragostea lui. 11 Acestea
le-am grăit vouă, ca bu-
curia mea să rămână în
voi, și bucuria voastră să
fie deplină.

Dragostea frățească

12 «Aceasta este porunca
mea, ca să vă iubiți unul
pe altul, precum v'am iu-
bit eu pe voi. 13 Mai mare
dragoste decât aceasta ni-
meni nu are, ca să-și pu-
nă cineva sufletul pentru
prietenii săi. 14 Voi priete-
nii mei sunteți de veți fa-
ce ce vă poruncesc eu.
15 De acum nu vă mai nu-
mesc slugi, căci sluga nu
știe ce face stăpânul său;
ci v'am numit prieteni,
căci toate câte le-am au-
zit dela Tatăl meu, v'am
arătat vouă. 16 Nu voi
m'ați ales pe mine, ci eu
v'am ales pe voi și v'am
pus să mergeți și roadă să

---

lume pe Fiul să se facă om; și față de el și de grija ce o are de mlădiță, Tatăl se numește *lucrătorul*.

5. Nimic vrednic de viața veșnică nu poate face omul fără de harul lui Dumnezeu. Harul îl dobândește prin Cristos.

12. Le mai spune odată ce le-a spus mai sus 13, 34, ca să priceapă o poruncă ne mai auzită.

aduceţi şi roada voastră
să rămână, ca orice veţi
cere dela Tatăl în nume-
le meu, să vă dea. 17 Acea-
sta v'o poruncesc: să vă
iubiţi unul pe altul. 18 De
vă urăşte lumea pe voi, să
ştiţi că pe mine m'a urît
mai înainte decât pe voi.
19 De aţi fi din lume, lu-
mea ar iubi ce este al său;
dar pentrucă nu sunteţi
din lume, ci eu v'am ales
din lume, pentru aceasta
vă urăşte pe voi lumea.
20 «Aduceţi-vă aminte de
cuvântul ce l'am grăit
vouă: Nu este sluga mai
mare decât stăpânul său.
Dacă m'au prigonit pe
mine, şi pe voi vă vor pri-
goni; dacă au păzit cu-
vântul meu, şi pe al vo-
stru îl vor păzi. 21 Dar ace-
stea toate vi le vor face
vouă din pricina numelui
meu, căci nu cunosc pe cel
ce m'a trimis. 22 De n'aş
fi venit şi nu le-aş fi grăit,
păcat n'ar avea; dar acum
n'au cu ce se desvinovăţi
de păcatul lor. 23 Cel ce mă
urăşte pe mine, şi pe Ta-
tăl meu îl urăşte. 24 De
n'aş fi făcut fapte între
ei pe care nimeni altul nu
le-a făcut, păcat n'ar
avea; dar acum le-au vă-
zut şi m'au urît şi pe mi-
ne şi pe Tatăl meu; 25 ca
să se împlinească cuvân-
tul scris în legea lor: M'au
urît fără temeiu. 26 Iar
când va veni Mângâieto-
rul pe care vi-l voiu tri-
mite eu dela Tatăl, Duhul
adevărului, care dela Ta-
tăl purcede, el va mărtu-
risi de mine. 27 Şi voi încă
veţi mărturisi, căci dela
început sunteţi cu mine.

CAPUL 16.

Prigonirea ucenicilor

1 «Acestea vi le-am spus,
ca să nu vă sminţiţi. 2 Vă
vor scoate din sinagogi;
şi va veni vremea, ca tot
cel ce vă va ucide, să
creadă că aduce slujbă
lui Dumnezeu; 3 şi acestea

---

19. Eşti din lume când faci ce fac cei mulţi, cari nu iubesc pe Dumnezeu nici nu-i ţin poruncile.

22. Adică n'ar avea păcat că nu cred într'însul. Desvinovăţirea aceasta deci n'o pot aduce: nu te-am auzit şi de aceea n'am crezut. Căci mândria omenească se crede vrednică de iertare când păcatul îi vine din neştiinţă, nu din voinţă.

26. Este o dogmă de credinţă şi e bine dovedit că Sfântul Duh purcede dela Tatăl şi dela Fiul. Tocmai pentrucă Fiul trimite pe Duhul Sfânt, care şi el e Dumnezeu, arată că purcede şi dela Fiul. Vezi şi Ioan 16, 14.

vă vor face, pentru că n'au
cunoscut pe Tatăl, nici pe
mine. 4 Iar acestea le-am
grăit vouă, ca atunci când
va veni ceasul lor, să vă
aduceţi aminte că eu vi
le-am spus; nu vi le-am
spus dela început, pentru
că eram cu voi.

Făgăduirea sfântului Duh

5 «Şi acum mă duc la cel
ce m'a trimis pe mine, şi
nimeni din voi nu mă în-
treabă: Unde te duci?
6 Dar pentrucă acestea le-
am grăit vouă, întristarea
a umplut inima voastră.
7 Ci eu adevăr zic vouă:
De folos este vouă să mă
duc eu, căci de nu mă
voiu duce, Mângâietorul
nu va veni la voi; iar de
mă voiu duce, îl voiu tri-
mite la voi. 8 Şi când va
veni el, va mustra lumea
de păcat, de dreptate şi de
judecată. 9 De păcat, pen-
trucă n'au crezut în mi-
ne; 10 de dreptate, pentru
că mă duc la Tatăl, şi nu
mă veţi mai vedea; 11 şi de
judecată, pentru că stăpâ-
nitorul lumii acesteia s'a
judecat. 12 Incă multe am
a vă spune, dar nu le pu-
teţi pricepe acum. 13 Iar
când va veni Duhul ade-
vărului, vă va învăţa tot
adevărul; căci nu va grăi
dela sine, ci câte va auzi
le va grăi, şi cele viitoare
le va rosti vouă. 14 El mă
va preamări, căci dintr'al
meu va lua şi va vesti
vouă. 15 Toate câte le are
Tatăl, ale mele sunt; pen-
tru aceasta am zis că din-
tr'al meu va lua şi va ve-
sti vouă».

---

5. Cristos se pregătea să se ducă printr'o moarte dureroasă la Tatăl său. Apostolii, nepricepând toate acestea, nu se îngrijorau atâta. De-ar fi priceput, l'ar fi întrebat de multe şi ar fi luat parte la durerea despărţirii ce se apropia.

7. «Sfântul Duh nu se cuvenea să se arate decât numai după plecarea Mântuitorului: 1) ca să cunoască că vine dela Fiul ca şi dela Tatăl; 2) pentru ca cele trei persoane dumnezeieşti să se arate pe rând după cum purced; 3) pentru ca Apostolii, ştiind de mai înainte trebuinţa harului lui, să se pregătească mai bine la primirea lui» (Vigouroux).

8. Sfântul Duh, prin predicarea Apostolilor şi întoarcerea atâtor oameni la creştinism, lămuri aceste trei lucruri, care până atunci erau desbătute: 1) că rău făcură Iudeii necrezând în Isus Cristos, şi în aceasta avură mare vină; 2) că Isus era drept şi sfânt, şi de aceea s'a suit la cer unde vieţueşte plin de mărire; 3) că duhul cel rău trebui să se dea biruit în faţa puterii lui Cristos, pe când mai înainte era stăpânul lumii prin idolatrie, prin îndrăcire, cruzime ş. a.

Intoarcerea lui Isus

16 «Puţin, şi nu mă veţi
mai vedea; şi iar puţin,
şi mă veţi vedea, căci
merg la Tatăl». 17 Atunci
ziseră unii din ucenicii lui
între ei: «Ce este aceasta
ce ne zice: Puţin, şi nu
mă veţi mai vedea, şi iar
puţin, şi mă veţi vedea,
căci eu merg la Tatăl».
18 Deci ziceau: «Ce este
aceasta: Puţin? Nu ştim
ce vrea să zică». 19 Iar Isus
cunoscu că vreau să-l întrebe
şi le zise: «De aceasta
vă întrebaţi între voi,
pentrucă am zis: Puţin, şi
nu mă veţi mai vedea şi
iarăşi puţin şi mă veţi vedea?
20 Adevăr, adevăr zic
vouă: Voi veţi plânge şi
veţi suspina, iar lumea se
va bucura; voi vă veţi întrista,
dar întristarea voastră
se va întoarce în bucurie.
21 Femeia, când naşte,
întristare are, pentru
că a venit ceasul ei; dar
după ce naşte copilul, nu
işi mai aduce aminte de
întristare, de bucurie că
s'a născut un om în lume.
22 Şi voi deci acum
aveţi întristare; însă iar
vă voiu vedea, şi se va bucura
inima voastră, şi bucuria
voastră nimeni n'o
va lua dela voi. 23 Şi în
ziua aceea nu mă veţi întreba
de nimic. Adevăr,
adevăr zic vouă, că orice
veţi cere dela Tatăl în numele
meu, vă va da. 24 Până
acum n'aţi cerut nimic
în numele meu: cereţi, şi
veţi primi, ca bucuria
voastră să fie deplină.
25 «Acestea în pilde le-am
grăit vouă. Vine ceasul
când nu vă voiu mai grăi
în pilde, ci deschis voiu
vesti despre Tatăl. 26 In
ziua aceea în numele meu
veţi cere, şi nu vă zic că
eu voiu ruga pe Tatăl
pentru voi; 27 căci însuşi
Tatăl vă iubeşte, pentru
că voi pe mine m'aţi iubit
şi aţi crezut că eu dela
Dumnezeu am ieşit.
28 Am ieşit dela Tatăl şi
am venit în lume; acum
las lumea şi mă duc la
Tatăl».
29 Ii ziseră ucenicii lui:
«Iată acum vorbeşti de-

---

16. Pentrucă va muri... *şi iar puţin...* pentrucă va învia şi li se va arăta.

23. Invierea lui Cristos şi pogorîrea Sfântului Duh aveau să-i lumineze şi să le lămurească toate tainele.

25. Cristos le vorbeşte limpede de patima, moartea şi învierea sa. Dar, fiindcă Apostolii nu înţelegeau, vorbele lui le erau ca pilde şi asemănări.

schis şi nici o pildă nu
zici. 30 Acum vedem că ştii
toate şi nu trebuie să te
mai întrebe cineva; pentru
aceasta credem că
dela Dumnezeu ai ieşit».
31 Le răspunse Isus: «Acuma
credeţi? 32 Iată vine
ceasul, şi a şi venit, când
vă veţi risipi fiecare la
ale sale şi pe mine mă
veţi lăsa singur; dar nu
sunt singur, căci Tatăl cu
mine este. 33 Acestea leam
vorbit vouă, ca s'aveţi
în mine pace. In lume
veţi avea necaz; dar îndrăzniţi,
eu am biruit lumea».

CAPUL 17.

Rugăciunea lui Isus

1 Acestea le grăi Isus, şi
ridicându-şi ochii la cer,
zise; «Părinte, a sosit ceasul:
preamăreşte pe Fiul
tău, ca şi Fiul tău să Te
preamărească pe tine;
2 precum i-ai dat stăpânire
peste toţi oamenii, ca
la toţi, pe cari i-ai dat
lui, să le dea viaţa veşnică.
3 Şi aceasta este viaţa
veşnică: să te cunoască
pe tine, singurul Dumnezeu
adevărat, şi pe Isus
Cristos pe care l-ai trimis.
4 Eu te-am preamărit
pe tine pe pământ, îndeplinind
lucrarea ce mi-ai
dat-o s'o fac. 5 Şi acum
preamăreşte-mă tu, Părinte,
pe mine la tine însuţi
cu slava ce am avut-o
la tine mai înainte de a
fi lumea. 6 Am arătat numele
tău oamenilor pe cari
mi i-ai dat mie din lume.
Ai tăi erau şi mie mi
i-ai dat, şi cuvântul tău
l-au păzit. 7 Acum au cunoscut
că toate câte mi
le-ai dat dela tine sunt,
8 pentru că cuvintele ce mi
le-ai dat le-am dat lor,
şi ei le-au primit şi au
cunoscut cu adevărat că
dela tine am ieşit şi au
crezut că tu m'ai trimis.

---

30. Cristos le descoperise gândurile şi dorinţa de a-l întreba.

31. Le spuse că n'au încă credinţă tare într'însul, căci peste puţin îl vor părăsi şi-l vor lăsa singur pe mâna Iudeilor.

3. Adică mijlocul prin care omul ajunge la viaţa veşnică, este cunoaşterea singurului Dumnezeu adevărat şi a singurului Mântuitor şi Mijlocitor între Dumnezeu şi oameni, fără de care nimeni nu poate s'ajungă la Dumnezeu. Păgânii nu cunoşteau nici pe Dumnezeul cel adevărat, nici pe Mântuitorul. Evreii cunoşteau pe Dumnezeu, dar nu cunoscură pe Mântuitorul, ba chiar se lepădară de el. Isus se roagă şi pentru unii, şi pentru alţii.

[9]«Eu pentru aceştia mă
rog; nu mă rog pentru lu-
me, ci pentru aceştia pe
cari mi i-ai dat, căci ai
tăi sunt. [10] Şi ale mele toa-
te ale tale sunt, şi ale tale
ale mele, şi m'am prea-
mărit în ei. [11] Şi de acum
nu mai sunt în lume, iar
aceştia în lume rămân şi eu
la tine vin. Părinte sfinte,
păzeşte în numele tău pe
aceştia pe cari mi i-ai dat,
ca să fie una, precum
suntem şi noi. [12] Când
eram cu ei, eu îi păzeam
în numele tău. Pe cari mi
i-ai dat, i-am păzit şi ni-
ciunul din ei n'a pierit,
afară de fiul pierzării, ca
să se împlinească Scrip-
tura. [13] Iar acum la tine
vin, şi acestea le grăiesc
în lume, ca ei să aibă bu-
curia mea deplină în sine.
[14] «Eu le-am dat lor cu-
vântul tău, şi lumea i-a
urît, pentru că nu sunt din
lume, precum din lume nu
sunt nici eu. [15] Nu mă rog
ca să-i iei din lume, ci
ca să-i păzeşti de cel rău.
[16] Ei din lume nu sunt,
precum nici eu nu sunt
din lume. [17] Sfinţeşte-i pe
ei întru adevăr; cuvântul
tău adevăr este. [18] Precum
tu m'ai trimis pe mine în
lume, şi eu i-am trimis pe
ei în lume. [19] Şi pentru ei
mă sfinţesc pe mine în-
sumi, ca şi ei să fie sfinţiţi
întru adevăr.
[20] «Şi nu numai pentru
aceştia mă rog, ci şi
pentru aceia cari vor
crede prin cuvântul lor
în mine; [21] ca toţi una

---

9. Prin *lume* se înţeleg păcătoşii, cari nu vreau să slujească lui Dumnezeu, ci trăiesc după poftele trupului.

12. Cristos a dus pe calea mântuirii pe toţi Apostolii, pe cari îi alese şi pe cari - zice - i-i dădu Tatăl, pentrucă el şi Tatăl una sunt. - *Fiul pierzării* este o zicere evreiască: afară de cel ce şi-a voit pierzarea. E vorba de Iuda, vânzătorul lui Isus. - Scriptura nu este pricina păcatului şi a pierzării lui Iuda, ci acestea erau scrise în Scriptură, precum erau scrise multe din viaţa Mântuitorului, cunoscute din veci de Dumnezeu, atotştiutor.

15. Prin *cel rău* se poate înţelege *păcatul,* singurul rău adevărat, sau *diavolul,* prin care a venit păcatul şi răul în lume.

17. Cristos se roagă Tatălui ca s'aleagă pe Apostoli, să le trimită pe Sfântul Duh şi să-i întărească pentru predicarea adevărului.

19. *A se sfinţi...* însemnează adesea în sfânta Scriptură *a se jertfi,* şi aici Cristos vrea să spună că însuşi se jertfeşte ca preot şi ca victimă pentru oameni.

21. Se roagă pentru toţi, ca să aibă aceeaşi credinţă şi

să fie, precum tu, Părinte,
în mine, şi eu în tine, ca
şi aceştia în noi una să
fie; ca să creadă lumea că
tu m'ai trimis. [22] Şi mări-
rea ce mi-ai dat-o, le-am
dat-o lor, ca una să fie,
precum şi noi una suntem.
[23] Eu sunt în ei, şi tu în
mine, ca să fie desăvârşiţi
una, şi să cunoască lu-
mea că tu m'ai trimis şi
i-ai iubit pe ei, precum
m'ai iubit pe mine [24] Pă-
rinte, aceia pe cari mi i-ai
dat, vreau ca, unde sunt
eu, şi ei să fie împreună
cu mine, ca să vadă mări-
rea mea pe care mi-ai
dat-o, pentrucă m'ai iu-
bit înainte de întemeierea
lumii.
[25] «Părinte drepte, lu-
mea pe tine nu te-a cuno-
scut, iar eu te-am cuno-
scut, şi aceştia au cuno-
scut că tu m'ai trimis.
[26] Şi le-am arătat lor nu-
mele tău şi-l voiu arăta,
ca dragostea cu care m'ai
iubit în ei să fie, şi eu în
ei».

CAPUL 18.

Prinderea lui Isus *)

[1] Acestea zicând Isus, se
duse cu ucenicii săi dinco-
lo de pârâul Cedron, unde
era o grădină, în care in-
tră el şi ucenicii lui. [2] Iar
Iuda, vânzătorul, ştia şi el
locul, căci de multe ori se
aduna acolo Isus cu uce-
nicii săi. [3] Deci Iuda, luând
oaste şi slugi dela arhierei
şi dela farisei, veni a-
colo cu felinare şi cu fă-
clii şi cu arme. [4] Iar Isus,
ştiind toate câte aveau să
vină asupra sa, le ieşi
înainte şi le zise: «Pe cine
căutaţi?» [5] Ii răspunseră:
«Pe Isus Nazarineanul».
Le zise Isus: «Eu sunt».
Şi era cu ei Iuda, care îl

---

*) Matei 26, 47-56; Marcu 14, 53-52; Luca 2, 47-53.

aceeaşi dragoste. Deci Cristos nu vrea să fie desbinare în Biserica sa, ci să fie *una* după asemănarea Sfintei Treimi. De aici se vede că desbinarea creştinilor în mai multe biserici nu e după voia lui Cristos. Unirea creştinilor şi dragostea între ei a atras la Cristos lumea păgână.

22. Această mărire e demnitatea Fiului lui Dumnezeu, care face mărirea lui şi a tuturor creştinilor, cărora le-a împărtăşit-o prin harul său, care ne face prin înfiere ceea ce este el prin fire: Ca fiii lui Dumnezeu să ne numim şi să fim (Ioan 3, 1).

1. *Cedron* este un pârâiaş la miazăzi de Ierusalim, pe care îl desparte de muntele Măslinilor. Şi David fugi din Ierusalim şi trecu această apă când i se răzvrăti fiul său Absalon.

vânduse. 6 Dar cum le-a
zis: «Eu sunt», ei s'au dat
înapoi și au căzut la pă-
mânt. 7 Și iarăși i-a între-
bat: «Pe cine căutați?»
Iar ei au zis: «Pe Isus Na-
zarineanul». 8 Răspunse I-
sus: «V'am spus că eu
sunt. Deci de mă căutați
pe mine, lăsați pe aceștia
să se ducă»; 9 ca să se îm-
plinească cuvântul ce-l
spuse: «Din cari mi-ai
dat, n'am pierdut niciu-
nul». 10 Atunci Simon Pe-
tru, având o sabie, o scoa-
se și lovi pe sluga arhie-
reului și-i tăie urechea
dreaptă. Și era numele
slugii Malhu. 11 Deci zise
Isus lui Petru: «Bagă-ți
sabia ta în teacă. Au nu
voiu bea paharul pe care
mi l-a dat Tatăl?».

Isus înaintea lui Ana și a lui Caiafa *)

12 Atunci ostașii și căpi-
tanul lor și slugile Iudei-
lor l-au prins pe Isus și
l-au legat, 13 și l-au dus
întâi la Ana; căci acesta
era socrul lui Caiafa, care
era arhiereul anului ace-
luia. 14 Și Caiafa era cel ce
sfătuise pe Iudei: «De fo-
los este să moară un om
pentru popor».

Lepădarea lui Petru **)

15 Și mergea după Isus
Simon Petru și un alt uce-
nic. Iar ucenicul acela era
cunoscut arhiereului și in-
tră cu Isus în curtea ar-
hiereului; 16 dar Petru stă-
tea afară la ușă. Deci ieși
celălalt ucenic care era cu-
noscut arhiereului și vorbi
portăresei și lăsă pe Petru
înăuntru. 17 Atunci zise
servitoarea portăreasă lui
Petru: «Nu cumva ești și
tu din ucenicii omului
acestuia?» Zise el: «Nu
sunt». 18 Și stăteau slugile
și aprozii la foc și se în-
călzeau, căci era frig. Și

---

*) Matei 26, 57-68; Marcu 14, 53-65.

**) Matei 26, 69-75; Marcu 14, 66-72; Luca 22, 54-62.

6. Acesta era un semn al puterii lui Cristos și o dovadă că mergea de bună voie la moarte.

8. Isus are grijă de Apostoli și poruncește dușmanilor săi să nu se atingă de dânșii.

13. *Caiafa,* chemat și *Iosif,* fu numit Mare Preot de procuratorul roman Valeriu Gratus pe la anul 27 sau 28, în locul lui Simon. Caiafa își păstră scaunul în tot timpul stăpânirii lui Pilat, dar în anul 36 sau 37 îl depuse proconsulul Viteliu și în locul lui veni Ionata, fiul arhiereului Ana. Vezi nota dela Luca 3, 2.

stătea şi Petru cu ei şi se
încălzea.
19 Deci arhiereul între-
bă pe Isus de ucenicii
lui şi de învăţătura lui.
20 Ii răspunse Isus: «Eu pe
faţă am vorbit lumii; tot-
deauna am învăţat în si-
nagogă şi în templu, unde
se adună toţi Iudeii, şi în-
tr'ascuns n'am vorbit ni-
mic. 21 Pentru ce mă în-
trebi pe mine? Intreabă
pe cei ce au auzit ce le-am
vorbit; iată aceştia ştiu ce
am vorbit eu». 22 Iar cum
zise acestea, unul din a-
prozii de faţă dădu o pal-
mă lui Isus, zicând: «Aşa
răspunzi arhiereului?» 23 Ii
răspunse Isus: «De am
vorbit rău, dă dovadă de
rău; iar de am vorbit bi-
ne, pentru ce mă loveşti?».
24 Şi-l trimise Ana legat
la Caiafa arhiereul. 25 Iar
Simon Petru stătea şi se
încălzea. Şi i-au zis: «Nu
cumva eşti şi tu din uce-
nicii lui?» Iar el tăgădui
şi zise: «Nu sunt». 26 Ii zi-
se una din slugile arhie-
reului, rudă cu acela că-
ruia îi tăiase Petru ure-
chea: «Oare nu te-am vă-
zut eu în grădină cu el?».
27 Şi iarăşi tăgădui Petru,
şi îndată cântă cocoşul.

Isus înaintea lui Pilat *)

28 Şi-au dus pe Isus dela
Caiafa în pretoriu. Şi era
dimineaţă, şi ei n'au intrat
în pretoriu, ca să nu se
spurce şi să poată mânca
Paştile. 29 Deci ieşi Pilat la
ei afară şi zise: «Ce pâră
aduceţi împotriva omului
acestuia». 30 Răspuns-au ei
şi au zis: «De n'ar fi ace-
sta făcător de rele, nu
l-am fi dat pe mâna ta».
31 Atunci le zise Pilat:
«Luaţi-l voi şi-l judecaţi
după legea voastră». Iar
Iudeii i-au zis: «Nouă nu
ne este îngăduit să omo-
rîm pe nimeni»; 32 ca să
se împlinească cuvântul

*) Matei 27, 11-14; Marcu 15, 1-5; Luca 23, 1-5.

28. Evreii erau cei mai păstrători ai ceremoniilor lor. Credeau că se spurcă dacă intrau într'o casă la unul care nu era Evreu, şi deci nu mai puteau lua parte la jertfă s. a. Dar, după ei, a osândi din ură şi pizmă pe cel mai nevinovat, nu era nicio pângărire! Faţa să fie curată, inima n'o vede nimeni; strecoară ţânţarul şi înghit cămila!

31. Romanii luaseră dreptul Iudeilor de a osândi pe cineva la moarte.

32. Pentru ca Isus, osândit de un judecător roman, să moară pe cruce, fel de moarte obşnuită la Romani, nu la Iudei. Vezi şi Matei 20, 18.

lui Isus ce-l spusese, arătând cu ce moarte avea
să moară. 33 Deci iarăşi intră Pilat în pretoriu şi chemă pe Isus şi-i zise: «Tu eşti regele Iudeilor?».
34 Răspunse Isus: «Dela tine însuţi zici aceasta, sau alţii ţi-au zis-o de mine?».
35 Răspunse Pilat: «Oare sunt eu Iudeu? Neamul tău şi arhiereii te-au dat pe mâna mea. Ce ai fă-
cut?» 36 Răspunse Isus: «Impărăţia mea nu este din lumea aceasta. De ar fi împărăţia mea din lumea aceasta, slugile mele s'ar lupta să nu fiu dat pe mâna Iudeilor, dar acum împărăţia mea nu este de
aici». 37 Ii zise drept aceea Pilat: «Eşti deci rege?». Răspunse Isus: «Tu însuţi o zici: eu sunt rege. Eu pentru aceasta m'am născut şi pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul. Tot cel ce este din adevăr, ascultă
glasul meu». 38 Ii zise Pilat: «Ce este adevărul?».

Isus alăturat cu Baraba *)

Şi zicând acestea, iar ieşi la Iudei, şi le zise: «Eu nu aflu în el nicio vină.
39 Dar este obiceiu la voi să vă slobozesc pe unul de Paşti; voiţi să vă slobozesc pe regele Iudeilor?» 40 A-
tunci strigară iarăşi cu toţii, zicând: «Nu pe acesta, ci pe Baraba». Iar Baraba era un tâlhar.

CAPUL 19.

Biciuirea şi încoronarea lui Isus **)

1 Deci atunci Pilat a luat pe Isus şi a pus să-l
biciuiască. 2 Şi ostaşii, împletind o cunună de spini, i-au pus-o pe cap, şi l-au îmbrăcat cu o haină de
purpură. 3 Şi veneau la el, şi ziceau: «Bucură-te, regele Iudeilor», şi-i dădeau

---

*) Matei 27, 15-21; Marcu 15, 6-14; Luca 23, 13-23.
**) Matei 27, 26-31; Marcu 15, 15-20.

36. Cristos n'a venit să stăpânească popoarele şi să fie rege pământesc, cum credeau Evreii, ci ca să mântuiască sufletele de robia păcatelor şi să le ducă la fericirea veşnică.

37. Vezi nota dela Marcu 14, 2.

38. Pilat se plictisi auzind pe Isus că vorbeşte de o împărăţie ne mai auzită. Deci îl întrebă ce este adevărul de care vorbeşte; şi-l întrebă nu ca să înveţe, ci din nerăbdare. De aceea iese, fără să mai aştepte răspunsul lui Isus.

39. Pilat glumeşte, rostind cuvântul *rege*, din care Iudeii făceau o pâră.

palme. 4 Deci ieşi iarăşi
Pilat afară şi le zise: Iată,
vi-l aduc afară, ca să ve-
deţi că nicio vină nu-i gă-
sesc». 5 Ieşi deci Isus, pur-
tând cununa de spini şi
haina de purpură. Şi le
zise Pilat: «Iată omul».
6 Iar dacă l-au văzut ar-
hiereii şi slugile, au stri-
gat zicând: «Răstigneşte-l,
răstigneşte-l». Le zise Pi-
lat: «Luaţi-l voi şi-l răsti-
gniţi, căci eu nu aflu vină
în el». 7 Ii răspunseră Iu-
deii: «Noi avem o lege, şi
după lege trebuie să moa-
ră, pentrucă Fiul lui Dum-
nezeu s'a făcut pe sine».
8 Iar când a auzit Pilat
cuvântul acesta, şi mai tare
s'a temut. 9 Şi intrând iar
în pretoriu, zise lui Isus:
«De unde eşti tu?». Dar
Isus nu i-a dat răspuns.
10 Deci i-a zis Pilat: «Mie
nu-mi vorbeşti? Nu ştii că
putere am să te răstignesc
şi putere am să-ţi dau dru-
mul?» 11 Răspuns-a Isus:
«N'ai avea nicio putere a-
supra mea de nu ţi s'ar fi
dat de sus. Pentru aceasta,
cel ce m'a dat pe mâna ta,
mai mare păcat are». 12 Şi
de atunci căuta Pilat să-l
libereze. Iar Iudeii strigau,
zicând: «Dacă dai drumul
acestuia, nu eşti prieten
al Cezarului, căci tot cel
ce se face pe sine rege, se
împotriveşte Cezarului».
13 Deci Pilat, auzind ace-
ste cuvinte, aduse pe Isus
afară, şi şezu pe scaunul de
judecată, în locul care se
numeşte Lithostrotos, iar
evreeşte Gabata. 14 Şi era
vinerea Paştilor pe la cea-
sul al şaselea, şi zise Iu-
deilor: «Iată regele vos-
tru!» 15 Iar ei strigară:

---

4. *Nu găsesc nicio vină...* Cuvinte de mare însemnătate, fiindcă prin ele judecătorul acesta s'arată aşa de convins şi de lămurit de nevinovăţia lui Isus, încât se osândeşte până pe sine însuşi pentru suferinţa ce i-a dat-o, deşi nu poruncise aceasta decât pentru a îndulci pe Evreii îndârjiţi şi cruzi.

5. *Iată omul...* Isus, biciuit şi încununat cu spini, vărsase de sigur mult sânge şi slăbise, încât Pilat vrea să le arate că n'au pentru ce să se teamă de omul acesta.

7. Intâi l-au învinuit că ar fi împotriva împăratului, acum îl învinuesc de o crimă împotriva religiei. Dacă Pilat făcea pe placul lor, s'ar fi mulţumit Iudeii cu pâra întâi. Văzând că nu-şi ajung scopul, aduc altă pâră.

11. Patima şi moartea lui Cristos fiind hotărîte de Dumnezeu pentru răscumpărarea lumii, nu era în puterea oamenilor să i le dea, cu toate că aşa li se părea lor.

13. *Lithostrotos* pe greceşte însemnează «pardosit cu pietre».

14. *Ceasul al şaselea*: la amiază.

«Ia-l, ia-l, răstignește-l».
Le zise lor Pilat: «Pe re-
gele vostru să-l răstig-
nesc?». Răspunseră ar-
hiereii: «N'avem alt rege
decât pe Cezarul». 16 Pilat
atunci l-a dat pe mâna lor
ca să-l răstignească. Și ei
au luat pe Isus și l-au dus.

Răstignirea lui Isus *)

17 Și ducându-și crucea
sa, veni în locul care se
chiamă al Căpățânii, pe
evreește Golgota, 18 unde
l-au răstignit, și împreu-
nă cu el pe alți doi, de o
parte și de alta, iar în
mijloc pe Isus. 19 Și scri-
sese Pilat și titlul, și-l pu-
se pe cruce. Și era scris:
«Isus Nazarineanul, Regele
Iudeilor». 20 Deci acest ti-
tlu mulți din Iudei l-au
citit, căci era aproape de
cetate locul unde se răstig-
nise Isus, și era scris
evreește, grecește și lati-
nește. 21 Deci arhiereii Iu-
deilor au zis lui Pilat: «Nu
scrie: Regele Iudeilor, ci:
acesta a zis: Eu sunt re-
gele Iudeilor». 22 Răspunse
Pilat: «Ce am scris, am
scris».
23 Iar ostașii, după ce
au răstignit pe Isus,
i-au luat hainele, din
care au făcut patru părți,
fiecărui ostaș câte o par-
te, și cămașa. Iar că-
mașa era necusută, țesu-
tă de sus până jos. 24 Și
zise unul către altul: «Să
n'o rupem, ci să tragem
la sorți a cui să fie». Ca
să se împlinească Scrip-
tura care zice: «Și-au îm-
părțit hainele mele, și pe
cămașa mea au aruncat
sorții». Și ostașii au făcut
acestea. 25 Și stătea lân-
gă crucea lui Isus mama
lui și sora mamei lui, Ma-
ria, femeia lui Cleofa, și
Maria Magdalena. 26 Deci
văzând Isus pe mama sa
și lângă dânsa pe uceni-
cul pe care-l iubea, zise
mamei sale: «Femeie, iată
fiul tău». 27 După aceea zi-
se ucenicului: «Iată ma-
ma ta». Și din ceasul ace-
la o luă ucenicul la sine.

---

*) Matei 27, 32-50; Marcu 15, 21-37; Luca 23, 26-49.

17. *Golgota*: Calvar, adică al căpățânii. Vezi nota dela Matei 27, 33.

23. *Cămașa* era haina de dedesupt. Scopul ei era acela al cămășii de azi, iar forma ca a bluzei.

27. *Ucenicul pe care-l iubea Isus,* este însuși sfântul Ioan Evanghelistul.

Moartea lui Isus

28 După aceea, știind Isus
că toate s'au săvârşit, ca
să se împlinească Scrip-
tura, zise: «Mi-i sete».
29 Și era acolo un vas plin
cu oțet. Iar ostaşii, pu-
nând un burete plin de
oțet într'o trestie de isop,
l-au dus la gura lui.
30 Luând deci Isus oțetul,
zise: «S'a săvârşit». Și
plecându-şi capul, şi-a
dat sufletul.
31 Iar Iudeii, pentru-
că era vineri, ca să
nu rămână trupurile pe
cruce sâmbăta, căci era
mare ziua aceea a sâmbe-
tei, au rugat pe Pilat să
le zdrobească fluierele pi-
cioarelor şi să le dea jos
de pe cruce. 32 Deci au ve-
nit ostaşii şi au zdrobit
fluierele celui dintâi şi
ale celuilalt care era ră-
stignit cu el. 33 Iar când
au venit la Isus, văzân-
du-l mort, nu i-au sfără-
mat fluierele, 34 ci unul
din ostaşi îi străpunse
coasta cu sulița, şi îndată
ieşi sânge şi apă. 35 Și cel
ce a văzut a mărturisit, şi
adevărată este mărturia
lui. Și el ştie că spune
adevărul, ca şi voi să cre-
deți. 36 Căci acestea s'au
făcut ca să se împlinească
Scriptura: «Os nu veți
zdrobi din el». 37 Şi iarăşi
altă Scriptură zice: «Vor
vedea pe cine au stră-
puns».

Inmormântarea lui Isus *)

38 Iar după acestea, Io-
sif din Arimateea, care
era ucenicul lui Isus, dar
într'ascuns de frica Iudei-
lor, a rugat pe Pilat să-i
dea voie să ia trupul lui

---

*) Matei 29, 57-61; Marcu 15, 42-47; Luca 23, 50-55.

30. Vezi nota dela Matei 27, 50.

31. *Ca să nu rămână trupurile pe cruce sâmbăta,* când căzură şi Paştile. Nu voiau să vază în zi aşa de mare osândiți cari se luptau cu moartea. - Era obiceiul la Romani, ca să zdrobească fluierele, ca să nu se chinuiască prea mult cei răstigniți pe cruce.

34. Ostaşul acesta, după tradiție, este Longin, care mai târziu se făcu creştin. Nu fără temeiu, mulți din sfinții Părinți au văzut în această apă un simbol al botezului, iar în sânge Euharistia şi în aceste două taine simbolul Bisericii, noua Evă ieşită din coasta noului Adam.

35. Sfântul Ioan aici vorbeşte de sine.

36. Aşa porunci Dumnezeu Evreilor cu privire la mielul de Paşti, care era figura lui Cristos răstignit.

37. Adică vor vedea şi vor crede în Cristos şi din Romanii şi din Evreii cari l-au pus pe cruce.

Isus. Şi Pilat i-a dat voie.
Deci a venit şi a luat tru-
pul lui Isus. 39 Şi a venit
şi Nicodim, cel ce venise
la început noaptea la Isus,
aducând o amestecătură
de smirnă şi de aloe ca
la o sută de litre. 40 Deci
au luat trupul lui Isus şi
l-au înfăşurat în pânze de
in cu miresme, precum
este obiceiul Iudeilor să
îngroape. 41 Şi era o grădi-
nă în locul unde a fost
răstignit Isus, şi în grădi-
nă un mormânt nou în
care nu fusere pus încă
nimeni. 42 Deci, pentrucă
era vinerea Iudeilor şi
pentru că mormântul era
aproape, l-au pus pe Isus
acolo.

CAPUL 20.

Invierea lui Isus *)

1 Iar în ziua întâi a
săptămânii, Maria Mag-
dalena a venit dimineaţa
la mormânt, pe când era
încă întuneric, şi a văzut
piatra luată de la mor-
mânt. 2 Atunci a alergat
şi s'a dus la Simon Pe-
tru şi la celălalt ucenic pe
care îl iubea Isus, şi le-a
zis: «Au luat pe Domnul
din mormânt şi nu ştim
unde l-au pus». 3 Atunci a
ieşit Petru şi celălalt uce-
nic, şi au mers la mor-
mânt. 4 Şi alergau amân-
doi împreună, iar celălalt
ucenic a alergat mai re-
pede decât Petru şi a
ajuns mai înainte la mor-
mânt, 5 şi plecându-se, a
văzut giulgiurile jos, dar
nu a intrat. 6 Veni şi Si-
mon Petru, care îl urma,
şi a intrat în mormânt şi
a văzut giulgiurile jos,
7 şi mahrama, care fusese
pe capul lui, nu împreună
cu giulgiurile, ci deoparte
învăluită într'un loc.
8 Deci atunci intră şi uce-
nicul acela care venise în-

---

*) Matei 28, 1-2; Marcu 16, 2-4; Luca 24, 1-3.

39. Vezi Ioan 3, 1. - *Smirnă şi aloe* sunt plante amare, al căror suc apără de putrezire.

1. Când plecă de acasă era întuneric, dar când ajunse la mormânt răsărise soarele, cum cetim in Evanghelia sf. Marcu 16, 2. Isus a înviat în zorii zilei întâi a săptămânii, care a devenit ziua Domnului, adică Dumineca. De aceea creştinii ţin Dumineca zi de sărbătoare şi nu sâmbăta, ca în Vechiul Testament.

2. *Celălalt ucenic* este sf. Ioan, care, din smerenie, nu-şi zice pe nume.

8. *Crezu* cele ce-i spusese Magdalena: că cineva luase trupul lui Isus.

tâi la mormânt și a văzut
și a crezut; 9 căci încă nu
știau Scriptura, că trebuia
să învieze din morți. 10 Du-
pă aceea ucenicii s-au în-
tors acasă.

Isus se arată Mariei Magdalena *)

11 Iar Maria stătea afa-
ră lângă mormânt, plân-
gând. Și pe când plângea,
s'a plecat și s'a uitat în
mormânt; 12 și a văzut
doi îngeri în veșminte
albe, șezând unul la
cap și celălalt la pi-
cioare, unde zăcuse trupul
lui Isus. 13 Și ei i-au zis:
«Femeie, de ce plângi?».
Le zise lor: «Pentru că au
luat pe Domnul meu și nu
știu unde l-au pus». 14 Și
după ce zise acestea, se
întoarse înapoi și a văzut
pe Isus stând, dar nu știa
că este Isus. 15 Ii zise Isus:
«Femeie, de ce plângi?
Pe cine cauți?». Iar ei
părându-i-se că este gră-
dinarul, îi zise: «Doamne,
de l-ai luat tu, spune-mi
unde l-ai pus, și eu îl voiu
lua». 16 Ii zise Isus: «Ma-
rie!». Iar ea, întorcându-
se, îi zise: «Raboni!» (ce
se zice Invățătorule). 17 Ii
zise Isus: «Nu mă atinge,
căci nu m'am suit încă la
Tatăl meu, ci mergi la
frații mei și le spune: Mă
sui la Tatăl meu și la
Tatăl vostru, la Dumne-
zeul meu și la Dumnezeul
vostru». 18 Și a venit Ma-
ria Magdalena și a vestit
ucenicilor: «Am văzut pe
Domnul și mi-a spus ace-
stea».

Isus se arată Apostolilor **)

19 Deci în seara zilei ace-
leia care este întâia a săp-
tămânii, ușile fiind încuia-
te unde erau adunați u-
cenicii de frica Iudeilor, a
venit Isus și a stătut in mij-
locul lor și le-a zis: «Pace
vouă!». 20 Și acestea zicând,
le-a arătat mâinile și coa-
sta. Și s'au bucurat uce-
nicii, văzând pe Domnul.
21 Și le-a zis iarăși: «Pace
vouă! Precum m'a trimis

---

*) Marcu 16, 9-10.
**) Luca 24, 26-43.
19. Trupul lui Cristos, intrat in slavă, are insușirile despre care scrie sf. Pavel 1 Cor. 15, 42-44: «Se seamănă trup firesc, se va scula trup spiritual» - deci poate pătrunde prin orice corp.
21. *Precum m'a trimis pe mine Tatăl...* să vestesc Evanghelia, să'nvăț pe oameni calea mântuirii, in acelaşi chip şi cu acelaşi scop vă trimit pe voi s'adunați şi să cârmuiți Biserica.

pe mine Tatăl, şi eu vă
trimit pe voi». [22] Şi ace-
stea zicând, a suflat peste
ei şi le-a zis: «Luaţi pe
Duhul Sfânt: [23] cărora le
veţi ierta păcatele, li se
vor ierta lor; şi cărora le
veţi ţinea, vor fi ţinute».

Isus se arată lui Toma

[24] Iar Toma, unul din
cei doisprezece, care se
chiamă Geamăn, nu era
cu ei, când a venit Isus.
[25] Deci i-au zis ceilalţi uce-
nici: «Am văzut pe Dom-
nul». Iar el le-a zis: «De
nu voiu vedea, în mâinile
lui semnele cuielor şi nu
voiu pune degetul meu în
locul cuielor şi nu voiu
pune mâna în coasta lui,
nu voiu crede». [26] Şi după
opt zile, iarăşi erau uce-
nicii lui înăuntru, şi To-
ma cu ei. Venit-a Isus,
uşile fiind încuiate, şi a
stătut în mijloc şi a zis:
Pace vouă!». [27] Apoi a zis
lui Toma: «Pune-ţi dege-
tul tău aici şi vezi mâinile
mele, şi-ţi întinde mâna
şi o pune în coasta mea,
şi să nu fii necredincios, ci
credincios». [28] Răspuns-a
Toma şi i-a zis: «Domnul
meu şi Dumnezeul meu!»
[29] Isus i-a zis: «Pentru că
m'ai văzut, Toma, ai cre-
zut? Fericiţi cei ce n'au
văzut şi au crezut». [30] Şi
multe alte minuni a făcut
Isus înaintea ucenicilor
săi, care nu sunt scrise în
cartea aceasta. [31] Iar ace-
stea s'au scris, ca să cre-
deţi că Isus este Cristos,
Fiul lui Dumnezeu, şi cre-
zând, viaţă să aveţi în
numele lui.

CAPUL 21.

Isus se arată pe malul Tiberiadei

[1] După aceea iarăşi s'a
arătat Isus ucenicilor la
marea Tiberiadei. Şi s'a

---

22. Prin semnul acesta arătă că făcea intr'adevăr ceea ce zicea, adică le da pe Sf. Duh; şi nu numai ca să-l aibă ei pentru sine, ci ca să-l dea şi altora cu toată plinătatea. Acum dă Cristos pe Duhul Sfânt Apostolilor săi, dându -le puterea de a lega şi a deslega; în ziua Rusaliilor il va da cu toată plinătatea darurilor pe acelaşi Duh atât lor, cât şi intregului trup al Bisericii.

23. Cristos rânduеşte sf. taină a Pocăinţei, dând putere Bisericii şi preoţilor ei să ierte păcatele oamenilor sau să le ţie, după cum vor judeca că sunt vrednici sau nevrednici.

28. Văzând Toma că Isus intr'adevăr a înviat şi auzind cuvintele ce i le-a spus, face o mărturisire de credinţă şi-i arată durere de greşala făcută.

arătat aşa. [2] Erau împreu-
nă Simon Petru şi Toma,
care se zice Geamăn, şi
Natanail, care era din Ca-
na Galileii, şi fiii lui Ze-
bedeu şi alţi doi din uce-
nicii lui. [3] Zis-a lor Simon
Petru: «Mă duc să pe-
scuiesc». Ei au răspuns:
«Mergem şi noi cu tine».
Şi s'au dus si au intrat
într'o luntre şi in noaptea
aceea nu au prins nimic.
[4] Iar când s'a făcut ziuă,
stătea Isus pe mal, dar
nu l'au cunoscut ucenicii
că este Isus. [5] Deci le-a
zis Isus: «Fiilor, nu cum-
va aveţi ceva de mânca-
re?» I-au răspuns: «Nu».
[6] Atunci el le-a zis: «A-
runcaţi mreaja la dreapta
luntrii şi veţi afla». Şi au
aruncat-o şi nu mai pu-
teau s'o tragă de mulţi-
mea peştilor. [7] Zise atunci
lui Petru ucenicul acela pe
care îl iubea Isus: «Dom-
nul este!». Simon Petru,
auzind că este Domnul, se
încinse cu tunica, căci era
gol, şi s'a aruncat în apă.
[8] Iar ceilalţi ucenici au
venit cu luntrea (căci nu
erau departe de uscat, ci
ca la două sute de coţi),
trăgând mreaja cu peştii.
[9] Iar dacă au ieşit la uscat,
au văzut jeratic şi peşte
pus deasupra şi pâine. [10] Le
zise Isus: «Aduceţi din pe-
ştii ce i-aţi prins acum».
[11] Se sui Simon Petru în
luntre şi trase mreaja la
uscat plină de o sută
cincizeci şi trei de peşti
mari, şi deşi erau atâţia,
nu s'a rupt mreaja. [12] Le-a
zis lor Isus: «Veniţi
şi prânziţi». Şi niciunul
din ucenici nu cuteza să-l
întrebe: «Tu cine eşti?»,
ştiind că Domnul este.
[13] Deci a venit Isus şi a
luat pâinea şi le-a dat-o
lor, şi peştele de aseme-
nea. [14] Aceasta era a treia
oară că s'a arătat Isus u-
cenicilor săi după ce a în-
viat din morţi.

Face pe Petru păstorul Bisericii şi-i spune ce moarte va avea

[15] Iar după ce au prânzit,
a zis lui Simon Petru: «Si-
mone, fiul lui Iona, mă

2. *Fiii lui Zebedeu* erau sf. Ioan şi sf. Iacob.
4. Isus făcu minunea aceasta ca să-şi arate puterea mai târziu.
6. *Mulţimea peştilor* prinşi este icoana nesfârşitului număr de oameni cari trebuiau traşi în Biserică prin munca Apostolilor, cârmuiţi de duhul lui Cristos.
7. *Gol,* adică fără haina de deasupra.

iubeşti mai mult decât a-
ceştia?». El i-a zis: «Da,
Doamne, tu ştii că te iu-
besc». Zis-a lui: «Paşte
mieluşeii mei». 16 Şi i-a zis
a doua oară: «Simone, fiul
lui Iona, mă iubeşti tu pe
mine?». Ii răspunse: «Da,
Doamne, tu ştii că te iu-
besc», El îi răspunse:
«Paşte oile mele». 17 I-a
zis a treia oară: «Simone,
fiul lui Iona, mă iubeşti?».
Se întristă Petru pentru că
i-a zis a treia oară: «Mă
iubeşti?». Şi i-a răspuns:
«Doamne, tu ştii toate, tu
ştii că te iubesc». Zis-a
Isus lui: «Paşte oile me-
le».
18 «Adevăr, adevăr zic
ţie, când erai mai tânăr,
singur te încingeai şi um-
blai unde voiai; dar când
vei îmbătrâni, îţi vei în-
tinde mâinile şi altul te va
încinge şi te va duce unde
nu vei voi». 19 Iar aceasta
a zis-o arătând cu ce
moarte va preamări pe
Dumnezeu. Şi după ce a
spus aceasta, îi zise: «Ur-
mează-mă». 20 Şi întorcân-
du-se Petru, a văzut pe
ucenicul acela pe care îl
iubea Isus, venind după
el, care se şi culcase la ci-
nă pe pieptul lui şi-l între-
base: «Doamne, cine este
cel ce te va vinde?». 21 Deci
pe acesta văzându-l Pe-
tru, a zis către Isus:
«Doamne, dar cu acesta
ce va fi?». 22 Ii zise Isus:
«De vreau să rămână a-
cesta până voiu veni eu,
ce ai tu? Tu urmează-
mă!» 23 De atunci a ieşit
vorba printre fraţi că u-
cenicul acela nu va muri.
Insă nu i-a zis Isus: «Nu
va muri», ci: «De vreau
să rămână acesta până
voiu veni eu, ce ai tu?».

Incheiere

24 Acesta este ucenicul
care dă mărturie despre
acestea şi a scris acestea;

---

17. *Paşte oile mele...* Petru se lepădase de trei ori de Cristos. De aceea îi cere acum de trei ori dovadă de dragostea lui. Cuvintele acestea au o însemnătate deosebită. Cristos dă putere lui Petru nu numai să *pască mieluşeii*, ceea ce înseamnă a cârmui pe credincioşi, *ci să pască şi oile*, adică să cârmuiască şi pe capii credincioşilor, pe episcopi. Il face, cu alte cuvinte, capul şi păstorul Bisericii. Vezi şi Mat. 16, 18, 19.

18. Spune lui Petru că pentru demnitatea ce i-o dă, nu va mai fi liber ca altă dată, ci îşi va da şi viaţa pentru credinţa lui Cristos.

19. Sfântul Petru a murit la Roma pe o cruce, cu capul în jos, în anul 67, sub domnia crudului împărat Neron.

și știm că adevărată este
mărturia lui. 25 Mai sunt și
altele multe pe care le-a
făcut Isus, care de s'ar
scrie una câte una, nici în toată lumea, mi se pare, n'ar încăpea cărțile ce ar fi să se scrie. Amin.

---

25. Este o iperbolă răsăriteană, întrebuințată de Sf. Ioan ca să arate că a trebuit să se mărginească și să facă o alegere restrânsă a faptelor și a cuvântărilor Domnului.

FAPTELE APOSTOLILOR

După cele patru Evanghelii urmează imediat cartea intitulată: Faptele *sau* Actele Apostolilor. *Ea cuprinde povestirea faptelor mai principale din viața sf. Petru și a altor Apostoli (cele dintâi* 12 *capitole), dar mai ales a sf. Pavel* (16 *capitole), începând de la înălțarea la cer a Mântuitorului și până la călătoria sf. Pavel la Roma, unde a fost ținut doi ani în închisoare, adică cam până la anul* 63 *după Cristos.*

Autorul cărții este sf. Luca, care a scris a treia Evanghelie, precum declară el singur la început, dedicând lucrarea sa aceluiași amic, Teofil. Sf. Luca a fost conlucrătorul sf. Pavel în slujba apostoliei, și însoțitorul lui în diferite călătorii, în deosebi în călătoria lui la Roma. De unde urmează că Autorul nostru a fost martor ocular al celor mai multe fapte și întâmplări descrise de el; iar faptele la care n'a luat parte le-a auzit de la alți martori oculari. In ambele cazuri Autorul nostru inspirat e vrednic de toată crezarea.

Mare este valoarea istorică a acestei cărți pentru începuturile creștinismului. Sf. Luca povestește întemeierea și lățirea Bisericii creștine în Ierusalim, în Iudeea, în Samaria și în provinciile orientale ale imperiului roman; de la el cunoaștem viața curată și sfântă a celor dintâi creștini, ierarhia, cultul, dogma și viața celor dintâi comunități creștine, precum și fazele succesive prin care Biserica a pătruns în capitala lumii, Roma, prin munca și zelul celor doi apostoli Petru și Pavel, cari au dus la îndeplinire în scurt timp vorbele Mântuitorului: «Și îmi veți fi mie martori... până la marginile pământului» (*Fapt.* 1, 8).

FAPTELE APOSTOLILOR

CAPUL 1.

Cuvânt înainte

[1] In cea dintâi carte a
mea am vorbit, o Teofile,
despre toate câte a început
Isus să facă și să învețe,
[2] până în ziua în care s'a
înălțat, după ce a dat po-
runci prin Duhul Sfânt
Apostolilor, pe cari i-a
ales; [3] cărora li s'a arătat
viu după patima sa, cu
multe semne, arătându-
li-se lor timp de patru-
zeci de zile și grăindu-le
despre împărăția lui
Dumnezeu.

Indemnuri date de Isus Apostolilor

[4] Și ospătând împreună
cu dânșii, le-a poruncit
să nu se îndepărteze din
Ierusalim, ci să aștepte
făgăduința Tatălui, «pe
care (zise) ați auzit-o din
gura mea; [5] căci Ioan a
botezat, într'adevăr, cu
apă, voi însă vă veți bo-
teza cu Duh Sfânt, nu du-
pă multe zile». [6] Dar cei
adunați l-au întrebat,
zicând: «Doamne, vei în-
tocmi tu acum împărăția
lui Israil?» [7] Iar el le zise:
«Nu vă privește pe voi să
știți timpurile și clipele,

---

1. *In cea dintâi carte*... Adică am alcătuit întâia carte, sau Evanghelia, care e aceea a treia, după sf. Luca, același autor al Faptelor Apostolilor. *Teofil* este un creștin de frunte, căruia sf. Luca i-a închinat și Evanghelia sa, iar *Faptele* nu sunt decât continuarea acelei Evanghelii.

3. *Impărăția lui Dumnezeu*..., adică întemeierea Bisericii și lățirea Religiunii în general. Pe acestea trebuia să se bazeze mai cu seamă Tradițiunea Apostolică.

6. Apostolii nu se desbăraseră încă de ideea, că împărăția lui Dumnezeu trebuie să înceapă cu mărirea civilă a Evreilor; Isus le dă cu bunătate un răspuns înconjurător.

pe care Tatăl şi le-a reţinut în puterea sa; [8] ci veţi primi peste voi puterea Duhului Sfânt, când va veni; şi-mi veţi fi martori in Ierusalim şi în toată Iudeea şi în Samaria şi până la marginile pământului».

Inălţarea lui Isus

[9] Iar după ce a spus acestea, s'a înălţat la cer în văzul lor şi un nor l-a luat din ochii lor. [10] Şi având ei ochii aţintiţi către cer, pe când el se înălţa, iată că doi bărbaţi în haine albe s'au înfăţişat înaintea lor [11] şi le-au zis: «Bărbaţi Galileeni, pentruce staţi privind spre cer ? Acest Isus, care s'a înălţat dela voi la cer, va veni astfel precum l-aţi văzut ridicându-se la cer».

Intoarcerea Apostolilor la Ierusalim

[12] Atunci s'au întors la Ierusalim de pe muntele care se chiamă al Măslinilor şi care este aproape de Ierusalim, cât e calea unei sâmbete. [13] Şi ajungând acolo, s'au urcat în cenacol, unde locuiau Petru şi Ioan, Iacob şi Andrei, Filip şi Toma, Bartolomei şi Matei, Iacob a lui Alfeu şi Simon Zelotul şi Iuda a lui Iacob. [14] Toţi aceştia erau statornici în rugăciune, într'un gând şi o inimă, împreună cu femeile şi cu Maria, maica lui Isus, şi cu fraţii lui.

Alegerea lui Matia

[15] In zilele acelea, sculându-se Petru în mijlocul fraţilor (era mulţimea oamenilor adunaţi împreună ca la o sută douăzeci), zise: [16] «Bărbaţi fraţi, e de trebuinţă să se împlinească Scriptura, pe care a prezis-o Duhul Sfânt prin gura lui David despre Iuda, care a fost călăuza acelora cari au prins pe Isus, [17] şi care

10. Doi îngeri în chipuri omeneşti.
12. *Cât e calea unei sâmbete...*, adică la două mii de paşi, aproape un kilometru, cât era îngăduit Evreilor a umbla fără să calce repausul prescris sâmbăta.
15. Petru începe să-şi deprindă Primatul cu care l-a hărăzit Isus.
16. In Psalmul 40 se vorbeşte în chip profetic de trădarea lui Iuda.

era pus în numărul nostru
și părtaș al aceleiași slujbe.
18 Acesta și-a agonisit
un ogor, din răsplata nelegiuirii,
și spânzurându-se,
a crăpat în două și s'au
împrăștiat toate măruntaiele
lui. 19 Lucrul acesta
a ajuns cunoscut la toți
locuitorii din Ierusalim,
astfel că ogorul acela s'a
numit pe limba lor Haceldama,
adică ogorul sângelui.
20 Căci scris este în
cartea Psalmilor: «Facă-se
lăcașul lor pustiu și să
nu fie cine să locuiască
în el; și slujba lui s'o ia
altul». 21 Trebuie deci, ca
din acești bărbați, cari au
fost împreună cu noi tot
timpul cât a trăit între
noi Domnul Isus, 22 începând
dela botezul lui Ioan
până în ziua când s'a
înălțat din mijlocul nostru,
să fie rânduit unul dintre
aceștia mărturie împreună
cu noi despre învierea
lui».
23 Deci hotărîră pe doi:
pe Iosif, care se chema
Barsaba, supranumit
Iustus, și pe Matia. 24 Și
se rugară, zicând: «Tu,
Doamne, care cunoști inimile
tuturora, arată pe
care din acești doi l-ai
ales, 25 ca să primească locul
acestei slujbe și apostoliei
din care a căzut
Iuda, ca să treacă la locul
lui». 26 Deci au tras la
sorți, și sorțul a căzut pe
Matia, care a fost numărat
cu cei unsprezece Apostoli.

CAPUL 2.

Pogorîrea Sfântului Duh

1 Și dacă a sosit ziua
Rusaliilor, stăteau cu toții
împreună în același
loc; 2 și s'a făcut pe neașteptate
un sunet din cer,
ca de venirea unui vânt
puternic, și a umplut toată
casa unde ședeau.
3 Atunci li s'au arătat niște
limbi împărțite ca de
foc, și s'au așezat peste

---

26. *Deci au tras la sorți,* căci cei doi propuși erau socotiți deopotrivă în virtute și cucernicie; și s'au tras sorți, ca niciunuia să nu i se facă neplăcere.

1. *Rusaliile* (Pentecoste, ziua cincizecea după Paști). In această zi Evreii sărbătoreau secerișul și publicarea Legii pe muntele Sinai.

2. Acest sunet era menit ca să deștepte luarea aminte a Apostolilor și a Evreilor asupra măreției faptului.

3. *Limbi de foc,* era semnul râvnei Apostolilor, precum și semnul puterii curățitoare și renăscătoare a Evangheliei. Limbile nu s'au așezat decât pe Apostoli.

fiecare din ei; 4 şi s'au um-
plut cu toţii de Duh Sfânt
şi au început a vorbi în
diferite limbi, după cum
Duhul Sfânt le dădea să
vorbească. 5 Şi locuiau în
Ierusalim Iudei, bărbaţi
cu temere de Dumnezeu
din toate neamurile care
sunt sub cer. 6 La auzul
acestui sgomot, s'a adunat
multă lume şi a rămas
uimită, deoarece fiecare îi
auzea pe ei grăind în lim-
ba lui. 7 Şi se înspăimân-
tară cu toţii şi se mirau,
zicând: «Oare nu sunt
Galileeni toţi aceştia cari
grăiesc? 8 Şi cum i-am au-
zit fiecare dintre noi în
limba noastră în care ne-
am născut? 9 Parţi, Mezi,
Elamiţi şi ceice locuiesc în
Mesopotamia, în Iudeea şi
Capadocia, în Pont şi în
Asia, 10 în Frigia şi Pam-
filia, în Egipt şi plaiu-
rile Libiei care este pe
lângă Cirene şi oaspeţi
veniţi din Roma, 11 atât
Iudei cât şi prozeliţi, Cre-
tani şi Arabi, i-am auzit pe
aceştia vorbind în limbile
noastre măreţiile lui
Dumnezeu». 12 Deci erau
cu toţii spăimântaţi şi se
mirau, grăind unul către
altul: «Ce să fie oare
aceasta?» 13 Iar alţii, bă-
tându-şi joc, ziceau:
«Aceştia sunt plini de vin
dulce».

Cuvântarea lui Petru

14 Dar Petru, sculându-
se cu cei unsprezece, îşi
ridică glasul şi le zise:
«Bărbaţi Evrei şi voi
toţi cari locuiţi în Ierusa-
lim: să vă fie aceasta spre
ştiinţă şi deschideţi ure-
chile la cuvintele mele.
15 Aceştia nu sunt beţi,
după cum credeţi voi,
fiind abia ceasul al trei-
lea din zi. 16 Dar aceasta
este ceea ce s'a zis de că-
tre prorocul Ioil: 17 Se va
întâmpla în zilele de apoi

---

5. Aceşti Evrei aparţineau la felurite ţări şi neamuri.

11. *Proseliţii* (cei de curând convertiţi) erau Evrei după religiune, dar nu după neam; oameni de aceştia erau mulţi în imperiul Roman.

13. Nu e must «cum se zice in unele biblii», căci mustul il aveau prin august iar acum suntem la Rusalii.

15. Acel ceas corespunde cu ceasul nouă dimineaţa.

17-21. Ioil 2, 28-32. Prin *zilele de apoi* prorocul Ioil înţelege timpurile mesianice. De aceste timpuri vorbeşte cu icoane pline de poezie. Evreii aşteptau, ca in aceste timpuri să se înfăptuiască triumful material al naţiunii lor; iar sf. Petru dă adevărata tălmăcire, aplicând prorocia la întocmirea Bisericii.

(zice Domnul), că eu tur-
na-voiu din Spiritul meu
peste toţi oamenii, şi vor
proroci fiii voştri şi fiice-
le voastre, şi tinerii vo-
ştri vor vedea vedenii şi
bătrânii voştri visuri vor
visa. [18] Şi voiu turna în zi-
lele acelea din Spiritul meu
peste slugile mele şi peste
slujnicele mele şi vor pro-
roci; [19] şi voiu face minuni
sus în cer şi semne jos pe
pământ, sânge şi foc şi
aburi de fum; [20] soarele
se va schimba în întune-
ric şi luna în sânge,
înainte de ce să vină ziua
cea mare şi slăvită a
Domnului. [21] Şi atunci
oricine va chema nume-
le Domnului se va mântui.
[22] «Bărbaţi Israeliţi,
ascultaţi aceste cuvinte:
Isus Nazarineanul, bărba-
tul căruia Dumnezeu i-a
dat mărturie neînvinsă
în mijlocul vostru prin
faptele mari, prin minu-
nile şi semnele pe care
Dumnezeu le făcu prin el
în mijlocul vostru, după-
cum o ştiţi voi înşivă,
[23] pe acesta, după sfatul cel
rânduit şi preştiinţa lui
Dumnezeu, prinzindu-l
prin mâinile celor nele-
giuiţi, voi l-aţi răstignit şi
omorît.
[24] Iar Dumnezeu l-a înviat
din morţi, deslegându-l
de durerile morţii, căci nu
era cu putinţă să fie ţi-
nut în stăpânire de ea.
[25] Căci, David zice despre
el: Eu am avut pururea
pe Domnul înaintea mea;
deoarece el stă la dreapta
mea, ca să nu mă clin-
tesc. [26] De aceea bucura-
tu-s'a inima mea şi înve-
selitu-s'a limba mea, ba
mai mult, trupul meu se
va odihni întru nădejde,
[27] că tu nu vei părăsi su-
fletul meu în infern, nici
nu vei îngădui, ca Sfân-
tul tău să vadă stri-
căciunea. [28] Mi-ai făcut
cunoscute căile vieţii şi
mă vei umplea de bucu-
rie cu faţa ta. [29] Fraţi-
lor, să-mi fie îngăduit să
vă spun vouă fără încon-
jur despre patriarhul
David, că a murit şi a
fost îngropat şi mormân-
tul lui este la noi până
în ziua de astăzi. [30] Deci,
fiind el proroc şi ştiind
că Dumnezeu îi făgăduise
cu jurământ că unul din

25-28. Vezi Psalmul 15, 8-11.
27. *In infern,* adică în *sheol* (limbul, sau locuinţa morţilor). *Să vadă stricăciunea,* adică să putrezească în mormânt.
30. Vezi Psalmul 131, 11.

seminția lui trebuia să
șeadă pe tronul lui, [31] mai
înainte văzând, a vorbit
despre învierea lui Cristos
că nu a fost lăsat în in-
fern (limb), nici trupul
lui n'a văzut stricăciune.
[32] «Pe acest Isus l-a înviat
Dumnezeu și despre acea-
sta suntem martori noi
cu toții. [33] Deci înălțân-
du-se el la dreapta lui
Dumnezeu și primind de-
la Tatăl făgăduința Du-
hului Sfânt, l-a revărsat
pe acesta, pe care voi îl
vedeți și-l auziți. [34] Doar
David nu s'a suit la cer,
și totuși zice: «Zis-a
Domnul Domnului meu:
Șezi la dreapta mea, [35] pâ-
nă ce voiu pune pe vrăj-
mașii tăi așternut pi-
cioarelor tale». [36] Să știe
bine, așa dar toată casa
lui Israil: că Dumnezeu a
făcut Domn și Cristos pe
acest Isus pe care voi
l-ați răstignit».
[37] Auzind ei acestea, s'au
căit din inimă și au zis lui
Petru și celorlalți Apostoli:
« Fraților, atunci ce să
facem?» [38] Iar Petru le
zise lor: «Faceți pocăin-
ță și fiecare dintre voi să
se boteze în numele lui
Isus Cristos, spre iertarea
păcatelor voastre, și veți
primi darul Duhului
Sfânt. [39] Deoarece făgă-
duința aceasta este dată
vouă și fiilor voștri și
pentru toți cei de depar-
te, pe câți îi va chema
Domnul Dumnezeul no-
stru». [40] Și-i convingea și
cu alte multe cuvinte și-i
îndemna zicând: «Mân-
tuiți-vă de acest neam în-
răutățit».

Cei dintâi credincioși

[41] Deci, cei ce au primit
cuvântul lui, s'au botezat
și s'au adăogat în ziua
aceea ca la trei mii de
suflete. [42] Și stăruiau în
învățătura Apostolilor și
la împărtășirea frângerii
pâinii și la rugăciune.
[43] Toate sufletele erau stă-
pânite de teamă; și mul-
te semne și minuni se să-
vârșeau de către Apostoli
în Ierusalim, și mare era
frica în toți. [44] Iar toți cei
ce credeau, erau împreu-

---

31. Vezi Psalmul 15, 10.
34. Vezi Psalmul 109, 1.
42. Arătau interes și râvnă pentru învățătura Evangheliei, pentru faptele de dragoste și pentru Euharistie. - *Împărtășirea frângerii pâinii...* sunt vorbe care tălmăcesc lămurit Sfânta Împărtășenie.

nă la un loc şi aveau toa-
te de obşte. [45] Şi-şi vin-
deau moşiile şi bunurile,
iar preţul îl împărţeau tu-
turora, după nevoia fie-
căruia. [46] Şi întreţinân-
du-se în fiecare zi şi cu
toţii împreună în templu şi
frângând pâinea prin ca-
se, luau hrana cu bucurie
şi cu inima nevinovată,
[47] lăudând pe Dumnezeu
şi fiind bine văzuţi de tot
poporul. Iar Domnul spo-
rea zilnic numărul acelor
cari aveau să se mântuia-
scă.

CAPUL 3.

Vindecarea unui beteag din naştere

[1] Petru şi Ioan se urcau
la templu pe la al nouă-
lea ceas de rugăciune.
[2] Şi era un om oarecare
beteag de picioare din na-
ştere, pe care-l puneau în
fiecare zi la uşa templu-
lui, care se chema cea
Frumoasă, ca să ceară
pomană dela cei ce intrau
în templu. [3] Acesta, vă-
zând pe Petru şi pe Ioan,
cari tocmai intrau în
templu, se ruga să capete
ceva pomană. [4] Iar Petru
şi Ioan, privindu-l ţintă,
ziseră: «Uită-te la noi!»
[5] Şi el se uită la ei cu lua-
re aminte, nădăjduind că
va primi ceva dela ei.
[6] Dar Petru zise: «Eu
n'am nici argint, nici aur;
însă, ce am, aceea îţi dau:
In numele lui Isus Cri-
stos Nazarineanul, scoală-
te şi umblă». [7] Şi apucân-
du-l de mâna dreaptă, îl
ridică, şi îndată i se întă-
riră glesnele şi tălpile pi-
cioarelor. [8] Şi ridicându-se
dintr'o săritură stătu drept
şi începu să umble; şi intră
cu ei în templu umblând,
sărind şi lăudând pe
Dumnezeu. [9] Tot poporul
l-a văzut umblând şi lău-
dând pe Dumnezeu. [10] Şi-l
cunoşteau că el era acela
care şedea cerând poma-
nă la uşa cea Frumoasă
a templului, şi i-a cuprins
spaima şi erau ca ieşiţi

---

46. *Frângând pâinea...*, arată că noii creştini se întruneau şi prin casele private pentru a săvârşi sfintele taine euharistice, pe care le întovărăşeau cu agape (mese) frăţeşti, unde domnia cea mai curată şi sfântă bucurie.

1. *Al nouălea ceas,* adică orele 15 (trei după amiază): era timpul jertfei de seară, căci în templu se jertfeau pentru popor în fiecare zi doi miei: unul dimineaţa şi altul seara.

2. Această uşă era mai înfrumuseţată decât celelalte, cu ornamente de bronz, de argint, de aur ş. a.

din fire pentru cele ce se
întâmplaseră acelula.
[11] Fiindcă el se ţinea de
Petru şi de Ioan, tot po-
porul alergă uimit la ei în
porticul care se numea al
lui Solomon.

Cuvântarea lui Petru

[12] Petru, văzând acea-
sta, răspunse poporului:
« Bărbaţi Israeliţi, pentru
ce vă minunaţi voi de a-
ceasta şi pentru ce vă
uitaţi aşa la noi, ca şi
cum noi prin puterea sau
prin cucernicia noastră
l-am fi făcut pe acesta
să umble? [13] Dumnezeul
lui Avram, Dumnezeul
lui Isac şi Dumnezeul lui
Iacob, Dumnezeul părin-
ţilor noştri a preamărit
pe Fiul său Isus, pe care
voi l-aţi trădat şi tăgă-
duit înaintea lui Pilat,
când acesta hotărîse să-l
libereze. [14] Voi însă l-aţi
tăgăduit pe cel Sfânt şi
Drept şi aţi cerut să vi se
libereze un ucigaş. [15] Şi
aţi omorît pe dătătorul
vieţii, pe care Dumnezeu
l-a înviat din morţi, de-
spre care lucru noi sun-
tem martori. [16] Si prin cre-
dinţa în numele lui (Isus),
a întărit numele Lui pe
acesta, pe care voi îl ve-
deţi şi-l cunoaşteţi: şi cre-
dinţa care vine dela El,
i-a dat sănătatea aceasta
desăvârşită în faţa voastră
a tuturora.
[17] «Iar acum eu ştiu, fraţi-
lor, că voi aţi făcut-o acea-
sta din neştiinţă, ca şi capii
voştri. [18] Dumnezeu însă a
îndeplinit astfel ceea ce
prin gura tuturor proro-
cilor prevestise, că tre-
buia să pătimească Cri-
stos. [19] Faceţi, aşa dar, po-
căinţă şi întoarceţi-vă ca
să fie şterse păcatele voa-
stre, [20] şi astfel să vină tim-
pul mângâierii din partea
Domnului, şi să trimită pe
acel Isus Cristos care v'a
fost rânduit, [21] şi care se
cuvine să fie reţinut în cer
până în timpul aşezării
din nou a tuturor lucru-
rilor; de care (timp) a vor-
bit chiar Dumnezeu prin
gura sfinţilor săi proroci
din veac.
[22] «Intr'adevăr a zis

---

11. *Porticul lui Solomon* se înălţa în partea de răsărit a templului, dinspre muntele Maslinilor, şi împrejmuia marele tăpşan unde se ridica templul.
14. Au cerut liberarea lui Baraba în locul lui Isus.
20. *Timpul mângâierii,* adică fericirea veşnică după judecata de apoi.
22-23. Vezi Deuteronomul 18 şi 19 şi Lev. 23.

Moise: Domnul Dumne-
zeul vostru va scula pe
unul dintre fraţii voştri
proroc, ca pe mine. Pe el
îl veţi asculta în toate ce-
le ce vă va vorbi vouă.
23 Iar tot cel ce nu-l va
asculta pe acest proroc,
va fi stârpit din mijlocul
poporului. 24 Şi toţi pro-
rocii cari au vorbit dela
Samuil încoace, au prezis
aceste zile. 25 Voi sunteţi
fiii prorocilor şi ai legă-
mântului încheiat de
Dumnezeu cu părinţii no-
ştri atunci când a zis lui
Avram: Şi în seminţia ta
se vor binecuvânta toa-
te neamurile pământu-
lui. 26 Dumnezeu înviind
pe Fiul său, pentru voi
l-a trimis mai întâi, ca să
vă binecuvinteze; pentru
ca să se întoarcă fiecare
dela răutăţile sale».

CAPUL 4.

Petru şi Ioan înaintea Sinedriului

1 Dar pe când vorbeau
ei poporului, ajunseră şi
preoţii şi mai marele tem-
plului şi saduceii, 2 jig-
niţi că învăţau poporul şi
că vesteau întru Isus în-
vierea din morţi. 3 Deci
au pus mâna pe ei şi i-au
lăsat în pază până în ziua
următoare, căci era de a-
cum seară. 4 Totuşi mulţi
dintre cei ce auziseră cu-
vântul crezură, şi se făcu
numărul lor ca la cinci
mii de bărbaţi. 5 In ziua
următoare se adunară ca-
pii lor şi bătrânii şi căr-
turarii în Ierusalim, 6 şi
Ana şi Caiafa şi Ioan şi
Alexandru şi câţi erau
din neamul arhieresc. 7 Şi
aducându-i în faţa lor,
i-au întrebat: «Cu ce pu-
tere sau în al cui nume
aţi făcut voi aceasta?»
8 Atunci Petru, fiind plin
de Duhul Sfânt, le-a vor-
bit: «Fruntaşii poporului
şi bătrânii lui Israil, as-
cultaţi: 9 Fiindcă noi sun-
tem întrebaţi astăzi de-
spre binele făcut unui om
bolnav, că anume în ce
chip a fost acesta însă-
nătoşat, 10 să vă fie tutu-
rora spre ştiinţă, vouă şi
întregului popor al lui Is-

---

25. Făgăduinţa reînoită de mai multe ori de Dumnezeu patriarhilor evrei, că din coborîtorii lor ar veni mântuirea şi binecuvântarea lumii întregi, s'a adeverit în Isus Cristos.

1. Saduceii nu credeau în viaţa de apoi şi de aceea nu sufereau predicaţiunea Apostolilor.

6. Cine au fost aceşti doi preoţi Ioan şi Alexandru, nu ştim. Despre ceilalţi s'a vorbit în notele Evangheliilor.

rail: că în numele Domnului nostru Isus Cristos Nazarineanul, pe care voi l-aţi răstignit şi pe care Dumnezeu l-a înviat din morţi, în acest nume stă acesta sănătos înaintea voastră.
[11] Aceasta este piatra lepădată de voi cari clădiţi, care a ajuns să fie piatra din capul unghiului.
[12] Şi nici că este în altcineva mântuirea, deoarece nu este dat oamenilor sub cer un alt nume, întru care să ne mântuim».

[13] Iar aceia, văzând îndrăzneala lui Petru şi a lui Ioan, ştiind cu siguranţă că erau nişte oameni fără învăţătură şi de rând, se uimeau; dar recunoscând că fuseseră cu Isus
[14] şi văzându-l stând în picioare cu ei şi pe omul acela care fusese vindecat, nu puteau spune nimic împotrivă.
[15] Totuşi porunciră să iasă afară din adunare şi făcură sfat între ei,
[16] zicând: «Ce să facem noi acestor oameni? deoarece o minune mare a fost săvârşită de ei, cunoscută tuturor locuitorilor din Ierusalim, şi n'o putem tăgădui.
[17] Dar, pentru ca să nu se lăţească printre popor, să le oprim cu grele ameninţări să mai vorbească cu vreun om în Numele acesta».

[18] Şi chemându-i, le hotărîră ca în niciun chip să nu mai vorbească, nici să mai înveţe în Numele lui Isus.
[19] Dar Petru şi Ioan, răspunzându-le, ziseră: «Judecaţi voi înşivă dacă e drept înaintea lui Dumnezeu a asculta mai degrabă de voi decât de Dumnezeu;
[20] căci nu putem să nu vorbim de cele ce am văzut şi am auzit».
[21] Ei însă, ameninţându-i, le dădură drumul, negăsind cum să-i pedepsească, din pricina poporului, pentru că toţi preamăreau ceea ce se întâmplase.
[22] Căci, avea mai bine de patruzeci de ani omul acela în care se făcuse acea însănătoşare minunată.

11. Voi, cei chemaţi să clădiţi casa lui Dumnezeu, aţi lepădat pe acela care trebuia să fie temelia; dar totuşi el a devenit piatra unghiulară, pe care se razimă întreaga clădire a Impărăţiei lui Dumnezeu.

21. Se temeau ca nu cumva poporul, care ţinea cu Apostolii după minunea cu slăbănogul, să se răscoale.

Rugăciune mişcătoare

[23] Fiind lăsaţi slobozi, se
duseră la ai lor şi le po-
vestiră toate câte le spu-
seră lor mai marii preo-
ţilor şi bătrânii. [24] Şi ei,
auzind acestea, înălţară
într'un suflet glasul către
Dumnezeu, zicând:
«Doamne, tu eşti acela
care ai făcut cerul şi pă-
mântul, marea şi toate
cele ce sunt într'însele;
[25] care prin mijlocirea Du-
hului Sfânt ai zis prin
gura lui David, părintele
nostru, robul tău: Pen-
truce s'au întărâtat nea-
murile* şi popoarele au
născocit planuri deşarte?
[26] S'au ridicat regii pămân-
tului şi căpeteniile s'au
adunat laolaltă împotri-
va Domnului şi împotri-
va Cristosului său. [27] Deoa-
rece, într'adevăr, s'au în-
trunit în oraşul acesta
împotriva sfântului tău
Fiu Isus, pe care tu l-ai
uns, Irod şi Ponţiu Pilat
cu păgânii şi neamurile
lui Israil, [28] pentru ca să
facă ceea ce mâna ta şi
voinţa ta hotărî mai di-
nainte să fie. [29] Şi acuma,
Doamne, priveşte la ame-
ninţările lor şi fă ca ro-
bii tăi să vestească cu
toată încrederea cuvântul
tău, [30] întinzând mâna ta
spre însănătoşare, spre
făptuire de semne şi mi-
nuni prin mijlocirea nu-
melui sfântului tău Fiu
Isus».

Unirea şi frăţia credincioşilor

[31] După ce au făcut
această rugăciune, se cu-
cutremură locul unde erau
adunaţi, şi s'au umplut
cu toţii de Duh Sfânt şi
vesteau cu încredere cu-
vântul lui Dumnezeu.
[32] Iar mulţimea credincio-
şilor era o inimă şi un
suflet, şi nu era nimeni
care să spună că este al
său vreun lucru din cele
ce avea, ci toate erau ob-
şteşti între ei. [33] Şi cu ma-
re tărie dădeau mărturie

---

27. Irod şi Ponţiu Pilat fură cei dintâi dintre regi şi principi cari au pornit războiu împotriva lui Isus Cristos; apoi au venit soldaţii păgâni cari ocupau Ierusalimul şi la urmă popoarele lui Israil.
30. Cer ca Dumnezeu să binevoească a întări cu minuni vestirea Evangheliei.
31. Dumnezeu arată astfel, că ascultă rugăciunea lor şi că este de faţă în mijlocul lor pentru a-i apăra de toţi vrăjmaşii.
32. Intre credincioşi domnea cea mai desăvârşită unire de gânduri şi de simţiri, bazată pe aceeaşi credinţă şi dragoste.

Apostolii despre învierea
Domnului Isus, şi mare era
harul în ei toţi. [34] Şi lipsit
nu era nimeni între ei, căci
toţi cei ce aveau pământuri
sau case le vindeau şi
aduceau preţul lucrurilor
vândute [35] şi-l puneau
jos la picioarele Apostolilor,
şi se împărţea fiecăruia
după trebuinţă. [36] Şi
Iosif, poreclit de Apostoli
Barnaba (ceea ce se tălmăceşte
Fiul Mângâierii),
levit de loc din Cipru,
[37] având un ogor l-a vândut
şi a adus preţul şi l-a
pus la picioarele Apostolilor.

CAPUL 5.

Anania şi Safira

[1] Iar un bărbat oarecare,
numit Anania, cu Safira,
soţia lui, şi-a vândut
ţarina [2] şi în înţelegere
cu soţia sa a oprit pentru
sine o parte din preţ,
şi partea cealaltă a adus-o
şi a pus-o la picioarele
Apostolilor. [3] Petru însă
i-a zis: «Anania, cum de
a ispitit Satana inima ta,
ca să minţi Duhului Sfânt
şi să opreşti pentru tine
din preţul ţarinei? [4] Nu-i
aşa că, păstrând-o, era
în stăpânirea ta, şi vânzând-o,
preţul era în puterea
ta? Pentru ce ţi-ai
pus în gând lucrul acesta?
N'ai minţit oamenilor, ci
lui Dumnezeu». [5] Auzind
Anania vorbele acestea, a
căzut jos şi a murit. Şi
mare frică cuprinse pe
toţi cei ce au auzit acestea.
[6] Şi venind nişte tineri,
îl ridicară de acolo
şi-l duseră să-l îngroape.
[7] După un răstimp de
aproape trei ceasuri, a
intrat soţia lui, neştiind
de cele întâmplate, [8] şi i-a
zis Petru: «Spune-mi, femeie,
dacă aţi vândut pământul
cu preţul acesta!»
Şi ea zise: «Chiar cu atâta».
[9] Iar Petru către ea:
«Pentru care pricină v'aţi
înţeles să ispitiţi Duhul
Domnului? Iată, sunt
la uşă picioarele acelora
cari au îngropat pe
bărbatul tău; şi te vor
scoate afară şi pe tine».
[10] Şi pe loc a şi căzut la

---

35. E o frază ce înseamnă că creştinii încredinţau Apostolilor cu mare cinste şi plecăciune preţul averii lor, ca să fie împărţit după trebuinţă.
3. Se prefăcea Anania că dăruieşte Religiunii şi deci lui Dumnezeu tot pământul acela; şi totuşi îşi oprea cu prefăcătorie o parte din preţ. Orice ipocrizie în materie de religiune este o încercare nesocotită de a înşela pe Dumnezeu şi pe aproapele.

picioarele lui şi a murit.
Şi intrând tinerii aceia, au
găsit-o moartă şi au dus-o
de au îngropat-o lângă
bărbatul ei. 11 Şi frică
mare cuprinse toată Bise-
rica şi pe toţi cei ce au
auzit lucrurile acestea.

Alte minuni şi sporirea credincioşilor

12 Multe semne şi minuni
se făceau în popor prin
mâinile Apostolilor. Şi stă-
teau cu toţii în unire în
porticul lui Solomon. 13 Iar
nimeni din ceilalţi nu în-
drăznea să se alăture de
ei; poporul însă îi pro-
slăvea. 14 Şi creştea din ce
în ce mulţimea acelora,
bărbaţi şi femei, cari cre-
deau în Domnul; 15 astfel
că pe bolnavi îi duceau
afară în pieţe şi-i puneau
pe paturi şi tărgi, pentru
ca trecând Petru, măcar
umbra lui să umbrească
pe vreunul din ei.
16 Se îngrămădea la Ieru-
salim şi multă lume din
oraşele vecine, aducând
pe bolnavi şi pe cei chi-
nuiţi de duhuri necurate,
cari se însănătoşeau cu
toţii.

Inchiderea şi slobozirea Apostolilor

17 Sculându-se însă ar-
hiereul şi toţi cei ce erau
de partea lui (din erezul
Saduceilor), s'au umplut
de pizmă, 18 şi au pus mâna
pe Apostoli şi i-au băgat
în temniţa obştească. 19 In-
gerul Domnului însă, de-
schizând noaptea uşile în-
chisorii şi ducându-i afa-
ră, le zise: 20 «Mergeţi, şi
oprindu-vă în templu,
predicaţi poporului toate
cuvintele vieţii acesteia».
21 Iar ei auzind acestea,
au intrat la revărsatul zo-
rilor în templu şi învăţau.
Venind apoi archiereul
şi cei ce erau cu el, au adu-
nat Sinedriul şi pe toţi
bătrânii fiilor lui Israil,
şi au trimis la închisoare
ca să-i aducă înaintea

---

11. E întâia dată când este folosit cuvântul *Biserică* pentru adunarea credincioşilor.

12. Vezi nota dela Cap. 3, v. 11.

17. Vezi Cap. 4, versul 1. *Arhiereul,* adică Ana sau Caiafa, şi toţi cei ce erau de partea saduceilor, cari credeau că a sosit timpul de a întrebuinţa silă pentru a sugruma creştinismul abia născut.

20. *Cuvintele vieţii acesteia...* Credinţa şi învăţăturile lui Isus Cristos, care produc în suflete adevărata viaţă supranaturală a harului.

lor. 22 Mergând slugile şi
deschizând închisoarea,
nu i-au găsit şi s'au în-
tors înapoi, ca să aducă
vestea, 23 zicând: «Cât de-
spre închisoare, am gă-
sit-o încuiată în toată re-
gula şi pe păzitori stând
înaintea uşilor, dar de-
schizând-o, n'am găsit pe
nimeni înăuntru». 24 Au-
zind aceste vorbe, mai
marele templului şi ar-
hiereii stăteau nedumeriţi,
neştiind ce să creadă de-
spre ei şi ce poate fi acea-
sta. 25 Sosind însă cineva,
le aduse vestea: «Iată că
oamenii aceia pe cari i-aţi
fost pus în închisoare,
sunt în templu şi stau
învăţând poporul».

Iarăşi înaintea Sinedriului

26 Atunci merse dregăto-
rul cu slujitorii şi-i aduse
pe ei, dar nu cu sila, deoa-
rece se temeau să nu fie
ucişi cu pietre de către po-
por. 27 Şi după ce îi aduse-
ră, îi înfăţişară înaintea
sfatului, iar arhiereul îi
întrebă, 28 zicând: «Noi
v'am poruncit cu asprime
să nu mai învăţaţi în nu-
mele acesta, şi iată că voi
aţi umplut Ierusalimul cu
învăţătura voastră, şi voiţi
să aduceţi asupra noastră
sângele omului acestuia».
29 Răspunzând Petru şi
Apostolii, au zis: «Trebuie
să ascultăm mai degrabă
de Dumnezeu decât de
oameni. 30 Dumnezeul pă-
rinţilor noştri a înviat pe
Isus, pe care voi l-aţi ucis,
atârnându-l pe un lemn.
31 Pe acesta Dumnezeu l-a
înălţat cu dreapta sa
Domn şi Mântuitor spre
a da lui Israil pocăinţa şi
iertarea păcatelor. 32 Iar
noi suntem martorii ace-
stor lucruri, precum şi
Duhul Sfânt, dat de Dum-
nezeu tuturor acelora, cari
ascultă de el». 33 Ei, au-
zind acestea, turbau de
mânie şi se gândeau să-i
omoare. 34 Dar ridicân-
du-se unul din sfat, nu-
mit Gamaliil, fariseu, în-
văţător al legii, cinstit de
tot poporul, porunci să fie

---

32. *Precum şi Duhul Sfânt* este martor că lucrurile ce le predicăm sunt adevărate, întru cât le-a pecetluit cu minunile Rusaliilor şi cu minunile ce le facem noi prin puterea lui.

34. *Gamaliil* este dascălul Apostolului Pavel (Faptele 22, 3); muri creştin, iar moaştele lui, cu ale întâiului mucenic Ştefan, ale lui Nicodim şi ale lui Abiba, fiul aceluiaşi Gamaliil, fură găsite de preotul Lucian în anul 415 lângă orăşelul Cafatgamala, la 20 de mile depărtare de Ierusalim (Martini).

trimişi afară pe un timp
scurt oamenii aceia, 35 şi
le zise lor: «Bărbaţi Israe-
liţi, băgaţi bine de seamă
la ceea ce voiţi să faceţi
cu privire la oamenii ace-
ştia. 36 Căci acum câteva
zile s'a ridicat Teuda,
zicând că el este ceva, şi
cu el s'a unit un număr
cam de patru sute de oa-
meni: el a fost ucis, şi
toţi cei ce credeau într'în-
sul au fost împrăştiaţi şi
nimiciţi. 37 După acesta
s'a sculat Iuda Galile-
eanul pe timpul recensă-
mântului şi momi poporul
după sine: dar a pierit şi
el şi au fost risipiţi toţi
cei ce l-au urmat. 38 Iar
acum vă zic vouă: Nu vă
atingeţi de oamenii ace-
ştia şi lăsaţi-i în pace:
deoarece, dacă acest gând
sau această mişcare
vine din partea oameni-
lor, se va nimici; 39 dacă
însă este din partea lui
Dumnezeu, n'o veţi putea
nimici; ca nu cumva să
vă treziţi că luptaţi împo-
triva lui Dumnezeu». Şi
au ascultat de el.
40 Şi chemând pe Apostoli
şi bătându-i, le hotărîră să
nu mai vorbească de loc
în numele lui Isus; şi le-au
dat drumul. 41 Şi ei se du-
ceau din faţa sfatului bu-
curoşi că au fost socotiţi
vrednici de a suferi oca-
ră pentru numele lui Isus.
42 Şi nu conteneau de a în-
văţa şi de a predica pe
Isus Cristos în fiecare zi,
atât în templu cât şi prin
case.

---

35. Nu lucraţi cu pripire şi nu fiţi prea grăbiţi în a rosti sentinţa.

36. *Teuda,* unul dintre mulţii Cristoşi mincinoşi cari s'au sculat în timpul acela.

37. *Iuda Galileeanul.* Iosif Flaviu spune că acesta, zece ani după naşterea lui Cristos, fu capul unei răscoale împotriva Romanilor. Teuda şi Iuda au fost nimiciţi, iar acum Gamaliil îi aminteşte pentru a cuminţi Sinedriul ca să nu se îngrijoreze de Apostoli, căci dacă ei sunt nişte fanatici ori răsvrătiţi, atunci de sigur că vor fi nimiciţi ca şi cei doi, dela sine. Iar de sunt dela Dumnezeu, atunci e lucru nesocotit a se pune contra. - *Pe timpul recensământului,* când adică s'au înscris toţi oamenii pe vremea naşterii Mântuitorului.

40. Politica romană luase Tribunalului bisericesc obiceiul cel vechiu de a putea osândi la moarte, dar nu dreptul de a închide în temniţă şi de a biciui.

41. A suferi pentru Isus şi pentru Evanghelia lui, e laudă şi bucurie pentru adevăraţii creştini.

CAPUL 6.

Orânduirea diaconilor

1 In zilele acelea, înmul-
ţindu-se numărul învă-
ţăceilor, Grecii cârteau
împotriva Evreilor, pen-
trucă la împărţeala zilni-
că nu erau luate în sea-
mă văduvele lor. 2 Deci
cei doisprezece, chemând
la adunare mulţimea uce-
nicilor, ziseră: «Nu este
cu cale ca noi să lăsăm
cuvântul lui Dumnezeu şi
să slujim meselor. 3 Ale-
geţi, aşa dar, fraţilor, din-
tre voi şapte bărbaţi cu
nume bun, plini de Duh
Sfânt şi de înţelepciune,
cărora să le încredinţăm
însărcinarea aceasta; 4 iar
noi vom stărui numai în
rugăciune şi în predicarea
cuvântului».
5 Vorba aceasta a plă-
cut la toată mulţimea.
Deci aleseră pe Ştefan, un
bărbat plin de credinţă şi
de Duh Sfânt, şi pe Filip
şi pe Procor şi pe Nicanor
şi pe Timon şi pe Par-
mena şi pe Nicolae, pro-
zelit din Antiohia. 6 Pe
aceştia i-au adus în faţa
Apostolilor, cari rugân-
du-se, şi-au pus mâinile
peste ei. 7 Şi cuvântul lui
Dumnezeu rodea, şi se în-
mulţea tare numărul uce-
nicilor în Ierusalim, ba
încă şi mare număr de
preoţi se supunea credin-
ţei.

Diaconul Ştefan înaintea Sinedriului

8 Iar Ştefan, plin de har
şi de tărie, făcea minuni
şi semne mari în po-
por. 9 S'au sculat însă unii
din sinagoga numită a Li-
beraţilor şi a Cireneilor
şi a Alexandrinilor şi a

---

1. Aceştia erau Evrei, cari trăiau afară din Palestina, în mijlocul păgânilor, şi vorbeau greceşte. - *Impărţeala zilnică* a ajutoarelor la cei lipsiţi.

2. *Să slujim meselor,* adică să aibă grijă de lucrurile trecătoare, căci chemarea lor de căpetenie era predicarea Evangheliei.

4. Rugăciunea şi predicarea cuvântului sunt principalele îndatoriri ale apostolilor.

5. *Nicolae, prozelit din Antiohia,* adică fusese păgân, şi, înainte de a se întoarce la creştinism, îmbrăţişase iudaismul şi era de loc din Antiohia.

6. I-au sfinţit de diaconi.

9. *Liberaţii* erau probabil Evrei puşi în libertate dintre cei mulţi luaţi de Romani în timpul războaielor şi revoluţiunilor din Siria.

acelora cari erau din Ci-
licia şi din Asia discu-
tând cu Ştefan; 10 şi nu
se puteau împotrivi înţe-
lepciunii şi Duhului cu
care vorbea. 11 Atunci tri-
miseră în ascuns oameni,
cari să spună că l-au au-
zit rostind cuvinte de hu-
lă împotriva lui Moise şi
a lui Dumnezeu. 12 Şi au
răsculat poporul şi pe
bătrâni şi pe cărturari, şi
năvălind asupra lui, l-au
prins şi l-au dus înaintea
Sinedriului; 13 şi au pus
martori mincinoşi, cari
ziceau: «Acesta nu înce-
tează de a grăi cuvinte de
hulă împotriva locului
sfânt şi a legii. 14 Intr'ade-
văr, l-am auzit zicând că
acel Isus Nazarineanul va
distruge locul acesta şi va
schimba obiceiurile date
nouă de Moise». 15 Şi ui-
tându-se ţintă la dânsul
toţi cei ce şedeau în Si-
nedriu, au văzut faţa lui
asemănătoare cu faţa
unui înger.

CAPUL 7.

Cuvântarea lui Ştefan

1 Zise deci arhiereul:
«Oare lucrurile stau aşa
într'adevăr?» 2 Iar el zi-
se: «Bărbaţi fraţi şi pă-
rinţi, ascultaţi: Dumne-
zeul măririi s'a arătat
părintelui nostru Avram,
când era în Mesopotamia,
mai înainte de a locui în
Haran, 3 şi i-a spus: Ieşi
din pământul tău şi din
rudenia ta şi vino în ţara
pe care eu ţi-o voiu arăta.
4 Atunci ieşind din pă-
mântul Caldeilor a locuit
în Haran. Şi de acolo, du-
pă ce a murit tatăl său,
l-a strămutat în pămân-
tul acesta, unde locuiţi voi
acum. 5 Şi nu i-a dat din
el în stăpânire nici mă-
car cât ai pune piciorul;
dar i-a făgăduit, pe când
nu avea încă copil, că-l
va face stăpân peste dân-
sul pe el şi pe urmaşii lui
după el. 6 Şi Dumnezeu
i-a zis că urmaşii lui vor

---

15. Ca să vadă ce faţă face după astfel de învinuiri şi de cumva se înroşeşte, să aibă un nou prilej de învinuire; dar faţa lui era ca de înger, frumoasă, liniştită şi măreaţă.

2. Cuvântarea lui Ştefan este o prescurtare a istoriei poporului evreiesc şi are scopul de a dojeni pe Evrei pentru necontenita lor răzvrătire împotriva lui Dumnezeu, care le-a dăruit atâtea binefaceri.

3. Cartea Facerii 12, 1.

6-7. Cartea Facerii 15, 13-14.

locui în țară străină și
vor fi aruncați în sclăvie și
vor fi asupriți patru sute
de ani. [7] Și pe neamul că-
ruia îi vor fi sclavi îl voiu
judeca eu, zise Domnul, și
după acestea vor ieși și-mi
vor sluji mie în locul ace-
sta. [8] Și i-a dat legă-
mântul tăierii împrejur.
Astfel el a născut pe Isac
și l-a tăiat împrejur a
opta zi; și Isac pe Iacob,
și Iacob pe cei doispreze-
ce patriarhi. [9] Patriarhii,
din pizmă, l-au vândut pe
Iosif în Egipt, dar Dum-
nezeu era cu el; [10] și l-a
scos pe el din toate ne-
cazurile, și i-a dat har și
înțelepciune înaintea lui
Faraon, regele Egiptului,
care l-a pus pe el mai mare
peste tot Egiptul și peste
toată curtea sa. [11] A venit
apoi foamete și mare
strâmtorare în tot Egip-
tul și peste Canaan, și pă-
rinții noștri nu aflau ce
să mănânce. [12] Auzind Ia-
cob că este grâu în Egipt,
a trimis mai întâi pe pă-
rinții noștri; [13] și a doua
oară a fost recunoscut Io-
sif de frații săi și s'a fă-
cut cunoscut lui Faraon
neamul lui. [14] Iosif a tri-
mis să cheme pe tatăl său
Iacob și toată familia lui
în număr de șaptezeci și
cinci de suflete. [15] Și Iacob
s'a pogorît în Egipt și
a murit el și părinții no-
ștri; [16] și au fost duși în,
Sichem și puși în mor-
mântul cumpărat cu bani
de Avram de la fiii lui
Hemor în Sichem.

[17] Și cu cât se apropia
timpul împlinirii făgădu-
inței, pe care Dumnezeu
cu jurământ o făcuse lui
Avram, cu atât creștea
și se înmulțea po-
porul în Egipt, [18] până
când a venit în Egipt un
alt rege, care nu știa ni-
mic de Iosif. [19] Acesta,
întrebuințând viclenie
împotriva neamului no-
stru, a asuprit pe părinții
noștri până să-i facă să-și
arunce pruncii, ca să nu
se mai înmulțească.

[20] In același timp s'a nă-
scut Moise, și era plăcut
lui Dumnezeu. El a fost
nutrit timp de trei luni
în casa tatălui său. [21] Și
când a fost lepădat,
l-a luat fiica lui Fa-
raon și l-a crescut ca pe
fiul său. [22] Moise a învățat
toată înțelepciunea Egip-

---

17. Cartea Ieșirii, 1, 2.
21. Dumnezeu crescu prin oameni străini pe liberatorul poporului său ales.

tenilor şi era puternic în
vorbe şi în fapte. 23 Când
apoi a împlinit vârsta de
patruzeci de ani, i-a venit
în gând să vadă pe fraţii
săi, fiii lui Israil. 24 Şi
văzând pe unul suferind
ocară, îi veni într'ajutor
şi răzbună pe acela care
suferise ocară, omorînd
pe Egiptean. 25 Credea că
fraţii săi înţeleg că Dum-
nezeu le dă lor mântui-
rea prin mijlocirea lui;
dar ei n'au înţeles. 26 In
ziua următoare se înfăţi-
şă înaintea lor pe când se
certau, şi-i îndemna la
pace, zicând: O bărbaţi-
lor, voi sunteţi fraţi; pen-
tru ce vă faceţi rău unul
altuia? 27 Dar acel care
făcea nedreptate aproa-
pelui său îl respinse, zi-
când: Cine te-a pus pe
tine mai mare şi judecă-
tor peste noi? 28 Nu cumva
vrei să mă omori, precum
ai omorît ieri pe Egip-
tean? 29 La vorbele ace-
stea Moise a fugit şi ră-
mase străin în ţara Ma-
dian, unde i s-au născut
doi fii. 30 Şi după ce au
trecut patruzeci de ani,
i-a apărut în deşertul
muntelui Sinai un înger
în flacăra de foc a unui
rug.
31 Văzând aceasta, Moise
s'a minunat de vede-
nie, şi apropiindu-se ca
să cerceteze, a auzit gla-
sul Domnului, care i-a
zis: 32 Eu sunt Dumnezeul
părinţilor tăi: Dumnezeul
lui Avram, Dumnezeul
lui Isac şi Dumnezeul lui
Iacob. Şi Moise, tremu-
rând, nu îndrăznea să se
uite. 33 Dar Domnul i-a
zis: Desleagă-ţi încălţă-
mintea din picioare, căci
locul unde stai pământ
sfânt este. 34 Am văzut prea
bine jalea poporului meu
care este în Egipt, şi am
auzit gemetele lor, şi
m'am coborît ca să-i libe-
rez. Acum vino, şi te voiu
trimite în Egipt. 35 Pe
Moise acesta, pe care l-au
respins zicând: Cine te-a
pus pe tine stăpânitor şi
judecător? pe acesta l-a
trimis Dumnezeu ca domn
şi răscumpărător prin
mâna îngerului care-i apă-
ruse în rug. 36 El i-a scos
afară, făcând minuni şi
semne în ţara Egiptului
şi în marea Roşie şi în
pustiu timp de patruzeci
de ani. 37 Acesta este acel

32. Vezi Cartea Ieşirii 3, 6.
33-34. Vezi Cartea Ieşirii 3, 7-10.
35. Vezi Cartea Ieşirii 2, 14.

Moise care zise fiilor lui
Israil: Dumnezeu vă va
ridica proroc din numărul
fraţilor voştri ca pe mine.
[38]Acesta este care a fost în
adunarea poporului în pu-
stie cu îngerul, care-i vor-
bea pe muntele Sinai, şi cu
părinţii noştri, cel ce a
primit cuvintele vieţii ca
să ni le dea nouă. [39] De
acesta n'au voit să asculte
părinţii noştri, ci l-au re-
spins şi cu inimile lor s-au
întors către Egipt, [40]zicând
către Aron: Fă-ne nişte
dumnezei, cari să meargă
înaintea noastră, deoarece
nu ştim ce s'a făcut cu
Moise acesta care ne-a
scos din ţara Egiptului.
[41] Şi au făcut în zilele ace-
lea un viţel, şi au adus
jertfă chipului şi se desfă-
tau de făpturile mâinilor
lor.
[42] Dumnezeu însă s'a în-
tors dela dânşii şi i-a
lăsat să se închine oştirii
cerului, precum este scris
în cartea prorocilor: Adu-
su-mi-aţi voi oare victime
şi jertfe timp de patruzeci
de ani în pustiu, o casă a
lui Israil? [43] Voi aţi pur-
tat cortul lui Moloh şi
steaua dumnezeului vo-
stru Refan, chipuri fă-
cute de voi spre a le ado-
ra; şi eu vă voiu duce
dincolo de Babilon. [44] Pă-
rinţii noştri au avut cor-
tul mărturiei în pustiu,
după cum le orânduise
Dumnezeu, zicând lui
Moise să-l facă după ase-
mănarea acelui pe care îl
văzuse. [45] Şi după ce l-au
primit părinţii noştri,
l-au purtat cu Iosue ca să
pună stăpânire peste nea-
murile pe care Dumnezeu
le-a alungat din faţa pă-
rinţilor noştri, până în zi-
lele lui David, [46] care a
aflat har înaintea lui
Dumnezeu şi s'a rugat ca
să găsească un lăcaş pen-
tru Dumnezeul lui Iacob.
[47] Dar Solomon i-a zidit
templul. [48] Cel Inalt însă
nu locueşte în temple fă-
cute de mâini, după cum
zice prorocul: [49] Cerul este

40. Vezi Cartea Ieşirii 32, 1.
42. *Să se închine oştirii cerului...,* Dumnezeu, pentru a pedepsi pe Evrei pentru nerecunoştinţa lor, învoi să cadă în idolatrie şi să se închine la soare, la lună, la stele sub diferite nume, înşirate în Vechiul Testament.
44. *Cortul mărturiei,* sau cortul în care era chivotul cu Tablele legii.
46. David a cerut voie dela Dumnezeu să-i zidească un templu, dar nu i-a dat.
49-50. Vezi Isaia 66, 1-2.

tronul meu, şi pământul
razimul picioarelor mele.
Ce fel de casă îmi veţi zi-
di mie, zice Domnul; sau
care va fi locul odihnei
mele? 50 Oare acestea nu
le-au făcut mâinile mele?
51 Tari de cerbice şi ne-
tăiaţi împrejur la inimă
şi la auz, voi vă împotri-
viţi totdeauna Duhului
Sfânt; întocmai ca şi pă-
rinţii voştri, aşa şi voi.
52 Pe care dintre proroci
nu l-au prigonit părinţii
voştri? Şi i-au ucis pe
aceia cari preziceau veni-
rea celui Drept, ai cărui
trădători şi omorîtori aţi
fost voi acum; 53 voi cari
aţi primit legea prin mij-
locirea îngerilor, şi n'aţi
păzit-o».

Ştefan bătut cu pietre

54 Auzind astfel de lu-
cruri, le crăpau inimile
lor şi scrâşneau din dinţi
împotriva lui. 55 El însă,
plin de Duh Sfânt, pri-
vind ţintă la cer, a văzut
mărirea lui Dumnezeu şi
pe Isus stând la dreapta
lui Dumnezeu, 56 şi a zis:
«Iată eu văd cerul deschis
şi pe Fiul omului stând
la dreapta lui Dumne-
zeu». 57 Iar ei, strigând cu
glas mare, şi-au astupat
urechile şi cu toţii îm-
preună au dat năvală
asupra lui. 58 Şi împin-
gându-l afară din oraş, îl
băteau cu pietre; şi mar-
torii au pus veşmintele
lor la picioarele unui tâ-
năr, numit Saul. 59 Şi
aruncau cu pietre în
Ştefan, care se ruga şi
zicea: «Doamne Isuse,
primeşte duhul meu». 60 Şi
plecându-şi genunchii, a
strigat cu glas tare, zi-
când: «Doamne, nu le ţi-
ne în seamă acest păcat».
Şi zicând aceasta, a ador-
mit întru Domnul. Şi Saul
se învoise la uciderea lui
Ştefan.

---

57. Acel *Saul* care fu mai târziu *Apostolul Pavel*. - *Aşezară veşmintele lor*, adică hainele lor cele lungi, pentru a putea arunca mai uşor cu pietre în sfântul Ştefan.

59. Această înaltă rugăciune, cu care cel dintâiu mucenic *adoarme în Domnul* ne spune că ocara dela vers. 51 a fost rostită numai din zel împotriva prigonitorilor săi şi nu micşora întru nimic acea generoasă evlavie, de care Isus Cristos, murind pe cruce, a dat pildă cel dintâiu.

Moartea lui Ştefan e începutul prigonirii celei dintâi contra urmaşilor lui Isus Cristos. Sufletul acestei prigoniri e Saul, care foarte curând se schimbă în cel mai râvnic Apostol. Risi-

CAPUL 8.

Prigonire cruntă

[1] Şi s'a făcut atunci o
mare prigonire împotriva
Bisericii care era în Ieru-
salim, şi cu toţii, afară de
Apostoli, s'au risipit prin
ţinuturile Iudeii şi ale
Samariei. [2] Iar nişte băr-
baţi evlavioşi au îngropat
pe Ştefan şi l-au jelit
cu multe lacrimi. [3] Iar
Saul pustia Biserica, în-
trând prin case şi, târînd
afară bărbaţi şi femei,
îi punea la închisoare.
[4] Deci, acei cari s'au împră-
ştiat, mergeau dintr'un
loc în altul vestind Evan-
ghelia.

Filip în Samaria

[5] Filip, ajungând în
oraşul Samaria, le predi-
ca lor pe Cristos. [6] Şi mul-
ţimea, ca un singur om,
era aţintită la cele ce
spunea Filip, ascultân-
du-l şi văzând minunile
ce le făcea. [7] Căci din mulţi,
cari aveau duhuri ne-
curate, acestea ieşeau
strigând cu glas tare; şi
mulţi paralitici şi şchio-
pi au fost vindecaţi. [8] Pen-
tru aceasta mare a fost
bucuria în oraşul acela.

Simon Magul

[9] Dar un om oarecare,
numit Simon, care de mai
înainte era în oraş, având
îndeletnicirea de mag, în-
şela poporul din Samaria,
zicând, că el este om ma-
re. [10] Pe care îl ascultau
toţi, dela cel mai mic pâ-
nă la cel mai mare, şi zi-
ceau: «Acesta este pute-
rea lui Dumnezeu, nu-
mită cea mare». [11] Şi-l
ascultau, pentru că de
multă vreme îi prostise
cu vrăjitoriile lui. [12] Dar
după ce au crezut lui Fi-
lip, care le vestea lor E-
vanghelia despre împără-

---

pirea credincioşilor, ce o pricinuise el, sluji în chip minunat la răspândirea Evangheliei. Aşa este lucrarea lui Dumnezeu!

3. Saul, dintr'un zel greşit dar sincer, se puse în slujba Sinedriului şi, cu autoritatea acestuia, punea pe creştini la închisoare.

9. *Simon* numit în deobşte *Magul,* se îndeletnicea cu ştiinţele oculte, învăţa învăţături greşite şi zăpăcea poporul cu fapte uimitoare săvârşite cu amestecul diavolului. El este socotit de sfinţii Părinţi ca cel dintâi eretic şi şarlatan religios. A voit să cumpere dela Apostoli cu bani şi puterea de a da pe Duhul Sfânt cu darurile sale cele minunate, trădând astfel ambiţie şi sgârcenie fără pereche. De aici a ieşit numele de *Simonie,* care însemnează comerţ cu lucrurile sfinte.

ţia lui Dumnezeu în nu-
mele lui Isus Cristos, băr-
baţi şi femei se botezau.
13 Atunci a crezut şi Si-
mon, şi botezându-se, se
ţinea de Filip. Şi văzând
semnele şi minunile cele
mari ce se făceau, se ui-
mea şi se minuna foarte.
14 Când au auzit Apo-
stolii, cari erau în Ieru-
salim, că Samaria a pri-
mit cuvântul lui Dum-
nezeu, au trimis la ei
pe Petru şi pe Ioan,
15 cari sosind acolo, s'au
rugat pentru ei, ca să
primească pe Duhul
Sfânt: 16 deoarece nu se
coborîse încă peste niciu-
nul din ei, ci erau numai
botezaţi în numele Dom-
nului Isus. 17 Atunci pu-
neau mâinile peste ei şi
primeau pe Duhul Sfânt.
18 Când a văzut Simon
că prin punerea mâinilor
Apostolilor se da Duhul
Sfânt, le-a adus bani,
19 zicând: «Daţi-mi şi mie
această putere, ca ori pe
cine voiu pune mâinile, să
primească pe Duhul
Sfânt». Dar Petru i-a
zis: 20 «Banii tăi să piară
împreună cu tine; căci ai
socotit că darul lui Dum-
nezeu se poate dobândi cu
bani. 21 Tu n'ai parte nici
soartă în lucrul acesta,
deoarece inima ta nu este
dreaptă înaintea lui Dum-
nezeu. 22 Fă, aşa dar, po-
căinţă pentru această
răutate a ta, şi roagă-te
lui Dumnezeu, că doar ţi
se va ierta ţie cugetul ini-
mii tale. 23 Căci eu te văd
plin de fiere amară şi în
laţurile fărădelegii». 24 Ră-
spunse Simon şi zise:
«Rugaţi-l voi pe Domnul
pentru mine, ca să nu ca-
dă asupra mea nimic din
cele ce aţi spus». 25 Iar ei,
după ce au predicat şi au
dat mărturie cuvântului
lui Dumnezeu, se întoar-
seră la Ierusalim, vestind
Evanghelia în multe sate
de ale Samaritenilor.

Filip şi omul din Etiopia

26 Dar îngerul Domnu-
lui a vorbit către Filip
şi i-a zis: «Scoală-te şi
mergi către miazăzi pe
drumul ce duce dela Ieru-
salim la Gaza şi care este
pustiu». 27 Şi sculându-se,
plecă. Iată însă că un

15-17. E vorba de Sacramentul Mirului dat celor botezaţi atunci de către Apostoli, iar astăzi de către Episcop, care este urmaşul Apostolilor, sau de alt ministru extraordinar.
27. Eunuc înseamnează un slujbaş dela curtea regească.

bărbat din Etiopia, eunuc,
care avea mare trecere pe
lângă Candace, regina E-
tiopilor, și care era mai
mare peste toate avuțiile
ei, fusese la Ierusalim ca
să se închine, 28 și se în-
torcea șezând în carul
său, citind pe prorocul
Isaia. 29 Și Duhul a zis
lui Filip: «Mergi și te a-
propie de carul acela».
30 Și alergând Filip în-
tr'acolo, l-a auzit că citea
pe prorocul Isaia, și i-a
zis: «Înțelegi ceea ce cite-
ști?» 31 Iar acela răspunse:
«Cum aș putea, dacă cine-
va nu-mi explică?» Și l-a
rugat pe Filip să se urce
și să șadă cu el. 32 Locul
Scripturii pe care-l citea
era acesta: «Ca o oaie a
fost dus la înjunghiere și
ca un miel care stă mut
înaintea aceluia care-l
tunde, astfel el nu și-a
deschis gura. 33 In umilirea
lui n'a fost judecat drept.
Cine va spune neamul lui?
deoarece viața lui se va
lua de pe pământ».
34 Eunucul întrebă pe
Filip și-i zise: «Te rog foar-
te mult, despre cine spu-
ne prorocul aceste lucruri,
despre sine sau despre alt-
cineva?» 35 Și Filip de-
schizându-și gura și înce-
pând dela Scriptura acea-
sta, i-a propovăduit pe
Isus. 36 Și urmându-și
drumul, ajunseră la o apă,
și eunucul zise: «Iată apă;
ce mă oprește ca să nu mă
botez?» 37 Iar Filip i-a zis:
«Dacă crezi din toată
inima, se poate». Și el
răspunzând, a zis: «Cred
că Isus Cristos este Fiul
lui Dumnezeu». 38 Și a po-
runcit să se oprească ca-
rul, și s'au coborît în apă
amândoi, Filip și eunucul,
și l-a botezat. 39 Iar după
ce au ieșit din apă, Duhul
lui Dumnezeu a răpit pe
Filip, și eunucul nu l-a
văzut mai mult; și se du-
cea voios în drumul său.
40 Iar Filip a fost aflat în
Azot, și trecând predica
Evanghelia prin toate
târgurile, până ce ajunse
la Cezareea.

CAPUL 9.

Intoarcerea lui Saul

1 Iar Saul, suflând încă
amenințare și prăpăd îm-
potriva ucenicilor Dom-

32-33. Vezi Isaia 53, 7-8. In locul acesta Prorocul prezice patima și moartea lui Isus Cristos.

38. *Se coborîră în apă...* Botezul se dădea atunci și mai urmă să se dea multă vreme prin cufundare.

nului, se duse la arhi-
ereu 2 și ceru dela dânsul
scrisori către sinagogile
din Damasc, pentru ca să
aducă legați la Ierusalim
pe toți câți i-ar fi aflat că
țin acea credință, bărbați
și femei. 3 Și pe când mer-
gea, se întâmplă că apro-
piindu-se de Damasc, o
lumină din cer fulgeră
împrejurul lui. 4 Și căzând
el la pământ, auzi un
glas care-i zicea: «Saule,
Saule, pentru ce mă pri-
gonești?» 5 Și el răspun-
se: «Cine ești tu, Doam-
ne?» Și acela (zise): «Eu
sunt Isus, pe care tu îl
prigonești; greu lucru este
pentru tine să te împotri-
vești boldului». 6 Iar el,
cutremurat și uimit, zise:
«Doamne, ce vrei să fac?»
Și Domnul zise către
el: «Scoală-te și intră în
oraș și acolo ți se va spu-
ne ce trebuie să faci». 7 Iar
bărbații cari îl întovără-
șeau stăteau încremeniți,
auzind glasul dar nevă-
zând pe nimeni. 8 Și Saul
se sculă de la pământ, și
având ochii deschiși, nu
vedea nimic. Atunci l-au
luat de mână și l-au dus
în Damasc. 9 Și stătu aici
trei zile fără să vadă, și
nu mâncă nici nu bău.
10 In Damasc era un uce-
nic cu numele Anania,
către care zise Domnul,
arătându-i-se: «Anania!»
Iar el răspunse: «Iată-
mă, Doamne». 11 Și Dom-
nul zise către el: «Scoa-
lă-te și du-te în ulița ca-
re se chiamă Dreaptă și
caută în casa lui Iuda
pe unul numit Saul, Tar-
seean, care chiar acum își
face rugăciunea». 12 Și a
văzut într'o vedenie pe
un bărbat cu numele Ana-
nia, intrând și punând
mâinile pe el, pentru ca
să-și capete iarăși vede-
rea. 13 Și Anania răspun-
se: «Doamne, eu am au-
zit pe mulți vorbind de
omul acesta câte rele a
făcut sfinților tăi în Ieru-
salim; 14 și aici are împu-
ternicire dela arhierei să

---

2. La *Damasc,* capitala Siriei, era o mare colonie evreiască.

5. Saul prigonea Biserica, dar Isus socotea ca făcute împotriva sa toate cele ce se făceau împotriva credincioșilor săi. - *Boldul* e o țepușă cu care se împung vitele ca să meargă; dând cu picioarele în ea le doare mai rău. Așa și Pavel își făcea rău sieși prigonind Biserica lui Cristos.

13. Chiar Evreii își dădeau numele de *Sfinți*: adică deosebiți de ceilalți și de sfinții lui Dumnezeu. Cu mai mult drept se cuvenea titlul acesta creștinilor.

lege pe toţi cei ce se în-
chină numelui tău».
15 Domnul însă îi zise:
«Mergi, căci acesta este
un vas ales de mine ca
să ducă numele meu
înaintea neamurilor, a
regilor şi a fiilor lui Israil.
16 Căci eu îi voiu arăta lui
câte trebuie să îndure
pentru numele meu». 17 A-
nania se duse şi intră în
casă, şi punându-şi mâi-
nile pe el, zise: «Frate
Saule, Domnul Isus care
ţi s'a arătat pe drumul pe
care veneai, m'a trimis ca
să capeţi înapoi vederea
şi să te umpli de Duhul
Sfânt». 18 Şi îndată căzu
de pe ochii lui ca nişte
solzi, şi-şi recăpătă vede-
rea; şi sculându-se, fu bo-
tezat. 19 Iar după ce mân-
că, îşi recăpătă puterile.
Şi rămase câteva zile cu
ucenicii din Damasc. 20 Şi
numaidecât predica pe
Isus prin sinagogi, zicând
că acesta este Fiul lui
Dumnezeu. 21 Toţi acei
care-l auzeau rămâneau
uimiţi şi ziceau: «Oare
acesta nu este acela care
semăna prăpăd în Ieru-
salim împotriva acelora
cari se închină acestui
nume, şi a venit aici cu
scopul ca să-i ducă le-
gaţi înaintea arhierei-
lor?».
22 Dar Saul se întă-
rea tot mai mult şi dă-
dea de ruşine pe Evreii
cari locuiau în Damasc,
arătând că acesta este
Cristos. 23 După ce apoi a
trecut mai mult timp,
Evreii se sfătuiră între ei,
ca să-l omoare. 24 Lui Saul
însă i s'au făcut cunoscu-
te cursele lor. Iar ei fă-
ceau strajă la porţi ziua
şi noaptea, ca să-l ucidă;
25 dar ucenicii îl luară
noaptea şi-l lăsară jos de
pe zid, coborîndu-l în-
tr'un coş. 26 Şi mergând la
Ierusalim, încercă să se
alăture la ucenici; dar cu
toţii aveau teamă de el,
căci nu credeau că este
ucenic. 27 Barnaba însă,
luându-l cu sine, îl con-
duse la Apostoli, şi le po-
vesti în care chip văzuse
pe cale pe Domnul, care
i-a şi vorbit, şi cum a pre-
dicat în Damasc cu toată
libertatea în numele lui
Isus. 28 Şi era împreună
cu dânşii intrând şi ieşind
din Ierusalim şi predicând
nestingherit în numele
Domnului. 29 Şi vorbea şi
discuta cu Evreii elini-

---

23. Adică exact trei ani, în care timp Pavel a stat în Arabia, v. Gal. 1, 17, 18.

şti; iar ei căutau să-l
ucidă. 30 Aflând aceasta
fraţii, îl întovărăşiră la
Cezareea, şi de acolo îl
îndrumară la Tars.
31 Astfel, având Biserica
pace în toată Iudeea, Ga-
lileea şi Samaria, se în-
tăţea şi dăinuia în frica
Domnului, şi se înmulţea
cu ajutorul Duhului Sfânt.

Două minuni ale lui Petru

32 Şi se întâmplă că Pe-
tru, trecând pe la toţi,
ajunse la sfinţii cari lo-
cuiau în Lida. 33 Acolo a
găsit pe un om cu nume-
le Enea, care zăcea de opt
ani în pat, fiind parali-
tic. 34 Şi-i zise Petru:
«Enea, Domnul Isus Cri-
stos te însănătoşează:
scoală-te şi aşterne-ţi pa-
tul». Şi el se sculă îndată.
35 Şi-l văzură toţi locui-
torii din Lida şi din Sa-
ron, cari se întoarseră la
Domnul. 36 Era apoi în
Iope o ucenică oarecare
cu numele Tabita, care
nume tălmăcit înseamnă
Dorca. Aceasta era plină
de fapte bune şi de mi-
losteniile ce făcea. 37 Şi s'a
întâmplat că în zilele
acelea îmbolnăvindu-se a
murit. Şi după ce au scăl-
dat-o, au aşezat-o în ce-
nacol. 38 Iar Lida fiind a-
proape de Iope, şi auzind
ucenicii că Petru se află
acolo, trimiseră la el doi
oameni cu rugămintea a-
ceasta: «Nu pregeta să vii
până la noi». 39 Petru
se sculă şi merse cu ei.
Când ajunse, îl conduse-
ră în cenacol, şi toate vă-
duvele îl înconjurară
plângând şi arătându-i
veşmintele şi hainele pe
care Dorca le făcea
pentru ele. 40 Petru însă,
trimiţând pe toţi afară şi
plecându-şi genunchii, se
rugă; şi întorcându-se că-
tre trup, zise: «Tabita,
scoală-te». Şi ea şi-a de-
schis ochii, şi văzând pe
Petru, s'a pus să şadă.
41 Şi dându-i mâna, a ri-
dicat-o. Şi chemând pe
sfinţi şi pe văduve, le-a
înfăţişat-o vie. 42 Lucrul
acesta s'a ştiut în toată
Iope şi mulţi au crezut
în Domnul. 43 Şi aşa s'a

---

32. Numele de *Sfinţi* fu dat creştinilor chiar din timpurile cele dintâi, pentrucă erau chemaţi la sfinţenie, erau sfinţiţi prin botez şi trăiau într'o deosebită curăţie de moravuri.
36. *Iope* este Iaffa de astăzi. *Dorca* înseamnează căprioară.
37. *Cenacol* se chema sala de sus a casei în care Evreii se adunau la rugă, la cină, etc.

făcut că Petru zăbovi
multe zile în Iope în ca-
sa unui anume Simon cu-
relarul.

CAPUL 10.

Intoarcerea sutaşului Corneliu

[1] In Cezareea era un
bărbat numit Corneliu,
sutaşul cohortei numite
Italica, [2] cucernic şi te-
mător de Dumnezeu îm-
preună cu toată casa lui,
făcând pomeni multe po-
porului şi rugându-se tot-
deauna lui Dumnezeu.
[3] Acesta a văzut limpede
într'o vedenie, pe la cea-
sul al nouălea din zi, pe
îngerul Domnului venind
la el şi zicându-i: «Cor-
nelie!» [4] Iar acesta, uitân-
du-se ţintă la el cuprins de
teamă, zise: «Ce este,
Doamne?» El însă răspun-
se: «Rugăciunile tale şi po-
menile tale s'au suit spre
pomenire înaintea lui
Dumnezeu. [5] Şi acum tri-
mite oameni la Iope şi
cheamă pe un anumit
Simon, zis şi Petru. [6] Ace-
sta găzduieşte la un oare-
care Simon curelarul, ca-
re îşi are casa aproape de
mare; el îţi va spune ceea
ce trebuie să faci» [7] Du-
pă ce s'a dus îngerul ca-
re-i vorbea, chemă pe două
din slugile sale şi pe un
soldat temător de Dum-
nezeu, dintre cei ce erau
sub dânsul; [8] şi după ce
le-a povestit acestora toa-
te, i-a trimis la Iope.
[9] Ziua următoare, pe
când aceştia călătoreau
şi erau aproape de oraş,
Petru s'a suit în partea
de sus a casei, ca să-şi fa-
că rugăciunea, către cea-
sul al şaselea. [10] Şi fiind
flămând, a voit să mănân-
ce. Pe când însă pregăteau
masa, a fost răpit în extaz
şi a [11] văzut cerul deschis
şi coborîndu-se un vas ca
o pânză mare, care legat
de cele patru capete, era
slobozit din cer pe pă-
mânt. [12] In el erau tot fe-
lul de animale cu patru
picioare, târîtoare de pe
pământ şi păsările ce-
rului. [13] Şi a auzit un glas:

---

1. *Cezarea* din Palestina. - *Corneliu* era căpitan comandant a o sută de soldaţi aduşi din Italia, ca să fie oameni de încredere.

4. Faptele tale cele bune ţi-au dobândit ca Dumnezeu să-şi amintească de tine pentru a-ţi da un har deosebit de mare.

9. *Ceasul al şaselea,* dela 12 la 15. - Partea de sus, adică pe terasă.

«Scoală, Petre, taie şi mă-
nâncă!» 14 Petru însă a
zis: «Nicidecum, Doamne;
pentru că eu n'am mâncat
în viaţa mea nimic spurcat
şi necurat». 15 Şi glasul a
grăit din nou către el:
«Cele ce Dumnezeu le-a
curăţit, tu să nu le zici
spurcate». 16 Lucrul ace-
sta s'a făcut de trei ori,
şi vasul fu numaidecât ri-
dicat la cer. 17 Şi pe când
Petru stătea îndoielnic în-
tru sine, că ce ar putea
însemna vedenia avută,
iată că şi oamenii trimişi
de Corneliu, căutând casa
lui Simon, ajunseră la
poartă. 18 Şi după ce au
chemat afară pe cineva,
au întrebat dacă este în
gazdă acolo Simon, zis şi
Petru.

19 Şi în timp ce Pe-
tru îşi bătea capul cu ve-
denia, Duhul i-a zis: «Ia-
tă că trei oameni te cau-
tă. 20 Scoală-te deci, co-
boară-te şi du-te fără a
sta la îndoială, căci eu
i-am trimis pe ei». 21 Şi
Petru coborîndu-se, a zis
oamenilor acelora: «Ia-
tă-mă, eu sunt acela pe
care voi îl căutaţi; care-i
pricina pentru care aţi ve-
nit?» 22 Iar ei au spus:
«Sutaşul Corneliu, bărbat
drept şi temător de Dum-
nezeu şi cu nume bun la
tot neamul Iudeilor, a
avut vorbă dela un înger
sfânt ca să te cheme la
casa lui şi să audă din gu-
ra ta unele lucruri». 23 A-
tunci Petru ducându-i
înăuntru, îi primi în gaz-
dă; şi ziua următoare,
sculându-se, plecă cu dân-
şii; şi câţiva dintre fraţii
cari erau în Iope, l-au
întovărăşit. 24 A doua zi
au intrat în Cezareea. Cor-
neliu, adunându-şi toate
neamurile şi prietenii săi
cei mai buni, îi aştepta.
25 Şi pe când Petru intra,
i-a ieşit înainte Corneliu,
şi aruncându-se la picioa-

---

14. *Spurcat*: în înţeles de *neînvoit* şi *profan*. Se ştie că Evreilor le erau oprite unele mâncări, care erau socotite ca necurate.

15. A încetat deosebirea care făcea ca un popor să fie ales, deosebit de cealaltă lume. De acum înainte, toţi oamenii pot să fie părtaşi de meritele lui Isus Cristos. Şi Petru, Capul Bisericii, este chemat să îndrepte către toţi predicaţiunea sa şi binefacerile dregătoriei sale.

23. *Fraţii*, adică *creştinii*, cari, după învăţătura Evangheliei, trebuie să se iubească cu toţii şi să se ajute între ei ca fraţii.

25. La Răsăriteni este obiceiul ca să se cinstească astfel acei cari sunt mai mari în vrednicie.

rele lui, i se închină. [26] Pe-
tru însă l-a ridicat zi-
când: «Scoală-te, şi eu de
asemenea sunt numai un
om». [27] Şi vorbind cu el,
a intrat în casă, şi a gă-
sit pe mulţi adunaţi îm-
preună, [28] şi le-a zis lor:
«Voi ştiţi că e neiertat
unui Evreu să se adune
sau să se apropie de unul
de alt neam; dar Dum-
nezeu mi-a arătat să nu
zic spurcat sau necurat pe
niciun om. [29] Drept aceea,
fiind chemat, am venit
fără şovăială. Vă întreb
aşa dar pentru care prici-
nă m'aţi chemat?».
[30] Şi Corneliu zise: «Sunt
acum patru zile de când
stam rugându-mă în cea-
sul al nouălea în casa mea,
când iată că mi se înfăţi-
şează înainte un bărbat
îmbrăcat în alb şi-mi zi-
ce: [31] Corneliu, rugăciunea
ta a fost ascultată şi milo-
steniile tale au fost po-
menite în faţa lui Dum-
nezeu. [32] Trimite deci la
Iope, ca să cheme pe Si-
mon, zis şi Petru. Acesta
găzduieşte în casa lui Si-
mon curelarul, aproape de
mare. [33] Deci îndată am
trimis la tine şi tu bine
ai făcut că ai venit. Acum
dar noi cu toţii suntem
înaintea ta, ca să auzim
toate câte ţi-au fost po-
runcite de Domnul».
[34] Atunci Petru deschi-
zând gura a spus: «Intr'a-
devăr, recunosc că Dum-
nezeu nu este părtinitor;
[35] ci că în orişicare neam,
cel ce se teme de el şi
face faptele dreptăţii, este
bine primit de dânsul.
[36] Dumnezeu trimise fiilor
lui Israil cuvântul, ve-
stind pacea prin Isus Cri-
stos: acesta este Domnul
tuturor. [37] Voi ştiţi ceea ce
s'a întâmplat în toată Iu-
deea, începând din Gali-
leea, după botezul vestit
de Ioan; [38] cum a uns
Dumnezeu cu Duh Sfânt
şi cu putere pe Isus din
Nazaret, care a trecut fă-
când bine şi însănătoşând
pe toţi aceia cari erau
stăpâniţi de diavol, căci
Dumnezeu era cu el. [39] Şi
noi suntem martori de
toate câte le-a făcut în
ţara Iudeilor şi în Ieru-
salim; pe care l-au omo-

---

35. Cel ce face binele şi urmează îndrumările unei conştiinţe drepte, este bine primit de Dumnezeu. Dacă nu are încă religiunea cea adevărată fără de vina lui, nu este în păcat; pentru aceasta şi Dumnezeu va şti să-l ducă la mântuire pe căi necunoscute nouă.

rît atârnându-l pe un
lemn. 40 Pe acesta Dum-
nezeu l-a înviat a treia zi
şi a făcut să fie văzut
41 nu poporului întreg, ci
martorilor orânduiţi de
Dumnezeu: nouă, cari am
mâncat şi băut cu el, du-
pă ce a înviat din morţi.
42 Şi ne-a poruncit nouă
să predicăm poporului şi
să dăm mărturie că el
este acela care a fost pus
de Dumnezeu judecător al
celor vii şi al celor morţi.
43 Despre aceasta dau măr-
turie toţi prorocii, că tot
cel ce crede într'însul pri-
meşte, întru numele lui,
iertarea păcatelor».
44 Pe când mai spunea
Petru cuvintele acestea,
Duhul Sfânt s'a coborît
asupra tuturor acelora cari
ascultau acea cuvânta-
re. 45 Şi au rămas uimiţi
credincioşii tăiaţi împre-
jur, cari veniseră cu Pe-
tru, că harul Duhului
Sfânt se revărsase şi asu-
pra păgânilor; 46 căci îi
auzeau grăind în limbi
şi preamărind pe Dum-
nezeu. 47 Atunci a zis
Petru: «Oare poate cine-
va opri apa, ca să nu se
boteze aceştia, cari au
primit pe Duhul Sfânt ca
şi noi?» 48 Şi a poruncit ca
ei să fie botezaţi în nu-
mele lui Isus Cristos.
Atunci l-au rugat să ră-
mână câteva zile la ei.

CAPUL 11.

Desvinovăţirea lui Petru

1 Apostolii şi fraţii cari
se aflau în Iudeea auzi-
ră că şi păgânii au primit
cuvântul lui Dumnezeu.
2 Deci, când se întoarse
Petru la Ierusalim, cre-
dincioşii cei tăiaţi împrejur
îi căutau pricină, 3 zicând:
«Pentru ce ai intrat în ca-
sa oamenilor netăiaţi îm-
prejur şi ai mâncat cu
ei?» 4 Iar Petru începu să
le tălmăcească lor pe rând
faptele, zicând: 5 «Eu eram
în oraşul Iope şi mă ru-
gam, şi am văzut în ve-
denie arătarea următoa-

---

45. Uimirea se tălmăceşte prin faptul că până atunci creştinii veneau din religiunea iudaică şi acum, pentru întâia dată, s'au văzut creştini făcuţi din păgâni.

2. Unii credincioşi întorşi dela credinţa evreiască cari încă nu se puteau desbăra de unele apucături vechi.

3. Invinuiau pe sf. Petru că a călcat legea lui Moise, intrând în casa păgânilor şi mâncând mâncări neînvoite Evreilor, neştiind că sf. Petru a făcut-o aceasta din porunca lui Dumnezeu.

re: Se cobora un vas oa-
recare, ca o mare pânză,
care era slobozită din cer
de cele patru colţuri şi
ajunse până la mine. [6] Eu
privind (vasul) cu băgare
de seamă, am văzut în el
animale cu patru picioare
de pe pământ şi fiare şi
târîtoare şi păsări din
văzduh. [7] Şi am auzit un
glas care-mi zicea: Scoa-
lă-te, Petre, taie şi mănân-
că. [8] Şi eu am răspuns:
Nicidecum, Doamne, pen-
tru că n'a intrat niciodată
în gura mea vreun lucru
spurcat şi necurat. [9] Dar
glasul îmi răspunse din
cer a doua oară: Să nu
numeşti necurate cele ce
Dumnezeu le-a curăţit.
[10] Şi aceasta s'a făcut de
trei ori; apoi au fost iarăşi
trase toate în cer. [11] Şi
iată că tocmai atunci
ajunseră trei oameni la
casa în care mă aflam,
trimişi la mine dela Ce-
zareea. [12] Iar Duhul îmi
zise să mă duc cu ei fără
şovăială. Şi au venit cu
mine şi aceşti şase fraţi
şi am intrat în casa omu-
lui aceluia. [13] Iar el ne-a
povestit cum a văzut în-
făţişându-i-se în casa sa
un înger, zicându-i: Tri-
mite la Iope, ca să che-
me pe Simon, zis şi Pe-
tru, [14] care îţi va vorbi cu-
vinte prin care te vei mân-
tui tu şi toată casa ta.
[15] Când deci începusem să
vorbesc, s'a coborît Du-
hul Sfânt asupra lor, ca
şi asupra noastră la în-
ceput, [16] şi mi-am adus
aminte de cuvântul Dom-
nului, care zicea: Ioan a
botezat cu apă, iar voi vă
veţi boteza cu Duh Sfânt.
[17] Dacă deci Dumnezeu
le-a dat lor acelaşi har
ca şi nouă cari am cre-
zut în Domnul Isus Cri-
stos, cine eram eu ca să
mă împotrivesc lui Dum-
nezeu?».

[18] Auzind acestea, au
tăcut şi au dat slavă lui
Dumnezeu, zicând: «Aşa
dar Dumnezeu a îngăduit
pocăinţa şi păgânilor,
pentru ca să aibă viaţă».

Creştinii din Antiohia

[19] Cei ce se împrăştiase-
ră din pricina prigonirii

---

12. Petru a luat cu sine şase evrei încreştinaţi, ca să fie martori la încreştinarea lui Corneliu şi a familiei lui, ştiind foarte bine că primirea păgânilor în Biserică, fără a-i tăia împrejur, nu va plăcea la mulţi.

19. *Cuvântul,* adică Evanghelia.

întâmplate cu Ştefan, au
ajuns până în Fenicia şi
în Cipru şi la Antiohia,
dar nu vesteau cuvântul
decât numai Iudeilor.
20 Totuşi erau între dânşii
unii Ciprieni şi Cirenei,
cari intrând în Antiohia,
vorbeau şi Grecilor, bine-
vestindu-le pe Domnul
Isus. 21 Şi mâna Domnului
era cu ei; şi multă lume,
crezând, s'a întors la Dom-
nul. 22 Vestea aceasta a
ajuns la urechile Bise-
ricii care era în Ierusa-
lim, şi au trimis pe Bar-
naba până la Antiohia.
23 Acesta, ajungând acolo
şi văzând harul lui Dum-
nezeu, s'a bucurat; şi în-
demna pe toţi să rămână
statornici întru Domnul
cu inimă hotărîtă; 24 căci
el era un bărbat bun şi
plin de Duh Sfânt şi de
credinţă. Şi mare mulţi-
me s'a adăogat la Dom-
nul. 25 Barnaba a plecat
spre Tars, să caute pe
Saul; şi aflându-l, l-a dus
la Antiohia. 26 Şi au ră-
mas un an întreg la acea
Biserică şi au învăţat o
mare mulţime, astfel că
în Antiohia s'a dat pen-
tru întâia dată ucenicilor
numele de *creştini.*

Foametea şi caritatea creştinilor

27 Iar în acele zile au
venit din Ierusalim în An-
tiohia nişte proroci; 28 şi
sculându-se unul dintre
aceştia cu numele Agab,
dădea de ştiut prin pute-
rea Duhului că trebuia să
vină peste toată lumea o
foamete mare, care chiar
s'a şi întâmplat sub Clau-
diu. 29 Şi toţi ucenicii, du-
pă putinţa fiecăruia, au
hotărît să trimeată aju-
toare fraţilor cari locuiau
în Iudeea. 30 Aceasta au şi
făcut-o, trimiţându-le la
bătrâni prin Barnaba şi
Saul.

---

21. Adică aveau un ajutor deosebit dela Dumnezeu, care se purta cu deosebită bunăvoinţă către ei.

26. Astfel, sf. Pavel, după recunoaşterea desăvârşită a Bisericii, îşi începe hotărît chemarea ce i-a încredinţat-o Dumnezeu în chip deosebit, de a întoarce pe păgâni.

27. *In acele zile,* adică pe când Pavel şi Barnaba erau în Antiohia.

28. *Peste toată lumea,* adică în împărăţia Romanilor.

30. *La bătrâni.* Cu acest nume sunt arătaţi de Luca preoţii pe cari îi orânduiau Apostolii ca să conducă diferitele Biserici, având însărcinarea să predice, să dea sfintele taine şi să facă slujba sfintei Liturghii.

CAPUL 12.

Iacob moare mucenic; Petru este pus în lanţuri

[1] In acelaşi timp, regele
Irod a început să pună
mâna pe unii din Biserică,
ca să-i piardă. [2] Şi a omo-
rît cu sabia pe Iacob, fra-
tele lui Ioan. [3] Şi văzând
că aceasta a făcut plăcere
Evreilor, s'a hotărît să
prindă şi pe Petru. Era
tocmai ziua azimelor. [4] Şi
prinzându-l, l-a băgat la
închisoare, dându-l în pa-
ză la patru cete de câte
patru soldaţi, vrând ca
după Paşti să-l înfăţişeze
poporului. [5] Petru era deci
păzit în închisoare; dar
din partea Bisericii se
înălţau fără încetare ru-
găciuni la Dumnezeu pen-
tru el.

[6] Insă în aceiaşi noap-
te, când Irod era să-l
înfăţişeze poporului, Pe-
tru dormea în mijlocul a
doi soldaţi, legat cu două
lanţuri, şi păzitorii la
poartă păzeau închisoa-
rea. [7] Şi iată că a apărut
un înger al Domnului şi o
lumină strălucea în chilie;
şi lovindu-l pe Petru
în coastă, l-a trezit zi-
când: «Scoală-te iute».
Şi au căzut lanţurile de
pe mâinile lui. [8] Ingerul i-a
zis: «Incinge-te şi lea-
gă-ţi sandalele». Iar el a
făcut astfel. Şi i-a zis:
«Imbracă-ţi haina şi ur-
mează-mă». [9] Iar el ie-
şind, îl urma, şi nu ştia
că ar fi lucru adevărat
ceea ce se făcea de către
înger, ci i se părea că vede
o vedenie. [10] Şi trecând de
straja întâia şi a doua,
au ajuns la poarta cea de
fier, care dă în oraş, şi
care li s'a deschis sin-
gură. Deci ieşind afară,
au trecut o stradă, şi
numaidecât îngerul s'a
dus dela el.

---

1. *Regele Irod.* Acesta este nepotul lui Irod cel Mare. Fu făcut rege de Caligula; voind să atragă pe Evrei de partea sa, începu o nouă prigonire.

2. *Iacob, fratele lui Ioan* Evanghelistul, este dintre Apostoli cel dintâi care suferе martiriul.

4. Petru era pus sub pază militară. Romanii împărţeau noaptea în patru vegheri de câte trei ceasuri fiecare. Ceata armată care făcea paza închisorilor se alcătuia din 16 soldaţi, cari păzeau câte patru la fiecare veghere: doi stăteau înăuntrul hrubei celui închis, şi anume: unul slobod, iar celălalt legat cu lanţuri de cel închis, astfel că acesta nu putea să se mişte, fără ca să nu simtă şi paznicul; ceilalţi doi făceau paza la uşa hrubei.

[11] Petru venindu-şi în
fire, zise: «Acuma ştiu
într'adevăr că Domnul
a trimis pe îngerul
său şi m'a scos din
mâinile lui Irod şi din
toate la câte se aştepta
poporul Evreilor». [12] Şi
răsgândindu-se, s'a dus
la casa Mariei, mama lui
Ioan, care era poreclit
Marcu, unde mulţi stăteau
adunaţi şi făceau rugă-
ciuni. [13] Şi după ce a bă-
tut la uşa intrării, o co-
pilă cu numele Rode
merse ca să vadă; [14] şi
recunoscând glasul lui
Petru, de bucurie nu de-
schise uşa, ci alergând
înăuntru, duse vestea că
Petru stă la uşă. [15] Iar
ei i-au zis: «Aiurezi». Iar
dânsa întărea că aşa este.
Şi ei ziceau: «Este înge-
rul lui». [16] Petru însă stă-
ruia să bată. Şi când au
deschis, l-au văzut şi au
rămas uimiţi. [17] Făcându-
le cu mâna semn să
tacă, le povesti în ce chip
l-a scos Domnul din în-
chisoare, şi zise: «Daţi de
ştiut aceste lucruri lui
Iacob şi fraţilor». Şi ie-
şind, s'a dus aiurea.
[18] Făcându-se ziuă, nu
era mică zarva între soldaţi
pentru ceea ce se întâm-
plase cu Petru. [19] Şi Irod,
după ce l-a căutat şi nu
l-a găsit, luând la cer-
cetare pe paznici, porunci
ca să fie duşi (la moar-
te). Şi (Petru) coborîndu-
se din Iudeea la Cezareea,
s'a oprit acolo.

Moartea lui Irod

[20] Şi Irod era mâniat
pe Tirieni şi pe Sidonieni.
Aceştia însă, în obştească
înţelegere, s'au dus la el
prin bunăvoinţa lui Blast,
care era mai mare peste
camerele regelui, să ceară
pace, pentrucă ţinuturile
lor dela el îşi căpătau
hrana. [21] In ziua hotărîtă,
Irod, îmbrăcat în haine
regeşti şi aşezat pe tron,
vorbea cu dânşii. [22] Iar
poporul îl preamărea, zi-
când: «Glasul unui dum-
nezeu este şi nu al unui
om».
[23] Dar deodată înge-
rul Domnului l-a lovit,

---

17. *Şi plecând se duse aiurea...* Istoricii văd în aceste cuvinte o pomenire despre întâia venire a sf. Petru la Roma, în anii cei dintâi ai împăratului Claudiu.

23. Nelegiuirea lui a fost că nu s'a împotrivit la linguşirea cea neruşinată a poporului. Şi alţi mari nelegiuiţi sfârşiră în acelaşi chip.

deoarece n'a dat cinste
lui Dumnezeu; şi fiind
mâncat de viermi, şi-a
dat sufletul. [24] Iar cuvân-
tul lui Dumnezeu creştea
şi rodea. [25] Şi Barnaba şi
Saul se întoarseră dela Ie-
rusalim, după ce şi-au în-
deplinit însărcinarea, şi
au adus cu ei pe Ioan,
care se numeşte şi Marcu.

CAPUL 13.

Pavel şi Barnaba

[1] Erau în Biserica din
Antiohia proroci şi învă-
ţători, între cari Barna-
ba şi Simon, care se che-
ma Niger, şi Luciu Cire-
neeanul şi Manaen, care
fusese crescut împreună
cu Irod tetrarhul, şi Saul.
[2] Şi pe când ei slujeau lui
Dumnezeu şi posteau, le
zise lor Duhul Sfânt:
«Puneţi-mi deoparte pe
Saul şi pe Barnaba pen-
tru lucrul la care i-am
chemat». [3] Atunci, după ce
au postit şi s'au rugat,
punându-şi mâinile peste
dânşii, i-au lăsat să plece.
[4] Iar ei, trimişi fiind de
Duhul Sfânt, merseră la
Seleucia, şi de acolo cu
corabia la Cipru. [5] Şi
ajungând la Salamina,
vesteau cuvântul lui
Dumnezeu în sinagogile
Evreilor. Şi aveau ca aju-
tor şi pe Ioan. [6] Şi cutre-
ierând toată insula până
la Pafos, întâlniră pe un
bărbat oarecare, mag, pro-
roc evreu mincinos, cu
numele Bar-Iesu, [7] care era
cu proconsulul Sergiu
Paulus, bărbat cumpănit.
Acesta, chemând pe Bar-
naba şi pe Saul, dorea să
audă cuvântul lui Dum-
nezeu. [8] Dar Elima ma-
gul (căci acesta este tăl-
măcirea numelui ace-
stuia), li se împotrivea,
căutând să îndepărteze pe
proconsul dela credinţă.
[9] Saul însă, care se mai
chiamă şi Pavel, plin de

---

1. *Proroc* se numeşte în Sfintele Scripturi nu numai cel ce prezice viitorul, dar şi acela care, îndemmat de Duhul Sfânt, învaţă, îndeamnă şi mângâie prin cuvântări înalte. *Invăţător* înseamnă maestru sau catehet.
3. Prin punerea mâinilor i-au sfinţit episcopi.
5. *Şi aveau ca ajutor şi pe Ioan.* Acesta este Ioan Marcu, vărul lui Barnaba. Despre el e vorba şi în vers. 13 şi 15, 37. Se dă ca sigur că el este sf. Marcu Evanghelistul. /
8. *Bar-Iesu* se mai numea şi Elima, ceea ce în limbile semitice înseamnă *învăţat, puternic, mag.*
9. Sf. Pavel, din clipeala când are de-a face cu autorităţile romane, lasă numele evreiesc de *Saul* şi ia numele roman de *Pavel,* având astfel două nume.

Duh Sfânt, privind ţintă
la el, 10 zise: «O, tu, care
eşti plin de toată viclenia
şi de toată înşelăciunea,
fiul diavolului, vrăjmaş a
toată dreptatea, nu con-
teneşti să strici căile
Domnului cele drepte?
11 Şi acum iată că mâna
Domnului se lasă asupra
ta şi vei rămânea orb, fă-
ră de a vedea soarele pâ-
nă la o vreme» Şi numai-
decât a căzut asupra lui
o negură întunecoasă, şi
dibuind împrejur, căuta
pe cineva să-i de-a mâna.
12 Atunci proconsulul, vă-
zând faptul acesta, a
crezut, mirându-se foarte
de învăţătura Domnului.

Cuvântarea lui Pavel la Antiohia Pisidiei

13 Şi plecând dela Pafos
Pavel şi cei ce erau cu el,
sosiră la Perga Pamfilei.
Iar Ioan, despărţindu-se
de ei, se întoarse la Ie-
rusalim. 14 Aceia însă, lă-
sând Perga, ajunseră la
Antiohia Pisidiei; şi in-
trând în sinagogă în zi de
sâmbătă, s'au pus să şa-
dă. 15 Iar după cetirea le-
gii şi a prorocilor, capii si-
nagogii trimiseră la ei să
le zică: «Fraţilor, dacă
aveţi vreun cuvânt de
mângâiere către popor,
vorbiţi!» 16 Şi sculându-se
Pavel şi făcând cu mâna
semn să tacă, a grăit:
«Bărbaţi Israeliţi, şi voi
cari vă temeţi de Dumne-
zeu, ascultaţi: 17 Dumne-
zeul poporului lui Israil
alese pe părinţii noştri şi
făcu mare pe poporul
acesta, pe când locuiau
pribegi în ţara Egiptului;
şi înălţând braţul său, i-a
scos de acolo, 18 şi timp de
patruzeci de ani a răbdat
năravurile lor în pustiu.
19 Nimicind apoi şapte
neamuri în ţara Canaa-
nului, le-a sortit prin îm-
părţeală pământul lor,
20 cam după patru sute
cincizeci de ani; şi după
acestea le-a dat lor jude-
cători până la Samuil pro-
rocul. 21 Apoi au cerut un
rege, şi Dumnezeu le-a
dat lor pe Saul, fiul lui

---

13. Ioan Marcu se retrase şi plecă din pricini necunoscute, totuşi nebinecuvântate de sf. Pavel.
16. Astfel obişnuiau să facă cuvântătorii.
17. Vezi Cartea Ieşirii 13, 21-22.
18. Vezi Cartea Ieşirii 16, 3. *A răbdat năravurile lor,* adică murmurările, necredinţa, nerecunoştinţa, răzvrătirile ş.a.
19. Vezi Cartea lui Iosue 14, 2.

Cis, bărbat din tribul lui
Veniamin, timp de patru-
zeci de ani. 22 Şi acesta
fiind înlăturat, le-a înăl-
ţat ca rege pe David, că-
ruia dându-i mărturie,
zise: Am aflat pe David
fiul lui Iesse, bărbat după
inima mea, care-mi va
face toate voile mele.
23 Dumnezeu a scos din
sămânţa acestuia pentru
Israil, după cum făgădui-
se, pe Mântuitorul Isus;
24 şi înainte de venirea
lui, Ioan predică bote-
zul pocăinţei la tot popo-
rul lui Israil. 25 Şi Ioan
împlinindu-şi menirea, zi-
cea: Cine mă socotiţi voi
că sunt, nu sunt eu; dar
iată că vine după mine
unul, căruia eu nu sunt
vrednic să-i desleg încăl-
ţămintele picioarelor.

26 Bărbaţi fraţi, fiii nea-
mului lui Avram, şi ceice
între voi se tem de Dum-
nezeu, vouă vi s'a trimis
cuvântul acestei mântuiri.
27 Căci locuitorii Ieru-
salimului şi mai marii lor,
neavând cunoştinţă de
dânsul şi nici de glasurile
prorocilor care se citesc în
fiecare sâmbătă, osân-
dindu-l, le-au îndeplinit;
28 şi negăsind într'însul
nicio vină de moarte, au
cerut lui Pilat să-l omoa-
re. 29 Iar după ce au să-
vârşit toate cele ce erau
scrise despre el, luându-l
jos de pe lemn, l-au pus
în mormânt. 30 Dar Dum-
nezeu l-a înviat din morţi
a treia zi, şi a fost văzut
timp de mai multe zile
de către aceia 31 cari au
mers împreună cu el din
Galileea la Ierusalim, cari
până în ceasul acesta
sunt martorii lui în faţa
poporului. 32 Şi noi vă ve-
stim vouă că făgăduin-
ţa făcută părinţilor noş-
tri, Dumnezeu a îndepli-
nit-o pentru noi, fiii lor,
înviind pe Isus, 33 du-
pă cum şi stă scris în
psalmul al doilea: Tu eşti
fiul meu, eu astăzi te-am
născut. 34 Iar că l-a înviat
din morţi şi că nu mai
trebuie să se întoarcă
în stricăciune, o spuse
în chipul acesta: Voiu
îndeplini pentru voi făgă-
duinţele făcute lui Da-
vid. 35 De aceea în alt loc
zice: Nu vei îngădui ca
Sfântul tău să vadă stri-

---

22. Vezi Psalmul 88, 21.
25. Vezi sf. Matei 3, 11.
26. *Bărbaţi fraţi.* Cu aceste chemări măgulitoare caută să le câştige bunăvoinţa.

căciunea.
[36] David însă,
după ce a slujit în viața
sa voinței lui Dumnezeu,
a adormit și a fost alătu-
rat la părinții săi și a
văzut stricăciunea.
[37] Dar
acela pe care l-a înviat
Dumnezeu, nu a văzut
stricăciunea.
[38] Să vă fie
deci cunoscut vouă, băr-
bați frați, că prin acesta
vi se vestește iertarea pă-
catelor; și de toate cele
de care nu v'ați putut în-
dreptăți în legea lui Moi-
se,
[39] întru acesta se în-
dreptează tot cel ce crede.
[40] Băgați de seamă, așa
dar, ca să nu vină peste
voi ceea ce stă scris în
proroci:
[41] Vedeți voi, di-
sprețuitorilor, mirați-vă
și pieriți, căci eu voiu să-
vârși un lucru în zilele
voastre, lucru ce nu-l veți
crede, dacă vi-l va pove-
sti cineva».
[42] Și ieșind ei
(din sinagogă), îi rugară
să le vorbească despre lu-
crurile acestea sâmbăta
viitoare.
[43] Și după ce s'a
risipit adunarea, mulți
dintre Evrei și dintre
străinii credincioși urma-
ră pe Pavel și pe Barnaba,
cari le vorbeau și-i îndem-
nau cu stăruință să ră-
mână statornici în harul
lui Dumnezeu.

Mânia Evreilor

[44] Sâmbăta următoare
mai tot orașul se adună
să asculte cuvântul lui
Dumnezeu.
[45] Evreii însă,
văzând acea mulțime, s'au
umplut de pizmă și răs-
pundeau cu insulte la
cele ce spunea Pavel.
[46] Atunci Pavel și Bar-
naba le-au zis în față:
«Vouă trebuia să vi se ve-
stească mai întâi cuvân-
tul lui Dumnezeu; dar,
deoarece vă lepădați de el
și vă socotiți nevrednici
de viața cea veșnică, iată
că ne întoarcem către pă-
gâni,
[47] căci așa ne-a po-
runcit Domnul: Te-am
pus pe tine spre lumina
păgânilor, ca să fii spre
mântuire până la margi-
nile pământului».
[48] Păgânii, auzind acea-
sta, s'au bucurat și prea-
măreau cuvântul Domnu-

36. *David... adormi,* adică muri.
43. *Străinii credincioși* erau păgânii încreștinați.
45. *Se umplură de pizmă* izvorită din invidie, răutate și mânie împotriva lui Pavel, pentrucă îngăduia păgânilor să intre în împărăția mesianică fără a primi mai întâi tăierea împrejur și fără ca să păzească legea lui Moise.
48. *Câți erau rânduiți pentru viața cea veșnică,* adică cei

lui; şi crezură toţi câţi
erau rânduiţi pentru viaţa
cea veşnică. 49 Şi cuvântul
Domnului se răspândea
peste tot ţinutul acela.
50 Insă Evreii au răsculat
pe femeile cucernice şi de
seamă şi pe fruntaşii ora-
şului, şi au stârnit prigo-
nire împotriva lui Pavel
şi a lui Barnaba, şi i-au
alungat din hotarele lor.
51 Dar ei, scuturând pra-
ful de pe picioare asupra
lor, au venit la Iconium.
52 Şi ucenicii erau plini de
bucurie şi de Duh Sfânt.

CAPUL 14.

Pavel şi Barnaba la Iconium

1 La Iconium se întâm-
plă că intrând împreună
în sinagoga Evreilor, au
vorbit astfel încât a cre-
zut o mare mulţime de
Evrei şi de Greci. 2 Dar
Evreii cari n'au crezut, au
răsculat şi au aţâţat la
mânie sufletele păgânilor
împotriva fraţilor. 3 To-
tuşi ei au mai stat pu-
ţin timp acolo, predicând
deschis şi încrezători în
Domnul, care întărea cu-
vântul harului său, îngă-
duind să se săvârşească
prin mâinile lor semne şi
minuni. 4 Iar mulţimea din
oraş s'a împărţit, şi anu-
me: unii erau pentru E-
vrei, iar alţii pentru Apo-
stoli. 5 Când însă s'au ră-
sculat păgânii şi Evreii
împreună cu capii lor, ca
să-i batjocorească şi să-i
ucidă cu pietre, 6 ei au în-
ţeles aceasta şi au fugit în
oraşele Licaoniei, în Listra
şi Derbe şi prin tot ţinutul
din împrejurimi, 7 şi aco-
lo se puseră să vestească
Evanghelia.

Pavel şi Barnaba la Listra

8 In Listra se afla un
om neputincios de picioa-
re, olog din sânul ma-
mei sale, care nu umbla-
se niciodată. 9 Acesta a
auzit pe Pavel cuvântând.
Şi el (Pavel), uitându-se
la dânsul şi văzând că are
credinţă pentru a fi mân-

---

cari erau *dispuşi* întru cât răspundeau cu umilinţă şi sârguinţă la chemările harului dumnezeesc.

51. *Scuturând praful de pe picioare* după porunca lui Isus Cristos Mat. 10, 14. - *Iconium* era capitala Licaoniei, aşezat cam la 100 kilometri spre miazăzi-răsărit de Antiohia Pisidiei.

2. *Impotriva fraţilor,* adică împotriva creştinilor.

4. Pentru întâia dată Pavel şi Barnaba sunt numiţi Apostoli.

6. *Listra,* colonie romană, patria lui Timotei.

tuit, 10 zise cu glas tare:
«Scoală-te drept în picioa-
re». Şi a sărit şi umbla.
11 Iar gloatele, văzând ceea
ce făcuse Pavel, şi-au ri-
dicat glasul, zicând în
limba licaonă: «S'au co-
borît la noi nişte dumne-
zei în chipuri de oameni».
12 Şi dădeau lui Bar-
naba numele de Joe, iar
lui Joe, care era la intra-
cur, pentrucă el era pur-
tătorul cuvântului. 13 De
asemenea şi preotul zeu-
lui Pavel numele de Mer-
rea în oraş, aducând tauri
cu cununi înaintea por-
ţilor, voia să le aducă
jertfe împreună cu gloa-
tele.
14 Când Apostolii Pa-
vel şi Barnaba au auzit
de lucrul acesta, rupân-
du-şi hainele, s'au repezit
în mijlocul gloatelor, stri-
gând 15 şi zicând: «Băr-
baţilor, pentru ce faceţi
voi aceasta? Şi noi suntem
doar oameni muritori ase-
menea vouă; noi vă pre-
dicăm să vă întoarceţi de-
la aceste deşertăciuni la
Dumnezeul cel viu, care
a făcut cerul, pământul
şi marea şi toate cele ce
sunt în ele. 16 In timpu-
rile trecute el a lăsat ca
toate neamurile să-şi ur-
meze căile lor; 17 totuşi el
nu s'a lăsat pe sine fără
mărturie, bine făcând, din
cer dând ploi şi timpuri
aducătoare de roadă, um-
plând de hrană şi veselie
inimile voastre». 18 Şi zi-
când acestea, abia au li-
niştit poporul ca să nu le
aducă lor jertfă. 19 Atunci
au sosit din Antiohia şi
din Iconium nişte Evrei,
cari aţâţând mulţimea, au
bătut cu pietre pe Pavel
şi l-au târît afară din
oraş, crezându-l mort.
20 Dar înconjurându-l uce-

---

12. Mercur era zeul elocinţei şi tălmaciul zeilor. Au dat sfântului Pavel acest nume pentrucă l-au văzut inzestrat cu mare dar şi rod la vorbire.

14. *Rupându-şi hainele,* precum obişnuiau să facă Evreii pentru a-şi arăta durerea şi supărarea lor.

15. *La Dumnezeul cel viu.* Pentrucă idolii sunt chipuri deşarte şi moarte.

16. In vechime, numai poporul lui Israil primise descoperirile lui Dumnezeu; pe celelalte popoare le lăsase Dumnezeu, în ascunsele taine ale dreptăţii sale, să fie pradă păcătoaselor dorinţe ale inimii lor, dar nu fără unele ajutoare pentru a cunoaşte şi a face binele şi a se feri de rău.

19. Evreii fanatici nu se mulţumiră cu prigonirea sfântului Pavel în oraşul lor, dar îl urmăreau şi în alte oraşe aţâţând mulţimea prin calomnii împotriva Apostolilor.

nicii, s'a sculat şi a intrat
în oraş, şi ziua următoare
a plecat cu Barnaba la
Derbe.

Intoarcerea la Antiohia Pisidiei

[21] Şi vestind acelui oraş
Evanghelia şi făcând mai
mulţi învăţăcei, s'au în-
tors la Listra şi la Ico-
nium şi la Antiohia, [22] îm-
bărbătând inimile uceni-
cilor şi îndemnându-i să
stea neclintiţi în credinţă,
şi (zicându-le) că noi tre-
buie să intrăm în împă-
răţia lui Dumnezeu prin
multe suferinţe. [23] Şi hi-
rotonind preoţi pentru ei
în fiecare Biserică, după
ce s'au rugat şi au postit,
îi încredinţară Domnului,
în care au crezut. [24] Şi tre-
când prin Pisidia, au ajuns
în Pamfilia. [25] Şi vestind
cuvântul Domnului în
Perga, s'au coborît în At-
talia. [26] Şi de acolo mer-
seră cu corabia la Antio-
hia, de unde plecaseră, în-
credinţaţi harului lui
Dumnezeu pentru lucra-
rea ce au săvârşit-o.
[27] Când au sosit, adunând
Biserica, povestiră ce
lucruri mari făcu Dum-
nezeu cu ei şi cum de-
schise păgânilor uşa cre-
dinţei. [28] Şi un timp nu
prea scurt se întreţinură
acolo cu ucenicii.

CAPUL 15.

Conciliul (soborul) din Ierusalim

[1] Venind unii din Iu-
deea, învăţau pe fraţi ast-
fel: «De nu vă tăiaţi îm-
prejur după datina lui
Moise, nu vă puteţi mân-
tui». [2] Dar, după o mare
agitaţie şi vie discuţie cu
Pavel şi Barnaba, au rân-
duit ca Pavel şi Barnaba şi
câţiva din cealaltă parte să
meargă pentru această
neînţelegere la Apostoli
la Ierusalim şi la cei bă-
trâni. [3] Deci aceştia, în-
tovărăşiţi de Biserică,
au trecut prin Feni-
cia şi prin Samaria, pove-
stind întoarcerea păgâni-
lor şi făcând mare bucu-
rie fraţilor. [4] Iar când au
ajuns la Ierusalim, au fost
primiţi de Biserică, de A-
postoli şi de bătrâni, şi
au povestit ce lucruri mari
făcuse Dumnezeu cu ei.
[5] Dar s'au sculat unii din
secta fariseilor cari au
crezut, zicând că păgânii

1. Evreii întorşi credeau că la noua mărturisire de credinţă trebuiau să adauge vechile obiceiuri ale iudaismului.

trebuie tăiaţi împrejur şi
trebuie să li se poruncea-
scă să păzească şi legea
lui Moise. 6 Şi s'au adu-
nat Apostolii şi preoţii ca
să cerceteze lucrul acesta.
7 Şi după multă cerceta-
re, sculându-se Petru, le-a
zis: «Bărbaţi fraţi, voi ştiţi
cum m'a ales Dumnezeu
întru voi chiar din zilele
cele dintâi, ca prin gura
mea să audă păgânii cu-
vântul Evangheliei şi să
creadă. 8 Iar Dumnezeu,
cunoscător al inimilor,
le-a dovedit aceasta,
dându-le pe Duhul Sfânt
ca şi nouă; 9 şi n'a făcut
nicio deosebire între noi
şi între ei, curăţind prin
credinţă inimile lor. 10 A-
cum, aşa dar, pentru ce
ispitiţi voi pe Dumnezeu
de puneţi pe grumazul în-
văţăceilor un jug pe care
nici părinţii noştri nu
l-au putut purta şi nici
noi? 11 Căci prin harul
Domnului Isus credem că
ne mântuim noi, ca şi ei».
12 Toată mulţimea a tă-
cut şi asculta pe Bar-
naba şi pe Pavel, cari
povesteau câte semne
şi minuni făcuse prin-
tr'înşii Dumnezeu în-
tre păgâni. 13 Şi după ce
au tăcut ei, răspunse Ia-
cob şi zise: «Bărbaţi fraţi,
ascultaţi-mă pe mine:
14 Simon a povestit cum a
hotărît Dumnezeu dintru
început să-şi ia din pă-
gâni un popor pentru nu-
mele său. 15 Şi cu aceasta
se potrivesc cuvintele pro-
rocilor, precum stă scris:
16 După acestea, eu mă
voiu întoarce şi voiu re-
clădi cortul lui David, ca-
re a căzut; şi cele surpa-
te ale lui iarăşi le voiu zidi
şi-l voiu ridica; 17 ca să
caute pe Domnul toţi cei-
lalţi oameni şi toate nea-
murile peste care s'a che-
mat numele meu, zice
Domnul, care face ace-
stea. 18 Cunoscută este

6. Este cel dintâi Conciliu al Bisericii, ţinut în anul 51 d. Cr. A fost adunat şi condus de Petru, care începe aducându-le aminte, ca de un lucru cunoscut, de întâietatea cu care Isus Cristos l-a înzestrat chiar dela început.

7. Vezi întâmplarea lui Corneliu la Cap. 10.

10. Păzirea în întregime a încurcatelor legi ale lui Moise era un lucru foarte greu.

13. Iacob, zis cel mic, era episcopul Ierusalimului, om cu mare vază între evreii creştini.

18-19. Intoarcerea păgânilor este rodul veşnicelor taine dumnezeieşti; drept aceea, trebuie să biruim judecăţile noastre moştenite prin creştere şi obiceiu şi să primim pe cei netăiaţi

Domnului din veci lucra-
rea sa. 19 Eu cred, aşa dar,
că nu trebuie tulburaţi
aceia cari dela păgânism
se întorc la Dumnezeu.
20 Dar să li se scrie să se
ferească de cele jertfite
idolilor, de curvie, de su-
grumat şi de sânge. 21 Căci
Moise are, din vremuri
străvechi, în fiecare oraş
cine să-l vestească prin
sinagoge, unde se citeşte
în fiecare sâmbătă».
22 Atunci Apostolii şi bă-
trânii, împreună cu toată
Biserica, au găsit cu cale
să se trimită la Antiohia,
împreună cu Pavel şi Bar-
naba, nişte bărbaţi aleşi
dintr'înşii, adică pe Iuda,
care se chiamă Barsaba,
şi pe Sila, bărbaţi fruntaşi
între fraţi, 23 dându-le la
mână scrisoarea aceasta:
«Apostolii şi bătrânii fraţi,
către fraţii din păgâni,
cari sunt în Antiohia, în
Siria şi în Cilicia, sănă-
tate. 24 Deorece am auzit
că cuvintele unora cari au
venit dela noi (cărora nu
le-am dat însărcinare),
v'au pricinuit turburare,
sguduind sufletele voa-
stre, 25 noi, adunaţi îm-
preună, am găsit cu cale
să alegem câţiva bărbaţi
şi să-i trimitem la voi îm-
preună cu prea iubiţii no-
ştri Barnaba şi Pavel,
26 bărbaţi cari şi-au pus
viaţa lor pentru numele
Domnului nostru Isus Cri-
stos. 27 Am trimis drept
aceea pe Iuda, şi pe Sila,
cari vă vor spune şi cu
viu graiu aceleaşi lucruri.
28 «Căci părutu-s-a Du-
hului Sfânt şi nouă să nu
punem peste voi altă sar-
cină afară de aceste lu-
cruri trebuincioase: 29 să
vă feriţi de lucrurile jert-
fite idolilor, de sânge, de
sugrumate şi de curvie, de

împrejur aşa cum se înfăţişează, fără să-i supunem la obiceiurile noastre cele vechi.

20-21. A mânca carne jertfită idolilor putea să fie scandal Evreilor, cari vedeau în această faptă o cinstire a idolilor. Apoi, sângele rămas în animal, chiar dacă era fript, stârnea în înşişi Evreii o scârbă sfântă. De aceea păgânii creştinaţi trebuiau să păzească unele hotăriri mozaice, căci legea lui Moise mai avea mare înrâurire asupra celor întorşi dela iudaism. Cât priveşte apoi curvia, e lucru cunoscut că păgânilor nu le mai era ruşine de ea, şi Apostolii trebuiau să stăruiască asupra curăţiei creştineşti (Vezi 1 Cor. 5; 2 Cor. 12).

28. *Părutu-s'a Duhului Sfânt şi nouă...* Cuvinte ce s'au păstrat apoi în Biserică şi sunt foarte lămurite şi hotărîte. Cu aceste cuvinte, poruncile date de Biserică sunt puse în seama Sfântului Duh, care cârmueşte pe Apostoli, şi în seama Apos-

care lucruri păzindu-vă,
bine veţi face. Fiţi sănă-
toşi».
[30] Deci aceştia, tri-
mişi fiind, s'au dus la An-
tiohia, şi adunând mulţi-
mea, le-a încredinţat scri-
soarea. [31] După citirea ei,
s'au bucurat de mângâie-
re. [32] Iar Iuda şi Sila, fiind
proroci şi ei, cu multe cu-
vinte au mângâiat şi au
întărit pe fraţi. [33] Şi stând
acolo câtăva vreme, fraţii
i-au slobozit cu pace la cei
ce-i trimiseseră. [34] (Iar Sila
a găsit cu cale să rămâ-
nă acolo; Iuda însă a ple-
cat singur la Ierusalim).
[35] Iar Pavel şi Barnaba
au rămas în Antiohia, în-
văţând şi vestind împre-
ună cu mulţi alţii cuvân-
tul Domnului.

Pavel cercetează Bisericile din Asia

[36] După câteva zile, zise
Pavel către Barnaba: «Să
ne întoarcem să cercetăm
pe fraţi în toate oraşele
în care am vestit cuvântul
lui Dumnezeu, şi să ve-
dem ce mai fac». [37] Dar
Barnaba voia să ia cu si-
ne şi pe Ioan ce se chema
Marcu. [38] Pavel însă îi
punea în vedere că unul
care se despărţise de ei
în Pamfilia şi nu mersese
cu dânşii la acea lucrare,
nu mai trebuia să fie pri-
mit. [39] Şi s'a făcut desbi-
nare între ei, astfel că se
despărţiră unul de altul.
Barnaba luă cu sine
pe Marcu şi merse cu co-
rabia la Cipru. [40] Pavel
însă, alegându-şi pe Sila,
a plecat încredinţat de
către fraţi harului lui
Dumnezeu. [41] Şi cutreiera
Siria şi Cilicia, întărind
Bisericile.

CAPUL 16.

Invăţăcelul Timotei

[1] Şi a sosit deci la Der-
be şi la Listra. Şi iată că
era acolo un ucenic oare-

---

tolilor, cari au primit dela însuşi Isus Cristos împuternicirea de a da porunci.

32. *Fiind proroci şi ei,* adică insuflaţi de Dumnezeu.

37. *Barnaba voia să ia cu sine şi pe Ioan* (Marcu), rudenia sa, ca ajutor, după cum făcuse în întâia călătorie.

38. Sfântul Pavel nu voia să ierte tânărului Marcu acea lipsă de curaj că-l părăsise pe cale, şi din pricini nebinecuvântate se întoarse la Ierusalim, atunci când tovărăşia lui l-ar fi ajutat aşa de mult în greul său apostolat.

39. Sfântul Barnaba desvinuia pe vărul său Marcu, iar sfântul Pavel avea o judecată aspră şi fără iertare împotriva

care cu numele Timotei,
fiul unei femei evreice
credincioase, din tată pă-
gân. 2 Acestuia îi dădeau
bună mărturie fraţii din
Listra şi din Iconium.
3 Pavel voi ca acesta să
meargă cu sine; şi luân-
du-l, l-a tăiat împrejur
de ochii Evreilor cari erau
în acele locuri, căci cu
toţii ştiau că tatăl lui era
păgân. 4 Şi trecând din
oraş în oraş, îndemnau ca
să păzească poruncile ho-
tărîte de Apostoli şi de
bătrânii din Ierusalim.
5 Iar Bisericile se întăreau
în credinţă şi creşteau în
număr din zi în zi.

Vedenia lui Pavel la Troada

6 Trecând apoi prin Fri-
gia şi prin ţinutul Gala-
ţiei, li s'a oprit de către
Duhul Sfânt de a vesti
cuvântul lui Dumnezeu
în Asia. 7 Ajungând deci
în Misia, încercară să
meargă în Bitinia, însă
Duhul lui Isus nu le dete
voie. 8 Şi trecând prin Mi-
sia, ajunseră la Troada;
9 iar în timpul nopţii i s'a
arătat lui Pavel o vede-
nie: i se înfăţişă un om
oarecare din Macedonia,
rugându-l şi zicându-i:
«Treci în Macedonia şi ne
ajută». 10 Indată ce am
văzut această vedenie am
căutat să plecăm în Ma-
cedonia, fiind siguri că
Domnul ne chemase ca să
vestim Evanghelia acolo.

Pavel în Macedonia

11 Plecând dela Troada
cu corabia, ne-am dus de-
a-dreptul la Samotracia,
iar ziua următoare la
Neapole, 12 şi de acolo la
Filippi, colonie, care este
cel dintâi oraş din acea
parte a Macedoniei. Şi am
rămas în oraşul acela câ-
teva zile. 13 Iar în ziua de
sâmbătă am ieşit afară

---

lui. Cei doi Sfinţi, după cum se întâmplă câteodată, chiar fără vătămarea sfinţeniei, nu se potriveau în păreri, şi pe un timp scurt se despărţiră.

3. Pavel l-a tăiat împrejur pe Timotei pentru a se sluji de el la întoarcerea Evreilor din acele locuri, cari Evrei n'ar fi ascultat în ruptul capului pe un netăiat împrejur. Altă dată însă când Evreii întorşi cereau ca Titu să fie tăiat împrejur, Pavel li se împotrivi cu hotărîre (Gal. 11, 3).

6. Dumnezeu le făcu cunoscută voinţa sa ca deocamdată să nu vestească Evanghelia în Misia, Ionia, Lidia şi Caria, chemate pe atunci Asia.

10. De acum e cu Pavel şi Luca, care a scris Faptele Apostolilor.

din oraş, lângă râu, un-
de se părea că se face ru-
găciune, şi şezând, vor-
beam femeilor adunate.
14 Iar o femeie oarecare cu
numele Lidia, din oraşul
Tiatira, care vindea
purpură, temătoare de
Dumnezeu, asculta şi ea; şi
Dumnezeu îi deschise ini-
ma ca să creadă la ce-
le ce zicea Pavel. 15 După
ce fu botezată ea şi fami-
lia ei, ne rugă zicând:
«Dacă aţi socotit că eu
sunt credincioasă Dom-
nului, veniţi şi rămâneţi
în casa mea». Şi ne-a ţi-
nut cu sila.

Slujnica prezicătoare

16 S'a întâmplat apoi că,
mergând noi la rugăciu-
ne, o slujnică care avea
duh de Piton veni îna-
intea noastră. Ea aducea
mare câştig stăpânilor săi
cu prezicerile sale. 17 Acea-
sta, ţinându-se după Pa-
vel şi după noi, striga:
«Oamenii aceştia sunt
slujitorii Dumnezeului Ce-
lui Preaînalt, cari vă ve-
stesc vouă calea mântui-
rii». 18 Aceasta a făcut-o
mai multe zile. Dar Pavel,
plictisit, întorcându-se
înapoi, zise duhului: «Iţi
poruncesc în numele lui
Isus Cristos să ieşi afară
din ea». Şi în aceeaşi clipă
ieşi.

Pavel şi Sila în închisoare

19 Văzând însă stăpânii
ei că s'a dus nădejdea câ-
ştigului lor, au prins pe
Pavel şi pe Sila şi i-au
dus în for la judecatori.
20 Şi înfăţişându-i celor
mai mari, au zis: «Aceşti
oameni turbură oraşul
nostru fiind Evrei, 21 şi ve-
stesc obiceiuri pe care
nouă nu ne este îngăduit
a le îmbrăţişa nici a le
urma, întru cât noi suntem
Romani». 22 Atunci mulţi-
mea se răzvrăti împotri-
va lor, şi judecătorii, ru-
pându-le hainele, porun-
ciră ca ei să fie bătuţi cu
vergi. 23 Şi după ce le dă-
dură multe lovituri, îi pu-
seră la închisoare, dând
poruncă paznicului să-i
păzească bine. 24 Iar el,
primind astfel de porun-
că, îi puse în partea cea
mai dinăuntru a închi-
sorii, şi picioarele lor le
strânse între butuci.
25 Dar la miezul nopţii,
Pavel şi Sila rugându-se

---

16. *Avea duh de Piton*, adică era ghicitoare.

lăudau pe Dumnezeu; şi-i
auzeau pe ei cei cari
erau în închisoare. [26] Deo-
dată însă s'a făcut un
mare cutremur de pă-
mânt, aşa că s'au zguduit
temeliile închisorii; şi
s'au deschis îndată toa-
te porţile şi s'au deslegat
lanţurile tuturora. [27] Iar
paznicul închisorii, tre-
zindu-se şi văzând porţile
închisorii deschise, sco-
ţând sabia din teacă, voia
să se ucidă, crezând că
cei închişi au fugit. [28] Pa-
vel însă strigă cu glas ta-
re, zicând: «Să nu-ţi faci
niciun rău, căci noi sun-
tem aici cu toţii». [29] Iar
acela, cerând o lumină, in-
tră înăuntru şi s'a arun-
cat tremurând la picioa-
rele lui Pavel şi ale lui Si-
la; [30] şi ducându-i afară,
zise: «Domnilor, ce tre-
buie să fac eu ca să
mă mântuiesc?» [31] Iar ei
i-au zis: «Crede în Dom-
nul Isus şi vei fi mântuit
tu şi toată casa ta». [32] Şi
i-au predicat lui cuvântul
Domnului, şi tuturor ce-
lor ce erau în casa lui.
[33] Şi luându-i pe ei cu si-
ne chiar în ceasul acela
din noapte, le-a spălat
rănile şi s'a botezat înda-
tă el şi toată familia lui.
[34] Apoi ducându-i pe ei în
casa sa, le-a pus masa şi
s'a bucurat cu toată casa
sa, că a crezut în Dum-
nezeu.
[35] Şi când s-a făcut ziuă,
judecătorii trimiseră pe
lictori ca să-i spună:
«Slobozeşte pe oamenii a-
ceia». [36] Iar paznicul în-
chisorii vesti acestea lui
Pavel: «Cei mai mari au
trimis să vă slobozesc;
acum, aşa dar, ieşiţi şi
mergeţi în pace». [37] Dar
Pavel zise: «Ne-au bătut
în faţa lumii fără să fim
judecaţi, pe noi cetăţeni
romani, şi ne-au pus la
închisoare, şi acum pe
ascuns ne dau afară? Nu
merge aşa; ci să vină ei
[38] şi să ne scoată afară».
Lictorii vestiră deci cuvin-
tele acestea judecătorilor,
cari, auzind că erau Ro-
mani, se temură. [39] Şi ve-
nind, i-au îmbunat, şi
scoţându-i afară, i-au
rugat să plece din oraş.
[40] Iar ei, ieşind din închi-
soare, au intrat în casa
Lidiei, şi văzând pe fraţi,
i-au mângâiat şi au ple-
cat.

---

37. Pavel şi Sila erau *cetăţeni romani*, şi ca atari ar fi putut cere pedepsirea acelor judecători, cari, fără prealabilă cercetare, au îndrăznit să-i pedepsească.

CAPUL 17.

Pavel la Tesalonic

1 Şi trecând prin Amfi-
pole şi prin Apolonia, au
ajuns la Tesalonic, unde
era o sinagogă a Evreilor.
2 Iar Pavel, după obiceiul
său, intră la dânşii; şi în
trei sâmbete vorbi cu ei
din Scripturi, 3 arătân-
du-le şi dovedindu-le că
Cristos trebuia să păti-
mească şi să învie din
morţi, şi că acesta este
Isus Cristos, pe care vi-l
vestesc eu. 4 Unii dintre ei
au crezut şi au trecut de
partea lui Pavel şi a lui
Sila, precum şi o mare
mulţime de proseliţi cu-
cernici şi nu puţine din-
tre femeile de frunte. 5 E-
vreii însă necredincioşi,
plini de pizmă, luând cu
dânşii câţiva oameni răi
din poporul de rând şi
adunând gloată, răsculară
oraşul; şi împresurând
casa lui Iason, căutau pe
Pavel şi pe Sila să-i tragă
înaintea poporului. 6 Şi
negăsindu-i, l-au târît pe
Iason şi pe câţiva fraţi la
mai marii oraşului, stri-
gând: «Cei ce răscoală
lumea au venit şi aici,
7 şi Iason i-a găzduit. Toţi
aceştia lucrează împo-
triva poruncilor Cezaru-
lui, zicând că este un alt
rege, Isus». 8 Şi se turbură
mulţimea şi judecătorii,
auzind astfel de lucruri;
9 dar primind asigurarea
dela Iason şi dela alţii, le
dădură drumul.

Pavel la Berea

10 Atunci fraţii lăsară pe
Pavel şi pe Sila să plece
îndată, în timpul nopţii,
la Berea. Şi când au
sosit acolo, s'au dus la si-
nagoga Evreilor. 11 Aceştia
erau mai omenoşi decât
cei din Tesalonic, şi pri-
miră cuvântul cu toată
râvna, cercetând în fie-
care zi în Scripturi dacă
lucrurile stau tocmai aşa.
12 Şi mulţi dintr'înşii cre-
zură, şi femei de seamă
de ale Grecilor, şi băr-
baţi destui. 13 Dar când
auziră Evreii din Tesalo-
nic cum că şi la Berea
s'a vestit de către Pavel
cuvântul lui Dumnezeu,
se duseră şi acolo, ca să
aţâţe şi să răscoale mul-
ţimile. 14 Atunci fraţii dă-
dură drumul numaidecât
lui Pavel, ca să se ducă
până la mare; şi a rămas
acolo Sila şi Timotei.

---

1. *Tesalonic,* oraşul Salonic de astăzi.

Pavel la Atena

15 Iar acei cari întovă-
răşeau pe Pavel îl condu-
seră până la Atena, şi pri-
mind poruncă dela el pen-
tru Sila şi Timotei ca să
vină la el cât mai curând,
au plecat. 16 Iar în timp
ce Pavel îi aştepta la A-
tena, s'a întărîtat duhul
său, văzând oraşul acela
în braţele idolatriei. 17 De
aceea el stătea de vorbă
prin sinagogi cu Evreii şi
cu proseliţii; iar prin for în
fiecare zi cu aceia pe cari
îi întâlnea. 18 Dar unii fi-
losofi epicurei şi stoici îl
atacau şi unii ziceau:
«Ce vrea să spună acest
flecar?» Iar alţii ziceau:
«Pare că-i vestitorul unor
dumnezei străini», pen-
trucă le vestea pe Isus şi
învierea. 19 Şi luându-l, îl
conduseră în Areopag, zi-
când: «Am putea noi
oare să ştim ce este acea-
stă nouă învăţătură de
care vorbeşti? 20 căci tu
aduci la auzul nostru ni-
şte lucruri noi; am vrea
deci să ştim cam ce ar fi
lucrurile acestea». 21 In-
tr'adevăr, toţi Atenienii şi
oaspeţii străini nu făceau
alta decât să spună sau
să audă ceva nou.

Pavel în Areopag

22 Pavel deci, stând în
picioare în mijlocul Areo-
pagului, zise: «Bărbaţi
Atenieni, eu vă văd pe voi
în toate mai cinstitori de
cele sfinte. 23 Căci trecând
eu şi uitându-mă la sta-
tuile voastre, am găsit şi
un altar pe care era scris:
*Dumnezeului celui necu-
noscut*. Pe acela deci, pe
care voi îl cinstiţi fără
să-l cunoaşteţi, pe acela

---

18. *Epicurei şi stoici*... Aceştia erau două şcoale de filosofi potrivnici între ei şi cu totul departe de creştinism. Cei dintâi, numiţi după Epicur (341-270 î. d. C.), nu recunoşteau decât *atomi* şi *materie*, tăgăduiau fiinţa şi nemurirea sufletului, Pronia ş. a., şi toată fericirea omului o puneau în plăcerile simţurilor. *Stoicii*, înfiinţaţi de *Zenon* (sec. IV î. d. C.), învăţau panteismul, fatalismul, şi puneau toată înţelepciunea în resemnare sau dispreţul durerii. Plini de mândrie ca şi *fariseii*, nu se gândeau decât la ei înşişi şi ca să-şi câştige laudă la oameni.

19. *Areopag* se chema o mică colină din Atena, spre apus de Acropole, pe care odată îşi ţinea şedinţele tribunalul cel mai înalt al oraşului, numit şi el Areopag.

23. Nu trebuie crezut că Dumnezeul cel necunoscut al altarului aceluia ar fi fost pentru Atenieni Dumnezeul cel adevărat; dar Pavel ia dela acea inscripţiune ocaziunea de a le tălmăci adevărata fire a lui Dumnezeu.

eu vi-l vestesc vouă.
24 Dumnezeu, care a făcut
lumea şi toate cele ce sunt
într'însa, - fiind el Stă-
pânul cerului şi al pă-
mântului -, nu locuieşte în
temple făcute de mâna
omului 25 şi nu e slujit de
mâinile oamenilor, ca şi
cum ar avea trebuinţă de
ceva, când el însuşi dă
tuturora viaţă, răsufla-
re şi toate. 26 Şi din unul
singur a făcut să se tragă
tot neamul omenesc, ca să
locuiască pe toată faţa
pământului, stabilind
timpuri anumite şi hota-
rele aşezării lor, 27 ca să-l
caute pe Dumnezeu, că
doar cumva, dibuind l-ar
găsi pe el, deşi el nu este
departe de fiecare din noi.
28 Căci noi în el trăim, ne
mişcăm şi suntem în el,
după cum au spus-o şi
unii dintre poeţii voştri:
«Noi suntem într'adevăr
din neamul lui». 29 Fiind
deci noi neam al lui Dum-
nezeu, nu trebuie să cre-
dem că fiinţa lui Dum-
nezeu este asemenea au-
rului, sau argintului, sau
pietrei cioplite de meşteri
şi de închipuirea omu-
lui. 30 Dar Dumnezeu, tre-
când cu vederea timpuri-
le acestei neştiinţe, veste-
şte acum oamenilor ca cu
toţii şi pretutindeni să se
pocăiască, 31 pentru că a
hotărît o zi în care va ju-
deca cu dreptate lumea
prin mijlocirea unui băr-
bat orânduit de el, dând
despre aceasta dovadă tu-
turora prin aceea că l-a
înviat din morţi». 32 Dar
auzind de învierea morţi-
lor, unii îşi băteau joc de
el, iar alţii ziseră: «Te
vom asculta despre acea-
sta altădată». 33 Astfel Pa-
vel a ieşit din mijlocul lor.
34 Totuşi unii bărbaţi
dându-se de partea lui,
crezură: între cari era şi
Dionisie Areopagitul şi o
femeie cu numele Dama-
ris, şi alţii împreună cu ei.

CAPUL 18.

Pavel la Corint

1 După aceasta, plecând
din Atena, merse la Co-
rint; 2 şi găsind pe un oa-

---

28. Cuvintele aduse de sfântul Pavel se găsesc la poetul Arat din Cilicia, compatriotul Apostolului, care a trăit în secolul al III î. d. C., şi cu uşoară schimbare, şi la poetul Cleant.

34. Dionisiu se numea *Areopagitul*, pentrucă trebuia să fie unul dintre bărbaţii despre cari se vorbeşte în versul 22.

2. Impăratul Claudiu voi să izgonească pe Evrei în anul 49 sau 50 d. C., dar nu reuşi, aşa că mulţi rămaseră.

recare Evreu cu numele
Acvila, de neam din Pont,
care nu de mult venise
din Italia cu Priscila,
soţia lui, deoarece Clau-
diu dăduse poruncă să
plece din Roma toţi E-
vreii, se duse să stea cu
ei. 3 Şi deoarece avea
aceeaşi meserie, locuia în
casa lor şi lucra (erau de
meserie lucrători de cor-
turi). 4 Şi vorbea în sina-
gogă în fiecare sâmbătă
şi convingea pe Evrei
şi pe Greci. 5 Insă când
au sosit din Macedo-
nia Sila şi Timotei, Pa-
vel s'a dedat cu totul la
predicarea cuvântului, do-
vedind Evreilor că Isus era
Cristos. 6 Şi deoarece ace-
ştia se împotriveau cu
vorba hulind, le zise scu-
turându-şi hainele: «Sân-
gele vostru să vină peste
capul vostru: eu n'am ni-
cio vină; de azi încolo mă
voiu duce la păgâni». 7 Şi
ieşind de acolo, merse în
casa unuia care se chema
Titu Iust, care cinstea pe
Dumnezeu, a cărui casă
era alături de sinagogă.
8 Iar Crisp, mai marele si-
nagogei, crezu în Domnul
cu toată familia sa; şi
mulţi dintre Corintieni,
ascultând, credeau şi se
botezau.
9 Iar Domnul zise noap-
tea lui Pavel în ve-
denie: «Nu te teme, ci
vorbeşte şi să nu taci,
10 căci eu sunt cu tine şi
nimeni nu va cuteza să-ţi
facă rău, pentrucă eu am
mult popor în oraşul ace-
sta». 11 Şi a stat acolo un
an şi şase luni, învăţând
printre ei cuvântul lui
Dumnezeu. 12 Fiind însă
proconsul al Ahaiei Gal-
lion, Evreii se răsculară
într'un suflet împotriva
lui Pavel şi-l duseră la
tribunal, 13 zicând: «Acesta
îndeamnă norodul să cin-

---

3. Sfântul Pavel practica o meserie, pentru a nu fi sarcină nimănui şi ca să se vadă că nu urmăreşte câştigul, ci mântuirea sufletelor. Câştigarea pâinii prin muncă este o regulă amintită des şi urmată de sfântul Pavel.

6. *Sângele vostru să vină peste capul vostru,* adică: vina este a voastră. Luându-şi tot în chipul acesta răspunderea pentru răstignirea lui Cristos, Evreii strigaseră înaintea lui Pilat: «Sângele lui peste noi şi fiii noştri».

9. Dumnezeu a mângâiat şi îmbărbătat pe Apostolul său, ca să-şi îndeplinească misiunea şi să nu se lase înfricoşat de prigonirile Evreilor.

12. *Gallion* era fratele filosofului Seneca şi fu ucis împreună cu acesta de către Neron. Era blând şi omenos. - *Ahaia* era provincie romană: cuprindea Grecia şi Peloponesul.

stească pe Dumnezeu împotriva legii». [14] Şi pe
când Pavel începea să-şi
deschidă gura, zise Gallion Evreilor: «Dacă ar fi
vorba într'adevăr de vreo
nedreptate ori de vreo fărădelege grea, o Iudeilor,
cu drept cuvânt eu aş
primi plângerea voastră.
[15] Dacă însă e vorba de
cuvinte şi de nume şi de
legea voastră, vedeţi-vă
singuri de ele; eu nu
vreau să fiu judecător în
astfel de lucruri». [16] Şi i-a
dat afară din tribunal. [17] Ei
însă, prinzând cu toţii pe
Sostene, mai marele sinagogei, îl băteau înaintea
tribunalului; şi lui Gallion nu-i păsa de aceste
lucruri. [18] Pavel mai rămase la Corint câteva zile,
apoi, luând rămas bun dela
fraţi, merse cu corabia
spre Siria; erau cu dânsul
Priscila şi Acvila, care îşi
tunse capul în Cencra,
deoarece făcuse o făgăduinţă. [19] Ajungând la Efes, se despărţi de dânşii;
iar el, intrând în sinagogă deschise vorba cu Evreii. [20] Aceştia îl rugară să
rămână cu dânşii vreme
mai îndelungată, dar nu se
învoi, [21] ci luându-şi rămas bun le zise: «Altădată, dacă va voi Dumnezeu, mă voiu întoarce la
voi»; şi a plecat dela Efes.
[22] Şi coborînd din corabie
la Cezareea, se sui să salute Biserica, şi plecă la
Antiohia. [23] Şi după ce se
opri acolo câtăva vreme,
plecă cutreierând pe rând
regiunea Galaţiei şi Frigia, îmbărbătând pe toţi
învăţăceii. [24] Dar un Evreu
oarecare cu numele Apolo, de loc din Alexandria,
bărbat meşter la cuvânt şi
tare în Scripturi, veni la
Efes. [25] Acesta învăţase calea Domnului, şi fiind înfocat la duh, vorbea şi în-

---

15. Adică: de învăţătură, *şi de nume,* adică: dacă Isus este Mesia sau nu.

18. Pavel, voind să mulţumiască lui Dumnezeu pentrucă l-a scăpat din primejdii şi l-a ajutat, a făgăduit că-şi va tunde părul, şi-l va aduce jertfă împreună cu alte daruri (nazireat).

19. *Efes:* In vechime oraş comercial înfloritor, bogat, luxos şi stricat, aşezat in faţa Corintului pe marea Egee. Acolo se afla un templu vestit al zeiţei Diana.

22. *La Cezareea* din Palestina. *Se sui să salute Biserica* din Ierusalim.

24. *Apolo,* nume prescurtat din Apoloniu. Era un om vestit şi cu mare învăţătură, care pregăti drumul sfântului Pavel pentru vestirea Evangheliei la Efes.

văţa cu sârguinţă cele ce
sunt ale lui Isus, deşi nu
cunoştea decât botezul lui
Ioan. [26] Acesta deci începu
a vorbi nestânjenit în si-
nagogă; iar Priscila şi
Acvila, după ce l-au ascul-
tat, îl luară cu dânşii şi-i
tălmăciră lui mai cu de-
a-măruntul calea Dom-
nului. [27] Şi având el voin-
ţă să meargă în Ahaia,
fraţii îl îmbărbătară şi
scriseră învăţăceilor să-l
primească. Iar el când a
ajuns, a fost de mare folos
celor cari, atraşi de har,
crezuseră: deoarece cu
mare putere convingea pe
Evrei în faţa lumii, ară-
tându-le cu Scripturile că
Isus este Cristos.

CAPUL 19.

Pavel la Efes

[1] Dar se întâmplă că, în
timp ce Apolo era la Co-
rint, Pavel, străbătând
părţile de sus, ajunse la
Efes, şi acolo găsi câţiva
ucenici [2] şi le zise: «Aţi
primit voi pe Duhul Sfânt
după ce aţi crezut?». A-
ceia însă i-au zis: «Nici
n'am auzit măcar că este
Duhul Sfânt». [3] Iar el le
zise: «Cum aţi fost aşa
dar botezaţi?». Şi ei ră-
spunseră: «Cu botezul lui
Ioan». [4] Dar Pavel le grăi:
«Ioan a botezat cu bo-
tezul pocăinţei, zicând po-
porului să creadă în ace-
la care trebuia să vină
după el, adică în Isus».
[5] Auzind acestea, s'au bo-
tezat în numele Domnu-
lui Isus. [6] Şi punând Pa-
vel mâinile peste ei, veni
Duhul Sfânt asupra lor,
şi grăiau în felurite limbi
şi proroceau. [7] Aceştia erau
în totul ca la doisprezece
bărbaţi. [8] Şi intrând în
sinagogă, vorbea cu în-
drăzneală, discutând şi
aducând dovezi despre
împărăţia lui Dumnezeu
timp de trei luni. [9] Dar
fiindcă unii se încăpă-
ţinau şi se împotriveau,
vorbind rău despre
calea Domnului înaintea
mulţimii, se retrase din
mijlocul lor; luă cu sine
pe ucenici şi le vorbea în
fiecare zi în şcoala unui
oarecare Tiran. [10] Şi acea-
sta a mers aşa timp de
doi ani, astfel că toţi a-
ceia cari locuiau în Asia,
Evrei şi Greci, auziră cu-
vântul lui Dumnezeu. [11] Iar

6. Aici se arată lămurit că este vorba de un alt Sacrament deosebit de botez, adică este vorba de Mir.

Dumnezeu făcea minuni
nu de rând prin mijloci-
rea lui Pavel, 12 până în-
tr'atât că erau duse la
bolnavi chiar şi batistele
şi şorţurile care fuseseră
pe trupul lui, şi boalele
dispăreau şi duhurile cele
rele ieşeau afară din ei.

Exorcişti evrei

13 Au încercat şi unii ex-
orcişti evrei rătăcitori să
cheme numele Domnului
Isus asupra acelora cari
aveau duhuri rele, zicând:
«Vă jur pe acel Isus pe
care-l predică Pavel».
14 Acei cari făceau aceasta
erau cei şapte fii ai Evreu-
lui arhiereu Sceva. 15 Dar
duhul cel rău răspunse şi
le zise: «Cunosc pe Isus
şi ştiu cine este Pavel; dar
voi cine sunteţi?». 16 Iar
omul acela, în care era un
duh grozav de rău, se a-
runcă asupra lor şi biru-
indu-i i-a snopit în aşa
fel, încât abia au scăpat
goi şi răniţi din acea
casă. 17 Şi lucrul acesta îl
aflară toţi Evreii şi Gre-
cii cari locuiau în Efes;
şi mare frică îi cuprinse
pe toţi, şi numele Dom-
nului Isus era preamărit.
18 Iar dintre cei cari au
crezut mulţi veneau să-şi
mărturisească faptele lor.
19 Şi mulţi dintre acei cari
făceau vrăjitorii îşi adu-
ceau cărţile şi le ardeau
în faţa tuturora; şi soco-
tind preţul lor, au aflat
că era de cinzeci de mii
de dinari. 20 Astfel cuvântul
lui Dumnezeu creştea şi
se întărea puternic. 21 Du-
pă ce s'au petrecut ace-
stea, Pavel şi-a pus în
gând să treacă prin Ma-
cedonia şi Ahaia şi să
meargă la Ierusalim, zi-
când: «După ce voiu fi
acolo, trebuie să văd şi
Roma». 22 Şi trimiţând în
Macedonia pe doi dintre
cei ce-l ajutau, pe Timo-

---

12. In faptul povestit aici de sfântul Luca avem o dovadă puternică a cinstirii moaştelor sfinte.

13. In vremile de demult erau în mijlocul Evreilor adevăraţi exorcişti, cari scoteau draci; dar erau şi mulţi înşelători, cari pretindeau că scot diavolii cu ierburi ş. a., pentru bani.

15. *Voi însă cine sunteţi?...* adică: ce drept aveţi să-mi poruncţi?

18. Mulţi tălmăcitori cred că aici este vorba de Taina mărturisirii păcatelor săvârşite după Botez.

19. Vrăjitorii: sunt magia, astrologia şi alte superstiţii; şi cărţile acestora sunt acelea cari conţin boscorodenii deşarte pentru superstiţii.

tei şi pe Erast, el rămase
pentru un timp în Asia.

Răscoala argintarului Demetriu

[23] Atunci s'a făcut o tur-
burare mare din pricina
căii Domnului. [24] Căci un
oarecare Demetriu, argin-
tar, care făcea Dianei tem-
ple de argint, aducea me-
şterilor săi nu puţin câştig.
[25] Şi adunând pe aceştia şi
pe cei ce erau meşteri în
asemenea lucruri, le zise:
«Bărbaţilor, voi ştiţi că
avuţia noastră vine toată
dela meşteşugul acesta;
[26] şi vedeţi şi auziţi că nu
numai la Efes, ci aproape
în toată Asia acest Pavel,
cu îndemnurile sale, a fă-
cut multă lume să-şi
schimbe ideile, zicând că
nu sunt dumnezei aceia
cari sunt făcuţi de mâini.
[27] Deci, nu numai că e pri-
mejdie ca această a noa-
stră meserie să rămână
de râs, ci şi templul marii
Diane va fi socotit ca un
lucru de nimic, şi va fi
despoiat de măreţia ace-
leia, pe care toată Asia şi
lumea toată o cinsteşte».
[28] Auzind acestea, s'au a-
prins de mânie şi au stri-
gat, zicând: «Mare este
Diana Efesenilor». [29] Şi
s'a umplut oraşul de tur-
burare şi alergară cu to-
ţii într'un suflet spre tea-
tru, târînd cu ei pe Ma-
cedonenii Caiu şi Ari-
starh, tovarăşii lui Pavel.
[30] Pavel voia să se arate
înaintea poporului, dar
nu-i dădură voie ucenicii.
[31] De asemenea şi unii din
dregătorii chemaţi, Asiar-
chi, cari erau prieteni, tri-
miseră să-l roage să nu se
ducă la teatru. [32] Iar aceia
strigau, care într'un fel,
care în altul. Adunarea era
în învălmăşală şi cei mai
mulţi nu mai ştiau de ce
s'au adunat. [33] Unii din
mulţime traseră afară pe
Alexandru, pe care Evreii îl
împingeau înainte. Iar A-
lexandru, făcând semn cu
mâna pentru tăcere, voi
să arate poporului vederile
sale. [34] Dar când l-au cu-
noscut că este Evreu, toţi
s'au pus să strige într'un
glas aproape două ceasuri:

---

23. *Calea Domnului* este religia creştină sau Evanghelia.
24. *Făcea... temple de argint,* adică temple mici, care slujeau ca amintire pelerinilor sau chiar ca amulete înzestrate cu puteri tainice.
29. Teatrul era locul unde se ţineau adunările şi petrecerile.
33. Acest Alexandru pare a fi fost un Evreu creştin cu multă vază la popor.

«Mare este Diana Efese-
nilor». 35 Şi după ce secre-
tarul linişti mulţimea,
zise: «Bărbaţi Efeseni,
cine este acela care să nu
ştie că cetatea Efesenilor
este păzitoarea templului
marii Diane şi a chipului
ei căzut din cer? 36 Deci,
deoarece nu se poate tăgă-
dui aceasta, trebuie să vă
liniştiţi şi să nu faceţi ni-
mic cu nesocotinţă, 37 în-
tru cât aţi adus pe oame-
nii aceştia, cari nu sunt
nici pângăritori de cele
sfinte, nici hulitori împo-
triva zeiţei voastre. 38 Iar
dacă Demetriu şi cu me-
şterii cari sunt cu el
au vreo plângere împotri-
va cuiva, avem judecători
şi proconsuli: să se jude-
ce ei între ei. 39 Dacă însă
doriţi vreun alt lucru, se
poate pune la cale într'o
adunare legiuită, 40 căci
suntem în primejdie de a
fi învinuiţi de răscoală
pentru faptele din ziua de
astăzi, nefiind nici un
motiv cu care să putem
justifica adunarea acea-
sta». Şi zicând acestea, a
împrăştiat adunarea.

CAPUL 20.

Pavel în Macedonia şi în Grecia

1 După ce turburarea s'a
liniştit, Pavel, chemând
pe ucenici şi făcându-le o
cuvântare de îndemn, îşi
luă rămas bun dela ei şi
plecă pentru a merge în
Macedonia. 2 Insă, după ce
cutreieră acele ţinuturi şi
după ce îndemnă pe cre-
dincioşi cu multe cuvinte,
trecu în Grecia, 3 unde ră-
mase trei luni. Dar când
avea de gând să meargă
cu corabia în Siria, Iudeii îi
întinseră curse; deci luă ho-
tărîrea să se întoarcă prin
Macedonia. 4 Şi îl întovă-
răşiră Sopatru al lui Pir
din Berea şi dintre Te-
saloniceni Aristarh şi Se-
cund şi Caiu din Derbe şi
Timotei, iar din Asia Ti-
chic şi Trofim. 5 Aceştia,
plecând mai înainte,
ne-au aşteptat la Troada,
6 iar noi plecarăm cu co-
rabia după zilele azimelor
din Filipi şi în cinci zile
i-am ajuns la Troada, un-
de ne-am oprit şapte zile.

---

35. *Secretarul* în Asia proconsulară era un slujbaş public însărcinat cu actele publice şi cu rânduirea afacerilor publice: cu alte cuvinte, era capul oraşului.

6. *După zilele azimelor,* adică: cele şapte zile de Paşti, când Evreii mâncau pâine azimă.

Minunea dela Troada

7 In ziua întâi a săptă-
mânii, fiind adunaţi pen-
tru frângerea pâinii, Pavel,
care în ziua următoare
trebuia să plece, a vorbit
către dânşii, şi a lungit
vorbirea până la miezul
nopţii. 8 Şi erau multe lu-
mini în odaia de sus un-
de eram adunaţi. 9 Iar un
băiat cu numele Eutic,
şezând pe o fereastră
adâncit într'un somn greu,
în timp ce Pavel ţinea mai
departe cuvântarea, furat
de somn, a căzut jos din
rândul al treilea şi l-au
ridicat mort. 10 Pavel însă
coborîndu-se, s'a plecat
asupra lui, şi îmbrăţişân-
du-l zise: «Nu vă turbu-
raţi, căci sufletul lui este
în el». 11 După aceea s'a
suit, a frânt pâinea şi a
mâncat; şi după ce le
vorbi în deajuns până în
zori, a plecat. 12 Iar pe
băiat l-au adus viu, şi nu
puţină le fu mângâierea.

Pavel la Milet

13 Noi însă, intrând în
corabie, ne-am dus la As-
sos, ca să luăm pe Pavel
de acolo, căci aşa hotărî-
se, voind să facă acea
călătorie pe uscat. 14 Iar
dacă s'a întâlnit cu noi în
Assos, luându-l cu noi,
ne-am dus la Mitilene.
15 Plecând de acolo cu co-
rabia, ajunserăm a doua
zi în preajma Chiosului,
iar ziua următoare ne-am
coborît pe uscat la Samos,
şi a doua zi ajunserăm la
Milet; 16 căci Pavel hotă-
rîse să treacă pe lângă
Efes, pentru ca să nu în-
târzie în Asia. Intr'adevăr
se grăbea ca să sărbăto-
rească, de i-ar fi fost cu
putinţă, ziua Rusaliilor în
Ierusalim.

Pavel ia rămas bun de la Biserica din Efes

17 Din Milet trimise la
Efes, ca să cheme pe cei
mai de frunte ai Bisericii;

---

7. *In ziua întâi a săptămânii,* adică Dumineca, care chiar din acele timpuri era sfinţită Domnului în chip deosebit.
11. *După ce frânse pâinea,* adică după ce săvârşi sfintele Taine.
14. *Mitilene* era oraşul de frunte al insulei Lesbos, în marea Egee.
15. *Chios* este tot o insulă a mării Egee. *Samos* e o altă insulă din Arhipelagul grecesc.
17. *Cei mai de frunte ai Bisericii,* adică: atât episcopii cât şi preoţii.

[18] cari sosind la el şi fiind
laolaltă, le-a zis: «Voi
ştiţi chiar din ziua întâi,
când am intrat în Asia,
cum am fost cu voi toată
vremea, [19] slujind Domnu-
lui cu toată smerenia, în
lacrimi şi ispite ce mi-au
venit din uneltirile Evrei-
lor; [20] cum nu m'am ferit
să vă vestesc cele ce pu-
teau fi de folos şi să vă
învăţ, atât în public cât şi
prin case, [21] rugând fier-
binte atât pe Iudei cât şi
pe Greci să se întoarcă la
Dumnezeu şi să creadă în
Domnul nostru Isus.
[22] Iar acum iată că eu,
fiind legat de Duhul,
merg la Ierusalim, neşti-
ind ce fel de lucruri mi se
vor întâmpla acolo; [23] nu-
mai că Duhul Sfânt mă
asigură din oraş în oraş,
şi-mi zice că mă aşteaptă
lanţuri şi necazuri. [24] Dar
eu nu ţin numai decât la
viaţa mea, ca şi cum mi-ar
fi scumpă; numai să-mi
împlinesc calea mea şi în-
sărcinarea cuvântului ce
am primit-o dela Domnul
Isus, pentru a da mărtu-
rie Evangheliei harului lui
Dumnezeu. [25] Şi acum iată
că eu ştiu că voi toţi prin-
tre cari am trecut pre-
dicând împărăţia (lui
Dumnezeu), nu veţi mai
vedea faţa mea. [26] Drept
aceea, vă iau drept mar-
tori în această zi: că eu
curat sunt de sângele tu-
turora. [27] Căci eu nu m'am
ferit să vă vestesc toate
vrerile lui Dumnezeu.
[28] Luaţi seamă de voi înşi-
vă şi de toată turma peste
care Duhul Sfânt v'a pus
episcopi, ca să păstoriţi
Biserica lui Dumnezeu, pe
care şi-a câştigat-o cu
sângele său. [29] Eu ştiu că
după plecarea mea vor in-
tra în mijlocul vostru lupi
răpitori, cari nu vor cru-
ţa turma. [30] Şi chiar din
mijlocul vostru se vor ri-
dica bărbaţi cari vor învă-
ţa învăţături rele, ca să
tragă pe ucenici după ei.

---

22. *Fiind legat de Duh,* adică îndemnat de Duhul Sfânt.

24. *Nu ţin la viaţa mea...,* însemnează că sfântul Pavel era totdeauna gata să-şi jertfească viaţa pentru Evanghelie.

25. Sfântul Pavel ştia printr'o descoperire deosebită că va trebui să sufere multe la Ierusalim, dar nu ştia ce sfârşit vor avea acele suferinţe.

26. Nu am nicio vină dacă cineva se va pierde, căci am făcut tot ce am putut ca pe toţi să-i duc la mântuire.

29. *Vor intra lupi răpitori,* adică tot felul de eretici şi sectari, cari au făcut aşa de mult rău Bisericii, chiar dela început.

[31] Drept aceea veghiaţi, a-
ducându-vă aminte că
timp de trei ani eu n'am
încetat să vă îndemn cu
lacrimi, ziua şi noaptea,
pe fiecare din voi. [32] Iar
acum vă încredinţez lui
Dumnezeu si cuvântului
harului său, care poate să
clădească şi să vă dea
moştenire între toţi cei ce
s'au sfinţit. [33] Eu n'am do-
rit argintul, ori aurul, ori
haina nimănui: [34] voi în-
şivă ştiţi că pentru
nevoile mele şi ale acelora
cari sunt cu mine au slujit
mâinile acestea. [35] Intru
toate eu v'am arătat că
lucrând astfel, trebuie să
ajutaţi pe cei slabi şi să vă
amintiţi de cuvântul Dom-
nului Isus, căci el a zis:
E mai mare fericire a da,
decât a lua». [36] Iar după
ce a spus acestea, plecân-
du-şi genunchii, se rugă
cu ei cu toţii. [37] Şi mare fu
plânsetul tuturora, şi, că-
zând pe grumazii lui Pa-
vel, îl sărutau, întristaţi
fiind mai ales de vor-
ba aceea ce a spus-o: că
nu vor mai vedea faţa lui.
Şi-l petrecură la corabie.

CAPUL 21.

Pavel la Tir

[1] După ce ne-am de-
spărţit de ei, am plecat
pe apă şi am mers de-
a-dreptul la Coos, iar
ziua următoare la Rodos
şi de acolo la Patara; [2] şi
găsind o corabie care tre-
cea în Fenicia, ne-am suit
în ea şi-am pornit. [3] Şi
ajungând în faţa Ciprului
şi lăsându-l la stânga, am
călătorit spre Siria şi am
ajuns la Tir, deoarece co-
rabia trebuia să-şi lase aci
încărcătura. [4] Şi dând de
ucenici, ne-am oprit acolo
şapte zile. Aceştia, fiind
luminaţi de Duhul (Sfânt),
spuneau lui Pavel să nu se
suie la Ierusalim. [5] Insă, tre-
când acele zile, am plecat,
întovărăşindu-ne cu toţii,
cu soţiile şi cu copiii, până
afară din oraş; şi plecân-
du-ne genunchii pe ţărm,
ne-am rugat. [6] Apoi, luân-
du-ne rămas bun, intra-
răm în corabie, iar ei se
întoarseră pe la casele lor.
[7] Noi însă, sfârşindu-ne
drumul pe apă, am ajuns
dela Tir la Ptolemaida; şi

---

32. *Cuvântului harului său,* adică al Evangheliei.
34. Nu numai că nu v'am cerut nimic, dar cu munca mâinilor mele mi-am câştigat pâinea trebuincioasă pentru mine şi pentru ca să ajut pe cei ce erau cu mine. Eu n'am căutat bogăţiile voastre, ci sufletele voastre.

salutând pe frați, ne-am
oprit o zi la ei. [8] Plecând
în ziua următoare, ne-am
dus în Cezareea, și in-
trând în casa lui Filip
Evanghelistul, care era
unul din cei șapte, ne-am
oprit la dânsul. [9] Acesta
avea patru fiice fecioare,
care proroceau.

Prorocia lui Agab

[10] Și stând acolo mai
multe zile, a sosit din Iu-
deea un oarecare proroc
cu numele Agab. [11] Acesta,
venind la noi, a luat cin-
gătoarea lui Pavel, și le-
gându-și picioarele și mâi-
nile, zise: «Duhul Sfânt
zice astfel: Pe bărbatul a
cui este această cingătoa-
re, așa îl vor lega Evreii în
Ierusalim și-l vor da în
mâinile păgânilor». [12] Au-
zind acestea atât noi cât și
cei ce erau din locul acela,
îl rugam să nu meargă la
Ierusalim. [13] Atunci răspun-
se Pavel și zise; «Ce fa-
ceți de plângeți și-mi sfâ-
șiați inima? Eu doar sunt
gata nu numai să fiu le-
gat, ci să și mor în Ieru-
salim pentru numele Dom-
nului Isus». [14] Și neputân-
du-l înduplеca, ne-am po-
tolit, zicând. «Făcă-se voia
Domnului».

Pavel la Ierusalim

[15] Și trecând zilele ace-
lea, ne-am pregătit și ne-
am dus la Ierusalim. [16] Și
cu noi veniră și unii uce-
nici din Cezareea, aducând
cu ei pe acela la care tre-
buia să tragem, pe Mna-
son din Cipru, un vechiu
ucenic. [17] Iar când am a-
juns la Ierusalim, frații
ne-au primit cu bucurie.
[18] In ziua următoare a in-
trat Pavel cu noi în casa
lui Iacob și s'au adunat la
un loc toți bătrânii. [19] Du-
pă ce i-a salutat, le-a po-
vestit pe rând lucrurile pe
care Dumnezeu le făcuse
prin mijlocirea lui printre
păgâni. [20] Ei, auzind ace-
stea, preamăreau pe Dom-
nul; dar i-au zis: «Tu vezi,
frate, câte mii de Evrei

---

8. *Filip* era unul dintre cei șapte diaconi (Vezi Cap. 6). El era numit Evanghelist, nu pentrucă ar fi scris o Evanghelie, ci pentru râvna cea mare cu care vestea Evanghelia.

12. *Il rugam*... Tovarășii lui Pavel și creștinii din Cezareea.

17. *Iar când ajunserăm la Ierusalim...,* adică a cincia oară după întoarcere.

18. *In casa lui Iacob* cel tânăr, ruda lui Isus și Episcopul Ierusalimului.

20. *Apărătorii legii,* adică toți păstrau morțiș legea mozaică.

sunt cari au crezut, şi totuşi cu toţii sunt apărătorii legii.
[21] Şi acum ei au auzit că tu înveţi pe toţi Evreii cari sunt printre păgâni să se lepede de Moise, zicându-le să nu-şi mai taie împrejur fiii, nici să mai trăiască după datină.
[22] Ce este deci de făcut? De sigur trebuie să se adune mulţimea, căci vor auzi că ai sosit.
[23] Fă dar aşa cum îţi spunem: Noi avem patru oameni, cari au un vot asupra lor.
[24] Ia pe aceştia cu tine şi curăţeşte-te împreună cu ei şi plăteşte pentru ei ca să-şi radă capul; aşa vor şti toţi că cele ce au auzit despre tine sunt false, deoarece şi tu umbli întru păzirea legii.
[25] Cât despre păgânii cari au crezut, noi am scris hotărîndu-le să se ferească de lucrurile jertfite idolilor, de sânge, de sugrumat şi de curvie».
[26] Atunci Pavel, luând cu sine pe bărbaţii aceia, a doua zi, după ce s'a curăţit împreună cu ei, a intrat în templu vestind împlinirea zilelor curăţirii, când se va aduce jertfă pentru fiecare din ei.

Răscoala Evreilor şi prinderea lui Pavel

[27] Dar când cele şapte zile erau deja pe sfârşite, Evreii cari erau din Asia, văzându-l în templu, întărâtară tot poporul şi puseră mâna pe el strigând:
[28] «Bărbaţi Israeliţi, daţi ajutor! Acesta este omul care învaţă pe toţi şi pretutindeni în contra poporului, a legii şi a locului acestuia; ba, ce este mai mult, a întrodus în templu şi pe Greci şi a pângărit locul acesta sfânt».
[29] Căci văzuseră prin oraş cu el pe Trofim din Efes şi crezură că Pavel l-ar fi întrodus în templu.
[30] Şi s'a turburat tot oraşul şi poporul a dat năvală, şi prinzându-l pe Pavel, l-au târît afară din templu şi porţile au fost îndată în-

---

23. *Au un vot...*, adică un jurământ deosebit de a nu bea băutură îmbătătoare, de a lăsa părul mare, de a nu se spurca cu atingerea cadavrelor, oaselor, mormintelor. In ziua cea din urmă a votului trebuia adusă o jertfă lui Dumnezeu, trebuia tăiat părul şi ars pe altar.

26. Pavel, care obişnuia a se face Evreu pentru a-i câştiga pe Evrei la credinţă, nu se împotrivi să se alăture la cei ce aveau vot, ca să pară Evreu adevărat.

30. Ca să nu spurce cu sângele lui locul cel sfânt.

chise. 31 Iar în timp ce cău-
tau să-l omoare, fu în-
ştiinţat tribunul cohortei
că tot Ierusalimul este în
răscoală. 32 Acesta, luând
cu sine soldaţi şi sutaşi, a
alergat la ei. Iar ei, vă-
zând pe tribun şi pe sol-
daţi, au încetat să mai
bată pe Pavel. 33 Atunci
apropiindu-se tribunul, l-a
luat şi a poruncit să fie
legat cu două lanţuri, şi
l-a întrebat cine este şi ce
făcuse. 34 Dar din mulţime
unii strigau una, alţii alta.
Şi deoarece n'a putut afla
adevărul din cauza învăl-
măşelii, a poruncit să fie
condus în fortăreaţă.
35 Când însă a ajuns la
trepte, a trebuit să
fie purtat de soldaţi din
pricina silniciei poporului;
36 căci mulţimea poporului
îl urmărea strigând: «O-
morîţi-l!». 37 Şi când Pa-
vel dădea să intre în for-
tăreaţă, zise tribunului:
«Am voie să-ţi spun ceva?»
Iar el zise: «Ştii greceşte?
38 Nu eşti tu oare Egip-
teanul acela care mai zi-
lele trecute a făcut ră-
scoală şi a scos în pustie
cei patru mii de ucigaşi ».
39 Pavel însă i-a zis: «Eu
sunt un Iudeu din Tarsul
Ciliciei, cetăţean al acelui
oraş vestit. Te rog, deci,
să-mi dai voie să vorbesc
poporului». 40 Şi după ce
i-a dat voie, Pavel, stând
în picioare pe trepte, a fă-
cut poporului semn cu
mâna: şi făcându-se tăce-
re adâncă, a vorbit în lim-
ba evreiască, zicând:

CAPUL 22.

Cuvântarea lui Pavel către Evrei

1 «Bărbaţi fraţi şi părinţi,
ascultaţi apărarea mea
ce-o fac înaintea voastră».
2 Iar aceia, auzind că le
vorbea lor în limba evrei-
ască, cu atât mai mult fă-
cură tăcere. 3 Şi el urmă:
«Eu sunt Evreu, născut în
Tarsul Ciliciei, dar crescut

38. Era un Evreu din Egipt, mag vestit, care adună pleava poporului împrejurul său şi încercă să scuture jugul Romanilor; dar ceata lui fu risipită de Romani.

39. Pavel trăgea nădejde că va linişti poporul cu o cuvântare.

1. Sf. Pavel se îndreptă de-a-dreptul către mulţime (fraţi) şi către preoţi şi dregători (părinţi).

3. *La picioarele lui Gamaliil,* pentrucă rabinii evrei învăţau de pe o catedră, iar şcolarii lor şedeau mai jos pe scăunaşe sau pe pământ.

în oraşul acesta; am învă-
ţat la picioarele lui Ga-
maliil să ţin cu deamă-
runtul legea părintească,
fiind plin de râvnă pentru
Dumnezeu, după cum sun-
teţi astăzi voi toţi. [4] Eu am
prigonit până la moarte a-
ceastă Invăţătură, legând
şi punând la închisoare
bărbaţi şi femei, [5] după
cum este martor despre
aceasta arhiereul şi toţi
bătrânii; dela cari primind
scrisori pentru fraţii din
Damasc, mă duceam ca
să-i aduc de acolo legaţi
la Ierusalim spre a fi pe-
depsiţi. [6] Dar se întâmplă
că, pe când eram în drum
şi mă apropiam de Da-
masc, pe la amiază, îmi
străluci deodată din cer o
lumină mare de jur îm-
prejur. [7] Şi căzând la pă-
mânt, auzii un glas care
îmi zicea: Saule, Saule, de-
ce mă prigoneşti? [8] Iar eu
am răspuns: Cine eşti tu,
Doamne? El îmi zise: Eu
sunt Isus Nazarineanul pe
care tu îl prigoneşti. [9] Şi
cei ce erau cu mine văzu-
ră lumina, dar nu auziră
glasul celui ce vorbea cu
mine. [10] Eu am întrebat:
Ce să fac, Doamne? Iar
Domnul îmi zise: Scoală-
te şi du-te în Damasc, şi
acolo ţi se vor spune toate
câte trebuie să faci. [11] Şi
deoarece nu vedeam nimic
din pricina strălucirii lu-
minii celei mari, dus de
mână de tovarăşii mei,
ajunsei la Damasc. [12] Iar
un oarecare Anania, băr-
bat cucernic după lege
şi lăudat de toată comu-
nitatea Evreilor cari lo-
cuiesc acolo, [13] venind şi
stând înaintea mea, zise:
Frate Saule, deschide-ţi
ochii. Şi eu tot atunci
mă uitai la el. [14] Şi el
zise: Dumnezeul părin-
ţilor noştri te-a ales de
mai înainte ca să cunoşti
voinţa lui, ca să vezi pe
Cel Drept şi să auzi glasul
din gura lui; [15] căci îi vei
fi martor înaintea tutu-
ror oamenilor despre acele
lucruri pe cari le-ai văzut
şi le-ai auzit. [16] Şi acum ce
mai aştepţi? Scoală-te şi
te botează şi-ţi spală pă-
catele, chemând numele
lui.

[17] Iar mie, întoarcân-
du-mă la Ierusalim, mi s'a
întâmplat că, pe când mă
rugam în templu, fui ră-
pit afară de mine însumi

---

6. Povestirea minunii întâmplate pe drumul la Damasc se potriveşte bine cu cele scrise de sf. Luca la Cap. 9, 3 şi urm., deşi sf. Pavel mai adăugă unele amănunte.

[18] și-l văzui pe El zicându-
mi: Grăbește-te și ieși nu-
maidecât din Ierusalim,
căci nu vor primi mărtu-
ria ta despre mine. [19] Eu
însă i-am zis: Doamne, ei
știu foarte bine că eu
eram acela care băgam la
închisoare și băteam prin
sinagogi pe aceia cari cre-
deau în tine; [20] și că atunci
când se vărsa sângele
lui Ștefan, mucenicul tău,
eram de față și încuviin-
țam fapta lor și păzeam
hainele acelora cari îl uci-
deau. [21] Iar el îmi zise:
Mergi, căci eu te voiu tri-
mite departe între nea-
muri».

Nouă răscoală
Pavel cetățean roman

[22] Până la cuvântul ace-
sta l-au ascultat; dar aici
și-au ridicat glasul zi-
când: «Ia-l pe acesta din-
tre cei vii, căci nu este
vrednic să mai trăiască».
[23] Și deoarece aceia stri-
gau și-și smulgeau hainele
de pe ei și aruncau cu praf
în văzduh, [24] porunci tri-
bunul să fie dus în for-
tăreață și să fie bătut cu
vergi, ca să afle din ce
pricină strigau astfel îm-
potriva lui.
[25] Insă, după ce îl legară
cu curele, zise Pavel către
sutașul care-i sta înainte:
«Vă este oare învoit a ba-
te cu vergile pe un bărbat
roman necondamnat?»
[26] Sutașul, auzind aceasta,
se duse la tribun și-l în-
știință zicând: «Ce ai de
gând să faci? Căci omul
acesta este cetățean ro-
man». [27] Tribunul, venind
la el, îi zise: «Spune-mi,
ești tu Roman?». Iar el zi-
se: «De sigur că da».
[28] Tribunul îi răspunse:
«Eu am dobândit cu mul-
tă cheltuială această ce-
tățenie». Dar Pavel zise:
«Eu în schimb m'am
născut cetățean».
[29] Deci îndată se retrase-
ră dela dânsul cei ce erau
să-l bată. Și tribunului de
asemenea îi era teamă,
când află că el era cetă-
țean roman, pentru
că-l legase. [30] In ziua ur-
mătoare, voind să se asi-
gure de pricina pentru
care era învinuit de Evrei,
l-a deslegat, și a poruncit

---

21. *La neamuri,* adică la popoarele păgâne.
24. Tribunul n'a înțeles cuvântarea lui Pavel, care vorbea evreiește, și, deci, voia să afle câte ceva cu biciuirea.
29. Legea romană oprea să fie biciuit un om înainte de a fi osândit (Lex Porcia).

să se adune preoţii şi întreg Sinedriul, şi aducând afară pe Pavel, l-a pus înaintea lor.

CAPUL 23.

Pavel înaintea Sinedriului

[1] Pavel, uitându-se ţintă
la Sinedriu, zise: «Bărbaţi
fraţi, eu m'am purtat
în faţa lui Dumnezeu, până
în ziua de azi, cu cugetul
curat». [2] Insă arhiereul
Anania porunci celor
din jurul său să-l bată
peste gură. [3] Atunci Pavel
îi zise: «Te va bate pe tine
Dumnezeu, perete văruit.
Tu care şezi ca să
mă judeci după lege, tu
porunceşti împotriva legii
să fiu lovit?». [4] Iar cei de
faţă ziseră: «Tu ocărăşti
pe marele preot al lui
Dumnezeu?». [5] Şi Pavel zise:
«Fraţilor, eu nu ştiam
că el este mai marele
preoţilor. Căci scris este:
Pe mai marele poporului
tău să nu-l grăieşti de
rău».
[6] Apoi Pavel, ştiind că
o parte din ei erau saducei
şi alta farisei, zise
în Sinedriu cu glas tare:
«Bărbaţi fraţi, eu sunt fariseu,
fiu de farisei; sunt
chemat în judecată din
pricina nădejdii în învierea
morţilor». [7] Iar după
ce spuse acestea, s'a iscat
neînţelegere între farisei
şi saducei, şi astfel mulţimea
s'a desbinat. [8] Intr'adevăr,
saduceii zic că nu
este înviere, nici înger, nici
duh, iar fariseii mărturisesc
şi una şi alta.

Sfatul nelegiuit al Evreilor împotriva lui Pavel

[9] Atunci s'au ridicat strigăte
mari. Şi sculându-se
unii cărturari din partea
fariseilor, protestau zicând:
«Noi nu găsim ni-

---

1. Inchisoarea sfântului Pavel şi toate pătimirile lui sunt o nouă dovadă a lucrării Proniei dumnezeieşti. Părea că totul ar fi fost lăsat pradă patimilor şi nebuniilor omeneşti, pe când toate cele ajutau la desnodământul planurilor dumnezeieşti. Tot potopul calomniilor, nedreptăţilor, duşmăniilor, prigonirilor împotriva sfântului Pavel, are de scop să-l trimită la Roma, cum voia Dumnezeu.

3. Aceasta nu este dorinţă de răzbunare, ci o ameninţare a dreptăţii lui Dumnezeu, care nu lasă nepedepsită nicio necinste adusă slujitorilor săi.

6. *Saduceii* nu credeau în viaţa veşnică şi aveau o morală liberă de tot. *Fariseii* însă credeau prea multe lucruri şi făceau prea multe ceremonii. Aceste două tabere erau pururea învrăjbite. Sfântul Pavel, în fierberea aceea, nu putea să se

ciun rău în omul acesta.
Cine știe dacă nu i-a vor-
bit lui un duh sau un în-
ger?». 10 Şi deoarece s'a
iscat mare desbinare, tri-
bunul, temându-se ca nu
cumva Pavel să fie făcut în
bucăţi de dânşii, porunci
soldaţilor să se coboare,
să-l tragă afară din mij-
locul lor și să-l conducă
în fortăreață. 11 Dar noap-
tea următoare i-a apărut
Domnul şi i-a zis: «Im-
bărbătează-te, căci pre-
cum mi-ai dat mărturie
în Ierusalim, aşa trebuie
să-mi dai mărturie şi la
Roma».
12 Iar când s'a făcut
ziuă, Evreii uneltiră un
complot, şi se legară cu
jurământ, zicând că nici
nu vor mânca, nici nu vor
bea până ce nu vor fi ucis
pe Pavel. 13 Şi cei ce au
făcut acest sfat nelegiuit
erau mai bine de patru-
zeci. 14 Aceştia s'au dus
la arhierei şi la bătrâni
şi le-au spus: «Ne-am le-
gat cu jurământ să nu
îmbucăm nimic până nu
vom ucide pe Pavel. 15 Voi
deci împreună cu Sinedriul
faceţi cunoscut tribunului
ca să-l aducă înaintea voa-
stră, ca și cum aţi vrea să
se cerceteze mai amănunţit
cauza lui. Iar noi, înainte
ca el să se apropie, sun-
tem gata să-l ucidem».
16 Insă un fiu al su-
rorii lui Pavel, aflând de-
spre această uneltire, a
venit, şi intrând în cetăţuie
a dat de veste lui Pavel.
17 Pavel, chemând la sine
pe unul din sutaşi, îi zi-
se :«Du pe acest tânăr la
tribun, deoarece are ceva
să-i spună». 18 Iar acela îl
luă şi-l duse la tribun, și
zise: «Pavel cel din lan-
ţuri m'a chemat și m'a
rugat să conduc la tine pe
tânărul acesta, care are
ceva să-ţi spună».
19 Atunci tribunul, luân-
du-l de mână, se tra-
se cu el deoparte şi-l în-
trebă: «Ce voieşti să-mi
spui?» 20 Şi el zise: «Evreii
s'au înţeles să te roage ca
mâine să-l aduci pe Pavel
în Sinedriu ca pentru a-l

---

apere în linişte, şi de aceea, cu meşteşugită iscusinţă, încearcă şi reuşeşte să arunce desbinare între judecătorii săi.

14. Nu se duseră la cărturari, căci ştiau că aceia, deşi făceau parte din Sinedriu, erau de partea sfântului Pavel.

16. *Fiu al surorii lui Pavel,* care locuia în Ierusalim sau se dusese acolo de sărbători.

cerceta mai amănunţit;
21 tu însă nu-i crede, căci
mai bine de patruzeci de
oameni dintr'înşii îi în-
tind curse şi s'au jurat că
nu vor mânca nici bea
până când nu-l vor ucide;
iar acum stau pregătiţi,
aşteptând învoirea ta».
22 Tribunul trimise înapoi
pe tânăr, poruncindu-i să
nu spună nimănui că i-a
adus la cunoştinţă ace-
stea.

Tribunul trimite pe Pavel la Cezareea

23 Şi chemând doi sutaşi,
le zise: «Pregătiţi pentru
ceasul al treilea din noap-
te două sute de soldaţi,
cari să meargă până la
Cezareea, cu şaptezeci de
călăreţi şi două sute de
lăncieri; 24 şi pregătiţi do-
bitoacele de povară, pe
care să pună pe Pavel
şi să-l ducă teafăr la
guvernatorul Felix».
25 (Intr'adevăr, se te-
mea să nu-l răpească E-
vreii şi să-l ucidă, iar el
să sufere clevetirea că ar
fi primit bani pentru a-
ceasta). 26 Scrise deci o
scrisoare, care suna aşa:
«Claudiu Lisia prea bunu-
lui guvernator Felix, sănă-
tate. 27 Pe omul acesta
prins de Evrei şi aproape
să fie ucis de ei, venind eu
cu soldaţii, l-am scăpat,
aflând cum că este Ro-
man. 28 Şi voind să aflu
vina ce-i puneau în sarci-
nă, l-am condus înaintea
Sinedriului lor. 29 Dar aflai
că el era pârît pentru lu-
cruri din legea lor, fără
să aibă însă vreo vină
vrednică de moarte sau de
lanţuri. 30 Şi eu, fiind în-
cunoştiinţat de cursele ur-
zite împotriva lui, l-am
trimis îndată la tine, în-
ştiinţând şi pe pârîşi să-şi
spună cuvântul înaintea
ta. Fii sănătos». 31 Deci sol-
daţii, după porunca ce li
s'a dat, luară pe Pavel cu
ei şi-l conduseră noaptea la

---

21. *Aşteptând făgăduinţa ta*, adică să-l conduci pe Pavel înaintea Sinedriului.

25. Se temea într'adevăr de clevetirea că ar fi îngăduit moartea unui cetăţean roman pentru vreo răsplată grasă în bani. Stihul acesta nu este în originalul grec.

29. Tribunul înţelese că Pavel nu făcuse nicio fărădelege, dar că toată ura Evreilor împotriva lui se stârnise din lucruri de ale credinţei.

31. *Antipatrida* fu zidită de Irod cel Mare în cinstea tatălui său şi se află la 63 kilometri de Ierusalim şi la 39 km. de Cezareea.

Antipatrida. 32 Iar ziua ur-
mătoare, lăsând pe călă-
reţi să meargă cu el, se
întoarseră la fortăreaţă.
33 Şi aceia, intrând în Ce-
zareea şi dând guvernato-
rului scrisoarea, îi înfăţi-
şară şi pe Pavel. 34 Guver-
natorul, cetind-o şi între-
bându-l din ce ţinut este,
şi aflând că era din Cili-
cia, zise: 35 «Te voiu ascul-
ta când vor sosi pârîşii
tăi»; şi porunci să fie pă-
zit în pretoriul lui Irod.

CAPUL 24.

Pavel la tribunalul lui Felix

1 După cinci zile, veni
arhiereul Anania cu câţi-
va bătrâni şi cu un oare-
care advocat Tertul, cari
se înfăţişară la guvernator
cu acuzare împotriva lui
Pavel. 2 Şi chemat fiind
Pavel, începu Tertul acu-
zarea zicând: De vreme-
ce ne bucurăm de multă
pace prin tine şi multe lu-
cruri s'au schimbat în bi-
ne prin purtarea ta de
grijă, 3 noi o recunoaştem
pururea şi în tot locul cu
multă mulţumire, prea
bunule Felix. 4 Insă, ca să
nu te ţin prea mult, te rog
să ne asculţi cu a ta bu-
nătate, în puţine cuvinte:
5 Am aflat pe omul acesta,
care e o ciumă; el aţâţă la
răscoală pe toţi Evreii din
toată lumea şi este capul
sectei Nazarinenilor. 6 El a
cutezat să pângărească şi
templul, şi după ce l-am
prins, am voit ca să-l ju-
decăm după legea noa-
stră. 7 Venind însă tribu-
nul Lisia, îl scoase cu de-a
sila din mâinile noastre
8 şi porunci ca pârîşii
lui să vină la tine; iar tu,
cercetându-l, vei putea
cunoaşte toate acestea de
care noi îl învinuim». 9 Iar
Evreii adăogară că lucru-
rile stau astfel.

10 Atunci Pavel, după ce
guvernatorul i-a făcut
semn să vorbească, ră-
spunse: «Ştiind eu de
mai mulţi ani că tu eşti
judecătorul acestui neam,
cu dragă inimă mă voiu
apăra. 11 Tu poţi într'ade-

35. *In pretoriul lui Irod*: In palatul pe care Irod şi-l zidise la Cezareea şi care era reşedinţa guvernatorului. La Romani se numea pretoriu casa unde locuia şi făcea dreptate guvernatorul.

5. *Secta Nazarinenilor*: Astfel erau chemaţi creştinii din dispreţ.

6. Această învinuire, anume că sfântul Pavel ar fi săvârşit sacrilegiu, era cea mai grea, şi atât legea evreiască cât şi cea romană o pedepsea cu moartea.

văr să afli uşor că nu
sunt mai mult de două-
sprezece zile de când am
sosit la Ierusalim pentru
a-mi face închinăciunile;
12 şi nu m'au găsit discu-
tând cu cineva în templu,
nici făcând adunări de
popor prin sinagogi ori
prin oraş, 13 şi nici că pot
aduce ei înaintea ta dove-
zi despre cele pentru cari
mă pârăsc acuma. 14 Dar
eu îţi mărturisesc că
slujesc Dumnezeului pă-
rinţilor mei în acea credin-
ţă pe care ei o numesc
erez, crezând toate cele ce
sunt scrise în lege şi în
proroci; 15 şi am nădejde
în Dumnezeu că va fi acea
înviere a drepţilor şi a ce-
lor răi pe care ei înşişi o
aşteaptă. 16 Drept aceea
eu mă silesc să-mi păstrez
conştiinţa pururea nepă-
tată înaintea lui Dumne-
zeu şi a oamenilor. 17 Iar
după mai mulţi ani, am
venit să aduc pomeni na-
ţiunii mele şi prinoase.
18 Şi pe când făceam
acestea, m'au aflat cură-
ţit în templu, dar nu cu
gloată, nici cu zarvă.
19 Dar sunt unii Evrei
din Asia, cari de ase-
menea trebuiau să se în-
făţişeze înaintea ta şi să
mă pârască dacă ar fi a-
vut ceva împotriva mea;
20 sau chiar şi aceştia să
spună dacă au găsit vină
în mine când am stat în
Sinedriu; 21 afară numai de
acel cuvânt când am stri-
gat stând în mijlocul lor:
Astăzi eu sunt judecat
înaintea voastră despre
învierea morţilor».

22 Felix însă, încunoş-
tiinţat despre acea cre-
dinţă, le dădu o amânare,
zicând: «După ce va sosi
tribunul Lisia, vă voiu a-
sculta». 23 Şi dădu porun-
că sutaşului să păzească
pe Pavel, dar să-i dea
oarecare libertate şi să
nu fie oprit nimeni din ai
lui ca să vie să-l slujească.

24 Iar după ce au trecut
câteva zile, sosind Felix
cu Drusilla, soţia sa, care
era evreică, chemă pe Pa-
vel şi-l ascultă vorbind
despre credinţa în Isus
Cristos. 25 Şi pe când el vor-
bea despre dreptate, despre
curăţie şi despre judecata
viitoare, Felix, înspăimân-
tat, zise: «De acum du-te,
şi la vreme potrivită te
voiu chema»; 26 totodată el
nădăjduia că Pavel îi va
da bani; de aceea îl şi

---

25. Felix fu un guvernator nedrept şi crud (Tacit).

chema mai des la sine și
stătea de vorbă cu el.
[27] Trecând doi ani, Felix
a avut de urmaș pe Porcius
Festus. Voind însă Felix
să facă pe placul Evreilor,
a lăsat pe Pavel în lanțuri.

CAPUL 25.

Pavel înaintea lui Festus face apel la Cezar

[1] Venind Festus în pro-
vincie, după trei zile se
sui dela Cezareea la Ie-
rusalim. [2] Și se înfățișară
înaintea lui arhiereii și
Evreii cei mai de seamă
împotriva lui Pavel, și-l
rugau, [3] cerându-i, ca un
hatâr, să poruncească să-l
aducă la Ierusalim, întin-
zându-i curse ca să-l uci-
dă pe cale. [4] Festus însă
răspunse că Pavel este pă-
zit în Cezareea, și că el
însuși trebuia să plece de-
grabă acolo. [5] «Deci (zise
el), aceia din voi cari au
vază, să vină împreună cu
mine, și dacă este vreo vi-
nă în omul acesta, să-l
pârască». [6] Și după ce a
rămas între ei opt sau
zece zile, se coborî la Ceza-
reea; și ziua următoare,
șezând în tribunal, porun-
ci să fie înfățișat Pavel.
[7] Iar după ce acesta fu a-
dus, îl înconjurară Evreii
cari veniseră dela Ierusa-
lim, aducând împotriva
lui multe și mari învi-
nuiri, pe care nu le puteau
dovedi; [8] pe când Pavel se
apăra zicând: «N'am greșit
cu nimic: nici împotriva
legii Evreilor, nici împo-
triva templului, nici îm-
potriva Cezarului».
[9] Festus însă, voind să
facă un hatâr Evreilor,
răspunse lui Pavel și
zise: «Vrei să mergi
la Ierusalim ca să
fii judecat acolo despre
toate aceste lucruri înain-
tea mea?» [10] Dar Pavel zi-
se: «Eu stau înaintea tri-
bunalului Cezarului: aci
trebuie să fiu judecat. E-
vreilor eu nu le-am făcut
nedreptate, după cum tu
știi mai bine; [11] căci dacă
le-am făcut nedreptate
sau dacă am săvârșit ceva
vrednic de moarte, nu mă
codesc să mor; dacă însă

---

27. *Trecând doi ani* de când sfântul Pavel fusese prins la Cezareea și în care timp Felix nu s'a silit să sfârșească judecata. Porcius Festus, care urmă după Felix, fu un judecător nepătat și râvnic.

11. Pavel, ca cetățean roman, făcând apel la Cezar, era scos numaidecât din puterea tribunalelor de mai jos și trebuia să fie judecat numai de împăratul dela Roma.

nimic nu e adevărat din
toate cele cu care mă în-
vinuesc aceştia, nimeni nu
mă poate da în mâna lor.
Cer să fiu judecat de Ce-
zar». 12 Atunci Festus,
luând cuvânt cu sfetnicii
lui, a răspuns: «Ai făcut
apel la Cezar, la Cezar te
vei duce».

Pavel înaintea lui Festus şi a regelui Agripa

13 După ce au trecut câ-
teva zile, regele Agripa şi
Berenice au sosit la Ceza-
reea, ca să ureze bun ve-
nit lui Festus. 14 Şi după
ce au rămas mai multe
zile acolo, Festus a vorbit
regelui despre Pavel. «Este
aci (zise el) un om oare-
care, lăsat în lanţuri de
Felix; 15 şi fiind eu la Ie-
rusalim, au venit la mine
arhiereii şi bătrânii Evrei-
lor împotriva lui, cerân-
du-mi ca el să fie osândit.
16 Eu am răspuns acestora
că nu este obiceiu la
Romani de a osândi pe ci-
neva mai înainte ca pâri-
tul să aibă în faţă pe cei
ce-l pârăsc şi să aibă răgaz
să se apere de învinuiri.
17 Deci, venind ei aci îm-
preună cu mine, eu, fără
nicio amânare, a doua zi
am stat în tribunal şi am
dat poruncă să fie a-
dus omul acela. 18 Şi înfă-
ţişându-se pârîşii lui, nu-i
aduceau nicio învinuire
din cele ce eu bănuiam;
19 ci ridicau împotriva lui
nişte neînţelegeri despre
religia lor şi despre un
oarecare Isus mort, despre
care Pavel zicea că este
viu. 20 Iar eu, neştiind ce
să fac cu cercetarea ace-
stei pricini, i-am spus de
n'ar vrea cumva să mear-
gă la Ierusalim şi să fie
judecat acolo despre lu-
crurile acestea. 21 Ridicând
însă Pavel apel ca să fie
supus judecăţii Impăra-
tului, am poruncit să fie
păzit până când îl voiu
trimite la Cezar».
22 Atunci Agripa zise lui
Festus: «Şi eu aş dori să
aud pe omul acesta»; iar
celălalt răspunse: «Mâine
îl vei auzi». 23 Ziua urmă-
toare când a venit Agripa
şi Berenice cu mult alaiu,
şi după ce au intrat în lo-
cul de ascultare cu tribu-
nii şi cu bărbaţii cei mai

13. Agripa II, nepot de al doilea al lui Irod cel Mare, era fratele Berenicei şi al Drusilei, soţia lui Felix. Micul lui regat îl alcătuiau tetrarhiile lui Filip şi ale lui Lisania, la miazănoapte de Palestina.

de seamă ai oraşului, din
porunca lui Festus l'au
adus şi pe Pavel. 24 Apoi
Festus grăi: «O rege Agri-
pa şi voi toţi cei ce sun-
teţi adunaţi aci împreună
cu noi, voi vedeţi pe acest
om împotriva căruia toată
mulţimea Evreilor a recurs
la mine în Ierusalim şi aci,
strigând că nu mai tre-
buie să trăiască. 25 Eu însă
am înţeles că n'a săvârşit
nimic ca să merite moar-
tea. Dar, fiindcă el singur
a cerut să fie judecat de
Impăratul, am hotărît să-l
trimit la el. 26 N'am însă
nimic temeinic să scriu
Stăpânului despre el; de
aceea l'am înfăţişat îna-
intea voastră şi mai cu
seamă înaintea ta, rege A-
gripa, pentru ca după
această cercetare să am
ceva ce să-i scriu. 27 Căci
îmi pare un lucru prea
nepotrivit să trimit pe un
om legat, fără să arăt de
ce este pârît».

CAPUL 26.

Cuvântarea lui Pavel

1 Agripa zise către Pa-
vel: «Iţi este îngăduit să
vorbeşti în apărarea ta».
Atunci Pavel, întinzând
mâna, începu să se apere:
2 «Eu mă socotesc fericit,
o rege Agripa, că astăzi
pot să-mi spun cuvântul
de apărare în faţa ta, de-
spre toate cele câte mă
pârăsc Evreii, 3 mai cu
seamă pentrucă tu cuno-
şti toate obiceiurile şi
neînţelegerile ce sunt în-
tre Evrei; de aceea te rog
să mă asculţi cu îngăduia-
lă. 4 Cât priveşte viaţa
mea pe care am trăit-o
din tinereţe printre cei de
neamul meu în Ierusalim
chiar dela început, o cu-
nosc toţi Evreii. 5 Ei, de
voiesc numai să dea măr-
turie, ştiu de mult timp
că eu am trăit ca fariseu,
după cea mai riguroasă
tagmă a religiunii noa-
stre. 6 Iar acum stau la
judecată pentru nădejdea
mea în făgăduinţa făcută
de Dumnezeul părinţilor
noştri, 7 şi a cărei îndepli-
nire trag nădejde să o va-
dă cele douăsprezece se-
minţii ale noastre, slujind
lui Dumnezeu ziua şi
noaptea. Din pricina ace-
stei nădejdi sunt eu pârît
de Evrei, o rege. 8 Dece se
socoteşte la voi lucru de

---

26. Trimiţând la Roma pe un pârît care făcea apel la Impăratul, judecătorul trebuia să-l întovărăşească cu o scrisoare lungă, în care să tălmăcească toată pricina pârîtului.

necrezut că Dumnezeu în-
vie pe cei morţi?
9 «Din partea mea, eu
crezusem că trebuie să
fac multe împotriva Nu-
melui lui Isus Nazarinea-
nul, 10 după cum am şi făcut
în Ierusalim; căci având
împuternicire dela arhie-
rei, pe mulţi dintre sfinţi
i-am închis în închisori, şi
când erau omorîţi, eu dă-
deam încuviinţarea mea.
11 Şi deseori îi sileam cu
pedepse prin toate sinago-
gile ca să hulească: şi în-
verşunându-mă tot mai
mult împotriva lor, îi pri-
goneam chiar şi prin ora-
şele dinafară. 12 Şi în felul
acesta ducându-mă la Da-
masc cu împuternicirea şi
din însărcinarea arhierei-
lor, 13 am văzut, o rege, că-
tre amiază pe drum o lu-
mină din cer mai străluci-
toare decât soarele, fulge-
rând împrejurul meu şi al
celor ce erau cu mine.
14 Cu toţii am căzut la pă-
mânt, iar eu am auzit un
glas care-mi zicea în lim-
ba evreiască: Saule, Saule,
pentru ce mă prigonesti?
Greu este pentru tine
să te împotriveşti îmbol-
dului. 15 Atunci eu am ră-
spuns: Cine eşti tu, Doam-
ne? Şi Domnul îmi zise:
Eu sunt Isus, pe care tu
îl prigoneşti. 16 Dar scoa-
lă-te şi stai drept în pi-
cioare; căci cu scopul ace-
sta m'am arătat ţie, ca să
te orânduesc slujitor şi
martor al acestei viziuni
în care m'ai văzut şi al
acelora în cari mă voiu
mai arăta ţie. 17 Pentru
aceasta te-am scos din
acest popor şi dintre nea-
murile la care te trimit
acum, 18 ca să le deschizi
lor ochii, pentru ca să se
întoarcă din întuneric la
lumină şi dela puterea Sa-
tanei la Dumnezeu, şi
astfel să primească ier-
tarea păcatelor şi moşte-
nirea cu sfinţii prin cre-
dinţa care este în mine.
19 Drept aceea, o rege
Agripa, eu n'am fost nea-
scultător către cereasca
vedenie; 20 ci mai întâi de
toate am predicat tuturor
acelora cari sunt în Da-
masc şi în Ierusalim şi în
întreg ţinutul Iudeii, şi
apoi şi păgânilor, ca să se
pocăiască şi să se întoar-
că la Dumnezeu şi să facă
fapte vrednice de pocăin-
ţă. 21 Din această pricină,

16. Isus făgăduieşte Apostolului său alte arătări şi descoperiri.

prinzându-mă Evreii în
templu, încercară să mă
ucidă. 22 Dar, sprijinit de
ajutorul lui Dumnezeu,
am urmat până în ziua de
azi să dau mărturie şi la
mic şi la mare, nespu-
nându-le altceva decât
numai ceea ce au zis pro-
rocii şi Moise că trebuia
să se întâmple: 23 că Cri-
stos trebuia să pătimea-
scă, şi fiind el cel dintâi
care a înviat din morţi,
trebuia să vestească lumi-
nă poporului acestuia şi
păgânilor».
24 Grăind el aceste
lucruri întru apărarea
sa, Festus zise cu glas ta-
re: «Tu aiurezi, Pavele:
învăţătura ta cea multă
te duce la nebunie». 25 Dar
Pavel zise: «Nu sunt ne-
bun, o prea bunule Festus,
ci rostesc cuvinte de ade-
văr şi de înţelepciune.
26 Dar toate aceste lucruri
le ştie regele, înaintea
căruia vorbesc fără sfială,
căci cred că niciunul din
aceste lucruri nu-i este
ascuns, deoarece nimic
dintre acestea nu s'a pe-
trecut într'un ungher.
27 Crezi tu, o rege Agripa,
în proroci? Eu ştiu că tu
crezi». 28 Agripa însă zise
lui Pavel: «Cu puţin de nu
mă convingi să mă fac şi
eu creştin». 29 Iar Pavel
zise: «Doresc dela Dumne-
zeu, ca, ori cu puţin ori
cu mult, nu numai tu, ci
toţi cei ce mă ascultă, să
fiţi astăzi cum sunt eu,
afară de aceste lanţuri».
30 Şi s'a sculat regele şi
guvernatorul şi Berenice şi
cei ce şedeau cu dânşii.
31 Şi retrăgându-se la o
parte, vorbeau între dân-
şii zicând: «Omul acesta
nu a săvârşit nicio faptă
care să merite moartea ori
închisoarea». 32 Iar Agripa
zise lui Festus: «Omul a-
cesta putea fi slobozit, da-
că nu ar fi făcut apel la
Cezarul».

CAPUL 27.

Plecarea lui Pavel la Roma

1 După ce s'a hotărît ca
să plecăm în Italia pe

---

24. Taina Crucii şi mai ales credinţa în învierea morţilor i se păreau nebunie lui Festus, care credea că învăţătura cea multă l-ar fi adus pe Pavel în această stare. Festus ştia că sfântul Pavel îşi petrecea timpul chiar şi în închisoare, citind şi cercetând sfânta Scriptură.

27. Agripa era evreu, şi ca atare, credea în proroci.

29. *Cum sunt eu,* adică creştin cum sunt eu. Răspunsul este vrednic de sfântul Pavel şi de dragostea lui.

mare, pe Pavel l-au încre-
dinţat împreună cu ceilalţi
întemniţaţi unui sutaş din
cohorta Augusta, numit
Iuliu. 2 Intrând într'o co-
rabie dela Hadrumet, care
trebuia să atingă coasta
ţărilor din Asia, plecarăm
fiind întovărăşiţi de Aris-
tarh Macedoneanul din
Tesalonic. 3 Iar ziua urmă-
toare am ajuns la Sidon.
Iuliu, purtându-se omene-
şte cu Pavel, l-a lăsat să
meargă pe la prieteni şi
să primească îngrijirile
lor. 4 Pornind de acolo, am
călătorit pe lângă Cipru,
din pricină că vânturile
erau potrivnice. 5 Apoi,
străbătând marea Ciliciei
şi a Pamfiliei, am ajuns la
Mira Liciei; 6 şi acolo, gă-
sind sutaşul o corabie din
Alexandria, care mergea
în Italia, ne-a suit într'în-
sa. 7 Şi călătorind cu co-
rabia încet timp de multe
zile şi ajungând cu greu-
tate în dreptul Cnidului,
deoarece vântul ne împie-
deca, am intrat sub coa-
stele Cretei pe lângă Sal-
mona. 8 Şi cu multă greu-
tate călătorind pe lângă
ea, am ajuns într'un loc
oarecare numit Boni-por-
tus (Bune-Limanuri), lân-
gă care se află oraşul
Lasea.

9 Se scursese multă vre-
me si călătoria cu co-
rabia nu mai era sigură,
pentrucă trecuse postul.
Pavel îi înştiinţă 10 zicân-
du-le: «Bărbaţilor, eu văd
că călătoria cu corabia pe
apă începe să fie anevoioa-
să şi păgubitoare, nu nu-
mai pentru încărcătură şi
pentru corabie, ci şi pen-
tru vieţile noastre». 11 Su-
taşul însă se încredea mai
mult în cârmaci şi în stă-
pânul corăbiei decât în
cele spuse de Pavel. 12 Şi
deoarece portul acela nu
era bun de iernat, cei mai
mulţi au fost de părere
să plece de acolo şi, da-
că cumva ar fi putut, să
ajungă la Fenice, port al
Cretei aşezat spre miazăzi
şi apus şi spre miazănoap-
te şi apus, şi să ierneze
acolo.

13 Şi începând să su-
fle vântul de miazăzi şi

---

2. *Hadrumet* era un oraş al Africei pe coastele Libiei.
3. *Sidon,* oraş care fusese capitala Feniciei.
9. *Trecuse postul* numit al *Ispăşirii,* care cădea pe ziua a zecea a lunii *Tisri,* adică pe la sfârşitul lui Septemvrie. Sfântul Pavel, deprins cu călătoria pe mare, le-a atras luarea aminte la primejdia ce-i ameninţa dacă îşi urmează drumul.

crezându-se siguri pe pu-
nerea lor la cale, au ridi-
cat ancora şi au început să
meargă pe lângă coasta
Cretei. 14 Dar puţin după
aceea s'a ridicat de pe ea
un vânt furtunos, care se
chiamă Euroacvilonul. 15 Şi
smulgând corabia, care nu
putea sta împotriva vân-
tului, eram purtaţi de va-
luri în voia soartei. 16 Pe
când trecem pe sub o in-
sulă mică numită Cauda,
abia am putut prinde lun-
trea. 17 După ce au tras-o
sus, au întrebuinţat mij-
loace de ajutorare, legând
cu odgoane corabia şi lă-
sând pânzele jos, de frică
să nu dea peste Sirte; erau
purtaţi astel de vânturi.
18 Fiind însă hărţuiţi
straşnic de furtună,
ziua următoare au arun-
cat încărcătura, 19 iar a
treia zi au aruncat chiar
cu mâna lor uneltele co-
răbiei. 20 Şi deoarece nu se
arătase nici soarele nici
stelele timp de mai multe
zile, iar furtuna straşnică
nu slăbea, pierdusem ori-
ce nădejde de scăpare.
21 Şi deoarece nu mânca-
sem de lungă vreme, Pa-
vel, stând în picioare în
mijlocul lor, zise: «Bărba-
ţilor, trebuia să mă ascul-
taţi şi să nu vă îndepăr-
taţi de Creta, şi aţi fi fost
feriţi de această primejdie
şi de această pagubă. 22 A-
cum însă vă îndemn să
fiţi cu inimă bună, căci
nu se va pierde niciun su-
flet dintre voi, ci numai
corabia. 23 Căci astă noap-
te mi-a apărut îngerul a-
celui Dumnezeu al cui
sunt eu şi căruia îi slujesc,
24 zicându-mi: Nu te teme,
Pavele, tu trebuie să stai
înaintea Cezarului, şi iată
că Dumnezeu ţi-a dăruit
pe toţi cei ce călătoresc cu
tine pe corabie. 25 Drept
aceea, fiţi cu inimă bună,
bărbaţilor, căci am cre-
dinţă în Dumnezeu că va
fi aşa cum mi s'a zis.
26 Trebuie însă să fim a-
runcaţi pe o insulă oare-
care».

---

14. *De pe ea,* adică: de pe insula Creta.

16. *Cauda.* Mică insulă ce se află la 25 mile spre miazăzi-apus de Creta, ea făcea un mic dos în contra furiei vânturilor, aşa că putură prinde şi trage sus luntrea, care fiind legată la coasta corăbiei, era în primejdie să fie sfărâmată de valuri. Pe atunci aceste luntri erau singura nădejde de scăpare la timp de naufragiu.

17. *Sirtele* erau munţi de nisip în mare pe coasta de miazănoapte a Africei.

27 Dar în noaptea a pa-
trusprezecea de când eram
purtaţi încoace şi încolo
pe marea Adriatică, pe
la miezul nopţii marinarii
presimţeau că li se arată
pământ. 28 Atunci aruncând
măsurătoarea, au găsit
douăzeci de stânjeni; şi
mergând mai departe, şi
iarăşi măsurând, au aflat
cincisprezece stânjeni.
29 Şi temându-se să nu
dea în locuri stâncoase,
slobozind de pe coada co-
răbiei patru ancore, aş-
teptau cu nerăbdare să se
facă ziuă. 30 Şi deoarece
marinarii încercau să fu-
gă din corabie şi au slobo-
zit în mare luntrea sub
cuvânt că ar vrea să întin-
dă ancorele şi dela botul
corăbiei, 31 Pavel zise su-
taşului şi soldaţilor: «Da-
că aceştia nu vor rămâ-
nea în corabie, voi nu vă
puteţi mântui». 32 Atunci
soldaţii au tăiat funiile
dela luntre şi au lăsat-o
să se ducă. 33 Iar până
să se facă ziuă, Pavel
îndemna pe toţi să mă-
nânce, zicând: «Astăzi es-
te a patrusprezecea zi de
când staţi şi aşteptaţi flă-
mânzi, fără ca să luaţi ce-
va. 34 De aceea vă îndemn
să mâncaţi pentru scăpa-
rea voastră, căci nu va
cădea niciun fir de păr de
pe capul vreunuia din
voi».
35 Şi zicând acestea,
luă pâine, mulţumi lui
Dumnezeu în faţa tuturo-
ra, şi frângând-o începu
să mănânce. 36 Şi s'au îm-
bărbătat cu toţii şi au luat
şi ei de mâncare. 37 In co-
rabie eram cu toţii îm-
preună două sute şaptezeci
şi şase de suflete. 38 Du-
pă ce s'au săturat, au uşu-
rat corabia aruncând grâ-
ul în mare. 39 Şi când s'a

---

27. Cei vechi numeau Marea Adriatică toată marea care se află între Italia, Grecia şi Africa.

28. Era o bucată de plumb legată cu o funie cu care măsurau adâncimea mării.

30. Marinarii încercară să fugă, căci cunoşteau mai bine decât alţii furia mării şi înţelegeau că corabia cu greu va putea să ţină piept furiei valurilor până dimineaţa, si deci voiau să scape numai cu luntrea, lăsând corabia şi călătorii în voia sorţii. Pavel cunoscu viclenia lor şi o descoperi sutaşului, care-i opri în corabie.

39. *Un oarecare sân...*, adică: care nu era încins de stânci, ci arăta un loc potrivit pentru ieşit pe uscat. - *Slăbind legăturile cârmelor*, aceste cârme se coborau în apă şi aşa slujeau să îndrepte corabia unde voiau.

făcut ziuă, ei n'au cuno-
scut pământul acela, dar
vedeau un oarecare sân de
mare care avea țărm, un-
de au hotărît să împingă
corabia, de le-ar fi fost cu
putință. 40 Și ridicând an-
corele le-au lăsat în mare,
slăbind totodată lagăturile
cârmelor; și ridicând vân-
trela din față după bătaia
vântului, s'au îndreptat
către țărm.

Frângerea corăbiei la Malta

41 Dar izbindu-ne într'o
limbă de nisip, care avea
de amândouă părțile ma-
rea, au înțepenit corabia,
astfel că botul corăbiei
fiind înfipt, rămase ne-
mișcat, iar coada s'a sfă-
râmat de furia valurilor.
42 Planul soldaților era a-
cum să omoare pe cei le-
gați, ca niciunul să nu
scape ieșind înnot. 43 Su-
tașul însă, dorind să scape
pe Pavel, le-a oprit să fa-
că aceasta, și a poruncit ca
cei ce puteau să înnoate,
să se arunce cei dintâi și
să iasă la țărm; 44 iar pe
ceilalți i-au scos: parte pe
scânduri, parte pe frânturi
de ale corăbiei. Astfel s'a
făcut că toți au scăpat la
uscat.

CAPUL 28

Pavel la Malta

1 După ce am scăpat din
primejdie, aflarăm că in-
sula se chema Malta. Lo-
cuitorii aceia s'au purtat cu
noi cu multă omenie; 2 căci
aprinzând un foc mare ne
întremară pe toți pentru
ploaia și frigul care era.
3 Pavel, adunând o gră-
madă de vreascuri și pu-
nându-le pe foc, o viperă
ieși de căldură și i se acă-
ță de mână. 4 Iar locui-
torii îndată ce văzură vi-
pera atârnând de mâna
lui, ziceau între ei: «De
sigur că omul acesta este
un ucigaș, pe care, măcar
că a scăpat din mare, răz-
bunarea (lui Dumnezeu)
nu-l lasă să trăiască». 5 El
însă, scuturând jivina în
foc, nu păți niciun rău.
6 Dar aceia credeau că se
va umfla sau că deodată va
cădea jos și va muri. Și
după ce au așteptat multă
vreme și au văzut că nu i
se întâmplă niciun rău,
schimbându-și părerile,
începură a zice că era un
zeu.
7 Prin acele locuri își
avea moșiile căpetenia in-

sulei, cu numele Publius,
care ne-a primit şi ne-a
ospătat cu dragoste timp
de trei zile. 8 Şi s'a întâm-
plat că tatăl lui Publius
zăcea în pat chinuit de
friguri şi de urdinare cu
sânge. Pavel se duse la el,
şi făcând rugăciune şi pu-
nând mâinile peste el, îl
însănătoşă. 9 După fapta
aceasta, toţi cei ce aveau
boli pe acea insulă veneau
şi erau însănătoşaţi; 10 iar
ei ne-au făcut mare cin-
ste, şi când am intrat în
corabie, ne-au pus la în-
demână cele de trebuinţă.

Pavel îşi urmează drumul la Roma

11 După trei luni, porni-
răm pe o corabie din Ale-
xandria, care iernase în
insulă şi care avea pe ea
chipul D i o s c u r i l o r. 12 Şi
ajungând la Siracuza, ne
oprirăm acolo trei zile.
13 De acolo, făcând ocolul
coastei, ajunserăm la Re-
gium; ziua următoare, su-
flând vânt de miazăzi,
ajunserăm în două zile la
Puteoli, 14 unde găsind ni-
şte fraţi, furăm rugaţi să
stăm la dânşii şapte zile; şi
aşa ne îndrumarăm spre
Roma. 15 Iar fraţii de acolo,
auzind despre noi, ne ieşi-
ră înainte până la Forul
lui Apiu şi până la Trei
Taverne. Pavel, când i-a
văzut, mulţumi lui Dum-
nezeu şi se umplu de în-
credere.

Sosirea lui Pavel la Roma şi zăbovirea lui acolo timp de doi ani

16 Când am ajuns la Ro-
ma, i s'a îngăduit lui Pa-
vel să stea singur cu osta-
şul care-l păzea. 17 Şi după
trei zile a chemat la
el pe fruntaşii Evreilor.
Iar după ce aceştia se a-

---

7. Tradiţa locală din Malta şi vechile cărţi pun pe acest Publius printre cei dintâi episcopi de Malta.

11. *După trei luni,* când trecuse timpul de iarnă şi călătoria pe mare nu mai era primejdioasă. *Chipul Dioscurilor,* adică zeii *Castor şi Pollux,* cari erau socotiţi dumnezeii ocrotitori ai marinarilor. *Siracuza* este un oraş în partea de răsărit a insulei Sicilia.

13. *Regium* este un oraş în partea cea mai dinspre miazăzi a Italiei, pe strâmtoarea Messina. *Puteoli* (azi Pozzuoli) este un oraş aşezat pe golful Neapole.

15. *Forul lui Apiu* era un sat pe calea Apia la 43 de mii de paşi depărtare de Roma. *Trei Taverne* era un sat pe calea Apia la 33 de mii de paşi depărtare de Roma.

dunară, le zise: «Bărbaţi
fraţi, fără a fi făcut ceva
împotriva poporului sau a
datinelor părinteşti, am
fost legat în Ierusalim şi
dat în mâinile Roma-
nilor; 18 cari cercetându-
mă, voiau să-mi dea dru-
mul, deorece în mine nu
era nicio vină vrednică de
moarte. 19 Dar împotrivin-
du-se Evreii, am fost si-
lit să fac apel la Cezarul,
nu ca şi cum aş avea
de învinuit întru ceva
neamul meu. 20 Din acea-
stă pricină am crezut să
vă văd şi să vorbesc cu
voi; căci pentru nădejdea
lui Israil sunt eu strâns cu
aceste lanţuri». 21 Dar ei îi
răspunseră: «Noi nici n'am
primit scrisoare despre ti-
ne din Iudeea, nici n'a ve-
nit vreunul dintre fraţi
să ne înştiinţeze ori să ne
spună ceva rău despre ti-
ne. 22 Totuşi am dori să
auzim din gura ta ceea ce
gândeşti, căci, cu privire
la secta aceasta, nouă ne
este cunoscut că pretutin-
deni îi stau împotrivă».
23 Si hotărînd cu el
ziua, se duseră mulţi la
dânsul acolo unde era
găzduit, cărora le lămu-
rea de dimineaţă până
seara şi le arăta cu dovezi
împărăţia lui Dumnezeu,
şi-i convingea cu privire
la Isus din Legea lui Moi-
se şi din proroci. 24 Şi unii
credeau cele ce spunea
el, alţii nu credeau. 25 Şi,
neînţelegându-se între
dânşii, au plecat, pe când
Pavel zicea numai aceste
vorbe: «Bine a vorbit Du-
hul Sfânt prin Isaia pro-
rocul părinţilor noştri
26 zicând: Du-te la popo-
rul acesta şi spune către
dânşii: Cu urechile veţi a-
uzi şi nu veţi înţelege; şi
uitându-vă veţi privi şi
nu veţi vedea; 27 deoarece
inima acestui popor s'a
învârtoşat şi sunt tari de
urechi şi au închis ochii,
ca nu cumva să vadă cu
ochii şi să audă cu ure-
chile şi cu inima să pri-
ceapă şi să se întoarcă,
iar eu să-i însănătoşez.
28 Fie-vă deci cunoscut că
această mântuire a lui
Dumnezeu a fost trimisă
la păgâni, şi ei o vor a-
sculta».

---

28. Se vede că cea mai mare parte dintre Evrei rămaseră în încăpăţânare, în necredinţă. De aceea le vesteşte Apostolul că Dumnezeu va da păgânilor harul mântuirii mesianice, pe care har ei l-au respins.

[29] Şi după ce spuse ace-
ste lucruri, plecară Evreii
dela el, având între ei
mare neînţelegere. [30] Iar
Pavel rămase doi ani în-
tregi în casa pe care el o
luase cu chirie, şi primea
pe toţi cei ce veneau la
dânsul, [31] vestind împără-
ţia lui Dumnezeu şi învă-
ţând cele privitoare la
Domnul Isus Cristos, cu
toată îndrăzneala şi fără
nici o piedică..

---

29. Stihul acesta e o repetare a celor spuse mai sus la versetul 24, 25.

30. Sfântul Pavel era *sub pază militară liberă* şi de aceea putea merge unde voia, putea primi pe cine voia, dar era sub supravegherea unui soldat, de care era legat.

EPISTOLA SFÂNTULUI APOSTOL PAVEL CĂTRE ROMANI

CAPUL 1.

Inceput şi închinare

[1] Pavel, slujitor al lui
Isus Cristos, chemat de el
Apostol, ales pentru a vesti
Evanghelia lui Dumnezeu,
[2] pe care (Evanghelie)
o făgăduise mai
dinainte prin prorocii săi
în sfintele Scripturi [3] cu
privire la Fiul său, născut
din sământa lui David
după trup, [4] rânduit
Fiu al lui Dumnezeu cu
putere după Duhul sfinţeniei
prin învierea din
morţi, Isus Cristos Domnul
nostru; [5] prin care am
primit harul şi apostolia,
ca să aducem la ascultarea
credinţei întru numele
lui toate neamurile,
[6] între care sunteţi şi voi
cei chemaţi ai lui Isus
Cristos: [7] tuturor celor ce
sunt în Roma, iubiţi ai
lui Dumnezeu, sfinţi după
chemare. Har vouă şi pace
dela Dumnezeu, Tatăl
nostru, şi dela Domnul
Isus Cristos.

Credinţa Romanilor

[8] Mai întâi mulţumesc
Dumnezeului meu prin
Isus Cristos pentru voi toţi,
pentrucă credinţa voastră
se vesteşte în toată
lumea. [9] Căci martor îmi
este Dumnezeu, căruia îi
slujesc în duhul meu ve-

Epistola către Romani e scrisă din Corint de sfântul Pavel în anul Domnului 56 ori 57 şi cuprinde învăţătura despre obşteasca mântuire, despre îndreptăţirea înaintea lui Dumnezeu, care-i un dar al milei lui Dumnezeu ce se dobândeşte prin mijlocul credinţei.

4.. Invierea lui Isus este temelia credinţei într'însul ca Fiu al lui Dumnezeu, şi cu această înviere a lui Isus este asigurată şi învierea morţilor.

7. Prin credinţa în Isus şi prin curăţia vieţii, credincioşii creştini sunt chemaţi *sfinţi*.

8. Biserica din Roma a fost întemeiată de Petru, şi mergea aşa de bine, încât era vestită în toată lumea.

stind Evanghelia Fiului
său, că vă pomenesc neîn-
cetat [10] cerând pururea în
rugăciunele mele că doar
cândva mi s'ar îngădui,
din voința lui Dumnezeu,
să am fericirea de a veni
la voi. [11] Pentrucă doresc
mult să vă văd ca să vă
împărtășesc vreun har
duhovnicesc spre a vă în-
tări; [12] sau mai bine spre
a mă mângâia împreună
cu voi pentru credința ca-
re este împreună a voa-
stră și a mea.

Mântuirea atârnă de credință

[13] Dar eu nu vreau ca
voi să nu științi, fraților, că
eu deseori m'am hotărît
să vin la voi, ca să am
vreo oarecare roadă și în-
tre voi, ca și între alte
neamuri, dar am fost îm-
piedecat până acuma.
[14] Sunt dator Grecilor și
barbarilor, învățaților și
neînvățaților: [15] astfel că,
din partea mea, sunt gata
să vă vestesc Evanghelia
și vouă cari sunteți în Ro-
ma. [16] Căci eu nu mă ru-
șinez de Evanghelie, pen-
trucă ea este puterea lui
Dumnezeu pentru mântu-
irea fiecăruia care crede:
a Evreului mai întâi și
apoi a Grecului. [17] Deoarece
dreptatea lui Dumnezeu
în ea (în Evanghelie) se
vădește din credință în
credință, după cum stă
scris: «Iar cel drept din
credință va trăi».

Păcatul păgânilor și osânda lor

[18] Intr'adevăr, mânia lui
Dumnezeu se dă pe față
din cer împotriva a toată
fărădelegea și nedrepta-
tea oamenilor, cari țin
adevărul lui Dumnezeu în
robia nedreptății: [19] pen-
trucă ceea ce se poate cu-
noaște despre Dumnezeu,

---

11. Vrând Pavel să meargă în Spania, dorea să treacă prin Roma, ca să facă și el ceva pentru înaintarea credinței la Romani.

14. Sfântul Pavel își socotea chemarea ca o datorie covârșitoare: de aceea spunea că este *dator* tuturora cu cuvântul Evangheliei: și Grecilor și barbarilor, învățaților și neînvățaților.

17. Numai credința lui Cristos te poate mântui, dar credința trebuie dovedită prin fapte. Vezi Habacuc 2, 4.

18. Fac nedreptate cei ce țin adevărul ascuns ca să nu-l cunoască lumea.

19. Cunoașterea lui Dumnezeu strălucește în chip firesc în mintea și inima omului, pentrucă Dumnezeu face ca omul să cunoască din fapturile care se văd cu ochii existența și desăvârșirile sale.

este vădit în ei, căci Dum-
nezeu le-a arătat-o lor.
[20] Căci cele nevăzute ale
lui, anume puterea lui cea
veşnică şi dumnezeirea,
dela zidirea lumii se pot
înţelege şi vedea din cele
ce au fost făcute: aşa că
ei nu pot avea nicio des-
vinovăţire. [21] Căci deşi au
cunoscut pe Dumnezeu,
nu l-au preamărit ca pe
Dumnezeu şi nici nu i-au
mulţumit: ci s'au rătăcit
în cugetările lor şi s'a în-
tunecat inima lor cea ne-
socotită: [22] fălindu-se că
sunt înţelepţi, au ajuns
nebuni, [23] şi au schimbat
mărirea lui Dumnezeu ce-
lui nestricăcios cu asemă-
narea şi chipul omului stri-
căcios şi a păsărilor şi a do-
bitoacelor cu patru picio-
are şi a târîtoarelor. [24] De
aceea Dumnezeu i-a lăsat
în stăpânirea poftelor ini-
milor lor, în necurăţie, ca
să-şi pângărească trupu-
rile lor în ei înşişi; [25] ei,
cari au schimbat adevă-
rul lui Dumnezeu în min-
ciună şi au dat cinste şi
au slujit mai bine făpturii
decât Făcătorului, cel ce
este binecuvântat în veci.
Amin.
[26] Pentru aceasta Dum-
nezeu i-a dat în stă-
pânirea patimilor ruşi-
noase: căci femeile lor au
schimbat întrebuinţarea
firească a lor în cea îm-
potriva firii. [27] Şi de ase-
menea şi bărbaţii, lăsând
fireasca întrebuinţare a
femeii, s'au aprins în pof-
tele lor unii pentru alţii,
făcând lucruri ruşinoase
bărbaţii cu bărbaţii şi pri-
mind în ei înşişi cuvenita
răsplată a rătăcirii lor.
[28] Şi precum nu s'au silit
să recunoască pe Dumne-
zeu, Dumnezeu i-a lăsat
în stăpânirea unei minţi
pervertite, ca să facă lu-
cruri ce nu se cad, [29] fiind
plini de toată nelegiuirea,
de răutate, de pofte rele,
de sgârcenie, de viclenie,
plini de pizmă, de omor,
de desbinare, de înşelă-
ciune, de purtări nesufe-
rite, şoptitori, bârfitori, [30]
duşmani ai lui Dumnezeu,
obraznici, trufaşi, lăudă-
roşi, născocitori de lucruri

---

20. Fiind aşa de uşor ca omul să ajungă la cunoaşterea lui Dumnezeu, cei ce nu se silesc să-l cunoască, nu mai pot avea nicio desvinovăţire.

26-27. Sfântul Pavel descrie în cuori vii şi fără cruţare moravurile cele stricate ale păgânilor; descriere cu atât mai însemnată cu cât sfântul Pavel vorbeşte către Romani, cari erau focarul stricăciunii.

rele, neascultători de pă-
rinţi, [31] smintiţi, călcători
de cuvânt, lipsiţi de dra-
goste, fără milă; [32] şi cu
toate că cunosc dreptatea
lui Dumnezeu, care decla-
ră vrednic de moarte pe
cel ce săvârşeşte aseme-
nea fapte, nu numai că le
săvârşesc ei, dar şi dau dre-
ptate celor ce le săvârşesc.

CAPUL 2.

Păcatul Evreilor

[1]Prin urmare, oricine ai
fi tu, o omule, care judeci,
eşti fără desvinovăţire;
căci prin aceea că judeci
pe altul, tu însuţi te osân-
deşti, întru cât faci toc-
mai acele fapte ce osân-
deşti. [2] Noi însă ştim că
judecata lui Dumnezeu
este după adevăr împotri-
va acelora cari fac ase-
menea lucruri. [3] Şi crezi
oare, o omule, care judeci
pe cei ce fac asemenea lu-
cruri, pe care tu însuţi le
faci, că vei scăpa de ju-
decata lui Dumnezeu?
[4] Sau poate dispreţuieşti
tu comorile bunătăţii, în-
găduinţei şi îndelunga lui
răbdare, ca şi cum n'ai şti
că bunătatea lui Dumnezeu
te îndeamnă la pocăinţă?
[5] Dar tu, cu împietrirea ta
şi cu inima ta nepocăită,
îţi agoniseşti mânie pen-
tru ziua mâniei în care
se va arăta dreapta ju-
decată a lui Dumnezeu,
[6] care va da fiecăruia
după faptele lui: [7] viaţa
veşnică acelora cari, sta-
tornici fiind întru a face
binele, caută mărire, cin-
ste şi nemurire; [8] mânie
şi urgie acelora cari
sunt îndărătnici şi cari
nu ascultă de adevăr, ci
se supun nedreptăţii. [9] Ne-
caz şi strâmtoare peste tot
sufletul omului care să-
vârşeşte răul, al Evreului
mai întâi şi apoi al Gre-
cului; [10] slavă şi cinste şi
pace oricui săvârşeşte bi-
nele, Evreului mai întâi şi
apoi Grecului: [11] căci Dum-

Capul 2. După ce a arătat că păgânii zac în mânia lui Dumnezeu şi au nevoie de mântuire, Apostolul trece să dovedească acelaşi lucru şi cu privire la Evrei, arătând că Evreii sunt mai vinovaţi decât păgânii.

1. *Prin urmare...* adică: Dacă păgânii nu se pot desvinovăţi pentrucă au făcut răul, deşi l'au cunoscut ca atare, tot aşa va fi fără cuvânt de apărare cel care osândeşte pe păgâni şi totuşi urmează pilda lor.

5. *Ziua mâniei* este ziua judecăţii lui Dumnezeu.

6. Vezi Matei 16, 27.

nezeu nu caută la faţa
omului. 12 Deci, toţi aceia
cari fără lege au păcătuit,
fără lege vor pieri; şi toţi
aceia cari în lege au pă-
cătuit, de lege vor fi ju-
decaţi. 13 Deoarece nu a-
ceia cari aud legea sunt
drepţi înaintea lui Dum-
nezeu, ci aceia cari împli-
nesc legea se vor face
drepţi. 14 Căci dacă păgâ-
nii, cari nu au lege, din
fire săvârşesc faptele po-
runcite de lege, aceştia
lipsiţi fiind de lege, îşi
sunt sieşi lege; 15 şi ei arată
fapta legii scrisă în ini-
mile lor, dându-le lor
mărturie conştiinţa lor şi
cercetarea de sine, care îi
şi învinuieşte, îi şi desvi-
novăţeşte, 16 cum se va ve-
dea în acea zi în care
Dumnezeu va judeca cele
ascunse ale oamenilor prin
Isus Cristos, după Evan-
ghelia mea.

Adevărata tăiere împrejur

17 Dacă tu porţi numele
de Evreu şi te razimi pe
lege şi te mândreşti cu
Dumnezeu, 18 dacă cunoşti
voinţa lui şi dacă, învăţat
fiind de lege, deosebeşti
ceea ce este mai de folos
19 şi te socoteşti că eşti că-
lăuza celor orbi, lumina ce-
lor ce sunt în întuneric,
20 povăţuitorul celor fără
de minte, învăţătorul co-
piilor, ca unul ce ai în le-
ge îndreptarul ştiinţei şi
al adevărului: 21 tu deci,
care înveţi pe alţii, nu te
înveţi pe tine însuţi; tu
care predici că nu trebuie
furat şi furi; 22 tu care spui
că nu trebuie curvit şi
curveşti; tu care urgiseşti
idolii, dar jefuieşti templele
lor; 23 tu care te mândreşti
cu legea, necinsteşti pe
Dumnezeu călcând legea.
24 (Pentrucă numele lui
Dumnezeu din pricina
voastră este blestemat în-

---

12. *Toţi aceia cari fără lege au păcătuit...*, adică păgânii, cari n'au avut o lege ca a lui Moise, ci au urmat poruncile moralei pe cari le-au avut în inima lor. - *Toţi aceia cari cu lege au păcătuit*, adică Evreii, cari au avut cele zece porunci.

13. Vezi Matei 7, 21.

15. Vorbeşte de sufletele tuturora: de ale Evreilor şi de ale păgânilor, în cari este o lege firească a binelui dată în paza conştiinţei, care ori învinovăţeşte, ori desvinovăţeşte, după cum omul face binele ori răul. Toate acestea se vor descoperi în ziua judecăţii.

24. Vezi Isaia 52, 5.

tre păgâni, după cum stă
scris).
[25] Căci tăierea împrejur
folosește, dacă păzești legea: dar dacă tu
ești călcător de lege, cu
toată tăierea ta împrejur,
te-ai făcut netăiat împrejur.
[26] Dacă, deci, un
netăiat împrejur va păzi
poruncile legii, nu va fi
oare socotit acest netăiat
împrejur ca un tăiat împrejur?
[27] Și acela care din
naștere este netăiat împrejur, păzind legea, oare
nu te va judeca pe tine,
care cu toată litera legii și
cu tăierea împrejur ești
călcător de lege?
[28] Căci nu
cel ce se vede pe dinafară
este Evreu; nici tăierea
împrejur nu este aceea ce
se arată în carne;
[29] ci
Evreu este acela care pe
dinăuntru este atare; și
tăierea împrejur este aceea a inimii, după duh, nu
după literă, a cărei laudă
nu este dela oameni, ci
dela Dumnezeu.

CAPUL 3.

Omul este îndreptățit prin credință

[1] Ce are deci mai mult
Evreul? Sau la ce folosește tăierea împrejur?
[2] Mult în toate privințele.
Și mai întâi pentrucă lor
li s'au încredințat cuvintele lui Dumnezeu.
[3] Dar
ce are a face dacă unii
dintr'înșii n'au crezut?
Oare necredința lor va zădărnici credința lui Dumnezeu? De sigur că nu.
[4] Dumnezeu rămâne adevărat în cuvântul lui, iar
tot omul e mincinos, precum este scris: «Ca să fii
găsit drept în cuvintele tale și să biruiești când vei
fi judecat tu».
[5] Dacă însă
nedreptatea noastră învederează dreptatea lui
Dumnezeu, ce vom zice
noi? Oare nedrept este
Dumnezeu când își revarsă mânia?
[6] (omenește
vorbesc). Ferească Domnul: altfel cum va judeca

Capul 3. După ce Apostolul a dovedit că atât păgânii cât și Evreii sunt vinovați, și deci au nevoie de îndreptățire, ar fi putut trece să dovedească îndată că credința este singurul mijloc de mântuire pentru toți; dar Apostolul se oprește, ca să deslege unele greutăți ce s'ar putea ivi din cele spuse mai înainte.

2. *Lor li s'au încredințat...*, adică descoperirea dumnezeiscă din Vechiul Testament.

3. Făgăduințele lui Dumnezeu făcute poporului lui Israil se vor îndeplini cu toată necredința unora dintr'înșii.

4. Vezi Cartea Psalmilor 115, 11; 50, 7.

Dumnezeu lumea aceasta?
[7] Intr'adevăr, dacă prin
minciuna mea străluceşte
adevărul lui Dumnezeu
spre slava lui, cum de mai
sunt eu judecat ca păcă-
tos? [8] Şi dece n'am face
răul, ca să iasă binele?
(după cum ne hulesc şi
după cum spun unii că zi-
cem noi). Osânda acestora
este dreaptă. [9] Ce aşa dar?
Suntem noi oare ceva mai
mult decât ei? De sigur
că nu. Căci am dovedit că
atât Evreii cât şi Grecii
sunt cu toţii sub păcat:
[10] precum stă scris: «Nu
este drept niciunul; [11] nu
este cine să înţeleagă; nu
este cine să caute pe Dum-
nezeu. [12] Cu toţii s'au abă-
tut din cale, împreună ne-
trebnici s'au făcut; nu
este cine să facă binele:
nu este nici măcar unul.
[13] Mormânt deschis este
gâtlejul lor, viclenii vor-
bit-au cu limbile lor, ve-
nin de aspidă este sub bu-
zele lor. [14] A căror gură
plină este de blestem şi
amărăciune; [15] picioarele
lor grabnice sunt să verse
sânge; [16] pe căile lor e în-
tristare şi prăpăd, [17] şi ca-
lea păcii n'au cunoscut-o:
[18] nu este frica lui Dum-
nezeu înaintea ochilor
lor».
[19] Noi ştim însă că toa-
te cele ce glăsueşte le-
gea le spune acelora cari
sunt sub lege, ca toa-
tă gura să se astupe şi ca
toată lumea să fie găsită
vinovată înaintea lui Dum-
nezeu; [20] căci niciun om nu
se va îndrepta înaintea lui
din faptele legii, deoare-
ce prin lege vine numai
cunoştinţa păcatului. [21] Iar
acum s'a arătat dreptatea
lui Dumnezeu fără lege,
mărturisită de lege şi de
proroci; [22] adică dreptatea
lui Dumnezeu prin credin-
ţa în Isus Cristos în toţi
şi peste toţi aceia cari
cred într'însul: căci nu
este deosebire, [23] întru cât
cu toţii au păcătuit şi

---

7. Aci Apostolul, pentru a vorbi mai cu putere, se exprimă ca şi cum ar zice: Dacă eu aş fi păgân şi prin minciuna mea, adică prin păgânismul meu, aş da mai bine la iveală adevărul şi mărirea lui Dumnezeu, atunci păgânismul ar fi bun?

10-15. Vezi Cartea Psalmilor 13, 2-3; 5, 11.

18. Vezi Psalmul 35, 2.

20. Vezi Psalmul 142, 2. - *Din lege vine cunoştinţa păcatului,* adică legea spune ce este bine de făcut şi ce nu, dar nu dă puterea de a nu păcătui, întocmai precum oglinda îţi arată o pată, dar nu ţi-o şterge.

21. *Iar acum... fără lege,* adică: după venirea lui Isus

sunt lipsiţi de mărirea lui
Dumnezeu; 24 îndreptaţi
fiind fără vrednicia noa-
stră prin harul lui, prin
răscumpărarea cea întru
Cristos Isus, 25 care a fost
rânduit de Dumnezeu
jertfă ispăşitoare prin
sângele lui, prin mijlo-
cul credinţei, pentru a
face cunoscută dreptatea
sa, prin iertarea păca-
telor mai înainte făcute,
26 îndurate de Dumnezeu
pentru ca să facă cunos-
cută dreptatea lui în tim-
pul de faţă: ca să fie el
drept şi să îndrepteze pe
cel ce are credinţă în Isus.
27 Unde este, aşa dar,
fala ta? A fost înlă-
turată. Şi prin care lege?
A faptelor? Nu, ci prin le-
gea credinţei. 28 Căci noi
credem că omul se îndrep-
tează prin credinţă fără
faptele legii. 29 Este el oare
numai Dumnezeul Evrei-
lor? Nu este el şi Dumne-
zeul păgânilor? De sigur
că şi al păgânilor: 30 Deoa-
rece e un singur Dumne-
zeu, care face drepţi prin
credinţă şi pe cei tăiaţi
împrejur şi tot prin cre-
dinţă pe cei netăiaţi îm-
prejur. Nu cumva desfiin-
ţăm noi legea prin credin-
ţă? De sigur că nu: ci
dimpotrivă, întărim legea.

CAPUL 4.

Avram îndreptat prin credinţă

1 Ce vom zice că a
dobândit Avram, părinte-
le nostru după trup?
2 Dacă într'adevăr Avram
a fost făcut drept prin
fapte, are laudă, nu însă
înaintea lui Dumnezeu.
3 Căci ce spune Scriptura?
Avram a crezut lui Dum-
nezeu, şi i s'a socotit acea-

Cristos, îndreptăţirea nu mai atârnă de legea lui Moise, ci e datorită numai harului lui Dumnezeu.

26. După atâtea veacuri de răutate omenească răbdată de Dumnezeu, sosind plinătatea timpurilor, Dumnezeu făcu ca Fiul său să se întrupeze şi să pătimească moartea pentru a răscumpăra pe oameni din sclăvia păcatului. Cu credinţa în Isus, omenirea este mântuită şi îndreptăţită: şi aceasta e dovadă pentru dreptatea lui Dumnezeu.

27. *Unde este, aşa dar, fala ta?* Se îndreaptă către Evreul care crede că se face drept prin faptele legii mozaice.

Capul 4. Ca dovadă că chiar Vechiul Testament învaţă că omul se face drept prin credinţă, Apostolul aduce pildă lui Avram, recunoscut ca om drept de sf. Scriptură (Is. 41, 8) şi socotit de Evrei nu numai ca părintele lor, ci şi ca icoana dreptăţii; şi arată că el a dobândit îndreptarea nu ca o răsplată pentru faptele sale, ci ca un dar pentru credinţa lui.

3. Vezi Cartea Facerii 15, 6.

sta ca dreptate. [4] Aceluia
însă care lucrează nu i se
socoteşte răsplata ca dar,
ci ca datorie; [5] iar celui ce
nu lucrează, dar crede în
acela care face drept pe
cel păcătos, credința lui
se secoteşte ca drepta-
te. [6] Deaceea şi David
numeşte fericit pe omul
acela căruia Dumnezeu îi
socoteşte dreptatea fără
fapte: [7] «Fericiți sunt
aceia cărora li s'au
iertat fărădelegile și că-
rora li s'au acoperit pă-
catele. [8] Fericit este băr-
batul acela căruia Dum-
nezeu nu i-a socotit pă-
catul». [9] Deci fericirea a-
ceasta este ea oare numai
pentru cei tăiați împrejur,
ori nu şi pentru cei ne-
tăiați împrejur? Căci în-
tr'adevăr, noi spunem că
credința i s'a socotit lui
Avram ca dreptate. [10] Când
i s'a socotit aşa dar? Du-
pă tăierea împrejur sau
înainte de tăierea împre-
jur? Nu după tăierea îm-
prejur, ci înainte de aceas-
ta. [11] Şi apoi primi ca semn
tăierea împrejur, ca o
pecete a dreptății primite
prin credință înainte de
tăierea împrejur; ca să
fie tatăl tuturor credin-
cioşilor netăiați împrejur,
pentru ca şi lor să li se
socotească (credința) ca
dreptate; [12] şi să fie tatăl
celor tăiați împrejur, al
acelora cari nu au numai
tăierea împrejur, dar şi
umblă pe urmele credin-
ței aceleia, care fusese în
Avram tatăl nostru, când
nu era încă tăiat împre-
jur.

[13] Deoarece nu pe te-
meiul legii i s'a făgăduit
lui Avram şi seminției lui
că va fi moştenitorul lu-
mii, ci pe temeiul drep-
tății, care vine din cre-
dință. [14] Dacă într'adevăr
moştenitorii ar fi aceia
cari țin de lege, atunci za-
darnică e credința, iar fă-
găduința s'a desființat.
[15] Căci legea pricinuieşte
mânie, iar unde nu este
lege, nu este nici călcare
de lege. [16] De aceea făgă-
duința vine din credință,
pentru ca (aceasta) să fie
în dar şi temeinică pen-
tru toți urmaşii, nu nu-
mai pentru cei ce sunt din
lege, ci şi pentru cei ce
sunt din credința lui A-

7-8. Vezi Psalmul 31, 1-2.
14. *Cari țin de lege,* adică: de legea mozaică, Evreii.
15. Adică: mânia lui Dumnezeu pentru cei ce o calcă.

vram, care este părintele
nostru al tuturor, [17] precum stă scris: «Te-am orânduit pe tine părinte al multor neamuri»; el e părintele nostru înaintea lui Dumnezeu în care a crezut, şi care dă viaţa la cei morţi şi chiamă cele ce nu sunt, ca şi cum
ar fi. [18] Avram, nădăjduind împotriva oricărei nădejdi, crezu că el va fi părintele multor neamuri, după cum i s'a zis: «Aşa va
fi seminţia ta». [19] Şi fără a şovăi în credinţă, nu s'a uitat la trupul său secat de vlagă, având aproape o sută de ani, nici la pântecele fără de viaţă al Sa-
rei; [20] nici nu s'a îndoit prin necredinţă de făgăduinţa lui Dumnezeu, ci s'a întărit în credinţă, dând
slavă lui Dumnezeu, [21] încredinţat fiind pe deplin că tot ce a făgăduit puternic este să şi împlinea-
scă. [22] De aceea i s'a şi socotit aceasta ca dreptate.
[23] Dar nu a fost scris numai pentru el singur că i s'a socotit ca dreptate,
[24] ci şi pentru noi, căci şi nouă ni se va socoti credinţa, nouă cari credem în cel ce a înviat dintre cei morţi pe Isus Domnul no-
stru, [25] care a fost dat la moarte pentru păcatele noastre şi a înviat pentru îndreptarea noastră.

CAPUL 5.

Roadele îndreptării prin credinţă

[1] Indreptaţi fiind, aşa dar, prin credinţă, avem pace cu Dumnezeu prin Domnul nostru Isus Cri-
stos, [2] prin care am dobândit apropiere prin credinţă la harul acesta, în care stăm şi ne bucurăm în nădăjdea măririi
lui Dumnezeu. [3] Dar nu numai aceasta, ci ne bucurăm încă şi în suferinţele noastre, ştiind că suferinţa aduce răbdare;
[4] răbdarea încercare; în-
cercarea nădejde; [5] iar nădejdea nu dă de ruşine, pentrucă dragostea lui

17. Vezi Cartea Facerii 17, 4.

Capul 5. După ce a dovedit că adevărata dreptate, dela care atârnă viaţa cea de veci, nu se poate dobândi altfel decât prin credinţa în Isus Cristos, care este dată tuturor: Evreilor şi păgânilor, Apostolul trece să descrie roadele îndreptării prin credinţă. Intâia roadă este pacea cu Dumnezeu cu nădejde în mărirea viitoare.

Dumnezeu s'a revărsat în
inimile noastre prin Du-
hul Sfânt care ni s'a dat
nouă. 6 Intr'adevăr, pe
când noi eram încă ne-
putincioşi, Cristos la vre-
mea cuvenită a murit
pentru cei nelegiuiţi. 7 De
abea că moare cineva
pentru cel drept (dar poa-
te că se găseşte cine să
aibă inimă să moară pen-
tru un om bun). 8 Dumne-
zeu însă îşi arată dra-
gostea sa faţă de noi prin
aceea că pe când noi mai
eram păcătoşi, Cristos
muri pentru noi; 9 deci
cu atât mai mult acum,
când suntem îndreptaţi
întru sângele lui, vom fi
mântuiţi printr'însul de
mânie. 10 Căci dacă a-
tunci când eram vrăjmaşi
ne-am împăcat cu Dum-
nezeu prin moartea Fiului
său, cu atât mai mult,
odată împăcaţi ne vom
mântui prin viaţa lui.
11 Nu numai atât: ci ne
bucurăm în Dumnezeu
prin Isus Cristos, Domnul
nostru, prin care acum
am primit împăcarea.

Păcatul şi harul. — Adam şi Cristos

12 Drept aceea, precum
printr'un singur om a in-
trat păcatul în lume şi
prin păcat moartea, şi
astfel moartea a trecut la
toţi oamenii, din pricină
că toţi au păcătuit. - 13 Căci
până la lege era păca-
tul în lume, însă păca-
tul nu se socotea, de oa-
rece legea nu era; 14 to-
tuşi a domnit moartea de-
la Adam până la Moise,
chiar şi peste aceia cari
nu au păcătuit cu o gre-
şeală asemănătoare ace-
leia a lui Adam, care este
chipul celui ce era să vi-
nă.

15 Dar nu cum era gre-
şeala, tot aşa si darul:
pentrucă dacă prin gre-
şeala unuia au pierit mulţi,
cu atât mai vârtos a pri-
sosit pentru mai mulţi ha-
rul lui Dumnezeu şi darul,
prin harul unui singur om
(adică) al lui Isus Cri-
stos. 16 Şi darul nu este
astfel precum este gre-
şeala unuia: căci judeca-

---

12. *Printr'un singur om*: Adam.
14. *Cel ce era să vină,* este Isus Cristos.
15. *Tot aşa şi darul,* adică harul. Apostolul zice că lucrarea harului e mai mare decât geşeala cea dintâi. Acolo, printr'o singură greşeală urmă moartea; aici, mântuirea se întinde la multe greşeli: la toate greşelile omenirii păcătoase.

ta pornind dela o gre-
şeală a adus osânda;
pe când harul în ur-
ma multor păcate adu-
ce îndreptare. 17 Intr'ade-
văr, dacă prin greşeala
unuia a domnit moartea
prin unul singur, cu atât
mai mult cei ce au primit
belşugul harului şi al da-
rului îndreptăţirii, vor
domni în viaţă prin unul
Isus Cristos. - 18 Astfel dar,
după cum printr'o singură
greşeală a unia a venit
osânda peste toţi oamenii,
aşa şi prin dreptatea unuia
a venit peste toţi oamenii
îndreptarea dătătoare de
viaţă. 19 Intr'adevăr, pre-
cum prin neascultarea u-
nui singur om mulţi s'au
făcut păcătoşi, astfel prin
ascultarea unuia singur
mulţi se vor face drepţi.
20 Iar legea a venit ca să se
înmulţească greşeala; însă
unde s'a înmulţit păcatul,
a prisosit harul: 21 aşa că,
precum a domnit păcatul
prin moarte, tot aşa să
domnească harul prin
dreptate, spre a da viaţa
veşnică prin Isus Cristos,
Domnul nostru.

CAPUL 6.

Liberarea din robia păcatului

1 Ce vom spune aşa dar?
Vom rămânea noi în pă-
cat, ca să se înmulţiască
harul? 2 Ferească Dom-
nul! Căci dacă am murit
păcatului, cum vom mai
trăi în păcat? 3 Nu ştiţi
voi oare că toţi câţi ne-
am botezat în Cristos
Isus, întru moartea lui
ne-am botezat? 4 Intr'a-
devăr, ne-am îngropat
împreună cu el în moar-
te prin botez, pentru ca,
după cum Cristos a în-
viat din morţi prin mă-
rirea Tatălui, tot aşa să
trăim şi noi o viaţă nouă.
5 Căci dacă am fost alto-

---

20. Legea mozaică cu ale sale multe orânduiri dădu prilej la multe încălcări şi aşa păcatele se înmulţiră; aceasta însă, pe de altă parte, dădu prilej la comoara harurilor, pentru ca toţi să se mântuiască.

Capul 6. Apostolul vorbeşte despre a doua roadă a îndreptării, care este liberarea din robia păcatului. Creştinul, altoit fiind în Isus Cristos prin botez, este mort pentru păcat şi înviat la o viaţă nouă, în care nu mai trebuie să păcătuiască.

1. Era urmarea răutăcioasă pe care unii o trăgeau din învăţătura sfântului Pavel despre har. Apostolul o respinge cu hotărîre.

5. Adică: Toţi câţi suntem uniţi în chip tainic cu Isus, trebuie să ne socotim ca morţi pentru păcat, de care am avut

iţi în el printr'o moarte asemenea cu a lui, atunci vom fi la fel şi
în învierea lui; [6] bine
ştiind că omul nostru cel vechi a fost răstignit împreună cu el, pentru ca să fie nimicit trupul păcatului şi să nu mai slujim mai mult păcatului;
[7] căci cel ce a murit, s'a
liberat de păcat. [8] Şi da-
că am murit cu Cristos, credem că vom şi trăi cu
dânsul; [9] bine ştiind că
Cristos cel înviat din morţi nu mai moare, moartea nu-l va mai stăpâni.
[10] Căci, întru cât el a murit pentru păcat, a murit o singură dată; iar întru cât trăieşte, trăieşte lui
Dumnezeu. [11] Tot aşa so-
cotiţi-vă şi voi, ca fiind morţi păcatului, dar vii pentru Dumnezeu în Cristos Isus, Domnul nostru.
[12] Deci să nu domnească păcatul în trupul vostru cel muritor, ca să slujiţi
poftelor lui; [13] şi să nu
daţi păcatului mădularele voastre, ca unelte ale nelegiuirii; ci dăruiţi-vă pe voi înşivă lui Dumnezeu ca vii, după ce aţi fost morţi, şi mădularele voastre lui Dumnezeu, ca pe nişte arme ale dreptăţii:
[14] deoarece păcatul nu vă
va mai stăpâni, întru cât nu mai sunteţi sub lege,
ci sub har. [15] Atunci, ce?
Vom păcătui noi oare pentrucă nu suntem sub lege, ci sub har? Ferească Domnul! [16] Nu ştiţi
voi oare că la cine vă daţi robi spre a asculta, sunteţi robii aceluia cui vă supuneţi, fie păcatului spre moarte, fie ascultării (de Dumnezeu) spre dreptate? [17] Dar mulţumim lui
Dumnezeu, că deşi aţi fost robii păcatului, aţi ascultat din toată inima de acel îndreptar al învăţăturii căreia i-aţi fost încredinţaţi; [18] şi, scăpaţi
fiind de păcat, v'aţi făcut robii dreptăţii. [19] Ca om
vorbesc din pricina slăbiciunii trupului vostru; căci, după cum aţi dat mădularele voastre să slujească necurăţiei şi fărădelegii spre fărădelege, tot aşa să daţi acum mădularele voastre să slujească dreptăţii spre sfin-
ţire. [20] Căci atunci când

---

iertare prin moartea lui Isus. Iar învierea ne înfăţişează renaşterea noastră la o viaţă nouă.

20. Adică: n'aveaţi nicio grijă să trăiţi după dreptatea lui Dumnezeu.

erați robii păcatului, erați
slobozi față de dreptate;
[21] și ce roadă aduceați
atunci? Roade de care
acum vă e rușine; căci
sfârșitul lor este moar-
tea. [22] Dar acum, izbă-
viți fiind de păcat și
făcându-vă robi lui Dum-
nezeu, aveți roada voa-
stră în sfințenie, iar sfâr-
șitul: viața veșnică. [23] De-
oarece plata păcatului
este moartea, iar harul fă-
ră plată al lui Dumnezeu
este viața veșnică întru
Cristos Isus, Domnul no-
stru.

CAPUL 7.

Creștinul nu mai este sub lege, ci sub har

[1] Nu știți voi oare, fra-
ților, (vorbesc doar unor
cunoscători ai legii), că
legea are putere asupra
omului cât timp el trăie-
ște? [2] Căci femeia mări-
tată este legată prin lege
de bărbat, atât cât el e
în viață; iar dacă bărba-
tul i-a murit, este desle-
gată de legea bărbatului.
[3] Așa dar, trăind bărbatul
ei, se va numi preacurvă,
dacă se ia cu alt bărbat;
dacă însă bărbatul ei a
murit, este deslegată de
legea bărbatului, astfel că
nu este preacurvă dacă se
mărită cu alt bărbat. [4]
Deci, și voi, frații mei, ați
murit față cu legea prin
trupul lui Cristos, pentru
ca să fiți ai altuia, care
a înviat din morți, ca să
aducem roade lui Dumne-
zeu. [5] Căci pe când eram
sub stăpânirea trupului,
patimile păcatelor prile-
juite prin lege lucrau în
mădularele noastre, ca să
aducem roade morții; [6] a-
cum însă ne-am desfăcut
de lege, fiind morți față
de legea aceasta care ne
ținea legați, ca să slujim
întru duhul cel nou și nu
după slova cea veche.

---

21. *Sfârșitul este moartea,* adică: pierzarea, osânda lui Dumnezeu.

Capul 7. Apostolul vorbește despre a treia roadă a îndreptării, care este liberarea din robia legii; și aceasta o dovedește cu o pildă din legea căsătoriei. Zice: precum femeia căreia îi moare bărbatul este slobodă de legământul căsătoriei și poate să se dea altuia, tot așa creștinii, murind Legea Veche, au făcut o nouă legătură cu trupul lui Cristos, ale cărui mădulare au devenit prin credință și botez.

1. Aici se înțelege legea mozaică.

Legea și păcatul în om

[7] Ce vom zice așa dar?
Este oare legea păcat?
Ferească Domnul! Dar eu
n'am cunoscut păcatul,
decât numai prin lege:
căci eu nu aș fi cunoscut
pofta, dacă legea n'ar fi
zis: Să nu poftești. [8] Pă-
catul însă, luând prilej
dela acea poruncă, a lu-
crat în mine tot felul de
pofte. Căci fără lege pă-
catul era mort; [9] iar eu
trăiam odată fără lege.
Dar, venind porunca, pă-
catul a înviat iarăși, [10] eu
însă am murit; și porun-
ca, care trebuia să-mi dea
viața, mi-a pricinuit moar-
tea. [11] Căci păcatul, luând
prilej dela acea poruncă,
m'a momit, și prin ea m'a
ucis. [12] Cu toate acestea le-
gea în sine e sfântă, și po-
runca e sfântă, dreapta și
bună. [13] Atunci ce era bun
s'a făcut moarte pentru
mine? Ferească Domnul!
Dar păcatul, ca să se ara-
te păcat, printr'un lucru
bun, mi-a pricinuit moar-
tea, pentru ca păcatul
să se arate peste măsură
de păcătos din pricina po-
runcii.

[14] Intr'adevăr, noi știm
că legea este spirituală:
eu însă sunt de carne, vân-
dut rob păcatului, [15] pen-
trucă nu știu ce fac; căci
nu fac binele pe care
voiesc să-l fac, ci fac răul,
pe care îl urăsc. [16] Dacă
însă fac ceea ce nu voiesc,
aprob legea de bună. [17] Iar
acum nu eu săvârșesc
răul, ci păcatul care lo-
cuiește în mine. [18] Știu
doar că binele nu locuie-
ște în mine, adică în tru-
pul meu; pentrucă de voit,
voiesc; dar să săvârșesc

---

7. Legea în sine nu-i păcat, dar duce la cunoștința păcatului.

8. Legea cu oprelile sale aprinde în om pofta de a gusta din rodul cel oprit. Dacă n'ar fi cutare poruncă, nu s'ar gândi omul să facă cutare faptă care e oprită prin acea poruncă în chip lămurit.

11. *Păcatul,* adică pornirea firească către rău.

15. Acesta este locul cel vestit din sfântul Pavel, unde Apostolul vădește aplecarea la rău ce este în om, despre care și poetul Ovidiu zice: «Video meliora proboque, deteriora sequor». (Văd ceea ce este mai bine și încuviințez, totuși urmez ce e mai rău). Este veșnica luptă între carne și spirit; între aplecarea spre rău și conștiința despre tot ce-i bine în sine. De această aplecare, ce ne-a făcut și ne face robi ai pacatului, am fost izbăviți prin harul răscumpărător al lui Isus Cristos.

binele, nu găsesc chip.
[19] Căci nu fac binele, pe
care îl voiesc, ci răul, pe
care nu-l voiesc, îl fac.
[20] Iar dacă fac ceea ce nu
voiesc, nu mai sunt eu
care-l fac, ci păcatul care
locuieşte în mine. [21] Deci
eu găsesc că este în mine
această lege că, voind eu
să fac binele, răul se ţine
de mine. [22] De fapt mă bu-
cur de legea lui Dumne-
zeu după omul cel lăun-
tric; [23] dar văd în mădu-
larele mele o altă lege,
care se împotriveşte legii
minţii mele şi mă face
rob legii păcatului, care
este în mădularele mele.
[24] Om nefericit ce sunt!
Cine mă va scăpa de
trupul acesta, care-mi
aduce moartea? [25] Mulţu-
miri fie aduse lui Dumne-
zeu prin Isus Cristos,
Domnul nostru. Deci eu
însumi cu mintea slujesc
legii lui Dumnezeu, iar cu
trupul legii păcatului.

CAPUL 8.

Creştinii sunt fiii lui Dumnezeu şi împreună moştenitori cu Cristos

[1] Acum deci nu mai este
nicio osândă pentru aceia
cari sunt în Cristos Isus,
[2] deoarece legea duhului
vieţii în Cristos Isus m'a
liberat de legea păcatului
şi a morţii. [3] Căci ceea ce
legea nu putea să facă,
pentrucă era neputincioa-
să din pricina cărnii,
a făcut-o Dumnezeu, tri-
miţând pe Fiul său în
carne asemenea aceleia a
păcatului, şi pentru a
ispăşi păcatul, osândi pă-
catul în carne, [4] pentru ca
dreptatea legii să se înde-
plinească în noi, cari nu
umblăm potrivit trupului,
ci după îndemnurile du-

---

24. *Om nefericit...* pentru atâtea porniri rele ce mişună în trupul omului, dar pe cari omul le biruește cu harul lui Dumnezeu ce-l capătă cu îmbelşugare prin Isus Cristos Domnul nostru.

Capul 8. Apostolul vorbeşte despre a patra roadă a îndreptării, care este fericirea omului renăscut în Isus Cristos prin botez şi care dă omului harul în viaţa aceasta şi mărirea cea veşnică în viaţa de apoi.

3. Legea mozaică, cu toate poruncile şi orânduirile sale, nu dădea putere de a învinge trupul şi de a se feri de păcat. Osânda păcatului veni numai prin lucrarea lui Dumnezeu şi a lui Cristos Răscumpărătorul. Cei ce cred în Cristos, ne mai fiind stăpâniţi de rău, se pot da lui Dumnezeu în întregime: cu suflet şi trup.

hului. 5 Deoarece cei ce se
țin de trup, poftesc cele
ce sunt ale trupului, iar
cei ce se țin de duh
gustă cele ce sunt ale
duhului. 6 Căci pofta
trupului moarte este,
iar înțelepciunea duhu-
lui este viață și pace.
7 Pentrucă pofta trupului
vrăjmașă este lui Dum-
nezeu; căci ea nu se su-
pune legii lui Dumnezeu și
nici nu poate. 8 Iar cei ce
trăiesc după trup, nu pot
plăcea lui Dumnezeu. 9 Voi
însă nu sunteți în carne,
ci în duh, dacă într'ade-
văr Duhul lui Dumnezeu
locuiește întru voi. Dar
dacă cineva nu are Du-
hul lui Cristos, acela nu
este al lui. 10 Iar dacă
Cristos este în voi, deși
trupul e mort din pricina
păcatului, duhul însă tră-
iește din pricina îndrep-
tării. 11 Și dacă Duhul ce-
lui ce a înviat pe Isus din
morți locuiește în voi, El
care a înviat pe Isus Cri-
stos din morți, va învia
și trupurile voastre muri-
toare, din pricina Duhu-
lui său, care locuiește în-
tru voi.
12 Datori suntem așa
dar, fraților, nu trupului,
ca să viețuim după trup:
13 căci dacă veți viețui
după trup, veți muri; iar
dacă cu duhul faceți să
moară faptele trupului,
veți trăi. 14 Intr'adevăr,
toți cei ce sunt mânați de
Duhul lui Dumnezeu, sunt
fii ai lui Dumnezeu. 15 Că
doar nu ați primit duhul
sclăviei, ca iarăși să vă
temeți, ci ați primit du-
hul înfierii prin care stri-
găm: «Abba» (Părinte!).
16 Pentrucă însuși Spiri-
tul dă mărturie duhului
nostru că noi suntem fii
ai lui Dumnezeu. 17 Iar
dacă (suntem) fii, (sun-
tem) și moștenitori: moș-
tenitori ai lui Dumnezeu
și împreună moștenitori ai
lui Cristos, dacă într'ade-
văr pătimim împreună cu
el, ca să fim și preamăriți
împreună cu el. 18 Eu so-
cotesc că nu se pot măsu-
ra suferințele ceasului de
față cu mărirea cea vii-
toare, care se va arăta în
noi; 19 căci și făpturile aș-
teaptă cu mare dor ară-
tarea fiilor lui Dumnezeu.
20 Intr'adevăr făptura

---

5. Adică: cei ce se lasă stăpâniți de poftele trupului.
16. Adică: Spiritul Sfânt în persoană spune conștiinței noastre că noi suntem fiii lui Dumnezeu.

a fost supusă deşertăciu-
nii, nu cu voia ei, ci din
voinţa aceluia care a su-
pus-o, cu nădejdea însă
[21] că şi făptura însăşi va fi
liberată din sclăvia strică-
ciunii ca să se bucure
de libertatea măririi fiilor
lui Dumnezeu. [22] Ştim doar
că toată făptura suspină
şi e în durerile naşterii
până acum. [23] Şi nu numai
ea, ci şi noi, cari avem
pârga Duhului, noi de ase-
menea suspinăm în noi
înşine, aşteptând înfierea
şi răscumpărarea trupu-
lui nostru.
[24] Prin nădejde doar
am fost mântuiţi; dar nă-
dejdea care se vede nu
este nădejde: căci cum ar
nădăjdui cineva ceea ce
vede? [25] Iar dacă nă-
dăjduim ceea ce nu ve-
dem, o aşteptăm cu răb-
dare. [26] De asemenea şi
Duhul ajută slăbiciunea
noastră, căci noi nu ştim
ce să cerem cum se cuvi-
ne, ci însuşi Duhul cere
pentru noi cu suspine ne-
grăite. [27] Iar Acela care
cercetează inimile ştie ce
doreşte Duhul, pentrucă el
se roagă pentru sfinţi du-
pă voia lui Dumnezeu.
[28] Noi ştim apoi că celor
ce iubesc pe Dumnezeu
toate li se lucrează spre
bine, pentru aceia adică,
cari, după a sa hotărîre,
au fost chemaţi. [29] Deoa-
rece pe aceia pe cari el
mai dinainte i-a cunoscut,
i-a şi hotărît să fie ase-
menea icoanei Fiului său,
pentru ca el să fie cel
întâiu născut între mulţi
fraţi. [30] Pe cari apoi i-a
hotărît mai dinainte, i-a
şi chemat, şi pe aceia pe
cari i-a chemat i-a şi în-
dreptat; şi pe aceia pe
cari i-a îndreptat i-a şi
preamărit.
[31] Ce vom spune aşa dar
la acestea? Dacă Dumne-
zeu este pentru noi, cine
va fi împotriva noa-
stră? [32] El, care pe însuşi
Fiul său nu l-a cruţat, ci
l-a dat la moarte pentru
noi toţi, cum nu ne va da
oare toate împreună cu
dânsul? [33] Cine va aduce
învinuire împotriva aleşi-
lor lui Dumnezeu? Dum-
nezeu este cel ce-i îndrep-
tează; [34] cine-i va osândi?
Cristos Isus a murit, ba
mai mult a şi înviat, şa-

---

23. *Pârga Duhului,* adică cele dintâi daruri ale Duhului Sfânt, cum sunt îndreptarea ş. c. l. - *Răscumpărarea trupului nostru,* adică izbăvirea trupului din moarte şi proslăvirea lui.
27. *Sfinţi*: sunt numiţi creştinii.

de la dreapta lui Dumne-
zeu, şi el mijloceşte pen-
tru noi.
35 Aşa dar cine ne va
despărţi de dragostea
lui Cristos? Oare necazul,
ori strâmtorarea, ori pri-
goana, ori foametea, ori
goliciunea, ori primejdia,
ori sabia? 36 Precum este
scris: «Pentru tine sun-
tem noi daţi la moarte
toată ziua: suntem soco-
tiţi ca nişte oi de înjun-
ghiere». 37 Dar în toate
aceste lucruri biruim prin
acela care ne-a iubit pe
noi. 38 Căci sunt bine în-
credinţat că nici moartea,
nici viaţa, nici îngerii, nici
căpeteniile, nici puterile,
nici cele de acum, nici
cele viitoare, nici tăria,
39 nici înălţimea, nici adân-
cul, nici vreo altă făptu-
ră nu va putea să ne de-
spartă de dragostea lui
Dumnezeu, care este în
Cristos Isus, Domnul no-
stru.

CAPUL 9

Necredinţa Evreilor

1 Spun adevărul în Cri-
stos, nu mint: dându-mi
mărturie conştiinţa mea
prin Duhul Sfânt: 2 că
mare îmi este jalea şi ne-
curmată durerea în inima
mea. 3 Deoarece aş dori ca
eu însumi să fiu despărţit
de Isus Cristos pentru
fraţii mei, cari sunt rude-
le mele după trup, 4 cari
sunt Israeliţii, a cărora
este înfierea şi mărirea şi
legământul şi orânduiala
legii şi slujba dumnezeiască
şi făgăduinţele: 5 ai căro-
ra sunt patriarhii şi din
cari s'a născut după trup
Cristos, care este peste
toate Dumnezeu binecu-
vântat în veci. Amin.
6 Nu că s'ar fi zădăr-
nicit cuvântul lui Dum-
nezeu: căci nu toţi aceia
cari sunt din Israil sunt
şi Israeliţi. 7 Nici cei
ce sunt din sămânţa lui

---

35. Apostolul vrea să arate siguranţa pe care aleşii o au despre mântuirea lor.

36. Vezi Psalmul 43, 22.

Capul 9. Apostolul dă o ochire la poporul lui Israil, şi văzându-l rămas afară din mântuirea mesianică pentru necredinţa lui, scoate un strigăt sfâşietor de durere. Îşi arată dragostea sa cea mare către vechii săi tovarăşi de credinţă. Apostolul apără apoi cu însufleţire credinţa şi dreptatea lui Dumnezeu.

7. Vezi Cartea Facerii 21, 12.

Avram, sunt cu toţii fii,
ci «în Isac vor fi chemaţi
urmaşii tăi». [8] Adică: nu
cei ce sunt fii după trup,
aceia sunt fiii lui Dumne-
zeu, ci fiii făgăduinţei
sunt socotiţi ca urmaşi.
[9] Pentrucă cuvântul făgă-
duinţei este acesta: «Voiu
veni din nou pe vremea
aceasta, şi Sara va avea
un fiu». [10] Dar nu numai
ea, ci şi Rebeca, zămislind
doi gemeni dela unul şi
acelaşi Isac, părintele no-
stru. [11] Căci, nefiind încă
născuţi şi fără să fi făcut
ceva bine, ori rău (pentru
ca să rămână în picioare
hotărîrea lui Dumnezeu,
cea după alegere), [12] nu
pentru faptele lor, ci prin
cel care cheamă, i s'a zis
ei: [13] «Cel mai mare va
sluji celui mai mic, du-
păcum este scris: Pe Iacob
l-am iubit, iar pe Esau
l-am urît».

Dumnezeu nu poate fi învinuit de necredinţă sau de nedreptate

[14] Ce vom zice aşa dar?
Este oare vreo nedreptate
în Dumnezeu? De sigur că
nu. [15] Pentrucă el grăieşte
lui Moise: «Voiu avea mi-
lă de care am milă şi mă
voiu îndura de care voiu
avea îndurare». [16] Aşa dar
(aceasta) nu atârnă nici
dela celce voieşte, nici dela
celce aleargă, ci dela Dum-
nezeu care miluieşte. [17]
Căci Scriptura zice lui Fa-
raon: «Tocmai pentru a-
ceasta te-am ridicat, ca în
tine să-mi arăt puterea
mea şi numele meu să fie
vestit în tot pământul».
[18] Aşa dar pe cine vrea
îl miluieşte şi pe cine vrea
îl împietreşte. [19] Tu însă
îmi vei spune: De ce a-
tunci mai bagă vină? Căci,
cine poate sta împotri-
va voinţei lui? [20] O omule,
cine eşti tu, de te pui de

---

9. Vezi Cartea Facerii 18, 14.
13. Vezi Cartea Facerii 25, 23.
15. Vezi Cartea Facerii 23, 19.
17. Vezi Cartea Ieşirii 9, 16.
18. Dumnezeu este cu desăvârşire liber şi de aceea nu este nedrept dacă alege şi dă harul său unuia mai bine decât altuia, după ce i-a sfredelit tainele inimii. Dumnezeu nu învârtoşează inima omului de-a-dreptul, cauzând înt'însa îndărătnicia în păcat, dar permite ca omul să stăruiască în păcat şi să cadă în păcate mai grele şi nedându-i haruri care nu dau greş; deci Dumnezeu dă la toţi haruri îndestulătoare pentru a se mântui, dar de care mulţi îşi bat joc şi aşa ei înşişi se fac nevrednici de haruri mai îmbelşugate şi apoi de haruri deosebite care nu dau greş.

pricină cu Dumnezeu? Va
zice oare vasul de lut că-
tre cel ce l-a făcut: «Pen-
tru ce m'ai făcut aşa?»
21 Nu are oare putere ola-
rul peste lut, ca din ace-
eaşi frământătură să facă
un vas de cinste, iar altul
de necinste? 22 Şi dacă
Dumnezeu vroi să arate
mânia sa şi să facă cuno-
scută puterea sa, suferind
cu multă răbdare vasele
mâniei sale gătite spre
pieire, 23 pentru ca să ara-
te bogăţia măririi sale că-
tre vasele îndurării pe care
le-a gătit mai înainte spre
mărire, (adică) faţă de
24 noi, pe cari ne-a chemat,
nu numai dintre Iudei, ci
şi dintre păgâni, 25 precum
zice în Osea: «Voiu chema
popor al meu poporul ca-
re nu este al meu; şi
iubită pe cea neiubită,
26 şi va fi că, în acel
loc, unde li s'a zis: Voi nu
sunteţi poporul meu, aco-
lo se vor chema fii ai
Dumnezeului celui viu»;
27 iar Isaia strigă despre
Israil: «Dacă numărul fii-
lor lui Israil va fi ca nisi-
pul mării, rămăşiţele (nu-
mai) se vor mântui, 28 căci
(Dumnezeu) pe deplin şi
în curând, va îndeplini
cuvântul său pe pământ;
29 şi precum a prorocit
Isaia: «Dacă Domnul oşti-
rilor nu ne-ar fi lăsat ur-
maşi, am fi ajuns ca So-
doma şi am fi fost aseme-
nea cu Gomora», 30 ce vom
zice aşa dar? Că păgânii,
cari nu urmau dreptatea,
au debândit îndreptare,
acea îndreptare care vine
din credinţă; 31 iar Israil,
care urma legea dreptăţii,
n'a ajuns s'o dobândeas-
că. 32 Pentru ce? Pentrucă
nu prin credinţă (a cău-
tat-o), ci prin faptele
legii; s'aŭ poticnit de pia-
tra poticnirii, 33 precum e
scris: «Iată că eu pun în
Sion o piatră de poticnire,
o stâncă de sminteală şi
tot cel ce crede în el, nu
va rămânea ruşinat».

---

22. Sunt arătaţi Evreii, cari nu voiesc să primească Evanghelia. - *Vasele mâniei* sunt aceia ale căror greşeli şi îndărătnicie cauzează mânia lui Dumnezeu.

23. *Vasele îndurării* sunt credincioşii, fie păgâni, fie Evrei.

25. Vezi Osea 2, 24.

26. Vezi Osea 1, 10.

27. Vezi Isaia 10, 22.

29. Vezi Isaia 1, 9.

33. Vezi Isaia 28, 16.

CAPUL 10.

Vinovăția Evreilor

[1] Fraților, dorința inimii
mele și rugăciunea pe ca-
re o fac lui Dumnezeu este
pentru a lor mântuire.
[2] Căci le dau lor mărturie
că au râvnă pentru Dum-
nezeu, însă nu după price-
pere; [3] deoarece, necunos-
când dreptatea lui Dum-
nezeu și căutând să sta-
tornicească pe a lor, nu
s'au supus dreptății lui
Dumnezeu, [4] căci sfârșitul
legii este Cristos pentru
îndreptarea oricui care
crede. [5] In adevăr, Moise
a scris că omul care va fi
îndeplinit dreptatea ce
vine din lege, prin ea va
și trăi. [6] Iar dreptatea
care vine din credință așa
zice: Să nu zici în inima
ta: Cine se va sui în cer?
adică, pentru a face să se
coboare Cristos; [7] și cine
se va coborî în adânc?
adică, pentru a scula pe
Cristos din morți. [8] Dar
ce zice Scriptura? Aproa-
pe de tine e cuvântul, în
gura și inima ta: acesta
este cuvântul credinței pe
care noi o predicăm, [9] că
dacă mărturisești cu gu-
ra ta că Isus este Domnul
și crezi în inima ta că
Dumnezeu l-a înviat din
morți, vei fi mântuit;
[10] căci cu inima se crede
spre îndreptare, iar cu
gura se mărturisește
spre mântuire. [11] Intr'ade-
văr, zice Scriptura: «Tot
cel ce crede într'însul, nu
se va rușina»; [12] unde nu
face deosebire între Evreu
și Grec, deoarece același

Capul 10. Apostolul, pentru a-și câștiga bunăvoința Evreilor, mărturisește că are mare dragoste pentru ei și laudă râvna lor pentru cele sfinte. Apoi, încetul cu încetul, le dovedește rătăcirea și vinovăția.

1. *A lor mântuire,* adică a Evreilor.

3. *Dreptatea lui Dumnezeu,* adică îndreptarea pe care Dumnezeu o face cu păcătosul care are credința în Cristos. — *Căutând să statornicească pe a lor,* adică dreptatea în baza faptelor legii sau a orânduirilor ei împlinite de Evrei.

6. Vezi Deuteronomiul 30, 12. — Să nu zici: Cine se va sui în cer? Sau cine va mântui? Aceasta ar însemna să aștepți venirea lui Cristos care a venit deja. Să nu zici: Cine se va coborî în sălășul morților? Aceasta ar însemna să aștepți învierea lui Cristos din nou. Mântuirea o are deja omul în inima sa, ajunge să aibă credință în Cristos care a venit, a murit și a înviat.

8. Vezi Deuteronomiul 30, 14.

11. Vezi Isaia 28, 16.

este Domnul tuturora, bo-
gat faţă cu toţi cari îl
cheamă, 13 căci, oricine va
chema numele Domnului,
se va mântui.
14 Dar, cum vor chema nu-
mele aceluia, în care n'au
crezut? Şi cum vor crede
în acela, de care n'au au-
zit? Şi cum vor auzi fără
propovăduitor? 15 Şi cum
vor propovădui, dacă nu
vor fi trimişi? Precum stă
scris: «Cât de frumoase
sunt picioarele acelora,
cari vestesc pacea, cari
vestesc lucrurile cele bu-
ne!» 16 Dar nu toţi ascultă
de Evanghelie: căci zice
Isaia: «Doamne, cine a
crezut ce a auzit dela
noi?». 17 Aşa dar credinţa
vine din predica auzită,
iar predica este prin cu-
vântul lui Cristos. 18 Dar
eu întreb: Oare n'au au-
zit? Ba da; căci glasul lor
s'a răspândit peste tot pă-
mântul şi cuvintele lor
până la marginile lumii.
19 Eu însă întreb: Nu cum-
va Israil n'a ştiut aceasta?
Moise spune cel dintâi:
«Voiu întărâta râvna voa-
stră faţă de cine nu este
popor (al meu) şi voiu
aţâţa mânia voastră faţă
de un popor nepriceput».
20 Iar Isaia îndrăzneşte şi
zice: «Am fost aflat de
către cei ce nu mă cău-
tau, m'am arătat pe faţă
acelora cari nu întrebau
de mine». 21 Şi către Israil
zice: «Toată ziua mi-am
întins mâinile mele către
un popor necredincios şi
împotrivă grăitor».

CAPUL 11.

Lepădarea lui Israil este numai în parte

1 Drept aceea zic: Oare
lepădat-a Dumnezeu pe
poporul său? Nicidecum.
Căci şi eu sunt Israelit,
din sămânţa lui Avram,

---

13. Vezi Ioel 2, 32.
15. Vezi Isaia 52, 7.
16. Vezi Isaia 53, 1.
18. Vezi Cartea Psalmilor 18, 5.
19. Vezi Deuteronomiul 32, 21.
20. Vezi Isaia 65, 1.
21. Vezi Isaia 65, 2.

Capul 11. După ce Apostolul a arătat credinţa şi dreptatea lui Dumnezeu în lepădarea lui Israil, urmează să arate că Dumnezeu nu încetează să fie milostiv către poporul său... Şi va veni o zi, în care poporul lui Israil se va întoarce în gloată la Isus Cristos.

din spița lui Beniamin.
[2] Dumnezeu n'a lepădat pe
poporul său, pe care mai
dinainte l-a cunoscut. Oa-
re nu știți ce spune Scrip-
tura, unde e vorba de Ilie,
cum mijlocește el la Dum-
nezeu împotriva lui Israil?
[3] «Doamne, au omorît pe
prorocii tăi, au dărâmat
altarele tale: și eu am ră-
mas singur și ei voiesc
viața mea». [4] Dar ce-i
spune lui răspunsul dum-
nezeesc? «Mi-am păstrat
șapte mii de bărbați, cari
nu și-au plecat genunchii
înaintea lui Baal». [5] Deci,
tot așa și în timpul de
față este o rămășiță da-
torită unei alegeri prin
har. [6] Iar dacă e prin
har, nu e prin fapte: alt-
mintrelea harul nu mai
este har. [7] Ce vom zice
așa dar? Nu tot Israi-
lul a dobândit ceea ce a
căutat; au dobândit
cei aleși, iar ceilalți au
fost împietriți, [8] precum
este scris: «Dumnezeu le-a
dat lor un duh de toro-
peală: ochi ca să nu vadă
și urechi ca să nu audă
până în ziua de astăzi». [9] Și
David zice: «Masa lor să
se facă un laț și cursă și
piedecă, și aceasta spre
dreapta lor răsplătire. [10] Să
se întunece ochii lor, ca să
nu vadă; spinarea lor
ține-o pururea încovoia-
tă».

Rătăcirea Evreilor slujește la întoarcerea păgânilor

[11] Eu întreb așa dar: S'au
poticnit ei oare astfel (nu-
mai) ca să cadă? Ferească
Domnul! Ci prin căderea
lor a venit mântuire nea-
murilor, ca (Israil) să râv-
nească la ele. [12] Căci, dacă
greșeala lor a devenit bo-
găția lumii și micșorarea
lor avuția păgânilor: ce
nu va face plinătatea în-
toarcerii lor? [13] Pentrucă
vă zic vouă păgânilor: In-
tru cât eu sunt Apostolul
păgânilor, voiu face cinste
slujbei mele, [14] nădăjduind
că voiu ațâța la râv-
nă sângele neamului meu
și voiu mântui pe vreunii

3. Vezi Cartea III a Regilor 19, 10.
4. Vezi Cartea III a Regilor 19, 18.
8. Vezi Isaia 6, 9.
9-10. Vezi Cartea Psalmilor 68, 23-24.
12. Când întregul Israil se va întoarce la Cristos, ce pildă măreață va fi aceasta și pentru păgâni!...
14. *Sângele neamului meu*, adică pe Evrei, cu cari Apostolul era de același sânge.

din ei. [15] Căci dacă lepă-
darea lor a adus împăca-
rea lumii, ce va fi primi-
rea lor la loc, dacă nu o
înviere din morţi? [16] Căci,
dacă pârga este sfântă, şi
frământătura este sfântă;
şi dacă rădăcina este
sfântă, sfinte sunt şi ra-
murile. [17] Iar dacă unele
dintre ramuri au fost rup-
te şi tu, care erai măslin
sălbatec, ai fost altoit în
locul lor şi te-ai făcut păr-
taş de rădăcină şi de gră-
simea măslinului, [18] nu te
mândri faţă de ramuri.
Căci, dacă te mândreşti,
(ia aminte) că nu porţi tu
rădăcina, ci rădăcina pe
tine.
[19] Dar vei zice: Acele
ramuri au fost tăiate, pen-
tru ca să fiu altoit eu.
[20] Bine: din pricina necre-
dinţei au fost tăiate; iar
tu stai tare prin credinţă.
Nu gândi lucruri înalte
(despre tine), ci teme-te;
[21] căci, dacă Dumnezeu
n'a cruţat ramurile cele
fireşti, nu cumva să nu te
cruţe nici pe tine. [22] Vezi
aşa dar bunătatea şi a-
sprimea lui Dumnezeu:
asprimea, faţă de cei ce
au căzut; bunătatea lui
Dumnezeu, faţă de tine,
dacă vei stărui în bună-
tate; altfel vei fi tăiat şi
tu. [23] Şi ei de asemenea,
dacă nu vor rămânea în
necredinţă, vor fi altoiţi,
pentrucă puternic este
Dumnezeu să-i altoiască
din nou. [24] Căci, dacă tu
ai fost tăiat din firescul
măslin sălbatic şi ai fost
altoit împotriva firii tale
într'un măslin bun, cu cât
mai mult aceştia cari sunt
ramuri fireşti vor fi al-
toiţi în chiar măslinul lor?

La sfârşit se va întoarce poporul lui Israil

[25] Pentrucă nu voiesc,
fraţilor, ca voi să nu ştiţi
taina aceasta, ca să nu
vă credeţi înăuntrul vo-
stru înţelepţi: că orbirea
în parte s'a făcut în Israil
până ce va intra plinăta-
tea păgânilor [26] şi astfel
să se mântuiască între-
gul Israil, după cum stă
scris: «Va veni din Sion
Mântuitorul şi va înlătu-
ra nelegiuirea dela Ia-

15. *Ce va fi primirea lor la loc?* Primirea din nou a Evreilor la bucuriile împărăţiei mesianice va fi ca o înviere obştească.
17. Păgânii întorşi la credinţă sunt ca ramurile măslinului sălbatec altoite pe trunchiul lui Israil.
26-27. Vezi Isaia 59, 20-21.

cob. [27] Şi acesta este legă-
mântul meu cu ei, când
voiu ridica păcatele lor».
[28] Intr'adevăr, cu privire
la Evanghelie, ei sunt du-
şmani din pricina voa-
stră; dar cu privire la ale-
gere, ei sunt preaiubiţi din
pricina părinţilor lor:
[29] pentrucă darurile şi che-
marea lui Dumnezeu sunt
fără părere de rău. [30] Căci
precum nici voi n'aţi
ascultat odată de Dumne-
zeu, iar acum aţi dobân-
dit mila prin neascultarea
lor; [31] tot aşa şi ei acuma
n'au ascultat, pentru ca
prin mila ce vi s'a făcut
vouă, să capete şi ei mi-
lostivire. [32] Căci Dumne-
zeu i-a închis pe toţi în-
tru neascultare, pentru ca
de toţi să se miluiască.
[33] O adâncul bogăţiei, al
înţelepciunii şi al ştiinţei
lui Dumnezeu!... Cât de
necuprinse sunt judecăţi-
le lui şi nepătrunse căile
lui!... [34] Căci cine a cuno-
scut gândul Domnului?
Ori cine a fost sfetnicul
lui? [35] Sau cine i-a dat lui
mai întâi, şi i se va ră-
splăti lui? [36] Pentrucă de-
la el, prin el şi întru el
sunt toate: Lui mărire în
veci. Amin!...

CAPUL 12.

Datoriile creştinilor între ei

[1] Vă rog aşadar, fraţi-
lor, pentru milostivirea lui
Dumnezeu, să înfăţişaţi
trupurile voastre ca o jert-
fă vie, sfântă, plăcută lui
Dumnezeu, şi ca o înţe-
leaptă închinăciune a voa-
stră. [2] Şi să nu vă potri-
viţi veacului acestuia, ci
să vă primeniţi cu reîn-

---

28. Duşmănia Evreilor faţă de Evanghelie s'a înteţit văzând că păgânii au fost primiţi în rândul credincioşilor. - *Sunt preaiubiţi* de Dumnezeu pentru Patriarhii lor, a căror credinţă plăcu lui Dumnezeu şi-i copleşi cu harurile sale. De toate acestea nu putea să-i pară rău lui Dumnezeu.

29. Intoarcerea finală a lui Israil se va face având în vedere făgăduinţele lui Dumnezeu, fără a se uita la îndărătnicia lor de mai înainte.

31. Dumnezeu dă har păgânilor, pentru ca la sfârşit să-şi atragă la sine pe întregul Israil.

32. *Pe toţi,* adică pe păgâni şi pe Iudei.

34. Vezi Isaia 40, 13.

35. Vezi Iob 41, 2.

Capul 12. Apostolul arată ce fel de viaţă cere în fapt dela creştini credinţa pe care au îmbrăţişat-o.

1. *Trupurile voastre...* Creştinul trebuie să se jertfească lui Dumnezeu pe sine întreg: cu suflet şi cu trup.

noirea minții voastre, ca
să deosebiți care este vo-
ința lui Dumnezeu, cea
bună, plăcută și desă-
vârșită. 3 Căci prin harul
ce mi-a fost dat, zic tutu-
ror celor ce sunt între voi:
Să nu se prețuiască mai
mult decât trebuie, ci să
cugete cumpănit și după
măsura credinței, pe care
a împărțit-o Dumnezeu
fiecăruia. 4 Căci, după cum
într'un singur trup avem
multe membre și nu toa-
te membrele au aceeași
lucrare, 5 astfel și noi cei
mulți suntem un singur
trup în Cristos, iar fieca-
re din noi suntem mădu-
larele unul altuia. 6 Or,
având noi daruri felurite,
după harul care ni s'a
dat, cine (are) prorocie,
(s'o folosească) după mă-
sura credinței; 7 cine (are)
slujbă, să stăruiască în
slujbă; cine învață, să se
sârguiască în învățătură;
8 cine îndeamnă, să fie în-
tru îndemnare; cine face
parte altuia, (s'o facă) cu
nevinovăție; cine stă în
frunte, să fie cu tragere
de inimă; cine face milo-
stenie, (s'o facă) cu voie
bună.
9 Dragostea să fie ne-
fățarnică. Să urîți răul,
să vă alipți de ceea
ce este bine. 10 Iubiți-vă
unul pe altul cu dragoste
frățească; dați-vă cu cin-
ste întâietate unul altuia;
11 Nu fiți leneși la râv-
nă, cu duhul arzând:
Domnului slujind; 12 bucu-
rați-vă întru nădejde; fiți
răbdători în suferință;
fiți râvnici la rugăciune;
13 dați ajutor sfinți-
lor în trebuințele lor; fiți
primitori. 14 Binecuvântați
pe cei ce vă prigonesc;
binecuvântați-i și nu-i
blestemați. 15 Bucurați-vă
cu cei ce se bucură și
plângeți cu cei ce plâng.
16 Păstrați în voi aceleași
simțiri unul pentru altul.
Nu năzuiți la cele înalte,
ci mulțumiți-vă cu cele
smerite. Nu vă socotiți
înțelepți în ochii voștri.
17 Nu întoarceți nimănui
răul cu rău; aveți grijă să
faceți binele față de toți
oamenii. 18 Dacă e cu pu-
tință și întru cât atârnă
de voi, să trăiți în pace cu
toți oamenii 19 și să nu vă

---

3. Nimeni să nu se creadă mai mult decât este. *După măsura credinței* și a darurilor primite împreună cu credința.
16. Vezi Cartea Proverbelor 3, 7.
19. Vezi Deuteronomiul 32, 35.

răzbunaţi singuri, o prea
iubiţilor, ci lăsaţi loc mâ-
niei (lui Dumnezeu), căci
scris este: A mea este răz-
bunarea; eu voiu răsplăti
— zice Domnul. 20 Deci,
dacă vrăjmaşul tău este
flămând, dă-i de mânca-
re; dacă este însetat, dă-i
să bea; pentrucă dacă faci
aşa, vei grămădi căr-
buni de foc pe capul lui.
21 Nu te lăsa biruit de rău,
ci biruieşte răul cu binele.

CAPUL 13.

Datoriile către stăpâniri

1 Orice suflet să fie su-
pus stăpânirilor mai înal-
te, pentrucă nu este stă-
pânire decât numai dela
Dumnezeu; şi cele ce sunt,
de Dumnezeu sunt rân-
duite. 2 De aceea, cine se
împotriveşte stăpânirii, se
împotriveşte rânduielii lui
Dumnezeu, şi cei ce se
împotrivesc, îşi vor lua
osânda. 3 Căci dregătorii
nu sunt de temut pentru
faptele cele bune, ci pen-
tru cele rele. Vrei deci să
nu-ţi fie frică de stăpâ-
nire? Fă binele şi vei avea
laudă dela ea: 4 este doar
slujitorul lui Dumnezeu
spre binele tău. Dacă însă
faci răul, teme-te, căci
doar nu fără pricină
poartă sabia, de vreme ce
este slujitorul lui Dumne-
zeu, ca să-l răzbune şi să
pedepsească pe cel ce fa-
ce rău. 5 Drept aceea, e
de nevoie să vă supu-
neţi, nu numai de frica
pedepsei, ci şi din con-
ştiinţă. 6 Intr'adevăr, de
aceea plătiţi şi dările,
deoarece sunt slujitorii lui
Dumnezeu, făcând necur-
mat tocmai slujba aceas-
ta. 7 Daţi aşa dar tuturor
cele cu care sunteţi datori:
celui cu dajdia, dajdie;
celui cu vama, vamă; ce-
lui cu teama, teamă; ce-
lui cu cinstea, cinste.

Indemn la dragoste şi la pază

8 Nimănui cu nimic nu
fiţi datori, fară numai să
vă iubiţi unul pe altul:

---

20. Vezi Cartea Proverbelor 25, 21-22.

Capul 13. Apostolul vorbeşte despre datoriile ce le are creştinul faţă de stăpâniri. Invăţătura Apostolului este obştească şi neîngrădită, nici de locuri, nici de vremi, nici de oameni, cu toate că deseori acei ce stăpâneau erau nişte diavoli ai strâmbătăţii.

8. Dragostea către aproapele de asemenea este o poruncă şi cea mai de căpetenie după dragostea către Dumnezeu.

căci acela care iubeşte pe
aproapele, a împlinit le-
gea. [9] Pentrucă: Să nu
preacurveşti, să nu ucizi,
să nu furi, să nu spui măr-
turie strâmbă, să nu pofte-
şti... şi dacă mai este vreo
altă poruncă, este cuprin-
să în acest cuvânt: Să iu-
beşti pe aproapele tău ca
pe tine însuţi. [10] Iubirea
nu face nici un rău aproa-
pelui. De aceea iubirea este
împlinirea legii. [11] Şi acea-
sta fiindcă ştiţi în ce timp
ne găsim, pentrucă acum
este ceasul să vă treziţi
din somn. Căci mai aproa-
pe este acum mântuirea
noastră decât atunci când
am crezut. [12] Noaptea e
înaintată, iar ziua se apro-
pie. Să ne desbrăcăm dar
de faptele întunericului
şi să ne îmbrăcăm cu ar-
mele luminii. [13] Să um-
blăm cuviincios ca în tim-
pul zilei: nu în ospeţe şi
beţii, nu în desfrânări şi
în fapte de ruşine, nu în
ceartă şi în pismă, [14] ci îm-
brăcaţi-vă în Domnul Isus
Cristos, şi nu vă îngrijiţi
de trup întru poftele lui.

CAPUL 14.

Datorii faţă de creştinii mai slabi în credinţă

[1] Primiţi cu bunătate pe
cel slab în credinţă, fără
să cereţi socoteală de gân-
durile lui. [2] Căci unul cre-
de că poate mânca de
toate; iar cel slab mănân-
că legume. [3] Cel ce mă-
nâncă, să nu dispreţuia-
scă pe cel ce nu mănân-
că: şi cel ce nu mănâncă,
să nu judece pe cel ce mă-
nâncă, pentrucă Dumne-
zeu l-a primit între ai
săi. [4] Tu cine eşti, de
judeci sluga altuia?
Dacă stă drept sau ca-
de, e treaba stăpânului

---

11. *Ştiind timpul,* adică în care ne aflăm şi în care trebuia să ne trezim din somnul lâncezelii şi nepăsării în care mulţi creştini cădeau după râvna întâilor zile.

12. *Noaptea* întruchipează veacul acesta plin de întunerecul neştiinţei şi al păcatului; *Ziua* e faptul mântuirii, care a început cu moartea lui Isus Cristos şi a cărei amiază va fi în slava din cer.

Capul 14. In Biserica din Roma erau şi cei întorşi dela păgânism şi cei dela iudaism. Aceştia din urmă mai păstrau unele obiceiuri şi orânduiri de ale legii lui Moise şi nu mâncau carne cumpărată din târg, temându-se că ar fi fost jertfită idolilor, şi se mulţumeau să mănânce legume. De aici unii creştini socoteau pe alţii slabi de înger şi se despărţeau. Apostolul le dă învăţături şi-i îndeamnă la pace.

său; dar va sta drept,
pentrucă Dumnezeu e pu-
ternic ca să o facă să stea.
5 Căci unul deosebeşte o zi
de alta, iar altul judecă
toate zilele deopotrivă.
Fiecare să fie pe deplin
încredinţat în cugetul
său. 6 Cine ţine soco-
teală de zile, ţine socotea-
lă de ele pentru Domnul,
şi cine mănâncă, mă-
nâncă pentru Domnul,
căci mulţumeşte lui Dum-
nezeu; şi cine nu mănân-
că, nu mănâncă pentru
Domnul şi mulţumeşte lui
Dumnezeu. 7 Intr'adevăr,
nimeni dintre noi nu tră-
ieşte pentru sine şi nimeni
nu moare pentru sine;
8 căci, dacă trăim, pentru
Domnul trăim; dacă mu-
rim, pentru Domnul mu-
rim. Aşa dar: fie că trăim,
fie că murim, ai Domnu-
lui suntem. 9 Căci pentru
aceasta a murit Cristos şi
a înviat, ca să fie Domn
şi al celor morţi şi al ce-
lor vii. 10 Tu însă, pentru
ce judeci pe fratele tău?
Şi tu, pentru ce dispre-
ţueşti pe fratele tău? Doar
cu toţii vom sta înaintea
judecăţii lui Cristos. 11 Căci
stă scris: «Viu sunt eu,
zice Domnul; înaintea
mea se va pleca tot ge-
nunchiul, şi toate limbile
vor da laudă lui Dumne-
zeu». 12 Aşa dar, fiecare
dintre noi va da seamă lui
Dumnezeu despre sine.
13 Deci să nu ne mai ju-
decăm unul pe altul, ci
mai bine căutaţi acea-
sta: să nu daţi fratelui
prilej de poticneală ori de
sminteală. 14 Eu ştiu şi sunt
convins în Domnul Isus,
că nimic nu este necurat
prin sine, afară numai
doar pentru acela care ţi-
ne că un lucru este necu-
rat, pentru acela necurat
este. 15 Dacă însă fratele
tău rămâne mâhnit pen-
tru vreo mâncare, tu nu
mai umbli potrivit iubirii.
Nu pierde cu mâncarea ta
pe acela pentru care a
murit Cristos. 16 Nu lăsaţi
deci, ca binele vostru să
fie defăimat; 17 căci împă-
răţia lui Dumnezeu nu
este mâncare sau băutu-
ră, ci dreptate şi pace

---

5. Dă de înţeles că în unele zile erau anumite posturi poruncite de legea veche.
11. Vezi Isaia 45, 24.
15. Adică văzându-te pe tine că mănânci o mâncare şi care el o crede neînvoită.

şi bucurie întru Duhul
Sfânt. [18] Drept aceea, cine
slujeşte pe Cristos în chi-
pul acesta, plăcut este lui
Dumnezeu şi este încuvi-
inţat şi de oameni.
[19] Să urmăm deci cele ce
sunt spre pace şi să pă-
zim cele ce sunt spre în-
tărire între noi. [20] Nu stri-
ca pentru mâncare lucra-
rea lui Dumnezeu. Drept
vorbind, toate lucrurile
sunt curate; dar rău este
pentru omul, care mân-
când dă prilej de potic-
neală. [21] Bine este să nu
mănânci carne şi să nu bei
vin, nici să faci ceva din
care fratele tău se potic-
neşte sau se sminteşte, ori
se slăbeşte (în credinţă).
[22] Ai tu buna credinţă? Ţi-
ne-o în tine şi înaintea lui
Dumnezeu. Fericit este cel
ce nu se osândeşte singur
în ceea ce alege. [23] Dar cel
ce se îndoieşte, este osân-
dit dacă mănâncă, pen-
trucă nu este după buna
credinţă; iar tot ceea ce
nu e din buna credinţă, e
păcat.

CAPUL 15.

Pilda lui Isus Cristos învaţă îngăduinţa unuia faţă de celălalt

[1] Noi, cei mai tari, tre-
buie să purtăm slăbiciu-
nile celor slabi şi să nu
căutăm plăcerea noastră.
[2] Fiecare din voi să se fa-
că plăcut aproapelui său
în bine, spre întărirea lui.
[3] Căci Cristos n'a căutat
să-şi placă sieşi, ci după
cum stă scris: «Ocările
celor ce te ocărăsc pe ti-
ne au căzut asupra mea».
[4] Doar toate cele ce s'au
scris mai înainte, pentru
învăţătura noastră s'au
scris, pentru ca prin răb-
darea şi mângâierea ce vin
din Scripturi, să avem nă-
dejde. [5] Iar Dumnezeul
răbdării şi al mângâierii
să vă dea vouă să aveţi
unul pentru altul acelaşi
cuget după Isus Cristos,
[6] pentru ca c'o singură
inimă şi c'un singur glas
să slăviţi pe Dumnezeu şi
pe Tatăl Domnului nostru
Isus Cristos. [7] De aceea,

---

22. *Credinţa* aci înseamnează o convingere pornită din dreapta conştiinţă; ce-i în contra conştiinţei e păcat.

23. *Cel ce se îndoieşte...*, adică are o conştiinţă îndoielnică.

Capul 15. Apostolul îndeamnă pe creştinii cei tari să fie cu îngăduinţă faţă de slăbiciunile confraţilor lor.

3. Vezi Cartea Psalmilor 68, 10.

primiţi-vă unii pe alţii
precum şi Cristos v'a pri-
mit pe voi, spre mărirea
lui Dumnezeu.
[8]Căci eu spun că Cristos
a fost slujitorul celor tăiaţi
împrejur spre a arăta
veracitatea lui Dumnezeu,
întărind făgăduinţele da-
te părinţilor; [9] iar păgâ-
nii preamăresc pe Dum-
nezeu pentru mila lui, du-
păcum stă scris: «Pentru
aceasta te voiu mărturisi
între neamuri, Doamne, şi
voiu cânta laudă numelui
tău». [10] Şi iarăşi zice:
«Bucuraţi-vă, neamurilor,
împreună cu poporul lui».
[11] Şi iarăşi: «Lăudaţi pe
Domnul toate neamurile;
preamăriţi-l pe el toate
popoarele». [12] Şi din nou
Isaia zice: «Se va arăta
vlăstarul lui Iesse şi cel
ce se va ridica să stăpâ-
nească neamurile; în el
vor nădăjdui neamurile».
[13] Şi Dumnezeul nădejdii
să vă umple de toată bu-
curia şi pacea în credin-
ţă, pentru ca să prisosiţi
în nădejde prin puterea
Duhului Sfânt.

Sfântul Pavel dă unele ştiri mărunte despre sine

[14] Cât despre mine, eu
sunt încredinţat despre
voi, fraţii mei, că sunteţi
plini de dragoste, plini de
toată ştiinţa, aşa că vă
puteţi povăţui unul pe al-
tul. [15] Dar v'am scris mai
cu îndrăzneală, fraţilor,
ca să vă aduc aminte în
parte de unele lucruri în
puterea harului ce mi-a
fost dat de Dumnezeu,
[16] ca să fiu slujitor al lui
Isus Cristos între păgâni,
slujind preoţeşte Evan-
ghelia lui Dumnezeu, pen-
tru ca jertfa neamurilor
să fie bine primită, fiind
sfinţită de Duhul Sfânt.
[17] Aşa dar eu pot să mă
laud în Cristos Isus, în
privinţa lucrării lui Dum-
nezeu. [18] Căci n'aş în-
drăzni să povestesc vre-
un lucru pe care să nu-l
fi săvârşit Cristos prin mi-
ne pentru a aduce pe pă-
gâni la ascultare cu cu-
vântul şi cu fapta, [19] prin
puterea semnelor şi a mi-
nunilor, în virtutea Du-

---

9. Vezi Cartea Psalmilor 17, 50.
10. Vezi Deuteronomiul 32, 43.
11. Vezi Cartea Psalmilor 116, 1.
12. Iesse era tatăl lui David; *vlăstarul din rădăcina lui Iesse* şi al lui David nu e altul decât Mesia.
19. Apostolul a scris această Epistolă după ce făcuse cele

hului lui Dumnezeu;
astfel că dela Ierusa-
lim şi din împrejurimi
şi până la Iliria am
răspândit cu prisosinţă E-
vanghelia lui Cristos. [20] Şi
această Evanghelie am
vestit-o, nu acolo unde
ajunsese numele lui Cri-
stos, ca să nu clădesc pe
temelia altora, ci precum
stă scris: [21] Cărora nu
li s'a vestit despre el, îl
vor vedea, şi cei cari n'au
auzit (de el), îl vor cunoa-
şte». [22] Din această pri-
cină am şi fost împiede-
cat de multe ori ca să vin
la voi. [23] Acum însă, ne mai
având câmp de lucrat în
aceste ţinuturi, şi de mai
mulţi ani încoace având
dorinţa să vin la voi,
[24] când mă voiu duce în
Spania, am nădejde că în
trecere vă voiu vedea şi
voiu fi călăuzit de voi pâ-
nă acolo, după ce în par-
te cel puţin mă voiu fi bu-
curat de prezenţa voastră.
[25] Acum mă duc la Ie-
rusalim în slujba sfinţi-
lor, [26] căci Macedonia şi
Ahaia au găsit cu cale să
facă ceva strângere de
ajutoare pentru săracii
dintre sfinţii cari sunt în
Ierusalim. [27] Aşa au găsit
ei cu cale, ba le sunt datori.
Căci dacă păgânii s'au fă-
cut părtaşi de cele sufle-
teşti ale lor, atunci tre-
buie să-i ajute şi ei în
cele trupeşti. [28] Aşa dar,
după ce voiu fi sfârşit cu
această sarcină, şi le voiu
fi încredinţat lor rodul a-
cesta, voiu pleca în Spa-
nia, trecând pe la voi.
[29] De altfel ştiu că, venind
la voi, voiu veni cu tot
belşugul binecuvântării lui
Cristos.
[30] Deci vă rog tare,
o fraţilor, pentru Domnul
nostru Isus Cristos şi pen-
tru dragostea Duhului
Sfânt, să mă ajutaţi cu
rugăciunile voastre pen-
tru mine către Dumne-
zeu, [31] pentru ca să fiu iz-
băvit de răzvrătiţii cari
sunt în Iudeea, şi pentru
ca darul slujbei mele în
Ierusalim să fie bine pri-
mit de către sfinţi; [32] aşa
încât, cu voia lui Dumne-
zeu, să sosesc la voi cu bu-
curie şi cu voi să mă în-
tremez sufleteşte. [33] Dum-

---

trei călătorii apostolice, vestind Evanghelia în Asia, în Macedonia, în Ahaia, şi în Iliria.

21. Vezi Isaia 52, 15.

23. Adică ne mai fiind de trebuinţă să stea pe acolo, căci înfiinţase biserici în oraşele principale.

nezeul păcii să fie cu voi
cu toţi. Amin.

CAPUL 16.

Cuvânt de încheiere. Închinăciuni de sănătate

1 Vă dau în grijă pe so-
ra noastră Febe, care slu-
jeşte biserica din Cencra,
2 ca s'o primiţi în Dom-
nul, după cum se cuvine
unor sfinţi, şi să-i fiţi de
ajutor la orice ar avea
nevoie de voi; deoarece şi
dânsa a ajutat pe mulţi
şi chiar şi pe mine. 3 Spu-
neţi sănătate Priscăi şi
lui Acvila, ajutătorii mei
întru Cristos Isus, 4 cari
pentru viaţa mea şi-au
pus capul în primejdie; şi
cărora nu numai eu le
mulţumesc, ci şi toate Bise-
ricile neamurilor; 5 de ase-
menea şi comunităţii din
casa lor. Spuneţi sănătate
lui Epenet, iubitul meu,
care este pârga Asiei în-
tru Cristos. 6 Spuneţi sănă-
tate Mariei, care mult s'a
ostenit pentru voi. 7 Spu-
neţi sănătate lui Andro-
nic şi Iunian, rudele mele
şi împreună închişi cu
mine, cari sunt fruntaşi
între apostoli şi au crezut
în Cristos înaintea mea.
8 Spuneţi sănătate lui Am-
pliat, iubitul meu în Dom-
nul. 9 Spuneţi sănătate lui
Urban, tovarăşul meu de
muncă în Cristos Isus, şi
lui Stachi, iubitul meu.
10 Spuneţi sănătate lui A-
pelles, cel încercat în Cri-
stos. 11 Spuneţi sănătate
celor ce sunt din casa lui
Aristobul. Spuneţi sănă-
tate lui Irodion, rudenia
mea. Spuneţi sănătate ce-
lor din casa lui Narcis,
cari s'au dat Domnului.
12 Spuneţi sănătate Trife-
nei şi Trifosei, cari se
ostenesc întru Domnul.
Spuneţi sănătate iubitei
Persida, care mult s'a
ostenit întru Domnul.
13 Spuneţi sănătate lui Ru-
fu, cel ales în Domnul, şi
mamei lui, care este şi a
mea. 14 Spuneţi sănătate

---

1. *Febe*: Se crede de toţi că acestei femei evlavioase, care e numită *sora noastră*, adică creştină, vestită prin faptele ei de dragoste creştinească, fiind îngrijitoare la biserică, adică *Diaconeasă*, şi trebuind să plece la Roma, i s'a încredinţat de către Apostol această scrisoare ca s'o dea Romanilor. - *Cencra* era portul din Corint către Marea Egee.

3. *Vezi Faptele Apostolilor* 18, 2-3. Dela Roma veniseră la Corint, unde erau cu Sfântul Pavel, apoi fură împreună cu el la Efes; după aceea se duseră la Corint, şi în sfârşit, se întoarseră la Roma, unde casa lor era o Biserică.

lui Asincrit, Flegon, Er-
ma, Patroba, Hermes şi
fraţilor cari sunt cu ei.
15 Spuneţi sănătate lui Fi-
lolog şi Iuliei, lui Nereu
şi surorii sale şi lui Olim-
pia şi tuturor sfinţilor
cari sunt cu ei. 16 Imbră-
ţişaţi-vă unii pe alţii cu
sărutare sfântă. Vă îm-
brăţişează toate Bisericile
lui Cristos.

Cele din urmă îndemnuri

17 Vă rog apoi, fraţilor,
să vă păziţi de cei ce
fac desbinări şi smin-
teli împotriva învă-
ţăturii pe care aţi învă-
ţat-o, şi feriţi-vă de
ei: 18 căci unii ca aceştia
nu slujesc Domnului no-
stru, ci pântecelui lor, şi
prin vorbe dulci şi lingu-
şiri înşeală inimile celor
fără de răutate. 19 Doar
pretutindeni ascultarea
voastră a ajuns la urechi-
le tuturor; de aceea mă
bucur de voi. Dar voiesc
ca voi să fiţi înţelepţi în
cele bune şi nevinovaţi
faţă de cele rele. 20 Iar
Dumnezeul păcii să sdro-
bească repede pe Satana
sub picioarele voastre.
Harul Domului nostru
Isus Cristos să fie cu voi.
21 Vă spune sănătate
Timotei, tovarăşul meu
de lucru, şi Luciu şi
Iason şi Sosipatru, ru-
dele mele. 22 Vă spun
sănătate în Domnul eu
Terţius, care am scris
epistola aceasta. 23 Vă spu-
ne sănătate Caius, gazda
mea, şi toată Biserica.
Vă spune sănătate Erast,
vistiernicul oraşului, şi
fratele Cvart. 24 Harul
Domnului nostru Isus Cri-
stos să fie cu voi cu toţi.
Amin.
25 Iar Aceluia care poate
să vă întărească după
Evanghelia mea, prin ve-
stirea lui Isus Cristos,
potrivit cu descoperirea
tainei ce fu ţinută în a-
scuns de-a-lungul veşni-
celor veacuri, 26 (iar acum
s'a dat pe faţă prin Scrip-
turile prorocilor, după o-
rânduirea veşnicului Dum-
nezeu, şi s'a adus la cu-
noştinţa tuturor neamuri-
lor, pentru ca să se supu-
nă credinţei), 27 lui Dum-
nezeu, care singur este
înţelept, să-i fie cinste şi
mărire prin Isus Cristos
în vecii vecilor. Amin.

---

22. *Terţius.* Sfântul Pavel s'a folosit de acesta ca de un scriitor, căruia i-a dictat scrisoarea din cuvânt în cuvânt, iar la urmă scriitorul pune şi el o vorbă de sănătate.

INTAIA EPISTOLĂ A SF. APOSTOL PAVEL CĂTRE CORINTIENI

CAPUL 1.

Introducere. Mulțumiri lui Dumnezeu

1 Pavel, chemat prin
voința lui Dumnezeu să
fie Apostol al lui Isus Cri-
stos, și fratele Sostene,
2 către Biserica lui Dum-
nezeu care este în Corint,
celor sfințiți întru Cristos
Isus, chemați să fie sfinți,
cu toți cei ce chiamă în
orice loc numele lui Isus
Cristos, Domnul lor și
al nostru: 3 Har vouă și
pace dela Dumnezeu, Ta-
tăl nostru, și dela Domnul
Isus Cristos. 4 Mulțumesc
pururea Dumnezeului meu,
în privința voastră, pentru
harul lui Dumnezeu, care
vi s'a dat vouă întru Cri-
stos Isus: 5 pentrucă prin
el v'ați îmbogățit în toa-
te privințele; în orice în-
vățătură și în orice cu-
noștință. 6 Astfel măr-
turisirea lui Cristos s'a
întărit în voi: 7 așa încât
nu vă lipsește niciun
fel de har, acum când
așteptați arătarea Dom-
nului nostru Isus Cristos,

Epistola întâia către Corintieni a scris-o sfântul Pavel din Efes în anul 56. In această epistolă caută să stârpească unele obiceiuri rele ce se furișaseră în Biserica de acolo și răspunde și la unele întrebări ce i s'au făcut. *Corint* este orașul așezat pe limba de pământ ce unește Peloponesul cu trupul Greciei. Era foarte vestit în vechime. Avea două porturi și mare forfoteală de negustori din răsărit și apus; dar era și mare cuib de stricăciune. Sfântul Pavel închegă aici în anul 56 o Biserică însemnată, alcătuită din Evrei și păgâni.

1. *Sostene*. Trebuie să fie un tovarăș foarte credincios al sfântului Pavel și bine cunoscut de Corintieni.

2. *Chemați* sfinți, adică chemați a fi sfinți, chemați la sfințenie, care este desăvârșenia prin credința în Isus Cristos.

7. Adică arătarea din nou, reîntoarcerea lui Isus Cristos.

8 care vă va şi întări pâ-
nă la sfârşit, ca să fiţi fă-
ră vină pentru ziua veni-
rii Domnului nostru Isus
Cristos. 9 Credincios este
Dumnezeu, prin care aţi
fost chemaţi la împărtă-
şirea cu Fiul său Isus Cri-
stos, Domnul nostru.

Desbinările dela Corint. Osândirea lor

10 Vă îndemn, fraţilor,
pentru numele Domnului
nostru Isus Cristos, ca
toţi să vorbiţi la fel şi să
nu fie desbinări între voi,
ci să fiţi uniţi în acelaşi
cuget şi în aceeaşi sim-
ţire. 11 Căci, fraţilor, mi s'a
adus la cunoştinţă de că-
tre cei ce sunt ai Cloei,
că sunt certuri între voi.
12 Vreau să spun anume
că fiecare din voi zice:
«Eu unul sunt al lui Pa-
vel, - eu al lui Apolo, -
şi eu al lui Chefa, - iar
eu al lui Cristos». 13 Oare
s'a împărţit Cristos? Nu
cumva s'a răstignit Pavel
pentru voi? Sau în nume-
le lui Pavel aţi fost bote-
zaţi? 14 Mulţumesc lui
Dumenezeu că n'am bote-
zat pe niciunul dintre voi,
fără numai pe Crispus şi
pe Caius: 15 ca să nu zică
nimeni că aţi fost botezaţi
în numele meu. 16 Am
mai botezat şi casa lui
Ştefana: încolo nu ştiu să
mai fi botezat pe altcine-
va. 17 Cristos doar nu m'a
trimis să botez, ci să ve-
stesc Evanghelia: nu cu
înţelepciunea vorbelor, ca
nu cumva să rămână za-
darnică crucea lui Cristos.

Adevărata fire a Evangheliei

18 Intr'adevăr, cuvântul
crucii este nebunie pentru
cei ce se pierd; pentru
aceia însă cari se mân-
tuiesc, adică pentru noi,
este puterea lui Dumne-
zeu. 19 Căci scris este:

---

11. *Cloe*: Se vede că era vreo doamnă de seamă din Corint, cunoscută de sfântul Pavel. Un om ori un rob de al ei a adus sfântului Pavel vestea despre certurile din Biserica din Corint.

12. *Apolo*. Vezi Faptele 18, 24-28. — *Chefa*, adică Petru. *«Eu sunt al lui Chefa»* era strigătul râvnitorilor iudei, cari tăgăduiau lui Pavel autoritatea de Apostol.

14. *Crispus*, fost cap al sinagogei din Corint şi întors la credinţă de sfântul Pavel. Vezi Faptele 18, 8. — *Caius* era un alt Corintian întors la credinţă, în a cărui casă se aduna Biserica din Corint. Vezi *Epistola către Romani* 16, 22.

16. *Ştefana*. Vezi 16, 15.

19. Vezi Isaia 29, 14.

«Pierde-voiu înţelepciunea
înţelepţilor şi ştiinţa ce-
lor învăţaţi voiu nimici-
o». [20] Unde este înţeleptul?
unde este cărturarul? un-
de este cercetătorul ace-
stui veac? Oare Dumne-
zeu n'a făcut-o nebună în-
ţelepciunea lumii acesteia?
[21] Deoarece lumea, cu toa-
tă înţelepciunea ei, n'a
cunoscut pe Dumnezeu
în înţelepciunea lui, gă-
si Dumnezeu cu cale să
mântuiască pe credincioşi
prin nebunia propovădui-
rii. [22] Căci Iudeii cer mi-
nuni şi Grecii caută în-
ţelepciune: [23] noi însă pro-
povăduim pe Cristos cel
răstignit, pentru Iudei
sminteală, iar pentru pă-
gâni nebunie; [24] dar pen-
tru cei chemaţi, fie Iudei,
fie Greci, Cristos este
puterea lui Dumnezeu şi
înţelepciunea lui Dumne-
zeu; [25] căci nebunia lui
Dumnezeu e mai înţeleap-
tă decât toată înţelepciu-
nea omenească, şi slăbi-
ciunea lui Dumnezeu e
mai tare decât toată pu-
terea omenească.
[26] Intr'adevăr, fraţilor,
uitaţi-vă la chemarea
voastră, că între voi nu
mulţi sunt înţelepţi du-
pă trup, nu mulţi sunt
puternici, nu mulţi sunt
de neam slăvit. [27] Ci
Dumnezeu a ales cele ne-
bune ale lumii, ca să dea
de ruşine pe cei înţelepţi,
şi cele neputincioase ale
lumii le-a ales Dumnezeu,
ca să ruşineze pe cele tari.
[28] Şi şi-a ales Dumne-
zeu pe cele de neam prost
ale lumii şi pe cele dispre-
ţuite şi pe cele ce nu sunt,
ca să nimicească pe cele ce
sunt, [29] pentru ca nimeni
să nu se mândrească
înaintea lui. [30] Dela el, dar,
sunteţi voi în Cristos Isus,

---

20. *Unde este înţeleptul?* adică cel ce pune mare preţ pe ştiinţa omenească, sau Evreul, tălmăcitorul legii. *Cercetătorul* este filosoful, învăţatul păgân.

22. *Grecii caută înţelepciune...* Câte încercări n'au făcut ei, de pildă, să tălmăcească ce este Dumnezeu; care încercări, totuşi, au rămas deşarte.

26-30. După ce sfântul Pavel a arătat că, pentru a da de ruşine înţelepciunea omenească, Dumnezeu n'a chemat pe învăţaţii lumii, ca să predice Evanghelia, arată în acest loc că chiar şi învăţăceii dintâi n'au fost aleşi dintre învăţaţii lumii. Dacă Evanghelia ar fi fost înţelepciune omenească, s'ar fi îndreptat mai ales către cei învăţaţi. Dar, întru cât Dumnezeu a ales pe cei mai mulţi dintre credincioşii cei dintâi din poporul de rând, aceasta dovedeşte că Evanghelia este înţelepciunea lui Dumnezeu.

care pentru noi s'a făcut
dela Dumnezeu înțelepciu-
ne și dreptate și sfințire și
răscumpărare, [31] pentru
ca, după cum stă scris:
«Cel ce se laudă, în Dom-
nul să se laude».

CAPUL 2.

Adevărata înțelepciune este în Evanghelie

[1] Iar eu, când am venit
la voi, fraților, ca să vă ve-
stesc taina lui Dumnezeu,
n'am venit cu o vorbire
înaltă, ori ca înțelept:
[2] căci n'am judecat că știu
între voi altceva decât pe
Isus Cristos și pe acesta
răstignit. [3] Și eu am fost
în mijlocul vostru cu slă-
biciune, cu teamă și cu
groază multă; [4] și cuvân-
tul meu și vestirea mea nu
steteau în dovezi mește-
șugite de ale înțelepciunii
omenești, ci în arătarea
Duhului și a Puterii:
[5] pentru ca credința voa-
stră să nu se razime pe
înțelepciunea omenească,
ci pe puterea lui Dumne-
zeu. [6] Vorbim și noi de în-
țelepciune printre cei de-
săvârșiți, însă nu de în-
țelepciunea acestei lumi,
nici a fruntașilor acestui
veac, porniți să piară; [7] ci
grăim de înțelepciunea lui
Dumnezeu cea tainică și
care este ascunsă, pe care
a rânduit-o Dumnezeu mai
înainte de toți vecii spre
mărirea noastră; [8] pe ca-
re niciunul dintre frunta-
șii acestui veac n'a cuno-
scut-o, căci dacă ar fi cu-
noscut-o, niciodată nu
l-ar fi răstignit pe Dom-
nul măririi. [9] Dar precum
stă scris: «Ceea ce ochiul
n'a văzut, nici urechea n'a
auzit, nici la inima omului
nu s'a suit, acestea Dum-
nezeu le-a pregătit acelo-
ra ce-l iubesc»; [10] nouă
însă ni le-a descoperit
Dumnezeu prin Duhul
său: căci Duhul toate le
cercetează, chiar și adân-
curile lui Dumnezeu. [11] In-
tr'adevăr, cine dintre oa-
meni știe lucrurile omului,
fără numai duhul omului,
care este în el? Tot așa și

Capul 2. După ce a arătat Apostolul că Dumnezeu l-a trimis să predice Evanghelia nu cu înțelepciunea cuvântului, arată acum că față de Corintieni s'a păstrat cu adevărat predicator evanghelic, întrebuințând o vorbă de rând și lipsită de orice meșteșugire omenească.

9. Vezi Isaia 64, 4.

11. *Lucrurile omului*... adică gândurile, simțurile, propunerile ce le are omul în sine.

cele ce sunt ale lui Dum-
nezeu, nimeni nu le cu-
noaşte, fără numai Duhul
lui Dumnezeu. [12] Iar noi
n'am primit duhul lumii
acesteia, ci Duhul care
este dela Dumnezeu, ca să
cunoaştem cele dăruite
nouă de Dumnezeu. [13] Şi
despre acestea şi grăim,
nu cu cuvinte înalte ale
înţelepciunii omeneşti, ci
cu învăţătura Duhului, tăl-
măcind cele duhovniceşti
oamenilor duhovniceşti.
[14] Dar omul trupesc nu
pricepe cele ce sunt ale
Spiritului lui Dumnezeu;
căci pentru el sunt nebu-
nie şi nu le poate înţelege,
fiindcă trebuiesc judecate
duhovniceşte. [15] Iar (omul)
cel duhovnicesc judecă
toate, el însă de nimeni
nu este judecat. [16] Căci ci-
ne a cunoscut gândul
Domnului, ca să-i dea în-
văţătură? Noi însă avem
gândul lui Cristos.

CAPUL 3.

Lucrătorii evanghelici şi menirea lor

[1] Şi eu, fraţilor, n'am
putut să vă vorbesc ca
unor (oameni) duhovnice-
şti, ci ca unor trupeşti; ca
unor prunci în Cristos.
[2] Cu lapte v'am hrănit, nu
cu bucate, căci încă nu
puteaţi (mânca) şi încă
nici acum nu puteţi, fiind-
că sunteţi încă trupeşti.

---

14. *Omul trupesc*: Apostolul deosebeşte în om două părţi: partea cea aleasă şi nobilă, pe care o chiamă *suflet, spirit, minte;* şi partea cea josnică, pe care o chiamă *trup, carne. Omul trupesc* este acela care în judecăţile sale este condus numai de năzuinţele cărnii, şi ca atare nu înţelege şi nici nu poate înţelege lucrurile spirituale care se înţeleg numai prin Spiritul lui Dumnezeu. Drept aceea, asemnea om blestemă tot ceea ce el nu înţelege şi adevărurile dumnezeeşti le socoate nebunie.

16. Vezi Isaia 30, 13.

Capul 3. Apostolul arată că n'a putut predica Corintienilor tainele cele ascunse ale credinţei, căci mai erau încă sub stăpânirea legii trupului, întru cât se certau între ei cu privire la propovăduitori, cari erau numai slujitori; iar Dumnezeu singur poate da sporul harului şi al virtuţii. Arată apoi că noi suntem templul lui Dumnezeu, ce nu se poate pângări.

1. Impotrivirea dintre *carnea* omului şi suflet era cunoscută şi de filosofii păgâni. Carnea este focul năzuinţei către păcat, cuibul patimilor rele: este învinsă numai de biruinţa vieţii spirituale. *Prunci* se chiamă spre deosebire de oamenii formaţi, desăvârşiţi. Vezi 2, 6.

3 Căci de vreme ce între
voi mai este pizmă și de-
sbinare, nu sunteți voi oa-
re trupești și nu umblați
voi după om? 4 Intr'ade-
văr, când unul zice: «Eu
sunt al lui Pavel»; iar al-
tul: «Eu sunt al lui Apo-
lo», nu-i așa că mai sun-
teți oameni? Dar ce este
Apolo? și ce este Pavel?
5 Slujitorii aceluia în care
ați crezut și după măsura
ce a dat-o Dumnezeu fie-
căruia. 6 Eu am sădit; A-
polo a udat; Dumnezeu
însă a dat creșterea. 7 Ast-
fel, nici cel ce sădește,
este ceva, nici cel ce udă,
ci Dumnezeu care dă cre-
șterea. 8 Iar cel care să-
dește și cel care udă, sunt
deopotrivă, și fiecare își
va primi răsplata cuveni-
tă după munca sa. 9 Căci
noi suntem împreună
lucrători ai lui Dum-
nezeu; voi sunteți ogorul
lui Dumnezeu, sunteți clă-
direa lui Dumnezeu. 10 Po-
trivit harului lui Dumne-
zeu care mi-a fost dat
mie, eu, ca un arhitect
înțelept, am pus te-
melia, iar altul clădește
deasupra. Dar fiecare să
ia seama cum clădește
deasupra: 11 căci nimeni
nu poate pune altă teme-
lie, decât aceea ce s'a pus,
care este Isus Cristos.
12 Iar dacă cineva zidește
pe temelia aceasta aur,
argint, pietre scumpe,
lemne, fân, paie, 13 lucrul
fiecăruia se va face cuno-
scut; căci ziua Domnului
îl va da pe față, pentrucă
prin foc se va arăta, și ce
fel este lucrul fiecăruia,
va cerca-o focul. 14 Dacă
lucrul pe care cineva l-a
clădit deasupra va rămâ-
nea, el va primi răsplată;
15 dacă lucrul cuiva va ar-
de, va suferi paguba, iar

---

3. *Omenește*... ca omul luat după trup sau după carne, neluminat de Spiritul lui Dumnezeu.

10. *Am pus temelia*. Apostolul vrea să spună că el a pus printre Corintieni temelia credinței, predicând cel dintâi pe Isus cel răstignit și închegând astfel acea Biserică.

12. Dacă temelia credinței este Cristos, nu rămâne altceva pentru ceilalți propăvăduitori decât să clădească mai departe pe această temelie, dar întrebuințând materiale bune, adică învățături sănătoase, întruchipate prin materiale alese, cum sunt: aurul, argintul, pietrele scumpe; și nu predicând învățături nefolositoare, cam lumești, care încântă mai mult pe ascultători decât îi întăresc în credință: și acestea sunt arătate prin materialele ce se aprind ușor, cum sunt: lemnul, fânul, paiele.

el se va mântui, aşa însă
ca prin foc.
16 Nu ştiţi voi
că sunteţi templul lui
Dumnezeu şi că Duhul lui
Dumnezeu locuieşte în
voi?
17 Dacă va necinsti
cineva templul lui Dumnezeu, îl va pierde pe el
Dumnezeu: căci sfânt este
templul lui Dumnezeu, care sunteţi voi.
18 Nimeni să
nu se înşele pe sine: dacă
cineva între voi se ţine că
este înţelept în felul
veacului acestuia, să
se facă nebun, ca să
fie înţelept:
19 pentrucă înţelepciunea lumii
acesteia nebunie este înaintea lui Dumnezeu. Căci
scris este: Cel ce prinde pe
cei înţelepţi întru viclenia
lor.
20 Şi iarăşi: Dumnezeu
cunoaşte gândurile înţelepţilor, că sunt deşarte.
21 Aşa dar nimeni să nu-şi
pună lauda sa în oameni.
22 Căci toate sunt ale voastre: fie Pavel, fie Apolo,
fie Chefa, fie lumea, fie
viaţa, fie moartea, fie cele
de acum, fie cele viitoare,
toate sunt ale voastre;
23 iar voi ai lui Cristos şi
Cristos al lui Dumnezeu.

CAPUL 4.

Adevărata menire a predicatorilor

1 Aşa să ne socotească
fiecare: ca slujitori ai lui
Cristos şi iconomi ai tainelor lui Dumnezeu.
2 De
altfel, la iconomi se caută
ca să fie aflaţi credincioşi.
3 Mie însă îmi pasă foarte
puţin ca să fiu judecat de
voi sau de judecata omenească: ba nici pe mine
însumi nu mă judec.
4 Căci cu nimic nu mă simt
vinovat; dar nu întru
aceasta m'am îndreptat:
cel ce mă judecă pe mine, este Domnul.
5 Aşa dar,
să nu judecaţi nimic înainte de vreme; până ce nu
va veni Domnul, care va
aduce la lumină cele ascunse în întuneric şi va da
pe faţă cugetele inimilor;
şi atunci lauda (cuvenită) o
va avea fiecare dela Dumnezeu.
6 Toate acestea, fraţilor, le-am zis chip pentru mine şi pentru Apolo,
în folosul vostru însă, ca
să învăţaţi dela noi să
nu treceţi peste ce e scris,

---

19. Vezi Iob 5, 13. - 24. Vezi Psalmul 93, 11.
22. *Toate sunt ale voastre,* adică spre folosul vostru sufletesc, spre mântuirea voastră.
Capul 4. Deoarece Corintienii alcătuiseră diferite tabere fălindu-se cu învăţătorii lor, socotindu-i pe unul mai mare

ca să nu vă făliţi fiecare,
unul împotriva celuilalt.
7 Căci cine te face deose-
bit? Ce lucru ai ce nu l-ai
primit? Iar dacă l-ai pri-
mit, pentru ce te făleşti, ca
şi cum nu l-ai fi primit?
8 Iată, sunteţi de acum
sătui; iată, v'aţi făcut bo-
gaţi: domniţi fără de noi:
şi măcar de-ar da Dumne-
zeu să domniţi, pentru ca şi
noi să domnim împreună
cu voi. 9 Căci îmi pare că
Dumnezeu pe noi Apostolii
ne-a arătat ca pe cei din
urmă oameni, ca pe nişte
osândiţi la moarte, fiindcă
ne-am făcut privelişte lu-
mii şi îngerilor şi oameni-
lor.
10 Noi suntem nebuni
pentru Cristos: voi însă
sunteţi înţelepţi întru Cri-
stos; noi suntem slabi,
iar voi sunteţi tari; voi
sunteţi cinstiţi, iar noi fă-
cuţi de ocară. 11 Până în
ceasul acesta îndurăm
foame şi sete; suntem goi
şi pălmuiţi; nu avem un-
de sta, 12 şi ne trudim mun-
cind cu mâinile noastre;
suntem ocărîţi şi noi bine-
cuvântăm; suntem prigo-
niţi şi noi răbdăm; 13 huliţi
fiind, noi înălţăm rugă-
ciuni; ne-am făcut ca mă-
turătura lumii, ca gunoiul
tuturora până acum. 14 Nu
ca să vă dau de ruşine
scriu eu acestea, ci vă
dojenesc ca pe fiii mei cei
preaiubiţi. 15 Pentrucă, de
aţi avea zece mii de învă-
ţători în Cristos, totuşi
n'aveţi mai mulţi părinţi:
căci eu v'am născut pe voi
întru Cristos Isus prin E-
vanghelie. 16 Vă rog aşa
dar, fiţi imitatorii mei.
17 De aceea am trimis
la voi pe Timotei, ca-
re este fiul meu cel prea-
iubit şi credincios în
Domnul, care vă va amin-
ti cari sunt normele mele
de viaţă în Cristos Isus,
pe care eu le învăţ
pretutindeni în toa-

---

decât pe altul, Apostolul îi îndeamnă să nu judece pe vestitorii Evangheliei, ci să lase orice judecată în seama lui Dumnezeu.

12. Vezi Faptele Apostolilor 18, 3.

16. Apostolul roagă pe Corintieni să ia dela el pildă de modestie întru a da lui Dumnezeu tot ceea ce vine dela Dumnezeu. Unele codice mai pun: precum şi eu sunt al lui Cristos, ca la cap. 11, 1.

17. *Timotei* mai fusese la Corint cu sfântul Pavel şi Sila (Vezi Epistola către *Tesaloniceni* 1, 1). Il cheamă fiu *preaiubit* nu numai pentrucă l-a întors la credinţă, ci şi pentrucă i-a fost tovarăş de apostolie.

te Bisericile. [18] Ca şi cum
eu n'aş avea să vin la voi,
aşa s'au semeţit unii. [19] Dar
eu voiu veni la voi degra-
bă, — dacă va voi Dom-
nul; şi voiu cunoaşte, nu
ce spun aceia cari s'au
semeţit, ci virtutea lor.
[20] Căci împărăţia lui Dum-
nezeu nu stă în vorbe, ci
în fapte. [21] Ce voiţi? Să
vin la voi cu varga, sau cu
dragoste şi cu duhul blân-
deţei?

CAPUL 5.

O mare sminteală la Corint

[1] Peste tot se aude de
desfrânare între voi, şi în-
că de astfel de desfrânare
cum nici între păgâni (nu
se aude): astfel încât
unul să trăiască cu fe-
meia tatălui său. [2] Şi voi
sunteţi plini de mândrie;
şi nu v'aţi întristat mai
bine, pentru ca să fie
stârpit din mijlocul vo-
stru cel ce a făcut o ase-
menea faptă. [3] Iar eu, de-
şi departe cu trupul, dar
de faţă cu duhul, am şi
judecat, ca şi cum aş fi de
faţă, pe cel care a săvâr-
şit asemenea faptă. [4] Fiind
adunaţi împreună voi şi
cu duhul meu în numele
Domnului Isus Cristos,
cu puterea Domnului no-
stru Isus, [5] unul ca ace-
la să fie dat în mâinile
Satanei întru moartea
trupului, pentru ca sufle-
tul lui să se mântuiască
în ziua Domnului.
[6] Nu este bună fala
voastră. Nu ştiţi voi oare
că puţin aluat dospe-
şte toată frământătu-
ra? [7] Curăţiţi-vă de alua-
tul cel vechiu, ca să fiţi

Capul 5. Corintienii, cu mintea toată în desbinări cu privire la predicatori, nu se îngrijeau mult de sfinţenia vieţii, aşa că sminteilile cele mai mari începură a răsări în mijlocul lor. Apostolul ocărăşte pe Corintieni cu prilejul unei astfel de sminteli.

1. Trăia cu mama sa vitregă.

5. *Să fie dat în mâinile Satanei,* adică să fie dat afară din comunitatea credincioşilor şi apoi trupul lui să fie încredinţat în puterea Satanei, ca să-l chinuiască cu fel de fel de pedepse, ca astfel să-i vină mintea la loc, să se pocăiască de fărădelegile săvârşite şi pe urmă tot să se mântuiască. Sfinţii Părinţi spun că Apostolii aveau şi această putere ca să dea pe păcătoşii cei mari, în chip vremelnic, la schingiuirile Satanei, pentru ispăşire şi îndreptare.

6. *Punţin aluat...* icoana unui păcătos care dă sminteală la o întreagă mulţime sau obşte.

7. *Curăţiţi-vă de aluatul cel vechiu,* adică alungaţi pe des-

frământătură proaspătă,
precum şi sunteţi fără de
aluat. Căci doar Cristos,
mielul nostru de Paşti,
a fost înjunghiat. [8] Să
prăznuim aşa dar sărbă-
toarea, nu cu aluat vechiu,
nici cu aluatul răutăţii şi
al vicleniei, ci cu azimile
curăţiei şi ale adevărului.
[9] V'am scris în scrisoarea
mea: Să nu vă amestecaţi
cu desfrânaţii. [10] Dar nu
în chip absolut cu desfrâ-
naţii lumii acesteia, sau
cu sgârciţii, sau cu jefui-
torii, sau cu slujitorii ido-
lilor; căci altfel ar tre-
bui să ieşiţi din această
lume. [11] Dar v'am scris
să nu vă amestecaţi cu
unul care, deşi se nume-
şte frate, este desfrânat,
sau sgârcit, sau slujitor al
idolilor, sau blestemător,
sau beţiv, sau hrăpăreţ:
cu un astfel de om nici
să nu staţi la masă.
[12] Căci ce am eu să judec pe
cei ce sunt afară? Pe cei
ce sunt înăuntru, oare
nu-i judecaţi voi? Intr'a-
devăr, pe cei ce sunt afa-
ră, îi va judeca Dumne-
zeu. Scoateţi deci pe răul
acela din mijlocul vostru.

CAPUL 6.

Judecăţile înaintea tribunalelor păgâne

[1] Indrăzneşte careva din
voi, când are vreo prici-
nă cu un altul, să se ju-
dece înaintea celor ne-
drepţi şi nu înaintea sfin-
ţilor? [2] Nu ştiţi voi oare
că sfinţii vor judeca lu-
mea? Şi dacă prin voi se
va judeca lumea, nu sun-
teţi oare vrednici să ju-
decaţi lucruri atât de mi-
ci? [3] Nu ştiţi voi oare că
vom judeca pe îngeri? cu
atât mai mult cele lume-
şti. [4] Dacă aveţi, aşa

---

frânat din mijlocul vostru. - *Precum şi sunteţi fără de aluat*: de vreme ce sunteţi creştini.

9. Scrisoarea despre care vorbeşte aci s'a pierdut.

12. *Cei ce sunt afară,* adică cei ce nu fac parte din Biserică: păgânii.

Capul 6. Apostolul arată cât de nepotrivite sunt procesele creştinilor înaintea tribunalelor păgâne. Ba mai mult: între creştini nici n'ar trebui să aibă loc desbinări şi procese.

1. *Inaintea celor nedrepţi,* adică înaintea păgânilor. — *Inaintea sfinţilor,* adică înaintea creştinilor.

2. *Sfinţii vor judeca lumea,* adică pe oamenii lumeşti, rămaşi necredincioşi, duşmani ai lui Dumnezeu.

3. *Vom judeca pe îngeri,* adică pe îngerii cei răi, pe diavoli, cari se vor înfăţişa la judecata de apoi.

dar, judecăţi lumeşti, pu-
neţi pe cei nebăgaţi în
seamă de Biserică ca să
judece! 5 O spun spre ru-
şinea voastră: Nu este,
aşa dar, între voi niciun
înţelept, care să poată ju-
deca pricinele fraţilor? 6 Ci
frate se judecă cu frate,
şi aceasta înaintea necre-
dincioşilor. 7 Negreşit şi
aceasta e păcat, că aveţi
judecăţi unii cu alţii. Pen-
tru ce nu înduraţi mai bi-
ne nedreptatea? pentru
ce nu suferiţi mai bine
paguba? 8 Voi singuri în-
să faceţi nedreptate şi
pricinuiţi pagubă, şi a-
ceasta (o faceţi) fraţilor.
9 Au nu ştiţi voi oare că
nedrepţii nu vor moşteni
împărăţia lui Dumnezeu?
Să nu vă înşelaţi, căci
nici curvarii, nici slujitorii
idolilor, nici preacurvarii,
10 nici moleşiţii, nici făp-
tuitorii sodomiei, nici tâl-
harii, nici sgârciţii, nici
beţivii, nici hulitorii, nici
hrăpăreţii, nu vor mo-
şteni împărăţia lui Dum-
nezeu. 11 Şi aşa eraţi unii
din voi; dar v'aţi spălat,
şi v'aţi sfinţit, şi v'aţi în-
dreptat în numele Dom-
nului nostru Isus Cristos
şi întru Duhul Dumne-
zeului nostru.

Răutatea păcatului necurăţiei

12 Toate îmi sunt învoi-
te, dar nu toate sunt de
folos; toate îmi sunt în-
voite, însă eu nu mă voiu
da rob niciunui lucru.
13 Bucatele sunt pentru
pântece şi pântecele pen-
tru bucate; dar Dumne-
zeu va nimici şi pe acela
şi pe acestea. Trupul însă
nu e pentru desfrânare, ci
pentru Domnul, şi Dom-
nul este pentru trup.
14 Dumnezeu care a înviat
pe Domnul, şi pe noi ne
va învia cu puterea sa.
15 Nu ştiţi voi că trupuri-
le voastre sunt mădularele
lui Cristos? Lua-voi aşa
dar mădularele lui Cri-
stos, şi le voiu face mă-
dularele unei desfrânate?
Ferească Domnul! 16 Nu
ştiţi voi oare că cine se
împreunează cu o desfrâ-
nată, se face un singur
trup cu ea? Căci vor fi
(zice Scriptura) doi un
singur trup. 17 Iar cine stă
unit cu Domnul, un sin-
gur duh este cu dânsul.
18 Fugiţi de desfrânare.
Orice alt păcat pe care
l-ar face omul este în afară
de trup; cel ce se dă însă
la desfrânări, păcătuie-
şte împotriva trupului său
însuşi. 19 Au nu ştiţi
voi că mădularele voastre

sunt templul Duhului
Sfânt, care locuieşte în
voi, care v'a fost dat de
Dumnezeu, şi că voi nu
sunteţi ai voştri? 20 Căci
aţi fost doar cumpăraţi
cu preţ scump. Preamă-
riţi şi purtaţi pe Dumne-
zeu în trupul vostru!

CAPUL 7.

**Răspunsuri la diferite între-
bări. — Căsătoria şi fecioria**

1 Cu privire la cele ce
mi-aţi scris (vă răspund
că): E bine ca omul să nu
se atingă de femeie; 2 dar,
pentru a evita desfrâna-
rea, fiecare bărbat să-şi
aibă femeia lui, şi fiecare
femeie să-şi aibă bărbatul
ei. 3 Bărbatul să-i dea
femeii ceea ce-i este da-
tor; de asemenea şi fe-
meia bărbatului. 4 Femeia
nu mai este stăpână pe
trupul ei, ci bărbatul; de
asemenea şi bărbatul nu
mai este stăpân pe tru-
pul său, ci femeia. 5 Nu
vă lipsiţi de datoria căsă-
torească unul pe altul,
fără numai din învoială
până la o vreme, pentru
a vă îndeletnici cu rugă-
ciunea, şi apoi iarăşi în-
toarceţi-vă să fiţi împreu-
nă, pentru ca să nu vă
ispitească Satana din pri-
cina neînfrânării voastre.
6 Aceasta însă o spun din
îngăduinţă, nu din porun-
că. 7 Căci voiesc ca voi toţi
să fiţi cum sunt eu; dar
fiecare îşi are dela Dum-
nezeu darul său: unul
aşa, iar altul altfel. 8 Ce-
lor necăsătoriţi şi vădu-
velor le spun: bine este
lor de vor rămânea ca şi
mine. 9 Dacă însă nu se
pot înfrâna, să se căsă-
torească; pentrucă mai
bine este să se căsătorea-
scă decât să ardă. 10 Celor
ce sunt legaţi prin căsă-
torie, le poruncesc, - nu
eu, ci Domnul, - ca femeia
să nu se despărţească de
bărbat; 11 iar dacă s'a de-
spărţit, să rămână nemă-
ritată ori să se împace cu
bărbatul ei. Şi bărbatul
să nu-şi lase nevasta.
12 Iar celorlaţi le spun eu,

---

20. Prin sfânta curăţie!
Capul 7. Apostolul vorbeşte despre bunătatea celibatului şi a căsătoriei. Arată că nu se poate despărţi căsătoria şi că celibatul este mai desăvârşit decât căsătoria.
7. *Să fiţi cum sunt eu,* adică necăsătoriţi.
9. *Decât a arde*: de focul poftelor trupeşti, a fi învins de ispită şi a pierde pe Dumnezeu.
12. *Dacă un frate,* adică un creştin.

nu Domnul: Dacă un frate
are o soţie păgână şi acea-
sta se învoieşte să trăia-
scă cu el, să n'o lase. [13] Şi
dacă o femeie creştină are
un bărbat păgân şi ace-
sta se învoieşte să trăia-
scă cu ea, să nu-l lase:
[14] căci bărbatul păgân se
sfinţeşte prin femeia cre-
ştină, şi femeia păgână
prin bărbatul creştin: alt-
fel copiii voştri ar fi ne-
curaţi, iar acum sunt
sfinţi. [15] Dacă însă partea
păgână se desparte, să se
despartă; căci, în astfel
de împrejurare, nu este
supus robiei fratele sau
sora; doar Dumnezeu v'a
chemat la pace. [16] Căci
de unde ştii tu, femeie, că
îţi vei mântui bărbatul?
sau de unde ştii tu, omule,
că îţi vei mântui femeia?
[17] Ci fiecăruia după cum
i-a dat Domnul, şi după
cum l-a chemat Dumne-
zeu pe fiecare, aşa să
umble. Astfel orânduiesc
eu în toate Bisericile.
[18] Este cineva chemat fiind
tăiat împrejur? Să nu se
arate netăiat împrejur.
Este cineva chemat ne-
tăiat împrejur? Să nu se
taie împrejur. [19] Tăierea
împrejur nu este nimic;
şi netăierea împrejur nu e
nimic: ci păzirea poruncilor
cilor lui Dumnezeu. [20] Fie-
care în acea chemare în
care a fost chemat, în a-
ceea să rămână. [21] Ai fost
chemat fiind rob? Să nu
ai grijă; şi chiar de poţi să
fii slobod, mai degrabă fo-
loseşte-te. [22] Căci acela
care, rob fiind, a fost che-
mat de Domnul, este li-
bertul Domnului; tot aşa
şi acela care a fost che-
mat, liber fiind, este robul
lui Cristos. [23] Aţi fost cum-
păraţi cu preţ mare. Nu
vă faceţi robii oamenilor.
[24] Deci fiecare din voi,
fraţilor, care cum a fost
chemat, aşa să rămână
înaintea lui Dumnezeu.
[25] Iar pentru fecioare
poruncă dela Domnul nu
am; dar sfat dau, ca unul
ce am dobândit milă dela
Domnul, pentru ca să fiu

---

18. Un Evreu pe care Dumnezeu îl chiamă la credinţă să nu se creadă a fi mai mult ori mai puţin decât un altul, din pricină că este tăiat împrejur, nici, fiindu-i ruşine de tăierea împrejur, să nu alerge la înşelăciuni, ca să fie crezut netăiat împrejur. Şi tot astfel şi un creştin care s'a născut păgân, să nu se taie împrejur după botez. Fiecare să rămână aşa cum a fost când Dumnezeu l-a chemat la credinţă.

22. *Este libertul Domnului* din adevărata robie a păcatului.

vrednic de crezare. [26] So-
cotesc dar că pentru ne-
voia ceasului de față,
bine este pentru om
să rămână așa cum este.
[27] Ești legat cu femeie? Să
nu cauți să fii deslegat.
Ești deslegat de femeie?
Nu căuta femeie. [28] Dacă
însă îți vei lua soție, n'ai
păcătuit. Și dacă fecioara
s'a măritat, nu a păcă-
tuit. Dar aceștia vor avea
suferință în trupul lor. Eu
însă vă cruț pe voi. [29] Eu
vă spun deci, fraților:
Timpul este scurt; rămâ-
ne ca și cei ce au soții, să
fie ca și cei ce nu le au;
[30] și cei ce plâng, ca și cei
ce nu plâng; și cei ce se
bucură, ca și cei ce nu se
bucură; și cei ce cumpără,
ca și cei ce nu au; [31] și cei
ce se folosesc de lumea
aceasta, ca și cum nu s'ar
folosi: pentrucă trece chi-
pul lumii acesteia. [32] Eu
vreau ca voi să fiți fără
de grijă. Cel ce este fără
soție, are grijă de cele ce
sunt ale Domnului, cum
să placă Domnului. [33] Iar
cel ce are soție, are
grijă de cele ce sunt ale
lumii, cum să placă soției,
și este împărțit. [34] Și fe-
meia nemăritată și fecioa-
ra se gândesc la cele ce
sunt ale Domnului, ca să
fie sfântă cu trupul și cu
duhul. Iar cea măritată se
gândește la cele ce sunt
ale lumii, cum să placă
bărbatului. [35] Aceasta însă o
spun spre folosul vostru și
nu pentru a vă arunca un
laț, ci spre ceea ce e cu-
viincios și ceea ce dă pu-
tință de a sluji Domnu-
lui fără stingherealǎ. [36] Iar
dacă cineva crede că ajun-
ge de rușine din pricina
fetei sale, pentru că ea își
trece floarea vârstei și e
de nevoie a face așa, să
facă ceea ce voiește: nu
greșește dacă ea se mări-
tă. [37] Dar cine a hotărît
cu tărie în inima sa, ne-
fiind silit de nevoie, ci a-
vând stăpânire peste a sa
voință, și a găsit cu cale
în inima sa să-și ție fe-

---

28. *Eu însă vă cruț pe voi,* adică: dacă vă laud fecioria, o fac pentru voi, pentru a vă feri de atâtea neplăceri și suferințe ce se întâlnesc în căsătorie.

29. Timpul vieții, în care se pot câștiga merite.

31. *Trece chipul lumii.* Toate lucrurile lumii sunt deșarte și trecătoare și de aceea nevrednice de inima omului.

35. *Nu pentru a vă arunca un laț*: Vorbindu-vă de bunurile fecioriei, n'am voit să fac o poruncă din ea și să vă îngrădesc libertatea.

cioară copila sa, bine
face. 38 Deci şi cel ce-şi
mărită fecioara sa bine
face, şi cel ce n'o mărită
şi mai bine face. 39 Femeia
este legată de lege câtă
vreme trăieşte bărbatul ei;
dacă însă moare bărbatul
ei, este slobodă: să se mărite
cu cine vrea, numai
(s'o facă) întru Domnul.
40 Dar va fi mai fericită
dacă va rămânea aşa, după
sfatul meu; cred că şi
eu am Duhul lui Dumnezeu.

CAPUL 8.

Carnea jertfită idolilor

1 Cât priveşte apoi carnea
jertfită idolilor, noi
ştim că avem cunoştinţă
cu toţii. Ştiinţa îngâmfează
pe om, iar iubirea clădeşte.
2 Dacă însă i se pare
cuiva că ştie ceva, nu cunoaşte
încă cum trebuie
să ştie. 3 Iar dacă cineva
iubeşte pe Dumnezeu, acela
este cunoscut de el.
4 Despre mâncarea cărnurilor
cari se jertfesc idolilor,
noi ştim că idolul
nu e nimic în lume, şi că
nu este alt Dumnezeu decât
unul singur. 5 Căci, deşi
sunt de aceia cari se
zic dumnezei, fie în cer,
fie pe pământ, (precum
sunt mulţi dumnezei
şi domni mulţi), 6 totuşi
noi avem un singur Dumnezeu,
pe Tatăl, dela care
sunt toate şi noi pentru el:
şi un singur Domn, pe

---

40. *Cred că şi eu am duhul,* adică: vorbesc şi dau sfatul acesta din însuflare dumnezeiască.

Capul 8. Corintienii au întrebat pe sfântul Pavel cum să se poarte cu cărnurile jertfite idolilor. Biserica din Corint era alcătuită în cea mai mare parte din păgâni botezaţi. La Greci păgâni aproape toate ospeţele se uneau cu jertfele aduse idolilor. Când se aduceau jertfe de animale, o parte din animale se ardea pe altar, altă parte se dăruia preoţilor şi celor ce jertfeau. Aceştia îşi mâncau partea ori în încăperile unite cu templul, ori acasă la dânşii. Cât rămânea din carne, se vindea în piaţă. Grecii păgâni chemau deseori la ospeţe pe prietenii şi cunoscuţii lor creştini. Unii creştini n'aveau nicio greutate să meargă la asemenea ospeţe şi să m'nânce orişice, chiar şi carne jertfită idolilor, ori chiar o cumpărau de pe piaţă, căci ei nu credeau în idoli. Dar alţi creştini mai strânşi la cuget îi mustrau pentru această purtare şi credeau că nu este învoit a mânca din carnea jertfită idolilor. Apostolul răspunde că aceste cărnuri jertfite idolilor din sine nu sunt pângărite şi deci se pot mânca; totuşi, în unele împrejurări, să se ferească de aceste cărnuri spre a nu da sminteală.

Isus Cristos, prin care
sunt toate şi noi prin El.
7 Dar nu toţi au această
cunoştinţă; căci unii, cu
gândul la idol pururea în
suflet, mănâncă din aceas-
tă carne ca jertfită idoli-
lor, şi cugetul lor, fiind
slab, se pângăreşte. 8 Mân-
carea nu ne face bine pri-
miţi înaintea lui Dumne-
zeu; căci, nici dacă mân-
căm n'avem ceva mai
mult, nici dacă nu mân-
căm n'avem ceva mai pu-
ţin.
9 Băgaţi de seamă to-
tuşi ca această libertate
a voastră să nu se facă
piatră de poticnire pentru
cei slabi de înger. 10 In-
tr'adevăr, dacă cineva te
vede pe tine, care ai cu-
noştinţă, stând la masă în
încăperile idolilor, oare
cugetul lui, fiind slab: nu-l
va împinge pe el să mă-
nânce din cărnurile jert-
fite idolilor? 11 Şi astfel
prin cunoştinţa ta va pieri
fratele tău cel slab, pentru
care a murit Cristos.
12 Astfel deci, păcătuind
împotriva fraţilor şi lo-
vind în cugetul lor cel
slab, voi păcătuiţi împo-
triva lui Cristos. 13 Drept
aceea, dacă o mâncare
sminteşte pe fratele meu,
nu voiu mânca carne în
veci, ca să nu dau smin-
teală fratelui meu.

CAPUL 9

Trebuie să ne ferim de sminteală

1 Nu sunt eu oare liber?
Nu sunt eu oare Apostol?
N'am văzut eu oare pe
Isus, Domnul nostru?
Nu sunteţi voi oare
lucrarea mea întru Dom-
nul? 2 Şi dacă pentru alţii
nu sunt Apostol, pentru
voi de sigur că sunt: căci

---

10. *In încăperile idolilor,* adică în încăperile unite cu templu.

Capul 9. Apostolul arată că, deşi are dreptul să fie întreţinut de creştinii cărora le vesteşte Evanghelia, totuşi de bună voie nu se foloseşte de acest drept, pentru a nu fi în sarcina credincioşilor; arată apoi că s'a supus la toate lipsurile şi îndeamnă şi pe Corintieni ca să facă jertfe.

1. Unii învinuiau pe sfântul Pavel că nu este Apostol adevărat, pentrucă n'a văzut pe Isus înviat şi n'a primit dela el însărcinarea de a vesti Evanghelia. Totuşi sfântul Pavel a văzut pe Isus înviat pe drumul spre Damasc şi a fost trimis de Isus să vestească Evanghelia. Deci el stărue înaintea Corintienilor că este Apostol adevărat.

voi sunteţi pecetea apo-
stoliei mele întru Domnul.
[3] Apărarea mea la cei ce
mă clevetesc aceasta este:
[4] N'avem noi oare dreptul
ca să mâncăm şi să bem?
[5] N'avem noi oare dreptul
să purtăm cu noi o femeie
soră, ca şi ceilalţi Apostoli,
ca şi fraţii Domnului,
ca şi Chefa? [6] Oare numai
eu singur şi Barnaba nu
avem dreptul să nu lu-
crăm?
[7] Cine slujeşte vreo-
dată în oaste pe cheltuia-
la sa? Cine sădeşte vie şi
nu mănâncă din rodul ei?
Cine paşte turma şi nu
mănâncă din laptele tur-
mei? [8] Oare spun eu ace-
stea după mintea ome-
nească? Oare acestea nu le
spune şi legea? [9] Căci scris
este în legea lui Moise: Să
nu legi gura boului care
treieră. Oare de boi are
grijă Dumnezeu? [10] Oare
n'o spune aceasta într'a-
dins pentru noi? Ba chiar
pentru noi au fost scrise:
Căci şi cel ce ară, trebuie
cu nădejde să are, şi cel
ce treieră, tot cu nădejdea
de a avea parte de roade.
[11] Dacă am semănat la
voi cele duhovniceşti, mare
lucru este dacă secerăm
din ale voastre cele pă-
mânteşti? [12] Dacă alţii se
bucură de acest drept a-
supra voastră, pentru ce
nu mai de grabă noi? Dar
noi nu ne-am folosit de
dreptul acesta, ci toate le
îndurăm, pentru a nu pu-
ne piedecă Evangheliei lui
Cristos. [13] Nu ştiţi voi oare
că cei ce slujesc în tem-
plu, mănâncă din cele ale
templului; şi cei ce slujesc
altarului, din altar se îm-
părtăşesc? [14] Tot astfel a
rânduit şi Domnul acelora
cari vestesc Evanghelia,
ca din Evanghelie să
trăiască.

Pilda sfântului Pavel

[15] Eu însă nu m'am fo-
losit de niciunul din ace-
ste drepturi. Şi n'am scris
acestea ca să mi se facă
şi mie tot aşa, căci aş vrea

5. Este vorba de acele femei evlavioase care, după obiceiul de pe atunci, urmau pe Apostoli ca să fie de ajutor în cele ale întreţinerii lor şi totodată să-i ajute în predicarea Evangheliei printre femei.

7-11. Sfântul Pavel arată că cine slujeşte poporului cu cele sfinte, trebuie să fie întreţinut de popor; şi aceasta o dovedeşte cu mai multe pilde.

9. Vezi Deuteronomiul 25, 4.

mai bine să mor decât ca
cineva să-mi răpească
lauda mea. 16 Că doar, da-
că vestesc Evanghelia,
n'am niciun temeiu de lau-
dă, de vreme ce sunt dator
s'o fac; căci vai mie de nu
voiu vesti Evanghelia.
17 Sigur că, de fac aceasta
de bună voie, am drept la
o răsplată; iar de o fac
nu din voia mea, eu în-
deplinesc o sarcină încre-
dinţată mie. 18 Care este
aşa dar plata mea? Este
că vestind, să predic oame-
nilor Evanghelia fără pla-
tă, şi să nu mă folosesc
de dreptul ce mi-l dă E-
vanghelia. 19 Căci, deşi sunt
slobod faţă de toţi, totuşi
m'am făcut robul tuturo-
ra, ca să câştig cât mai
mulţi. 20 Şi m'am făcut Iu-
deu cu Iudeii, ca să câştig
pe Iudei; cu cei ce sunt
sub lege, ca şi cum aş fi
sub lege, (deşi eu nu sunt
sub lege), ca să câştig pe
cei ce erau sub lege; 21 cu
cei ce erau fără lege, ca şi
cum aş fi şi eu fără lege
(deşi eu nu sunt fără de
legea lui Dumnezeu, ci
sunt în legea lui Cristos),
ca să câştig pe cei ce erau
fără lege. 22 M'am făcut
slab cu cei slabi, ca să câ-
ştig pe cei slabi. M'am fă-
cut totul pentru toţi, ca
pe toţi să-i mântuiesc. 23 Şi
toate le fac pentru Evan-
ghelie, ca să am şi eu par-
te de ea. 24 Nu ştiţi că cei
ce aleargă în stadiu, alear-
gă, ce e drept, cu toţii, dar
premiul îl ia numai unul?
Alergaţi în aşa fel ca voi
să-l luaţi. 25 Mai departe:
toţi cei ce luptă în arene,
de toate se înfrânează: şi
ei o fac ca să dobândească
o cunună pieritoare, iar
noi pentru una nepieri-
toare. 26 Eu, deci, aşa
alerg, nu ca la întâmpla-
re; aşa mă lupt, nu ca lo-
vind în aer: 27 ci strunesc
trupul meu şi-l fac rob, ca
nu cumva, vestind Evan-
ghelia altora, eu însumi să
ajung de lepădat.

---

24. Apostolul încheie zicând că, după pilda sa, şi Corintienii trebuie să facă jertfe pentru ca să-şi asigure mântuirea. Spre scopul acesta, le pune înaintea ochilor pilda luptătorilor din jocurile Grecilor. Chiar la Corint se ţineau din doi în doi ani jocurile numite *istmice,* care cereau mari străduiri şi osteneli din partea jucătorilor. Corintienii creştini cunoşteau şi înţelegeau bine aceste jocuri, şi deci, pilda adusă de sfântul Pavel era foarte potrivită.

CAPUL 10

Necredinţa Iudeilor din pustie pedepsită

[1] Nu vreau, fraţilor, ca
voi să treceţi cu vederea
că părinţii noştri cu toţii
au fost sub nor şi cu toţii
au trecut prin mare, [2] şi
că toţi au fost botezaţi întru
Moise în nor şi în mare;
[3] şi că toţi au mâncat
din aceeaşi mâncare spirituală;
[4] şi că toţi au băut
aceeaşi băutură spirituală,
(căci beau din piatra
cea spirituală, care
mergea cu ei, iar piatra
era Cristos). [5] Dar cei mai
mulţi din ei n'au plăcut
lui Dumnezeu, căci au pierit
în pustie. [6] Şi acestea
au fost pildă pentru noi,
ca să nu poftim la cele rele,
precum au poftit aceia.
[7] Nici să fiţi cinstitori ai
idolilor, ca unii dintre ei,
precum stă scris: A şezut
poporul să mănânce şi să
bea, şi s'au sculat să joace.
[8] Nici să curvim, precum
au curvit unii dintre ei, şi
au căzut într'o singură zi
douăzeci şi trei de mii.
[9] Nici să ispitim pe Cristos,
precum l'au ispitit unii
din ei, şi au pierit de şerpi.
[10] Nici să nu cârtiţi, cum
au cârtit unii din ei, şi au
fost stârpiţi de îngerul nimicitor.
[11] Toate acestea li
se întâmplară lor ca să
slujească de pildă (pentru
viitor), şi au fost scrise ca
învăţătură pentru noi, pe
cari ne-a ajuns sfârşitul

Capul 10. Apostolul, după ce a arătat Corintienilor cum îşi înfrânează trupul pentruca să nu fie lipsit de coroana dreptilor, acum îi îndeamnă să nu se fălească cu binefacerile dela Dumnezeu şi să nu se creadă siguri, ci să lupte şi să se înfrâneze, lepădându-se, de va fi nevoie, chiar de acele lucruri la care au drept.

1. *Moise,* mijlocitorul din Vechiul Testament, era chipul lui Isus Cristos.

3. *Mâncarea spirituală* era *Mana,* care era chipul sfintei Euharistii.

4. *Băutura spirituală* era apa pe care Moise o scoase cu o lovitură de toiag din stâncă. Era o tradiţiune care zicea că acea stâncă a urmat pe Evrei în pustie, dându-le apă de băut. *Stânca* era chipul Cuvântului Intrupat, din a cărui inimă a izvorît o vână de apă vie, adică harul.

7. Vezi Cartea Ieşirii 32, 6.

11. Inţelepciunea lui Dumnezeu a rânduit aşa ca păcatele şi pedepsele Israiliţilor să fie adevărate prorocii ale lucrurilor ce se vor întâmpla creştinilor. - *Pe care ne-a ajuns sfârşitul veacurilor.* adică timpurile mesianice, vremea lui Isus Cristos, care va ţinea până la judecata de apoi.

veacurilor. 12 Drept aceea,
celce crede că stă în pi-
cioare, să ia seama să nu
cadă. 13 Nu v'a ajuns nicio
ispită care să fie peste pu-
terea omenească; dar cre-
dincios este Dumnezeu, el
nu va îngădui ca să fiţi
ispitiţi peste puterile voa-
stre, ci odată cu ispita vă
va da şi drum de scăpare,
ca s'o puteţi răbda.

Reguli de urmat la mesele de rând

14 Deaceea, iubiţii mei,
fugiţi de slujba idolilor:
15 vorbesc ca unor înţelepţi,
şi deci, judecaţi voi înşivă
ce vă zic. 16 Paharul bine-
cuvântării, pe care-l bi-
necuvântăm, nu este el
oare împărtăşirea sânge-
lui lui Cristos? Pâinea pe
care o frângem, nu este
oare împărtăşirea trupu-
lui lui Cristos? 17 Căci pre-
cum este o singură pâine,
un trup suntem şi noi cei
mulţi, căci toţi ne împăr-
tăşim dintr'o singură pâi-
ne. 18 Priviţi la Israilul cel
trupesc: oare cei ce mă-
nâncă din jertfe, nu sunt
ei părtaşii altarului? 19 Deci
ce zic eu? Că lucrul jertfit
idolilor este ceva? sau că
idolul este ceva? 20 Dar cele
ce jertfesc păgânii, demo-
nilor le jertfesc şi nu lui
Dumnezeu. Eu însă nu
vreau ca să fiţi părtaşi cu
demonii. Nu puteţi bea şi
paharul Domnului şi pa-
harul demonilor. 21 Nu pu-
teţi lua parte şi la masa
Domnului şi la masa de-
monilor. 22 Să facem noi
oare Domnului în ciudă?
Suntem noi oare cumva
mai tari decât el?
23 Toate îmi sunt învoite,
dar nu toate îmi folosesc.
Toate îmi sunt iertate, dar
nu toate întăresc sufle-
tul. 24 Nimeni să nu caute
ale sale (foloase), ci cele
ce sunt ale aproapelui. 25
Mâncaţi tot ceea ce se
vinde în măcelărie, fără

---

23. *Toate îmi sunt învoite...* Apostolul vorbeşte despre acele lucruri pe care după cugetul său putea să le facă, căci, în sine, nu erau oprite de nicio lege - *Dar nu toate îmi folosesc*: Apostolul vorbeşte aici despre acele lucruri care, deşi în sine sunt învoite, totuşi, când vine vorba la faptă, trebuie chibzuit de nu cumva, din anumite împrejurări, pot aduce pagubă celui ce le face, ori aproapelui, pentru că în această împrejurare dragostea porunceşte să nu le facem.

25. Adică: Carnea ce o cumpăraţi dela măcelari o puteţi mânca în linişte, fără de a cerceta cu înfrigurare dacă nu cumva a fost jertfită idolilor.

să întrebaţi nimic, pen-
tru cugetul vostru. [26] Căci al
Domnului este pământul şi
tot ce cuprinde el. [27] Dacă
vreunul dintre necredin-
cioşi vă pofteşte la masă
şi voiţi să mergeţi, mân-
caţi din toate câte vi se
pun înainte, fără să în-
trebaţi nimic, pentru cu-
getul vostru. [28] Dacă însă
cineva vă va zice: Aceasta
a fost jertfită idolilor: să
nu mâncaţi, pentru cel ce
v'a spus şi pentru cuget.
[29] Zic cuget, dar nu al tău,
ci al celuilalt. Căci din ce
pricină libertatea mea să
fie judecată de un cuget
străin? [30] Dacă cu alţii
mănânc şi mulţumesc,
dece sunt hulit de un
lucru pentru care mul-
ţumesc? [31] Deci: fie că
mâncaţi, fie că beţi, fie
că faceţi altăceva, toa-
te să le faceţi spre mări-
rea lui Dumnezeu. [32] Nu
fiţi piatră de poticneală
nici Iudeilor, nici păgâni-
lor, nici Bisericii lui Dum-
nezeu, [33] după cum şi eu
întru toate mă străduiesc
să plac tuturor, necăutând
folosul meu, ci al celor
mulţi, ca să se mântuia-
scă.

CAPUL 11.

Purtarea femeilor în adunările sfinte

[1] Fiţi imitatorii mei, pre-
cum şi eu sunt al lui Cri-
stos. [2] Dar vă laud pe voi,
fraţilor, pentrucă în toa-
te lucrurile vă aduceţi a-
minte de mine şi ţineţi
rânduirile mele aşa cum
vi le-am încredinţat. [3] Vo-
iesc însă ca voi să ştiţi că
Cristos este capul bărba-
tului, şi capul femeii este
bărbatul, iar capul lui
Cristos e Dumnezeu. [4] Ori-
ce bărbat care se roagă
ori proroceşte cu capul
acoperit, necinsteşte capul
său. [5] Şi orice femeie care
se roagă sau proroceşte cu
capul desvelit, necinsteşte
capul său, căci tot atâta
este ca şi cum ar fi rasă.
[6] Căci dacă o femeie nu-şi
pune văl pe cap, să-şi taie
părul. Dacă însă e ruşine
pentru o femeie să se tun-
dă ori să se radă, atunci

Capul 11. Apostolul vorbeşte despre ţinuta femeilor în adunările sfinte şi despre chipul cum trebuie prăznuită cina Domnului.

5. Era obiceiul la femeile Grecilor că se arătau la lume cu văl pe cap. A ieşi la lume fără văl ar fi însemnat că e femeie de moravuri uşoare. La Evrei era rasă femeia căsătorită prinsă în adulter.

să-şi pună văl pe cap.
7 Bărbatul nu trebuie să-
şi acopere capul, căci este
doar chipul şi mărirea lui
Dumnezeu, pe când femeia
este mărirea bărbatului:
8 căci nu bărbatul este din
femeie, ci femeia din băr-
bat; 9 deoarece n'a fost
făcut bărbatul pentru fe-
meie, ci femeia pentru
bărbat. 10 De aceea trebuie
să aibă femeia pe cap un
semn al stăpânirii ei, din
pricina îngerilor. 11 Totuşi,
nici bărbatul nu este fără
femeie, nici femeia fără
de bărbat, întru Domnul.
12 Căci precum femeia este
din bărbat, tot aşa şi băr-
batul prin femeie: dar
toate sunt dela Dumne-
zeu.
13 Judecaţi voi înşivă:
E cuviincios oare ca o fe-
meie să se roage lui Dum-
nezeu cu capul gol? 14 Oa-
re nu vă învaţă chiar în-
săşi firea că e necinste
pentru bărbat dacă îşi la-
să părul lung? 15 Pentru o
femeie însă e o cinste da-
că îşi lasă părul lung; căci
părul doar i-a fost dat
ca broboadă. 16 Iar dacă
cineva caută pricină de
ceartă, (să ştie) că noi nu
avem un astfel de obiceiu
şi nici Bisericile lui Dum-
nezeu.

Nereguli la prăznuirea Cinei Domnului

17 Vă dau aceste învăţă-
turi, dar nu vă pot lăuda
pentru faptul că adunările
voastre nu sunt spre folo-
sul vostru spiritual, ci spre
daună. 18 Mai întâi, când
vă adunaţi în Biserică,
aud că sunt desbinări în-
tre voi, şi în parte o şi
cred. 19 Căci e nevoie să
fie şi erezuri, pentru ca
cei virtuoşi dintre voi să
iasă la lumină. 20 Deci,
când vă adunaţi împreu-

---

10. Vălul de pe capul femeii este semnul stăpânirii căreia îi este supusă, şi acest văl trebuie să-l aibă femeia pe cap din cinste către îngerii cari sunt de faţă nevăzuţi la adunările sfinte ale credincioşilor.

20.-22. Amintire despre agapele din vremurile cele dintâi, adică mesele obşteşti ce se făceau seara şi pe care le încheiau cu *fractio panis* (frângerea pâinii) sau prăznuirea euharistică. Apostolul arată unele nereguli dela aceste mese. Mesele voastre, zice Apostolul, nu seamănă cu Cina cea de Taină a Domnului, ci mai bine sunt nişte mese păgâneşti. Fiecare, în loc să pună la un loc mâncările aduse, le păstrează pentru sine şi pentru ai săi, şi mănâncă cina sa fără a aştepta pe alţii ca s'o înpartă cu ei; aşa că cei săraci, sosiţi fără merinde, rabdă

nă, nu mai înseamnă că
mâncați cina Domnului:
21 căci fiecare se grăbește
să-și ia mâncarea s'o
mănânce mai înainte, a-
șa că unul sufere foame,
pe când altul e beat.
22 N'aveți oare case ca să
mâncați și să beți? ori
poate că dispretuiți Bise-
rica lui Dumnezeu și dați
de rușine pe aceia ce n'au?
Ce să vă zic? Să vă laud?
Intr'aceasta nu vă laud.
23 Intr'adevăr, eu am
primit dela Domnul ceea ce
v'am învățat și pe voi, că
Domnul Isus, în noaptea
în care a fost vândut, a
luat pâine, 24 și mulțumind,
a frânt, și a zis: «Luați și
mâncați: acesta este tru-
pul meu, care se va frânge
pentru voi; aceasta să fa-
ceți întru amintirea mea».
25 Asemenea (a luat) și pa-
harul, după ce a cinat, zi-
când: «Acest pahar este le-
gea cea nouă întru sângele
meu; aceasta să faceți, ori
de câte ori veți bea, întru
amintirea mea». 26 Pentru-
că, ori de câte ori veți
mânca pâinea aceasta și
veți bea paharul acesta,
moartea Dumnului o vestiți
până la venirea lui. 27 Așa
dar, oricine va mânca pâi-
nea aceasta și va bea pa-
harul Domnului cu ne-
vrednicie, vinovat va fi
de trupul și de sângele
Domnului. 28 Să se cerce-
teze deci pe sine însuși
omul și astfel să mănân-
ce din acea pâine și să bea
din acel pahar; 29 căci, ci-
ne mănâncă și bea cu ne-
vrednicie, își mănâncă și
își bea osânda proprie,
(nesocotind trupul Dom-
nului).
30 De aceea printre voi
mulți sunt bolnavi și slabi
și mulți adorm pe veci.
31 Dacă ne-am judeca noi
pe noi înșine, de sigur că
n'am fi judecați. 32 Dar
când suntem judecați,
suntem pedepsiți de către
Domnul, pentru ca să nu
fim osândiți cu lumea
aceasta. 33 Drept aceea, fra-
ții mei, când vă adunați ca
să mâncați, așteptați-vă
unii pe alții. 34 Dacă cuiva
îi este foame, să mănânce
acasă: ca să nu vă adu-

---

de foame, iar cei bogați înnoată în belșug și chiar sunt ghif-
tuiți și beți.
23. *Am primit dela Domnul*: printr'o descoperire deosebită.
28. Să caute în suflet să vadă de este vrednic să primea-
scă sf. Comunicătură, pentru primirea căreia sufletul trebuie
să fie în harul sfințitor.

nați spre osândă. Celelalte apoi le voiu rândui când voiu veni.

CAPUL 12

Darurile sufletești și întrebuințarea lor.

[1] Cu privire apoi la darurile sufletești, nu vreau ca voi, fraților, să fiți în necunoștință. [2] Voi știți că, pe când erați păgâni, mergeați la idolii cei muți, ca și cum ați fi fost trași. [3] Pentru aceea vă fac cunoscut că niciunul care vorbește în Duhul lui Dumnezeu nu zice Anatema fie Isus! Și nimeni nu poate să zică: «Domn este Isus», fără numai întru Duhul Sfânt. [4] Totuși, darurile sunt felurite, Duhul însă este același; [5] și sunt deosebite slujiri, dar unul și același Domn. [6] Și lucrări sunt felurite, dar același Dumnezeu este, care lucrează toate în toți. [7] Fiecăruia însă i se dă arătarea Duhului spre folosul (tuturor). [8] Unuia i se dă prin Duhul (Sfânt) cuvântul înțelepciunii; iar altuia cuvântul cunoștinței după același Duh; [9] altuia credința întru același Duh; altuia darul vindecărilor într'unul și același Duh; [10] altuia puterea minunilor, altuia prorocia, altuia deosebirea duhurilor, altuia felurimea limbilor, altuia tălmăcirea vorbirilor. [11] Dar toate acestea le săvârșește unul și același Spirit, care împărtășește fiecăruia în deosebi după cum voiește. [12] Căci,

Capul 12. Apostolul vorbește de alte nereguli ce se furișaseră în Biserica din Corint cu privire la darurile Spiritului Sfânt, care ajunseseră prilej de deșertăciune și îngâmfare.

2. *Ca și cum ați fi fost trași*: de diavol.

4. *Darurile sunt felurite,* adică: felurite lucrări ale vieții sufletești.

8. *Cuvântul înțelepciunii* este învățătura temeinică a adevărurilor religiunii; pe când *cuvântul cunoștinței* este dat și fără învățare temeinică.

9. *Altuia credința.* Se înțelege o credință vie, neclintită și puternică. (Vezi Mat. 17, 19).

10. *Prorocia* însemnează nu numai darul de a prevesti viitorul, ci și darul de a vorbi la însuflarea Spiritului Sfânt și astfel a povățui, a îndemna și întări pe credincioși. - *Deosebirea duhurilor* este darul de a deosebi duhul cel bun de cel rău. - *Tălmăcirea cuvântărilor* este darul de a tălmăci vorbirile celor ce lăudau pe Dumnezeu în alte limbi. (Vezi Capul 14).

12. și urm. Din pilda trupului omenesc, Apostolul arată

precum trupul este unul și
are multe mădulare, și
toate mădularele trupului,
deși sunt multe, totuși
sunt un singur trup, tot
așa este și Cristos. [13] Pen-
trucă noi toți am fost bo-
tezați într'un singur Duh,
ca să fim un singur trup:
fie Iudei, fie păgâni, fie
robi, fie slobozi; și cu toții
am fost adăpați dintr'un
singur Duh. [14] Astfel
și trupul nu este un sin-
gur mădular, ci mai mul-
te. [15] Dacă piciorul ar zice:
«Pentrucă nu sunt mână,
nu fac parte din trup»,
oare pentru aceea nu face
parte din trup? [16] Și dacă
urechea ar zice: «Nu fac
parte din trup, pentrucă
nu sunt ochiu», oare pen-
tru aceea nu face parte
din trup? [17] Dacă tot tru-
pul ar fi ochiu, unde ar fi
auzul? Dacă totul ar fi
auz, unde ar fi mirosul?
[18] Dumnezeu însă a așezat
mădularele trupului, pe
fiecare din ele, după cum
a voit. [19] Iar dacă toate ar
fi un mădular, atunci un-
de ar fi trupul?
[20] Sunt deci multe mădu-
lare, dar un singur trup.
[21] Și ochiul nu poate spune
mânii: N'am trebuință de
tine; sau iarăși capul să
zică picioarelor: Nu-mi
sunteți de trebuință. [22] Ba
din contra: cu mult mai
mult sunt trebuincioase
acele mădulare ale trupu-
lui cari par mai slabe; [23] și
acele mădulare ale trupu-
lui pe cari le socotim mai
de necinste, pe acelea le
îmbrăcăm cu mai mare
cinste, și cele ce sunt ne-
cuviincioase ale noastre,
mai multă grijă au.
[24] Iar cele cuviincioase
ale noastre, n'au nevoie de
nimica. E Dumnezeu care a
întocmit trupul, dând mai
multă cinste acolo unde
lipsea, [25] ca să nu fie desbi-
nare în trup, ci mădulare-
le să aibă aceeași gijă une-
le de altele. [26] Și dacă un
mădular sufere, toate mă-
dularele suferă împreună;
și dacă un mădular se bu-
cură, toate mădularele se
bucură împreună. [27] Iară voi
sunteți trupul lui Cristos și
mădulare fiecare în parte.
[28] Pe unii i-a pus Dum-
nezeu în Biserică, mai întâi
pe Apostoli, al doilea pe
proroci, al treilea pe în-
vățători; apoi pe cei cu
puterile (minunilor); în

că cei ce au daruri mai mici, nu trebuie să fie invidioși pe cei ce au daruri mai mari; tot așa și cei ce au primit daruri mai mari, să nu disprețuiască pe cei ce au primit daruri mai mici.

urmă darurile vindecări-
lor, milosteniilor, cârmui-
rii, felurimii limbilor, tăl-
măcirii limbilor.
29 Oare
toti sunt Apostoli? Oare
toţi sunt proroci? Oare
toţi sunt învăţători?
30 Oa-
re toţi sunt puteri făcă-
toare de minuni? Oare toţi
au darul vindecărilor?
Oare toţi vorbesc limbi?
Oare toţi tălmăcesc?
31 Râvniţi la darurile cele
mai bune! Ba mai mult: Eu
vă voi arăta o cale mai
presus de orice altă cale.

CAPUL 13

Lauda dragostei creştineşti

1 De-aş vorbi limbile oa-
menilor şi ale îngerilor,
iar dragoste nu am, m'am
făcut ca o aramă sună-
toare ori un chimval zân-
gănitor.
2 Şi de-aş avea
darul prorociei şi de-aş
cunoaşte toate tainele şi
toată ştiinţa, şi de-aş avea
toată credinţa, aşa încât
să mut munţii din loc, de
n'am dragoste, nimic nu
sunt.
3 Şi de-aş împărţi
hrană săracilor toată ave-
rea mea, şi de-aş lăsa ca
trupul meu să fie ars, de
n'am dragoste, nu-mi fo-
loseşte la nimic.
4 Drago-
stea e îndelung răbdătoare,
este binevoitoare; drago-
stea nu pizmueşte, nu se
laudă, nu se trufeşte,
5 nu
râvneşte cu necuviinţă, nu
caută ale sale, nu se mâ-
nie, nu se gândeşte la
răul primit,
6 nu se bucu-
ră de nedreptate, ci se
bucură de adevăr.
7 Toate le suferă, toate le
crede, toate le nădăjduie-
şte, toate le îndură.
8 Dra-
gostea nu piere niciodată,
fie că prorociile vor sfârşi
şi limbile vor înceta şi
ştiinţa va dispărea.
9 Căci
noi cunoaştem numai în
parte şi în parte proro-
cim.
10 Când însă va veni
ceea ce este desăvârşit, se
va înlătura ce este nede-
săvârşit.
11 Când eram co-
pil, vorbeam ca un co-
pil, simţeam ca un co-
pil, cugetam ca un copil.
Când însă m'am făcut
bărbat, am lepădat cele

---

31. Adică: daruri mai folositoare pentru dânşii şi pentru Biserică. - *O cale mai presus...* şi mai de preţ decât toate darurile, şi aceasta este calea *dragostei*, despre care Apostolul vorbeşte aşa de frumos în Capul următor.

Capul 13. Apostolul arată că darurile la nimic nu folosesc dacă nu sunt unite cu dragostea, care are o mulţime de însuşiri minuate şi care nu va pieri niciodată, pe când celelalte daruri încetează.

copilăreşti. 12 Acum vedem
ca prin oglindă, în ghici-
tură: atunci însă faţă în
faţă. Acum cunosc în par-
te: atunci însă voiu cunoa-
ște aşa precum sunt cu-
noscut. 13 Iar acum rămân
credinţa, nădejdea şi dra-
gostea: aceste trei. Dar
cea mai mare între ele
este dragostea.

CAPUL 14.

Darul prorociei şi al limbilor

1 Urmăriţi dragostea, dar
râvniţi şi darurile huhov-
niceşti mai ales da-
rul prorociei. 2 Pentrucă
cine vorbeşte într'o lim-
bă, nu vorbeşte oameni-
lor, ci lui Dumnezeu; în-
cât nimeni nu-l înţelege:
el în Duh vorbeşte lucru-
ri tainice. 3 Dar cine pro-
roceşte, vorbeşte oameni-
lor spre întărire, povăţui-
re şi mângâiere. 4 Cel ce
grăieşte în limbi, se întă-
reşte pe sine însuşi: dar
cel ce proroceşte, întăre-
ște Biserica lui Dumne-
zeu. 5 Eu aş vrea ca voi
toţi să vorbiţi în limbi,
dar mai vârtos ca să pro-
rociţi. Căci mai mare este
cine proroceşte decât cine
grăieşte în limbi, afară
numai dacă nu le tălmă-
ceşte, pentru ca Biserica
să primească din aceasta
întărire.
6 Acum însă, fraţilor, dacă
voiu veni la voi grăind în
limbi, la ce vă voiu folosi,
dacă nu vă voiu vorbi sau
cu vreo descoperire, sau
cu vreo cunoştinţă, sau
cu vreo prorocie, sau cu
vreo învăţătură? 7 Aseme-
nea, şi instrumentele de
muzică neînsufleţite, fie
flaut, fie harfă, dacă nu
dau sunete deslușite, cum
se va cunoaşte ce ai cân-

---

12. *Ca prin oglindă, în ghicitură*, adică: Noi nu cunoaştem pe Dumnezeu în chip nemijlocit, în sine însuşi, ci numai din făpturile sale, care sunt ca o oglindă în care se răsfrâng unele raze ale nesfârşitei lui desăvârşiri.

13. Credinţa e pentru lucrurile ce nu le vedem: deci când îl vom vedea pe Dumnezeu faţă la faţă, nu mai avem nevoie să credem. Nădejdea e pentru binele ce-l aşteptăm; în cer vom avea binele cel mai mare, pe Dumnezeu: deci nădejdea numai are rost. De iubit însă îl vom iubi pe Dumnezeu şi în cer.

Capul 14. Apostolul arată că darul prorocirii este mai mare decât darul limbilor, care nu foloseşte credincioşilor dacă nu e unit cu darul tălmăcirilor.

2. Era darul de a vorbi alte limbi, sub însuflarea sfântului Spirit într'un chip tainic şi mistic.

tat din flaut ori din har-
fă? 8 Tot astfel, dacă
trâmbiţa va da un sunet
nedesluşit, cine se va pre-
găti de bătălie? 9 Aşa şi
voi: dacă prin limbă nu
veţi da o vorbă uşor de în-
ţeles, cum se va cunoaşte
ce grăiţi? Căci veţi vorbi în
vânt. 10 Sunt, de pildă, aşa
de multe feluri de limbi
în lumea aceasta, şi nici
una nu este fără înţelesul
ei.
11 Dacă, aşa dar, eu nu
voiu cunoaşte rostul gra-
iului, voiu fi ca un barbar
pentru acela care vor-
beşte, şi acela care vorbe-
şte va fi ca un barbar
pentru mine. 12 Astfel şi
voi, doarece sunteţi râvni-
tori după darurile duhov-
niceşti, căutaţi să prisosiţi
în ele spre zidirea sufle-
tească a Bisericii. 13 Drept
aceea, cel ce grăieşte în-
tr'o limbă, să se roage ca
să capete şi darul să tăl-
măcească. 14 Căci, dacă eu
mă rog într'o altă limbă,
duhul meu se roagă, min-
tea mea însă rămâne fără
rod. 15 Ce voiu face aşa
dar? Mă voiu ruga cu du-
hul, dar mă voiu ruga şi
cu mintea; voiu cânta cu
duhul, dar voiu cânta şi
cu mintea. 16 Altfel, dacă
tu binecuvintezi cu duhul,
omul simplu care e de fa-
ţă şi ascultă, cum va ră-
spunde Amin la mulţumi-
rea ta, de vreme ce nu
înţelege ceea ce spui?
17 Negreşit, tu faci bine
mulţumirea ta; dar celă-
lalt nu se întăreşte la su-
flet prin ea.
18 Eu mulţumesc lui
Dumnezeu că grăiesc în
limbi mai mult decât voi
toţi. 19 Dar în Biserică, vreau
mai bine să rostesc cinci
cuvinte după înţelesul
meu, ca să învăţ şi pe al-
ţii, decât zece mii de cu-
vinte în limbă (neînţelea-
să). 20 Fraţilor, nu fiţi co-
pii la minte, ci fiţi copii
când e vorba de răutate:
iar la minte fiţi desăvâr-
şiţi. 21 In lege este scris:
Voiu vorbi poporului ace-
stuia prin alte limbi şi cu
alte buze, şi nici aşa nu mă
vor asculta, zice Domnul.
22 Aşa dar, limbile sunt

21. Vezi Isaia 28, 11 şi urm. In locul acesta est vorba că Israil nu ascultă de prorocii săi şi de aceea Domnul zice că-i va vorbi prin gura unui popor străin, adică al Asirienilor şi *în alte limbi*. Pentru unul care este surd la îndemnurile mântuitoare, aceste *alte limbi,* adică ale pedepselor, vor putea fi de folos.

spre semn, nu credincio-
şilor, ci necredincioşilor;
prorocia, însă, nu necre-
dincioşilor, ci credincio-
şilor. [23] Dacă, deci, s'ar
aduna împreună toată Bi-
serica, şi dacă toţi ar vor-
bi în limbi, şi dacă ar in-
tra înăuntru oameni de
rând ori necredincioşi,
n'ar spune ei oare că sun-
teţi nebuni? [24] Dar, dacă
toţi ar proroci, şi ar intra
înăuntru vreun necredin-
cios ori neştiutor, el este
mustrat de toţi şi e jude-
cat de toţi, [25] şi în chipul
acesta se dau pe faţă tai-
nele din inima lui; şi ast-
fel, căzând cu faţa la pă-
mânt, se va închina lui
Dumnezeu, mărturisind că
Dumnezeu este într'ade-
văr întru voi.

Reguli pentru întrebuinţarea darurilor

[26] Ce este de făcut, aşa
dar, fraţilor? Când vă
adunaţi împreună, şi fie-
care din voi are de zis unul
o cântare, altul o învăţă-
tură, unul o descoperire,
unul de grăit în limbă,
altul o tălmăcire, toate
acestea să se facă spre
înălţarea sufletului. [27] Şi
dacă sunt de aceia cari
grăiesc în limbi, să vor-
bească doi, sau cel mult
trei, pe rând, şi unul să
tălmăcească. [28] Iar dacă
nu este cine să tălmăcea-
scă, atunci să tacă în Bi-
serică şi numai sie să-şi
grăiască şi lui Dumnezeu.
[29] Dintre proroci să vor-
bească doi sau trei şi cei-
lalţi să judece. [30] Iar da-
că unuia care şade, i s'a
făcut vreo descoperire,
cel dintâi să tacă. [31] Căci
puteţi să prorociţi cu toţii
unul câte unul, ca toţi să
înveţe şi toţi să primea-
scă îmbărbătare. [32] Duhu-
rile prorocilor sunt supuse
prorocilor; [33] pentrucă
Dumnezeu nu este Dum-
nezeul neorânduelii, ci al
păcii.

[34] Cum se face în toate
Bisericile sfinţilor, fe-
meile să tacă în adu-
nări, pentrucă lor nu
le este îngăduit să vor-
bească, ci trebue să fie su-
puse, după cum spune şi

---

34. In cartea Facerii III, 16, Dumnezeu a orânduit ca femeia să fie supusă bărbatului. Insă a vorbi şi a învăţa în Biserică presupune oarecari însuşiri şi drepturi de *mai mare* şi de stăpânire ce nu se cuvin femeilor, care din firea lor trebuie să fie supuse. Se vede că femeile Corintienilor îşi luaseră şi această îndrăzneală; iar sfântul Pavel le chiamă la datorie.

legea. [35] Dacă însă voiesc
să învețe ceva, să întrebe
acasă pe bărbații lor; căci
șade rău unei femei să
vorbească în adunare.
[36] Oare cuvântul lui Dumnezeu
a ieșit dela voi, sau
numai la voi a ajuns?
[37] Dacă cineva se socotește
pe sine proroc sau om duhovnicesc,
să cunoască ce
vă scriu, că sunt poruncile
Domnului. [38] Iar cine nu le
știe, nu va fi știut. [39] Drept
aceea, fraților, râvniți cu
dor ca să prorociți și nu
opriți de a vorbi în limbi.
[40] Dar toate să se facă cu
cuviință și după rânduială.

CAPUL 15.

Invierea morților

[1] Vă aduc aminte, fraților,
de Evanghelia pe care
v'am vestit-o, pe care
ați primit-o, în care stăruiți,
[2] și prin care vă și
mântuiți, dacă o păstrați
în felul în care eu v'am
vestit-o, afară numai dacă
n'ați crezut în deșert.
[3] Căci v'am învățat în
locul întâiu ceea ce am
primit și eu: că Cristos,
potrivit Scripturilor, a
murit pentru păcatele
noastre; [4] și că, potrivit
Scripturilor, a fost
îngropat și a înviat a treia
zi; [5] și că s'a arătat lui
Chefa și apoi celor doisprezece;
[6] și mai pe urmă
s'a arătat deodată la
mai bine de cinci sute de
frați, dintre cari cei mai
mulți trăiesc până în ziua
de astăzi, iar unii sunt
morți. [7] După aceea s'a
arătat lui Iacob și mai
apoi tuturor Apostolilor.
[8] Iar la urma tuturor mi
s'a arătat și mie ca unui
născut fără vreme. [9] Căci,
într'adevăr, eu sunt cel
mai mic dintre Apostoli,
care nu sunt vrednic să mă
numesc apostol, pentru că
am prigonit Biserica lui
Dumnezeu. [10] Insă prin harul
lui Dumnezeu sunt
ceea ce sunt și harul lui
față de mine n'a fost ză-

---

38. Adică: nu va fi recunoscut de Isus Cristos ca ucenicul său și cu mult mai puțin ca având darul porocirii.

Capul 15. Apostolul vorbește despre învierea morților. Aceasta era dogma pe care o tăgăduia secta saduceilor, de care își bateau joc păgânii, pe care unii creștini o tălmăceau după a lor închipuire, iar unii Corintieni, îmbâcsiți de idei filosofice greșite, o socoteau cu neputință, ba chiar o prostie.

2. *Afară numai dacă n'ați crezut în deșert,* adică: dacă credința voastră n'are o temelie trainică.

darnic, ci am muncit mai
mult decât ei toţi: totuşi
nu eu, ci harul lui Dum-
nezeu care este cu mine.
11 Deci, fie eu, fie ei, noi
aşa propovăduim şi voi
aşa aţi crezut. 12 Iar dacă
se vesteşte că Cristos a
înviat din morţi, cum de
mai zic unii printre voi
că nu este învierea mor-
ţilor? 13 Căci dacă nu
este o înviere a mor-
ţilor, nici Cristos n'a în-
viat. 14 Iar dacă Cristos
n'a înviat, atunci deşartă
este predica noastră şi de-
şartă este şi credinţa voa-
stră. 15 Ba ne aflăm şi noi
martori mincinoşi ai lui
Dumnezeu: deoarece am
mărturisit împotriva lui
Dumnezeu că el a înviat
pe Cristos, pe care nu l-a
înviat, dacă-i adevărat că
morţii nu înviază.
16 Căci, dacă morţii
nu înviază, atunci nici
Cristos n'a înviat. 17 Iar
dacă Cristos n'a înviat, a-
tunci zadarnică este şi
credinţa voastră, şi voi
mai sunteţi încă în pă-
catele voastre. 18 Atunci
şi aceia cari au adormit
întru Cristos au pierit.
19 Dacă noi nădăjduim în
Cristos numai pentru via-
ţa aceasta, suntem mai de
plâns decât toţi oamenii.
20 Dar acum Cristos a în-
viat din morţi, fiind pâr-
ga învierii celor adormiţi:
21 că de vreme ce printr'un
om a venit moartea, tot
print'un om şi învierea
morţilor. 22 Şi precum în
Adam mor cu toţii, tot
aşa în Cristos cu toţii vor
învia; 23 fiecare însă în
rândul cetei sale: mai în-
tâi, ca pârgă, Cristos;
apoi, la venirea lui, cei ce
sunt ai lui Cristos.
24 După aceea vine sfâr-
şitul, când el va încre-
dinţa împărăţia lui Dum-
nezeu Tatăl, după ce va fi
nimicit orice domnie, orice
stăpânire şi orice putere.
25 Căci el trebuie să dom-
nească până ce va pune
pe toţi vrăjmaşii sub pi-
cioarele sale. 26 Iar duşma-
nul cel din urmă care va
fi nimicit, e moartea: căci
Dumnezeu toate le-a
pus sub picioarele lui.
27 Dar când zice: toate îi
sunt supuse lui, fără în-
doială că afară de acela,
care i-a supus lui toate.
28 Iar când toate îi vor fi
supuse lui, atunci şi Fiul

---

12. Unii Corintieni tăgăduiau învierea morţilor.
25. Vezi Psalmul 109, 1. — 26. Vezi Psalmul 8, 7.
28. *Fiul însuşi va fi supus...* Isus, capul Bisericii luptă-

însuşi va fi supus Celui ce
i-a supus lui toate, pentru
ca Dumnezeu să fie totul
în toţi. 29 Altfel, ce vor fa-
ce cei ce se botează pen-
tru morţi? Dacă morţii nu
înviază nicidecum, atunci
de ce se mai botează pen-
tru ei? 30 Şi noi la ce ne
mai primejduim în tot
ceasul? 31 Eu în fiecare zi
sunt în primejdie de
moarte; v'o spun, fraţilor,
pe slava pe care o am pen-
tru voi întru Cristos Isus,
Domnul nostru. 32 Dacă
(ca om) am luptat la Efes
cu fiarele, la ce-mi folo-
seşte dacă morţii nu în-
viază?. «Să mâncăm şi să
bem, căci mâine vom mu-
ri»... 33 Să nu vă lăsaţi în-
şelaţi: vorbele rele strică
obiceiurile cele bune.
34 Treziţi-vă, cum se cade
şi nu păcătuiţi: căci sunt
unii între voi care n'au
cunoştinţa lui Dumnezeu;
o spun spre ruşinea voa-
stră.

Chipurile învierii şi însuşirile trupurilor slăvite

35 Dar va zice cineva:
«Cum învie morţii şi cu
ce trup se vor întoarce?»
36 Nebun ce eşti! Ce semeni
tu, nu prinde viaţă
dacă mai întâi nu moare.
37 Şi când semeni, nu se-
meni trupul care va veni,
ci un grăunte gol, ca de
pildă cel de grâu ori de
altceva din celelalte. 38 Iar
Dumnezeu îi dă trup după
cum îi place, şi anume:
fiecărei seminţe un trup
al ei. 39 Nu toate trupurile
sunt aceleaşi: ci altul este
trupul oamenilor, altul al
dobitoacelor, altul al pă-
sărilor, altul al peştilor.
40 Şi (mai sunt) trupuri
cereşti şi trupuri pămân-
teşti; dar alta e strălucirea
celor cereşti şi alta a celor

---

toare trebuie să lupte împotriva duşmanilor săi; iar când aceştia vor fi biruiţi şi doborîţi şi când va veni învierea de apoi, atunci Isus, *ca om*, încredinţând Tatălui împărăţia, îi va fi supus; iar apoi va domni cu Tatăl şi cu Spiritul Sfânt în vecii vecilor.

29. *Cei ce se botează pentru morţi.* Locul acesta din sfântul Pavel este pentru noi cam greu de înţeles. După tălmăcitorii cumpăniţi şi pricepuţi, înţelesul ar fi acesta: Pe timpul sfântului Pavel se iscase obiceiul că murind un catecumen înainte de a primi botezul (numai cu credinţa în Cristos), un prieten ori o rudă de a mortului se supunea *la ceremoniile botezului*, arătând astfel cu o faptă simbolică la toată lumea că răposatul a murit în împărtăşirea cu sfânta Maică Biserică. (M. Sales).

32. Vezi Isaia 22, 13.

pământeşti; 41 alta este
strălucirea soarelui, alta
strălucirea lunii şi alta
strălucirea stelelor. Căci
stea de stea se deosebeşte
în strălucire. 42 Tot aşa e
şi cu învierea morţilor. Se
seamănă (trupul) în stri-
căciune şi se va scula în
nestricăciune. 43 Se seamă-
nă în necinste şi se va
scula în mărire; se seamă-
nă în slăbiciune şi se va
scula în putere. 44 Se sea-
mănă trup firesc şi se va
scula trup duhovnicesc.
Că dacă este un trup fi-
resc, este şi un trup du-
hovnicesc, 45 după cum es-
te scris: Cel dintâi om,
Adam, a fost făcut un su-
flet viu; iar Adam cel de
pe urmă, un duh dătător
de viaţă. 46 Dar nu cel du-
hovnicesc este cel dintâi,
ci cel trupesc şi apoi cel
duhovnicesc. 47 Omul cel
dintâi, (luat) din pământ,
e pământesc; omul cel de
al doilea, vine din cer,
e ceresc. 48 Cum este cel
pământesc, aşa sunt şi cei
pământeşti; şi cum este
cel ceresc, aşa sunt şi cei
cereşti. 49 Aşa dar, după
cum am purtat chipul ce-
lui pământesc, aşa să pur-
tăm şi chipul celui ceresc.
50 Vă zic însă, fraţilor,
aceasta: că carnea şi sân-
gele nu pot să moştenea-
scă împărăţia lui Dumne-
zeu; şi nici stricăciunea
nu va moşteni nestrică-
ciunea. 51 Iată că vă spun
o taină: Nu toţi vom
adormi, dar toţi vom
fi schimbaţi, 52 într'o
clipă, într'o clipeală de
ochi, la trâmbiţa cea
de apoi: căci trâmbi-
ţa va suna şi morţii vor
învia în nestricăciune, şi
noi vom fi schimbaţi.
53 Fiindcă trebuie ca acest
(trup) stricăcios, să îmbra-
ce nestricăciunea, şi acest
(trup) muritor să îmbrace
nemurirea. 54 Când apoi
acest (trup) muritor va
îmbrăca nemurirea, a-
tunci se va împlini cuvân-

---

45. *Adam cel de pe urmă* este Isus Cristos.

51. Vulgata: *nu toţi vom fi schimbaţi*: Toţi oamenii vor învia dar nu în toţi oamenii va avea loc acea schimbare fericită care va avea loc în cei aleşi. Textul grec are: «Nu toţi vom adormi, însă toţi vom fi schimbaţi», adică la judecata din urmă vor fi de aceia care au trăit până atunci şi n'au murit; trupurile acestora vor fi schimbate. (Textul grec. e de preferat).

54. Vezi Osea 13, 14. — In unele codice stihul 54 începe astfel: «Când apoi acest trup stricăcios va îmbrăca nestricăciunea» ş. c 1...

tul care este scris: Moar-
tea a fost înghițită de bi-
ruință. [55] Unde este, moar-
te, biruința ta? Unde este,
moarte, imboldul tău?
[56] Iar imboldul morții este
păcatul, și puterea păca-
tului este legea. [57] Dar,
mulțumită lui Dumnezeu,
care ne-a dat nouă biru-
ința prin Domnul nostru
Isus Cristos. [58] Drept aceea,
fraților mei iubiți, fiți sta-
tornici și neclintiți, spo-
rind pururea în lucrul
Domnului, de vreme ce
știți că munca voastră nu
este deșartă întru Dom-
nul.

CAPUL 16

Felurite îndemnuri și urări de sănătate

[1] Cât despre strângerea
de ajutoare ce se face
pentru sfinți, după cum
am orânduit Bisericilor
Galatiei, așa să faceți și
voi. [2] In fiecare zi întâi a
săptămânii, fiecare din
voi să pună de o parte și
să strângă ceea ce va cre-
de, ca să nu se facă strân-
gerea de ajutoare abia
când voiu veni. [3] Iar când
voiu veni, pe cari îi veți
socoti, pe aceia îi voiu tri-
mite cu scrisori, ca să du-
că darul vostru la Ierusa-
lim. [4] Și dacă va fi cu cale
ca să merg și eu, vor mer-
ge împreună cu mine.
[5] Voiu veni însă la voi
când voiu trece prin Ma-
cedonia, căci voi trece nu-
mai prin Macedonia. [6] La
voi poate mă voiu opri mai
mult, sau voiu și ierna:
pentru ca voi să mă pe-
treceți oriunde mă voiu
duce. [7] Căci eu nu vreau
să vă văd acum numai
așa, în treacăt, ci trag nă-
dejde să zăbovesc câtăva
vreme printre voi, dacă va
îngădui-o Domnul. [8] Voiu
rămânea însă în Efes pâ-
nă la Rusalii (Pentecoste),
[9] căci mi s'a deschis o
ușă mare și largă, și
sunt mulți potrivnici.

Capul 16. Apostolul dă unele îndrumări de mai mică însemnătate și apoi adaogă inimoase închinăciuni de sănătate.

2. *In fiecare zi întâi a săptămânii, adică*: în fiecare Duminecă care chiar de atunci fu sărbătorită în locul sâmbetei.

3. Apostolul voiește să îndepărteze dela sine orice bănuială cu prilejul mânuirii banilor.

9. *Mi s'a deschis* o *ușă mare*... Apostolul arată cu aceste vorbe, că la Efes i se dă un prilej prielnic pentru a predica cu folos Evanghelia; dar că are și mulți dușmani.

[10] Dacă va veni Timotei,
căutaţi ca să fie la voi fă-
ră teamă, căci lucrul
Domnului lucrează, ca şi
mine. [11] Nimeni, deci, să
nu-l dispreţuiască, ci cu
pace să-l petreceţi, ca să
vină la mine, căci îl aştept
împreună cu fraţii. [12] Cât
despre fratele Apolo, vă
fac cunoscut, că l-am ru-
gat foarte mult ca să vină
la voi împreună cu fraţii,
dar nici de cum n'a voit
să vină acum: va veni în-
să când va avea prilej.
[13] Veghiaţi, fiţi statornici
în credinţă, lucraţi cu
bărbăţie şi întăriţi-vă.
[14] Toate ale voastre să fie
făcute din dragoste. [15] Vă
mai rog apoi, fraţilor, ştiţi
că Stefana şi ai lui
sunt pârga Ahaei, şi că
s'au rânduit pe sine întru
slujirea sfinţilor: [16] fiţi şi
voi supuşi unora ca ace-
ştia şi oricui care lucrează
şi se osteneşte cu dânşii.
[17] Mă bucur de venirea
lui Stefana, Fortunat şi
Ahaic: căci aceştia au
înlocuit lipsa voastră, [18] în-
tru cât au întremat duhul
meu şi al vostru. Căutaţi
deci să preţuiţi pe unii
ca aceştia. [19] Vă spun să-
nătate Bisericile Asiei. Vă
spun multă sănătate în-
tru Domnul, Acvila şi Pri-
scila împreună cu acei ca-
ri se adună în casa lor.
[20] Vă spun sănătate toţi
fraţii. Imbrăţişaţi-vă unii
pe alţii cu sărutare sfân-
tă.
[21] Urarea mea de sănă-
tate o scriu cu mâna
mea, eu Pavel. [22] Dacă ci-
neva nu iubeşte pe Dom-
nul nostru Isus Cristos, să
fie anatema. Maran atha!
(Domnul vine!). [23] Darul
Domnului Isus cu voi.
[24] Dragostea mea cu voi
cu toţi în Cristos Isus.
Amin.

---

10. Apostolul a trimis pe Timotei împreună cu Erast în Macedonia şi ruga pe Timotei ca să treacă şi pe la Corint şi să liniştească turburările de acolo.

15. *Stefana.* Acest învăţăcel este cel dintâi din ţinutul Achaiei botezat de sfântul Pavel. Cât despre *Fortunat* şi *Ahaic,* li se ştiu numai numele.

19. *Acvila şi Priscila*: doi soţi sfinţi, cari au ajutat mult la închegarea Bisericii din Corint şi cari acum se aflau la Efes împreună cu sfântul Pavel, iar casa lor era loc de adunare a Bisericii.

22. Vorbă aramaică, care exprima nădejdea venirii apropiate a Domnului. (Parusia). Insemnează: Domnul vine! - Vezi Apoc. 22, 20.

A DOUA EPISTOLĂ A SF. APOSTOL PAVEL CĂTRE CORINTIENI

CAPUL 1

Mângâierile apostoliei

1 Pavel, prin voința lui
Dumnezeu Apostol al lui
Isus Cristos, și fratele Ti-
motei, Bisericii lui Dumne-
zeu care este în Corint, și
tuturor sfinților cari sunt
prin toată Ahaia: 2 Har
vouă și pace dela Dumne-
zeu, Tatăl nostru, și dela
Domnul Isus Cristos. 3 Bi-
necuvântat să fie Dumne-
zeu și Tatăl Domnului no-
stru Isus Cristos, Părinte-
le îndurărilor și Dumne-
zeul a toată mângâierea,
4 care ne mângâie pe noi
în tot necazul nostru;
pentru ca și noi să putem
mângâia pe aceia cari se
află în orișicare strâmto-
rare, prin mângâierea cu
care suntem mângâiați și
noi din partea lui Dum-
nezeu. 5 Căci precum pri-
sosesc în noi patimile lui
Cristos, tot așa prisosește
prin Cristos și mângâierea
noastră. 6 Fie deci că sun-
tem strâmtorați, este pen-
tru a voastră mângâiere
și mântuire; fie că sun-
tem mângâiați, este pen-
tru a voastra mângâiere,
care vă face să răbdați
aceleași suferințe pe ca-
re le suferim și noi.
7 Și e neclintită nădej-
dea noastră ce o avem
pentru voi, bine știind că
precum sunteți părtași în
suferințe, tot așa veți fi și

A doua Epistolă către Corintieni, scrisă, dupa cum se ține, din orașul Filippi din Macedonia în anul 57, se poate socoti ca o apărare a sfântului Pavel, în care respinge clevetirile dușmanilor săi, tălmăcind și apărând chipul său de a se purta. După ce vorbește despre strângerea ajutoarelor pentru săracii din Ierusalim, își apără cu hotărîre vrednicia și autoritatea sa de Apostol.

în mângâiere. [8] Intr'ade-
văr, noi nu voim, fraţilor,
ca voi să nu ştiţi necazul
ce ni s'a făcut în Asia, cum
am fost asupriţi peste
măsură şi peste puteri,
aşa că ne era silă şi de
viaţă. [9] Ba am avut în noi
înşine ca o presimţire a
morţii, ca să nu avem în-
credere în noi, ci în Dum-
nezeu care înviază pe cei
morţi. [10] El ne-a scăpat
şi ne scapă de o ast-
fel de moarte, şi avem
nădejde că el ne va scăpa
şi mai departe, [11] ajutân-
du-ne şi voi cu rugăciuni-
le voastre; ca darul acesta
ce ni s'a făcut nouă prin
rugăciunea multora să fie
prilej de mulţumiri de că-
tre mulţi pentru noi.

Sfântul Pavel se apără de învinuirea de nestatornicie

[12] Căci lauda noastră este
aceasta: mărturia cugetu-
lui nostru că ne-am pur-
tat în această lume, şi mai
ales faţă de voi, întru cu-
răţia inimii şi întru nepre-
făcătorie faţă de Dumne-
zeu, nu întru înţelepciunea
cea trupească, ci întru ha-
rul lui Dumnezeu. [13] Nu vă
scriem doar altceva, decât
cele ce aţi citit şi aţi ştiut,
şi am nădejde că până la
sfârşit ne veţi înţelege,
[14] după cum ne-aţi şi înţe-
les în parte, că noi suntem
lauda voastră, precum şi
voi lauda noastră, în ziua
Domnului nostru Isus Cri-
stos.

[15] Şi cu această încre-
dere voiam să vin mai îna-
inte la voi, ca să aveţi de
două ori bucurie, [16] adică
dela voi să trec în Macedo-
nia, şi din nou din Mace-
donia să vin la voi şi să fiu
petrecut de voi în Iudeea.
[17] Fiind deci aceasta voin-
ţa mea, m'am purtat oare
cu uşurinţă? Sau cele ce
pun la cale, le pun eu oa-
re la cale trupeşte, aşa în-
cât să fie la mine tot una
da, da şi nu, nu? [18] Dar, pe
Dumnezeul cel credincios!
cuvântul nostru către voi
nu este da şi nu. [19] Căci
Fiul lui Dumnezeu Isus

---

9. *Ca un răspuns al morţii,* adică o presimţire că moartea era aproape.

15-16. Din Efes voia să meargă de-a-dreptul pe mare la Corint, şi după o călătorie scurtă prin Macedonia, să se întoarcă la Corint, şi de acolo, pe mare, în Iudeea.

17. Vezi sfântul Matei 5,35.

19. *Silvan* şi *Timotei* erau tovarăşii sfântului Pavel în a doua sa călătorie apostolică.

Cristos, care a fost vestit
vouă de mine, de Silvan și
de Timotei, n'a fost da și
nu, ci a fost în el (numai)
da. [20] Intr'adevăr, câte
sunt făgăduințele lui
Dumnezeu, toate sunt în-
tr'însul da; și de aceea
tot prin el zicem Amin
spre lauda lui Dumnezeu.
[21] Iar cel ce ne întărește
împreună cu voi întru
Cristos, și cel ce ne-a uns
pe noi, Dumnezeu este,
[22] care ne-a pecetluit și
ne-a dat arvuna Duhului
în inimile noastre. [23] Eu
însă chem pe Dumnezeu
martor asupra sufletului
meu, că n'am venit la Co-
rint până acum ca să vă
cruț pe voi; nu pentrucă
noi ne-am face stăpâni pe
credința voastră, dar vrem
să lucrăm și noi împreună
la bucuria voastră: căci
sunteți statornici în cre-
dință.

CAPUL 2

Apostolul stăruește asupra celor spuse Iertarea celui cu sminteala

[1] Am judecat dar în mi-
ne însumi, să nu vin din
nou la voi cu întristare.
[2] Căci, dacă eu vă întri-
stez, cine este care să mă
înveselească, fără numai
cel întristat de mine? [3] Și
v'am scris aceasta, ca nu
cumva când voiu veni, să
am întristare peste întri-
stare din partea acelora
dela cari trebuia să am
bucurie: încredințat fiind
despre voi toți că bucuria
mea este a voastră a tutu-
rora.

[4] Căci cu multă mâh-
nire și neliniște a inimii și
cu multe lacrimi v'am
scris, nu ca să vă întrista-
ți, ci ca să cunoașteți dra-
gostea pe care o am din
belșug către voi. [5] Iar dacă

---

21. *Ne-au uns pe noi,* adică ne-au ales și ne-au numit Apostoli.

22. *Ne-au și pecetluit,* adică ne-au însemnat cu puterea minunilor și cu darurile cele mai alese ale Sfântului Duh.

Capul 2. Apostolul arată pricina pentru care n'a mers la Corint; cere iertare pentru cel cu sminteala și arată roadele apostoliei.

1. Adică cu mâhnirea mea și a voastră. Dacă venind la voi v'aș fi întristat pedepsindu-vă, unde aș fi putut eu găsi la Corint mângâiere? Voi singuri m'ați fi putut mângâia; și în cazul acesta, fiind întristați voi înșivă, nu m'ați fi putut mângâia pe mine: căci cine este trist, nu poate mângâia pe alții.

5. Ințelege pe desfrânatul din Epistola întâia 5, 1-5.

cineva a fost pricină de în-
tristare, nu m'a mâhnit
numai pe mine, ci în par-
te, ca să nu spun prea
mult, şi pe voi toţi. 6 Pen-
tru unul ca acesta ajunge
pedeapsa ce i-a fost dată
de cei mai mulţi; 7 aşa că
voi, dimpotrivă, mai bine
să-l iertaţi şi să-l mân-
gâiaţi, ca nu cumva un
atare să fie copleşit de
prea multă mâhnire.
8 Drept aceea, vă rog să
întăriţi iarăşi dragostea
voastră către el. 9 Căci
pentru aceasta am şi scris,
ca să cunosc dovada voa-
stră, dacă sunteţi întru
toate ascultători. 10 Iar pe
cine l-aţi iertat voi, îl iert
şi eu; pentrucă, dacă am
iertat eu, am iertat pentru
voi în faţa lui Cristos,
11 ca să nu fim înşelaţi de
Satana, căci doar gându-
rile lui nu ne sunt necu-
noscute.
12 Când am ajuns la
Troada pentru Evan-
ghelia lui Cristos, deşi mi
s'a deschis o uşă întru
Domnul, 13 n'am avut odih-
nă în duhul meu, fiindcă
n'am aflat pe Titu, fratele
meu; şi luându-mi ziua
bună dela aceia, am ple-
cat în Macedonia. 14 Totuşi
mulţumită fie adusă lui
Dumnezeu, care pururea
ne face biruitori întru Isus
Cristos, şi care vădeşte
prin noi mireasma cuno-
ştinţei sale în tot locul;
15 deoarece noi suntem
pentru Dumnezeu mirea-
sma cea bună a lui Cristos,
şi între cei ce se mântuiesc
şi între cei ce pier: 16 şi
anume, pentru unii miros
de moarte spre moarte, iar
altora miros de viaţă
spre viaţă. Şi pentru a-
ceasta cine e destoinic?
17 Căci noi nu suntem la
fel cu cei mulţi, cari strică
cuvântul lui Dumnezeu, ci
noi vorbim cu inimă cu-
rată, ca din partea lui
Dumnezeu, înaintea lui
Dumnezeu, întru Cristos.

CAPUL 3

Destoinicia Apostolului

1 Incepem noi iarăşi să
ne arătăm cine suntem?
Sau avem noi oare nevoie,
cum au unii, de epistole
de recomandare către voi

11. Respingând pe făptaşul pocăit din braţele lui Cristos, ar avea câştig Satana, lucru de care trebuie să ne ferim.

Capul 3. Sfântul Pavel se apără de învinuirea duşmanilor săi că ar fi trufaş şi îndrăzneţ; arată apoi măreţia vredniciei de Apostol.

sau dela voi? [2] Epistola
noastră sunteţi voi, scrisă
în inimile noastre, cunoscută şi citită de toţi oamenii, [3] vădit fiind că voi
sunteţi epistola lui Cristos, întocmită de noi şi
scrisă, nu cu cerneală, ci
cu Duhul Dumnezeului celui viu, nu pe table de
piatră, ci pe tablele de carne ale inimii. [4] Noi avem
deci o astfel de încredere
către Dumnezeu prin Cristos; [5] nu că doar am fi
destoinici să cugetăm ceva
dela noi, ca din partea
noastră, ci destoinicia
noastră este dela Dumnezeu. [6] El ne-a făcut slujitori destoinici ai Noului
Testament, nu ai literei
ci ai Spiritului; pentrucă
litera ucide, iar Spiritul dă
viaţă.

[7] Dacă însă slujirea aducătoare de moarte, săpată în litere pe lespezi de piatră, fu întru
slavă, astfel încât fiii lui
Israil nu-şi puteau aţinti
privirea în faţa lui Moise
din pricina strălucirii celei
trecătoare a chipului său,
[8] cum de nu va fi mai slăvită slujirea Duhului?
[9] Căci dacă slujirea aducătoare de osândă a fost
slăvită, cu mult mai
mult o întrece în slavă
slujirea aducătoare de
dreptate. [10] Ba mai mult,
ceea ce a fost slăvit în
privinţa aceasta, nici n'a
fost slăvit, în asemănare
cu această slavă covârşitoare. [11] Intr'adevăr, dacă
era slăvit ceea ce era
trecător, cu mult mai
mult va fi slăvit ceea ce
este netrecător. [12] Având
deci o astfel de nădejde,
vorbim cu multă îndrăzneală; [13] şi nu ca Moise,
care-şi punea un văl pe
faţă, pentru ca fiii lui Israil să nu-şi aţintească
privirea asupra sfârşitului
acelei străluciri trecătoare.
[14] Dar minţile lor s'au învârtoşat. Căci până în ziua
de astăzi, la citirea Vechiului Testament, rămâne acelaşi văl neridicat,
care se desfiinţează prin
Cristos. [15] Ci până în ziua
de astăzi, când se citeşte
Moise, vălul este întins

---

7. *Slujirea morţii* a fost slujba lui Moise care a adus poporului tablele legii, ceea ce fu pricină de moarte.
8. *Slujirea* duhului este slujba Apostolilor, prin care se dă Spiritul Sfânt şi viaţa suprafirească a harului şi a slavei.
10. Adică ceea ce a fost slăvit în Vechiul Testament.
15. *Valul este întins peste inimile lor,* ca să nu-l cunoască din Scriptură pe Mesia, Mântuitorul lumii.

peste inimile lor. 16 Dar
oridecâteori se întoarce
vreunul la Domnul, vălul
se va lua.
17 Domnul însă este Spi-
ritul: și unde este Spiritul
Domnului, acolo este li-
bertate. 18 Iar noi cu toții,
privind mărirea Domnului
cu fața descoperită, ca în-
tr'o oglindă, ne prefacem
în aceeași asemănare, din
mărire în mărire, ca prin
Duhul Domnului.

CAPUL 4

Sfântul Pavel a lucrat fățiș și cu inima curată

1 Drept aceea, având noi
o astfel de slujbă prin mi-
la ce am dobândit-o, nu
ne pierdem curajul, 2 ci,
lepădându-ne de lucrurile
pe care rușinea le ascun-
de, nu umblăm întru vi-
clenie, nici nu stricăm cu-
vântul lui Dumnezeu, dar,
prin arătarea adevărului,
ne facem bine primiți în
cugetul tuturor oamenilor
în fața lui Dumnezeu. 3 Și
dacă Evanghelia noastră
rămâne acoperită, atunci
este acoperită pentru cei
ce pier: 4 pentru acei ne-
credincioși ale căror minți
le-a întunecat dumnezeul
veacului acestuia, ca să
nu strălucească pentru
dânșii lumina Evangheliei
măririi lui Cristos, care e
chipul lui Dumnezeu. 5 Căci
noi nu ne vestim pe noi
înșine, ci pe Isus Cristos
Domnul nostru, iar pe noi
(ne socotim) slujitorii vo-
ștri pentru Isus; 6 pentrucă
Domnezeu, care a zis ca
din întunecimi să stră̆lu-
cească lumina, el însuși
străluci în inimile noastre
spre a lumina cunoștința
măririi lui Dumnezeu, care
este pe fața lui Isus Cri-
stos.

Suferințele și nădejdile Apostolilor

7 Noi însă avem această
comoară în vase de lut:
pentru ca să se învedereze
că înălțimea puterii vine
dela Dumnezeu și nu dela
noi. 8 Noi din toate părțile
suntem asupriți, dar nu
striviți; suntem în nesigu-
ranță, dar nu desnădăj-
duim; 9 suntem prigoniți,
dar nu părăsiți; doborîți,
dar nu pierim; 10 purtăm
cu noi pururea în trupul
nostru moartea lui Isus,
pentru ca și viața lui Isus
să se arate în trupurile
noastre. 11 Căci noi, cei vii,
pururea suntem dați la

moarte pentru Isus, ca şi
viaţa lui Isus să se arate
în carnea noastră cea mu-
ritoare; 12 astfel că în noi
lucrează moartea, iar în
voi viaţa. 13 Având însă a-
celaşi duh al credinţei,
după cum stă scris: Am
crezut, pentru aceea am şi
grăit; — şi noi credem şi
pentru aceea şi grăim;
14 ştiind că cel ce a înviat
pe Isus, ne va învia şi pe
noi cu Isus şi ne va pune
împreună cu voi. Căci toate
sunt pentru voi, pentru ca
harul cel îmbelşugat să
prisosească spre mărirea
lui Dumnezeu prin mulţu-
mirea multora. 16 Drept a-
ceea, nu ne descurajăm; şi
deşi omul nostru care este
pe dinafară se trece, omul
nostru cel dinăuntru se
înnoeşte din zi în zi. 17 Pen-
trucă ceea ce în timpul de
faţă este o suferinţă de o
clipă şi uşoară, ne agoni-
seşte peste orice măsură o
greutate veşnică de mărire,
18 întru cât noi nu ne uităm
la cele ce se văd, ci la cele
ce nu se văd: fiindcă cele
ce se văd sunt vremelni-
ce, iar cele ce nu se văd
sunt veşnice.

CAPUL 5

Casa din ceruri şi împăcarea cu Dumnezeu

1 Ştim în adevăr că dacă
acest cort, care e locuinţa
noastră pământească, se
va desface, avem dela
Dumnezeu o clădire în ce-
ruri, o casă veşnică, nefă-
cută de mână. 2 Şi în acest
cort suspinăm, dorind
ca să fim îmbrăcaţi cu lo-
cuinţa noastră cea din
cer: 3 numai dacă vom fi
aflaţi îmbrăcaţi, şi nu goi.
4 Căci noi, cari suntem în
cortul acesta, suspinăm
îngreuiaţi, întru cât n'am
voi să fim despoiaţi, ci
îmbrăcaţi pe deasupra,
pentru ca ceea ce este mu-
ritor în noi să fie înghiţit
de viaţă.
5 Iar cel ce ne-a fă-
cut spre aceasta, e Dum-
nezeu, care ne-a dat nouă
arvuna Duhului. 6 Indrăz-
nind deci pururea şi ştiind
că atâta vreme cât sun-
tem în trup suntem de-
parte de Domnul 7 (căci
umblăm prin credinţă şi
nu prin vedere), 8 noi avem
încredere şi voim mai bine
să ne despărţim de trup şi

---

13. Vezi Psalmul 115, 10.

Capul 5. Apostolul, arătându-şi nădejdea în înviere, aminteşte frica de judecata lui Dumnezeu şi că dragostea lui Cristos înteţeşte râvna Apostolilor.

să fim acasă la Domnul.
9 Și de aceea, fie că sun-
tem departe, fie că sun-
tem de față (în trup), ne
străduim ca să-i plăcem
lui. 10 Căci noi cu toții tre-
buie să ne înfățișăm îna-
intea scaunului de jude-
cată al lui Cristos, ca fie-
care să primească ori bi-
ne ori rău, după faptele
sale săvârșite în viață (în
trup).

Râvna apostolică

11 Cunoscând așa dar,
cum trebuie să ne temem
de Dumnezeu, noi căutăm
să înduplecăm pe oameni;
suntem însă bine cunoscuți
de Dumnezeu, și am nădej-
dea că suntem cunoscuți și
de cugetele voastre. 12 Noi
nu ne lăudăm singuri
iarăși înaintea voastră, ci
vă dăm prilej de a vă făli
pentru noi, pentru ca să
aveți ce să spuneți acelora
cari se fălesc cu obrazul
și nu cu inima. 13 Dacă în-
tr'adevăr am ieșit din fire,
(am făcut-o) pentru Dum-
nezeu; iar dacă suntem cu
mintea întreagă, (suntem)
pentru voi. 14 Căci drago-
stea lui Cristos ne silește
cu putere, considerând noi
aceasta că, dacă unul a
murit pentru toți, așa dar
toți au murit. 15 Și (Cristos)
a murit pentru toți, pen-
tru ca și aceia cari trăiesc
să nu mai trăiască pentru
ei înșiși, ci pentru cel ce
a murit și a înviat pentru
ei.
16 Deci noi nu mai cu-
noaștem pe nimeni după
trup; și dacă am cunoscut
după trup pe Cristos, a-
cum însă nu-l mai cunoa-
ștem așa. 17 Deci dacă este
cineva în Cristos, este o
făptură nouă: cele vechi
au trecut; iată toate s'au
făcut noi. 18 Toate însă sunt
dela Dumnezeu, care ne-a
împăcat cu sine prin Cri-
stos și ne-a dat nouă misi-
unea împăcării. 19 De fapt
Dumnezeu era cel ce a îm-
păcat lumea cu sine prin
Cristos, neținând în soco-
teală greșelile lor, și ne-a

---

12. Sfântul Pavel vorbește de dușmanii săi, de apostolii cei mincinoși, cari au spoiala unor virtuți de apostoli, dar virtuțile înseși în inimă nu le au.

16. Nu ne lăsăm călăuziți de pricini și vederi firești și lumești.

17. *Cele vechi*: Omul cel vechiu cu aplicările rele și păcatele sale. - *Noi s'au făcut toate*: Gândurile, simțirile faptele noastre, nu mai sunt cele de mai înainte, ci noi suntem cu adevărat o făptură nouă, ce trăiește de acuma din viața lui Cristos.

încredințat nouă cuvântul
împăcării. 20 Așa dar noi
suntem trimișii împuter-
niciți ai lui Cristos, ca și
cum Dumnezeu v'ar în-
demna prin noi. Vă rugăm
fierbinte pentru Cristos:
împăcați-vă cu Dumnezeu.
21 Căci pe el, care n'a cu-
noscut păcatul, pentru noi
l-a făcut păcat, pentru ca
noi să ne facem printr'în-
sul dreptatea lui Dumne-
zeu.

CAPUL 6

Râvna lui Pavel și ferirea de păgâni

1 Intru cât însă suntem
cooperatori (ai lui Cri-
stos), vă îndemnăm să
nu primiți în zadar harul
lui Dumnezeu, 2 căci zice:
Te-am ascultat la vremea
potrivită și în ziua mân-
tuirii te-am ajutat. Iată,
acum vremea potrivită;
iată, acum ziua mântuirii.
3 Iar noi nu dăm nimănui
prilej de sminteală, ca să
nu fie slujirea noastră de-
făimată, 4 ci ne purtăm în
toate cum se cade unor
slujitori ai lui Dumnezeu,
cu multă răbdare în sufe-
rințe, în nevoi, în strâm-
torări, 5 în bătăi, în închi-
sori, în turburări, în oste-
neli, în vegheri, în posturi,
6 prin curăție, prin cuno-
ștință, prin îndelungă răb-
dare, prin bunătate, prin
Duhul Sfânt, prin drago-
ste neprefăcută, 7 în cu-
vântul adevărului, în pu-
terea lui Dumnezeu, prin
armele de atac și de apă-
rare ale dreptății, 8 prin
mărire și înjosire, prin de-
făimare și laudă, ca amă-
gitori și totuși iubitori de
adevăr; ca necunoscuți și
totuși cunoscuți; 9 ca unii
ce trag de moarte și iată
că trăim; ca niște pedep-
siți, dar nu uciși; 10 ca în-
tristați și totuși pururea
veseli; ca săraci, dar pe
mulți îmbogățind; ca ne-
având nimica și toate stă-
pânind.
11 Gura noastră s'a de-
schis către voi, o Co-

---

21. *Pentru noi l-a făcut păcat,* înseamnă că: S'a purtat cu el ca și cum ar fi fost păcatul însuși.

Capul 6. Apostolul arată cum a urmat pe Isus Cristos în felul său de a lucra, și îndeamnă pe Corintieni să răspundă la dragostea sa către ei, ferindu-se de păcatele păgânilor.

4-10. Apostolul arată că cei ce vestesc Evanghelia trebuie să se facă cunoscuți, nu cu vorbele, ci cu faptele virtuților.

11. Ințelesul este: V'am vorbit deschis și limpede. *Inima s'a lărgit...* de dragoste către voi.

rintienilor; inima noastră
s'a lărgit. 12 Voi nu sunteţi
la strâmtorare în noi, dar
strâmtorare este, pentru
noi, în inimile voastre.
13 Insă spre o deopotri-
vă răsplată, vorbesc ca
unor fii: lărgiţi şi voi ini-
mile voastre. 14 Nu purtaţi
jugul cu cei necredincioşi.
Căci ce legătură are drep-
tatea cu fărădelegea? Sau
cum pot sta împreună lu-
mina cu întunericul? 15 Şi
ce potrivire e între Cristos
şi Belial? Sau ce parte are
credinciosul cu cel necre-
dincios? 16 Şi ce legătură
are templul lui Dumnezeu
cu idolii? Voi doar sunteţi
templul Dumnezeului ce-
lui viu, după cum zice
Dumnezeu: Voiu locui în-
tr'înşii şi voiu umbla în
mijlocul lor şi voiu fi
Dumnezeul lor şi ei vor fi
poporul meu. 17 De aceea,
ieşiţi din mijlocul lor şi
despărţiţi-vă de ei, zice
Domnul, şi nu vă atingeţi
de ce este necurat, 18 şi eu
vă voiu primi la mine şi
voiu fi vouă tată, şi voi
îmi veţi fi fii şi fiice, zice
Domnul cel atotputernic.

CAPUL 7

Bucuria sfântului Pavel pentru Corintieni

1 Având aşa dar, aceste
făgăduinţe, o prea iubiţi-
lor, să ne curăţim de toa-
tă necurăţenia trupului
şi a sufletului, desăvârşind
sfinţirea în frica lui Dum-
nezeu. 2 Primiţi-ne (în ini-
mile voastre). Noi n'am
vătămat pe nimeni, n'am
stricat pe nimeni, n'am
înşelat pe nimeni. 3 Nu
spun acestea spre a vă
osândi: căci doar am zis
că voi sunteţi în inimile
noastre pentru a trăi îm-
preună şi pentru a muri
împreună. 4 Multă încre-
dere am în voi, multă îmi
este fala cu voi şi sunt
plin de mângâiere şi sunt
copleşit de bucurie în mij-
locul tuturor suferinţelor
noastre. 5 Căci, după ce
sosirăm în Macedonia,

---

12. Adică: Voi nu mă iubiţi cum ar trebui.
14. Adică: Nu vă asemănaţi lor în viaţa morală, căci jugul necredincioşilor este viţiul.
Capul 7. Apostolul desvălue aplecarea inimii sale către Corintieni şi bucuriile ce le-a simţit de reuşita îndemnurilor din epistola cea dintâi.
2. *N'am stricat pe nimeni* cu învăţaturi sucite. - *N'am înşelat pe nimeni,* căutând să ne îmbogăţim pe spinarea cuiva cu predicarea Evangheliei.

trupul nostru n'a avut ni-
cio odihnă, ci a îndurat
toate suferințele: lupte
înafară, temeri înăuntru.
[6] Dar Dumnezeu, care
mângâie pe cei smeriți,
ne-a mângâiat pe noi cu
sosirea lui Titu. [7] Și nu nu-
mai cu venirea lui, ci și cu
mângâierea pe care el o
primise dela voi, spunân-
du-ne nouă dorul vostru,
plânsul vostru, râvna voa-
stră pentru mine, astfel
că eu și mai tare m'am
bucurat. [8] Pentrucă deși
v'am întristat cu epistola
mea, nu-mi pare rău; și de
mi-ar fi părut rău, văzând
că acea epistolă (măcar
că pentru scurtă vreme)
v'a întristat, [9] acum mă
bucur, nu pentrucă v'ați
fost întristat, ci pentrucă
v'ați întristat spre pocăin-
ță. Intr'adevăr, v'ați în-
tristat după Dumnezeu,
astfel că nimic n'ați pă-
gubit din partea noastră,
[10] căci întristarea care e
după Dumnezeu, lucrează
o pocăință statornică spre
mântuire, de care cineva
nu se căiește niciodată; pe
când întristarea lumii a-
duce moartea.
[11] Căci iată, câtă sâr-
guință n'a stârnit între voi
înșiși tocmai această în-
tristare după Dumnezeu;
câtă dezvinovățire, câtă
părere de rău, câtă teamă,
câtă dorință, câtă râvnă și
ce pedeapsă! V'ați arătat
în tot chipul că voi înșiși
sunteți fără vină în afa-
cerea aceea.
[12] Așadar, deși v'am scris,
n'am făcut-o pentru cel ce
a săvârșit strâmbătatea,
nici pentru acela care a
suferit-o, ci pentru a da pe
față la voi înaintea lui
Dumnezeu sârguința voa-
stră pentru noi: [13] pentru
aceasta ne-am mângâiat.
Dar în mângâierea noastră
ne-am bucurat încă și mai
mult de bucuria lui Titu,
pentrucă duhul lui a fost
întremat de către voi toți.
[14] Și dacă m'am fălit întru
câtva cu voi față de el,
n'am rămas de rușine; ci
precum în toate v'am spus
adevărul, tot așa și fala ce
am arătat-o față de Titu
adevărată a fost. [15] Și el
vă iubește mai cu foc,
când își aduce aminte de
ascultarea voastră a tutu-
rora, și cum l-ați primit

---

9. *V'ați întristat după Dumnezeu,* adică după voința lui Dumnezeu, întru îndreptarea păcatelor.
11. *In afacerea aceea* cu sminteala desfrânatului.
12. Aici e vorba despra păcătosul care trăia în desfrânare.

cu teamă şi cu cutremur.
[16] Mă bucur că în toate pot
să mă încred în voi.

CAPUL 8

Indemn pentru strângerea de ajutoare

[1] Vă facem cunoscut,
fraţilor, darul pe care
l-a făcut Dumnezeu Bi-
sericilor din Macedonia.
[2] In mijlocul multor ne-
cazuri, cu cari au fost
încercati, bucuria lor a
fost îmbelşugată şi sărăcia
lor cea adâncă a rodit în
bogăţia dărniciei lor. [3] De
fapt vă mărturisesc că au
fost de bună voie darnici
după putinţa lor, ba şi pe-
ste puteri, [4] rugându-ne pe
noi cu multă stăruinţă ca
să primim darul lor şi
partea lor spre ajutorarea
sfinţilor. [5] Şi au făcut nu
numai cum am nădăjduit,
ci s'au dat pe sine mai în-
tâi Domnului şi apoi nouă
prin voinţa lui Dumnezeu.
[6] Atunci am rugat pe Titu
ca, după cum a început,
să-şi ducă la capăt şi în
mijlooul vostru această bi-
nefacere. [7] Şi precum voi
aveţi belşug în toate: în
credinţă, în cuvânt, în cu-
noştinţă, în orice sârguinţă
şi în dragostea voastră că-
tre noi, tot astfel să pri-
sosiţi şi în această bine-
facere. [8] Nu vorbesc ca şi
cum aş da poruncă, ci pun
la încercare, prin pilda
râvnei altora, sinceritatea
iubirii voastre.
[9] Căci cunoaşteţi bine
dărnicia Domnului nostru
Isus Cristos, că el, deşi era
bogat, se făcu sărac pen-
tru voi, pentru ca voi să
vă faceti bogaţi prin sără-
cia lui. [10] Şi întru aceasta
vă dau un sfat, întru cât e
folositor pentru voi cei ca-
ri aţi început, chiar din
anul trecut, nu numai să
faceţi, dar cei dintâi să şi
voiţi colecta. [11] Duceţi acum
la cupăt şi înfăptuirea,
pentru ca, precum su-
fletul este gata să voia-
scă, tot aşa (să fie ga-
ta) să şi înfăptuiască du-
pă putinţa voastră; [12] căci,
dacă voinţa este gata, e
bine primită după ceea ce
are, nu după ceea ce nu
are. [13] Nu doar ca altora să
le fie bine, iar voi (să fiţi)

Capul 8. Apostolul vorbeşte despre strângerea ajutoarelor pentru Biserica din Ierusalim.

4. *Ajutorarea ce se face pentru sfinţi,* adică pentru creştinii săraci din Palestina.

în strâmtorare, ci să fiţi
deopotrivă: 14 în ceasul de
acum prisosul vostru să
umple lipsa lor, pentru ca
şi prisosul lor să fie îm-
plinirea lipsei voastre, aşa
încât să fie potrivire,
15 precum este scris: Cine
(a avut) mult, n'a prisosit;
şi cine (a avut) puţin, n'a
dus lipsă. 16 Dar mulţumită
lui Dumnezeu, care a pus
în inima lui Titu aceeaşi
râvnă pentru voi. 17 Căci
nu numai a primit îndem-
nul nostru, ci şi, făcându-
se şi mai râvnitor, de bu-
nă voie a plecat la voi.
18 Am trimis împreună cu
el şi pe fratele acela care
pentru Evanghelie este
lăudat în toate Bisericile;
19 şi nu numai atât, dar a
fost şi ales de către Bise-
rici ca să-mi fie soţ de
călătorie în milostenia a-
ceasta, a cărei înfăptuire o
luăm asupra noastră spre
mărirea Domnului şi spre
a arăta voinţa noastră cea
hotărîtă. 20 Prin aceasta
ne ferim ca nu cumva să
ne defăimeze cineva pen-
tru acest belşug de daruri,
care este mânuit de noi;
21 căci doar ne îngrijim de
cele bune, nu numai îna-
intea lui Dumnezeu, ci şi
înaintea oamenilor.
22 Şi am mai trimis cu
aceştia un frate al no-
stru, pe care l-am încercat
în multe împrejurări că
este râvnic, şi care acum
arată mai multă sârguinţă
pentru marea încredere ce
are în voi. 23 Astfel, dacă
e vorba de Titu, el este
părtaşul meu şi cu mine
împreună lucrător la voi;
dacă e vorba despre fraţii
noştri, ei sunt trimişii Bi-
sericilor şi mărirea lui
Cristos. 24 Arătaţi deci, faţă
de aceştia, în faţa Biseri-
cilor, dovada dragostei
voastre şi a laudei noastre
pentru voi.

CAPUL 9

Insuşirile şi roadele milei

1 Iar despre această
strângere de ajutoare ca-

---

14. *Prisosul lor,* adică rugăciunile lor să dobândească dela Dumnezeu belşugul harurilor pentru voi.

15. Este vorba de mana din pustie, despre care se zice că cel ce aduna mai mult, n'avea mai mult de cât cel ce aduna puţin, ci fiecare avea cât îi ajungea pentru trai.

18. Nu cunoaştem numele acestui apostol, nici al aceluia despre care vorbeşte mai jos la stihul 22.

Capul 9. Apostolul arată însuşirile pomenii şi roadele ce le aduce.

re se face pentru sfinți, e
de prisos să vă mai scriu.
2 Căci îmi este cunoscută
bunăvoința sufletului vo-
stru, pentru care mă şi fă-
lesc de voi la Macedoneni,
şi le spun că Ahaia este
pregătită de anul trecut; şi
râvna voastră a însuflețit
pe foarte mulți din ei.
3 Am trimis totuşi pe frați,
ca fala ce ne-o îngăduim
din partea voastră să nu
devină zadarnică, şi să fiți
pregătiți, precum am spus;
4 ca nu cumva, atunci când
vor veni Macedonenii cu
mine şi vă vor afla ne-
pregătiți, să ne ruşinăm
noi (ca să nu zicem voi)
de această încredere. 5 De
aceea am crezut de nevoie
să rog pe frați să vină
mai de vreme la voi şi să
pregătească milostenia a-
ceasta făgăduită, ca să fie
gata, făcută cu dărnicie
nu cu sgârcenie.
6 Iar acum vă zic acea-
sta: cel ce seamănă cu
sgârcenie, va şi secera cu
sgârcenie; şi cine seamă-
nă din belşug, din belşug
va şi secera. 7 Fiecare să
dea precum s'a hotărît în
inima sa, nu cu părere de
rău sau din silă: pentrucă
Dumnezeu iubeşte pe ace-
la care dă cu bucurie. 8 Iar
Dumnezeu este puternic
ca să facă să prisosească
la voi tot darul, astfel în-
cât, având totdeauna în-
destulare în toate, să pri-
sosiți în toată fapta cea
bună, 9 precum stă scris:
«Impărțit-a, dat-a săraci-
lor; dreptatea lui rămâne
în vecii vecilor». 10 Şi Cel
ce dă sământă sămănăto-
rului, şi pâine pentru
hrană, vă va da şi va
înmulți sământa voastră
şi va spori tot mai
mult roadele dreptății
voastre. 11 Şi astfel îmbo-
gățiți fiind întru toate, să
puteți fi darnici în bine-
faceri, care prin noi ro-
desc aduceri de mulțumiri
lui Dumnezeu. 12 De vreme
ce ajutorul acestor pomeni,
nu numai că îndestu-
lează lipsurile sfinților, ci
aduce şi prisos de multe
mulțumiri lui Dumne-
zeu. 13 Căci în urma do-
vezii acestei dărnicii, ei
dau slavă lui Dumnezeu
pentru supunerea măr-
turisită de voi față de E-

3. Pe Filip şi pe tovarăşii lui.
9. Vezi Psalmul 111, 9.
12. şi urm. Apostolul vorbeşte de roadele sufleteşti ale pomenilor. Ele nu numai că aduc foloase pentru sufletele credincioşilor, ci slujesc şi spre mărirea lui Dumnezeu.

vanghelia lui Cristos, şi
pentru dărnicia ajutorului
vostru, cu care faceţi parte din ale voastre lor şi
tuturor; [14] şi se roagă pentru voi, purtându-vă ei
iubire pentru harul cel
ales al lui Dumnezeu, care
este în voi. [15] Mulţumiri lui
Dumnezeu pentru darul
său cel negrăit.

CAPUL 10

Apărarea sfântului Pavel

[1] Eu însumi, Pavel, vă
rog pentru blândeţea şi
bunătatea lui Cristos, eu
care, fiind de faţă, sunt
smerit între voi, dar în
lipsă sunt îndrăzneţ faţă
de voi. [2] Vă rog, aşa dar,
să nu mă faceţi, când voi fi
de faţă, să fiu aspru, cum
socot că voiu îndrăzni împotriva unora cari cred că
noi am umbla după cele
trupeşti. [3] Măcar că umblăm în trup, nu ne luptăm trupeşte, [4] căci armele cu care ne luptăm
noi nu sunt trupeşti, ci
sunt puternice întru Dumnezeu spre dărâmarea întăriturilor. Noi răsturnăm
iscodirile minţii [5] şi orice
îngâmfare care se ridică
împotriva cunoştinţei lui
Dumnezeu, şi robim orice minte spre ascultarea
lui Cristos, [6] fiind gata să
pedepsim orice nesupunere, atunci când supunerea voastră va fi desăvârşită.

[7] Judecaţi lucrurile aşa
cum se arată. Dacă cineva are convingerea că este
al lui Cristos, să cugete de
asemenea întru sine că,
precum el este al lui Cristos, tot aşa suntem şi noi.
[8] Căci, chiar de m'aş făli
ceva mai mult cu puterea
noastră ce ne-a dat-o
Domnul spre zidirea voastră şi nu pentru dărâmarea voastră, tot nu
mi-ar fi ruşine, [9] ca să nu
zic mai mult, că aş vrea
să vă înspăimânt prin epistolele mele.

[10] Căci scrisorile (zic ei)
sunt cu greutate şi puternice, dar înfăţişarea trupului este fără vlagă şi
vorba lui e de nimic. [11] Cel

Capul 10. Apostolul îşi arată cu înfocare şi cu autoritate chemarea sa de Apostol împotriva duşmanilor săi, cari, ca nişte apostoli mincinoşi, semănau neghină printre credincioşii din Corint.

3. *Nu ne luptăm trupeşte,* adică nu ne lăsăm cârmuiţi de judecăţi omeneşti.

ce vorbeşte aşa, să cugete
că aşa cum suntem prin
cuvânt în scrisorile noa-
stre nefiind de faţă, tot
aşa (vom fi) şi în faptă
când vom fi de faţă.
12 Deoarece noi nu cute-
zăm să ne măsurăm sau
să ne asemănăm cu unii,
cari se laudă pe sine în-
şişi; căci aceştia, măsurân-
du-se pe sine cu sine în-
şişi şi asemănându-se cu
sine, sunt nepricepuţi.
13 Noi însă, nu ne vom
lăuda peste măsură, ci du-
pă măsura îndreptarului
ce ne-a dat-o Dumnezeu;
măsură care să ajungă şi
până la voi. 14 Pentrucă noi
nu ne întindem peste hota-
rul nostru, ca şi cum n'am
fi ajuns până la voi;
căci, într'adevăr, noi am
ajuns până la voi cu Evan-
ghelia lui Cristos. 15 Şi nu
ne lăudăm peste măsură
cu ostenelile altora; ci nă-
dăjduim că, crescând cre-
dinţa voastră, ne vom mă-
ri întru voi din ce în ce
mai mult, după marginile
hatărîte nouă, 16 şi vom
predica Evanghelia şi în
ţinuturile care sunt dinco-
lo de voi, fără să intrăm
în câmpul de lucru al al-
tuia, ca să ne fălim cu
lucrurile făcute deagata.
17 Iar cel ce se laudă, întru
Domnul să se laude.
18 Căci nu cel ce se laudă
pe sine este recunoscut
bun, ci acela pe care Dum-
nezeu îl laudă.

CAPUL 11.

Munca şi ostenelile lui Pavel

1 De-ar da Dumnezeu ca
să răbdaţi pentru puţin
nerozia mea! Dar, totuşi,
răbdaţi-mă. 2 Căci vă râv-
nesc pe voi cu râvna lui
Dumnezeu, deoarece v'am
logodit unui singur bărbat,
pentru ca să vă înfăţişez
lui Cristos, ca pe o fe-
cioară neprihănită. 3 Dar
eu mă tem ca nu cumva,
precum a amăgit şarpele
pe Eva prin viclenia sa,
tot aşa să se strice şi min-
ţile voastre şi să cadă de-
la curăţia care este în
Cristos. 4 Căci, dacă vine

14-15. Noi nu ne fălim în zadar cu Biserica din Corint, căci doar noi am închegat-o şi ea nu este munca mâinilor altora, ci a noastră.

16. *Vom predica Evanghelia şi... dincolo de voi.* Apostolul se gândeşte la Iliria, la Roma, la Spania.

Capul 11. Apostolul nimiceşte pe potrivnicii săi, punându-se în asemănare alăturea de ei şi arătând cu cât este mai sus decât dânşii în vrednicie şi în muncă apostolică.

cineva şi vă predică un
alt Cristos, pe care noi nu
l-am vestit, sau zice să
primiţi un alt Duh, pe care
într'adevăr nu l-aţi pri-
mit, sau altă Evanghelie,
pe care n'aţi îmbrăţişat-o,
voi l'aţi îngădui foarte
bine.
[5] Dar eu socotesc că în-
tru nimic n'am rămas mai
prejos decât aceşti aposto-
li mari! [6] Căci, deşi sunt
lipsit de meşteşug la vor-
bă, totuşi nu sunt lipsit
de ştiinţă, cum v'am dove-
dit întru toate în faţa tu-
turor. [7] Oare am păcătuit
atunci când m'am smerit
pe mine însumi ca să vă
înalţ pe voi, şi v'am vestit
fără plată Evanghelia
lui Dumnezeu? [8] Am de-
spoiat alte Biserici, luând
plată, pentru a vă sluji pe
voi. [9] Şi fiind la voi şi du-
când lipsă, n'am fost sar-
cină nimănui: căci în ce-
le ce mi-au lipsit, m'au
îndestulat fraţii veniţi din
Macedonia; şi întru toate
m'am păzit să nu vă fiu
povară şi mă voiu păzi. [10] Pe
adevărul lui Cristos care
este în mine, lauda acea-
sta nu mi se va răpi în
ţinuturile Ahaei. [11] Şi oa-
re pentru ce? Pentrucă
nu vă iubesc? O ştie Dum-
nezeu. [12] Eu însă, ceea ce
fac, voiu face şi în viitor:
pentru ca să taiu prilejul
celor ce poftesc prilej să
fie găsiţi deopotrivă cu
noi, în cele ce se laudă.
[13] Intr'adevăr, unii ca ace-
ştia sunt apostoli minci-
noşi, lucrători prefăcuţi,
cari îşi iau chip de apo-
stoli ai lui Cristos. [14] Şi
nu-i de mirare: căci doar
şi Satana se preface în în-
ger al luminii. [15] Nu este,
aşa dar, mare lucru că şi
slujitorii lui se prefac în
slujitori ai dreptăţii; al
căror sfârşit va fi potrivit
cu faptele lor. [16] Din nou
v'o spun: să nu mă soco-
tească cineva fără minte,
iar de nu, primiţi-mă mă-
car ca pe un nerod, ca să
mă laud şi eu câtuşi de
puţin. [17] Ceea ce zic în
această privinţă a laudei,
n'o spun după Dumnezeu,
ci ca un nerod. [18] De vre-
me ce mulţi se laudă du-

---

5. Apostolul are în vedere pe acei duşmani ai săi cari îl dispreţuiau pentru viaţa lui cea de rând şi chipul nemeşteşugit de a predica.

8. Apostolul măreşte lucrurile, arătând că dela alţi credincioşi a primit întreţinere, iar dela Corintieni n'a cerut şi n'a primit nimic.

pă trup, mă voiu lăuda şi
eu.
[19] Pentrucă voi, înţelepţi
fiind, îngăduiţi bucuros
pe cei fără de minte.
[20] Căci voi suportaţi dacă
cineva vă pune în robie,
dacă vă mănâncă ce e al
vostru, dacă vă fură, dacă
cineva vă priveşte de sus,
dacă vă loveşte peste o-
braz. [21] Spun aceasta spre
ruşinea noastră, cum că
ne-am arătat slabi în acea-
stă privinţă. Dar, în ori-
ce ar cuteza cineva (vor-
besc ca un neînţelept), în-
drăznesc şi eu. [22] Sunt ei
Evrei? Evreu sunt şi eu.
Israeliţi sunt? Eu de ase-
menea. Sunt ei urmaşii lui
Avram? eu de asemenea.
[23] Slujitori ai lui Cristos
sunt ei? (nebuneşte fie zis),
eu mai mult sunt ca ei:
în osteneli mai mult, în
închisori mai des, în bă-
tăi peste măsură, în pri-
mejdii de moarte deseori.
[24] Dela Iudei am primit de
cinci ori patruzeci de lo-
vituri, mai puţin una.
[25] De trei ori am fost bă-
tut cu vergi; odată am
fost bătut cu pietre; de
trei ori s'a sfărâmat co-
rabia cu mine; o noapte şi
o zi m'am zbătut în adân-
cul mării; [26] în călătorii
deseori; în primejdii pe
râuri; în primejdii din
partea tâlharilor; în pri-
mejdii din partea neamu-
lui meu; în primejdii din
partea păgânilor; în pri-
mejdii în oraşe; în pri-
mejdii în singurătate; în
primejdii pe mare; în pri-
mejdii între fraţii minci-
noşi; [27] în muncă şi oste-
neală; în privegheri mul-
te; în foame şi sete; în
posturi multe; în frig şi
goliciune. [28] Afară de ace-
stea de dinafară, zil-
nic sunt îmbulzit şi
mă apasă grija pentru
toate Bisericile. [29] Cine
este slab, şi eu nu mă
simt de asemenea slab?
Cine se sminteşte în cre-
dinţă, si eu nu ard de fo-
cul lui? [30] Dacă trebuie să
mă laud, mă voiu lăuda
cu slăbiciunea mea.
[31] Dumnezeu şi Tatăl
Domnului nostru Isus
Cristos, cel ce este bine-
cuvântat în veci, ştie că
nu mint. [32] In Damasc,
guvernatorul regelui Areta
pusese pază în cetatea

---

25. Se prea poate că după sfărâmarea corăbiei, Apostolul a reuşit să se prindă de vreo bârnă şi să scape de moarte fiind o zi şi o nopte zbătut de valuri.

Damascului ca să mă
prindă; [33] şi eu pe o fereastră am fost lăsat jos
într'un coş, peste zid, şi
aşa am scăpat din mâinile lui.

CAPUL 12.

Darurile cereşti primite de sfântul Pavel

[1] Dacă trebuie să mă
laud (deşi nu e cu cale),
voiu veni doar la vedeniile şi descoperirile Domnului. [2] Cunosc un om întru Cristos, care mai înainte cu paisprezece ani
(dacă a fost cu trupul, nu
ştiu; dacă a fost afară din
trup, nu ştiu, Dumnezeu
ştie), a fost răpit până la
al treilea cer. [3] Şi ştiu că
omul acesta (dacă a fost
cu trupul, dacă a fost afară de trup, nu ştiu, Dumnezeu ştie), [4] a fost răpit
în raiu: şi a auzit cuvinte
de nespus, pe care nu este
îngăduit omului să le rostească. [5] Cu unul ca acesta mă voiu lăuda, dar cu
mine cu nimic nu mă voiu
lăuda, afară numai cu
slăbiciunile mele. [6] Căci
chiar de mi-ar fi voia să
mă laud, n'aş fi un nerod, pentru că aş spune adevărul; totuşi mă feresc de aceasta, ca nu
cumva să mă creadă cineva mai presus de ceea ce
vede în mine, sau de ceea
ce aude dela mine.
[7] Şi ca nu cumva măreţia descoperirilor să mă
umfle de mândrie, datumi-s'a mie un ghimpe în
carnea mea, un înger al
Satanei, care să mă pălmuiască, ca să nu mă îngâmf. [8] Pentru care lucru
de trei ori am rugat pe
Domnul, ca să-l îndepărteze dela mine. [9] Şi El mi-a
zis: «Iţi ajunge harul meu,
căci puterea mea se desăvârşeşte în slăbiciune».
Deci, bucuros mă voiu
lăuda întru slăbiciunile
mele, pentru ca puterea
lui Cristos să locuiască în
mine. [10] De aceea simţesc
bucurie întru neputinţele

Capul 12. Apostolul arată cu cât este mai presus decât potrivnicii săi prin măreţia darurilor dumnezeieşti pe care le-a primit.

2. Acest dar al vedeniilor şi descoperirilor tainice l-a primit sfântul Pavel pe la anul 44, înainte de întâia sa călătorie apostolicească. - *Până la al treilea cer,* adică: peste cerul văzduhului şi peste cerul stelelor, deci în cerul unde locuieşte Dumnezeu.

7. Sfântul Pavel arată aici că a avut o suferinţă necontenită din partea trupului său.

mele, în ocări, în nevoi,
în prigoniri, în strâmto-
rări pentru Cristos: căci
tocmai când sunt slab,
atunci sunt tare.
11 M'am lăudat ca un
nerod: voi m'aţi silit. Căci
voi trebuia să mă lău-
daţi; doar întru nimic
n'am fost mai prejos de-
cât aceia cari sunt apo-
stoli de frunte, măcar că
eu sunt nimic. 12 Căci dove-
zile apostoliei mele s'au
săvârşit întru voi, întru
toată răbdarea, prin sem-
ne, minuni şi puteri.
13 Intr'adevăr, ce aţi avut
voi mai puţin decât cele-
lalte Biserici, decât numai
că eu nu v'am fost pova-
ră? Iertaţi-mi neajunsul
acesta. 14 Iată că acum a
treia oară sunt gata să
vin la voi şi nu vă voiu fi
povară; căci nu caut ale
voastre, ci pe voi, întru
cât nu fiii sunt datori să
agonisească pentru părin-
ţi, ci părinţii pentru fii.
15 Totuşi eu cu multă
plăcere voiu jertfi ale me-
le, ba mai mult, mă voiu
jertfi pe mine însumi pen-
tru sufletele voastre. Da-
că eu vă iubesc mai mult,
voi mă veţi iubi mai pu-
ţin? 16 Fie şi-aşa! Eu nu
v'am împovărat: ci fiind
om isteţ, v'am prins cu
şiretlic. 17 Oare am tras eu
folos dela voi prin vreu-
nul dintre acei pe cari
i-am trimis la voi? 18 L-am
rugat pe Titu şi am trimis
cu el pe un frate. Oare
Titu a cerut ceva de la
voi? Oare n'am umblat noi
întru acelaşi spirit? oare
nu pe aceleaşi urme?
19 Voi credeţi de mult că
noi ne facem apărarea
înaintea voastră. Dar noi
vorbim în faţa lui Dum-
nezeu întru Cristos: şi
toate acestea, o prea iubi-
ţilor, pentru întărirea voa-
stră. 20 Căci mă tem ca nu
cumva, când voiu veni, să
nu vă găsesc cum v'aş voi,
şi voi să mă găsiţi nu cum
m'aţi vrea; să nu fie cum-
va între voi pricini, pizme,
întărâtări, desbinări, cle-
vetiri, vorbiri la ureche,
îngâmfări, turburări. 21 Mă
tem, când voiu veni
iarăşi la voi, să nu mă
smerească Dumnezeu îna-
intea voastră, şi să plâng
pe mulţi dintre cei ce mai
înainte au păcătuit şi nu

---

11. Lăudându-mă cu harurile primite.
12. Sfântul Pavel a săvârşit multe minuni printre Corintieni.
16. Apostolul înşiră unele învinuiri de ale duşmanilor săi.

s'au pocăit de necurăția,
de desfrânarea și neruși-
narea ce au săvârșit.

CAPUL 13

Amenințările și nădejdile sfântului Pavel

[1] Iată că vin la voi a
treia oară. Pe spusa a doi
ori a trei martori se va
decide orice pricină. [2] Am
zis mai înainte când am
fost de față a doua oară,
și o spun din vreme acum
când sunt departe, celor
ce au păcătuit și tuturor
celorlalți, că dacă voiu ve-
ni din nou, voiu fi necru-
țător. [3] Voi căutați să aveți
dovada acelui Cristos
care vorbește în mine, ca-
re nu este neputincios, ci
puternic întru voi. [4] Căci,
deși a fost răstignit în ne-
putință, totuși e viu prin
puterea lui Dumnezeu. A-
șa suntem și noi neputin-
cioși întru el, dar vom fi
vii cu dânsul prin puterea
lui Dumnezeu, față de voi.
[5] Cercetați-vă pe voi în-
șivă dacă sunteți în cre-
dință; puneți-vă la încer-
care pe voi înșivă. Sau nu
recunoașteți, că Isus Cri-
stos este întru voi? Afară
numai dacă nu cumva
sunteți netrebnici. [6] Am
nădejde însă că veți cu-
noaște că noi nu suntem
netrebnici. [7] Și noi ne
rugăm lui Dumnezeu ca
să nu săvârșiți niciun rău;
nu ca să ne arătăm noi
vrednici de laudă, ci ca voi
să faceți binele, iar noi să
fim ca netrebnici. [8] Noi
n'avem nici o putere îm-
potriva adevărului, ci pen-
tru adevăr. [9] Ne bucurăm
dar când noi suntem slabi,
iar voi sunteți puternici;
pentru aceasta ne și ru-
găm, anume pentru desă-
vârșirea voastră. [10] Pentru
aceea vă scriu acestea
fiind departe, ca, atunci
când voiu fi de față, să
nu mă port mai cu aspri-
me, după puterea ce mi-a
fost dată de Domnul pen-
tru ridicarea voastră și nu
pentru dărâmarea voa-
stră.
[11] De altfel, fraților, fiți
veseli, fiți desăvârșiți,
mângâiați-vă; fiți uniți în

Capul 13. Apostolul vestește Corintienilor că va veni la Corint ca un judecător aspru pentru cei ce nu se vor fi îndreptat; totuți își arată nădejdea că nu se va folosi de puterile ce le-a primit dela Dumnezeu.

1. Apostolul vestește că va judeca după lege, culegând dovezi din mărturii și rostind apoi hotărîrea.

cuget, trăiţi în pace şi
Dumnezeul dragostei şi al
păcii va fi cu voi. 12 Sa-
lutaţi-vă unii pe alţii cu
sfântă sărutare. Sfinţii
toţi vă salută.

13 Harul Domnului Isus
Cristos şi dragostea lui
Dumnezeu şi împărtăşirea
Sfântului Duh să fie cu
voi cu toţi. Amin.

EPISTOLA SF. APOSTOL PAVEL CĂTRE GALATIENI

CAPUL 1

Precuvântare

[1] Pavel, Apostol, nu de-
la oameni, nici prin mijlo-
cirea unui om, ci prin Isus
Cristos şi prin Dumnezeu
Tatăl, care l-a înviat pe el
din morţi, [2] şi toţi fraţii
cari sunt împreună cu mi-
ne, către Bisericile Gala-
tiei: [3] Dar vouă şi pace de-
la Dumnezeu Tatăl nostru
şi dela Domnul Isus Cri-
stos, [4] care s'a dat pe sine
însuşi pentru păcatele
noastre, ca să ne scoată
pe noi din veacul acesta
rău, după voinţa lui
Dumnezeu şi a Tatălui
nostru, [5] căruia să-i fie
mărire în vecii vecilor.
Amin.

Pavel îşi apără Apostolia şi învăţătura

[6] Mă mir că aşa de gra-
bă treceţi dela acela care
v'a chemat prin harul lui
Cristos, la altă evanghe-
lie; [7] cu toate că nu este
alta, decât că sunt unii
cari vă aţâţă şi voiesc să
schimbe Evanghelia lui
Cristos. [8] Dar, chiar dacă
noi înşine sau un înger
din cer ar vesti vouă altă
evanghelie decât aceea pe
care v'am vestit-o, să fie
afurisit! [9] După cum v'am
spus-o mai înainte, şi
acum v'o spun din nou:
Dacă cineva vă va predi-
ca o evanghelie deosebită
de aceea pe care aţi pri-
mit-o, să fie afurisit!

Epistola către Galatieni fu scrisă, cum se vede, din Corint, cam pe la anul 53 ori 54, pentru a stânjeni lucrarea pustiitoare a celor ce iudaizau în Bisericile din Galatia, care au fost întemeiate de Apostolul Pavel în anul 51 şi întărite în credinţă la începutul călătoriei celei de a doua.

2. Cei din Faptele Apostolilor 20, 4. şi mai pune pe Luca,

[10] Umblu eu oare să caut
acum bunăvoința oame-
nilor, ori a lui Dumne-
zeu? Sau caut eu oare să
plac oamenilor? Dacă aș
căuta să plac oamenilor,
n'aș fi slujitorul lui Cri-
stos.
[11] Vă fac cunoscut, fra-
ților, că Evanghelia care
a fost predicată de mine
nu este un lucru omenesc;
[12] căci, într'adevăr, n'am
primit-o nici n'am învăța-
t-o dela vreun om, ci prin
descoperirea lui Isus Cri-
stos. [13] Voi doar ați auzit
purtarea mea de odinioa-
ră în iudaism: că prigo-
neam din cale afară Bise-
rica lui Dumnezeu și o
devastam; [14] că mă adân-
ceam în iudaism mai pre-
sus decât mulți din nea-
mul meu cari erau de vâr-
sta mea, fiind peste mă-
sură de râvnitor pentru
datinile mele strămoșești.
[15] Când însă i-a plăcut
aceluia care m'a ales din
sânul mamei mele și m'a
chemat prin harul său,
[16] să descopere pe Fiul
său în mine pentru a-l
predica neamurilor, tot
atunci n'am dat ascultare
nici trupului, nici sânge-
lui; [17] nici nu m'am suit la
Ierusalim la înaintașii mei
Apostoli, ci m'am dus în
Arabia și apoi m'am în-
tors în Damasc. [18] După
trei ani, m'am dus la
Ierusalim, ca să-l văd pe
Chefa și am rămas la el
cincisprezece zile. [19] Iar pe
altul dintre Apostoli n'am
văzut pe nimeni, decât
numai pe Iacob, fra-
tele Domnului. [20] In cele
ce vi le scriu, martor mi-i
de față Domnul că nu
mint.
[21] După aceea am venit în
părțile Siriei și ale Ciliciei.
[22] Nici nu eram cuno-
scut după față bisericilor
lui Cristos din Iudeea;
[23] ele auziseră numai: că
cel ce ne prigonea odi-
nioară, acum predică cre-
dința pe care mai înainte

Titu, Titus Iustus, Stefana, Fortunat, Achaic; apoi Lucius, Iason și pe ceilalți dela sfârșitul Epistolei către Romani.

15. Mă menise chiar dela naștere la chemarea Apostoliei. Vezi Psalmul 21, 10; Isaia 49, 1.

16. *N'am dat ascultare nici trupului, nici sângelui,* adică: N'am cerut sfatul nimănui. Este un chip de a vorbi din limba evreiască. Vezi Mat. 16, 17.

17. *Arabia.* Deșertul ce se întinde în împrejurimile Damascului, care era socotit ca o parte a Arabiei.

19. *Iacob, fratele Domnului,* adică rudenia Mântuitorului. Vezi Mat. 13, 55.

o combătea. [24] Şi pentru
mine preamăreau pe Dumnezeu.

CAPUL 2

Soborul din Ierusalim

[1] Apoi, după paisprezece
ani, m'am suit din nou la
Ierusalim cu Barnaba,
luând şi pe Titu cu mine.
[2] M'am dus însă în urma
unei revelaţiuni şi le-am
arătat lor Evanghelia pe
care o vestesc între neamuri; şi în deosebi am
arătat-o persoanelor mai
cu vază, ca nu cumva
să alerg sau să fi alergat în zadar. [3] Dar nici Titu, care era cu mine,
cu toate că era din păgâni, nu fu silit a se tăia
împrejur: [4] şi aceasta pentru acei dintre fraţii mincinoşi cari se furişaseră să
iscodească libertatea noastră ce o avem în Cristos
Isus, ca să ne supună în
robie. [5] Acestora nici o clipă
nu ne-am îngăduit să ne
supunem, pentru ca adevărul Evangheliei să rămână neclintit la voi.
[6] Din partea celor cu autoritate (că ce-or fi fost
odată, nu mă priveşte —
Dumnezeu nu caută la
obrazul omului), aceştia,
zic, cari erau cu vază, nu
mi-au adăugat nimic. [7] Ci
dimpotrivă, văzând că mie
mi-a fost încredinţată Evanghelia pentru cei netăiaţi împrejur, după cum
lui Petru pentru cei tăiaţi
împrejur [8] (căci cel ce a
dat lui Petru putere pentru apostolia celor tăiaţi
împrejur, mi-a dat şi mie
putere între neamuri) [9] şi
cunoscând harul care mi-a
fost dat mie, Iacob, Chefa
şi Ioan, cari erau socotiţi
ca stâlpi, mi-au dat mie şi
lui Barnaba mâna dreaptă de întovărăşire, ca noi
să binevestim între păgâni, iar ei între cei tăiaţi
împrejur; [10] cerându-ne
numai să ne aducem aminte de cei săraci: ceea
ce am avut grijă să fac
întocmai.

Capul 2. Invăţătura sfântului Pavel fu recunoscută deopotrivă cu a celorlalţi Apostoli, atât în soborul din Ierusalim, cât şi în înfruntarea din Antiohia.

1. *După paisprezece ani* socotiţi dela întâia călătorie la Ierusalim.

2. *Le-am arătat lor...* adică: lui Petru, Iacob şi altor capi din Biserica din Ierusalim. - *Să fi alergat în zadar*: icoană luată dela alergările din arene.

6. *Nu mi-au adăugat nimic*: nu mi-au schimbat nimic din învăţătură.

Infruntarea din Antiohia

11 Iar când a venit Chefa
la Antiohia, pe faţă i-am
stat împotrivă, căci era
vrednic de înfruntare.
12 Deoarece, mai înainte de
sosirea unora (trimişi)
dela Iacob, el mânca cu
păgânii; când însă au so-
sit aceia, se retrăgea şi se
ferea, temându-se de cei
tăiaţi împrejur. 13 Şi la
prefăcătoria lui se alătu-
rară şi ceilalţi Iudei, aşa
încât şi Barnaba fu tras
de ei în acea făţărie. 14 Dar
când i-am văzut că nu
calcă drept după adevărul
Evangheliei, i-am zis lui
Chefa în faţa tuturora:
«Dacă tu, Iudeu fiind, tră-
ieşti ca păgânii şi nu ca
Iudeii, cum de sileşti pe
păgâni să trăiască ca Iu-
deii?»
15 Noi, suntem Iudei din
naştere, şi nu păcătoşi din
păgânătate; 16 şi ştiind că
omul nu se îndreptează
prin faptele legii, ci numai
prin credinţa în Isus Cri-
stos, am crezut şi noi în
Isus Cristos, ca să ne în-
dreptăm prin credinţa în
Cristos şi nu prin faptele
legii; deoarece niciun om
nu va fi îndreptăţit prin
faptele legii. 17 Iar dacă pe
când căutăm îndreptarea
în Cristos, ne aflăm şi noi
înşine păcătoşi, este oare
Cristos slujitor al păcatu-
lui? De sigur că nu. 18 Căci
dacă iarăşi clădesc ceea
ce am dărâmat, mă fac pe
mine însumi călcător de le-
ge. 19 Pentrucă prin lege am
murit faţă de lege, ca să
trăiesc pentru Dumnezeu;
cu Cristos sunt răstignit
pe cruce, 20 şi trăiesc, dar
nu eu, ci trăieşte întru
mine Cristos. Şi viaţa ce
o trăiesc acuma în trup, o
trăiesc în credinţa Fiului
lui Dumnezeu, care m'a
iubit şi s'a dat pe sine în-
suşi pentru mine. 21 Nu le-
păd harul lui Dumnezeu:
căci, dacă dreptatea este
din lege, atunci Cristos a
murit în deşert.

---

15. Evreii numeau pe păgâni de-a-dreptul *păcătoşi.*

19. Legea lui Moise mi-a fost călăuza care m'a dus la Cristos: printr'însa am ajuns la libertatea de a trăi viaţa cea nouă a lui Cristos.

20. Această idee mistică este desvoltată în *Epistola către Romani* 6, 8: Prin credinţa în Cristos, omul cel vechiu moare cu Isus, şi, împreună cu Cristos cel înviat, iese din mormânt omul cel nou. Prin unirea cea strânsă a celui răscumpărat cu Răscumpărătorul, credinciosul devine un singur lucru cu Cristos.

CAPUL 3

Mântuirea vine prin credinţă

1 O Galatienilor fără de
minte, cine v'a fermecat
pe voi, ca să nu ascultaţi
de adevăr? pe voi, înain-
tea ochilor cărora a fost
zugrăvit Isus Cristos cel
răstignit (întru voi?). 2 Nu-
mai aceasta voiesc să aflu
dela voi: Primit-aţi voi
oare Spiritul din faptele
legii, ori din ascultarea
credinţei? 3 Sunteţi atât
de fără de minte că, după
ce aţi început cu Spiritul,
sfârşiţi acuma cu trupul?
4 In zadar aţi suferit voi
oare atâta de mult? Dacă
totuşi a fost în zadar!
5 Deci, cel ce vă dă vouă
Spiritul şi săvârşeşte în-
tru voi minuni, le face el
oare din faptele legii sau
din ascultarea credinţei?
6 Precum este scris: «A-
vram a crezut lui Dumne-
zeu şi i s'a socotit lui spre
dreptate». 7 Să ştiţi, dar, că
cei ce sunt din credinţă,
aceia sunt fiii lui Avram.
8 Scriptura însă, văzând
mai înainte că Dumnezeu
îndreptează pe păgâni
prin credinţă, prevesti lui
Avram: «In tine se vor
binecuvânta toate neamu-
rile». 9 Drept aceea, cei ce
sunt din credinţă, sunt
binecuvântaţi împreună
cu credinciosul Avram.
10 In schimb toţi aceia
cari sunt din faptele legii,
sunt sub blestem: doar scris
este: «Blestemat este tot
cel ce nu stărueşte întru
toate cele scrise în Cartea
legii, ca să le aducă la în-
deplinire». 11 Iar că prin le-
ge nimeni nu se face drept
înaintea lui Dumnezeu, e
lucru lămurit, pentrucă
cel drept din credinţă tră-
ieşte. 12 Legea însă nu este
din credinţă; dar: Cel ce va
păstra poruncile legii, va
trăi prin ele. 13 Cristos ne-a

Capul 3. Apostolul arată că îndreptarea nu atârnă de faptele legii, ci de credinţa în Isus Cristos.

2. Nu putea primi Duhul decât numai acela care, ascultând Evanghelia, credea în Cristos. Numai credinţa în Cristos dă pe Duhul Sfânt, iar faptele legii nu.

6. Vezi Cartea Facerii 15, 6.

8. Vezi Cartea Facerii 12, 3.

10. Vezi Deuteronomiul 27, 26.

11. Vezi Habacuc 2, 4.

13. Legea înmulţeşte îndatoririle, dar nu dă putinţa de a le duce la îndeplinire; şi totuşi afuriseşte pe cel ce nu le îndeplineşte. Dar Cristos ne-a răscumpărat din blestemul legii, făcându-se blestemat el însuşi pentru noi, deoarece în Deuteronomiu

răscumpărat din blestemul legii, făcându-se pentru noi blestem, pentrucă scris este: «Blestemat este tot cel ce spânzură pe lemn»,
[14] pentru ca binecuvântarea lui Avram să vină peste neamuri întru Cristos Isus şi să primim prin credinţă făgăduinţa Duhului.
[15] Fraţilor, vorbesc ca om: un testament, deşi e lucru omenesc, dacă este odată întărit, nimeni nu-l strică, nici nu-i mai adaugă ceva.
[16] Făgăduinţele au fost făcute lui Avram şi urmaşului lui. Nu zice: şi urmaşilor, ca mai multora, ci unuia: Şi urmaşului tău, care este Cristos.
[17] Acum eu zic aşa: Testamentul întărit de Dumnezeu nu a fost nimicit de acea lege care s'a dat patru sute treizeci de ani mai târziu, aşa încât să fie nimicită făgăduinţa.
[18] Dacă, într'adevăr, moştenirea este din lege, atunci nu mai este din făgăduinţă. Dumnezeu însă a dăruit-o lui Avram prin făgăduinţă.
[19] Ce rost are deci legea? Ea a fost dată pentru călcările de lege, până când era să vină acel urmaş căruia i s'a făcut făgăduinţa; şi a fost dată prin îngeri prin mâna unui mijlocitor.
[20] Mijlocitorul însă este cel puţin între doi, pe când Dumnezeu unul este.
[21] Este deci legea împotriva făgăduinţelor lui Dumnezeu? De sigur că nu. Căci dacă ar fi fost dată o lege care să poată da viaţă, cu adevărat dreptatea ar veni din lege.
[22] Dar Scriptura toate le-a închis sub păcat,

21, 23 se citeşte: Blestemat este de Dumnezeu cel ce spânzură pe lemn.

17. Când Dumnezeu făcu lui Avram făgăduinţa moştenirii, legea nu era încă în fiinţă; era o făgăduinţă de binecuvântare *şi îndreptare prin credinţă*. Legea mozaică, care veni 430 de ani în urmă şi care vorbeşte de fapte ce trebuie săvârşite, nu desfiinţa acea făgăduinţă. Moştenirea mântuirii şi a îndreptării prin credinţă a avut-o Avram în virtutea acestei făgăduinţe şi nu prin lege.

19. Legea era ca o învoială între doi: mijlocitor era Moise; pe când făgăduinţa făcută lui Avram venea numai din partea lui Dumnezeu: de aici preţul ei cel covârşitor.

22. In mai multe locuri ale Scripturii se zice: Nu este niciunul drept; toţi sunt păcătoşi, fie Iudei, fie păgâni. Cu toţii deci sunt închişi şi încătuşaţi sub domnia păcatului. Mântuirea trebuia să fie dobândită numai prin credinţă.

ca făgăduinţa să fie dată
credincioşilor prin credin-
ţa în Isus Cristos. [23] Insă,
înainte de a veni credin-
ţa, eram păziţi sub lege,
închişi în aşteptarea ace-
lei credinţe care trebuia
să fie descoperită.
[24] Aşa dar, legea ne-a fost
îndrumătorul nostru spre
Cristos, ca să ne îndre-
ptăm prin credinţă. [25] Dar
odată ce a venit credinţa,
nu mai suntem sub îndru-
mător; [26] căci cu toţii sun-
teţi fiii lui Dumnezeu, prin
credinţa în Cristos Isus.
[27] Câţi în Cristos v'aţi bo-
tezat, în Cristos v'aţi îm-
brăcat. [28] Nu mai este Iu-
deu nici Grec; nici rob,
nici liber; nu e nici parte
bărbătească nici parte fe-
meiască: pentrucă voi cu
toţii una sunteţi întru
Cristos Isus. [29] Iar dacă
voi sunteţi ai lui Cristos,
sunteţi sămânţa lui
Avram, moştenitorii lui,
după făgăduinţă.

CAPUL 4.

Adevărata şi deplina înfiere faţă de Dumnezeu

[1] Iar acum eu zic: Pâ-
nă când moştenitorul este
prunc, întru nimic nu se
deosebeşte de un rob, de-
şi este stăpân peste toa-
te, [2] dar este sub epitro-
pi şi îngrijitori până la
vremea hotărîtă de tatăl
său. [3] Astfel şi noi, când
eram copii, eram robii sti-
hiilor lumii. [4] Dar, când a
venit plinirea vremii, Dum-
nezeu a trimis pe Fiul său
născut din femeie, născut
sub lege, [5] pentru ca să
mântuiască pe cei ce erau
sub lege, ca să dobândim
înfierea. [6] Şi pentrucă
sunteţi fii, Dumnezeu a
trimis în inimile voastre
pe Duhul Fiului său, care
strigă: Aba, Părinte! [7] A-

Capul 4. Apostolul arată că deşi Evreii sub lege erau, ce e drept, fiii lui Dumnezeu, totuşi erau ca nişte minori şi nu se deosebeau mult de robi; iar cu Isus Cristos încetează starea de minor şi de rob şi începe adevărata şi deplina înfiere faţă de Dumnezeu.

3. Prin stihii se înţeleg orândueli şi ceremonii evreieşti, care faţă de orânduelile legii celei noi, erau departe de a fi desăvârşite; de aceea mai jos, la v. 9, le numeşte: slabe şi sărmane.

4. Când plăcu lui Dumnezeu să trimită pe Fiul său pe pământ, ne-a făcut moştenitori legiuiţi şi fii, şi ajungând majori, am eşit de sub epitropie.

6. *Aba* este un cuvânt aramaic şi însemnează «tată».

cum dar nu mai eşti rob,
ci fiu: iar de eşti fiu, eşti
şi moştenitor prin harul
lui Dumnezeu.
[8] Atunci însă, necunoscând pe Dumnezeu, slu-
jeaţi celor ce de fapt nu
sunt dumnezei; [9] iar acum,
după ce aţi cunoscut pe
Dumnezeu, ba mai mult:
după ce aţi fost cunoscuţi
de Dumnezeu, cum de vă
întoarceţi din nou la sti-
hiile cele slabe şi sărma-
ne, cărora iarăşi voiţi să
le slujiţi? [10] Ţineţi seamă
de zile, de luni, de sărbă-
tori şi ani. [11] Mă tem în pri-
vinţa voastră, ca nu cum-
va să mă fi ostenit pentru
voi zadarnic. [12] Fiţi, vă rog,
fraţilor, precum sunt eu;
căci şi eu sunt ca voi. In-
tru nimic nu m'aţi vătă-
mat. [13] Ştiţi însă că în-
tâia dată v'am binevestit
vouă Evanghelia întru su-
ferinţele trupului; puşi la
încercare prin pătimirile
trupului meu, [14] voi nu
m'aţi dispreţuit şi nu
m'aţi respins, ci ca pe un
înger al lui Dumnezeu
m'aţi primit pe mine, ca
pe Cristos Isus. [15] Unde
este, aşa dar, fericirea
voastră? Căci mărturie vă
dau că voi, de-ar fi fost cu
putinţă, ochii vi i-aţi fi
scos şi mi i-aţi fi dat.
[16] M'am făcut eu, prin
urmare, vrăjmaşul vostru,
fiindcă v'am spus adevă-
rul? [17] Ei umblă după voi,
dar nu în chip cinstit: ci
voiesc să vă despărţească
(de mine), ca să umblaţi
după ei. [18] Râvna pentru
bine e bună, dacă o
arăţi totdeauna, şi nu
numai atunci când eu
sunt de faţă în mijlocul
vostru, [19] o copilaşii mei,
pentru cari iarăşi simt du-
rerile naşterii, până când
Cristos se va întru-
chipa în voi. [20] Aş vrea
acum să mă aflu la voi şi
să-mi schimb şi glasul,
căci mare mi-i nedumeri-
rea în privinţa voastră.
[21] Spuneţi-mi voi, cari voi-
ţi să fiţi sub lege, n'aţi
citit voi legea? [22] Doar

8. Adică idolilor sau demonilor.
9. *Aţi fost cunoscuţi de Dumnezeu.* Dumnezeu îşi aruncă cel dintâi privirea asupra noastră, ne întâmpină cu harul său şi ne face să-l cunoaştem şi să-l iubim.
10. Voi ţineţi sâmbetele, lunaţiunile, sărbătorile de peste an: Paştile, Rusaliile ş. a. după datina Evreilor.
12. *Precum sunt eu,* adică liberaţi din sclăvia legii. Şi eu, spune sfântul Pavel, deşi sunt Iudeu, sunt ca voi păgânii.
17. *Ei umblă după voi,* adică apostolii cei mincinoşi cari semănaseră neghină între Galateni.

scris este să Avram a
avut doi fii: pe unul din
femeie roabă şi pe altul
din femeie liberă. 23 Dar
cel din femeie roabă s'a
născut după trup, iar cel
din femeie liberă s'a nă-
scut din făgăduinţă. 24 A-
cestea însă s'au spus în
tâlc; căci ele sunt cele
două testamente. Unul, cel
de pe muntele Sinai, care
naşte spre robie şi este
Agar, 25 căci Sinai este un
munte în Arabia şi core-
spunde cu acela care este
Ierusalimul de acum, ca-
re zace în robie împreu-
nă cu copiii săi. 26 Dar acel
Ierusalim care se află sus
este liber, şi este maica
noastră. 27 Căci scris este:
«Bucură-te tu cea stearpă,
care nu naşti; izbucneşte
în laude şi strigă tu care
n'ai durerile facerii, căci
cu mult mai mulţi sunt
copiii celei părăsite decât
ai celei ce are bărbat».
28 Voi însă, o fraţilor, sun-
teţi ca Isac, fiii făgădu-
inţei. 29 Dar, precum atunci
cel născut după trup pri-
gonea pe cel născut du-
pă spirit, tot aşa şi acum.
30 Ce spune însă Scriptu-
ra? «Izgoneşte pe roabă şi
pe fiul ei, căci nu va fi
moştenitor fiul roabei îm-
preună cu fiul celei libere».
Aşa dar, fraţilor, noi nu
suntem fiii roabei, ci ai ce-
lei libere.

CAPUL 5.

Tăierea împrejur e nefolositoare

1 Cristos ne-a liberat
pentru ca să rămânem
liberi; fiţi deci stator-
nici şi nu vă lăsaţi
asupriţi de jugul robiei.
2 Iată că eu, Pavel, vă spun
vouă că, dacă vă veţi tăia
împrejur, Cristos nu vă va
folosi la nimic. 3 Şi dau
mărturie încă odată tot
omului care se taie îm-

---

26. Se face deosebire între Ierusalimul pământesc şi cel ceresc. Ierusalimul cel cerese este Evanghelia, pe când cel pământesc este legea mozaică.

27. Vezi Isaia 54, 1.

29. *Cartea Facerii* vorbeşte de Ismail, fiul femeii Agar, şi de Isac, fiul Sarei, şi de soarta lor cea deosebită; nu vorbeşte de prigonirile ce le-ar fi făcut Ismail împotriva lui Isac, dar despre acestea vorbeşte tradiţiunea rabinilor.

30. Vezi Cartea Facerii 21, 10.

Capul 5. Apostolul îndeamnă pe Galatieni ca, întru cât au fost liberaţi din sclăvia păcatului şi a idolatriei, să nu se mai întoarcă la această sclăvie prin supunerea din nou la legea cea veche.

prejur, că este dator să
împlinească toată legea.
4 V'aţi depărtat dela Cri-
stos voi cari vă căutaţi în-
dreptarea în lege: aţi că-
zut din har. 5 Noi însă, sub
nsuflarea Spiritului, aşte-
ptăm dela credinţă nădej-
dea dreptăţii. 6 Căci în
Cristos Isus nici tăierea
mprejur nu preţuieşte ni-
mic, nici netăierea îm-
prejur, ci credinţa care
ucrează prin iubire.
7 Era bine cum alergaţi:
cine v'a împiedecat să nu
vă supuneţi adevărului?
Induplecarea aceasta nu
vine dela acela care vă
chiamă. 9 Puţin aluat do-
speşte toată frământătu-
ra. 10 Eu am încredere în
Domnul cu privire la voi
că nu veţi gândi altfel.
Dar cel ce vă turbură, îşi
va trage osânda, oricine
ar fi el. 11 Cât despre mi-
ne, fraţilor, dacă acum
mai vestesc tăierea împre-
jur, pentru ce mai sufăr
prigonire? Atunci a în-
cetat sminteala crucii.
12 Măcar de s'ar tăia de tot
aceia cari vă turbură.
13 Voi doar, fraţilor, aţi
fost chemaţi la libertate,
numai să nu faceţi din li-
bertate un prilej pentru
trup, ci slujiţi-vă unul pe
altul prin dragoste. 14 Căci
toată legea se cuprin-
de în cuvântul acesta: Să
iubeşti pe aproapele tău
ca pe tine însuţi. 15 Dacă
însă vă muşcaţi şi vă mân-
caţi unul pe altul, luaţi
seama să nu vă nimiciţi
voi între voi. 16 Iar acum
vă spun: Umblaţi duhov-
niceşte şi nu veţi împlini
poftele trupului; 17 căci
trupul pofteşte împotriva
duhului, iar duhul îm-
potriva trupului: doar a-
ceştia doi sunt potrivnici
între ei, ca să nu faceţi
tot ceea ce voiţi. 18 Iar da-
că voi sunteţi călăuziţi de
duh, nu sunteţi sub lege.
19 Acum însă faptele tru-
pului sunt vădite; şi anu-
me: adulterul, necurăţia,
desfrânarea, 20 închinarea
la idoli, fermecătoria, vrăj-
bile, sfezile, geloziile, mâ-
niile, gâlcevile, desbinările,

---

9. Zicătoare ce se găseşte şi în alte locuri ale sfintei Scripturi şi este o icoană care arată primejdia unui lucru rău asupra sufletelor pe care le strică încetul cu încetul.

11. Râvnitorii Evrei ziceau: Şi Pavel predică tăierea împrejur, căci a tăiat împrejur pe Timotei. Iar el răspunde: Dacă ar fi adevărat că eu predic tăierea împrejur după felul Evreilor, n'aş fi atât de prigonit de Evrei.

14. Vezi Matei 22, 39.

sectele, [21] pizmuirile, uci-
derile, beţiile, chefurile şi
cele asemenea acestora,
despre cari vă spun mai
înainte, precum v'am mai
spus, că cine face aseme-
nea lucruri, nu va dobândi
împărăţia lui Dumnezeu.
[22] Iar roadele Spiritului
sunt: dragostea, bucuria,
pacea, răbdarea, bunăta-
tea, îndelunga îndurare,
[23] blândeţea, credinţa, mo-
destia, înfrângerea, cură-
ţia; împotriva unora ca
acestea nu este lege. [24] Iar
cei ce sunt ai lui Cristos,
trupul şi l-au răstignit
împreună cu patimile şi
poftele lui. [25] Dacă trăim
cu duhul, cu duhul să şi
umblăm. [26] Să nu fim pof-
titori de mărire deşartă,
întărâtându-ne unii pe al-
ţii şi pizmuindu-ne între
noi.

CAPUL 6.

Felurite sfaturi. - Incheiere

[1] Fraţilor, chiar dacă ci-
neva ar fi căzut fără de
veste în vreo greşeală, voi,
cei spirituali, îndreptaţi-l
pe unul ca acesta în duhul
blândeţei, luând seama la
tine însuţi, ca să nu fii şi
tu ispitit. [2] Purtaţi-vă sar-
cinile unii altora şi aşa veţi
împlini legea lui Cristos.
[3] Căci dacă cineva crede
că este ceva, deşi nu este
nimic, se amăgeşte pe sine
însuşi. [4] Fiecare însă să-şi
cerceteze fapta sa şi astfel
va avea laudă numai în
sine însuşi şi nu înaintea
altora; [5] căci fiecare îşi va
purta sarcina lui însuşi.
[6] Apoi, cel ce primeşte
cuvântul învăţăturii, să
facă parte celui ce-l în-
vaţă din toate cele bune ce
are. [7] Să nu vă amăgiţi: de
Dumnezeu nu-ţi poţi bate
joc. [8] Căci ceea ce omul va
semăna, aceea va şi sece-
ra: pentrucă cel ce sea-
mănă în carnea sa, tot
din carne va secera stri-
căciune; iar cel ce seamă-
nă în spirit, tot din spirit
va secera viaţa cea veşni-
că. [9] Făcând binele, să nu
ne lenevim, căci la timpul

---

23. Legea nu prevede asemenea lucruri: astfel de virtuţi nu le poate porunci nicio lege; ele sunt numai roadele spiritului lui Dumnezeu.

Capul 6. Apostolul dă Galatienilor unele sfaturi folositoare de urmat şi apoi încheie Epistola.

2. Sarcinile sunt greşelile şi nedesăvârşirile sau scăderile vieţii.

6. *Să facă parte celui ce-l învaţă,* adică să-i dea din ce să trăiască.

său vom secera, dacă acum
nu ne obosim. 10 Aşa dar,
până când avem vreme, să
lucrăm binele faţă de toţi,
mai ales însă faţă de cei
de o credinţă cu noi.
11 Vedeţi cu ce fel de li-
tere v'am scris chiar cu
mâna mea. 12 Toţi câţi vor
să fie bine văzuţi trupeşte,
aceia vă silesc să vă tăiaţi
împrejur, numai ca să
nu sufere prigonire pen-
tru crucea lui Cristos.
13 Pentrucă nici aceia cari
se taie împrejur nu pă-
zesc legea, dar voiesc ca
voi să vă tăiaţi împrejur,
ca să se fălească în car-
nea voastră. 14 De mine
însă departe să fie a mă
lăuda, fără numai în cru-
cea Domnului nostru Isus
Cristos, prin care lumea
este răstignită pentru mi-
ne, şi eu pentru lume.
15 Pentrucă (în Isus Cristos)
nici tăierea împrejur nu
preţuieşte nimic, nici ne-
tăierea împrejur, ci făp-
tura cea nouă. 16 Şi peste
toţi câţi vor urma drepta-
rul acesta, pace asupra lor
şi milă, precum şi asupra
Israilului lui Dumnezeu.
17 De acum nimeni să nu
mă supere: căci eu port
semnele Domnului Isus în
trupul meu. 18 Darul Dom-
nului nostru Isus Cristos
să fie cu spiritul vostru,
fraţilor. Amin.

---

13. Cei râvnitori pentru datinile evreieşti se făleau că fac urmaşi printre păgâni, silindu-i să se taie împrejur şi să păzească alte datini de ale legii avreieşti.
14. *Lumea,* adică viaţa pământească, viaţa trupului şi a patimilor.
16. *Israilul lui Dumnezeu* este poporul creştin, spre deosebire de Israilul cel trupesc.
17. Adică semnele bicelor şi ale vergilor şi ale altor suferinţe pătimite pentru vestirea Evangheliei.

EPISTOLA SF. APOSTOL PAVEL CĂTRE EFESIENI

CAPUL 1

Mulțumiri pentru binefacerile lui Dumnezeu

1 Pavel, Apostol al lui
Isus Cristos prin voința
lui Dumnezeu, tuturor
sfinților cari sunt la Efes
și credincioșilor întru Cri-
stos Isus: 2 Har vouă și pa-
ce dela Dumnezeu, Tatăl
nostru, și dela Domnul
Isus Cristos.
3 Binecuvântat să fie
Dumnezeu și Tatăl Dom-
nului nostru Isus Cristos,
care ne-a binecuvântat pe
noi în Cristos cu toată
binecuvântarea spirituală
din cer, 4 după cum ne-a
ales într'însul mai înainte
de întemeierea lumii, ca
să fim sfinți și neprihă-
niți în fața lui. 5 Din dra-
gostea sa El ne-a prede-
stinat să fim înfiați prin
Isus Cristos spre a sa mă-
rire, după bunul plac al
voinței sale, 6 spre lauda
măririi harului său, cu ca-
re ne-a dăruit pe noi prin
Fiul său iubit. 7 In El prin
sângele lui noi avem răs-
cumpărarea, iertarea pă-

Epistola către Efesieni a scris-o sfântul Pavel la Roma spre sfârșitul întâii sale robii, adică pe la anul 62 sau 63, ca să îndemne pe Efesieni să răspundă cu o viață sfântă la binefacerile primite dela Dumnezeu. *Efes* era orașul cel mai înfloritor din Asia Mică, atât pentru numărul locuitorilor, cât și pentru negoțul ce-l făcea. Era așezat aproape de coasta apuseană a Asiei Mici, cam în fața Corintului, și în cele două porturi ale sale se adunau corăbiile tuturor țărilor. Orașul Efes era vestit nu numai prin bogăția sa, dar și prin mărețul templu al zeiței Diana, care era socotit ca o minune a lumii. Cam pe la anul 54, sfântul Pavel închegă aici o frumoasă adunare de credincioși.

4-5. După cum Cuvântul lui Dumnezeu este veșnic, tot așa și noi *din vecie* am fost predestinați să fim răscumpărați de Cristos și să ne facem fiii adoptivi ai lui Dumnezeu.

catelor după bogățiile ha-
rului său, [8] care a prisosit
în noi cu toată înțelepciu-
nea și priceperea. [9] El ne-a
făcut nouă cunoscută tai-
na voinței sale, acest plan
binevoitor, pe care-l alcă-
tuise în sine de mai îna-
inte, [10] ca să-l aducă la
îndeplinire la împlinirea
vremurilor: de a aduna
iarăși toate lucrurile sub
un singur cap, Cristos,
atât cele din cer cât și cele
de pe pământ. [11] In Cristos
noi, cari am pus mai îna-
inte nădejdea noastră în
El, ne-am făcut moșteni,
fiind însemnați mai îna-
inte după hotărîrea ace-
luia, care toate le face du-
pă chibzuirea voinței sale:
[12] ca să fim spre lauda mă-
ririi lui. [13] In Cristos și voi,
după ce ați auzit cuvântul
adevărului (Evanghelia
mântuirii voastre) în ca-
re ați crezut, ați fost pecet-
luiți cu Duhul Sfânt, care
fusese făgăduit, [14] și care
este arvuna moștenirii
noastre pentru răscumpă-
rarea poporului câștigat
de Dumnezeu, spre lauda
măririi sale.

[15] Drept aceea și eu, au-
zind despre credința voa-
stră în Domnul Isus și
despre dragostea voastră
către toți sfinții, [16] nu în-
cetez a mulțumi pentru
voi, pomenindu-vă în ru-
găciunile mele; [17] ca Dum-
nezeul Domnului nostru
Isus Cristos, Părintele mă-
ririi, să vă dea vouă duhul
înțelepciunii și al desco-
peririi pentru a-l cunoaște
pe deplin; [18] să vă lumine-
ze ochii inimii voastre, ca
să știți care este nădejdea
la care ați fost chemați și
cari sunt bogățiile moște-
nirii lui pentru sfinți, [19] și
care este covârșitoarea
mărime a puterii lui față
de noi, cari credem, potri-
vit cu lucrarea puternicei
sale virtuți, [20] pe care a
săvârșit-o în Cristos, scu-
lându-l pe el din morți și
așezându-l de-a dreapta
sa în ceruri, [21] mai presus
de toată domnia și stăpâ-
nirea și puterea și dregă-
toria și de tot numele
ce se rostește nu numai
în veacul acesta, ci și în
cel viitor. [22] Și toate le-a
supus sub picioarele lui, și

---

11. *Noi,* adică noi Evreii, cari cei dintâi am fost chemați ca să nădăjduim în Cristos.

13-14. *Duhul Sfânt... făgăduit,* adică reînnoirea sufletului prin lucrarea Duhului Sfânt. Despre această reînnoire spirituală zice apoi că este arvuna moștenirii care ne așteaptă.

22. Vezi Psalmul 8, 7.

l-a pus pe el mai presus de
toate, ca capul Bisericii,
23 care este trupul lui și
plinirea celui ce plinește
toate întru toți.

CAPUL 2

Binefacerile lui Dumnezeu față de creștini și păgâni

1 Iar voi, voi erați morți
prin greșelile și păcatele
voastre, 2 în care ați trăit
odată după năravul lumii
acesteia, sub stăpânitorul
puterilor văzduhului acestuia,
a spiritului rău care
acum lucrează în fiii neascultării.
3 Printre aceștia și
noi am trăit odată cu toții
în poftele trupului nostru,
împlinind voile cărnii și
ale simțurilor, și eram din
fire fiii mâniei ca și toți
ceilalți. 4 Dumnezeu însă,
care este bogat în milă,
pentru prea multa sa dragoste
cu care ne-a iubit,
5 fiind noi morți prin păcatele
noastre, ne-a făcut
vii cu Cristos (prin al
cărui har ați fost mântuiți),
6 și împreună ne-a înviat
și așezat în ceruri în
Cristos Isus. 7 Astfel El a
voit să arate în veacurile
viitoare covârșitoarele bogății
ale harului său prin
bunătatea sa față de noi
întru Cristos Isus.
8 Căci cu harul său ați
fost mântuiți prin credință,
și aceasta nu este dela
voi, pentrucă este darul lui
Dumnezeu; 9 nu este rodul
faptelor voastre, pentru ca
nimeni să nu se fălească.
10 Căci noi suntem făptura
lui, făcuți întru Cristos
Isus pentru faptele bune,
orânduite de Dumnezeu,
ca să umblăm în ele.
11 Drept aceea, aduceți-vă
aminte că voi, păgâni din
naștere, și cari erați numiți
netăiați împrejur de către
aceia cari se chiamă
tăiați împrejur, tăiere făcută
cu mâna, 12 erați în
timpul acela fără Cristos,
afară din tovărășia lui
Israil și străini față de le-

---

23. Biserica, fiind trupul lui Cristos, întregește pe Cristos, care este capul ei. Deci conlucrarea tuturor credincioșilor ajută fapta mântuirii. Iar Cristos se *desăvârșește întreg întru toți,* pentrucă întregește mântuirea în toți credincioșii.

Capul 2. Apostolul arată puterea lui Dumnezeu care dă viață nouă credincioșilor și care dă binefaceri alese și păgânilor.

2. *Stăpânitorul puterilor văzduhului* este diavolul. Se credea - zice sfântul Ieronim - că văzduhul dintre cer și pământ ar fi plin de puteri dușmane.

3. *Noi... cu toții,* adică noi Evreii, spre deosebire de *voi* păgânii.

gămintele făgăduinței; fă-
ră nădejde și fără Dum-
nezeu în lumea aceasta.
[13] Acum însă, fiind în
Cristos Isus, voi, cari oda-
tă erați departe, v'ați fă-
cut aproape prin sângele
lui. [14] Căci el este pa-
cea noastră, el, care din
două a făcut un sin-
gur popor, surpând din
mijloc peretele despăr-
țirii și înlăturând vrăj-
mășia [15] prin trupul său
a desființat legea porun-
cilor cu hotărîrile ei, ca,
întru sine, din doi să facă
un singur om nou și să în-
temeieze pacea, [16] și să-i
împace pe amândoi în-
tr'un singur trup cu Dum-
nezeu, prin cruce, prin
care a distrus vrăj-
mășiile. [17] Și a venit ca să
vă binevestească pace
vouă cari erați departe, și
pace celor de aproape.
[18] Căci printr'însul avem,
și unii și alții, apropiere
către Tatăl într'unul și
același Spirit. [19] Așa dar,
voi nu mai sunteți oaspeți
și străini, ci sunteți cetă-
țeni ai sfinților și casnicii
lui Dumnezeu, [20] zidiți pe
temelia Apostolilor și a
Prorocilor, fiind însuși
Cristos Isus piatra cea din
vârful unghiului. [21] In el
orice clădire bine alcă-
tuită crește ca să fie un
templu sfânt al Domnu-
lui; [22] întru care voi de
asemenea sunteți zidiți ca
lăcaș al lui Dumnezeu în
Spiritul.

CAPUL 3

Descoperirea tainei

[1] Pentru aceasta eu, Pa-
vel, întemnițatul lui
Cristos Isus pentru voi
păgânii, [2] cred că voi ați
auzit despre slujirea ha-
rului lui Dumnezeu ce mi
s'a încredințat mie pentru
voi. [3] Căci prin descoperire
mi s'a făcut cunoscută a-
ceastă taină, după cum
v'am scris pe scurt mai
înainte; [4] de unde, citind,
puteți cunoaște știința ce
o am despre taina lui Cri-
stos, [5] care n'a fost cuno-
scută în alte veacuri de
către fiii oamenilor, pre-

---

14. *Din două*: adică din lumea evreiască și cea păgână.
Capul 3. Apostolul se roagă lui Dumnezeu cerând ca Efesenii să rămână statornici în chemarea lor și să cunoască tot mai bine foloasele acestei chemări.
1. *Intemnițatul lui Cristos*. Apostolul se socotește ca fiind întreg în mâinile lui Cristos și ca și cum Cristos l-ar ținea legat ca să lucreze spre mărirea lui.
5. *In alte veacuri*: în vremurile premergătoare Evangheliei.

cum s'a descoperit acum
sfinţilor săi Apostoli şi
Proroci de către Spiritul;
6 cum că păgânii sunt îm-
preună moştenitori (cu
Iudeii) şi mădulare ale a-
celuiaşi trup şi împreună
părtaşi ai făgăduinţei lui
în Cristos Isus, prin Evan-
ghelie, 7 căreia m'am fă-
cut eu slujitor după darul
harului lui Dumnezeu ce
mi s'a dat mie prin lucra-
rea puterii sale.
8 Mie, celui mai mic de
cât toţi sfinţii, mi s'a dat
harul acesta, ca să vestesc
între neamuri nepătrun-
sele bogăţii ale lui Cristos,
9 şi să descopăr tuturora
care este economia tainei
celei din veci ascunse în
Dumnezeu, care toate le-a
zidit, 10 ca înţelepciunea
lui Dumnezeu cea de mul-
te feluri, acum să fie cu-
noscută prin Biserică
domniilor şi stăpânirilor
din cereştile plaiuri 11 după
veşnica sa hotărîre pe ca-
re a făcut-o în Cristos Isus
Domnul nostru, 12 întru
care avem, prin credinţa
în el, îndrăzneală să ne
apropiem de Dumnezeu,
cu deplină încredere.
13 Drept aceea vă rog să
nu vă pierdeţi cumpătul
din pricina suferinţelor ce
le îndur pentru voi, şi care
sunt fala voastră.
14 Pentru aceasta, eu îmi
plec genunchii înaintea
Tatălui (Domnului nostru
Isus Cristos) 15 dela care
îşi trage numele orice
neam, în cer şi pe pă-
mânt, 16 ca să vă dăruia-
scă vouă, potrivit cu bogă-
ţia măririi sale, să fiţi
întăriţi în virtute prin
Spiritul său, în omul cel
lăuntric, 17 ca Cristos să
locuiască în inimile voa-
stre prin credinţă; astfel
încât, înrădăcinaţi şi în-
temeiaţi fiind în iubire,
18 să puteţi înţelege cu toţi
sfinţii care este lărgimea,
lungimea, înălţimea şi a-
dâncimea 19 şi să cunoa-
şteţi şi iubirea lui Cristos,
care întrece orice cuno-
ştinţă, ca să vă umpleţi de
toată plinătatea lui Dum-
nezeu. 20 Iar celui care toa-
te le poate face prin pute-
rea care lucrează în noi,

6. Iată taina cea mare: Dumnezeu a făcut pe păgâni deopotrivă cu Evreii în ceea ce priveşte mântuirea.
8. *Mie celui mai mic*: adică dintre toţi creştinii.
9. *Economia tainei*, adică planul de mântuire al lui Dumnezeu cu privire la toţi oamenii.
18. Apostolul vrea să arate cât de necuprinsă este dragostea lui Cristos pentru oameni.

cu mai multă prisosință
decât cerem sau întele-
gem, 21 lui să-i fie slavă în
Biserică și întru Cristos
Isus în toate neamurile
tuturor veacurilor. Amin.

CAPUL 4

Virtuțile de căpetenie ale vieții creștinești

1 Drept aceea, vă rog
fierbinte eu, cel întemni-
țat pentru Domnul, ca să
umblați cu vrednicie după
chemarea cu care ați fost
chemați, 2 cu toată sme-
renia și blândețea, cu răb-
dare; îngăduindu-vă unii
pe alții în iubire, 3 având
grijă să păstrați unitatea
spiritului prin legătura
păcii. 4 Un singur trup este
și un singur Spirit, pre-
cum ați fost chemați în-
tr'o singură nădejde a
chemării voastre. 5 Un sin-
gur Domn este, o singură
credință, un singur botez.
6 Un singur Dumnezeu și
Tatăl tuturor, care este
peste toți și prin toți și
în noi toți.
7 Fiecăruia însă dintre
noi i s'a dat harul după
măsura dărniciei lui Cri-
stos. 8 Pentru aceasta zi-
ce: «Suindu-se în înălți-
me, a robit robia, și a dat
daruri oamenilor». 9 Iar
aceea că s'a suit ce însem-
nează alta, fără numai că
s'a și coborît mai întâi în
părțile cele mai de jos ale
pământului? 10 Cel ce s'a
coborît, același este care
s'a și suit mai sus decât
toate cerurile, ca toate să
le umple. 11 Și el a dat pe
unii Apostoli, pe unii Pro-
roci, iar pe alții Evanghe-
liști, pe alții păstori și în-
vățători 12 spre desăvârși-
rea sfinților în vede-
rea îndeplinirii slujbei lor,
spre zidirea trupului lui
Cristos: 13 până când toți
vom ajunge la unirea cre-
dinței și a cunoștinței Fiu-
lui lui Dumnezeu, la sta-
rea de bărbat desăvârșit,
la măsura vârstei depline
a lui Cristos. 14 Atunci nu
vom mai fi copii nestator-
nici și purtați de ici colo
de orice vânt al învățăturii,
prin înșelăciunea oameni-
lor, prin vicleșuguri spre

Capul 4. Apostolul arată cari sunt datoriile obștești ale vieții care privesc pe toți creștinii.

9. *In părțile cele mai de jos ale pământului,* adică în mormânt cu trupul și apoi în limb cu sufletul.

10. *Ca toate să le umple*: cu lucrarea sa, cu înrâurirea sa, cu binefacerile sale, să umple toată lumea și într'un chip deosebit Biserica sa.

uneltirea rătăcirii. [15] Dar,
urmând adevărul întru
iubire, să sporim întru toa-
te în el, care este capul,
(adică) Cristos, [16] din care
tot trupul bine alcătuit şi
încheiat prin toate legă-
turile de trăinicie, îşi de-
săvârşeşte creşterea, po-
trivit cu lucrarea măsura-
tă a fiecărui mădular,
prin zidirea sa întru dra-
goste.
[17] Aceasta v'o zic, aşa
dar, şi vă îndemn în Dom-
nul ca să nu mai umblaţi
după cum umblă păgânii
întru deşertăciunea cuge-
tărilor lor, [18] având min-
tea învăluită în întune-
ric, înstrăinaţi de viaţa
lui Dumnezeu prin neşti-
inţa care este în ei din
pricina împietririi inimii
lor. [19] Ei pierzând orice
simţ, s'au dat în bra-
ţele desfrânării, spre a
săvârşi cu nesaţ tot felul
de necurăţii. [20] Voi însă nu
aşa l-aţi cunoscut pe Cri-
stos, [21] (dacă într'adevăr
l-aţi ascultat şi i-aţi pri-
mit învăţătura, după cum
este adevărul în Isus), [22] să
vă desbrăcaţi adică, cu
privire la viaţa din trecut,
de omul cel vechiu, care se
strică prin poftele cele
amăgitoare, [23] şi să vă în-
noiţi în duhul cugetului
vostru, [24] şi să vă îmbră-
caţi în omul cel nou, care
a fost făcut după chipul
lui Dumnezeu, în dreptate
şi în sfinţenia adevărului.
[25] Pentru aceea, lepă-
dând minciuna, fiecare să
grăiască adevărul cu a-
proapele său, căci unul al-
tuia suntem mădulare.
[26] La mânie, nu păcătuiţi:
soarele să nu apună peste
mânia voastră; [27] să nu
daţi prilej diavolului. [28] Cel
ce a furat, să nu mai fure,
ci mai degrabă să se stră-
duiască să lucreze cu mâi-
nile sale tot ce este cin-
stit, ca să aibă de unde să
dea celui care duce lipsă.
[29] Niciun cuvânt urît să
nu iasă din gura voastră,
ci numai care este bun,
spre întărirea credinţei,
după cum e nevoie, şi să
facă bine celor ce ascul-
tă. [30] Şi să nu întristaţi pe
Duhul Sfânt al lui Dum-

---

22. *De omul cel vechiu*: de omul care este robul patimilor celor rele şi al păcatelor.

26. Dacă aveţi pricină dreaptă ca să vă aprindeţi de vreo mânie sfântă, păziţi-vă, totuşi, ca nu cumva să treceţi măsura şi să păcătuiţi. Vezi Psalmul 4, 5.

30. *Ziua răscumpărării* este ziua judecăţii de apoi, când va fi împlinită cu totul răscumpărarea.

nezeu, întru care ați fost
pecetluiți pentru ziua ră-
scumpărării. 31 Orice amă-
răciune și mânie și supă-
rare și strigare și hulă
să piară dela voi împreu-
nă cu tot felul de răutate.
32 Fiți buni unii față de al-
ții, milostivi, iertând unul
altuia, precum și Dumne-
zeu v'a iertat în Cristos.

CAPUL 5

Alte datorii ale creștinilor

1 Urmați dar pilda lui
Dumnezeu, ca niște fii
preaiubiți, 2 și umblați în-
tru iubire, precum și Cri-
stos ne-a iubit pe noi, și
s'a dat pe sine pentru noi
prinos și jertfă lui Dum-
nezeu, întru miros cu bună
mireasmă. 3 Iar desfrâna-
rea și orice necurăție sau
zgârcenie nici să nu se
pomenească între voi, du-
pă cum se cuvine unor
sfinți; 4 nici necuviință,
nici vorbă nebunească, nici
glumă proastă, care nu
sunt cuviincioase, ci mai
degrabă aducere de mulțu-
miri. 5 Căci aceasta s'o știți
bine, că nici un curvar,
sau necurat, sau sgârcit,
ceea ce înseamnă slujitor
la idoli, nu are moștenire
în împărăția lui Cristos și
a lui Dumnezeu. 6 Nimeni
să nu vă amăgească cu
vorbe deșarte, căci pentru
aceasta vine mânia lui
Dumneezu asupra fiilor
neascultări; 7 să nu vă fa-
ceți părtași cu ei. 8 Odi-
nioară erați întuneric,
dar acum sunteți lumină
întru Domnul; umblați ca
fiii luminii, 9 pentrucă
roada luminii stă în orice
bunătate și dreptate și a-
devăr. 10 Cercetați ceea ce
este bine plăcut la Dom-
nul! 11 Și să nu vă faceți
părtași la faptele nerod-
nice ale întunericului, ci
mai de grabă osândiți-le;
12 căci cele ce se săvârșesc
de către dânșii în ascuns,
rușine este chiar să le și
spui. 13 Iar toate aceste lu-
cruri osândite se învede-
rează prin lumină: pen-

Capul 5. Apostolul stăruește asupra unor datorii însemnate ale creștinilor, și la urmă arată cari sunt datoriile celor căsătoriți.

3-7. In aceste verseturi Apostolul osândește necurăția și sgârcenia, cari erau patimi de căpetenie la păgâni.

8. *Erați întuneric*: când erați păgâni.

12. Apostolul înțelege aici unele serbări de noapte ce le făceau păgânii și unde se săvârșeau fapte rușinoase îngrozitoare.

trucă tot ce se învederea-
ză, e lumină. [14] Pentru
acea zice: «Deşteaptă-te
tu, care dormi, şi te scoală
din morţi şi te va lumina
Cristos».
[15] Vedeţi aşa dar, fraţi-
lor, să umblaţi cu băgare
de seamă, nu ca nişte ne-
socotiţi, ci ca cei înţelepţi.
[16] Răscumpăraţi vremea,
pentrucă zilele sunt rele.
[17] De aceea nu fiţi nesoco-
tiţi, ci înţelegeţi care este
voinţa lui Dumnezeu. [18] Şi
nu vă îmbătaţi cu vin, în-
tru care este desfrânare,
ci vă umpleţi de Duhul
Sfânt, [19] vorbind între voi
în psalmi şi în laude şi în
cântări duhovniceşti, cân-
tând şi lăudând pe Dom-
nul cu inimile voastre,
[20] mulţumind pururea pen-
tru toate lui Dumnezeu
Tatălui, în numele Dom-
nului nostru Isus Cristos.

Datoria celor căsătoriţi

[21] Fiţi supuşi unul altuia în
frica lui Cristos; [22] femeile
să fie supuse bărbaţilor
lor ca Domnului; [23] pen-
trucă bărbatul este capul
femeii, precum Cristos este
capul Bisericii, trupul său
al cărui Mântuitor El este.
[24] Deci, precum Biserica
este supusă lui Cristos, aşa
şi femeile bărbaţilor lor
întru toate.
[25] Bărbaţilor, iubiţi soţiile
voastre, precum şi Cristos
a iubit Biserica şi s'a dat
pe sine pentru ea, [26] ca s'o
sfinţească, curăţind-o în
baia apei prin cuvântul
vieţii, [27] ca să şi-o înfăţi-
şeze sieşi, Biserică mărea-
ţă, neavând nicio pată,
nici sbârcitură, nici alt-
ceva de felul acesta, ci ca
să fie sfântă şi fără de
prihană. [28] Aşa şi bărbaţii
trebuie să-şi iubească so-

---

18. Beţia de asemenea era o mare patimă a păgânilor. *Intru care este desfrânare.* Vinul, băut peste măsură, este un imbold puternic la desfrânare.

22. Evanghelia a dat înapoi femeii demnitatea pe care păgânii au călcat-o în picioare, stăruind asupra egalităţii ei religioase cu bărbatul; dar n'a emancipat-o de sub acele legi pe care însăşi natura i le-a impus.

23. Bărbatul are faţă de soţia sa relaţiunea pe care o are capul faţă de trup şi Cristos faţă de Biserică, şi deci, nu numai că este mai mare peste femeie, ci trebue s'o şi conducă, s'o oblăduiască şi s'o apere.

25-33. In această parte, Apostolul vorbeşte despre îndatoririle bărbaţilor; şi pe când femeilor le-a dat ca model de supunere Biserica, bărbaţilor le dă ca model de grijă, iubire şi râvnă faţă de soţii pe Cristos.

ţiile lor ca pe trupu-
rile lor. Cel ce îşi iubeşte
soţia, pe sine însuşi se iu-
beşte. [29] Căci nimeni nu
şi-a urît vreodată trupul
său, ci-l hrăneşte şi-l în-
grijeşte, precum şi Cri-
stos Biserica; [30] pentrucă
suntem mădularele trupu-
lui lui, din carnea lui şi
din oasele lui. [31] Pentru
aceea va lăsa omul pe ta-
tăl său şi pe mama sa şi
se va lipi de soţia sa; şi
vor fi doi un singur trup.
[32] Taina aceasta mare este,
iar eu zic cu privire la
Cristos şi la Biserică.
[33] Rămâne deci ca fiecare
din voi să-şi iubească soţia
ca pe sine însuşi; iar soţia
să dea cinste bărbatului.

CAPUL 6.

Alte datorii ale creştinilor. Incheiere

[1] Fiilor, ascultaţi pe pă-
rinţii voştri întru Dom-
nul, căci aceasta este cu
dreptate. [2] «Cinsteşte pe
tatăl tău şi pe mama ta»,
aceasta este porunca cea
dintâi care are făgăduin-
ţa: [3] «Ca să-ţi fie ţie bine
şi să trăieşti ani mulţi pe
pământ». [4] Şi voi, părin-
ţilor, nu întărâtaţi la mâ-
nie pe copiii voştri, ci cre-
şteţi-i întru învăţătura
şi mustrarea Domnului.
[5] Slugilor, ascultaţi pe stă-
pânii voştri cei pămân-
teşti cu cinste si râvnă, în-
tru curăţia inimii voa-
stre, ca şi pe Cristos,
[6] slujind nu numai în fa-
ţă, ca pentru a plăcea oa-
menilor, ci ca slugile lui
Cristos, care fac din inimă
voia lui Dumnezeu. [7] Slu-
jiţi cu bunăvoinţă ca
Domnului şi nu oamenilor;
[8] ştiind fiecare, fie rob ori
liber, că binele ce-l va fi
făcut, pe acela îl va pri-
mi dela Domnul. [9] Şi voi,
stăpânilor, faceţi acelaşi
lucru faţă de dânşii, fe-
rindu-vă de ameninţări,
bine ştiind că Stăpânul,
atât al lor cât şi al vo-

---

32. Sfântul Sinod din Trident a declarat (Şed. XXIV, De sacr. matr.) că în aceste cuvinte sfântul Pavel face să se înţeleagă (*«innuit»*) că căsătoria este un adevărat şi propriu zis Sacrament. Şi pe cât e de strânsă legătura între Cristos şi Biserică, de nu o mai poate desface nimeni niciodată, tot aşa trebuie să fie şi între bărbat şi femeie.

Capul 6. Apostolul vorbeşte despre datoriile copiilor şi ale părinţilor, ale robilor şi ale stăpânilor, şi arată care trebuie să fie armele creştinului în lupta vieţii.

2-3. Vezi Cartea Ieşirii 20, 12.

stru, este în ceruri şi că
la el nu încape părtinire.
[10] De altfel, fraţilor, întă-
riţi-vă întru Domnul şi în
puterea virtuţii lui. [11] Im-
brăcaţi-vă cu toate armele
lui Dumnezeu, ca să vă pu-
teţi împotrivi curselor dia-
volului, [12] căci lupta noa-
stră nu este împotriva
trupului şi a sângelui, ci
împotriva domniilor şi a
stăpânirilor, împotriva că-
peteniilor acestei lumi de
întuneric, împotriva du-
hurilor răutăţii din văz-
duhuri. [13] Pentru aceea,
luaţi toate armele lui
Dumnezeu, ca să puteţi
sta împotrivă în ziua cea
rea, şi biruindu-le toate,
să puteţi sta în picioare.
[14] Ţineţi-vă bine, aşa dar,
având mijlocul vostru în-
cins cu adevărul şi fiind
îmbrăcaţi cu platoşa drep-
tăţii, [15] şi picioarele încăl-
ţate cu râvna predicării
Evangheliei păcii. [16] Peste
toate luaţi pavăza credin-
ţei, cu care să puteţi stin-
ge toate săgeţile cele de
foc ale vicleanului; [17] şi
luaţi şi coiful mântuirii şi
sabia Duhului, care este
cuvântul lui Dumnezeu.
[18] Rugaţi-vă fără încetare
cu tot felul de rugăciuni
şi cereri întru duh; întru
aceasta privegheaţi cu
toată stăruinţa, rugându-
vă pentru toţi sfinţii [19] şi
pentru mine, ca să mi se
dea mie cuvânt spre a de-
schide cu încredere gura
mea, ca să fac cunoscută
taina Evangheliei, [20] al că-
rei sol, legat în lanţuri,
sunt, pentru ca să vorbesc
despre ea cu îndrăzneală
precum se cuvine.
[21] Iar ca să ştiţi şi voi
treburile mele şi ce fac,
toate vi le va face cuno-
scut Tihic, fratele cel prea
iubit şi slujitor credin-
cios întru Domnul. [22] Pe
el l-am trimis la voi
tocmai pentru aceea, ca să
aflaţi de treburile noastre
şi să mângâie inimile voa-
stre.
[23] Pace, fraţilor, şi dra-
goste şi credinţă dela
Dumnezeu Tatăl şi dela
Domnul Isus Cristos. [24] Da-
rul să fie cu toţi aceia,
cari cu dragoste nepieri-
toare iubesc pe Domnul
nostru Isus Cristos.

---

13. Apostolul îndeamnă pe creştini să se pregătească la lupta duhovnicească cu armele cele mai potrivite, luând pildă dela înarmarea soldaţilor romani.

EPISTOLA SF. APOSTOL PAVEL CĂTRE FILIPIENI

CAPUL 1.

Urare și mulțumiri lui Dumnezeu

1 Pavel și Timotei, slujitorii lui Isus Cristos, tuturor sfinților în Cristos Isus, cari sunt în Filipi, împreună cu episcopii și diaconii:
2 dar vouă și pace dela Dumnezeu Tatăl nostru și dela Domnul Isus Cristos.

3 Mulțumesc Dumnezeului meu ori de câte ori îmi aduc aminte de voi,
4 rugându-mă pururea cu bucurie pentru voi toți în toate rugăciunile mele,
5 pentru partea pe care o luați la Evanghelie din zua dintâi până acum.
6 Eu am deplină încredere că cel ce a început în voi lucrul cel bun, îl va desăvârși până în ziua lui Cristos Isus.

7 E drept ca să cred astfel despre voi toți: căci vă am în inima mea ca pe unii cari, atât în lanțurile mele, cât și în apărarea și

---

Epistola către Filipieni a scris-o sfântul Pavel din Roma cam pe la anul 62 și a trimis-o creștinilor din Filipi prin Epafrodit, care venise să aducă ajutoare sfântului Pavel deținut în închisoare la Roma. Epistola cuprinde îndemnuri practice pentru creștinii din Filipi. *Filipi,* numit în vechime Crenide și mai pe urmă Datos, se afla în partea de răsărit a Macedoniei, aproape de hotarul Traciei și de Marea Egee. Pe vremea sfântului Pavel orașul era locuit de Macedoneni și de coborîtori din vechii soldați romani aduși de împăratul August. Evreii erau puțini. Sfântul Pavel închegă și aici o Biserică înfloritoare (Vezi Faptele 16, 12-40), ai cărei creștini țineau mult la dânsul.

1. *Timotei* este credinciosul tovarăș al sfântului Pavel chiar dela a doua lui călătorie apostolică (Faptele 16, 1) până la Roma, unde apostolul fu întemnițat.

6. *Ziua lui Isus Cristos* este ziua învierii de apoi.

întărirea Evangheliei, sun-
teţi cu toţii părtaşi de bu-
curia mea. [8] Căci martor
îmi este Dumnezeu cum
vă iubesc eu pe voi toţi
cu gingăşia lui Isus Cri-
stos. [9] Şi pentru aceasta
mă rog, ca iubirea voastră
să crească tot mai
mult în cunoştinţă şi în
toată priceperea, [10] pentru
ca să deosebiţi ceea ce
este mai bun, ca să fiţi
curaţi şi fără prihană în
ziua lui Cristos, [11] plini de
roadele dreptăţii prin Isus
Cristos, spre mărirea şi
lauda lui Dumnezeu.
[12] Voiesc să ştiţi, fraţi-
lor, că cele întâmplate cu
mine, s'au întors mai de
grabă spre folosul Evan-
gheliei; [13] astfel că lanţu-
rile mele pentru Cristos
sunt cunoscute în tot pre-
toriul şi tuturor celorlalţi;
[14] şi mulţi dintre fraţi în-
tru Domnul, îmbărbătaţi
prin lanţurile mele, au şi
mai mare îndrăzneală ca
să vestească fără frică cu-
vântul lui Dumnezeu.
[15] Adevărat că unii vestesc
pe Cristos din pizmă şi din
duh de ceartă; alţii însă şi
din bunăvoinţă; [16] aceştia o
fac din dragoste, ştiind că
eu sunt pus pentru apăra-
rea Evangheliei; [17] ceilalţi
însă predică pe Cristos
din duh de ceartă, nu cu
inimă curată, ci socotind
să-mi sporească suferinţa
în lanţurile mele. [18] Dar
ce are a face? Numai să
fie Cristos vestit în orişice
chip: fie din făţărie, fie
din duh de adevăr; eu mă
bucur de aceasta şi mereu
mă voiu bucura. [19] Pen-
trucă ştiu că aceasta îmi
va fi mie spre mântuire
prin rugăciunea voastră şi
prin ajutorul Spiritului
lui Isus Cristos, [20] potrivit
cu aşteptarea şi nădejdea
mea, că întru nimic nu
voju ajunge de ruşine, dar
cu toată îndrăzneala, pre-
cum totdeauna aşa şi
acum, va fi preamărit
Cristos în trupul meu, fie
prin viaţă, fie prin moarte.
[21] Căci viaţa mea este
Cristos, iar moartea îmi
este un câştig. [22] Dacă în-
să a trăi în trup îmi este
de folos pentru a lucra,
eu nu ştiu ce să aleg.
[23] Sunt prins din două
părţi: doresc să mă de-
sfac de trup şi să fiu cu

---

13. *Pretoriul* era cartierul străjerilor pretoriani, în paza căröra fu încredinţat sfântul Pavel. Printre acei soldaţi predică sfântul Pavel Evanghelia cu mult folos.

Cristos, ceea ce ar fi mult
mai bine; 24 dar să ră-
mân în trup este mai de
folos pentru voi. 25 Şi a-
vând această încredinţare,
eu ştiu că voiu rămânea
şi voiu petrece cu voi cu
toţii spre propăşirea voa-
stră şi spre bucuria credin-
ţei voastre, 26 pentru ca cu-
vântul laudei voastre pen-
tru mine să prisosească în
Cristos Isus, atunci când
voiu veni iarăşi la voi.
27 Purtaţi-vă numai în
chip vrednic de Evanghe-
lia lui Cristos, pentru ca,
fie că voiu veni eu să vă
văd, fie că voiu fi departe,
te, să aud despre voi că
sunteţi statornici într'un
suflet şi o inimă, luptând
împreună pentru credin-
ţa Evangheliei. 28 Şi întru
nimic să nu vă înfricoşaţi
de potrivnici; ceea ce
pentru ei este pricină de
pierzare, pentru voi este
pricină de mântuire, şi
aceasta vine dela Dumne-
zeu; 29 căci vouă prin Cri-
stos vi s'a dat harul, nu
numai să credeţi în el,
ci să şi suferiţi pentru el,
30 ducând aceeaşi luptă pe
care aţi văzut-o la mine
şi pe care aţi auzit că o
duc şi acum.

CAPUL 2.

Smerenia şi mărirea lui Cristos

1 Dacă este, aşa dar, o
îndemnare stăruitoare în
Cristos, dacă este o mân-
gâiere a dragostei, dacă
este vreo împărtăşire a
Duhului, dacă este vreo
milostivire şi îndurare:
2 împliniţi cu vârf bucuria
mea, gândind la fel, a-
vând aceeaşi dragoste, un
singur suflet, aceeaşi sim-
ţire. 3 Nimic (să nu faceţi)
din duh de ceartă, nici din
mărire deşartă, ci cu
smerenie unul să creadă
pe altul mai mare decât
pe sine; 4 şi să nu caute
nimeni numai de ale sale,
ci şi de ale altora.
5 Să aveţi în voi aceleaşi
simţiri care au fost şi în
Cristos Isus: 6 El, fiind
în natura lui Dumnezeu,
n'a socotit că este o pra-
dă egalitatea sa cu Dum-
nezeu, 7 dar s'a nimicit pe
sine, luând chip de rob,
făcându-se asemenea oa-

Capul 2. Apostolul îndeamnă pe Filipieni ca, văzând dragostea şi smerenia lui Isus Cristos, să lucreze pentru mântuirea lor. Aduce laude lui Timotei şi lui Epafrodit.

6. *N'a socotit că este o pradă,* ori ca un lucru de păstrat cu orice preţ.

menilor, şi, la înfăţişare
dovedindu-se ca un om,
[8] s'a smerit pe sine, făcân-
du-se ascultător până la
moarte şi încă moarte de
cruce. [9] Pentru aceea şi
Dumnezeu l-a înălţat pe
el şi i-a dăruit un nume,
care este mai presus de
orice nume, [10] pentru ca în
numele lui Isus să se ple-
ce tot genunchiul: al ce-
lor din cer, al celor de pe
pământ, şi al celor de de-
supt; [11] şi toată limba să
mărturisească că Domn
este Isus Cristos întru mă-
rirea lui Dumnezeu Tatăl.
[12] Drept aceea, prea iu-
biţii mei, după cum aţi
fost totdeauna ascultă-
tori, nu numai când eu
eram de faţă, ci cu mult
mai mult acum când sunt
departe, cu frică şi cu cu-
tremur lucraţi mântuirea
voastră. [13] Dumnezeu este
doar acela care lucrează
în voi şi ca să voiţi şi ca
să desăvârşiţi după a sa,
bunăvoinţă. [14] Toate să le
faceţi fără cârtiri şi fără
nemulţumiri, [15] ca să fiţi
fără vină şi fără răutate, fii ai lui Dumnezeu,
neîntinaţi în mijlocul unui
neam răutăcios şi stricat;
în mijlocul căruia voi
străluciţi ca nişte luminători în lume, [16] purtând
cuvântul vieţii spre lauda
mea în ziua lui Cristos,
că nu în deşert am alergat şi nici în deşert m'am
ostenit. [17] Dar chiar de ar
fi să vărs sângele peste
jertfa şi prinosul credinţei voastre, mă bucur şi
vă fericesc pe voi pe toţi.
[18] Tot aşa şi voi bucuraţi-vă şi fericiţi-mă pe mine.

Timotei şi Epafrodit

[19] Am nădejde în Domnul Isus că voiu trimite
curând pe Timotei la voi,
pentru ca şi eu să fiu cu
inima bună având veşti
despre treburile voastre.
[20] Căci nu am pe nimeni
atât de potrivit în gând
cu mine şi care să vă
poarte grijă cu dragoste
mai curată, [21] fiindcă cu
toţii caută cele ce sunt
ale lor, nu cele ce sunt
ale lui Isus Cristos. [22] Dar
dovezile ce le-a dat de-

---

9. Acest *nume* este *Isus Cristos*. «Isus» însemnează *mântuirea lui Israil* şi aminteşte menirea de a duce omenirea mântuită în braţele lui Dumnezeu: *Cristos* este *«cel uns de Dumnezeu»*, Mesia recunoscut ca atare.
15. *Neam răutăcios şi stricat*: păgânii.
16. *Că nu în deşert am alergat*: în arena apostolică.

spre sine le cunoaşteţi,
căci ca un fiu cu tatăl
său, aşa a slujit el Evan-
gheliei împreună cu mi-
ne. 23 Pe el, aşa dar, am
nădejdea să-l trimit la
voi îndată ce voiu vedea
cum îmi merg lucrurile.
24 Sunt chiar încredinţat în
Domnul, că şi eu voiu ve-
ni în curând la voi.
25 Dar am crezut de tre-
buinţă să vă trimit pe
Epafrodit, fratele şi îm-
preună lucrătorul şi îm-
preună luptătorul meu şi
trimisul vostru spre întâm-
pinarea lipsurilor mele;
26 deoarece avea mare dor
de voi şi era mâhnit, căci
aflaserăţi că a fost bol-
nav. 27 Intr'adevăr a fost
bolnav de moarte; Dumne-
zeu însă a avut milă de
el: şi nu numai de el, ci şi
de mine, ca să n'am în-
tristare peste întristare.
28 L-am trimis aşa dar mai
degrabă, pentru ca văzân-
du-l, să vă înveseliţi din
nou şi să fiu şi eu mai pu-
ţin mâhnit. 29 Primiţi-l aşa
dar întru Domnul cu toa-
tă bucuria, şi pe unii ca
acesta în cinste să-i aveţi,
30 fiindcă el pentru slujba
lui Cristos a mers până la
moarte, punându-şi viaţa
în primejdie, ca să împli-
nească lipsa slujbei voa-
stre faţă de mine.

CAPUL 3.

Indemnuri împotriva râvnitorilor Evrei

1 De altfel, fraţii mei,
fiţi veseli întru Domnul.
Mie nu mi-i greu, iar vouă
vă este de folos să vă scriu
aceleaşi lucruri. 2 Păziţi-
vă de câini, păziţi-vă de
lucrătorii cei răi, feriţi-
vă de scrijilituri: 3 pentru-
că cei tăiaţi împrejur sun-
tem noi, cari slujim lui
Dumnezeu cu spiritul, şi
ne fălim în Cristos Isus,
şi nu ne punem nădejdea
în trup, 4 măcar că eu aş
putea să mă bizuiu şi în
trup. Dacă altcineva cre-
de că se poate bizui în
trup, atunci eu şi mai
mult: 5 la opt zile am fost
tăiat împrejur; sunt din

Capul 3. Sfântul Pavel, aducându-şi aminte de Evreii peste măsură de râvnitori pentru vechea lege şi cari turburau pacea Bisericilor, îi judecă cu asprime şi îndeamnă pe creştini ca, după pilda sa, să ţintească la adevărata desăvârşire.

2. *Feriţi-vă de scrijilituri*... Apostolul ia în râs pe Evreii cari mai ţineau morţiş la nefolositoarea tăiere împrejur a trupului, care era fără rost; şi fiind o tăiere împrejur mincinoasă, e numită în râs *scrijilitură*.

neamul lui Israil, din se-
minția lui Beniamin, (nă-
scut) Evreu din Evrei; du-
pă lege sunt fariseu; [6] în
ceea ce privește râvna,
prigonitor al Bisericii lui
Dumnezeu; în ceea ce pri-
vește dreptatea cea din
lege, sunt fără prihană în
viața mea.
[7] Dar, cele ce pentru mi-
ne au fost câștig, le-am
socotit pentru Cristos pa-
gubă. [8] Ba mai mult: eu
socotesc că toate lucruri-
le sunt pagubă față de
înalta cunoștință a lui
Isus Cristos, Domnul meu,
pentru care de toate m'am
lepădat și le socotesc gu-
noaie, pentru ca să-l câ-
știg pe Cristos, [9] și ca să
mă aflu întru el, nu ca
având dreptatea mea ca-
re vine din lege, ci pe aceea
care vine din credința în
(Isus) Cristos: dreptatea
care vine dela Dumnezeu,
bazată pe credință, [10] pen-
tru a-l cunoaște pe dânsul
și puterea învierii lui, și
să fiu părtaș la pătimirile
lui, făcându-mă asemenea
cu el în moartea lui, [11] ca
să pot cumva ajunge la în-
vierea din morți. [12] Nu zic
că eu aș fi primit deja ră-
splata sau că aș fi de-
săvârșit; ci alerg după
ea ca s'o cuceresc cumva,
întru cât și eu am fost
cucerit de Cristos Isus.
[13] Eu, fraților, nu socot
că am ajuns la țintă. Dar
fac numai aceasta: uitând
cele ce sunt în urma mea
și întinzându-mă la cele
ce sunt înaintea mea,
înaintez spre țintă, [14] spre
răsplata la care Dumne-
zeu ne chiamă s'o primim
acolo sus, în Cristos Isus.
[15] Deci, câți suntem desă-
vârșiți, așa să gândim; și
dacă în vreun lucru altfel
gândiți, Dumnezeu vă va
lumina și într'aceasta.
[16] Dar oricare ar fi punctul
la care am ajuns, să stă-
ruim a umbla la fel. [17] Fiți
imitătorii mei, fraților, și
uitați-vă la aceia cari um-
blă astfel, precum aveți
pildă dela noi.
[18] Căci mulți, despre cari
v'am vorbit deseori, iar
acum vă vorbesc și cu la-
crimi, se poartă ca du-
șmani ai crucii lui Cristos.
[19] Sfârșitul lor este pieirea;

7. *Pagube*, adică lucruri nefolositoare și stricăcioase.
13. *Inaintez spre țintă*: spre desăvârșire.
18. *Dușmanii crucii*, adică: Creștinii cei răi, cu viața lor dată la patimi trupești, arată că urăsc Crucea lui Cristos, care este simbol al înfrățirii creștinești.

Dumnezeul lor este pânte-
cele; slava lor este în ruși-
nea lor și se gândesc nu-
mai la lucrurile pămân-
tești. 20 Cât pentru noi, pa-
tria noastră este în ceruri,
de unde și așteptăm cu
stăruință ca Mântuitor pe
Domnul Isus Cristos, 21 care
va preface trupul smere-
niei noastre ca să fie ase-
mănător trupului măririi
sale, cu acea putere cu
care poate de asemenea
să-și supună sieși toate
lucrurile.

CAPUL 4

Sfaturi și îndemnuri

1 Deci, frații mei prea
iubiți și mult doriți, bucu-
ria mea și cununa mea,
rămâneți așa statornici
întru Dumnul, prea iubi-
ților. 2 Rog pe Evodia și
îndemn pe Sintichia ca să
aibă aceleași simțiri întru
Domnul. 3 Te mai rog și pe
tine, tovarăș credincios,
dă-le mână de ajutor ace-
stora, cari au luptat pen-
tru Evanghelie împreună
cu mine și cu Clement și
cu ceilalți tovarăși ai mei
de lucru, ale căror nume
sunt în cartea vieții. 4 Bu-
curați-vă pururea întru
Domnul, și iarăși vă spun:
bucurați-vă. 5 Blândețea
voastră cunoscută să fie
tuturor oamenilor: Dom-
nul este aproape. 6 Nu vă
împovărați cu nicio grijă,
ci întru toate cererile voa-
stre să fie arătate lui
Dumnezeu prin rugăciune
și închinăciuni unite cu
mulțumiri. 7 Și pacea lui
Dumnezeu, care întrece o-
rice minte, să păzească
inimile voastre și cugetele
voastre în Cristos Isus.

8 De altfel, fraților, câte
sunt adevărate, câte sunt
de cinste, câte sunt drep-
te, câte sunt curate, câte
sunt vrednice de iubit, câ-
te sunt cu nume bun, ori-
ce virtute, orice laudă în
purtare, la acestea să vă
fie gândul. 9 Cele ce ați
învățat și ați primit și ați
auzit și ați văzut la mine,

Capul 4. Apostolul îndeamnă două creștine la bună înțelegere; îndeamnă pe toți la bucurie, pace, rugăciune; apoi mulțumește Filipienilor pentru dărnicia lor.

2. *Evodia* și *Sintichia* sunt două femei necunoscute nouă, dar se vede că au ajutat pe sfântul Pavel în desfășurarea apostoliei sale la Filipeni.

3. *Clement* era de asemenea de loc din Filipi, dar mai multe nu știm despre dânsul.

acestea să le faceţi, şi
Dumnezeul păcii va fi cu
voi.
10 M'am bucurat însă
foarte mult în Domnul, că
în sfârşit a reînflorit inte-
resul vostru pentru mine.
Vă gândeaţi voi la aşa ce-
va, dar vă lipsea prilejul.
11 N'o spun aceasta ca şi
cum aş duce lipsă: căci eu
am învăţat să fiu îndestu-
lat aşa cum sunt: 12 ştiu să
mă smeresc, ştiu să fiu şi
în belşug; pretutindeni şi
în toate am învăţat să fiu
şi sătul, să fiu şi flămând,
să am de prisos şi să fiu
în lipsă. 13 Toate le pot
întru acela care mă întă-
reşte pe mine. 14 Totuşi,
bine faceţi că luaţi parte
la strâmtorarea mea.
15 Dar o ştiţi şi voi, o Fi-
lipienilor, că la începutul
Evangheliei, când am ple-
cat din Macedonia, nicio
Biserică nu s'a unit cu
mine când e vorba de dat
şi de primit, afară numai
de voi singuri: 16 pentrucă
şi la Tesalonic mi-aţi tri-
mis cele de trebuinţă oda-
tă şi a doua oară. 17 Nu că
doar eu caut darul vostru,
ci caut roadele care priso-
sesc în folosul vostru. 18 A-
cum am de toate şi am şi
de prisos. Mă simt înde-
stulat, de când am primit
dela Epafrodit cele ce mi-
aţi trimis, ca o bună mi-
reasmă, jertfă bine primi-
tă, plăcută lui Dumnezeu.
19 Iar Dumnezeul meu să
împlinească toate lipsuri-
le voastre după bogăţia sa,
cu mărire întru Cristos
Isus. 20 Iar lui Dumnezeu şi
Tatălui nostru să-i fie mă-
rire în vecii vecilor. Amin.
21 Spuneţi sănătate tutu-
ror sfinţilor întru Cristos
Isus. 22 Vă îmbrăţişează
fraţii cari sunt împreună
cu mine. Vă spun sănăta-
te toţi sfinţii şi mai cu
seamă aceia cari sunt din
casa Cezarului. 23 Darul
Domnului nostru Isus Cri-
stos să fie cu duhul vo-
stru. Amin.

EPISTOLA SF. APOSTOL PAVEL CĂTRE COLOSENI

CAPUL 1

Mulțumiri lui Dumnezeu

[1] Pavel, Apostolul lui
Cristos Isus prin voia
lui Dumnezeu, și fratele
Timotei, [2] sfinților și cre-
dincioșilor frați întru Cri-
stos (Isus) cari sunt în Co-
lose: dar vouă și pace dela
Dumnezeu, Tatăl nostru,
și dela Domnul Isus Cri-
stos.
[3] Mulțumim lui Dum-
nezeu și Tatălui Domnu-
lui nostru Isus Cristos, ru-
gându-ne pururea pentru
voi; [4] căci am auzit despre
credința voastră în Cri-
stos Isus și despre drago-
stea pe care o aveți către
toți sfinții, [5] pentru nădej-
dea cea pregătită în ceruri,
de care ați auzit în cuvân-
tul adevărului Evangheliei,
[6] care a ajuns la voi; și
precum în toată lumea,
așa și între voi aduce roa-
dă și sporește, din ziua
aceea în care voi ați auzit
și ați cunoscut darul lui
Dumnezeu în adevăr;
[7] precum ați și învățat
dela Epafra, tovară-
șul nostru de slujbă prea
iubit, care este credincios
slujitor al lui Cristos (Isus)
pentru voi, [8] și care ne-a și

Epistola către Coloseni a fost scrisă de sfântul Pavel din Roma pe la anul 63 și țintește să preamărească persoana lui Cristos, către care trebuie să se îndrepte orice cinste și mărire. *Colose* era un oraș vestit în Frigia, cam la 200 km. depărtare de Efes. Pe vremea sfântului Pavel își pierduse vechea mărire, iar mai apoi, în veacul al VIII-lea fu distrus de Saraceni, astfel că astăzi nu mai este decât un morman de ruine. Sfântul Pavel a trecut pe la Colose, dar nu s'a oprit acolo și nici n'a întemeiat acea Biserică, ci Biserica din Colose a întemeiat-o Epafra, care acum se afla cu sfântul Pavel la Roma.

Capul 1. Apostolul mulțumește lui Dumnezeu pentru credința Colosenilor.

arătat dragostea voastră
în Spiritul. [9] De aceea şi
noi, din ziua în care am
aflat aceasta, nu încetăm
de a ne ruga pentru voi
şi de a cere ca să vă um-
pleţi de cunoştinţa voin-
ţei lui întru toată înţelep-
ciunea şi înţelegerea spi-
rituală. [10] Astfel veţi putea
umbla într'un chip vred-
nic de Domnul, plăcân-
du-i (lui) întru toate, a-
ducând roadă în toată
fapta cea bună şi sporind
în cunoştinţa lui Dumne-
zeu, [11] şi întăriţi fiind cu
toată puterea, potrivit cu
tăria măririi lui, pentru
orice îngăduire şi bucu-
roasă îndelungă răbdare,
[12] veţi aduce mulţumiri cu
bucurie Tatălui, care ne-a
învrednicit pe noi să fim
părtaşi de soarta sfinţilor
întru lumină. [13] El ne-a
scos de sub puterea întu-
nericului şi ne-a strămutat
în împărăţia Fiului iubirii
sale, [14] întru care avem ră-
scumpărarea prin sângele
lui, adică iertarea păcate-
lor.

Vrednicia covârşitoare a lui Isus

[15] El este chipul nevăzu-
tului Dumnezeu, mai întâi
născut decât toată făptu-
ra; [16] pentrucă într'însul
au fost făcute toate în ce-
ruri şi pe pământ, cele
văzute şi cele nevăzute, fie
tronurile, fie domniile, fie
căpeteniile, fie stăpâniri-
le. Toate au fost făcute
prin el şi pentru el; [17] şi el
este mai înainte decât
toate şi toate într'însul
sunt aşezate. [18] Şi el este
capul trupului, adică al
Bisericii; el este începutul,
întâiul născut din morţi,
pentru ca să aibă întâie-
tatea întru toate; [19] căci a
binevoit (Tatăl) ca în el să
locuiască toată plinătatea,
[20] şi ca printr'însul toate
cu sine să le împace, fie
cele de pe pământ, fie cele
din cer, făcând pace prin
sângele crucii lui. [21] Şi

---

15. Cu privire la toată zidirea, Cristos este mai *întâi născut decât toată făptura,* pentrucă s'a născut din Tatăl mai înainte de toate făpturile, adică din vecie.

16. Apostolul arată că şi lumea spiritelor a fost făcută prin Fiul lui Dumnezeu şi pentru Fiul lui Dumnezeu. Unii Coloseni rătăciţi, numiţi *gnostici,* ziceau că îngerii sunt numai nişte izvoriri din Dumnezeu.

19. *Toată plinătatea,* adică: plinătatea dumnezeirii, a fiinţării.

21. *Aţi fost înstrăinaţi... spre lucrurile rele*: ca toţi păgânii.

pe voi, cari odată aţi fost
înstrăinaţi şi vrăjmaşi cu
mintea voastră prin fap-
tele rele, 22 v'a împăcat
acuma prin moartea (Fiu-
lui) în trupul cărnii lui,
pentru ca să vă pună îna-
intea sa sfinţi şi nepătaţi
şi nevinovaţi; 23 numai
să rămâneţi bine înteme-
iaţi în credinţă şi neclintiţi
dela nădejdea Evanghe-
liei, pe care aţi auzit-o şi
care a fost predicată la
toată făptura de sub cer,
şi al cărei slujitor am fost
făcut eu, Pavel.
24 Mă bucur acum de ce-
le ce sufăr pentru voi, şi
împlinesc în carnea mea
lipsurile pătimirilor lui
Cristos pentru trupul lui,
care este Biserica. 25 Sluji-
torul ei am fost făcut eu,
în puterea slujbei pe care
mi-a încredinţat-o Dum-
nezeu pentru voi, pentru
ca să vestesc pe deplin
cuvântul lui Dumnezeu:
26 taina cea ascunsă din
veci neamurilor, iar acum
descoperită sfinţilor lui.
27 Lor a voit Dumnezeu să
le facă cunoscută bogăţia
măririi acestei taine între
păgâni: adică, Cristos în-
tru voi, nădejdea măririi.
28 Pe El îl vestim noi, sfă-
tuind pe orice om şi învă-
ţând pe orice om în
toată înţelepciunea, ca să
facem pe tot omul desă-
vârşit în Cristos (Isus).
29 Iată pentru care scop mă
ostenesc eu, şi mă lupt
după lucrarea puterii lui,
care lucrează cu tărie în
mine.

CAPUL 2

Grija sfântului Pavel pentru Bisericile Asiei

1 Voiesc, într'adevăr, ca
voi să ştiţi cât de mare
luptă duc pentru voi şi
pentru cei din Laodiceea şi
pentru toţi aceia cari n'au
văzut faţa mea în trup;
2 dorind ca inimile lor să

---

24. *Implinesc în carnea mea lipsurile pătimirilor lui Cristos*: Pătimirile lui Cristos în sine au fost desăvârşite şi depline, dar Dumnezeu a hotărît ca credincioşii, cari sunt trupul tainic al lui Cristos, să se asemene în suferinţe cu el, purtând crucea după dânsul.

26. *Taina cea ascunsă din veci* este mântuirea îmbiată păgânilor cu aceleaşi îndatoriri ca şi Evreilor, fără privire la legea mozaică.

Capul 2. Apostolul îşi arată îngrijorarea pentru Bisericile Asiei din pricina predicatorilor mincinoşi, a căror învăţătură este potrivnică lui Isus Cristos.

1. *N'au văzut faţa mea în trup*, adică nu mă cunosc la faţă.

se mângâie şi ca ei,
strâns uniţi în iubire, să
capete belşugul deplinei
înţelegeri, pentru a cunoa-
şte taina lui Dumnezeu
Tatăl şi a lui Cristos Isus,
[3] întru care sunt ascunse
toate comorile înţelepciu-
nii şi ale ştiinţei. [4] Iar a-
ceasta v'o spun ca nimeni
să nu vă înşele cu cuvinte
amăgitoare. [5] Căci, deşi cu
trupul sunt departe de voi,
totuşi cu duhul sunt la voi,
bucurându-mă văzând
buna rânduială care dom-
neşte între voi şi tăria cre-
dinţei voastre în Cristos.

Apostolul îi fereşte de învăţătorii mincinoşi

[6] Deci, precum aţi pri-
mit pe Isus Cristos Dom-
nul, întru el să umblaţi,
[7] înrădăcinaţi şi clădiţi în-
tr'însul şi întăriţi în cre-
dinţă, după cum aţi şi în-
văţat, şi sporind în ea cu
aduceri de mulţumiri. [8] Ve-
deţi ca nu cumva să vă
amăgească cineva cu filo-
sofie deşartă şi înşelătoare,
după învăţătura oameni-
lor, după obiceiurile lumii
şi nu după Cristos. [9] Căci
în el locuieşte, trupeşte,
toată plinătatea dumne-
zeirii, [10] şi voi plini sunteţi
întru el, care este capul a
toată domnia şi stăpâni-
rea. [11] In el voi aţi fost şi
tăiaţi împrejur cu o tăiere
nu făcută de mână, ci prin
desbrăcarea totală de tru-
pul poftelor firii pămân-
teşti, adică prin tăierea
împrejur a lui Cristos.
[12] Ingropaţi fiind împreună
cu el prin botez, împreună
cu el aţi şi înviat prin cre-
dinţa în lucrarea lui Dum-
nezeu, care l-a sculat pe
el din morţi.
[13] Şi pe voi, cari eraţi
morţi prin păcatele voa-
stre şi prin netăierea îm-
prejur a cărnii voastre,
Dumnezeu v'a făcut vii îm-
preună cu El, iertându-vă
toate păcatele; [14] şi şter-
gând textul poruncii, care
era potrivnic nouă, l-a
desfiinţat, pironindu-l pe
cruce; [15] şi despoind dom-

8. Vezi Galatieni 4, 3, nota 3.
9. Filosofii pregnostici micşorau firea lui Cristos faţă de Dumnezeu şi făceau din el un fel de făptură îngerească izvorîtă din Dumnezeu Tatăl.
14. Se înţelege legea mozaică, care poruncea, însă fără a da şi putere pentru îndeplinirea poruncii şi săvârşirea binelui.
15. Dumnezeu învinse domniile şi puterile împărăţiei întunerecului prin moartea pe cruce, care izbăvi sufletele din sclăvia Satanei.

niile și puterile, le-a făcut
de ocară în văzul tuturor,
biruindu-le prin sine în-
suși (prin cruce).
[16] Nimeni să nu vă
osândească, așa dar, pen-
tru mâncare sau băutură,
sau cu privire la vreo zi de
sărbătoare, sau lună nouă,
sau sâmbete, [17] cari sunt
umbra celor viitoare, iar
realitatea este a lui Cri-
stos. [18] Nimeni să nu vă
răpească premiul prin
falsă smerenie și prin
(deșarta) cinstire a îngeri-
lor, fălindu-se cu ceea
ce n'a văzut îngâmfân-
du-se zadarnic în închi-
puirile sale trupești, [19] și
neținând cu tărie la cel ce
e Capul, dela care tot tru-
pul, orânduit și alcătuit
prin legături și încheieturi,
sporește în creșterea ce i-o
dă Dumnezeu. [20] Deci da-
că ați murit cu Cristos
pentru vechile învățături
ale lumii acesteia, pentru
ce atunci, ca și cum ați
trăi încă în lume, mai răb-
dați porunci ca acestea:
[21] Să nu atingeți, să nu
gustați, să nu puneți mâ-
na; [22] care lucruri pier toa-
te prin însăși întrebuința-
rea lor? Sunt bazate pe
rânduielile și învățăturile
oamenilor, [23] și par a avea,
într'adevăr, o trecere de
înțelepciune în evlavia lor
deșartă, în smerenie și
în necruțarea trupului;
dar acestea n'au niciun
preț și sunt numai spre
măgulirea firii pământe-
ști.

CAPUL 3

Viață nouă de virtute și sfințenie

[1] Așa dar, dacă ați în-
viat împreună cu Cristos,
căutați cele de sus, unde
Cristos se află șezând de-

---

18. Apostolul are în gând pe acei filosofi falși cari aveau vedenii, făceau paradă cu o smerenie prefăcută, cinsteau pe îngeri cu o cinste ciudată, așa că erau departe de spiritul lui Cristos; și în îngâmfarea lor spuneau creștinilor de rând că nu se mântuiesc dacă nu urmează învățătura lor.

19. Tainicul trup al Bisericii, al cărei cap este Cristos.

21. Erau niște secte strașnic de aspre, ca de pildă Essenii, cari, afară de rânduelile legii mozaice, se supuneau și la alte legăminte, și anume: nu beau vin, nu mâncau untdelemn, nu mâncau carne de animal; ba opreau și căsătoria sub cuvânt ca să nu se mai nască nenorociți îmbrăcați în materie păcătoasă.

Capul 3. Apostolul îndeamnă la viață nouă prin deprinderea virtuților de tot felul; prin îndeplinirea datoriilor între cei căsătoriți; între copii și părinți; între robi și stăpâni.

a-dreapta lui Dumnezeu;
2 cugetaţi cele de sus, nu
cele de pe pământ. 3 Căci
voi aţi murit şi viaţa voa-
stră este ascunsă cu Cri-
stos în Dumnezeu. 4 Când
se va arăta Cristos, care e
viaţa noastră, atunci şi
voi vă veţi arăta cu el în
mărire. 5 Drept aceea,
mortificaţi mădularele
voastre cele pământeşti:
curvia, necurăţia, patima,
pofta cea rea şi lăconia,
care este o închinare la
idoli; 6 din pricina acestora
vine mânia lui Dumnezeu
peste fiii neascultării. 7 In
atari păcate aţi umblat şi
voi odată, pe când mai
trăiaţi în ele. 8 Acum însă
lepădaţi şi voi toate ace-
stea: mânia, iuţimea, rău-
tatea, defăimarea, vorba
ruşinoasă din gura voa-
stră.
9 Nu vă minţiţi unul pe
altul, fiindcă v'aţi desbră-
cat de omul cel vechiu şi
de toate faptele lui, 10 şi
v'aţi îmbrăcat în (omul)
cel nou, care se înnoeşte
spre deplină cunoştinţă
după chipul aceluia care
l-a făcut. 11 Aici nu mai este
Grec nici Iudeu, tăiere îm-
prejur şi netăiere împre-
jur, barbar şi Scit, rob ori
liber: ci Cristos este totul
şi în toţi. 12 Imbrăcaţi-vă,
aşa dar, ca nişte aleşi ai lui
Dumnezeu, sfinţi şi prea
iubiţi, cu milostivirile în-
durării, cu bunătate, cu
smerenie, blândeţe, cu în-
delungă răbdare, 13 îngă-
duindu-vă unii pe alţii şi
iertând unul altuia, dacă
are cineva vreo plângere
împotriva cuiva; după
cum şi Cristos v'a iertat
vouă, tot aşa şi voi. 14 Iar
peste toate acestea să aveţi
iubire, care este legătu-
ra desăvârşirii. 15 Şi în ini-
mile voastre să domnească
biruitoare pacea lui Cri-
stos; la care aţi şi fost
chemaţi, ca să fiţi un sin-
gur trup; şi fiţi mulţumi-
tori. 16 Cuvântul lui Cristos
să locuiască în voi cu îm-
belşugare: în toată înţe-
lepciunea învăţându-vă şi
povăţuindu-vă între voi;
cu psalmi, cu imnuri şi
cântări duhovniceşti cân-
taţi cu recunoştinţă lui

---

3. *Aţi murit*: cu privire la omul cel vechiu şi pământesc, dar sufletul vostru trăieşte viaţa suprafirească, la care aţi înviat. Lumea nu vede în voi altceva decât nişte fii de-ai lui Adam, suferitori, slabi, prigoniţi; dar când Cristos se va arăta la sfârşitul lumii în toată mărirea sa, veţi fi şi voi în mărire.
5. *Mortificaţi mădularele voastre cele pământeşti*: Subjugaţi patimile cele rele ale omului celui vechi.

Dumnezeu în inimile voa-
stre. [17] Orice faceți, cu cu-
vântul sau cu fapta, toate
să le faceți în numele
Domnului Isus, mulțumind
prin el lui Dumnezeu Ta-
tăl.

Datoriile unei familii creștine

[18] Femeilor, fiți supuse
bărbaților, precum se cu-
vine în Domnul. [19] Bărba-
ților, iubiți soțiile voastre
și nu fiți amarnici față de
ele. [20] Fiilor, ascultați de
părinții voștri întru toate,
căci aceasta place Dom-
nului. [21] Părinților, nu în-
tărâtați pe fiii voștri, ca
să nu-și piardă curajul.
[22] Slugilor, ascultați întru
toate de stăpânii voștri
trupești, slujindu-i nu
numai în față, ca pentru
a plăcea oamenilor, ci în
curăția inimii, temându-
vă de Dumnezeu. [23] Orice
faceți, faceți din toată ini-
ma, ca pentru Domnul și
nu ca pentru oameni,
[24] știind că dela Domnul
veți primi răsplata moște-
nirii. Voi slujiți Domnului
Cristos. [25] Iar cel ce face
nedreptate, va primi plata
nedreptății făcute, căci la
Dumnezeu nu este părti-
nire de oameni.

CAPUL 4

Cele de pe urmă îndrumări

[1] Stăpânilor, dați slugi-
lor voastre ceea ce le da-
torați și ce li se cuvine,
știind că și voi aveți un
Stăpân în cer. [2] Stăruiți în
rugăciune, veghind în ea
cu aduceri de mulțumiri.
[3] Rugați-vă totodată și
pentru noi, pentru ca
Dumnezeu să ne deschidă
ușa cuvântului, spre a vesti
taina lui Cristos, pentru
care sunt și în lanțuri, [4] și
ca s'o pot face cunoscută în
așa chip precum trebuie să
grăiesc. [5] Purtați-vă cu în-
țelepciune față de cei ce
sunt afară (din Biserică);
folosiți-vă de prilejuri
când se ivesc. [6] Vorba voa-
stră să fie pururea plă-
cută, dreasă cu sare, ca să
știți cum trebuie să răs-
pundeți fiecăruia.
[7] Cele ce mă privesc pe

Capul 4. Apostolul dă cele de pe urmă îndrumări spre o viață de rugăciune și purtare chibzuită în toate, și apoi încheie Epistola.

7. Acest *Tihic* este pomenit și în *Faptele Apostolilor* 20, 4, ca tovarăș al sfântului Pavel în a treia călătorie. Mai este pomenit și în Epistola către *Efesieni* 6, 21. El a fost acela care a dus această Epistolă la *Coloseni* împreună cu Onesim.

mine, toate vi le va face
cunoscute Tihic, fratele
meu prea iubit, slujitorul
credincios şi tovarăşul
meu întru Domnul. 8 Pe
el l-am trimis la voi
chiar cu scopul acesta, ca
să aflaţi despre treburile
noastre şi să mângâie su-
fletele voastre, 9 împreună
cu prea iubitul şi credin-
ciosul frate Onesim, care
este dintre voi. Ei vă vor
aduce la cunoştinţă toate
câte se petrec aici. 10 Vă
spune sănătate Aristarh,
tovarăşul meu de închi-
soare, şi Marcu, vărul
lui Barnaba (în privinţa
căruia aţi primit porunci;
dacă va veni la voi,
primiţi-l bine), 11 de ase-
menea şi Isus care se nu-
meşte Iust. Ei singuri din-
tre cei tăiaţi împrejur lu-
crează împreună cu mine
pentru împărăţia lui Dum-
nezeu, şi mi-au adus mân-
gâiere. 12 Vă spune sănătate
Epafra, care este de-al
vostru, slujitor al lui Cri-
stos Isus, pururea luptând
pentru voi cu rugăciunile
sale, pentru ca să vă pă-
straţi tari, desăvârşiţi şi
întemeiaţi în toate vrerile
lui Dumnezeu. 13 Căci mar-
tor îi sunt că îşi dă multă
trudă pentru voi şi pen-
tru cei din Laodiceea şi
pentru cei din Ierapole.
14 Vă spun sănătate Luca,
medicul prea iubit, şi Di-
ma.
15 Spuneţi sănătate fraţi-
lor cari sunt în Laodiceea,
şi lui Nimfa, şi Bisericii din
casa lui. 16 Şi după ce a-
ceastă Epistolă va fi ci-
tită la voi, faceţi ca să se
citească şi în Biserica
Laodicenilor, iar pe cea a
Laodicenilor să o citiţi şi
voi. 17 Şi spuneţi lui Ar-
hip: «Vezi de slujba pe
care ai primit-o întru
Domnul, ca s'o îndepli-
neşti». 18 Inchinăciunea
este scrisă de mâna mea,
a lui Pavel. Aduceţi-vă
aminte de lanţurile mele.
Darul să fie cu voi.

---

10. Aristarh din Tesalonic: Vezi Faptele 19, 29; 20, 4; 27, 2.
11. *Isus care se numeşte Iust.* Despre acesta nu se ştie nimic sigur.
12. *Epafra* este un Colosean şi apostol al Colosenilor.
14. *Sfântul Luca* este scriitorul Evangheliei ce-i poartă numele şi al *Faptelor Apostolilor*. *Dima* este pomenit aici şi în Epistola către Filimon.
16. Această Epistolă a sfântului Pavel către Laodiceni s'a pierdut.

INTÂIA EPISTOLĂ A SF. APOSTOL PAVEL CĂTRE TESALONICENI

CAPUL 1.

Mulțumiri lui Dumnezeu

1 Pavel și Silvan și Ti-
motei către Biserica Te-
salonicenilor, în Dumne-
zeu Tatăl și în Domnul
Isus Cristos: dar vouă și
pace.
2 Aducem pururea mul-
țumiri lui Dumnezeu pen-
tru voi toți, pomenindu-
vă fără încetare în rugă-
ciunile noastre; 3 căci ne
aducem aminte înaintea
lui Dumnezeu și Tatăl no-
stru de lucrarea credinței
voastre, de osteneala dra-
gostei voastre și de stator-
nica nădejde în Domnul
nostru Isus Cristos. 4 Noi
știm de fapt, fraților de
Dumnezeu preaiubiți, ale-
gerea voastră; 5 căci Evan-
ghelia noastră v'a fost
predicată nu numai cu

Intâia Epistolă către Tesaloniceni a scris-o sfântul Pavel din Corint, la sfârșitul anului 52 sau la inceputul anului 53, indemnând pe credincioși să fugă de obiceiurile cele rele și să se deprindă in virtuți, pregătindu-se astfel pentru a doua venire a lui Isus Cristos. *Tesalonic* este orașul Salonic de astăzi, așezat in sânul golfului Salonic. Pe timpul sfântului Pavel era un oraș înfloritor al Greciei; avea 100.000 de locuitori și în portul său forfoteau negustori din toată lumea; dar și moravurile în Tesalonic erau foarte stricate. Sfântul Pavel închegă Biserica din Tesalonic în anul 52; și era alcătuită mai ales din păgâni creștinați.

1. *Silvan* este același ca și *Sila* și a fost tovarăș al sfântului Pavel în a doua sa călătorie apostolică, după ce Barnaba se despărțise de el. *Timotei* este tânărul tovarăș al sfântului Pavel în a doua călătorie. Vezi Faptele 16, 1.

3. Apostolul laudă aci credința cea rodnică, dragostea cea plină de jertfe și nădejdea cea statornică a creștinilor din Tesalonic.

vorbe, ci şi cu putere şi
în Duhul Sfânt şi cu
deplină convingere, după
cum ştiţi ce fel am fost
între voi pentru folosul
vostru. 6 Iar voi v'aţi fă-
cut imitatorii noştri şi ai
Domnului, primind cu-
vântul în multe necazuri,
cu bucuria Duhului Sfânt,
7 aşa încât în Macedonia
şi în Ahaia pildă v'aţi
făcut tuturor credincioşi-
lor. 8 Pentrucă dela voi s'a
răspândit cuvântul lui
Dumnezeu, nu numai în
Macedonia şi în Ahaia, ci
credinţa voastră ce o aveţi
in Dumnezeu a pătruns
în tot locul, aşa că nu mai
e nevoie ca noi să mai
vorbim de ea. 9 Căci ei în-
şişi (neofiţii) povestesc
despre noi ce fel de pri-
mire am avut la voi şi
cum v'aţi întors dela idoli
la Dumnezeu, spre a sluji
Dumnezeului celui viu şi
adevărat 10 şi spre a aştep-
ta pe Fiul său din ceruri,
pe care l-a înviat din
morţi, pe Isus, care ne
izbăveşte de mânia cea
viitoare.

CAPUL 2.

Apostolia sfântului Pavel la Tesalonic

1 Voi înşivă ştiţi, fraţi-
lor, că venirea noastră la
voi n'a fost fără de roa-
dă. 2 După ce am sufe-
rit mai întâi (după cum
ştiţi) pătimiri şi ocări în
Filipi, cu încredere în
Dumnezeul nostru v'am
grăit despre Evanghelia lui
Dumnezeu în mijlocul
multor lupte. 3 Căci predi-
carea noastră nu pornea
din rătăcire, nici din rău-
tate, nici din înşelăciune,
4 ci după cum am fost af-
laţi de Dumnezeu vrednici
ca să ni se încredinţeze E-
vanghelia, aşa vorbim, nu
ca să plăcem oamenilor,
ci lui Dumnezeu, care cer-
cetează inimile noastre.
5 Pentrucă vorbirea noa-
stră n'a fost niciodată din
linguşire, precum ştiţi, şi
nici din lăcomie: Dumne-
zeu îmi este martor! 6 Nici
n'am căutat mărire de-
la oameni, nici dela voi,
nici dela alţii, 7 deşi noi,

Capul 2. Apostolul aminteşte purtarea sa la Tesalonic; apoi aminteşte purtarea Tesalonicenilor.

2. Despre aceasta vezi Faptele 16 şi 17, 1-10. *Evanghelia* aci însemnează nu numai predicaţiunea, ci toată economia nouă a mântuirii.

7. *In sarcină,* adică: noi, ca Apostoli, am fi putut cere dela voi ca să ne aveţi în grijă.

ca Apostoli ai lui Cristos,
am fi putut să vă fim în
sarcină; dar ne-am făcut
blânzi în mijlocul vostru.
Precum o mamă în-
grijeşte cu gingăşie de fiii
săi, 8 aşa şi noi, din marea
dragoste pentru voi, do-
ream cu nesaţ să vă dăm
nu numai Evanghelia lui
Dumnezeu, dar chiar şi
sufletele noastre, atâta ne
eraţi de dragi. 9 Intr'ade-
văr, voi vă aduceţi bine
aminte, fraţilor, de oste-
neala şi de truda noastră:
lucrând zi şi noapte, ca să
nu fim povară nimănuia
din voi, am predicat în
mijlocul vostru Evanghe-
lia lui Dumnezeu.
10 Voi sunteţi martori, şi
Dumnezeu de asemenea,
că am avut o purtare
sfântă, dreaptă şi fără
prihană faţă de voi cari
credeţi; 11 ştiţi iarăşi cum
v'am îndemnat pe fieca-
re dintre voi, aşa cum
face un părinte cu copiii
săi, 12 şi v'am povăţuit şi
v'am rugat cu stăruinţă
ca să umblaţi într'un chip
vrednic de Dumnezeu, ca-
re v'a chemat la împără-
ţia şi mărirea sa. 13 Drept
aceea şi noi mulţumim lui
Dumnezeu fără încetare,
că, primind voi cuvântul
lui Dumnezeu pe care
l-aţi auzit dela noi, l-aţi
îmbrăţişat nu ca cuvântul
oamenilor, ci, aşa cum
şi este într'adevăr, ca cu-
vântul lui Dumnezeu, ca-
re lucrează în voi, cari
credeţi. 14 Căci voi, fra-
ţilor, v'aţi făcut imitatorii
Bisericilor lui Dumnezeu
care sunt in Iudeea întru
Isus Cristos; căci şi voi
aţi îndurat din partea
concetăţenilor voştri ace-
leaşi rele, pe care le-au în-
durat ele din partea Iudei-
lor. 15 Aceştia au omorît pe
Domnul Isus şi pe proroci,
şi ne-au prigonit şi pe noi;
şi nu plac lui Dumnezeu,
fiind duşmănoşi tuturor
oamenilor, 16 oprindu-ne pe
noi de a vorbi neamuri-
lor spre a se mântui. Ast-
fel ei împlinesc pururea
măsura păcatelor lor; dar
la urmă i-a ajuns mânia
lui Dumnezeu.
17 Noi, însă, fraţilor, ră-
maşi pentru scurtă vreme

9. Vezi Faptele 18, 3; Epistola I-a către Corintieni 4, 12.
14. Vezi Faptele 17, 5.
16. Apostolul înţelege aici predicile lui Isus Cristos către Evrei şi vede ca aevea urgia ce avea să cadă peste Ierusalim.
17. De când sfântul Pavel a trebuit să fugă din Tesalonic.

despărțiți de voi cu fața,
nu cu inima, ne-am sâr-
guit cu mare dor să
vă revedem. [18] Astfel am
voit să venim la voi (cel
puțin eu, Pavel), oda-
tă, - și încă odată, dar
ne-a împiedecat Satana.
[19] Căci, care este nădejdea
noastră, ori bucuria, ori
cununa laudei noastre?
Oare nu sunteți voi înain-
tea Domnului nostru Isus
Cristos, în ziua venirei lui?
[20] Voi sunteți negreșit lau-
da și bucuria noastră.

CAPUL 3.

Dragostea sfântului Pavel către Tesaloniceni

[1] Drept aceea noi, ne
mai putând răbda, am
crezut de cuviință să ră-
mânem singuri în Atena,
[2] și am trimis pe Timotei,
fratele nostru și slujitorul
lui Dumnezeu întru Evan-
ghelia lui Cristos, ca să vă
întăriască și să vă îmbăr-
băteze în credința voa-
stră, [3] ca nimeni să nu
șovăiască în necazurile de
față; căci doar voi sin-
guri știți că la aceasta
suntem meniți. [4] Intr'ade-
văr, și când eram la voi
vă preziceam că noi vom
avea de suferit necazuri,
după cum s'a și întâm-
plat, - cum bine știți. [5] De
aceea și eu, ne mai putând
răbda, am trimis ca să cu-
nosc credința voastră, ca
nu cumva să vă fi ispitit
ispititorul, și osteneala
noastră să fie zadarnică.
[6] Acum însă, întorcân-
du-se Timotei la noi dela
voi, ne-a adus vești bune
despre credința si drago-
stea voastră: că aveți
pururea amintire bună
despre noi, și că sunteți
dornici de a ne vedea,
precum și noi (de a vă
vedea) pe voi. [7] Pentru a-
ceasta, fraților, am avut
mângâiere dela voi în
mijlocul tuturor nevoilor
și suferințelor noastre,
prin credința voastră.
[8] Acum, da, noi suntem vii,
fiindcă voi stați neclintiți
în Domnul. [9] Căci, ce
mulțumire putem noi a-
duce lui Dumnezeu pentru
voi, pentru toată bucuria

trecuseră câteva luni. Apostolul a fugit mai întâi la Bera (Faptele 17, 10), apoi la Atena (Faptele 17, 15), apoi la Corint (Faptele 18) de unde scrise această Epistolă.

Capul 3. Apostolul mărturisește grija cea plină de dragoste ce o are pentru creștinii din Tesalonic.

5. *Ispititorul* este Satana, duhul răului.

7. Apostolul amintește aici împotrivirile întâmpinate la Corint și prigonirile despre cari vorbesc Faptele 18, 5-17.

pe care, din pricina voa-
stră, o simţim înaintea
Dumnezeului nostru?
10 Ziua şi noaptea ne ru-
găm cu toată stăruinţa ca
să vedem faţa voastră şi
să împlinim lipsurile cre-
dinţei voastre.
11 Iar însuşi Dumnezeu
şi Tatăl nostru şi Domnul
nostru Isus (Cristos) să în-
drepte paşii noştri către
voi. 12 Iar pe voi să vă fa-
că Domnul să creşteţi şi
să prisosiţi în dragoste
unii către alţii şi către
toţi, după cum şi noi (pri-
sosim în dragoste) către
voi: 13 pentru ca inimile
voastre să fie întărite în
sfinţenie şi să fie fără pri-
hană înaintea lui Dumne-
zeu şi Tatăl nostru, la ve-
nirea Domnului nostru
Isus Cristos cu toţi sfinţii
săi. Amin.

CAPUL 4.

Indemnare la curăţie, iubire, muncă

1 Afară de aceasta, fra-
ţilor, vă rugăm şi vă în-
demnăm în Domnul Isus,
ca precum aţi învăţat de-
la noi cum trebuie să vă
purtaţi ca să plăceţi lui
Dumnezeu, şi astfel chiar
faceţi, aşa să sporiţi din
ce în ce mai mult. 2 Voi
doar ştiţi ce porunci v'am
dat din partea Domnului
Isus.
3 Deoarece voinţa lui
Dumnezeu aceasta este:
sfinţirea voastră; să vă
feriţi de desfrânare; 4 să
ştie fiecare dintre voi să
stăpânească trupul său în
sfinţenie şi în cinste, 5 nu
în patima poftei ca păgâ-
nii, cari nu cunosc pe
Dumnezeu; 6 şi nimeni să
nu nedreptăţească nici să
înşele în această privinţă
pe fratele său, căci Dom-
nul este răzbunător în
toate acestea, după cum
v'am spus mai înainte şi
v'am dat dovezi. 7 Dumne-
zeu doar nu ne-a chemat
la necurăţie, ci la sfinţe-
nie. 8 Aşa dar, cine dispre-
ţuieşte acestea, nu dispre-
ţuieşte pe un om, ci pe
Dumnezeu, care v'a dat pe
Duhul său cel Sfânt.
9 Cât despre iubirea fră-
ţească n'aveţi nevoie să
vă scriem, deoarece voi în-

---

13. *Venirea Domnului nostru Isus Cristos*: în ziua de apoi.
Capul 4. Apostolul îndeamnă pe credincioşi să se ferească de unele patimi şi să-şi sădească în suflet anumite virtuţi; iar la urmă vorbeşte despre venirea lui Isus Cristos în ziua de apoi.
4-6. Mulţi traduc stihul 4 şi 6 astfel: Pentru a se feri de desfrânare, fiecare să-şi aibă soţia sa, cu care să trăiască în

şivă aţi învăţat dela Dum-
nezeu să vă iubiţi unul pe
altul; [10] aceasta o şi faceţi
faţă de toţi fraţii în toa-
tă Macedonia. Vă rugăm
însă, fraţilor, să sporiţi
tot mai mult în ea, [11] şi să
vă siliţi să trăiţi liniştiţi,
şi să căutaţi de treburile
voastre, şi să lucraţi cu
mâinile voastre, precum
v'am dat poruncă; şi să
vă purtaţi cu cinste faţă
de cei din afară (de Bise-
rică) şi să nu aveţi tre-
buinţă de nimeni.
[12] Nu voim, apoi, fraţi-
lor, să fiţi în neştiinţă cu
privire la cei ce au ador-
mit, ca să nu vă întris-
taţi ca ceilalţi cari nu au
nădejde; [13] deoarece, dacă
credem că Isus a murit şi
a înviat, credem de ase-
menea că Dumnezeu va
aduce cu Isus pe aceia
cari au adormit în Isus.
[14] Căci, pe cuvântul Dom-
nului vă spunem aceasta:
că noi, cei vii, cari vom fi
rămas până la venirea
Domnului, nu vom lua-o
înaintea celor adormiţi:
[15] pentrucă însuşi Dom-
nul, la porunca şi la gla-
sul arhanghelului şi la su-
netul trâmbiţei lui Dum-
nezeu, se va coborî din cer,
şi cei ce întru Cristos au
murit, vor învia întâi.
[16] După aceea noi, cei vii,
cari vom fi rămas, vom fi
răpiţi în nori, ca să în-
tâmpinăm pe Domnul în
văzduhuri, şi aşa vom fi
pururea cu Domnul.
[17] Mângâiaţi-vă dar unii
pe alţii cu cuvintele ace-
stea.

CAPUL 5.

Timpul venirii lui Isus este necunoscut

[1] Iar despre vremurile şi
momentele acele n'aveţi
nevoie, fraţilor, ca noi să
vă scriem; [2] deoarece voi
înşivă ştiţi prea bine că
ziua Domnului va veni aşa
ca un tâlhar, în puterea
nopţii. [3] Căci atunci când

---

sfinţenie şi cinste... şi nimeni să nu nedreptăţească, nici să înşele pe aproapele său în această materie (prin adulter).

11. *Să nu aveţi nevoie de nimeni,* adică: Să vă agonisiţi ca să aveţi din ce trăi şi să nu ajungeţi la mila obştei.

12-17. Apostolul tălmăceşte, în parte, cum va fi învierea în ziua de apoi: căci se vede că creştinii din Tesalonic îşi frământau prea mult capul cu această taină a puterii şi dreptăţii lui Dumnezeu.

Capul 5. Apostolul arată nesiguranţa timpului venirii lui Isus Cristos a doua oară, - şi la urmă dă credincioşilor unele îndemnuri mântuitoare.

vor zice: Pace și liniște!
atunci va da peste ei fă-
ră de veste pieirea, ca du-
rerile facerii peste femeia
însărcinată, și nu vor avea
scăpare.
4 Voi însă, fraților, nu
sunteți în întuneric, ca să
vă apuce ziua aceea ca un
tâlhar. 5 Căci voi toți sun-
teți fiii luminii și fiii zi-
lei; nu suntem ai nopții,
nici ai întunericului. 6 Deci
să nu dormim ca cei-
lalți, ci să veghem și să
fim treji. 7 Căci cei ce
dorm, noaptea dorm, și
cei ce se îmbată, noaptea
se îmbată. 8 Dar noi, cari
suntem (fii) ai zilei, să
fim treji, îmbrăcați cu
platoșa credinței și a dra-
gostei și cu coiful nădej-
dii de mântuire.
9 Fiindcă Dumnezeu nu
ne-a pus spre mânie, ci
spre dobândirea mântuirii
prin Domnul nostru Isus
Cristos. 10 El a murit
pentru noi, pentru ca, fie
că veghem în viață, fie că
dormim în mormânt, să
trăim împreună cu el.
11 Drept aceea, mângâiați-
vă unii pe alții și fiți spre
întărire sufletească unul
altuia, după cum și faceți.
12 Vă mai rugăm, fraților,
să luați în seamă pe aceia
cari se ostenesc în mijlo-
cul vostru și cari sunt în
fruntea voastră întru
Domnul și vă învață; 13 să-i
prețuiți și să-i iubiți cu
prisosință pentru munca
lor. Trăiți în pace între
voi.
14 Vă rugăm, fraților,
dojeniți pe cei fără rân-
duială, mângâiați pe cei
slabi de inger, sprijiniți pe
cei neputincioși, fiți cu
răbdare față de toți.
15 Luați seama ca nimeni
să nu răsplătească altuia
răul cu rău, ci căutați să
faceți totdeauna binele și
între voi și față de toți.
16 Fiți pururea veseli.
Rugați-vă fără încetare.
18 Mulțumiți pentru toate;
căci aceasta este voința
lui Dumnezeu întru Cri-
stos Isus pentru voi toți.
19 Spiritul să nu-l stingeți.

---

4. *Intunericul* este icoana vieții păgânești petrecută în desfrâu; *lumina, ziua*, este icoana adevărului și a sfințeniei.

8. Această icoană este deasă în sfintele Scripturi. Vezi de pildă Isaia 59, 17.

9. Adică spre a cădea sub urgia lui Dumnezeu în ziua judecății.

19. Apostolul aseamănă pe Spiritul Sfânt cu un foc care arde în inimă și roagă ca focul acesta să nu fie stins, adică să

[20] Nu dispreţuiţi prorociile.
[21] Puneţi la încercare toa-
te: ţineţi ceea ce este bun.
[22] Feriţi-vă de orice înfă-
ţişare a răului.
[23] Şi însuşi Dumnezeul
păcii să vă sfinţească în
toate, pentru ca întreg spi-
ritul şi sufletul şi trupul
vostru să se păstreze fără
de prihană pentru venirea
Domnului nostru Isus Cri-
stos. [24] Credincios este ace-
la care vă chiamă pe voi,
şi tot el va şi îndeplini
(făgăduinţele sale).
[25] Fraţilor, rugaţi-vă şi
pentru noi. [26] Imbrăţişaţi
pe toţi cu sărutare sfântă.
[27] Vă rog cu jurământ,
pentru Domnul, ca acea-
stă epistolă să fie citită
tuturor (sfinţilor) fraţi.
[28] Darul Domnului nostru
Isus Cristos să fie cu voi.
Amin.

---

nu fie împedecaţi credincioşii ca să lucreze cu darurile cele neobişnuite ce le-au primit dela Duhul Sfânt.

21. *Puneţi la încercare toate,* adică: Nu primiţi orbeşte toate câte vă spun cei ce zic că au darul prorociei, ci cercetaţi bine dacă ei vorbesc din însuflarea dumnezeiască ori din alte porniri.

24. *Tot el va şi îndeplini*: lucrarea mântuirii.

A DOUA EPISTOLĂ A SF. APOSTOL PAVEL CĂTRE TESALONICENI

CAPUL 1.

Mulțumiri lui Dumnezeu. Imbărbătări

[1] Pavel și Silvan și Ti-
motei, către Biserica Te-
salonicenilor în Dumne-
zeu Tatăl nostru și în
Domnul Isus Cristos. [2] Dar
vouă și pace dela Dum-
nezeu Tatăl nostru și de-
la Domnul Isus Cristos.
[3] Datori suntem puru-
rea să mulțumim lui
Dumnezeu pentru voi, fra-
ților, precum se cuvine,
pentrucă credința voastră
crește tot mai mult și dra-
gostea fiecăruia dintre voi
prisosește față de ceilalți.
[4] De aceea noi înșine ne
lăudăm cu voi în Biseri-
cile lui Dumnezeu pentru
statornicia voastră și pen-
tru credința voastră în
mijlocul tuturor prigoni-
rilor și suferințelor voa-
stre pe care le îndurați.
[5] Aceasta este o dovadă a
dreptei judecăți a lui
Dumnezeu, ca să vă în-
vredniciți de împărăția lui
Dumnezeu, pentru care și
pătimiți.
[6] Căci drept este înain-
tea lui Dumnezeu să ră-
splătească cu necaz pe cei
ce vă necăjesc pe voi; [7] iar
vouă, celor necăjiți (să vă
dea) odihnă alăturea cu
noi. Aceasta va fi când
Domnul Isus se va arăta
din cer cu îngerii puterii
sale, [8] într'o flacără de foc,
răzbunându-se împotriva
acelora cari n'au cuno-
scut pe Dumnezeu și nu
ascultă de Evanghelia
Domnului nostru Isus Cri-
stos. [9] Aceștia vor lua ca
pedeapsă pieirea veșnică
dela fața Domnului și dela

A doua Epistolă către Tesaloniceni a scris-o sfântul Pavel tot din Corint în anul 53 și în ea întregește îndemnurile pe care le-a dat în întâia Epistolă.

mărirea puterii lui, 10 când
va veni în ziua aceea
ca să fie preamărit în
sfinţii săi şi ca să se
facă minunat în toţi
aceia cari vor fi crezut ca
şi voi, cari aţi crezut
mărturiei noastre. 11 Pen-
tru aceasta noi ne rugăm
pururea pentru voi, ca
Dumnezeul nostru să vă
facă vrednici de chemarea
sa şi să împlinească cu pu-
tere toată pornirea voastră
spre bunătate şi toată lu-
crarea credinţei voastre.
12 Ca în voi să fie preamă-
rit numele Domnului no-
stru Isus şi voi în el, prin
harul Dumnezeului nostru
şi a Domnului Isus Cristos.

CAPUL 2

Semne premergătoare la sfârşitul lumii

1 Vă rugăm apoi, fraţi-
lor, în privinţa venirii
Domnului nostru Isus Cri-
stos şi a adunării noastre
cu el, 2 să nu vă lăsaţi sgu-
duiţi prea degrabă în sim-
ţimintele voastre, nici să
vă spăimântaţi, fie de
vreun duh profetic, fie de
vreo vorbă, fie de vreo
scrisoare ca venind dela
noi, ca şi cum ar fi chiar
aproape ziua Domnului.
3 Nimeni să nu vă amă-
gească în niciun chip. Căci
(ziua aceasta nu va sosi)
până ce mai întâi nu
va avea loc lepădarea de
credinţă şi nu se va
fi arătat omul păcatului,
fiul pierzării, 4 potrivnicul,
care se înalţă mai presus
de tot ce se numeşte Dum-
nezeu, sau se cinsteşte
cu închinare, aşa încât să
se aşeze în templul lui
Dumnezeu, dându-se pe
sine drept Dumnezeu.
5 Nu vă aduceţi aminte
că atunci când mai eram
la voi vă spuneam aceste
lucruri? 6 Şi acum voi ştiţi
bine ce-l opreşte, ca să
nu se arate decât la vre-

Capul 2. Apostolul vorbeşte despre Anticrist şi despre sfârşitul lumii, îndemnând pe credincioşi să nu se înspăimânte ca şi cum ar fi chiar aproape judecata lui Dumnezeu şi sfârşitul lumii. Aceste temeri sguduiseră aşa de tare inimile multora, încât nu-şi mai vedeau nici de treburile de toate zilele.

2. Neliniştea venea din unele predici îndrăzneţe făcute de oamenii ce se credeau luminaţi de Dumnezeu.

3. Vezi Matei 24, 4. - *Omul păcatului, fiul pierzării* este Anticristul sfântului Ioan, sau falsul Cristos al sfântului Matei 24, 24.

6-7. Adevăruri pentru noi tainice şi deci grele de înţeles. Se pare că este vorba de Anticrist, care şi acum lucrează în

mea lui. 7 Pentrucă taina
fărădelegii chiar lucrează
acum, numai că este unul
care o ține acum pe loc,
până ce va fi dat la o
parte. 8 Şi atunci se va da
pe față acel nelegiuit, pe
care Domnul Isus îl va
ucide cu suflarea gurii sa-
le şi-l va nimici cu stră-
lucirea venirii sale. 9 Ară-
tarea aceluia va fi prin lu-
crarea Satanei cu toată
puterea lui, şi cu semne
şi cu minuni mincinoase,
10 şi cu toate amăgirile ne-
legiuirii pentru aceia cari
se pierd, pentrucă n'au
primit iubirea adevărului,
care i-ar fi mântuit. 11 Şi
de aceea le va trimite
Dumnezeu o putere amă-
gitoare, ca să creadă min-
ciunii, 12 spre a fi osândiți
toți aceia cari n'au crezut
adevărul, ci au îndrăgit
nedreptatea.
13 Noi, însă, datori sun-
tem să mulțumim puru-
rea lui Dumnezeu pentru
voi, o fraților de Dumne-
zeu iubiți, pentrucă v'a a-
les pe voi Dumnezeu pâr-
gă pentru mântuire întru
sfințirea Duhului şi întru
credința adevărului; 14 la
care va şi chemat prin
Evanghelia noastră, ca să
câştigați mărirea Domnu-
lui nostru Isus Cristos.
15 Fiți, aşa dar, statornici,
fraților, şi țineți învățătu-
rile pe cari le-ați învățat,
fie prin cuvintele noastre,
fie prin epistola noastră.
16 Iar însuşi Domnul no-
stru Isus Cristos şi Dum-
nezeu Tatăl nostru, care
ne-a iubit pe noi şi ne-a
dat o mângâiere veşnică
şi o bună nădejde prin
harul său, 17 să vă mân-
gâie inimile voastre şi să
le întărească la orice fap-
tă şi vorbă bună.

CAPUL 3

Felurite îndemnuri
Incheiere

1 De altfel, fraților, ru-
gați-vă pentru noi, pen-
tru ca cuvântul lui Dum-
nezeu să se răspândească
grabnic şi să fie preamărit
ca şi la voi, 2 şi ca să fim
izbăviți de oamenii neso-
cotiți şi răi: căci nu a tu-

---

taină şi săvârşeşte fărădelegi, dar nu se dă pe față. Se va da pe față când va învoi Dumnezeu.

8. Vezi Isaia 11, 4.

Capul 3. Apostolul cere rugăciuni dela credincioşi, apoi îi îndeamnă să-şi caute de treburi în toată linişte şi să se ferească de cei ce nu ascultă de poruncile sale.

turor este credinţa. [3] Dar
credincios este Dumnezeu,
care vă va întări şi vă va
apăra de cel viclean.
[4] Noi avem de altfel această
încredere în Domnul
despre voi, că cele ce v'am
poruncit le faceţi şi le
veţi şi face. [5] Iar Domnul
să îndrepteze inimile voastre
spre dragostea lui
Dumnezeu şi răbdarea lui
Cristos.
[6] Vă mai poruncim, fraţilor,
în numele Domnului
nostru Isus Cristos, ca să
vă feriţi de orice frate care
umblă fără rânduială
şi nu după învăţătura pe
care aţi primit-o dela noi.
[7] Căci voi ştiţi cum trebuie
să vă purtaţi ca să
ne urmaţi pe noi; deoarece
noi nu ne-am purtat
fără rânduială în mijlocul
vostru; [8] nici n'am mâncat
pâinea cuiva de pomană,
ci cu muncă şi trudă,
lucrând ziua şi noaptea,
ca să nu fim povară pentru
niciunul din voi. [9] Nu
ca şi cum n'am fi putut
s'o facem aceasta, ci pentru
a vă da în noi înşine
pildă de urmat.
[10] Căci şi atunci, când
eram la voi, v'am poruncit
că cine nu voieşte să lucreze,
nici să nu mănânce.
[11] Intr'adevăr, am auzit
că unii din voi umblă fără
de niciun rost, nefăcând
nimic, dar îndeletnicindu-se
cu lucruri deşarte. [12] Unora
ca aceştia însă le poruncim
şi-i rugăm tare în
Domnul Isus Cristos ca,
muncind în linişte, să-şi
mănânce pâinea lor. [13] Iar
voi, fraţilor, nu încetaţi
de a face binele. [14] Dacă
cineva nu ascultă cuvântul
nostru din această
scrisoare, însemnaţi-l şi
nu vă amestecaţi cu el, ca
să-i fie ruşine; [15] dar nu-l
socotiţi de vrăjmaş, ci
dojeniţi-l ca pe un frate.
[16] Şi însuşi Domnul păcii
să vă dăruiască pace totdeauna
şi în tot locul.

---

6. *Care trăieşte fără rânduială*: dându-se în braţele lenei, care aduce sărăcie şi pierzare.

11. *Indeletnicindu-se cu lucruri deşarte*: cu sfârşitul lumii, care ar fi aproape, şi cu semnele premergătoare, aşa cum le auzeau dela fiecari.

14. *Şi nu vă adunaţi cu el...* Apostolul se foloseşte de puterea de a *excomunica* sau de a da afară din rândul credincioşilor.

15. Iată o înaltă pildă de milă şi dragoste!... Biserica, chiar când pedepseşte, are de scop numai îndreptarea păcătosului, după pilda dumnezeiescului său Intermeietor Isus Cristos.

Domnul să fie cu voi cu
toți.
17 Urarea de sănătate
(este) de mâna mea, — a
lui Pavel; acesta este sem-
nul meu în orișicare scri-
soare; așa scriu eu. 18 Da-
rul Domnului nostru Isus
Cristos cu voi cu toți.

INTÂIA EPISTOLĂ A SF. APOSTOL PAVEL CĂTRE TIMOTEI

CAPUL 1

Timotei trebuie să lupte cu învăţăturile cele greşite

1 Pavel, Apostolul lui
Isus Cristos după porunca
lui Dumnezeu Mântuitorul
nostru şi a lui Cristos Isus
nădejdea noastră, 2 lui Ti-
motei, iubitului fiu în cre-
dinţă: Dar, milă şi pace
dela Dumnezeu Tatăl şi
dela Isus Cristos, Domnul
nostru.
3 După cum te-am rugat
când am plecat în Mace-
donia, (te rog şi acum) să
rămâi în Efes, ca să pui
în vedere unora să nu în-
veţe altă învăţătură, 4 nici
să dea ascultare basmelor
şi genealogiilor fără sfâr-
şit, care mai de grabă
pricinuesc vorbării, de-
cât întărirea planului lui
Dumnezeu, care este în
credinţă. 5 Scopul poruncii
este dragostea din inimă
curată şi din cuget bun şi
din credinţă neprefăcută.
6 Dela care lucruri unii
abătându-se, s'au întors
spre vorbire deşartă, 7 vo-
ind să fie învăţători ai le-
gii, fără să înţeleagă nici
cele ce spun, nici ce înva-
ţă.
8 Noi însă ştim că legea

Intâia Epistolă către Timotei a scris-o sfântul Pavel din Macedonia către sfârşitul anului 65, ca să povăţuiască pe învăţăcelul său cum trebue să se poarte în conducerea Bisericilor din Asia.

2. *Timotei*: Vezi Faptele 16, 1, şi Epistola I către Tesaloniceni 1, 1.

4. Prin *basme* pare că vrea să înţeleagă sfântul Pavel anumite legende ale rabinilor, de care e plin Talmudul şi au fost născocite ca să tălmăcească unele povestiri din sfânta Scriptură şi să răspundă întrebărilor caraghioase ce se făceau despre unele întâmplări neobişnuite. Prin *genealogii* vrea să înţeleagă obârşia familiilor din vechii Patriarhi, cu cari unii Evrei se

este bună dacă cineva se
folosește de ea potrivit le-
gii; 9 și trebuie știut că le-
gea nu este făcută pentru
cel drept, ci pentru cei ne-
drepți și nesupuși, pentru
cei răi și păcătoși, pentru
cei necuvioși și spurcați,
pentru ucigașii de tată și
ucigașii de mamă, pentru
omorîtorii de oameni,
10 pentru curvari, pentru
sodomiți, pentru vânzăto-
rii de oameni, pentru min-
cinoși și cei cari jură
strâmb, și pentru tot ce se
împotrivește învățăturii
celei sănătoase, 11 potrivit
cu Evanghelia măririi fe-
ricitului Dumnezeu, care
mi-a fost încredințată
mie.
12 Mulțumesc aceluia ca-
re m'a întărit, lui Cristos
Isus Domnul nostru, pen-
trucă m'a socotit vrednic,
punându-mă în slujbă
13 pe mine, care mai îna-
inte am fost blestemător
și prigonitor și asupritor.
Dar am dobândit milosti-
virea (lui Dumnezeu), pen-
trucă am făcut-o din ne-
știință, fiind necredincios.
14 A prisosit însă harul
Domnului nostru cu cre-
dința și cu dragostea care
este în Cristos Isus.
15 Vrednic de credință
și de toată primirea e
adevărul acesta, că Isus
Cristos a venit pe lumea
aceasta ca să mântuiască
pe cei păcătoși, dintre cari
eu sunt cel dintâi. 16 Dar
tocmai de aceea am
aflat îndurare, ca Isus
Cristos să arate în mine
cel dintâi îndelunga sa
răbdare, drept pildă ace-
lora care aveau să crea-
dă într'însul spre viața
veșnică. 17 Regelui veacu-
rilor celui nemuritor, ce-
lui nevăzut, singurului
Dumnezeu să-i fie cinste
și mărire în vecii vecilor.
Amin.
18 Această poruncă îți
dau, fiule Timotei, ca,
potrivit cu prorociile ce
s'au făcut mai înainte de-
spre tine, să te lupți lupta
cea bună, 19 păstrând cre-
dința și cugetul bun, pe
care unii dacă l-au lepă-
dat, s'a sfărâmat cu ei co-
rabia credinței; 20 din nu-

---

mândreau prea mult și amestecau în istoria familiilor multe prăpăstii.

10. Pentru *«vânzători de oameni»* vezi Cartea Ieșirii 21, 16.

13. Cu câtă umilință nu mărturisește Apostolul ceea ce a săvârșit înainte de întoarcere!...

20. *Imeneu și Alexandru*: Despre *Imeneu* se vorbește și în Epistola a II-a către Timotei 2, 17 ca de un rătăcit care predica

mărul cărora este Imeneu
şi Alexandru, pe care eu
i-am dat Satanei, ca să
învețe să nu hulească.

CAPUL 2.

Rugăciunea obştească

1 Vă îndemn, aşa dar,
mai întâi de toate, ca să
faceți cereri, rugăciuni,
mijlociri, mulțumiri pen-
tru toți oamenii: 2 pentru
regi şi pentru toți cari
sunt în dregătorii înalte,
ca să ducem viață liniști-
tă şi tihnită cu toată
evlavia şi buna cuviință.
3 Căci acesta este lucru
bun şi primit înaintea lui
Dumnezeu, Mântuitorul
nostru, 4 care voieşte ca
toți oamenii să se mân-
tuiască şi să ajungă la cu-
noştința adevărului.
5 Căci unul este Dum-
nezeu şi unul este şi mij-
locitorul între Dumnezeu
şi oameni, omul Cristos
Isus, 6 care s'a dat pe sine
preț de răscumpărare pen-
tru toți; precum s'a dove-
dit la timpul cuvenit, 7 spre
care scop am fost orânduit
eu predicator şi Apostol
(adevăr spun, nu mințesc),
învățător al neamurilor
întru credință şi adevăr.
8 Voiesc, aşa dar, ca
bărbații să se roage în tot
locul, ridicând spre cer
mâini curate, fără de mâ-
nie şi fără gâlceavă. 9 De
asemenea şi femeile să se
îmbrace în haine cuviin-
cioase, cu sfială şi cumpă-
tare, nu cu părul împletit,
nici cu aur sau mărgărita-
re, sau cu haine scumpe;
10 ci cu fapte bune, pre-
cum se cade unor femei,
care s'au juruit evlaviei.
11 Femeia să învețe în
tăcere cu toată supune-
rea. 12 Nu îngăduesc fe-
meii să învețe pe altul nici
să stăpânească pe băr-
bat, ci să stea în tăcere.
13 Căci Adam a fost plă-
smuit întâi şi apoi Eva;
14 şi nu Adam a fost amă-
git, dar femeia fiind amă-
gită, s'a făcut călcătoare
de poruncă. 15 Totuşi ea se

---

că învierea de apoi nu este altceva decât trecerea trupului dela moartea neştiinței la viața adevărului. *Alexandru* era un arămar, despre care de asemenea se vorbeşte în Epistola a II-a către Timotei, 4, 14 şi era potrivnic înverşunat al sfântului Pavel.

Capul 2. Apostolul îndeamnă să se facă rugăciuni pentru toți, şi arată cum trebue să se poarte femeile în adunările obşteşti.

15. Apostolul arată că lumea femeiei este căminul, unde are chemarea sfântă de a fi mamă, iar vrednicia de mamă îm-

va mântui prin naşterea
de fii, dacă va stărui cu
cumințenie în credință, în
iubire și în sfințenie.

CAPUL 3.

Alegerea slujitorilor Domnului

1 E cuvânt vrednic de
crezare că, dacă cineva
doreşte episcopie, bun lu-
cru doreşte. 2 E de nevoie
ca Episcopul să fie fără
prihană, bărbatul unei sin-
gure soţii, cumpătat, înțe-
lept, cumpănit la purtări,
cuviincios găzduitor, în-
demânatic să învețe pe al-
ţii, 3 neiubitor de vin, ne-
deprins să bată, ci blând,
necertăreţ, neiubitor de
argint; să fie bun chiverni-
sitor în casa sa, având co-
pii ascultători cu toată
buna cuviinţă. 5 Căci da-
că cineva nu ştie să con-
ducă casa sa, cum va avea
grijă de Biserica lui Dum-
nezeu? 6 Episcopul să nu
fie de curând botezat, ca
nu cumva, înălţându-se
în trufie, să cadă în osân-
da diavolului. 7 E de tre-
buinţă de asemenea ca să
aibă mărturie bună dela
cei de dinafară, ca să nu
ajungă de ocară şi să cadă
în cursa diavolului.

8 Diaconii de asemenea
(trebuie să fie) cinstiţi,
nu cu două feţe, nebău-
tori de vin mult, nealer-
gători după câştiguri ru-
şinoase, 9 păstrând taina
credinţei într'un cuget cu-
rat. 10 Dar şi aceştia să
fie mai întâi încercaţi, şi
după aceea să slujească,
dacă sunt fără de prihană.
11 Femeile lor de asemenea
să fie cuviincioase, necle-
vetitoare, cumpătate, cre-
dincioase întru toate.
12 Diaconii să fie bărbaţii

---

preună cu toate datoriile mari ce le are unite va mântui sufletul femeii, dacă va stărui in ele cu cumințenie, credință şi iubire.

Capul 3. Apostolul arată cari lucruri se cer din partea celor cari trebuie aleşi pentru slujbele sfinte.

1. *Dacă cineva doreşte episcopie...* Se vede că la Efes erau unii cari râvneau la vrednicii inalte. *Timotei* era episcop adevărat cu putere de a da altora darul episcopesc, al preoţiei şi al diaconiei.

2. *Bărbatul unei singure soţii.* Sfântul Pavel nu oprea a doua căsătorie (vezi Epistola I-a către Corintieni 7, 9, şi 39), dar voia ca un slujitor al Bisericii să nu aibă sau să nu fi avut soţie decât o singură dată.

8. *Diaconii* sau ajutorii episcopului.

11. *Femeile* se înţeleg acelea cari aveau vreo slujbă la o biserică, adică diaconesele.

unei singure femeie, care
să-şi conducă bine copii
şi casele. [13] Căci cei ce-şi
vor fi îndeplinit bine slujba,
îşi vor câştiga un rang
de cinste şi multă îndrazneală
în credinţa lui Cristos Isus.

[14] Iţi scriu acestea, deşi
am nădejde să vin curând
la tine; [15] iar dacă aş întârzia,
tu să ştii cum să
te porţi în casa lui Dumnezeu,
care este Biserica
Dumnezeului celui viu,
stâlp şi temelie a adevărului.
[16] Şi cu adevărat
mare este taina evlaviei:
El (Cristos) s'a arătat în
trup, s'a recunoscut în
Duhul, s'a arătat îngerilor,
a fost predicat neamurilor,
a fost crezut în lume,
s'a înălţat întru mărire.

CAPUL 4.

Rătăcirea ereticilor

[1] Or Spiritul grăieşte
lămurit că, în vremurile
de apoi, unii se vor lepăda
de credinţă, ascultând
duhurile înşelătoare şi învăţăturile
demonilor; [2] amăgiţi
de făţărnicia unor
oameni cari vorbesc minciuni,
însemnaţi cu fierul
roş în cugetul lor, [3] ei opresc
căsătoria şi poruncesc
să se ferească de mâncări
pe care le-a făcut Dumnezeu,
pentru ca credincioşii
şi cei ce au cunoscut adevărul
să le folosească cu
aduceri de mulţumiri.
[4] Pentrucă toată făptura
lui Dumnezeu este bună şi
nimic nu trebuie lepădat
din ceea ce se foloseşte cu
aduceri de mulţumiri;
[5] căci se sfinţeşte prin cuvântul
lui Dumnezeu şi
prin rugăciune.

[6] Dacă vei pune înainte
fraţilor toate acestea, vei
fi bun slujitor al lui Cristos
Isus, hrănit cu cuvintele
credinţei şi ale învăţăturii
celei bune pe care
ţi-ai însuşit-o. [7] Iar de ba-

---

16. Aici vorbeşte Apostolul despre Isus Cristos Mântuitorul, care se numeşte *taina credinţei,* pentrucă adevărata religiune se razimă pe credinţa în Isus Cristos om şi Dumnezeu... *S'a recunoscut în Duhul,* adică a fost arătat adevărat Fiu al lui Dumnezeu prin mărturiile date de Duhul Sfânt.

Capul 4. Apostolul arată lui Timotei cum trebue să se poarte faţă de eretici.

3. Intre aceşti eretici erau de pildă Essenii (Judeii), cari opreau căsătoria şi predicau că nu trebue să se mănânce cărnuri de animale, ci numai ierburi. De asemenea erau şi între creştini secte de acestea care predicau înfrânări şi posturi, mândrindu-se cu acestea şi turburând pacea obştei.

7. Despre aceste *basme* s'a vorbit şi la Capul 1, 4.

smele cele lumeşti şi bă-
beşti fereşte-te. Deprin-
de-te cu evlavia; 8 căci de-
prinderea trupească puţin
foloseşte, dar evlavia fo-
loseşte la toate, căci are
făgăduinţa vieţii de acum
şi a celei viitoare. 9 Acesta
e un adevăr vrednic de
credinţă şi te toată primi-
rea. 10 Fiindcă pentru acea-
sta ne trudim şi suntem
bârfiţi, pentrucă am pus
nădejdea în Dumnezeul cel
viu, care este Mântuitorul
tuturor oamenilor, dar mai
ales al credincioşilor. 11 A-
cestea să le porunceşti şi
să le înveţi.
12 Nimenea să nu dispre-
ţuiască tinereţele tale, ci
fii pildă credincioşilor în
cuvânt, în purtare, în dra-
goste, în credinţă, în cu-
răţie. 13 Până să vin eu, ia
aminte la citit, la îndem-
nat şi la învăţătură. 14 Să
nu neîngrijeşti harul care
este în tine, care ţi-a fost
dat prin prorocie, cu pu-
nerea mâinilor preoţiei.
15 Gândeşte-te la acestea
şi stăruieşte în acestea,
pentru ca înaintarea ta să
fie vădită tuturora. 16 Pă-
zeşte-te pe tine însuţi şi
învăţătura; fii statornic
în acestea; căci făcând
astfel te vei mântui pe
tine însuţi şi pe cei ce te
ascultă.

CAPUL 5.

Văduvele şi bătrânii

1 Să nu dojeneşti cu
asprime pe cel bătrân, ci
îndeamnă-l ca pe un pă-
rinte; pe cei tineri, ca pe
nişte fraţi; 2 pe femeile
bătrâne, ca pe nişte ma-
me; pe cele tinere, ca pe
nişte surori, în toată cu-
răţia. 3 Pe cele văduve cin-
steşte-le, pe cele ce sunt
cu adevărat văduve. 4 Iar
dacă vreo văduvă are fe-
ciori sau nepoţi, aceştia să

---

12. *Tinereţa ta.* Timotei avea atunci cam 35 de ani.

13. In adunările obşteşti ale credincioşilor se citeau cărţile Vechiului Testament şi cu încetul începeau a se citi şi Epistolele sfântului Pavel şi ale altor Apostoli (Iacob, Pentru).

14. *Punerea mâinilor* peste capul celor aleşi era ceremonia cu care li se împărtăşea darul slujbei (Vezi Faptele 6, 6; 8, 17; 13, 3).

Capul 5. Apostolul învaţă pe Timotei cum trebuie să se poarte cu diferitele categorii de credincioşi.

2-16. Apostolul vorbeşte despre văduve şi despre chipul cum trebuie să se poarte Timotei cu dânsele. *Cinsteşte-le* însemnează nu numai că trebuie «să se poarte bine cu ele», ci şi «să aibă grijă de ele ca păstor şi să le ajute la nevoie». — *Cu adevărat văduve,* adică: acele cari n'au pe nimeni cine să le ajute.

se învețe înainte de toate
să fie evlavioși față de cei
din casa lor, și să dea
răsplătire părinților; căci
aceasta este bine și primit
înaintea lui Dumnezeu.
[5]Aceea însă care este cu
adevărat văduvă, lăsată
singură, își pune nădejdea
în Dumnezeu și stăruiește
în cereri și rugăciuni noaptea
și ziua. [6] Iar aceea
care se află în desfătări,
deși trăiește, este moartă.
[7] Și poruncește-le acestea,
pentru ca să fie fără de
prihană. [8] Dacă însă cineva
nu are grijă de ai săi,
și mai ales de cei ai casei,
s'a lepădat de credință și
este mai rău decât un necredincios.

[9] O văduvă, ca să fie înscrisă
în lista văduvelor,
trebuie să aibă nu mai puțin
de șaizeci de ani; care
să fi fost soția unui singur
bărbat, [10]care să aibă mărturie
de fapte bune: dacă
și-a crescut bine copiii, dacă
a fost primitoare de
străini, dacă a spălat picioarele
sfinților, dacă a
ajutorat pe cei strâmtorați,
dacă s'a străduit spre
orice faptă bună. [11] Iar pe
văduvele cele mai tinere
refuză-le; căci după ce
s'au dat în brațele moliciunii
împotriva lui Cristos,
vreau să se mărite,
[12]și își au osânda, căci și-au
zădărnicit legământul
cel dintâi. [13] Și în același
timp, fiind fără de lucru,
se învață a umbla din casă
în casă; și nu numai că
(sunt) leneșe, dar și limbute
și iscoditoare, vorbind
cele ce nu se cade.

[14] Voiesc, așa dar, ca cele
tinere să se mărite, să
aibă copii, să fie gospodine
la casa lor și să nu dea potrivnicului
niciun prilej de
ocară. [15] Căci unele s'au și
întors înapoi după Satana.
[16] Dacă vreun credincios
are văduve, să le ajute
și să nu se împovăreze

---

6. Lângă văduvele cele cinstite, Apostolul alătură pe văduvele cele lumești și păcătoase.

9-10. Aici vorbește de acele văduve bune și sfinte cărora li se încredințează unele slujbe bisericești (Diaconesele s. a.).

11-15. Sfântul Pavel vorbește aici despre văduvele cari nu trebuie primite în slujbele bisericești (cele mai tinere de 60 de ani), căci acestea, după ce au fost hrănite și ajutate de Biserică, prind ușor năravuri de plăceri și trândăvie și apoi, deși s'au sfințit odată lui Isus Cristos, le vine pofta iar de măritiș.

16. *Dacă vreun credincios are văduve,* adică în familia sa, să caute a le ajutora el spre a cruța avutul comun în folosul altor văduve sărace.

Biserica, ca ea să ajungă
pentru cele ce sunt cu
adevărat văduve.
17 Bătrânii (preoţii) ca-
re-şi îndeplinesc bine sluj-
ba, să fie învredniciţi de
îndoită cinste, mai cu
seamă aceia cari se oste-
nesc cu predicarea şi învă-
ţătura; 18 căci zice Scriptu-
ra: «Să nu legi gura bou-
lui care treieră»; şi:
«Vrednic este lucrătorul
de răsplata sa».
19 Să nu primeşti pârâ
împotriva unui bătrân
(preot), decât numai cu
doi sau trei martori. 20 Pe
cei care păcătuiesc, mu-
stră-i în faţa tuturora, ca
şi ceilalţi să aibă teamă.
21 Te jur, înaintea lui
Dumnezeu şi a lui Cristos
Isus şi a îngerilor celor
aleşi, ca aceste lucruri să
le păzeşti fără prejudeca-
tă, nefăcând nimic cu
părtinire. 22 Nu pune prea
degrabă mâinile peste ni-
meni şi nu te face părtaş
la păcatele altuia; păze-
şte-te pe tine curat. 23 Nu
mai bea numai apă, ci ia
puţin vin din pricina sto-
macului tău şi a deselor
tale slăbiciuni. 24 Păcatele
unor oameni sunt cuno-
scute chiar şi înainte de
judecată; ale altora se
cunosc în urmă. 25 Tot aşa
şi faptele cele bune sunt
vădite; şi acelea care nu
sunt cunoscute, nu pot să
rămână ascunse.

CAPUL 6.

Alte îndrumări. Incheiere

1 Toţi cei ce sunt sub ju-
gul robiei să-şi socotească
pe stăpânii lor vrednici de
toată cinstea, pentru ca
să nu fie hulite numele şi
învăţătura Domnului. 2 Iar
cei ce au stăpâni creştini,
să nu-i dispreţuiască pen-
tru că sunt fraţi, ba chiar
mai bine să-i slujească,
tocmai fiindcă sunt cre-
dincioşi şi iubiţi, cei ce se
împărtăşesc de binefacere-
rea serviciului lor. Acestea
să-i înveţi şi să le porun-
ceşti.
3 Dacă cineva învaţă alt-
fel şi nu se supune cu-
vintelor celor sănătoase
ale Domnului nostru Isus

17-25. In acest loc Apostolul arată lui Timotei cum trebue să se poarte cu preoţii.

18. Vezi Deuteronomiul 25, 4; Luca 10, 7.

19. Vezi Deuteronomiul 19, 15.

Capul 6. Apostolul mai dă şi alte indrumări cu privire la robi, la învăţătorii cei mincinoşi, la o viaţă sfântă, la cei bogaţi şi la păstrarea credinţei.

Cristos şi învăţăturii care
duce la evlavie, 4 acela
este un îngâmfat, care nu
ştie nimic, având boala
cercetărilor şi a certurilor
de cuvinte, din care se
nasc pizma, sfezile, defăi-
mările, bănuielile cele re-
le, 5 gâlcevile oamenilor
stricaţi la minte, şi lipsiţi
de adevăr, cari cred că
evlavia este un mijloc de
câştig.
6 Şi într'adevăr, mare
câştig este evlavia, când
se îndestulează cu ce are.
7 Căci nimic n'am adus cu
noi în această lume, şi nu
încape îndoială că nimic
nu vom putea duce cu noi.
8 Dar, odată ce avem hra-
nă şi cu ce să ne îmbră-
căm, să ne mulţumim cu
acestea. 9 Fiindcă cei ce
voiesc să se îmbogăţea-
scă, cad în ispită şi în
cursa diavolului şi în mul-
te pofte nesăbuite şi
vătămătoare, care cufun-
dă pe oameni în moarte
şi pierzare. 10 Pentrucă ră-
dăcina tuturor relelor este
iubirea de argint, la care
râvnind unii, s'au abătut
dela credinţă şi s'au
străpuns cu multe dureri.
11 Dar tu, omul lui Dum-
nezeu, fugi de acestea, şi
urmează dreptatea, evla-
via, credinţa, dragostea,
răbdarea, blândeţea.
12 Luptă-te lupta cea dreap-
tă a credinţei; răpeşte
viaţa cea veşnică, la care
ai fost chemat şi (pentru
care) ai dat bună mărtu-
risire înaintea multor
martori. 13 Iţi poruncesc
înaintea lui Dumnezeu,
care dă viaţă la toate, şi
înaintea lui Isus Cristos,
care în faţa lui Ponţiu Pi-
lat a mărturisit frumoasa
lui mărturisire, 14 să păze-
şti porunca, fără pată,
fără vină, până la arăta-
rea Domnului nostru Isus
Cristos, 15 pe care o va
face la timpul său fericitul
şi singur puternicul Stă-
pânitor, Regele regilor şi
Domnul domnitorilor,
16 care singur are nemuri-
rea şi locuieşte într'o lu-
mină neapropiată: pe care
nici un om nu l-a văzut şi
nici nu-l poate vedea; că-
ruia să-i fie mărire şi stă-
pânire veşnică. Amin.
17 Bogaţilor veacului a-
cestuia porunceşte-le să
nu aibă închipuiri trufaşe,
nici să-şi pună nădejdea în
nesiguranţa bogăţiilor, ci

---

16. *Nici nu-l poate vedea*: în tot cuprinsul firii lui nesfâr-
şite.

în Dumnezeul cel viu, ca-
re ne dă nouă toate cu
îmbelşugare spre folosinţa
noastră; [18] (porunceşte-le)
să facă binele; să se îmbo-
găţească în fapte bune, să
fie darnici, să fie largi la
inimă, [19] agonisindu-şi bu-
nă temelie pentru viitor,
ca să dobândească viaţa
cea adevărată.

[20] O Timotei, păstrează
ceea ce ţi s'a încredinţat,
ferindu-te de cuvintele de-
şarte ale lumii şi de fră-
mântările contradictorii
ale ştiinţei cu nume min-
cinos, [21] de care unii fă-
când vâlvă, s'au abătut
dela credinţă. Darul fie cu
voi.

A DOUA EPISTOLĂ A SF. APOSTOL PAVEL CĂTRE TIMOTEI

CAPUL 1

Mulţumiri şi sfaturi

1 Pavel, Apostolul lui
Isus Cristos prin voia lui
Dumnezeu, pentru a vesti
făgăduinţa vieţii care este
întru Cristos Isus, 2 către
Timotei, iubitul meu fiu:
dar, milă şi pace dela
Dumnezeu Tatăl şi dela
Isus Cristos Domnul nostru.

3 Mulţumesc lui Dumne-
zeu, căruia îi slujesc ca şi
strămoşii mei, cu cugetul
curat, că te pomenesc ne-
încetat în rugăciunile me-
le ziua şi noaptea. 4 Imi
aduc aminte de lacrimile
tale şi doresc să te văd
ca să mă umplu de bucu-
rie, 5 rechemându-mi în
minte credinţa ta cea ne-
prefăcută, care s'a sălă-
şluit mai întâi în bunica
ta Loida şi în mama ta
Eunice, şi sigur sunt că şi
în tine. 6 Drept aceea te
îndemn să ţii aprins harul
lui Dumnezeu care este în
tine prin punerea mâinilor
mele, 7 căci Dumnezeu nu
ne-a dat nouă duhul te-
merii, ci al tăriei, al dra-
gostei şi al minţii sănă-
toase.

8 Nu te ruşina, aşa dar,

A doua Epistolă către Timotei a scris-o sfântul Pavel dela Roma la sfârşitul anului 66 ori la începutul anului 67, pe când se afla a doua oară în temniţă şi în lanţuri. După cuprinsul ei poate fi socotită ca testamentul Apostolului, care îşi vede sfârşitul aproape. In această Epistolă dă cele de pe urmă îndrumări învăţăcelului său Timotei.

4. Vezi povestirea din Faptele Apostolilor 20, 27-38.

5. *Eunice* a fost o Evreică întoarsă la creştinism atunci când a cunoscut-o sfântul Pavel la Listra cu prilejul călătoriei sale celei de a doua. Tatăl era Grec şi păgân. *Loida* poate să fi fost mama Eunicei.

6. *Prin punerea mâinilor mele,* prin hirotonire.

de mărturisirea Domnului
nostru, nici de mine cel
încătuşat pentru el. Ci ia
parte la muncile Evanghe-
liei, după puterea lui
Dumnezeu (ce ţi s'a dat),
9 care ne-a mântuit pe noi
şi ne-a chemat cu chema-
rea lui cea sfântă, nu prin
faptele noastre, ci după a
sa orânduire şi după harul
său. Acest har ne-a fost
dat în Cristos Isus mai
înaintea vremilor de veci,
10 iar acum s'a dat pe faţă
prin arătarea Mântuitoru-
lui nostru Isus Cristos, ca-
re a nimicit moartea şi a
dat la lumină viaţa şi ne-
murirea prin Evanghelie,
11 pentru care eu am fost
orânduit predicator şi A-
postol şi învăţător al nea-
murilor. 12 Din aceeaşi pri-
cină sufăr şi eu acestea,
însă nu mă ruşinez, deoa-
rece ştiu cui am crezut şi
sigur sunt că el are putere
ca să-mi păstreze comoara
până în ziua aceea. 13 Ţine
dreptarul învăţăturilor ce-
lor sănătoase, pe care le-ai
auzit dela mine cu credin-
ţa şi cu iubirea în Cristos
Isus. 14 Păzeşte comoara
cea de preţ cu ajutorul
Duhului Sfânt, care lo-
cuieşte în noi. 15 Tu ştii că
toţi cei din Asia s'au lepă-
dat de mine, între cari
este şi Figel şi Hermogene.
16 Dumnezeu să facă milo-
stivire cu casa lui Onesi-
for; pentrucă deseori m'a
întremat şi nu s'a ruşinat
de lanţurile mele; 17 nu
numai, dar când a venit
la Roma, a cercetat cu
sârguinţă despre mine şi
m'a găsit. 18 Dea Domnul
să afle milostivire la Dân-
sul în ziua aceea (de apoi).
Şi cât ajutor mi-a dat el
în Efes, tu ştii mai bine.

CAPUL 2

Alte îndrumări

1 Tu, aşa dar, fiul meu,
întăreşte-te în harul care
e în Cristos Isus, 2 şi cele
ce le-ai auzit dela mine
faţă cu mulţi martori,

15. *Figel şi Hermogene.* Ceva mai de aproape nu ştim despre dânşii.

16. *Onesifor* a fost din Efes, unde locuia femeia lui. Se pare că atunci când sfântul Pavel scria această Epistolă, Onesifor era chiar mort şi de aceea îşi arată mulţumirile faţă de *casa* (familia) lui Onesifor.

Capul 2. Apostolul îndeamnă pe Timotei să se dea cu totul la împlinirea slujbei sale.

2. *... să fie în stare să învețe.* Apostolul vorbeşte despre alegerea păstorilor sufleteşti.

acestea încredinţează-le la
oameni credincioşi, care să
fie în stare să înveţe şi pe
alţii. [3] Indură suferinţele
ca un ostaş al lui Isus Cri-
stos. [4] Niciunul care sluje-
şte în oştire nu se încurcă
în treburile vieţii, pentru
ca să placă aceluia care
l-a luat la oaste. [5] Căci nici
cel ce se luptă în arenă
nu ia cununa dacă nu s'a
luptat după legile jocului.
[6] Se cuvine ca plugarul care
munceşte să fie mai întâi
părtaş de roade. [7] Inţelege
cele ce-ţi spun: căci Dom-
nul îţi va da pricepere în
toate.

[8] Adu-ţi aminte de Dom-
nul Isus Cristos, din nea-
mul lui David, care a în-
viat din morţi, după
Evanghelia mea, [9] pen-
tru care eu sufăr pâ-
nă şi lanţurile, ca un
făcător de rele; dar cu-
vântul lui Dumnezeu nu
este înlănţuit. [10] De aceea
eu toate le rabd de dra-
gul celor aleşi, pentru ca
şi ei să dobândească mân-
tuirea care este în Cristos
Isus, împreună cu mărirea
veşnică. [11] Adevărat e cu-
vântul: Dacă murim îm-
preună cu el, împreună
vom şi trăi; [12] dacă sufe-
rim împreună, vom şi
domni împreună; dacă-l
vom tăgădui, şi el ne va
tăgădui pe noi; [13] dacă îi
suntem necredincioşi, el
rămâne credincios, căci nu
poate să se tăgăduiască pe
sine însuşi.

[14] Aminteşte-le de ace-
stea, şi jură-i înaintea lui
Dumnezeu să fugă de cer-
turi de cuvinte, căci ace-
stea la nimic alta nu fo-
losesc decât la surparea
ascultătorilor. [15] Sileşte-te
să te arăţi pe tine însuţi
vrednic de laudă la Dum-
nezeu, ca un lucrător cu
faţa curată, care împarte
cum se cuvine cuvântul
adevărului. [16] Fereşte-te
însă de vorbirile lumeşti şi
deşarte, căci cei ce le ţin
vor înainta tot mai mult
în nelegiuire, [17] şi cuvântul
lor va roade ca şi cangre-
na. Intre aceştia sunt
Imeneu şi Filet, [18] cari au
rătăcit dela adevăr, zicând
că învierea s'a şi petrecut,
şi răstoarnă credinţa u-
nora. [19] Insă temelia lui
Dumnezeu cea tare stă
neclintită şi are pecetea
aceasta: Domnul cunoaşte
pe cei ce sunt ai săi; şi să

---

11. Creştinul toate le face împreună cu Cristos, pentrucă alcătuieşte cu Cristos un singur trup tainic.

se depărteze dela fărăde-
lege tot cel ce chiamă nu-
mele Domnului. [20] Iar într'o
casă mare nu sunt numai
vase de aur şi de argint,
ci şi de lemn şi de lut;
unele sunt spre cinste, iar
altele spre necinste. [21] Da-
că cineva, aşa dar, se va
păstra curat de aceşti oa-
meni, va fi un vas spre
cinste, sfinţit şi folositor
stăpânului său, gătit spre
orice lucru bun.
[22] Fugi de poftele tinere-
ţelor; urmăreşte dreptatea,
credinţa, nădejdea, drago-
stea şi pacea cu cei ce
cheamă pe Domnul cu
inimă curată. [23] Fereşte-te
de întrebările nebuneşti şi
nefolositoare, ştiind că
acestea pricinuiesc ceartă.
[24] Iar unui slujitor al lui
Dumnezeu nu i se cade să
se certe, ci să fie blând
faţă de toţi, în stare să
dea învăţătură şi răbdă-
tor; [25] să dojenească cu
cumpătare pe cei ce se
împotrivesc adevărului, ca
doar le-o da Dumnezeu
pocăinţa, ca să ajungă la
cunoştinţa adevărului, [26] şi
să scape din laţurile dia-
volului, de care sunt ţi-
nuţi robi ca să-i facă voia.

CAPUL 3

Ereticii de mai târziu

[1] Să ştii apoi aceasta: că
în zilele din urmă vor veni
vremuri grele. [2] Căci oame-
nii vor fi iubitori de sine,
sgârciţi, lăudăroşi, trufaşi,
hulitori, neascultători de
părinţi, nerecunoscători,
făcători de rele, [3] fără dra-
goste, neîmpăcaţi, cleveti-
tori, neîfrânaţi, cruzi, ne-
iubitori de bine, [4] trădători,
încăpăţânaţi, îngâmfaţi şi
iubitori de plăceri mai
mult decât de Dumnezeu;
[5] având înfăţişare de evla-
vie, dar tăgăduind pute-
rea ei. Fereşte-te şi de
aceştia: [6] căci dintre ace-
ştia sunt cei ce se vâră
prin case şi duc roabe pe
muieruştele împovărate de

---

20. *Vase de aur şi de argint* etc... Asemănare care arată că în Biserica lui Dumnezeu sunt fel de fel de creştini: buni (vase de aur şi de argint, spre cinste) şi răi (vase de lemn şi de lut, spre necinste). Cei dintâi sunt meniţi la slava cerului, iar ceilalţi la veşnica suferinţă şi necinste a iadului.

21. *Se va păstra curat*... adică de învăţăturile ereticilor.

Capul 3. Apostolul priveşte în viitor cu o privire profetică şi vede ridicându-se eretici tot mai primejdioşi şi pregăteşte sufletul lui Timotei ca să fie mai oţelit.

păcate și mânate de felu-
rite pofte, 7 care veșnic
învață și nu mai ajung ni-
ciodată la cunoașterea a-
devărului. 8 Și precum Ian-
ne și Mambre s'au împo-
trivit lui Moise, tot așa se
împotrivesc și aceștia ade-
vărului, oameni stricați la
minte, netrebnici în pri-
vința credinței. 9 Dar nu
vor merge mai departe,
căci nebunia lor se va face
cunoscută tuturora, pre-
cum a fost (cunoscută) și
a acelora.
10 Tu însă ai urmat de
aproape învățătura mea,
felul meu de traiu, gându-
rile mele, credința, înde-
lunga răbdare, dragostea,
îngăduința, 11 prigonirile și
suferințele mele, care mi
s'au făcut în Antiohia, în
Iconiu și Listra; prigoniri
pe care eu le-am îndurat,
și Domnul din toate m'a
scăpat. 12 Și toți aceia care
vreau să trăiască cu evla-
vie întru Cristos Isus, vor
suferi prigonire. 13 Iar oa-
menii cei răi și amăgitori
vor merge din rău tot în
mai rău, înșelându-se pe
sine și înșelând și pe alții.
14 Tu însă rămâi statornic
în cele ce ai învățat și de
care ești deplin încredin-
țat, știind dela cine le-ai
învățat. 15 și fiindcă din
frageda copilărie cunoști
Sfintele Scripturi, care te
pot lumina spre mântuire
prin credința care este în
Cristos Isus. 16 Toată Scrip-
tura este insuflată de
Dumnezeu și de folos spre
a învăța, spre a mustra,
spre a îndrepta, spre a de-
prinde în dreptate; 17 pen-
tru ca omul lui Dumnezeu
să fie desăvârșit, pregătit
la toată fapta cea bună.

CAPUL 4

Trebuie predicat cu stăruință

1 Drept aceea te jur îna-
intea lui Dumnezeu și a
lui Isus Cristos, care va
judeca pe cei vii și pe cei
morți, pe venirea lui și pe

---

8. *Ianne* și *Mambre* au fost niște magi și vrăjitori de ai lui Faraon, cari atunci când Moise și Aron s'au înfățișat la regele Egiptului ca să ceară liberarea poporului evreu și au făcut minuni ca să arate că sunt trimiși de Dumnezeu, au făcut și ei niște minunății cu puterea diavolului, învârtoșând inima lui Faraon ca să nu dea drumul Evreilor să iasă din Egipt.

Capul 4. Apostolul roagă pe Timotei să-și întețească râvna în a propăvădui cuvântul lui Dumnezeu și să-și facă cu tărie datoria, căci vor veni timpuri de mare luptă; iar pentru sine Apostolul prevede sfârșitul.

împărăţia lui: [2] predică
cuvântul, stărueşte cu
timp şi fără timp; mustră,
roagă, îndeamnă, cu toa-
tă răbdarea şi învăţătura.
[3] Căci va veni o vreme
când oamenii nu vor mai
suferi învăţătura sănătoa-
să, ci îşi vor grămădi în-
văţători după poftele lor,
dornici să-şi gâdile auzul,
[4] şi îşi vor întoarce ure-
chile dela adevăr şi se vor
îndrepta către basme. [5] Tu
însă veghează în toate,
rabdă suferinţele, fă mun-
ca evanghelistului, înde-
plineşte-ţi bine slujba.

[6] Eu de acum sunt gata
spre a fi jertfit, şi timpul
plecării mele din lume este
aproape. [7] M'am luptat
lupta cea bună, mi-am
sfârşit drumul de aler-
gare, credinţa mi-am
păzit-o. [8] Incolo îmi este
ţinută în păstrare cununa
dreptăţii, pe care Domnul,
judecătorul cel drept,
mi-o va da în ziua aceea;
şi nu numai mie, ci şi tu-
turor celor ce iubesc ve-
nirea lui. [9] Grăbeşte-te să
vii curând la mine, căci
Dima m'a părăsit de dra-
gul veacului acestuia şi a
plecat la Tesalonic; [10] Cre-
scent în Galatia, Titu în
Dalmaţia. [11] Numai Luca
singur este cu mine. Ia-l
pe Marcu şi adu-l cu tine,
pentrucă îmi este de folos
la slujbă. [12] Pe Tihic l-am
trimis la Efes. [13] Venind,
adu cu tine mantaua pe
care am lăsat-o în Troada
la Carp, precum şi cărţile,
şi mai ales pergamentele.
[14] Alexandru căldăraru
mi-a făcut multe rele:
Domnul îl va răsplăti du-
pă faptele lui. [15] De dânsul
fereşte-te şi tu, căci s'a
împotrivit foarte mult cu-
vintelor noastre. [16] In apă-
rarea mea cea dintâi ni-
meni n'a fost de partea
mea, ci toţi m'au pără-
sit; să nu li se ţină în
socoteală!

[17] Domnul însă m'a aju-
tat şi m'a întărit, pentru

---

9. *Dima* era între tovarăşii sfântului Pavel când a suferit temniţa în anul 62-64.

10. *Crescent, Carp,* precum şi *Erast, Trofim* şi *Eubul* erau dintre învăţăceii mai de seamă ai sfântului Pavel. *Titu* este învăţăcelul căruia sfântul Pavel i-a trimis o Epistolă în Creta. De aici s'a dus la Nicopole unde-l aştepta Sfântul Pavel; apoi s'au dus amândoi la Roma, iar de aici plecă în Dalmaţia (Iliria). *Marcu:* Vezi Epistola către Coloseni 4, 10.

12. Vezi Epistola către Efeseni 6, 21.

17. *Am fost mântuit din gura leului,* adică dela moarte.

ca prin mine să fie împli-
nită vestirea şi s'o audă
toate neamurile; şi am
scăpat din gura leului.
[18] Domnul mă va scăpa de
orice lucru rău şi mă va
mântui în împărăţia lui
cea cerească; lui să-i fie
mărire în vecii vecilor.
Amin.
[19] Spune sănătate Prisci-
lei şi lui Acvila şi casei lui
Onesifor. [20] Erast a rămas
în Corint; iar pe Trofim
l-am lăsat bolnav în Milet.
[21] Grăbeşte-te a veni la
mine înainte de începutul
iernii. Iţi spun sănătate
Eubul şi Pudenţiu şi Linu
şi Claudia şi toţi fraţii.
[22] Domnul Isus Cristos să
fie cu spiritul tău. Darul
să fie cu voi.

Leul însemnează Satana, ori, cum spun alţii, Neron, care pe atunci prigonea straşnic pe creştini.

21. *Pudenţiu* din vestitul neam Cornelia, a fost tatăl Pudenţianei şi Praxidei. *Linu* a fost urmaşul sfântului Petru, ca Papa Romei. *Claudia* era mama acestuia, după cum spune o tradiţiune.

EPISTOLA SF. APOSTOL PAVEL CĂTRE TITU

CAPUL 1

Insuşirile slujitorilor Domnului

[1] Pavel, robul lui Dumnezeu şi Apostolul lui Isus Cristos pentru a chema pe aleşii lui Dumnezeu la credinţă şi la cunoaşterea adevărului, care priveşte religiunea [2] şi dă nădejdea vieţii veşnice, pe care Dumnezeu, care nu minţeşte, a făgăduit-o mai înainte de începutul veacurilor; [3] şi şi-a făcut cunoscut, la timpul potrivit, cuvântul său prin propovăduirea încredinţată mie din porunca Mântuitorului nostru Dumnezeu: [4] către Titu, adevăratul meu fiu în credinţa noastră a amândurora, har şi pace dela Dumnezeu Tatăl şi dela Cristos Isus Mântuitorul nostru.

[5] Pentru aceasta te-am lăsat în Creta, ca să isprăveşti ce mai era de rânduit şi să aşezi preoţi prin cetăţi după cum ţi-am poruncit; [6] adică, ca fiecare din ei să fie fără de prihană, bărbat al unei singure soţii, având fii credincioşi, cari nu sunt învinuiţi de desfrânare ori de nesupunere. [7] Căci se cuvine ca Episcopul, ca un iconom al lui Dumnezeu, să fie fără de prihană, nu mândru, nu mânios, nu dedat la vin, nu bătăuş, nu iubitor de câştig murdar, [8] ci primitor, binevoitor, treaz la minte, drept,

---

Epistola către Titu a scris-o sfântul Pavel din Macedonia între anii 65 şi 66 şi vorbeşte despre însuşirile ce se cer în omul care râvneşte la slujbe sfinte; mai arată apoi cele ce trebue să predice Titu credincioşilor din Creta.

4. *Titu*: Vezi Epistola către Galatieni 2, 1 şi Epistola către Corintieni 2, 13 şi 7, 6.

5. *Creta*: insulă din Marea Mediterană între Grecia şi Cirenaica.

sfânt, înfrânat, [9] ţinându-
se de cuvântul cel credin-
cios al învăţăturii primite,
pentru ca să fie în stare
să îndemne cu învăţătură
sănătoasă şi să înfrunte
pe cei ce cârtesc împo-
trivă.
[10] Căci mai sunt mulţi
nesupuşi, vorbitori de lu-
cruri deşarte şi ademeni-
tori, mai ales dintre cei
tăiaţi împrejur; [11] cărora
le trebuie astupată gura,
ca unora cari răstoarnă
case întregi, învăţând cele
ce nu trebuie să le înveţe,
pentru câştig ruşinos.
[12] Zis-a careva dintre ei,
chiar un proroc de al lor:
«Cretanii sunt pururea ni-
şte mincinoşi, fiare răută-
cioase, pântece trândave».
[13] Mărturia aceasta este a-
devărată. Drept aceea,
mustră-i cu asprime, ca să
fie sănătoşi în credinţă,
[14] şi să nu dea ascultare
basmelor evreeşti şi po-
runcilor unor oameni cari
îşi întorc faţa dela adevăr.
[15] Toate sunt curate pen-
tru cei curaţi; iar pentru
cei necuraţi şi pentru ne-
credincioşi nimic nu este
curat, căci întinată este
mintea şi cugetul lor. [16] Ei
mărturisesc că cunosc pe
Dumnezeu, dar cu faptele
lor îl tăgăduiesc, deoarece
sunt oameni scârboşi şi
răzvrătiţi şi netrebnici
pentru orice lucru bun.

CAPUL 2

Indreptarea moravurilor

[1] Tu însă grăieşte cele
ce se cuvin unei învăţături
sănătoase, anume: [2] ca bă-
trânii să fie treji, cinstiţi,
chibzuiţi, sănătoşi în cre-
dinţă, în dragoste, în răb-
dare. [3] De asemenea şi bă-
trânele să fie cuviincioase
în purtare, neclevetitoare,
nerobite de vin prea mult,
povăţuitoare la bine:
[4] pentru ca să înveţe înţe-
lepciune pe cele tinere
să-şi iubească băr-
baţii, să-şi îndrăgească
copiii, [5] să fie înţelepte,
curate, cumpătate, cu
grijă de casă, binevoitoare,
supuse bărbaţilor lor, ca
să nu fie vorbit de rău cu-
vântul lui Dumnezeu.

---

10. *Cei din tăierea împrejur*, adică Iudeii.
12. Acesta a fost poetul şi preotul Epimenide, care a trăit în veacul al VI-lea înainte de Cristos şi era cinstit de Cretani ca un Dumnezeu.
Capul 2. Apostolul arată lui Titu ce trebue să pună în vedere credincioşilor după vârstă şi după starea lor în lume.

[6] Pe cei tineri de asemenea
nea povăţuieşte-i ca să fie
cumpătaţi. [7] In toate lu-
crurile arată-te pe tine
pildă de fapte bune: în
învăţătură, în desăvârşe-
nie, în cinste; [8] vorbirea să
fie sănătoasă, fără cusur,
pentru ca potrivnicul să
se ruşineze neavând de zis
nimic rău despre noi. [9] Ro-
bii să fie supuşi stăpânilor
lor, să le fie bine plăcuţi
în toate; să nu li se împo-
trivească în vorbă, [10] să nu
fure, ci în toate să le ara-
te bună credinţă; astfel ca
în toate să facă cinste în-
văţăturii Mântuitorului
nostru Dumnezeu. [11] Căci
s'a arătat darul lui Dum-
nezeu, izvor de mântuire
pentru toţi oamenii, [12] în-
văţându-ne pe noi ca, le-
pădându-ne de răutate şi
de poftele lumeşti, să trăim
în veacul acesta cu cum-
pătare, cu dreptate şi cu
evlavie, [13] aşteptând feri-
cita nădejde şi arătarea
măririi marelui Dumnezeu
şi Mântuitorului nostru
Isus Cristos, [14] care s'a dat
pe sine pentru noi, ca să
ne răscumpere de toată
fărădelegea şi să-şi curețe
un popor bine primit, râv-
nitor de fapte bune. [15] Ace-
stea să le spui şi să-i în-
demni şi să-i mustri cu
toată puterea. Nimeni să
nu te dispreţuiască.

CAPUL 3

Datoriile creştinilor în deobşte

[1] Adu-le aminte să fie
supuşi cârmuitorilor şi
dregătorilor, să asculte, să
fie gata la orice faptă bu-
nă; [2] să nu defaime pe ni-
meni, să nu fie certăreţi,
ci cumpăniţi, arătând de-
plină blândeţe faţă de toţi
oamenii. [3] Pentrucă şi noi
am fost odată nesocotiţi,
necredincioşi, rătăciţi, ro-
bii poftelor şi ai feluritelor
plăceri, trăind în răutate
şi în pizmă, vrednici de
ură şi urîndu-ne unul pe
altul. [4] Dar, când s'a ară-
tat bunătatea şi iubirea
de oameni a Mântuitoru-
lui nostru Dumnezeu,
nu prin faptele dreptăţii
săvârşite de noi ne-a mân-
tuit, ci prin a sa milostivi-
re, prin baia renaşterii şi
a reînnoirii Duhului Sfânt,
[6] pe care l-a vărsat în noi
cu îmbelşugare prin Isus

Capul 3. Apostolul dă lui Titu unele îndrumări pentru datoriile obşteşti ale credincioşilor din Creta. Vorbeşte despre supunerea către cei mari, despre dragostea faţă de toţi şi despre datoria de a se feri de eretici.

Cristos Mântuitorul no-
stru; [7] pentru ca, îndrep-
tățiți fiind prin harul lui,
să fim, după a noastră nă-
dejde, moștenitorii vieții
veșnice.
[8] Cuvânt vrednic de cre-
zare este acesta; și voiesc
ca acestea tu să le întă-
rești, pentru ca cei ce
cred în Dumnezeu, să cau-
te să se țină de fapte bu-
ne. Acestea sunt lucruri
bune și folositoare oame-
nilor. [9] Dar ferește-te de
întrebări nebunești și de
genealogii și de gâlceavă,
și de sfezi cu privire la le-
ge, pentrucă sunt nefolo-
sitoare și deșarte. [10] Fere-
ște-te de omul eretic, du-
pă întâia și a doua mu-
strare, [11] bine știind că
unul ca acesta este stri-
cat și căzut în păcat, ca
unul ce prin însăși jude-
cata sa este osândit.
[12] Când voiu trimite la ti-
ne pe Artema sau pe Ti-
hic, grăbește-te să vii la
mine la Nicopole, căci am
hotărît să petrec iarna a-
colo. [13] Trimite mai înain-
te pe Zena, meșterul în
lege, și pe Apolo, și ai
grijă ca nimic să nu le
lipsească. [14] Să învețe în-
să și ai noștri să se țină
de fapte bune în împreju-
rări de neapărată nevoie,
ca să nu fie fără de roa-
dă. [15] Iți trimit salutare
toți cei ce sunt cu mine.
Imbrățișează pe cei ce ne
iubesc întru credință. Da-
rul lui Dumnezeu să fie cu
voi cu toți.

---

9. Vezi Epistola către Timotei 1, 4.
12. Despre *Artema* nu știm nimic. — *Nicopole*: oraș in Epir (Grecia).

EPISTOLA SF. APOSTOL PAVEL CĂTRE FILIMON

Iertarea robului Onesim

[1] Pavel, întemnițatul lui
Isus Cristos, și fratele Ti-
motei, lui Filimon cel prea
iubit și ajutătorul nostru,
[2] și Apiei, sora prea scum-
pă, și lui Arhip, tovarășul
nostru de luptă, și Biseri-
cii care este în casa ta:
[3] dar vouă și pace dela
Dumnezeu Tatăl nostru și
dela Domnul Isus Cristos.
[4] Mulțumesc Dumnezeului
meu, aducându-mi amin-
te pururea de tine în ru-
găciunile mele, [5] auzind de
credința ce o ai în Dom-
nul Isus și de dragostea
față de toți sfinții; [6] mă
rog ca părtășia ta în cre-
dință să se facă vădită
prin fapte, care să dea la
iveală tot binele ce se poa-
te face de noi pentru Cri-
stos. [7] Căci am avut mare
bucurie și mângâiere pen-
tru dragostea ta, întru cât
inimile sfinților au fost în-
tremate prin tine, frate.
[8] Drept aceea, deși am
în Cristos tot dreptul să-ți
poruncesc ceea ce se cu-
vine să faci, [9] totuși îți
fac mai degrabă o rugă-
minte în numele dragostei,
așa cum sunt eu, bă-
trânul Pavel, acum însă
întemnițat pentru Cristos
Isus; [10] te rog pentru co-
pilul meu, pe care l-am
născut fiind în lanțuri,
pentru Onesim, [11] care o-

Epistola către Filimon a scris-o sfântul Pavel din Roma pe la anul 63, pe aceeași vreme când a scris și Epistola către Coloseni. In această epistolă Apostolul face apărarea robului Onesim, care, după ce a supărat și a păgubit greu pe stăpânul său Filimon, a fugit dela el, temându-se de pedeapsă, și s'a oploșit pe lângă sfântul Pavel, unde s'a îndreptat și s'a făcut creștin bun și râvnic.

2. *Apia* se pare că a fost soția lui Filimon, iar *Arhip* fiul lor.

11. Onesim este un cuvânt grecesc care însemnează: *folo-*

dată ţi-a fost nefolositor,
iar acum îmi este folosi-
tor şi mie şi ţie. [12] Ţi-l tri-
mit înapoi; tu însă, pri-
meşte-l ca pe însăşi ini-
ma mea. [13] Eu voiam să-l
opresc cu mine, ca să-mi
slujească în locul tău cât
sunt în lanţuri pentru E-
vanghelie; [14] dar n'am vrut
să fac nimica fără părerea
ta, pentru ca binefacerea
ta să nu fie ca silită, ci de
bună voie. [15] Căci poate că
de aceea s'a depărtat de
tine pentru scurtă vreme,
ca să-l capeţi înapoi pe
veci: [16] de acum nu ca pe
un rob, ci în locul robu-
lui ca pe un frate prea iu-
bit, mai ales de mine, dar
cu cât mai mult de tine, şi
după trup, şi în Domnul.
[17] Deci, dacă mă socoteşti
de prieten cu tine, prime-
şte-l cum m'ai primi pe
mine. [18] Iar dacă ţi-a făcut
vreo pagubă sau îţi este
dator cu ceva, pune acea-
sta în socoteala mea.
[19] Eu, Pavel, îţi scriu, cu
mâna mea; eu îţi voiu
plăti; pentru a nu-ţi
spune că tu îmi eşti dator
chiar şi cu tine însuţi.
[20] Da, frate!... fă-mi binele
acesta în Domnul; linişte-
şte inima mea în Cristos! [21]
Ţi-am scris având deplină
încredere în ascultarea ta,
ştiind că tu vei face chiar
mai mult decât ceea ce-ţi
spun. [22] In acelaşi timp
pregăteşte-mi şi loc de
găzduit, pentrucă am nă-
dejde că prin rugăciunile
voastre voiu fi dăruit
vouă.
[23] Iţi trimite sănătate
Epafra, tovarăşul meu de
închisoare în Cristos Isus,
[24] Marcu, Aristarh, Dima
şi Luca, tovarăşii mei de
lucru. [25] Harul Domnului
nostru Isus Cristos să fie
cu duhul vostru. Amin.

---

sitor. Sfântul Pavel, deci, spune în glumă: *Onesim, care odată ţi-a fost «nefolositor»*.

16. *Şi după trup, şi în Domnul*: După trup, fiindcă putea să-i slujească din nou ca servitor credincios; *în Domnul*, fiindcă s'a făcut creştin şi deci frate în Cristos. Frumoasă pildă cum creştinismul a înălţat soarta robilor din vechime!...

EPISTOLA SF. APOSTOL PAVEL CĂTRE EVREI

CAPUL 1.

Isus Cristos este mai presus decât îngerii

[1] Dumnezeu, care de
multe ori şi în multe chi-
puri a vorbit odinioară pă-
rinţilor noştri prin proroci,
[2] în zilele acestea de
pe urmă ne-a vorbit
prin Fiul, pe care l-a
pus moştenitor a toate, şi
prin care a făcut şi vea-
curile. [3] El, fiind strălu-
cirea măririi lui şi chipul
fiinţei lui, şi ţinând toate
lucrurile cu cuvântul pu-
terii sale, după ce a să-
vârşit curăţirea păcatelor
noastre, şade de-a-dreap-
ta măririi în înălţimi,
[4] făcându-se cu atât mai
presus decât îngerii, cu cât
a moştenit un nume mai
deosebit decât ei. [5] Căci,
căruia dintre îngeri i-a
spus Dumnezeu vreodată:
«Tu eşti Fiul meu, astăzi
eu te-am născut pe tine?».
Şi iarăşi: «Eu îi voiu fi
Tată şi el îmi va fi Fiu?».
[6] Şi când îl aduce pe în-
tâiul născut în lume, zi-
ce: «Şi să i se închine lui
toţi îngerii lui Dumne-
zeu». [7] Şi în privinţa în-
gerilor zice: «El, care fa-
ce pe îngerii săi ca sufla-
rea de vânt şi pe slujito-
rii săi flacără de foc».
[8] Iar despre Fiul său (zi-
ce): «Tronul tău, Dum-
nezeule, în vecii vecilor;
sceptrul dreptăţii este
sceptrul împărăţiei tale.
[9] Ai iubit dreptatea şi ai
urît fărădelegea; pentru
aceea, o Dumnezeule, te-a

Epistola către Evrei a scris-o sfântul Pavel din Roma ori dintr'un alt oraş al Italiei între anii 63-64, cu scopul de a îmbărbăta pe Evrei, ca să rămână statornici în credinţa lui Isus Cristos, care este mai presus decât îngerii şi decât Moise.

5. Vezi Psalmul 2, 7.
6. Vezi Psalmul 96, 7.
7. Vezi Psalmul 103, 4.
8-9. Vezi Psalmul 44, 7-8.

uns pe tine Dumnezeul
tău cu untdelemnul bu-
curiei mai presus decât pe
părtaşii tăi». [10] Şi: «Tu,
Doamne, la început ai în-
temeiat pământul, şi ceru-
rile sunt făptura mâinilor
tale; [11] ele vor pieri, dar
tu vei rămnânea şi toate
ca un veşmânt se vor în-
vechi, [12] şi ca pe o haină
le vei schimba şi schim-
bate vor fi; tu însă ace-
laşi eşti (pururea) şi anii
tăi nu se vor sfârşi». [13] Şi
căruia dintre îngeri i-a zis
el vreodată: «Şezi de-a-
dreapta mea, până când
voiu pune pe duşmanii tăi
aşternut picioarelor tale?».
[14] Nu sunt ei oare cu toţii
duhuri slujitoare, care
sunt trimise în slujbă
pentru aceia cari vor pri-
mi moştenirea mântuirii?

CAPUL 2.

Isus Cristos este capul Impărăţiei mesianice

[1] Pentru aceea se cade ca
noi să ne ţinem mai mult
de cele ce am auzit, ca nu
cumva să lunecăm pe ală-
turi. [2] Căci, dacă cuvântul
rostit de îngeri a rămas ne-
clintit, şi orice călcare de
lege şi neascultare a pri-
mit o dreaptă răsplătire,
[3] cum vom scăpa noi, dacă
vom fi nepăsători faţă de
o mântuire atât de mare?
Aceasta, fiind vestită în-
tâi de Domnul, ne-a fost
adeverită nouă de cei ce au
auzit-o, [4] întărind Dum-
nezeu mărturia lor prin
semne şi minuni şi cu
multe feluri de puteri şi
daruri ale Duhului Sfânt,
împărţite după a sa voin-
ţă.
[5] Pentrucă nu ingeri-
lor le-a supus Dumnezeu
lumea cea viitoare de ca-
re vorbim; [6] ba careva a
mărturisit undeva, zicând:
«Ce este omul că-ţi aduci
aminte de el, sau fiul o-
mului că-l cercetezi pe el?
[7] L-ai făcut pe el puţin
mai mic decât îngerii, cu
slavă şi cinste l-ai încu-
nunat pe el, şi l-ai aşezat
pe el peste toate lucrările
mâinilor tale; [8] toate le-ai

10-12. Vezi Psalmul 101, 26-28.
13. Vezi Psalmul 109, 1.
Capul 2. Apostolul dovedeşte că credinţa lui în Isus Cristos este mai presus decât religiunea Vechiului Testament, pentrucă Isus Cristos a fost orânduit să fie capul Impărăţiei mesianice, pentru care a şi pătimit.
3. Mântuirea prin Evanghelia lui Isus Cristos.
6-8. Vezi Psalmul 8, 5-7.

pus sub picioarele lui».
Iar când i-a supus lui toa-
te, n'a lăsat nimic nesu-
pus lui. Totuşi, acum nu
vedem încă toate supuse
lui.
9 Dar pe acel Isus, care
pentru scurtă vreme fuse-
se făcut mai prejos decât
îngerii, îl vedem, pentru
pătimirea morţii, încunu-
nat cu mărire şi cinste,
pentru ca prin harul lui
Dumnezeu să guste moar-
tea pentru toţi. 10 Se cuve-
nea doar ca acela, pentru
care şi dela care (sunt)
toate, care pe mulţi fii i-a
dus la mărire, să desăvâr-
şească prin suferinţă pe
făuritorul mântuirii lor.
11 Pentrucă şi cel ce sfin-
ţeşte, şi cei ce sunt sfinţiţi,
dintr'unul sunt cu toţii.
Din care pricină nu se ru-
şinează să-i numească
fraţi, zicând: 12 «Voiu ve-
sti numele tău fraţilor
mei: în mijlocul adunării
te voiu lăuda pe tine». Şi
iarăşi: «Eu voiu avea nă-
dejde într'însul». 13 Şi din
nou: «Iată-mă, eu şi co-
pii mei, pe cari mi i-a dat
Dumnezeu». 14 Fiindcă, deci,
fiii s'au făcut părtaşi
trupului şi sângelui, el de
asemenea s'a făcut păr-
taş de aceeaşi fire, pen-
tru ca prin moarte să-l
nimicească pe acela care
avea stăpânirea morţii,
adică pe diavol, 15 şi pen-
tru ca să izbăvească pe
aceia cari, de teama mor-
ţii, erau în robie pe toată
viaţa. 16 Căci, într'adevăr,
nicidecum nu vine în aju-
torul îngerilor, dar vine
în ajutorul seminţiei lui
Avram. 17 De aceea tre-
buia să se facă asemenea
fraţilor în toate, ca să fie
un arhiereu milos şi cre-
dincios în cele către Dum-
nezeu, spre a ispăşi păca-
tele poporului. 18 Căci prin
aceea că el însuşi a păti-
mit şi a fost ispitit, poate
să ajute şi pe aceia cari
sunt ispitiţi.

---

9. Isus Cristos, întru cât era om, s'a făcut părtaş de starea cea înjosită a omului. Totuşi, prin pătimirile ce le-a îndurat şi prin moartea sa pe cruce, a fost încununat cu slavă şi cinste; şi aceasta este chezăşia încununării tuturor celor mântuiţi de El.

10. *Acela,* adică Dumnezeu Tatăl. *Făuritorul mântuirii* este Isus Cristos.

11. *Cel ce sfinţeşte,* este Isus Cristos. *Cei ce sunt sfinţiţi,* sunt creştinii.

12. Vezi Psalmul 21, 23.

13. Vezi Psalmul 17, 3.

CAPUL 3

Isus Cristos este mai presus de Moise

1 Pentru aceea, fraţilor
sfinţi, părtaşi de chema-
rea cea cerească, priviţi la
Apostolul şi Arhiereul
mărturisirii noastre, la
Isus, 2 care este credincios
celui ce l-a orânduit, ca şi
Moise în toată casa lui.
3 Deoarece el a fost socotit
vrednic de o cinste cu atât
mai mare peste Moise, cu
cât mai mare decât cin-
stea casei este cinstea ace-
luia care a clădit-o. 4 Căci
orice casă e zidită de cine-
va; iar cel ce a zidit toate
lucrurile, Dumnezeu este.
5 Moise a fost într'adevăr
credincios în toată casa
lui, ca o slugă spre mărtu-
ria celor ce erau să fie de-
scoperite; 6 Cristos însă (a
fost) ca un fiu peste însăşi
casa sa; care casă sun-
tem noi, dacă păstrăm ne-
clintită până la sfârşit în-
crederea şi cinstea nădej-
dii noastre.
7 De aceea, precum zice
Duhul Sfânt: «Astăzi, de
veţi auzi glasul lui, 8 să nu
vă învârtoşaţi inimile
voastre, ca la întărâtare,
ca în ziua ispitirii din pu-
stie, 9 când m'au ispitit
părinţii voştri, m'au pus
la încercare şi au văzut
faptele mele. 10 Timp de
patruzeci de ani am fost
mâniat pe neamul acesta
şi am zis: Aceştia pururea
rătăcesc cu inima. Căile
mele nu le-au cunoscut.
11 Aşa că am jurat în ini-
ma mea: Nu vor intra în
odihna mea».
12 Vedeţi, fraţilor, ca să
nu fie cumva în vreunul
din voi o inimă rea şi ne-
credincioasă, care să-l în-
depărteze de Dumnezeul
cel viu. 13 Ci îndemnaţi-vă
unii pe alţii în fiecare zi,
până când putem zice:

Capul 3. Apostolul arată că Isus Cristos este mai presus şi decât Moise.

1. *Fraţilor sfinţi.* Aceştia sunt Evreii întorşi la credinţa creştină.

2. *In toată casa lui,* adică: In poporul lui Israil.

3. Casa despre care vorbeşte Apostolul e Vechiul Testament, în care intră şi Moise; iar ziditorul acestei case este tot Isus Cristos ca Dumnezeu.

7-11. Vezi Psalmul 94, 8-11.

13. *Astăzi* se înţelege răstimpul de acum al mântuirii, prin lucrarea harului. Acest răstimp ţine până la venirea de apoi a lui Isus Cristos.

«Astăzi», ca nu cumva să
rămână careva din voi în-
vârtoşat de ademenirile
păcatului; [14] fiindcă ne-am
făcut părtaşi ai lui Cri-
stos, numai dacă vom pă-
stra tare până la sfârşit
neştirbită încredera noa-
stră dela început, [15] de vre-
me ce se zice: «Astăzi, de
veţi auzi glasul lui, să nu
vă învârtoşaţi inimile voa-
stre, ca în răzvrătirea
aceea».
[16] Intr'adevăr, cine au
fost aceia, cari, după ce
auziseră, s'au răzvrătit?
N'au fost oare toţi cei
ce cu Moise ieşiseră din
Egipt? [17] Şi împotriva că-
rora fusese el mâniat
timp de patruzeci de ani?
Oare nu împotriva acelora
cari au păcătuit şi ale că-
ror leşuri au fost culcate
la pământ în pustie? [18] Şi
oare cui s'a jurat el că nu
vor intra în odihna sa,
dacă nu celor ce au fost
necredincioşi? [19] Vedem,
dar, că n'au putut intra
din pricina necredinţei
lor.

CAPUL 4

Odihna în ţara făgăduinţei

Să ne temem, aşa dar, ca
nu cumva, câtă vreme ţine
făgăduinţa de intrare în
odihna lui, careva dintre
voi să pară că a rămas pe
urmă. [2] Căci, într'adevăr,
şi nouă ni s'a vestit, ca şi
lor, vestea cea bună; dar
nu le-a folosit lor cuvân-
tul cel auzit, nefiind îm-
preunat cu credinţa celor
ce au auzit. [3] Pe când
noi, cari am crezut, intrăm
în odihnă după cum a
zis: «Aşa precum m'am
jurat în mânia mea: Nu
vor intra în odihna
mea»; măcar că lucrări-
le lui erau isprăvite dela
întemeierea lumii. [4] Doar a
vorbit într'un loc oarecare
despre ziua a şaptea ast-
fel: «Şi s'a odihnit Dum-
nezeu în ziua a şaptea de
toate lucrările sale». [5] Şi
aici iarăşi: «Nu vor intra
întru odihna mea».
[6] Aşa dar, rămânând ca
unii să intre în ea, iar
aceia cărora mai dinainte

---

18. *In odihna sa*, adică în ţara făgăduinţei. Vezi Ps. 94.

Capul 4. Apostolul arată că, dacă Evreii din Legea cea veche, pentru necredinţa lor, au fost respinşi dela odihna din ţara făgăduinţei, atunci să se teamă şi creştinii să nu fie respinşi, tot pentru necredinţa lor, dela odihna din fericirea cerului, pentru care Canaanul a fost numai o icoană.

2. *Nouă*: făgăduinţa din Evanghelie; *lor*: făgăduinţa odihnei din ţara Canaanului.

li s'a adus buna-vestire
n'au intrat din pricina ne-
credinței lor, [7] hotărăşte
din nou o zi: «astăzi», zi-
când în David după atâta
vreme, precum s'a zis mai
sus: «Astăzi de veți auzi
glasul lui, să nu învârto-
şați inimile voastre». [8] Da-
că, într'adevăr, Iosue le-ar
fi dat lor odihna, (Dum-
nezeu) n'ar mai fi vorbit
după aceea despre o altă
zi. [9] Rămâne, aşa dar, pen-
tru poporul lui Dumnezeu
un timp de odihnă, [10] căci
acela care intră în
odihna lui (Dumnezeu) se
odihnşte şi el de lucrările
lui, precum şi Dumnezeu
de ale sale.

[11] Să ne grăbim deci să
intrăm în acea odihnă,
pentru ca nimeni să nu
cadă într'o asemenea pildă
de necredință. [12] Căci viu
este cuvântul lui Dumne-
zeu şi lucrător şi mai as-
cuțit decât orice sabie cu
două tăiuşuri, şi pătrunde
până la despărțitura su-
fletului şi a duhului, ba şi
a încheieturilor şi a mă-
duvei; şi mai scrutează şi
cugetările şi gândurile ini-
mii. [13] Şi nu este nicio făp-
tură ascunsă înaintea lui,
ci toate sunt goale şi de-
scoperite pentru ochii ace-
luia, cărui vom da soco-
teală.

[14] Având, prin urmare,
un arhiereu mare, care a
pătruns cerurile, pe Isus,
Fiul lui Dumnezeu, să ți-
nem cu tărie mărturisirea
credinții. [15] Căci n'avem un
arhiereu care să nu poată
suferi împreună cu noi
slăbiciunile noastre: ci is-
pitit întru toate, aseme-
nea nouă, afară de păcat.
[16] Să ne apropiem deci cu
încredere de tronul haru-

---

8. *Isus* din textul grec înseamnează *Iosue*, care a călăuzit poporul evreiesc peste Iordan în țara Canaanului. Ințelesul este acesta: Dacă țara Canaanului, deschisă de Iosue, ar fi fost odihna adevărată a poporului, atunci David n'ar fi putut - după atâta vreme - să rostească în Psalmul 94 astfel: *«Astăzi de veți auzi glasul lui, să nu vă învârtoşați inimile voastre»*, ca atunci când i-a amenințat că-i va respinge dela odihna sa.

12. *Viu este cuvântul lui Dumnezeu.* Cuvântul şi făgăduința lui Dumnezeu nu pot greşi niciodată. Ce făgădueşte Dumnezeu, aceea şi îndeplineşte. *Sabie cu două tăiuşuri* este cuvântul lui Dumnezeu, pentrucă pătrunde până în faldurile minții şi ale inimii, şi pedepseşte cu asprime strâmbătatea. *Despărțitura sufletului şi a duhului... a încheieturilor şi a măduvei,* adică pătrunde până în fundul sufletului şi al trupului.

14. *A pătruns cerurile,* adică s'a suit până la tronul Celui Prea Inalt şi şade de-a dreapta lui.

lui, ca să dobândim milo-
stivire şi să aflăm har
spre ajutor la vreme po-
trivită.

CAPUL 5

Măreția preoției lui Isus Cristos

[1] Intr'adevăr, orice ar-
hiereu luat dintre oameni,
este rânduit pentru
oameni, în acele lucruri
care privesc pe Dumne-
zeu, pentru ca să aducă
daruri şi jertfe pen-
tru păcate; [2] care să
poată fi îngăduitor cu
cei neştiutori şi rătăciți,
deoarece şi el este împre-
surat de slăbiciuni; [3] şi de
aceea el este dator, aşa
precum o face pentru po-
por, tot aşa şi pentru sine,
să aducă jertfe pentru pă-
cate. [4] Şi nimeni nu-şi în-
suşeşte singur această cin-
ste, ci numai acela care
este chemat de Dumnezeu
ca Aron.
[5] Aşa şi Cristos nu s'a
preamărit pe sine însuşi
ca să fie făcut Arhiereu, ci
(l-a preamărit) acela care
i-a zis: «Tu eşti Fiul meu,
eu astăzi te-am născut pe
tine». [6] După cum şi alt-
undeva zice: «Tu eşti
preot în veac după rându-
iala lui Melchisedec».
[7] El care în zilele vie-
ții sale pământeşti, ridi-
când cu strigăt tare şi
cu lacrimi rugăciuni şi ce-
reri către acela care-l pu-
tea izbăvi dela moarte, a
fost ascultat pentru a sa
cucernicie; [8] şi deşi era
fiu, a învățat ascultarea
din cele ce a pătimit, [9] şi
făcându-se desăvârşit, a
devenit tuturor celor ce-i
sunt ascultători pricină de
mântuire veşnică, [10] fiind
chemat de Dumnezeu ar-
hiereu după rânduiala lui
Melchisedec.
[11] In privința aceasta a-
vem de spus lucruri mari şi
grele de tălmăcit, deoare-
ce v'ați făcut greoi la pri-
cepere. [12] Intr'adevăr, voi
cari în privința timpului
ar trebui să fiți învățători,
aveți nevoie ca cineva să
vă învețe din nou cele din-

Capul 5. Apostolul arată că Isus Cristos este arhiereu adevărat; dar această preoție este aşa de înaltă încât tălmăcirea ei este foarte grea.

5-6. Vezi Psalmul 2, 7 şi Psalmul 109, 4. - Despre *Melchisedec* vezi mai la vale: *Capul* 7. - *Rânduiala lui Melchisedec* era mai presus decât rânduiala lui Aron, pentrucă Melchisedec era şi preot şi rege; pe când Aron era numai preot. *Preot în vecie*, pentrucă Mesia era Dumnezeu.

tâi începuturi ale cuvân-
tului lui Dumnezeu; şi v'aţi
făcut ca aceia cari au ne-
voie de lapte, nu de hrană
vârtoasă. 13 Iar tot cel ce
se ţine cu lapte, nu poate
gusta învăţătura dreptă-
ţii, deoarece este încă
prunc. 14 Dar hrana cea
solidă este pentru cei de-
săvârşiţi: pentru aceia
cari prin obişnuinţă, au
simţurile deprinse să deo-
sebească binele şi răul.

CAPUL 6

Statornicia în credinţă

1 De aceea, lăsând la o
parte începutul învăţăturii
despre Cristos, să mergem
spre cele ce sunt mai de-
săvârşite, fără să mai pu-
nem din nou temelia învă-
ţăturii despre pocăinţa
de faptele moarte, despre
credinţa în Dumnezeu,
2 despre învăţătura bote-
zului şi a punerii mâinilor,
despre învierea morţilor şi
judecata cea veşnică; 3 vom
face aceasta, dacă va în-
gădui-o Dumnezeu. 4 Căci
aceia cari au fost odată
luminaţi, şi au gustat da-
rul cel ceresc, şi au fost
făcuţi părtaşi de Duhul
Sfânt, 5 cari au gustat cu-
vântul cel bun al lui Dum-
nezeu şi puterile veacului
viitor, 6 dar (apoi) au că-
zut, este cu neputinţă ca
ei să se înnoiască iarăşi
spre pocăinţă, ca unii ce
răstignesc din nou în ei
înşişi pe Fiul lui Dumne-
zeu şi-l fac de batjocură.
7 Când un pământ, care
soarbe ploaia ce cade de-
seori asupra lui, rodeşte
ierburi folositoare celor
ce-l muncesc, primeşte bi-
necuvântare dela Dumne-
zeu; 8 dar dacă aduce spini
şi pălămidă, este osândit
şi aproape de blestem, şi
sfârşeşte prin a i se da
foc.

9 Totuşi despre voi, o
preaiubiţilor, deşi vorbim
astfel, suntem încredinţaţi
de lucruri mai bune şi
mai aproape de mântui-
re. 10 Căci Dumnezeu nu
este nedrept, ca să uite de
faptele voastre şi de dra-
gostea ce aţi arătat-o pen-
tru numele lui când aţi

Capul 6. Apostolul arată primejdia necredinţei şi îndeamnă la statornicie în credinţa primită.

1. Inţelesul este acesta: Deşi sunteţi târzielnici şi uşuratici ca nişte copii, totuşi, fiindcă sunteţi creştini cam de multişor, să ne ridicăm la învăţături mai înalte şi să lăsăm adevărurile de temelie cele cunoscute.

slujit sfinţilor şi cărora le
mai slujiţi. [11] Dorim însă
ca fiecare din voi să arate
aceeaşi râvnă, ca să desă-
vârşească nădejdea până
la sfârşit, [12] pentru ca să
nu fiţi târzielnici, ci imi-
tatorii acelora cari prin
credinţă şi răbdare sunt
moştenitorii făgăduinţelor.
[13] Dumnezeu, când a dat
făgăduinţa lui Avram, cum
nu avea pe nimenea mai
mare pe cine să jure, s'a
jurat pe sine însuşi, [14] zi-
când: «Cu adevărat, eu te
voiu binecuvânta cu pri-
sosinţă şi te voiu înmulţi
cu prisosinţă». [15] Şi astfel,
aşteptând el cu îndelungă
răbdare, a dobândit împli-
nirea făgăduinţei. [16] Căci
într'adevăr, oamenii jură
pe cel ce este mai mare
decât ei, şi pentru ei jură-
mântul de întărire este
sfârşitul oricărei neînţele-
geri.
[17] Din această pricină,
Dumnezeu, voind să dove-
dească cu mai multă tărie
moştenitorilor făgăduinţei
nestrămutarea hotărîrii
lui, a pus la mijloc jură-
mântul, [18] pentru ca, prin
două lucruri nestrămutate,
în care nu e cu putinţă ca
Dumnezeu să minţească,
să avem o puternică mân-
gâiere, noi cari am căutat
scăparea, îmbrăţişând nă-
dejdea care ne era pusă
înainte. [19] Pe aceasta o
socotim ca o ancoră sigu-
ră şi statornică a sufletu-
lui şi care pătrunde până
dincolo de catapeteazmă,
[20] unde a intrat ca înain-
temergător Isus, fiind fă-
cut Arhiereu pe veci după
rânduiala lui Melchisedec.

CAPUL 7

Isus Cristos este preot după rânduiala lui Melchisedec

[1] Intr'adevăr, acest Mel-
chisedec (era) regele Sale-
mului, preot al Dumne-
zeului celui Prea Inalt, ca-
re merse întru întâmpina-
rea lui Avram, când se în-
torcea dela înfrângerea
regilor, şi-l binecuvântă;
[2] căruia Avram i-a dat şi
zeciuială din toate. Nume-
le lui mai întâi se tâl-
cuieşte «regele dreptăţii»,

19. Vezi Matei 27, 51.

Capul 7. Apostolul vorbeşte de-a-dreptul că preoţia din Legea nouă este mai presus decât cea din Legea veche prin aceea că şi Isus Cristos este mai presus decât preoţii evrei, fiind preot după orânduiala lui Melchisedec

1. Vezi Cartea Facerii 14, 18.

iar apoi «regele Salemu-
lui», ceea ce înseamnă
«regele păcii»; 3 fără ta-
tă, fără mamă, fără spiță
de neam, neavând nici în-
ceput al zilelor, nici sfâr-
șit al vieții. Asemănat cu
Fiul lui Dumnezeu, el ră-
mâne preot în veci.
4 Vedeți dar cât de ma-
re este acesta, căruia
chiar și Avram i-a dat
zeciuială din prada de răz-
boi. 5 Iar aceia din-
tre fiii lui Levi, cari au
fost primiți la preoție, au
poruncă — după lege —
de a primi zeciuială dela
popor, adică dela frații
lor, cu toate că și aceștia
au ieșit din coapsele lui
Avram. 6 Acesta, însă, al
cărui neam nu se socotea
printre ei, a primit zecieuli
dela Avram, și-l binecu-
vântă pe acesta care avea
făgăduințele. 7 Or, fără
îndoială că cel mai mic
primește binecuvântarea
dela cel mai mare, 8 și aici
primesc zeciuială oameni
muritori, acolo însă unul
despre care se dă mărtu-
rie că este viu. 9 Și (ca să
zic așa) întru Avram a dat
zeciuială și Levi, care ia
zecieuli; 10 căci el era în-
că în coapsele tatălui său,
când i-a ieșit întru întâm-
pinare Melchisedec.
11 Așa dar, dacă desăvâr-
șirea ar fi fost prin preo-
ția lui Levi, întrucât pe
temeiul acestei preoții a
primit poporul legea, ce
nevoie mai era ca să
se ridice un alt preot
după rânduiala lui Mel-
chisedec și să nu se zică
după rânduiala lui Aron?
12 Iar dacă s'a schimbat
preoția, e de nevoie să se
schimbe și legea. 13 In-
tr'adevăr, acela despre ca-
re se spun aceste lucruri,
ține de o altă seminție,
din care nimeni n'a slujit
altarului. 14 Doar este știut
că Domnul nostru s'a
născut din seminția lui
Iuda, cărei seminții Moise
nu i-a vorbit niciodată de
preoție. 15 Și apoi lucrul
acesta e și mai lămurit, că

---

3. Are niște semne așa de deosebite, încât se vede îndată că este un preot deosebit, preot pe veci.

8. *Aici,* adică în preoția cea după rânduiala lui Levi; *acolo,* adică în istoria lui Melchisedec.

10. Avram dădu zeciuială lui Melchisedec mai înainte de a se naște Isac. Acesta, precum și urmașii lui și chiar și Levi, au fost părtași într'un chip oarecare în acea faptă a lui Avram. Așa că prin aceasta recunoaște și Levi că preoția sa este mai prejos decât cea a lui Melchisedec.

dacă se ridică un alt preot
după asemănarea lui Mel-
chisedec, [16] el s'a făcut nu
după legea unei porunci
trupeşti, ci după puterea
unei vieţi nepieritoare,
[17] căci iată ce se mărturi-
seşte despre el: «Tu eşti
preot în veci după rân-
duiala lui Melchisedec».
[18] Astfel porunca de mai
înainte se desfiinţează din
pricina neputinţei şi nefo-
losului ei [19] (căci legea n'a
dus niciun lucru la desă-
vârşire), dar în locul ei se
pune o nădejde mai bună,
prin care ne apropiem
de Dumnezeu. [20] Şi în-
tru cât este (preot) nu
fără de jurământ (căci
Leviţii s'au făcut preoţi
fără de jurământ, [21] ace-
sta însă cu jurământul ce-
lui ce i-a zis: «Jurat-a
Domnul şi nu se va căi;
tu eşti preot în veci»), [22] de
un legământ cu atât mai
bun s'a făcut chezăşie
Isus. [23] Şi între aceia preo-
ţii au fost mulţi, pentrucă
moartea nu le îngăduia să
dăinuiască pururea; [24] aci
însă Isus, tocmai pentrucă
dăinueşte în veci, are o
preoţie nestrămutată.
[25] Pentru aceea şi poate să
mântuiască în veci pe cei
ce se apropie printr'însul
de Dumnezeu, fiind puru-
rea viu ca să mijlocească
pentru ei.
[26] Căci se cuvenea să a-
vem un astfel de arhie-
reu, sfânt, nevinovat, ne-
pătat, osebit de cei păcă-
toşi şi înălţat deasupra ce-
rurilor; [27] care nu are ne-
voie, ca acei preoţi, să a-
ducă jertfe în fiecare zi
mai întâi pentru păcatele
sale şi apoi pentru ale po-
porului, întru cât a fă-
cut-o aceasta o dată pen-
tru totdeauna, jerfindu-se
pe sine însuşi. [28] Intr'ade-
văr, legea pune ca arhie-
rei oameni cu slăbiciuni;
dar cuvântul jurământu-
lui, care a venit în urma
legii, (pune) pe Fiul (lui
Dumnezeu) desăvârşit în
veci.

---

17. Vezi Psalmul 109, 4.

19. Legea mozaică nu cunoştea decât preoţia lui Levi şi a urmaşilor lui. Ivindu-se însă o altă preoţie afară de cea a lui Levi, legea aceasta fu desfiinţată şi înlocuită cu legea nădejdii evanghelice.

21. Vezi Psalmul 109, 4.

23. Preoţii rânduelii lui Levi.

28. *Legea*: Legea Veche. - *Cuvântul jurământului,* adică jurământul de care este vorba în Psalmul 109, 4.

CAPUL 8

Isus este mijlocitorul Noului Testament

[1] Lucrul de căpetenie din
cele spuse (este acesta):
Noi avem un astfel de ar-
hiereu, care şade de-a-
dreapta tronului măririi
în ceruri, [2] slujitorul Sanc-
tuarului şi al cortului
celui adevărat, pe care l-a
aşezat Dumnezeu şi nu
omul. [3] Căci orice arhie-
reu este pus ca să aducă
daruri şi jertfe: de aceea
era de trebuinţă ca şi ace-
sta să aibă ceva ce să jert-
fească. [4] Dacă, deci, ar fi
pe pământ, n'ar fi nici
măcar preot, întru cât (pe
pământ) este cine să adu-
că daruri potrivit legii. [5] Ei
însă fac o slujbă, care este
chipul şi umbra celor ce-
reşti, precum a fost zis (de
către Dumnezeu) lui Moi-
se, când se apucă să facă
cortul: «Ia seama (zise),
şi fă toate după chipul ce
ţi s'a arătat pe munte».
[6] Acum însă (acesta) a
dobândit o slujire cu atât
mai de seamă, cu cât legă-
mântul, al cărui mijlocitor
este el, e mai bun, căci este
întemeiat pe făgăduinţe
mai bune. [7] Intr'adevăr,
dacă legământul de mai
înainte ar fi fost fără cu-
sur, atunci nu s'ar cău-
ta loc pentru cel de al
doilea. [8] Căci mustrându-i,
le zice: «Iată că vor veni
zile, zice Domnul, când eu
voiu face cu casa lui Israil
şi cu casa lui Iuda un nou
legământ, [9] nu ca legă-
mântul care l-am făcut cu
părinţii lor în ziua în care
i-am luat de mână ca să-i
scot din pământul Egiptu-
lui, căci ei n'au rămas sta-
tornici în legământul meu,
şi eu i-am părăsit, zice
Domnul. [10] Dar acesta este

Capul 8. Apostolul arată că slujba lui Isus Cristos întrece în desăvârşire slujba preoţilor celor vechi, fie cu privire la locul unde aceste slujbe se îndeplinesc, fie cu privire la legămintele de cari ţin aceste slujbe.

4. Dumnezeu orânduise pe pământ o altă preoţie, care jertfea daruri potrivit legii; şi această preoţie era încredinţată urmaşilor lui Levi. Aşa dar, Isus Cristos, fiind din seminţia lui Iuda, nu putea să aibă preoţia lui Levi, care i-ar fi dat dreptul numai asupra cortului lui Moise. Isus însă este un astfel de arhiereu, care şade de-a dreapta tronului măririi în ceruri, slujitorul Sfintei Sfintelor şi al cortului celui adevărat, pe care l-a aşezat Dumnezeu şi nu omul, după cum mărturisesc Scripturile.

5. Vezi Cartea Ieşirii 25, 40.

8-12. Vezi Ieremia 31, 3-34.

legământul ce-l voiu face
cu casa lui Israil după zi-
lele acelea, zice Domnul:
pune-voiu legile mele în
mintea lor şi le voiu scrie
în inimile lor şi eu voiu fi
Dumnezeul lor, iar ei vor
fi poporul meu; 11 şi nu va
mai învăţa fiecare pe a-
proapele său şi fiecare pe
fratele său, zicând: Cu-
noaşte pe Domnul!; deoa-
rece toţi mă vor cunoaşte,
dela cel mai mic al lor pâ-
nă la cel mai mare. 12 Căci
voiu fi milostiv faţă de
răutăţile lor, şi de păcate-
le lor nu-mi voiu mai adu-
ce aminte». 13 Când a zis,
însă, nou (legământ), a
învechit pe cel dintâi. Iar
ceea ce e învechit şi îmbă-
trâneşte, este aproape de
pieire.

CAPUL 9.

Jertfa Leviţilor şi jertfa lui Isus

1 Intr'adevăr, şi cel din-
tâi (legământ) a avut în-
drumări pentru slujba
dumnezeiască şi un San-
ctuar pământesc. 2 Căci s'a
întocmit cortul cel dintâi
unde era sfeşnicul şi ma-
sa şi pâinile punerii îna-
inte, şi această parte se
chema Sfânta. 3 Iar după
al doilea văl (era) cortul
numit Sfânta Sfintelor,
4 având tămâietorul de
aur şi chivotul legii aco-
perit cu aur din toate
părţile, în care era vasul
de aur care avea mana, şi
toiagul lui Aron care în-
frunzise şi tablele legii;
5 iar deasupra acestuia
(chivotului) erau Heruvi-
mii măririi, cari umbreau
ispăşitorul, despre care lu-
cruri nu este de vorbit
acuma cu de-a-mărun-
tul.
6 Iar acestea fiind astfel
întocmite, preoţii intrau
totdeauna în cortul cel
dintâi, săvârşind slujbele
preoţeşti; 7 dar în cel de
al doilea (intra) odată pe
an arhiereul singur, nu
fără de sânge, pe care-l
jertfea pentru greşelile
sale şi ale poporului. 8 Prin
aceasta Duhul Sfânt ne dă
de înţeles că nu era încă
deschisă calea către Sfân-

Capul 9. Apostolul, după ce arată cum era făcut cortul lui Moise, trece să dovedească că jertfa adusă de Isus Cristos este mai presus decât jertfa Leviţilor.

5. *Heruvimii* întindeau aripile de cele două părţi ale chivotului, care era icoana tronului lui Dumnezeu învăluit de mărire. *Ispăşitorul* era capacul chivotului; în ziua ispăşirii, preotul îl stropea cu sângele jertfelor.

ta Sfintelor, pe când mai
stătea în picioare cortul
cel dintâi, [9] care era o
icoană a timpului de fa-
ță, când se aduc daruri și
jertfe care nu pot să facă
desăvârșit în privința con-
științei pe jertfitor, [10] ca
unele ce sunt numai mân-
cări și băuturi și felurite
spălături și rânduieli ome-
nești, orânduite până la
o vreme de îndreptare.
[11] Cristos însă, venind ca
arhiereu al bunurilor vii-
toare, (trecând) printr'un
cort mai mare și mai de-
săvârșit, nefăcut de mâ-
nă, adică nu din zidirea
aceasta, [12] a intrat o sin-
gură dată în Sfânta Sfin-
telor, nu cu sângele țapi-
lor și al vițeilor, ci cu în-
suși sângele său, dobân-
dind o răscumpărare veș-
nică. [13] Căci dacă sângele
țapilor și al taurilor și ce-
nușa unei junci, stropind
pe cei necurați, îi sfințește
spre curățirea trupului,
[14] cu cât mai mult sângele
lui Cristos, care prin Duhul
cel veșnic s'a jerfit pe sine
însuși fără de prihană lui
Dumnezeu, nu va curăți
oare cugetul vostru de
faptele cele moarte, pen-
tru a sluji Dumnezeului
celui viu? [15] Și pentru a-
ceasta el este mijlocitorul
unui nou legământ,
pentru ca, prin moartea
(lui) pentru răscumpăra-
rea acelor greșeli care dăi-
nuiau în întâiul testa-
ment, cei chemați să pri-
mească făgăduința veșni-
cei moșteniri. [16] Intr'ade-
văr, unde este un testa-
ment, este de trebuință
să intervină și moartea
celui ce a făcut testamen-
tul, [17] întru cât testamen-
tul este întărit prin moar-
te; căci altfel nu are nicio
putere, cât timp trăiește
cel ce a făcut testamentul.
[18] Din care pricină nici
cel dintâi legământ n'a
fost sfințit fără de sânge.
[19] Intr'adevăr, Moise, după
ce a citit toate poruncile
legii la tot poporul, luând
sângele vițeilor și al ța-
pilor, cu apă și cu lână
roșie și cu isop a stropit
însăși cartea și tot popo-
rul, [20] zicând: «Acesta
(este) sângele legământu-
lui ce vi l-a poruncit vouă
Dumnezeu». [21] Și stropi cu
sânge de asemenea și cor-
tul și toate vasele cele
pentru slujbă; [22] și aproa-
pe toate lucrurile, după
lege, se curăță cu sânge, și

20. Vezi Cartea Ieșirii 24, 3-8.

fără vărsare de sânge nu
se dă iertare. 23 Trebuia,
aşa dar, ca chipurile celor
cereşti să se curăţe prin
asemenea lucruri; iar în-
seşi cele cereşti cu mai
bune jertfe decât acestea.
24 Căci Isus Cristos n'a in-
trat într'un sanctuar fă-
cut de mână de om, icoa-
na celui adevărat, ci în
cerul însuşi, pentru a se
înfăţişa acuma înaintea
lui Dumnezeu spre folo-
sul nostru, 25 şi nu pentru
a se jertfi de mai multe
ori pe sine însuşi, după
cum face arhiereul în-
trând în fiecare an în
Sfânta Sfintelor cu sânge
străin; 26 altfel trebuia ca
el să pătimească de multe
ori chiar dela începutul
lumii. Pe când acuma el
s'a arătat o singură dată
la sfârşitul veacurilor,
pentru a nimici păcatul
prin jertfa sa. 27 Şi pre-
cum este hotărît ca oame-
nii odată să moară, iar
după moarte să fie jude-
cata, 28 tot aşa şi Cristos,
jertfindu-se odată ca să
ridice păcatele multora, a
doua oară se va arăta fără
de păcat, spre a da mân-
tuirea celor ce-l aşteaptă.

CAPUL 10.

Neputinţa jertfelor celor vechi; puterea jertfei lui Isus Cristos

1 Intr'adevăr, legea, a-
vând umbra bunurilor vii-
toare, iar nu însăşi reali-
tatea lor, nu poate nicio-
dată, cu aceleaşi jertfe pe
care le aduce neîncetat în
fiecare an, să facă desă-
vârşiţi pe cei ce se apro-
pie; 2 altfel n'ar fi încetat
ele oare să se jertfească,
dacă jertfitorii, fiind odată
curăţiţi, n'ar mai fi avut
nicio conştiinţă de păcat?
3 Dar prin aceastea (jertfe)
se face în fiecare an po-
menirea păcatelor, 4 căci
este lucru cu neputinţă ca
sângele de tauri şi de ţapi
să înlăture păcatele.
5 De aceea, intrând în
lume, zice : «N'ai voit nici
jertfă, nici prinos, dar

---

26. *La sfârşitul veacurilor,* adică în timpul lui Mesia, care timp ţine dela naşterea lui Isus Cristos până la sfârşitul veacurilor.

Capul 10. Apostolul arată că jertfele cele vechi n'aveau nicio putere dela sine: dovadă este mulţimea lor; pe când jertfa lui Isus Cristos e singura jertfă desăvârşită. Apoi îndeamnă pe Evrei la credinţă, unire şi statornicie.

1. *Să facă desăvârşiţi,* adică să cureţe de păcate, făcându-i sfinţi la suflet.

mi-ai întocmit un trup;
[6] arderile de tot şi jertfe
pentru păcat nu ţi-au plă-
cut; [7] atunci am zis: Iată
că eu vin (după cum este
scris despre mine în sulul
cărţii), ca să fac voia
ta, o Dumnezeule». [8] Zi-
când mai sus: «Nu ai voit
jertfe şi prinoasele şi ar-
derile de tot şi jertfe pen-
tru păcat, adică cele ce se
jertfesc după lege nu-ţi
sunt pe plac; [9] atunci ada-
ugă: Iată că eu vin, ca să
fac voia ta, Dumnezeule»,
desfiinţează lucrul întâiu,
ca să statornicească pe cel
de al doilea; [10] şi prin acea-
stă voinţă noi suntem sfin-
ţiţi prin jertfirea trupului
lui Isus Cristos odată pen-
tru totdeauna. [11] Şi pe când
orice preot stă şi slujeşte
în fiecare zi, aducând de
multe ori aceleaşi jertfe,
care niciodată nu pot în-
lătura păcatele, [12] Acesta,
dimpotrivă, aducând o
singură jertfă pentru pă-
cate, şade pentru totdeau-
na la dreapta lui Dumne-
zeu, [13] aşteptând de acum
până ce vrăjmaşii lui
o să fie puşi scăunaş pi-
cioarelor lui, [14] căci prin-
tr'o singură jertfă a făcut
desăvârşiţi pentru totdea-
una pe cei ce se sfinţesc.
[15] Ne-o mărturiseşte acea-
sta şi Duhul Sfânt, căci,
după ce a zis: [16] «Acesta
este legământul ce-l voiu
face cu dânşii după zilele
acelea, zice Domnul: Da-
voiu legile mele în ini-
mile lor şi le voiu scrie în
cugetele lor», [17] adaugă:
«şi de acum nu-mi voiu
mai aduce aminte de pă-
catele şi de fărădelegile
lor». [18] Unde este, însă,
iertarea acestora (păcate),
nu mai are loc jertfa pen-
tru păcat.

Trebuie statornicie în credinţa lui Isus Cristos

[19] Având deci, o fraţilor,
încrederea de a intra în
Sfânta Sfintelor prin sân-
gele lui Cristos, [20] pe ca-
lea cea nouă şi vie pe ca-
re a croit-o pentru noi
prin catapeteazmă, adică
prin trupul său, [21] şi (a-
vând) un arhiereu peste
casa lui Dumnezeu, [22] să
ne apropiem cu inimă
adevărătă, cu credinţă
deplină, cu sufletele cu-
răţite de cugetul cel rău
şi cu trupul spălat în apă
curată; [23] să păstrăm ne-

---

12. Vezi Psalmul 109, 1.
16-17. Vezi Ieremia 31, 33-34.

clintită mărturisirea nă-
dejdii noastre, căci cre-
dincios este cel ce a făgă-
duit; 24 şi să luăm seama
unul la altul spre a ne îm-
bărbăta la dragoste şi la
fapte bune, 25 nepărăsind
adunările noastre, după
cum au obiceiul să facă
unii, ci îndemnându-ne cu
atât mai mult, cu cât ve-
deţi că ziua se apropie.

Judecată fără milă faţă de cei apostaţi

26 Căci, dacă păcătuim
cu voia noastră după ce
am primit cunoaşterea
adevărului, nu ne mai ră-
mâne jertfă pentru păca-
te, 27 ci o înfricoşată aştep-
tare a judecăţii şi tăria
focului ce stă să mistuia-
scă pe cei potrivnici. 28 Da-
că cel ce calcă legea lui
Moise, e ucis fără vreo
milă, pe cuvântul a doi
sau a trei martori, 29 cu
cât mai aspre chinuri cre-
deţi voi că merită cel ce
va călca în picioare pe
Fiul lui Dumnezeu şi va
necinsti sângele legămân-
tului; întru care a fost
sfinţit, şi va fi făcut de
ocară pe Duhul harului?
30 Ştim doar cine este cel
ce a zis: «A mea este răz-
bunarea şi eu voiu răs-
plăti»; şi iarăşi: «Dom-
nul va judeca pe poporul
său». 31 Grozav lucru este a
cădea în mâinile Dumne-
zeului celui viu.

Statornicie în alte prigoniri

32 Iar acum aduceţi-vă a-
minte de zilele cele mai
de mult, în care, după ce
aţi fost luminaţi, aţi în-
durat grea luptă de sufe-
rinţe, 33 parte făcându-vă
privelişte de ocară şi de
chinuri, parte făcându-vă
părtaşi cu cei ce păti-
meau unele ca acestea.
34 Căci aţi avut milă de cei
închişi, şi aţi primit cu
bucurie răpirea averilor
voastre, bine ştiind că voi
aveţi o mai bună şi mai
trainică avere. 35 Să nu
pierdeţi dar încrederea
voastră, care are mare
răsplătire. 36 Căci aveţi ne-
voie de răbdare, pentru
ca, făcând voia lui Dum-
nezeu, să dobândiţi făgă-

---

25. *Ziua aceea se apropie*: Este ziua de apoi, în care Isus Cristos va veni să judece pe oameni.
32. Apostolul pomeneşte greutăţile şi prigonirile de tot soiul, pe cari Evreii cei întorşi la creştinism le sufereau din partea vechilor lor fraţi de aceeaşi lege.

duința. [37] Doar «puțin mai
este și cel ce are să vină,
va veni și nu va zăbovi.
[38] Iar cel drept al meu din
credință trăiește: însă da-
că se va da înapoi, nu va
plăcea sufletului meu».
[39] Dar noi nu suntem de
aceia cari se trag înapoi,
pentru a ne pierde, ci sun-
tem fiii credinței, pentru
a ne mântui sufletul.

CAPUL 11.

Pilde frumoase de statornicie în credință

[1] Credința este temelia
lucrurilor nădăjduite, do-
vada lucrurilor care nu se
văd. [2] Prin ea doar și-au
primit cei din vechime bu-
na lor mărturie. [3] Prin
credință înțelegem că uni-
versul a fost întemeiat
prin cuvântul lui Dum-
nezeu, astfel că nu din lu-
cruri văzute au ieșit cele ce
le vedem. [4] Prin credință
Abel a adus lui Dumne-
zeu o jertfă mai bună de-
cât Cain, și prin aceasta a
primit mărturie că este un
om drept; deoarece Dum-
nezeu a încuviințat daru-
rile lui, și prin ea (prin
credință) grăiește el încă
și după moarte. [5] Prin
credință Enoh a fost
strămutat de pe pământ,
ca să nu vadă moartea, și
n'a mai fost găsit, pentru-
că Dumenezu îl mutase:
și înainte de strămutare
a avut mărturie că a plă-
cut lui Dumnezeu. [6] Iar
fără de credință e cu ne-
putință de a plăcea lui
Dumnezeu, căci cel ce se
apropie de Dumnezeu, tre-
buie să creadă că El este
și că răsplătește pe cei
ce-l caută. [7] Prin credin-
ță Noe, încunoștiințat de
Dumnezeu despre cele ce
nu se vedeau încă, cu
sfântă teamă a făcut o
corabie spre mântuirea
casei sale, prin care (cre-
dință) el osândi lumea și
se făcu moștenitorul drep-
tății, care vine din cre-
dință.
[8] Prin credință Avram,

Capul 11. Pentru a înflăcăra pe cetitori ca să rămână statornici în credință, Apostolul aduce ca pildă pe cei mai slăviți oameni din Vechiul Testament, arătând totodată faptele lor cele mari, pe care le-au săvârșit prin credință.

4. Vezi Cartea Facerii 4, 4.
5. Vezi Cartea Facerii 5, 24.
7. Vezi Cartea Facerii 6, 14.
8. Vezi Cartea Facerii 12, 1.

când a fost chemat, a
ascultat ca să meargă în
locul pe care trebuia să-l
primească spre moştenire şi
a plecat, fără ca să ştie un-
de merge. [9] Prin credinţă
a venit şi s'a aşezat în pă-
mântul făgăduit, ca în
pământ strein, locuind în
corturi cu Isac şi cu Ia-
cob, cei împreună moşte-
nitori ai aceleiaşi făgă-
duinţe, [10] căci aştepta acea
cetate cu temelii trainice,
al cărei meşter şi întoc-
mitor este Dumnezeu.
[11] Tot prin credinţă şi Sa-
ra cea stearpă a primit
putere să zămislească
chiar împotriva vârstei:
pentrucă l-a crezut cre-
dincios pe acela care fă-
cuse făgăduinţa. [12] Pentru
aceasta dintr'un singur
om (şi acesta ca şi mort),
s'au născut urmaşi mulţi
ca stelele cerului şi ca nisi-
pul cel fără de număr, ca-
re este pe ţărmul mării.
[13] Intru credinţă au mu-
rit toţi aceştia, fără să
apuce făgăduinţele, ci vă-
zându-le de departe şi
chemându-le cu dor şi
mărturisind că ei sunt
străini şi călători pe pă-
mânt. [14] Iar cei ce grăiesc
astfel, dovedesc că îşi cau-
tă o patrie; [15] într'adevăr,
dacă ar fi avut în minte
pe aceea din care ieşiseră,
aveau de sigur vreme să
se întoarcă acolo; [16] dar ei
acuma doresc una mai
bună, adică pe cea cerea-
scă. De aceea Dumnezeu
nu se ruşinează să se nu-
mească Dumnezeul lor:
pentrucă le-a pregătit lor
cetate.
[17] Prin credinţă Avram,
când a fost pus la încer-
care, a adus jertfă pe
Isac; şi a jertfit pe unul
născut al său, el care pri-
mise făgăduinţele, [18] el că-
ruia i s'a zis: «In Isac vei
avea urmaşi cari-ţi vor
purta numele»; [19] crezând
(Avram) că puternic este
Dumnezeu chiar şi a învia
pe cei morţi; drept aceea
l-a şi primit înapoi ca un
fel de figură (a învierii lui
Isus Cristos). [20] Prin cre-
dinţă a binecuvântat Isac

11. Vezi Cartea Facerii 17, 19.
13. Vezi Cartea Facerii 23, 4.
16. Vezi Cartea Facerii 28, 13; Cartea Ieşirii 3, 6.
17. Vezi Cartea Facerii 22, 1 şi urm.
18. Vezi Cartea Facerii 21, 12.
20. Vezi Cartea Facerii 27, 27, 39.

pe Iacob şi pe Esau, pri-
vind la cele viitoare. [21] Prin
credinţă Iacob, murind, a
binecuvântat pe fiecare
din fiii lui Iosif, şi s'a în-
chinat rezemându-se pe
vârful toiagului său. [22] Prin
credinţă Iosif, murind, a
pomenit despre ieşirea fii-
lor lui Israil (din Egipt) şi
a lăsat vorbă cu privire
la osemintele sale.
[23] Prin credinţă, când s'a
născut Moise, a fost as-
cuns de părinţii săi timp
de trei luni, pentrucă l-au
văzut prunc frumos şi nu
s'au temut de porunca re-
gelui. [24] Prin credinţă Moi-
se, când s'a făcut mare, a
tăgăduit că este fiul fiicei
lui Faraon, [25] alegând mai
bine să pătimească îm-
preună cu poporul lui
Dumnezeu, decât să se bu-
cure de plăcerile scurte
ale păcatului; [26] socotind
mai mare comoară ocara
lui Cristos decât bogăţiile
Egiptenilor, fiindcă se ui-
ta la răsplătire. [27] Prin
credinţă a părăsit Egiptul
fără teamă de mânia re-
gelui, fiindcă a rămas ne-
clintit, ca şi cum ar fi vă-
zut pe Cel nevăzut. [28] Prin
credinţă a prăznuit Paşti-
le şi a făcut stropirea cu
sânge, pentru ca pustiito-
rul celor întâi născuţi să
nu se atingă de Israeliţi.
[29] Prin credinţă au trecut
Marea Roşie ca pe uscat,
ceea ce încercând Egipte-
nii să facă, au fost înghi-
ţiţi. [30] Prin credinţă zidu-
rile Ierihonului au căzut,
după ce au fost înconjura-
te şapte zile. [31] Prin cre-
dinţă Rahab cea desfrâ-
nată n'a pierit împreună
cu cei neascultători, fiind-
că a primit cu bunătate
iscoadele.
[32] Şi ce voiu mai zice?
Căci timpul nu-mi ajunge
ca să povestesc despre
Ghedeon, despre Barac,
despre Samson, despre
Iefte, despre David, despre
Samuil şi despre proroci,
[33] cari prin credinţă au bi-
ruit împărăţii, au făcut
dreptate, au dobândit fă-
găduinţele, au astupat gu-
rile leilor, [34] au stins pute-
rea focului, au scăpat de
ascuţişul săbiei, s'au vin-

---

21. Vezi Cartea Facerii 48, 15.
22. Vezi Cartea Facerii 50, 24.
26. Suferinţele îndurate de Moise au fost o icoană a suferinţelor ce avea să îndure Isus Cristos.
31. Vezi Cartea lui Iosue 6, 23.

decat de boale, s'au făcut
tari în războiu, au pus pe
fugă taberele vrăjmaşilor;
[35] femeile şi-au primit înapoi
morţii lor înviaţi. Iar
alţii au fost chinuiţi, neprimind
izbăvirea, pentru
ca să dobândească o înviere
mai bună. [36] Alţii au suferit
batjocorîri şi bătăi,
ba şi lanţuri şi închisoare;
[37] au fost ucişi cu pietre,
au fost tăiaţi în bucăţi, au
fost puşi la încercare, au
murit ucişi de sabie, au
umblat pribegi în piei de
oaie şi de capră, lipsiţi,
strâmtoraţi, amărîţi, [38] ei,
de cari lumea nu era vrednică,
au rătăcit prin pustii,
prin munţi şi prin peşteri
şi prin văgăunile pământului.
[39] Şi toţi aceştia,
lăudaţi pentru mărturisirea
credinţei lor, n'au primit
făgăduinţa, întru cât
Dumnezeu rânduise pentru
noi ceva mai bun, pentru
ca să n'ajungă ei la
desăvârşire fără noi.

CAPUL 12

Pilda suferinţelor lui Isus Cristos

[1] Drept aceea şi noi, având
din toate părţile atâta
nour de martori, să lepădăm
orice povară şi păcatul
ce ne înconjoară, şi
să alergăm cu răbdare în
lupta de întrecere ce ne
stă înainte, [2] privind spre
Isus, începătorul şi desăvârşitorul
credinţei, care,
pentru bucuria ce-o avea
înainte, a suferit crucea,
neţinând seama de ruşinea
ei, şi şade la dreapta
tronului lui Dumnezeu.
[3] Intr'adevăr, gândiţi-vă
bine la acela care a îndurat
asupra sa atât de mare
împotrivire din partea
păcătoşilor, pentru ca să
nu vă lăsaţi osteniţi, pierzându-vă
inimoşia. [4] Că
doar nu v'aţi împotrivit
încă până la sânge, luptându-vă
împotriva păcatului,
[5] şi aţi uitat îndem-

---

35. Astfel s'a întâmplat cu văduva din Sarepta (Vezi Cartea III a Regilor 17, 17 şi urm.); astfel cu femeia din Sunam (Vezi Cartea IV a Regilor 4, 18 şi urm.).

37. Apostolul înţelege aici chinurile lui Isaia. Vezi şi Cartea II a Regilor 12, 31.

38. Apostolul înţelege aici prigonirile în contra Macabeilor.

Capul 12. Apostolul îndeamnă la statornicie în suferinţe, care sunt un semn al dragostei lui Dumnezeu; la urmă îndeamnă la deprinderea virtuţilor creştineşti.

1. *Nour de martori* este ceata Sfinţilor din cer, cari privesc la lupta noastră cu suferinţele şi ne îmbărbătează.

5-6. Vezi Cartea Proverbelor 3, 11-12.

nul care vă vorbeşte ca la
nişte fii, zicând: «Fiul
meu, nu dispreţui mustra-
rea Domnului şi nu-ţi
pierde cumpătul când eşti
dojenit de el: 6 pentrucă
Domnul pedepseşte pe ace-
la pe care-l iubeşte, şi pe
orice fiu, pe care-l prime-
şte, îl bate cu varga».
7 Răbdaţi spre îndrep-
tarea voastră. Dumnezeu
se poartă cu voi ca cu
nişte fii; şi, într'adevăr,
care este fiul pe care tatăl
nu-l mustră? 8 Iar dacă
sunteţi fără de mustrare
(de care toţi au parte),
atunci sunteţi din adulter
şi nu mai sunteţi fii. 9 Mai
departe, am avut ca învă-
ţători pe părinţii noştri
după trup şi le-am dat
cinste; nu vom fi noi oare
mai ascultători Tatălui
duhurilor pentru ca să a-
vem viaţă? 10 Pentrucă a-
ceia ne învăţau timp de
puţine zile, după cum gă-
seau cu cale; pe când ace-
sta (o face) pentru folosul
nostru, ca să ne facem
părtaşi de sfinţenia lui.
11 Orice mustrare pare
mai întâi aducătoare, nu
de bucurie, ci de întrista-
re; iar după aceea dă li-
niştitul rod al dreptăţii
celor ce au fost încercaţi
cu ea. 12 Pentru aceea, în-
dreptaţi mâinile cele fără
vlagă şi genunchii cei slă-
bănogiţi, 13 şi căutaţi făga-
şuri drepte pentru picioa-
rele voastre, pentru ca
acela care şchiopătează să
nu calce alături, ci mai
degrabă să se vindece.
14 Căutaţi pacea cu toa-
tă lumea şi sfinţenia, fără
de care nimeni nu va ve-
dea pe Domnul; 15 staţi cu
băgare de seamă, ca să nu
fie nimeni care să nu
răspundă harului lui Dum-
nezeu şi ca nu cumva,
odrăslind vreo rădăcină
amară, să aducă pagubă şi
mulţi prin ea să se molip-
sească; 16 să nu fie vreunul
desfrânat sau lumesc ca
Esau, care pentru o mân-
care şi-a vândut dreptul
de întâi născut. 17 Doar
ştiţi că şi mai pe urmă,
dorind să moştenească
binecuvântarea, a fost res-
pins, căci n'a mai avut
cum să schimbe hatărîrea
(tatălui său), deşi cu la-
crimi o cerea.
18 Voi nu v'aţi apropiat
de muntele ce putea fi pi-
păit, nici de focul arzător,

12. Vezi Isaia 35, 3.
13. Vezi Cartea Proverbelor 4, 26.

nici de vârtej, nici de în-
tunecime, nici de vijelie,
19 nici de sunetul trâmbi-
ţei, nici de răsunetul cu-
vintelor, despre care cei ce
le-au auzit, au cerut să nu
li se mai grăiască. 20 Deoa-
rece nu puteau să sufere
porunca: Chiar dacă un
dobitoc s'ar atinge de
munte, să fie ucis cu pie-
tre. 21 Şi atât era de îngro-
zitoare arătarea, încât
Moise zise: «Sunt înspăi-
mântat şi mă cutremur».
22 Ci v'aţi apropiat de
muntele Sionului şi de ce-
tatea Dumnezeului celui
viu, de Ierusalimul cel ce-
resc şi de ceata multor mii
de îngeri, de adunarea săr-
bătorească 23 şi de Biserica
celor întâi născuţi, cari
sunt scrişi în ceruri, şi de
Dumnezeu, judecătorul
tuturor, şi de duhurile
drepţilor celor desăvârşiţi,
24 şi de Isus, mijlocitorul
noului Legământ (Testa-
ment), şi de stropirea ace-
lui sânge care grăieşte mai
bine decât al lui Abel.
25 Luaţi seama să nu re-
spingeţi pe cel ce vă vor-
beşte; căci dacă aceia n'au
avut scăpare, pentrucă au
respins pe acela care le
grăia pe pământ, cu atât
mai vârtos noi, dacă în-
toarcem spatele celui ce
ne vorbeşte din ceruri.
26 Glasul lui a sguduit
pământul atunci, iar
acum făgăduieşte, zicând:
«Incă odată şi eu voiu clă-
tina nu numai pământul,
ci şi cerul». 27 Iar prin
aceea că zice: «Incă oda-
tă», rosteşte schimbarea
lucrurilor celor clătina-
te, ca a unor lucruri
şubred făcute, pentru ca
să rămână cele ce sunt
neclintite. 28 Drept aceea,
primind noi o împărăţie
neclintită, să fim mulţu-
mitori, şi să aducem ast-
fel lui Dumnezeu o închi-
nare plăcută cu cucernicie
şi sfială: 29 căci Dumne-
zeul nostru este un foc
mistuitor.

CAPUL 13

Deprinderea altor virtuţi

1 Dragostea frăţească să
fie păstrată întru voi. 2 Şi

20. Vezi Cartea Ieşirii 19, 12-13.
21. Vezi Deuteronomiul 9, 19.
26. Vezi Ageu 2, 7.
29. Vezi Deuteronomiul 4, 24.
Capul 13. Apostolul îndeamnă la deprinderea altor virtuţi; cere statornicie în credinţă şi rugăciuni.

primirea de oaspeţi să n'o
daţi uitării, căci prin acea-
sta unii — fără s'o ştie
— au primit în gazdă în-
geri. [3] Aduceţi-vă aminte
de cei închişi, ca şi cum
aţi fi închişi împreună cu
ei; şi de cei chinuiţi, întru
cât şi voi sunteţi în trup.
[4] Cinstită să fie întru toate
căsătoria şi patul neînti-
nat, deoarece Dumnezeu
va judeca pe cei curvari şi
preacurvari. [5] Purtarea
voastră să fie lipsită de
sgârcenie şi mulţumiţi-vă
cu cele ce aveţi, căci el în-
suşi a zis: «Nu te voiu lăsa
şi nici nu te voiu părăsi»;
[6] pentru aceea cu încrede-
re să zicem: «Domnul este
ajutorul meu: nu mă voiu
teme; ce mi-ar putea
face omul?». [7] Aduceţi-vă
aminte de mai marii voştri,
cari v'au vestit cuvântul
lui Dumnezeu; şi, conside-
rând sfârşitul vieţii lor,
urmaţi-le credinţa. [8] Isus
Cristos este acelaşi ieri
şi azi şi în veci. [9] Nu
vă lăsaţi amăgiţi de învă-
ţături felurite şi străine:
căci cel mai bun lucru este
a-şi întări inima cu har,
nu cu de ale mâncării, lu-
cruri ce n'au adus niciun
folos celor ce se ţineau de
ele.

[10] Avem un altar, din ca-
re n'au dreptul să fie păr-
taşi cei ce slujesc cortului.
[11] Căci trupurile acelor do-
bitoace al căror sânge este
dus de arhiereu în Sfânta
Sfintelor pentru păcat,
sunt arse afară din tabă-
ră; [12] de aceea şi Isus, ca
să sfinţească poporul cu
sângele său, a pătimit în
afară de poartă. [13] Să ie-
şim, aşa dar, la dânsul
afară din tabără, luând
asupra noastră ocara lui,
[14] căci nu avem aici cetate
stătătoare, ci căutăm una
care va să vie. [15] Printr'în-
sul să jertfim deci puru-
rea lui Dumnezeu jerfă de
laudă, adică rodul buzelor
care preamăresc numele
lui. [16] Şi să nu uitaţi face-
rea de bine şi dărnicia;
pentrucă astfel de jertfe
îi plac lui Dumnezeu.

[17] Ascultaţi de mai marii
voştri şi fiţi supuşi lor; ei
doar veghiază asupra su-

---

6. Vezi Psalmul 117, 6.

7. Apostolul are înaintea ochilor pe sfântul Ştefan, cel dintâi mucenic, şi pe cei doi sfinţi Iacobi, morţi cu toţii pentru credinţă.

12. *In afară de poartă,* adică pe muntele Calvar, care era afară de ziduri.

14. *Care va să vie,* adică Ierusalimul ceresc.

fletelor voastre, ca unii ce
au de dat seamă de ele, ca
să facă aceasta cu bucurie
şi nu suspinând, căci a-
ceasta n'ar fi spre folosul
vostru. [18] Rugaţi-vă pentru
noi. Ce-i drept, suntem
încredinţaţi că avem un
cuget bun, dorind ca întru
toate să ne purtăm bine;
[19] dar vă rog iar, şi iar, să
faceţi aceasta, pentru ca
eu să vă fiu înapoiat cât
mai curând. [20] Şi Dumne-
zeul păcii, care a sculat
din morţi prin sângele le-
gământului celui veşnic pe
acela care este păstorul
cel mare al oilor, pe Isus
Domnul nostru, [21] să vă
întărească în orice lucru
bun, ca să faceţi voia lui,
lucrând el însuşi în voi
ceea ce este bine plăcut în
faţa lui, prin Isus Cristos,
căruia să-i fie slavă în
vecii vecilor. Amin.
[22] Mai departe vă rog,
fraţilor, să primiţi cu ini-
mă bună cuvântul meu de
îndemnare, căci v'am
scris într'adevăr foarte pe
scurt. [23] Să ştiţi că fratele
Timotei a fost lăsat li-
ber; cu el împreună (da-
că va veni curând), am să
vă văd. [24] Spuneţi sănătate
la toţi mai marii voştri şi
la toţi sfinţii. Vă trimit
sănătate fraţii din Italia.
[25] Harul să fie cu voi cu
toţi. Amin.

EPISTOLA CATOLICĂ
A SF. APOSTOL IACOB

CAPUL 1.

Creştinul la încercare

1 Iacob, robul lui Dum-
nezeu şi al Domnului no-
stru Isus Cristos, către cele
douăsprezece seminţii ca-
re sunt în Diasporă (risi-
pire), sănătate. 2 Socotiţi
ca o mare bucurie, fraţi-
lor, feluritele ispite ce le
întâmpinaţi, 3 bine ştiind
că încercarea credinţei
voastre aduce răbdare;
4 iar răbdarea lucrează
fapta desăvârşită, ca să
fiţi desăvârşiţi şi întregi,
neducând lipsă de nimica.
5 Dacă cineva din voi
are trebuinţă de înţelep-
ciune, s'o ceară dela Dum-
nezeu, care dă la toţi cu
îmbelşugare şi nu înfrun-
tă: şi i se va da lui. 6 Dar să
ceară cu credinţă, fără a
şovăi câtuşi de puţin;
pentrucă cine şovăieşte,
este asemenea valului
mării mişcat şi purtat de
vânt. 7 Să nu creadă, deci,
un astfel de om, că va
primi ceva dela Dumne-
zeu, 8 fiind îndoielnic şi
nestatornic în toate căile
sale. 9 Deci fratele cel
smerit să se laude întru
înălţarea sa, 10 iar cel bo-
gat de smerenia sa, deoa-
rece va trece ca floarea
ierbii. 11 Căci a răsărit soa-
rele arzător şi iarba s'a
uscat şi floarea ei a că-
zut şi frumuseţea înfăţi-
şării ei a pierit; tot aşa şi
cel bogat se va ofili pe
căile sale.

Sfântul Iacob cel Mic, fratele sfântului Iuda şi rudenia lui Isus Cristos, a scris această Epistolă cam pe la anul 60, şi a îndreptat-o către creştinii întorşi dela iudaism şi împrăştiaţi printre neamurile păgâne, cu scopul de a-i îmbărbăta în prigoniri, de a-i îndemna la o viaţă mai bună şi de a-i feri de învăţăturile cele greşite.

9. *Intru înălţarea sa*: la demnitatea de creştin.

10. *Iar cel bogat de smerenia sa*: de micimea sa înaintea lui Dumnezeu.

12 Fericit este bărbatul
care sufere ispita, pentru-
că, după ce va fi încercat,
va primi cununa vieţii, pe
care a făgăduit-o Dom-
nul celor ce-l iubesc.
13 Nimeni să nu spună,
când este ispitit, că este
ispitit din partea lui Dum-
nezeu; pentrucă Dumne-
zeu nu poate fi ispitit ca
să facă rău, şi el nu ispite-
şte pe nimeni. 14 Ci fiecare
este ispitit de pofta sa,
care-l atrage şi-l mome-
şte. 15 După aceea pofta,
când zămisleşte, naşte pă-
catul; iar păcatul, odată
săvârşit, pricinuieşte
moartea. 16 Nu vă înşelaţi,
aşa dar, fraţii mei prea-
iubiţi. 17 Toată darea cea
bună şi tot darul desă-
vârşit vine de sus, cobo-
rîndu-se dela Tatăl lumi-
nilor, întru care nu este
schimbare şi nici umbră
de mutare. 18 Intr'adevăr,
de bună voia sa ne-a nă-
scut prin cuvântul adevă-
rului, pentru ca noi să
fim ca o pârgă a făpturi-
lor lui.

Incercarea în fapte

19 Să ştiţi, fraţii mei prea-
iubiţi. Tot omul trebuie să
fie grabnic la ascultare, dar
târziu la vorbit şi târziu
la mânie. 20 Căci mânia
omului nu lucrează drep-
tatea lui Dumnezeu. 21 Pen-
tru aceea, lepădând toa-
tă necurăţia şi prisosinţa
răutăţii, îmbrăţişaţi cu
inimă blândă cuvântul
sădit (în voi), care poate
să mântuiască sufletele
voastre. 22 Fiţi, deci, împli-
nitori ai cuvântului şi nu
numai ascultători, înşe-
lându-vă pe voi înşivă;
23 căci dacă cineva este nu-
mai auzitor al cuvântului
şi nu îndeplinitor al lui, el
seamănă cu omul care-şi
priveşte în oglindă faţa sa
firească: 24 s'a privit pe si-
ne şi s'a dus şi îndată a
uitat cum era. 25 Iar cel
ce va fi privit înlăuntrul
legii celei desăvârşite a li-
bertăţii şi va fi stăruit în
ea, făcându-se, nu auzitor
care uită, ci împlinitor al
faptei, acesta va fi fericit
în lucrarea sa. 26 Dacă ci-
neva socoteşte că este re-
ligios şi nu-şi înfrânează
limba, ci îşi amăgeşte
inima, zadarnică este
religia acestuia. 27 Re-
ligia curată şi nepăta-
tă înaintea lui Dumnezeu

25. *Iar cel ce va fi privit înlăuntrul legii celei desăvârşite a libertăţii*, adică cel ce va fi cercetat cu luare aminte Evanghelia.

şi a Tatălui este aceasta:
a cerceta pe orfani şi pe
văduve în necazul lor, şi a
se păzi fără pată din partea lumii acesteia.

CAPUL 2.

Săracii şi bogaţii

[1] Fraţii mei, să nu căutaţi la faţa omului, odată
ce aveţi credinţa în mări-
tul Domn al nostru Isus
Cristos. [2] Căci de intră în
adunarea voastră un om
având inel de aur şi
un veşmânt strălucit, şi
va intra şi un sărac
îmbrăcat prost, [3] iar voi
veţi căuta spre cel ce este
îmbrăcat în veşmânt strălucit şi-i veţi zice: «Tu şezi
aici în voie»; iar celui sărac îi veţi zice: «Tu stai
acolo în picioare», sau
«şezi sub scăunaşul picioarelor mele»: [4] nu faceţi
voi oare o deosebire în
voi înşivă şi nu v'aţi făcut judecători cu cugetări
viclene? [5] Ascultaţi, fraţii
mei preaiubiţi: Nu i-a
ales oare Dumnezeu pe
cei săraci în această lume
(ca să fie) bogaţi în credinţă şi moştenitori ai împărăţiei făgăduite de
dânsul celor ce-l iubesc
pe el? [6] Voi însă aţi
necinstit pe cel sărac.
Oare nu bogaţii vă asupresc pe voi şi nu ei vă
târăsc la scaunele de judecată? [7] Nu sunt oare ei
cei ce hulesc numele cel
bun care a fost chemat
asupra voastră? [8] Insă dacă
împliniţi legea regească
după Scripturi: «Să iubeşti
pe aproapele tău ca pe tine însuţi», bine faceţi;
[9] iar dacă vă uitaţi la faţa
omului, faceţi păcat şi
sunteţi osândiţi de lege
ca nişte călcători de lege.
[10] Deci, cine va păzi toată
legea, dar va greşi într'o
singură poruncă, s'a făcut vinovat de toate poruncile. [11] Pentrucă cel ce
a zis: «Să nu preacurveşti», a zis de asemenea:
«Să nu ucizi». Şi dacă nu
preacurveşti, dar ucizi, teai făcut călcător al legii.
[12] Aşa să grăiţi şi aşa să
lucraţi, ca unii cari vor fi
judecaţi dupa legea libertăţii; [13] căci judecata va fi
fără milă pentru acela ca-

Capul 2. Apostolul îndeamnă pe credincioşi să nu facă deosebire între om şi om şi arată că pentru mântuire, pe lângă credinţă, sunt de nevoie şi faptele bune.

8. *Legea regească* este legea dragostei.

11. Vezi Cartea Ieşirii 20, 13-14.

re n'a avut milă; dar mi-
la biruie judecata.

Credința și faptele

14 Ce folos, frații mei,
dacă cineva zice că are
credință și nu are fapte?
Oare credința va putea
să-l mântuiască? 15 Dacă
un frate sau o soră ar fi
goi și lipsiți de hrana cea
de toate zilele, 16 și cineva
din voi le-ar zice: «Mer-
geți în pace, încălziți-vă
și vă săturați!», dar nu
le-ați da cele trebuincioa-
se pentru trup, ce-ar fo-
losi? 17 Așa și credința:
dacă nu are fapte, moartă
este în ea însăși. 18 Dar va
zice cineva: «Tu ai cre-
dință, iar eu am fapte».
Arată-mi credința ta fără
de fapte, și eu îți voiu
arăta din fapte credința
mea. 19 Tu crezi că Dum-
nezeu unul este și bine
faci; și demonii cred și se
cutremură. 20 Dar voiești
tu să știi, o omule ușura-
tic, că credința fără fap-
te este moartă? 21 Avram,
părintele nostru, au nu
din fapte s'a îndreptățit,
aducând jertfă pe Isac,
fiul său, pe altar? 22 Vezi
bine cum credința lucra
împreună cu faptele lui;
și prin fapte credința lui
s'a desăvârșit; 23 și s'a îm-
plinit Scriptura care zice:
«Avram a crezut lui Dum-
nezeu și i s'a socotit lui
spre dreptate», și a fost
chemat «prietenul lui Dum-
nezeu». 24 Vedeți cum este
îndreptățit omul prin fap-
te și nu numai prin cre-
dință? 25 De asemenea și
Rahab desfrânata nu a
fost oare îndreptățită prin
fapte, primind în gazdă
iscoadele și scoțându-le
afară pe altă cale? 26 Căci
precum trupul fără suflet
este mort, tot așa și cre-
dința fără fapte moartă
este.

CAPUL 3.

Infrânarea limbii

1 Frații mei, să nu faceți
mulți pe învățătorii, ști-
ind că vom lua o judecată
mai aspră. 2 Căci în multe
lucruri greșim cu toții;
cine nu greșește în vorbă,
acela este bărbat desăvâr-
șit, și poate chiar să înfrâ-

21. Vezi Cartea Facerii 22, 9-18.
23. Vezi Cartea Facerii 15, 6.
25. Vezi Cartea lui Iosue 2, 1-11; 6, 22-25.
Capul 3. Apostolul vorbește despre dorința cea neînfrânată de a se face învățătorii altora, păcătuind cu limba.

neze tot trupul. [3] Iar dacă
noi punem frâul în gură
cailor pentru ca să ni-i
supunem, stăpânim şi tru-
pul lor întreg. [4] Iată că şi
corăbiile, deşi sunt mari
şi împinse de vânturi pu-
ternice, sunt purtate de o
mică cârmă, oriunde voie-
şte mişcarea cârmaciului.
[5] Tot aşa şi limba este un
mădular mic, şi cu mari
lucruri se făleşte. Iată, un
foc cât de mic ce codru
mare aprinde!... [6] Şi lim-
ba este de asemenea un
foc, o lume de fărădelegi.
Limba este aşezată între
mădularele noastre şi în-
tinează trupul întreg şi
pune în flăcări roata vieţii
noastre, când ea însăşi e
aprinsă de focul gheenei.
[7] Intr'adevăr, firea toată a
fiarelor şi a păsărilor şi a
târîtoarelor şi a vietăţilor
de mare se îmblânzeşte şi
a fost îmblânzită de firea
omenească; [8] dar limba
niciun om n'o poate do-
moli; este un rău fără
astâmpăr, plină de ve-
nin aducător de moar-
te. [9] Cu ea binecuvântăm
pe Domnul şi pe Tatăl,
şi cu ea blestemăm pe oa-
meni, cari sunt făcuţi du-
pă asemănarea lui Dum-
nezeu; [10] din aceeaşi gură
iese binecuvântarea şi ble-
stemul. Nu trebuie, fraţii
mei, să fie aşa. [11] Oare iz-
vorul aruncă din aceeaşi
vână apă dulce şi amară?
[12] Poate oare, fraţii mei,
smochinul să rodească
masline ori viţa smochi-
ne? Tot astfel niciun izvor
sărat nu poate să dea apă
dulce.
[13] Cine este între voi în-
ţelept şi priceput? Să-şi
arate cu o viaţă bună fap-
tele sale făcute întru
blândeţea înţelepciunii.
[14] Iar dacă aveţi o râvnă
amară şi dacă în inimile
voastre aveţi neînţelegeri,
să nu vă făliţi şi să nu
minţiţi împotriva adevă-
rului. [15] Căci aceasta nu
este o înţelepciune care
vine de sus, ci este pă-
mântească, trupească, dia-
volească; [16] pentrucă unde
este pizmă şi neînţelegere,
acolo este neorânduială şi
orice faptă rea. [17] Iar în-
ţelepciunea, care vine de
sus, mai întâi este curată,
apoi paşnică, blândă, a-
scultătoare, în armonie cu
cei buni, plină de milă şi
de roade bune, străină de
părtiniri şi de făţărnicie.
[18] Şi roada dreptăţii este

6. *O lume de fărădelegi*: pentrucă slujeşte la toate viţiile şi la toate patimile.

semănată întru pace de
către aceia cari săvârşesc
pacea.

CAPUL 4.

Plăcerile deșarte

1 De unde sunt războa-
iele și certurile între voi?
Oare nu de aici: din pof-
tele voastre, care se lup-
tă în mădularele voastre?
2 Poftiți și nu aveți? a-
tunci ucideţi. Pizmuiţi și
nu puteți dobândi? vă
sfădiți și vă războiți. Nu
căpătaţi pentrucă nu ce-
reţi. 3 Cereţi şi nu primiţi,
pentrucă cereți rău, cu
gând să risipiți pe plăce-
rile voastre. 4 Preacurvari-
lor, nu ştiţi voi că priete-
nia lumii acesteia este
dușmană a lui Dumnezeu?
Așa dar, cine va voi să fie
prietenul lumii acesteia,
se face vrăjmaş lui Dum-
nezeu. 5 Credeţi oare că
Scriptura în deșert grăie-
şte: «Cu gelozie (El) iube-
ște duhul pe care l-a pus
să locuiască în noi?» 6 Ba
mai mare har dăruieşte;
pentru aceea (Scriptura)
zice: «Dumnezeu se împo-
triveşte celor mândri, iar
celor smeriti le dăruieşte
har».
7 Fiți, așa dar, supuşi lui
Dumnezeu și împotriviți-
vă diavolului şi el va fu-
gi dela voi. 8 Apropiaţi-vă
de Dumnezeu şi el se va
apropria de voi. Curăţiţi-
vă mâinile, păcătoşilor, şi
limpeziţi-vă inimile voi,
cei cu inima împărțită.
9 Simțiți-vă ticăloșia, jeliţi
și plângeţi: râsul vo-
stru să se prefacă în jale
şi bucuria în întristare.
10 Smeriţi-vă înaintea lui
Dumnezeu și el vă va
înălța.

Sfaturi părintești

11 Nu vorbiți rău, frați-
lor, unul de altul. Cine
vorbeşte rău de fratele
său, ori judecă pe fratele
său, vorbeşte rău despre
lege şi judecă legea. Iar
dacă judeci legea, nu eşti
împlinitor al legii, ci ju-
decător. 12 Unul este dătă-
torul legii și judecătorul,
cel ce poate să mântuiască
și să piardă. Dar tu, care
judeci pe aproapele, cine
eşti?
13 Veniţi acum voi care

Capul 4. Apostolul stărueşte asupra păcii şi a bunei înţelegeri între creştini.

8. *Curăţiţi-vă mâinile,* adică curăţiţi-vă faptele cele din afară. - *Limpeziţi-vă inimile,* adică faptele lăuntrice.

ziceți: «Astăzi sau mâine
vom merge în cutare oraş
şi vom sta acolo un an şi
vom face negoț şi vom
câştiga»: 14 voi cari nu
ştiți ce va fi în ziua de
mâine; căci, ce este via-
ța noastră? Este un abur,
care se arată scurtă vre-
me şi apoi piere. 15 In loc
ar trebui să ziceți: «Dacă
Domnul va vrea, atunci
vom trăi, vom face acea-
sta sau aceea». 16 Acum
însă vă lăudați în trufia
voastră. Orice laudă de
felul acesta este rea.
17 Deci, cine ştie să fa-
că binele şi nu-l face, ace-
la este în păcat.

CAPUL 5.

Cei bogați să plângă

1 Iar acum voi, bogați-
lor, plângeți şi vă văitați
de necazurile care vor
veni peste voi. 2 Bogățiile
voastre au putrezit şi ve-
şmintele voastre le-au
mâncat moliile. 3 Aurul şi
argintul vostru au ruginit,
şi rugina lor va fi drept
mărturie împotriva voa-
stră şi ca focul va mistui
carnea voastră. V'ați adu-
nat comoară de mânie în
zilele din urmă. 4 Iată,
plata lucrătorilor care au
secerat țarinile voastre,
plata care a fost oprită
de voi, strigă, şi strigătele
săcerătorilor au intrat în
urechile Domnului oştiri-
lor. 5 Ați trăit mâncând şi
bând pe pământ, şi ini-
mile voastre le-ați hrănit
în desfătări în ziua măce-
lului. 6 Ați osândit şi ați
omorît pe cel drept, şi el
nu vi se împotriveşte.
7 Fiți, aşa dar, răbdători,
fraților, până la venirea
Domnului. Iată că pluga-
rul aşteaptă roada cea
scumpă a pământului,
răbdând până ce primeşte
(ploaia) cea timpurie şi pe
cea târzie. 8 Fiți deci cu
răbdare şi voi, şi întăriți
inimile voastre, pentrucă
venirea Domnului este a-
proape. 9 Nu murmurați,
fraților, unul împotriva
celuilalt, pentru ca să nu
fiți judecați; iată că jude-
cătorul stă înaintea uşii.
10 Luați, fraților, ca pildă
de îndurare a suferințelor
şi a chinurilor şi de răb-
dare pe Proroci, care au
vorbit în numele Domnu-

Capul 5. Apostolul îndeamnă pe cei bogați la milă şi pe toți creştinii la răbdare, la inimă dreaptă şi la rugăciune.

lui. [11] Iată că noi fericim
pe cei ce au răbdat cu
tărie. Ați auzit de răbda-
re lui Iob și ați văzut
sfârșitul ce i l-a dat Dom-
nul, pentrucă Domnul este
milostiv și îndurător.

Ajutoare dumnezeești

[12] Iar maipresus de toate,
frații mei, să nu jurați
nici pe cer, nici pe pă-
mânt, și nici un alt fel de
jurământ să nu rostiți. Ci
cuvântul vostru să fie:
Da, da; nu, nu; pentru ca
să nu cădeți sub judecată.
[13] Este cineva din voi în
suferință? Să se roage.
Este cineva cu inimă bu-
nă? Să cânte psalmi.
[14] Este cineva bolnav între
voi? Să cheme preoții bi-
sericii și să facă rugăciuni
asupra lui, ungându-l
cu untdelemn în numele
Domnului. [15] Și rugăciu-
nea credinței va mântui
pe cel bolnav, și-l va ușu-
ra Domnul; și dacă este
în păcate, i se vor ierta
lui. [16] Mărturisiți-vă, așa
dar, unul altuia păcatele
și rugați-vă unul pentru
altul, pentru a fi mân-
tuiți: pentrucă mult poate
rugăciunea cea stăruitoa-
re a celui drept. [17] Ilie era
om ca noi în slăbiciuni și
s'a rugat cu înfocare ca
să nu cadă ploaie pe pă-
mânt, și n'a plouat trei
ani și șase luni. [18] Și din
nou s'a rugat, și cerul a
dat ploaie și pământul a
dat roada sa. [19] Frații mei,
dacă cineva din voi se a-
bate dela adevăr și dacă
vreunul îl întoarce, [20] tre-
buie să știe că cel ce va
întoarce pe cel păcătos
dela rătăcirea căii lui, își
va mântui sufletul dela
moarte și va acoperi mul-
țimea păcatelor.

---

11. *Sfârșitul ce i l-a dat Domnul,* adică sfârșitul cel bun al suferințelor pe care le-a dat Dumnezeu lui Iob.

14. Sfântul Sobor din Trident a tălmăcit și hotărit că locul acesta privește Sacramentul Maslului.

INTÂIA EPISTOLĂ CATOLICĂ A SF. APOSTOL PETRU

CAPUL 1.

Nădejde nouă

[1] Petru, Apostolul lui
Isus Cristos, către aleşii
care trăiesc ca străini în
Diaspora (risipire) prin
Pont, Galatia, Capadocia,
Asia şi Bitinia, [2] după pre-
vederea lui Dumnezeu Ta-
tăl, sfinţiţi de către Duhul,
pentru a asculta de Isus
Cristos şi pentru a fi stro-
piţi cu sângele lui: har
vouă şi pace îmbelşugată.
[3] Binecuvântat să fie
Dumnezeu, Tatăl Domnu-
lui nostru Isus Cristos,
care după mare mila sa
ne-a născut din nou la o
nădejde vie prin învierea
lui Isus Cristos din morţi,
[4] spre o moştenire nestri-
căcioasă şi neîntinată şi
neveştejită, păstrată în
ceruri pentru voi, [5] cari
prin puterea lui Dumnezeu
sunteţi păziţi prin credin-
ţă spre mântuire, care este
gata să fie dată pe faţă
în vremea de apoi. [6] De
aceea tresăriţi de bucurie,
măcar că acum trebuie să
fiţi întristaţi puţină vre-
me cu felurite ispite; [7] ca
încercarea credinţei voa-
stre, cu mult mai scumpă
decât aurul (care prin foc
se încearcă), să fie găsită
(vrednică) de laudă, de
slavă şi de cinste la ară-
tarea lui Isus Cristos, [8] pe
care voi îl iubiţi fără a-l
fi văzut; în care credeţi şi
acum fără a-l vedea; şi
crezând, vă veţi bucura de
o bucurie negrăită şi feri-
cită, [9] dobândind scopul

Sfântul Petru a scris întâia sa Epistolă din Roma, pe la anul 63, îndreptând-o către creştinii din Asia Mică, pentrucă aceştia erau în prada prigonirilor din partea Evreilor şi păgânilor. Epistola are de scop să mângâie, să întărească şi să îndemne pe creştini la statornicie.

1. Adică *creştini* cari trăiesc pe pământ ca nişte pribegi aşteptând să intre în stăpânirea patriei cereşti.

credinței voastre, adică
mântuirea sufletelor.
10 Despre această mân-
tuire au căutat cu sârgu-
ință și au cercetat prorocii,
cari au prorocit despre ha-
rul care trebuia să fie în
voi: 11 cercetând ei vremea
și împrejurările arătate
lor de Duhul lui Cristos
care era în ei, când le ve-
stea pătimirile lui Cristos
și măririle care aveau să
urmeze. 12 Acestora le-a
fost descoperit că nu pen-
tru ei înșiși, ci pentru voi
slujeau acele bunuri ce
v'au fost vestite de către
aceia, cari v'au propovă-
duit Evanghelia prin Du-
hul Sfânt trimis din cer,
și în care (bunuri) chiar
îngerii doresc să pătrundă
cu privirea.

Indemnuri înfocate

13 Pentru aceea, având
încins mijlocul minții voa-
stre și treji fiind, nădăj-
duiți cu totul în harul
acela care vi se va da vouă
la arătarea lui Isus Cri-
stos. 14 Ca niște fii ai ascul-
tării, nu vă potriviți pof-
telor din trecut, când erați
în neștiință, 15 ci precum
sfânt este acela care
v'a chemat, așa să fiți și
voi sfinți în toată purta-
rea voastră; 16 pentrucă
scris este: «Fiți sfinți, pen-
trucă eu sunt sfânt». 17 Și
dacă voi îl chemați Tată
pe cel ce, fără părtinire,
judecă după faptele fiecă-
ruia, (atunci) petreceți în
frică vremea pribegiei
voastre: 18 știind că nu cu
lucruri pieritoare, cu ar-
gint sau cu aur ați fost
răscumpărați din felul cel
deșert de traiu al vostru
moștenit dela părinți, 19 ci
cu sângele cel scump al
lui Cristos, ca al unui miel
neprihănit și nepătat 20 și
orânduit mai înainte de
întemeierea lumii, iar apoi
arătat în vremile din urmă
pentru voi: 21 și voi prin-
tr'însul credeți în Dumne-
zeu, cel ce l-a înviat din
morți și l-a preamărit,
pentru ca credința și nă-
dejdea voastră să fie în
Dumnezeu.
22 După ce v'ați curățit
sufletele, ascultând de a-
devăr, ca să aveți nefă-
țarnică iubire de frați, iu-
biți-vă stăruitor unul pe
altul cu inima curată,
23 fiind născuți din nou,
nu din sământă strică-

---

13. *Având încins mijlocul minții* cu cingătoarea înfrânării patimilor, care împiedecă a sluji în libertate lui Dumnezeu.

cioasă, ci din cea nestri-
căcioasă, prin cuvântul
lui Dumnezeu care e viu și
rămâne în veci. [24] Pen-
trucă toată făptura este
ca iarba și toată slava ei
este ca floarea ierbii: iar-
ba s'a uscat și floarea ei
a căzut; [25] dar cuvântul
Domnului rămâne în veac.
Și acesta este cuvântul ce
vi s'a vestit vouă.

CAPUL 2

Templul cel nou

[1] Drept aceea, lepădând
orice răutate și orice vi-
cleșug și prefăcătoriile și
pizmele și clevetirile, [2] ca
niște prunci de curând
născuți să doriți cu înfo-
care laptele cel duhovni-
cesc și neprefăcut, pentru
ca prin el să creșteți spre
mântuire; [3] dacă în ade-
văr ați gustat că bun este
Domnul. [4] Apropiindu-vă
de el, piatra cea vie, lepă-
dată de oameni, dar de
Dumnezeu aleasă și cinsti-
tă, [5] și voi de asemenea
vă zidiți pe el ca niște
pietre vii, drept casă
duhovnicească, preoție
sfântă, ca să aduceți jerfe
duhovnicești, plăcute lui
Dumnezeu prin Isus Cri-
stos. [6] Pentrucă se află în
Scriptură: «Iată că eu
pun în Sion o piatră din
capul unghiului, aleasă, de
mare preț; și cine va cre-
de în ea, nu va rămânea
de rușine». [7] Pentru voi
deci, cari credeți, ea este
spre cinste; iar pentru cei
ce nu cred, este piatra le-
pădată de cei ce zidesc,
care a ajuns să fie ca-
pul unghiului, [8] și piatră
de poticnire și piatră de
sminteală; de care se îm-
piedică cei ce nu cred cu-
vântului, la care au fost o-
rânduiți. [9] Voi însă sunteți
seminție aleasă, preoție
regească, neam sfânt, po-
por cucerit, pentru ca să
vestiți bunătățile celui ce
din întuneric v'a chemat
la lumina sa cea minuna-
tă; [10] voi, cari ordinioară
nu erați popor (ales), iar

---

24. Vezi Isaia 40, 6-8.

Capul 2. Apostolul vorbește despre unirea cea strânsă cu Isus Cristos, care este piatra unghiulară și pe care trebue să fie zidit tot creștinul. La urmă îndeamnă la supunere față de puterea legiuită.

3. Vezi Psalmul 33, 9.

6. Vezi Isaia 28, 16.

7-8. Vezi Psalmul 117, 22.

9. *Popor cucerit,* adică cumpărat de Dumnezeu cu sângele cel scump al lui Isus Cristos.

acum sunteţi poporul lui
Dumnezeu; cari odată
n'aveaţi parte de milă, iar
acuma sunteţi miluiţi.
11 Preaiubiţilor, eu vă
rog stăruitor ca pe nişte
străini şi pribegi, să vă fe-
riţi de poftele cele trupe-
şti cari se războiesc împo-
triva sufletului; 12 să aveţi
purtare bună între păgâni,
pentru ca, de unde acum
vă bârfesc ca pe ni-
şte făcători de rele, vă-
zând faptele voastre cele
bune, să preamărească pe
Dumnezeu, în ziua în care
îi va cerceta.

Supunere legiuită

13 Fiţi, aşa dar, supuşi,
pentru Dumnezeu, la toa-
tă făptura omenească: a-
tât regelui, ca înaltului
stăpânitor, 14 cât şi dregă-
torilor, ca celor trimişi de
el spre răzbunarea făcăto-
rilor de rele şi spre lauda
făcătorilor de bine. 15 Căci
aşa este voinţa lui Dumne-
zeu, ca, săvârşind binele, să
faceţi să amuţească ne-
ştiinţa oamenilor fără de
minte, 16 ca nişte oameni
liberi, şi nu ca şi cum aţi
avea libertatea drept aco-
peremânt al vicleniei, ci
ca robii lui Dumnezeu.
17 Cinstiţi pe toţi; iubiţi pe
fraţi; temeţi-vă de Dum-
nezeu; daţi cinste regelui.
18 Voi, slugilor, fiţi supuse
cu frică stăpânilor, nu nu-
mai celor buni şi blânzi,
ci şi celor greu de mulţu-
mit; 19 căci este un har
dacă cineva îndură întri-
stări cu gândul la Dum-
nezeu, suferind pe ne-
drept. 20 Intr'adevăr, ce
laudă este dacă suferiţi
după ce aţi păcătuit şi
sunteţi pedepsiţi? Dar da-
că, făcând binele şi păti-
mind, suferiţi cu răbdare,
lucrul acesta este plăcut la
Dumnezeu. 21 La aceasta
aţi fost doar chemaţi; căci
şi Cristos a pătimit pentru
voi, lăsându-vă pildă vouă,
ca să vă luaţi pe urmele
lui. 22 El n'a săvârşit
niciun păcat, şi nici vicle-
şug nu s'a aflat în gura
lui. 23 El, ocărît fiind, nu
răspundea cu ocară; chi-
nuit fiind, nu ameninţa, ci
s'a dat pe sine în mâinile
Celui ce judecă cu drep-
tate. 24 El însuşi a purtat
păcatele noastre în trupul
său pe lemn, pentru ca,
morţi fiind pentru păcat,
să trăim pentru dreptate.
Prin rănile lui aţi fost vin-
decaţi; 25 pentrucă eraţi ca
nişte oi rătăcite, dar acum

v'ați întors la păstorul și
păzitorul sufletelor voa-
stre.

CAPUL 3

Datoriile celor căsătoriți

1 De asemenea și voi, fe-
meilor, fiți supuse bărbați-
lor vostri, pentru ca, dacă
unii nu cred cuvântului, să
fie câștigați fără de cuvânt
prin purtarea femeilor lor,
2 văzând purtarea voastră
cea nepătată și plină de
sfială. 3 Podoaba voastră să
nu fie pe dinafară, ca îm-
pletitura părului, ori scule
de aur atârnate împrejur,
ori căutarea veșmintelor;
4 ci omul cel ascuns în ini-
mă, în curăția neperitoare
a unui duh liniștit și blând,
care este lucru de mare
preț înaintea lui Dumne-
zeu. 5 Pentrucă tot așa se
împodobeau odinioară și
femeile cele sfinte care
nădăjduiau în Dumnezeu,
fiind supuse bărbaților
lor, 6 ca Sara care asculta
de Avram, chemându-l pe
el domn, ale cărei fiice
deveniți voi, dacă faceți bi-
nele fără nicio frică. 7 Voi,
bărbaților, de asemenea să
trăiți înțelepțește cu soții-
le voastre, fiind ele ființe
mai plăpânde, și dați-
le cinste ca unor îm-
preună moștenitoare a
harului vieții, pentru ca
rugăciunile voastre să nu
fie stânjenite. 8 In sfârșit,
fiți cu toții într'un gând,
miloși față de ceilalți, iubi-
tori de frați, milostivi,
smeriți, 9 nu răsplătiți
răul cu rău, nici oca-
ra cu ocară, ci din potrivă
binecuvântați, căci la a-
ceasta ați fost chemați, ca
să aveți drept moștenire
binecuvântarea. 10 Pentru-
că cine voiește să iubească
viața și să vadă zile bune,
să-și înfrâneze limba dela
rău și buzele lui să nu
grăiască vicleșug; 11 să se
ferească de rău și să facă
binele; să caute pacea și
să umble după ea: 12 deoa-
rece ochii Domnului sunt
peste cei drepți și urechile
lui spre rúgăciunile lor;
iar fața Domnului este
împotriva celor ce fac rele.

Statornicia în bine

13 Și cine vă va face vouă
rău, dacă veți fi plini de

Capul 3. Apostolul vorbește despre datoriile creștinilor că-
sătoriți și despre statornicia în slujba lui Dumnezeu, chiar și
în prigoniri.

6. Vezi Cartea Facerii 18, 12.

10-12. Vezi Psalmul 34, 13-17.

râvnă pentru bine? [14] Dar
chiar dacă pătimiţi ceva
pentru dreptate, fericiţi
sunteţi. Să nu vă temeţi de
îngrozirea lor şi să nu vă
turburaţi. [15] Ci sfinţiţi pe
Domnul Cristos în inimi-
le voastre, gata fiind tot-
deauna a da răspuns în-
destulător oricui vă cere
socoteală despre nădej-
dea care este în voi; [16] dar
cu blândeţe şi cuviinţă,
având cugetul bun: pen-
tru ca, tocmai clevetindu-
vă, să rămână ruşinaţi
cei ce bârfesc purtarea
voastră cea bună întru
Cristos. [17] Căci mai bine
este a pătimi (dacă aşa
place voinţei lui Dumne-
zeu) făcând binele, decât
săvârşind răul; [18] doar şi
Cristos a murit odată pen-
tru păcatele noastre, El,
cel drept, pentru cei ne-
drepţi, pentru ca să ne
aducă la Dumnezeu, fiind
omorît cu trupul, dar viu
făcut cu duhul. [19] In duh
s'a şi dus să predice acelor
duhuri care erau în închi-
soare, [20] care au fost ne-
credincioase odată, când
îndelungă răbdarea lui
Dumnezeu tot aştepta în
zilele lui Noe, pe când se
făcea arca, în care puţini,
adică opt suflete, s'au
mântuit prin apă. [21] Cărui
lucru îi răspunde botezul,
care acum vă mântuie şi
pe voi; el nu este o ştер-
gere a necurăţeniei trupu-
lui, ci dobândirea unui cu-
get curat dela Dumnezeu
prin învierea lui Isus Cri-
stos, [22] cel ce şade la dre-
apta lui Dumnezeu, după
ce s'a suit la cer, supunân-
du-şi îngerii şi stăpânirile
şi puterile.

CAPUL 4.

Indemn la viaţă creştinească

[1] Aşadar, fiindcă Cristos
a pătimit cu trupul, înar-
maţi-vă şi voi cu acelaşi
gând, că cine a pătimit
cu trupul, a isprăvit cu
păcatul, [2] pentru ca să
trăiască, câtă vreme îi mai
rămâne de trăit în trup,
nu după patimile ome-
neşti, ci după voia lui
Dumnezeu. [3] Căci celor
ce în trecut au făcut pe

19-20. Mulţimea tâlcuitorilor crede că sfântul Petru vorbeşte aici despre coborîrea lui Isus Cristos în limb.

21. Botezul nu este numai, aşa, o spălare a necurăţiilor trupului, după cum erau spălările Evreilor, ci botezul curăţă sufletul de orice păcat şi-l sfinţeşte cu revărsarea harului sfinţitor.

Capul 4. Apostolul îndeamnă la sfinţenie, amintind apropiata judecată şi marele preţ al suferinţelor.

deplin voia păgânilor, să
le ajungă lor că au um-
blat în desfrânări, în pof-
te, în beţii, în ospeţe pe-
ste măsură, în petreceri şi
în slujba cea neiertată a
idolilor. 4 Din care prici-
nă ei tare se miră că voi
nu luaţi parte cu ei la
aceeaşi neruşinare de de-
sfrâu şi vă blestemă. 5 Dar
ei vor da seamă celui ce
stă gata să judece viii şi
morţii; 6 căci pentru acea-
sta a fost propovăduită
Evanghelia chiar şi mor-
ţilor, pentru ca aceştia,
deşi osândiţi după oameni
în trup, să trăiască
după Dumnezeu cu pri-
vire la duh. 7 Iar sfâr-
şitul tuturor lucrurilor
s'a apropiat. Fiţi deci
înţelepţi şi priveghiaţi în
rugăciuni; 8 mai presus de
toate însă, să aveţi între
voi statornică dragoste
unul faţă de altul, pen-
trucă dragostea acopere
mulţimea păcatelor. 9 Fiţi
primitori de oaspeţi între
voi, fără de cârtire. 10 Fie-
care, după cum a primit
harul, să-l împărtăşească
cu alţii, ca nişte buni ico-
nomi ai harului celui de
multe feluri al lui Dum-
nezeu. 11 Cine are de vorbit
(să vorbească), ca şi cum
ar vorbi cuvintele lui Dum-
nezeu; dacă cineva are o
slujbă (s'o îndeplinească),
ca din puterea pe care o
dă Dumnezeu, pentru ca
în toate să fie mărit Dum-
nezeu, prin Isus Cristos,
căruia îi este mărirea şi
stăpânirea în vecii vecilor,
Amin.

Trebuie să suferim creştineşte

12 Preaiubiţilor, nu vă
miraţi de marele foc ce vi
s'a aprins spre încercare,
ca şi cum vi s'ar întâmpla
ceva nou; 13 ci bucuraţi-vă
că aveţi parte de suferin-
ţele lui Cristos, pentru ca
să vă bucuraţi şi să vă în-
veseliţi şi la descoperirea
slavei lui. 14 Dacă veţi fi
ocărîţi pentru numele lui
Cristos, fericiţi veţi fi:
pentrucă Duhul măririi,
care e Duhul lui Dum-
nezeu se odihneşte asu-
pra voastră. 15 Dar ni-
meni dintre voi să nu su-
fere ca ucigaş, sau tâlhar,
sau ocăritor, sau ca pof-

---

6. *A fost predicată Evanghelia chiar şi morţilor.* Prin *morţi* se înţeleg sau *păcătoşii*, cari sunt morţi la suflet, sau sufletele din limb, despre care s'a vorbit mai sus, 3, 19-20.

7. *Sfârşitul... s'a apropiat.* Apostolul voieşte să arate scurtimea vieţii omeneşti, în care omul poate face binele.

titor de lucruri străine;
[16] iar de suferă ca creştin,
să nu se ruşineze, ci să
preamărească pe Dumne-
zeu pentru numele acesta.
[17] Căci a venit vremea ca să
înceapă judecata dela ca-
sa lui Dumnezeu. Şi dacă
începe dela noi, care va fi
sfârşitul celor ce nu ascul-
tă de Evanghelia lui Dum-
nezeu? [18] Şi dacă abia cel
drept se va mântui, unde
vor ajunge nelegiuitul şi
păcătosul? [19] Pentru aceea
şi cei ce suferă după voia
lui Dumnezeu, să-şi în-
credinţeze sufletul lor cre-
dinciosului Ziditor, săvâr-
şind fapte bune.

CAPUL 5.

Indemnurile din urmă

[1] Pe preoţii cari sunt în
mijlocul vostru îi rog, aşa
dar, cu stăruinţă eu, care
sunt împreună preot cu
dânşii şi martor al pati-
milor lui Cristos şi che-
mat a fi părtaş de acea
mărire care va fi desco-
perită într'o zi: [2] păstoriţi
turma lui Dumnezeu care
este în paza voastră, stă-
pânind-o, nu cu sila, ci cu
voie bună, după Dumne-
zeu; nu de dragul unui câ-
ştig necinstit, ci cu zel;
[3] şi nici ca şi cum aţi fi
stăpâni peste cei ce sunt
partea voastră, ci făcându-
vă din inimă pildă turmei.
[4] Şi când se va arăta mai
marele păstorilor, veţi pri-
mi coroana cea neveştejii-
tă a măririi. [5] De aseme-
nea şi voi, tinerilor, fiţi
supuşi preoţilor. Şi cu to-
ţii îmbrăcaţi-vă în smere-
nie unii faţă de alţii, pen-
trucă Dumnezeu se împo-
triveşte celor trufaşi, iar
celor smeriţi le dă har.
[6] Smeriţi-vă, aşa dar, sub
mâna cea puternică a lui
Dumnezeu, pentru ca el
să vă înalţe la timpul cer-
cetării; [7] aruncând asupra
lui toate temerile voastre,
căci el are grijă de voi.
[8] Fiţi treji şi veghiaţi:
pentrucă duşmanul vostru,
diavolul, ca un leu răc-
nind umblă împrejur, cău-
tând pe cine să-l înghită
[9] căruia staţi împotrivă,
fiind tari în credinţă,
ştiind că aceleaşi suferin-
ţe le îndură şi fraţii vo-
ştri împrăştiaţi în lume.
[10] Iar Dumnezeul a tot ha-

---

18. Vezi Cartea Proverbelor 3, 34.
Capul 5. Apostolul dă îndemnuri de mare preţ păstorilor şi apoi tinerilor.
5. Vezi Cartea Proverbelor 3, 34.

rul, care v'a chemat la
mărirea sa cea veşnică în
Cristos Isus, după puţină
suferinţă, vă va desăvâr-
şi, vă va face statornici,
vă va întrema şi vă va
întări. [11] Lui să-i fie mări-
rea şi puterea în vecii ve-
cilor. Amin.
[12] Prin Silvan, fratele
cel credincios, v'am scris,
precum socot, pe scurt,
pentru a vă îndemna şi
a vă mărturisi că adevă-
ratul dar al lui Dumnezeu
este acesta, în care staţi
cu statornicie. [13] Vă spune
sănătate Biserica ce este
în Babilon, împreună alea-
să cu voi, şi Marcu, fiul
meu. Imbrăţişaţi-vă unul
pe altul în sfântă săruta-
re. Pace vouă tuturora, cari
sunteţi întru Cristos Isus.

---

12. *Silvan* este cel numit încă şi Sila: vezi Faptele Apostolilor, 15, 22.

13. *Babilon* este numită în locul acesta *Roma*, şi aşa este chemată şi în *Apocalips* 14, 8; 16, 19; 17, 5 şi aşa au chemat-o toţi Sfinţii Părinţi din vechime. *Marcu* este sfântul Marcu, cel care a scris Evanghelia a doua.

A DOUA EPISTOLĂ CATOLICĂ
A SF. APOSTOL PETRU

CAPUL 1.

Virtuțile creștinești

[1] Simon Petru, slujitorul
și Apostolul lui Isus Cri-
stos, către cei ce au că-
pătat ca și noi aceeași
comoară a credinței, prin
dreptatea Dumnezeului și
Mântuitorului nostru Isus
Cristos: [2] dar vouă și pa-
cea să se înmulțească în-
tru cunoștința lui Dumne-
zeu și a lui Isus, Domnului
nostru.

[3] Dumnezeiasca lui pute-
re ne-a dăruit toate cele ce
sunt spre viață și cucer-
nicie, prin cunoașterea
celui ce ne-a chemat în-
tru slava și puterea sa;
[4] prin care ne-a dăruit fă-
găduințe mari și de mare
preț, pentru ca prin ace-
stea să vă faceți părtași
dumnezeeștii firi, fugind
de stricăciunea poftei ce-
lei din lume. [5] Iar voi, dân-
du-vă toată silința, adău-
gați la credința voastră
virtutea; la virtute cuno-
ștința; [6] la cunoștință în-
frânarea; la înfrânare
răbdarea; la răbdare evla-
via; [7] la evlavie iubirea de
frate; la iubirea de frate
dragostea. [8] Dacă aceste
virtuți vor fi în voi și vor
tot spori, nu vă vor lăsa
trândavi și neroditori în
cunoașterea Domnului no-
stru Isus Cristos. [9] Dar ci-
ne nu are aceste virtuți,
este orb și umblă dibuind,
și uită că a fost curățit de
păcatele sale cele trecute.
[10] De aceea, cu atât mai
mult să vă siliți, fraților,
ca prin fapte bune să vă
faceți temeinică chemarea
și alegerea voastră: căci,
făcând astfel, nu veți pă-

Epistola o doua a scris-o sfântul Petru dela Roma pe la anul 67. In ea îndeamnă pe credincioși să se ferească de învățătorii cei mincinoși.

cătui niciodată. 11 Iar în
chipul acesta vă va fi dată
cu îmbelşugare intrarea
în veşnica împărăţie a
Domnului şi Mântuitoru-
lui nostru Isus Cristos.
12 Drept aceea, voiu avea
grijă să vă aduc aminte
pururea de acestea, cu
toate că le ştiţi şi sunteţi
întăriţi în adevărul ce e cu
voi. 13 Şi acum cred că este
lucru drept ca, atâta vre-
me cât sunt în cortul ace-
sta, să vă trezesc cu în-
demnuri, 14 sigur fiind că
de grabă voiu lepăda cor-
tul acesta, după cele ce
însuşi Domnul nostru Isus
Cristos mi le-a dat de în-
ţeles. 15 Dar voiu face aşa
fel ca, chiar după moartea
mea, să aveţi cum să vă
aduceţi aminte deseori de-
spre aceste lucruri; 16 pen-
trucă, nu urmând basme
meşteşugite, v'am făcut
cunoscute vouă puterea şi
venirea Domnului nostru
Isus Cristos, ci văzând cu
ochii noi înşine mărirea
lui.
17 El a primit într'ade-
văr cinste şi mărire dela
Dumnezeu Tatăl, atunci
când din mărirea strălu-
cită un glas ca acesta a
venit către el: «Acesta
este Fiul meu cel iubit
întru care bine am voit,
pe el să-l ascultaţi». 18 Şi
acest glas noi l-am auzit
venind din cer, pe când
eram cu el pe muntele cel
sfânt. 19 Şi avem astfel mai
întărit cuvântul prooroci-
lor, la care bine faceţi că
luaţi aminte ca la o fă-
clie ce străluceşte în loc
întunecos, până când se
va lumina de ziuă şi lucea-
fărul va răsări în inimile
voastre. 20 Mai întâi de
toate să ştiţi că orice pro-
rocie a Scripturii nu se
tâlcuieşte după cum îl taie
capul pe fiecare; 21 că doar
nu prin voinţă omenească
a fost făcută vreodată
prorocia, ci oamenii cei
sfinţi trimişi de Dumne-
zeu au vorbit, însuflaţi
fiind de Duhul Sfânt.

---

13. *Cât sunt în cortul acesta*: al trupului.
17. Vezi Matei 17, 5.
20. *Prorocia Scripturii* este tot Vechiul Testament, care este o prorocie neîntreruptă despre Isus Cristos. Dacă, — precum zice sfântul Petru, — Scripturile sfinte nu pot fi tâlcuite de fiecare *după cum îl taie capul,* rămâne osândită greşala protestanţilor, cari lasă pe fiecare credincios să înţeleagă şi să tălmăcească cuvântul lui Dumnezeu după înţelegerea sa.

CAPUL 2

Prorocii minciunii şi ai fărădelegii

1 Dar au fost în popor
şi proroci mincinoşi, după
cum vor fi şi între voi în-
văţători mincinoşi, cari
vor strecura erezurile
pierzării şi vor tăgădui
chiar pe Stăpânul care i-a
răscumpărat, atrăgându-şi
asupra lor o grabnică piei-
re. 2 Şi mulţi vor urma de-
străbălările lor, şi, prin
aceştia, calea adevărului
va fi hulită; 3 şi din poftă
de avere, vor face negu-
storie cu voi, întrebuin-
ţând cuvinte prefăcute;
osânda acestora de mult
timp îi paşte şi pierzarea
lor nu dormitează. 4 Căci
dacă Dumnezeu n'a cruţat
pe îngerii cari au păcătuit,
ci, aruncându-i în iad, le-
gaţi cu lanţurile întu-
nericului, ca să fie pă-
straţi pentru judecată; 5 şi
n'a cruţat lumea cea ve-
che, ci a păstrat numai
cu alţi şapte pe Noe,
vestitorul dreptăţii, de-
scărcând potopul peste lu-
mea de nelegiuiţi; 6 şi a
osândit la nimicire oraşele
Sodoma şi Gomora, prefă-
cându-le în cenuşă, ca să
slujească de pildă celor ce
vor să trăiască în răutate;
7 şi dacă a scăpat pe Lot
cel drept, întristat de ocă-
rile şi de traiul cel desfrâ-
nat al celor nelegiuiţi,
8 (căci dreptul acesta, lo-
cuind între ei, prin ce ve-
dea şi auzea, zi cu zi, îşi
chinuia sufletul său cel
drept din pricina faptelor
lor nelegiuite), 9 asta în-
semnează că Dumnezeu
ştie să izbăvească pe cei
drepţi din încercare şi să
păstreze pe cei răi spre
chinuire pentru ziua jude-
căţii; 10 mai cu seamă în-
să pe aceia care umblă du-
pă patimile cărnii întru
pofte spurcate şi despre-
ţuiesc domnia cerească. Ca
nişte cutezători, iubitori
de sine, ei nu se tem să
batjocorească dregătoriile;
11 pe când îngerii, deşi sunt

Capul 2. Apostolul arată fiinţarea şi purtarea cea fărădelege a învăţătorilor mincinoşi precum şi pedepsele ce-i aşteaptă.

4. Vezi Cartea lui Iob 4, 18.

5. Vezi Cartea Facerii 7, 1 şi urm.

6. Vezi Cartea Facerii 19, 25.

11. *Judecată... împotriva lor*: Ingerii din cer nu judecă pe îngerii cei răi (diavolii), ci lasă această judecată lui Dumnezeu, care singur este judecătorul a toată făptura.

mai presus în putere şi tă-
rie, nu aduc judecată de-
făimătoare împotriva lor,
în fața Domnului.
[12] Aceştia însă ca nişte
dobitoace fără minte, sor-
tite din fire ca să fie
prinse şi nimicite, hulind
cele ce nu cunosc, vor pie-
ri prin însăşi stricăciunea
lor, [13] primind astfel pla-
ta nelegiuirii. Ei îşi fac
plăcere din desfătările zi-
lei; ei sunt pete şi ocară,
plini de moliciuni, destră-
bălați în ospețele ce le fac
cu voi; [14] ei au ochii plini
de preacurvie şi de fă-
rădelege necontenită; mo-
mesc sufletele nestatorni-
ce, având inima deprinsă
la lăcomie, sunt nişte bles-
temați! [15] Au părăsit ca-
lea cea dreaptă, au rătă-
cit apucând calea lui Ba-
laam fiul lui Bosor, care
a îndrăgit plata nedrep-
tății, [16] dar a fost mustrat
pentru nebunia sa; căci
dobitocul cel mut, pe care
era călare, grăind cu graiu
omenesc, a înfrânat nebu-
nia proorocului. [17] Aceştia
sunt fântâni fără apă şi
neguri purtate de furtuni,
cărora le este păstrat în-
tunericul cel mai adânc.
[18] Pentrucă, spunând vor-
be trufaşe şi deşarte, mo-
mesc prin patimile cele
necurate ale trupului pe
aceia care de abia au scă-
pat de cei ce sunt în ră-
tăcire. [19] Ei le făgăduiesc
libertate, pe când ei înşişi
sunt robii stricăciunii:
pentrucă de cine este o-
mul biruit, aceluia îi este
şi rob.
[20] Intr'adevăr, dacă du-
pă ce au scăpat de întină-
rile lumii prin cunoaşte-
rea Domnului şi Mântui-
torului nostru Isus Cri-
stos, sunt din nou încur-
cați şi biruiți de acestea,
li s'au făcut cele de pe ur-
mă mai rele decât cele
dintâi; [21] căci mai bine era
pentru dânşii să nu fi cu-
noscut calea dreptății, de-
cât ca, după ce au cuno-
scut-o, să se întoarcă îna-
poi dela sfânta poruncă
ce li s'a dat. [22] Dar s'a îm-
plinit cu ei zicala cea ade-
vărată: Câinele s'a întors
la ceea ce a vărsat; şi:
Scroafa abia spălată (vi-
ne) să se tăvălească în
mocirlă.

---

12. *Aceştia însă*: învățătorii cei mincinoşi.
15-16. Vezi Cartea Numerelor 22, 22.
22. Vezi Cartea Proverbelor 26, 11.

CAPUL 3.

Batjocorîtori neomenoşi

[1] Iată, fraţilor, că eu vă
scriu această a doua Epi-
stolă ca, îndemnându-vă,
să trezesc cugetul vostru
cel drept; [2] pentru ca să
vă aduceţi aminte de cu-
vintele pe care le-au vor-
bit mai înainte sfinţii
Proroci, şi de porun-
cile Domnului şi Mântui-
torului (date vouă) de
Apostolii voştri. [3] Şi să
ştiţi mai înainte de toate
că vor veni în zilele de pe
urmă batjocorîtori cu bat-
jocură, trăind după poftele
lor, [4] cari vor zice: «Unde
este făgăduinţa sau veni-
rea lui? că doar de când
au adormit părinţii noştri,
toate merg aşa ca dela
începutul făpturii». [5] Dar
aceştia nu ştiu, - pentrucă
aşa voiesc ei, - că mai în-
tâi erau cerurile şi că pă-
mântul s'a închegat, la
cuvântul lui Dumnezeu,
din apă şi în mijlocul apei.
[6] Şi tot prin aceste lucruri
a pierit lumea de atunci,
înnecată în apă. [7] Iar ce-
rul şi pământul cari sunt
acum, sunt păzite de ace-
laşi cuvânt şi păstrate
pentru foc în ziua jude-
căţii şi a pieirii oameni-
lor nelegiuiţi.
[8] Acest singur lucru să
nu vă rămână ascuns,
preaiubiţilor, că la Dum-
nezeu o zi este ca o mie
de ani şi o mie de ani ca
o zi. [9] Nu întârzie Dom-
nul făgăduinţa sa, după
cum cred unii, ci aşteap-
tă cu răbdare pentru voi,
nevrând să piară cineva,
ci toţi să se intoarcă la
pocăinţă. [10] Dar ca un
tâlhar va veni ziua Dom-
nului, şi atunci cerurile
vor pieri cu mare vuiet şi
elementele se vor desface
de căldură şi pământul cu
lucrurile cari sunt pe el
va arde.
[11] Deci, dacă toate aceste
lucruri vor trebui să fie
nimicite, cât de mult vi se
cuvine vouă să umblaţi
întru viaţă sfântă şi în
cucernicie, [12] aşteptând şi
alergând întru întâmpi-
narea venirii zilei Dom-
nului, în care zi cerurile,

Capul 3. Apostolul vorbeşte despre a doua venire a lui Isus Cristos pe care o tăgăduesc învăţătorii cei mincinoşi, dar pe care el o întăreşte cu mărturiile sale.

7. Aceeaşi atotputernicie a lui Dumnezeu care ţine lumea, o va nimici prin foc în ziua judecăţii, în care vor pieri toţi oamenii cei nelegiuiţi.

arzând, se vor desface şi
elementele se vor topi de
dogoreala focului? 13 Noi
însă, după făgăduinţa lui,
aşteptăm ceruri noi şi pă-
mânt nou, în care va locui
dreptatea. 14 Pentru aceea,
preaiubiţilor, aşteptând a-
cestea, sârguiţi-vă să fiţi
aflaţi de el în pace, fără
prihană şi curaţi; 15 şi so-
cotiţi drept mântuire în-
delunga răbdare a Dom-
nului nostru. Tot aşa după
cum v'a scris şi preaiubitul
nostru frate Pavel, după
înţelepciunea ce i-a fost
dată, 16 precum (o face) şi
în toate Epistolele sale,
unde vorbeşte despre ace-
stea. In ele sunt unele
lucruri cu anevoie de în-
ţeles, şi pe care cei neştiu-
tori şi nestatornici le răs-
tălmăcesc (ca şi pe ce-
lelalte Scripturi), spre a
lor pierzare.
17 Voi, aşa dar, fraţilor,
ştiind lucrul mai dinain-
te, fiţi cu băgare de sea-
mă, ca nu cumva, târîţi
de rătăcirea celor nebuni,
să cădeţi din trăinicia
voastră. 18 Dar creşteţi în
har şi în cunoştinţa Dom-
nului şi Mântuitorului no-
stru Isus Cristos. Lui să-i
fie mărire, acum şi în ziua
veşniciei. Amin.

---

13. *Ceruri noi şi pământ nou*, adică curăţite prin foc şi reinnoite, în cari va locui sfinţenia şi cari vor fi supuse lui Isus Cristos şi Isus Cristos lui Dumnezeu. I. Cor. 15, 24 şi urm.; Vezi Isaia 65, 17.

16. Din aceste cuvinte se dovedeşte în contra protestanţilor că sfânta Scriptură nu este aşa de lămurită şi uşoară, ca să poată fi tălmăcită de oricare creştin.

INTAIA EPISTOLĂ CATOLICA A SF. APOSTOL IOAN

CAPUL 1.

Dumnezeu este lumină

1 Ceea ce a fost dela în-
ceput, ceea ce am auzit,
ceea ce am văzut cu ochii
noştri, ceea ce am privit
şi am pipăit cu mâinile
noastre despre Cuvântul
vieţii; 2 (şi viaţa s'a şi ară-
tat, şi noi am văzut-o şi
dăm mărturie despre ea şi
v'o vestim vouă, viaţa cea
veşnică, care era la Tatăl
şi ni s'a arătat nouă), 3 ceea
ce am văzut şi am auzit,
vă vestim vouă, pentru ca
şi voi să aveţi împărtăşire
cu noi. Iar împărtăşirea
noastră este cu Tatăl şi
cu Fiul său Isus Cristos;
4 şi acestea vi le scriem
vouă, ca să vă bucuraţi şi
ca bucuria noastră să fie
deplină.

5 Şi aceasta este solia
pe care am auzit-o dela
dânsul şi pe care v'o
vestim: că Dumnezeu este
lumină şi întuneric nu
este de loc în el. 6 De-am
zice că avem împărtăşire
cu el şi umblăm în întu-
neric, minţim şi nu facem
adevărul. 7 Iar dacă um-
blăm întru lumină, pre-
cum este şi el în lumină,
atunci avem împărtăşire
unul cu altul şi sângele
lui Isus Cristos, Fiul lui,
ne curăţeşte de orice pă-
cat. 8 De vom zice că nu
avem păcat, ne amăgim
pe noi înşine şi adevărul
nu este întru noi. 9 Dacă
mărturisim păcatele noa-
stre, el este credincios şi
drept, ca să ne ierte nouă
păcatele şi să ne curăţea-
scă de orice răutate. 10 De

Sfântul Ioan pare a fi scris întâia sa Epistolă din Efes între anii 85 şi 95 şi se crede că a fost menită să fie o scrisoare de întovărăşire la Evanghelia a patra. Scopul Epistolei este de a întări pe creştinii din Asia Mică în adevărurile credinţei.

10. Zicând că nu avem păcat, facem mincinos pe Dumne-

vom zice că n'am păcă-
tuit, pe el îl facem min-
cinos, și cuvântul lui nu
este întru noi.

CAPUL 2.

Urmarea lui Isus și porunca iubirii

[1] Copiii mei, acestea vi
le scriu vouă, ca să nu
păcătuiți. Și chiar dacă
a păcătuit cineva, avem
un mijlocitor la Tatăl, pe
Isus Cristos cel drept;
[2] și el este jertfa de ispă-
șire pentru păcatele noa-
stre, și nu numai pentru
ale noastre, ci și pentru
ale lumii întregi. [3] Și din
aceasta știm că l-am cu-
noscut, dacă păzim po-
runcile lui. [4] Cel ce zice
că-l cunoaște și nu-i pă-
zește poruncile, este un
mincinos și adevărul nu
este în el. [5] Iar cel ce pă-
zește cuvântul lui, întru
acesta este dragostea lui
Dumnezeu cu adevărat
desăvârșită. Și din acea-
sta știm că noi suntem
întru el: [6] cel ce zice că
întru el este, trebuie să
umble cum a umblat el.
[7] Preaiubiților, eu nu vă
scriu o poruncă nouă, ci o
poruncă veche, pe care voi
ați primit-o dela început:
Porunca cea veche este
cuvântul ce l-ați ascultat.
[8] Pe de altă parte, vă scriu
o poruncă nouă, care este
adevărată și întru el și
întru voi, pentrucă a tre-
cut întunericul și acum
strălucește adevărata lu-
mină. [9] Cel ce zice că este
în lumină și urăște pe fra-
tele său, este până acum
în întuneric. [10] Cine iu-
bește pe fratele său, ră-
mâne în lumină și în el
nu este sminteală. [11] Dar
cine urăște pe fratele său,
este în întuneric și um-
blă în întuneric și nu știe
încotro merge, pentrucă

---

zeu, care în sfintele Scripturi a adeverit de mai multe ori că toți oamenii sunt păcătoși.

Capul 2. Apostolul îndeamnă pe credincioși la păzirea poruncilor, la fuga de păcat și de învățătorii cei mincinoși.

7. *O poruncă veche*, adică dată dela începutul lumii. In porunca iubirii stă plinătatea Legii celei noui și a celei vechi. (Vezi Epistola către Romani 13, 8-10).

8. *O poruncă nouă*: pentrucă Isus Cristos ne-a dat pilda cea mai strălucită în această poruncă, iar oamenii încep a trăi legea dragostei atunci când s'au întors dela întunerecul neștiinței, al rătăcirii și al urii la adevărata lumină a credinței și a dragostei creștinești.

întunericul a orbit ochii
lui.
12 Vă scriu vouă, copii-
lor, fiindcă vă sunt ierta-
te vouă păcatele pentru
numele lui. 13 Vă scriu
vouă, părinţilor, pentrucă
aţi cunoscut pe acela care
este dela început. Vă scriu
vouă, tinerilor, pentrucă
l-aţi biruit pe cel viclean.
14 V'am scris vouă, copiilor,
fiindcă l-aţi cunoscut pe
Tatăl. Am scris vouă, pă-
rinţilor, fiindcă aţi cuno-
scut pe cel ce este dela
început. Am scris vouă, ti-
nerilor, pentrucă sunteţi
tari şi cuvântul lui Dum-
nezeu rămâne întru voi şi
l-aţi biruit pe cel viclean.
15 Nu iubiţi lumea şi
nici cele ce sunt în lume.
Dacă cineva iubeşte lu-
mea, dragostea Tatălui nu
este întru el, 16 pentrucă
tot ceea ce este în lume,
este pofta trupului şi pof-
ta ochilor şi mândria vie-
ţii, care nu vine dela Ta-
tăl, ci dela lume. 17 Şi lu-
mea trece, şi trece şi pof-
ta ei. Iar cel ce face voia
lui Dumnezeu, rămâne în
veci.
18 Copiilor, este ceasul
cel de pe urmă, şi pre-
cum aţi auzit că are să
vină Anticristul, iar acum
mulţi Anticrişti s'au ară-

12. *Copiilor.* Apostolul numeşte astfel pe toţi creştinii în deobeşte. - *Vă sunt iertate vouă păcatele*: prin Botez, şi, deci, Apostolul scrie către toţi creştinii, pentrucă, făcându-se creştini, are nădejde că păcatul nu-i mai stăpâneşte.

13. *Părinţilor,* adică celor ce sunt mai înaintaţi în vârstă. — *Tinerilor,* adică celor plini de viaţă şi de tărie.

14. *Copiilor,* adică tuturor cari l-au cunoscut pe Dumnezeu ca pe Tatăl lor.

18. *Este ceasul cel de pe urmă,* adică: Trăim vârsta cea de pe urmă a lumii, care ţine dela întâia venire a lui Isus Cristos până la a doua venire, care se va sfârşi cu judecata de apoi. - *Anticristul* este potrivnicul sau duşmanul lui Isus Cristos. Singur sfântul Ioan întrebuinţează numele acesta şi voieşte să arate cu acest nume pe marele vrăjmaş al lui Isus Cristos, pe care sfântul Pavel îl numeşte *omul păcatului, fiul pierzării,* etc., care în zilele de apoi va porni un războiu crâncen împotriva Bisericii, încercând să cucerească pentru sine cinstea şi slava datorită lui Isus Cristos. *Vine Anticristul... Acum mulţi Anticrişti se află*: Pe zi ce trece, se apropie sfârşitul lumii, şi se apropie şi împărăţia lui Anticrist. Deci, *precum aţi auzit* că la sfârşitul lumii va veni Anticristul, astfel sunt şi acum mulţi Anticrişti, înaintemergătorii şi icoana celui ce va veni la sfârşitul lumii. Aceşti Anticrişti de acum sunt învăţătorii cei vicleni, cari cu învăţătura lor caută să nimicească împărăţia lui Cristos.

tat; de aici înţelegem că
este ceasul cel de pe
urmă. [19] Au ieşit dintre
noi, dar nu erau din-
tre ai noştri, pentrucă
dacă ar fi fost dintre ai
noştri, de sigur că ar fi
rămas cu noi; ci au ieşit
ca să se vădească că toţi
aceştia nu sunt dintre ai
noştri. [20] Voi însă aveţi
ungere dela Cel Sfânt
şi cu toţii o ştiţi. [21] Nu
v'am scris ca celor ce nu
ştiu adevărul, ci ca unora
cari îl cunosc, şi că nicio
minciună nu vine din
adevăr. [22] Cine este min-
cinosul, dacă nu cel ce
tăgădueşte că Isus este
Cristos? Acesta este An-
ticristul, care tăgădueşte
pe Tatăl şi pe Fiul. [23] Tot
cel ce tăgădueşte pe Fiul,
nu-l are nici pe Tatăl; cel
ce mărturiseşte pe Fiul, îl
are şi pe Tatăl.
[24] Voi, ceea ce aţi auzit
dela început, în voi să ră-
mână. Dacă va rămânea
în voi ceea ce aţi auzit de-
la început, şi voi veţi ră-
mânea în Fiul şi în Tatăl.
[25] Şi aceasta este făgădu-
inţa pe care ne-a făcut-o
el: viaţa cea veşnică. [26] A-
cestea vi le-am scris vouă
despre cei ce vă amăgesc.
[27] Cât despre voi, ungerea
pe care aţi primit-o dela
el, în voi să rămână, şi nu
aveţi nevoie ca cineva să
vă înveţe. Ci, aşa precum
ungerea lui vă învaţă pe
voi toate, şi (această în-
văţătură) adevăr este, şi
nu este minciună, aşa şi
voi rămâneţi în el, după
cum v'a învăţat. [28] Şi acum,
copiilor, rămâneţi întru el;
pentru ca atunci când se
va arăta, să avem încre-
dere şi să nu fim de el daţi
de ruşine la venirea lui.
[29] Dacă ştiţi că el este
drept, să ştiţi de aseme-
nea că tot cel ce face
dreptate, s'a născut din el.

CAPUL 3.

Datoria dragostei şi roadele ei

[1] Vedeţi ce fel de iubire
ne-a dat nouă Tatăl, ca să
ne numim fiii lui Dumne-
zeu, şi aşa suntem! Pentru
aceasta lumea nu ne cunoa-
şte pe noi, pentrucă nu-l
cunoaşte pe el. [2] Preaiubi-
ţilor, noi suntem acum fiii
lui Dumnezeu; dar nu s'a

---

20. *Ungerea,* adică harul Duhului Sfânt împreună cu daru-
rile lui.

Capul 3. Apostolul arată că creştinul, ca fiu al lui Dumne-
zeu, trebue să se ferească de păcat şi să iubească pe aproapele
său.

arătat încă ceea ce vom
fi. Ştim că atunci când se
va arăta, vom fi aseme-
nea lui, pentrucă îl vom
vedea aşa cum este. 3 Şi
tot cel ce are această nă-
dejde în el, se curăţeşte
precum este curat şi el.
4 Oricine face păcatul,
săvârşeşte şi o fărădelege,
şi păcatul e călcarea legii.
5 Şi ştiţi că El s'a arătat
ca să ridice păcatele noa-
stre şi păcat întru el nu
este. 6 Oricine rămâne în-
tru el, nu păcătuieşte; şi
tot cel ce păcătuieşte, nu
l-a văzut şi nici nu l-a
cunoscut pe el. 7 Copiilor,
nimeni să nu vă amăgea-
scă. Cel ce face dreptate,
este drept, precum şi El
drept este.
8 Cine face păcat, este
dela diavol, pentrucă dia-
volul dela început a pă-
cătuit. Pentru aceasta s'a
arătat Fiul lui Dumnezeu,
ca să nimicească lucrările
diavolului. 9 Tot cel ce este
născut din Dumnezeu, nu
face păcat, pentrucă să-
mânţa lui (Dumnezeu)
rămâne în el; şi nu poate
păcătui, pentrucă este nă-
scut din Dumnezeu. 10 In-
tru aceasta se deosebesc
fiii lui Dumnezeu şi fiii
diavolului. Tot cel ce nu
face dreptatea, nu este de-
la Dumnezeu, şi nici cel
ce nu iubeşte pe fratele
său; 11 pentrucă aceasta
este solia pe care aţi au-
zit-o dela început, ca să
vă iubiţi unul pe altul.
12 Nu cum a fost Cain, ca-
re era dela cel viclean şi
a ucis pe fratele său. Şi
pentru ce l-a ucis? Pen-
trucă faptele lui erau re-
le, iar ale fratelui său
drepte. 13 Nu vă miraţi fra-
ţilor, dacă lumea vă ură-
şte. 14 Noi ştim că am fost
strămutaţi din moarte la
viaţă, pentrucă iubim pe
fraţi. Cine nu iubeşte, ră-
mâne întru moarte. 15 Tot
cel ce urăşte pe fratele
său, ucigaş este, şi voi
ştiţi că tot ucigaşul nu are
viaţa cea veşnică dăinui-
toare în el. 16 Din aceasta
am cunoscut iubirea lui
(Dumnezeu), că el şi-a pus
viaţa sa pentru noi; şi
noi de asemenea trebuie
să ne punem viaţa pentru
fraţi. 17 Cine va avea bo-

---

11. *Solia... dela început*: pe care a-ţi auzit-o dela începutul întoarcerii voastre.
12. Vezi Cartea Facerii 4, 8.
14. *Strămutaţi din moarte la viaţă*, adică din moartea păcatului la viaţa harului.

gății din lumea aceasta și
va vedea pe fratele său la
nevoie și-și va închide ini-
ma față de el, cum va
rămânea dragostea lui
Dumnezeu în acela?
18 Fetii mei, să nu iu-
bim cu vorba nici cu limba,
ci cu fapta și cu adevă-
rul. 19 Intru aceasta cunoa-
ștem că suntem dinadevăr,
și ne vom liniști în fața
lui inimile noastre; 20 căci
dacă conștiința noastră ne
osândește, Dumnezeu este
mai mare decât conștiința
noastră și toate le știe.
21 Preaiubiților, dacă con-
știința noastră nu ne osân-
dește, avem nădejde la
Dumnezeu, 22 și orice vom
cere, vom primi dela dân-
sul, pentrucă păzim po-
runcile lui și facem cele
ce-i plac lui. 23 Și aceasta
este porunca lui: Ca să
credem în numele Fiului
său Isus Cristos și să ne
iubim unul pe altul, pre-
cum ne-a poruncit-o el.
24 Și cine păzește poruncile
lui, rămâne întru el și el
întru dânsul; și, prin Du-
hul pe care el ni l-a dat,
noi știm că el rămâne în-
tru noi.

CAPUL 4

Iubirea către aproapele și roadele ei

1 Preaiubiților, nu dați
crezare oricărui duh, ci
cercetați duhurile dacă
sunt dela Dumnezeu; pen-
trucă mulți proroci min-
cinoși au ieșit la iveală în
lume. 2 Din aceasta se cu-
noaste Duhul lui Dumne-
zeu: orice duh care măr-
turisește că Isus Cristos a
venit în trup, este dela
Dumnezeu; 3 iar orice duh
care nu mărturisește pe
Isus, nu este dela Dum-
nezeu, ci este duhul
lui Anticrist, despre care
ați auzit că are să vină, și
acuma este chiar în lu-
me. 4 Voi, copiilor, sunteți
dela Dumnezeu și i-ați bi-
ruit pe aceia, pentrucă cel

Capul 4. Apostolul arată pe adevărații învățători și pe cei vicleni; arată apoi pricinile iubirii către aproapele și roadele ei.

1. Adică: Să nu dați crezare oricărui cuvântător ori învățător care vi se înfățișează și zice că este luminat de Duhul lui Dumnezeu, ci cercetați bine cine sunt aceștia și ce vă predică; căci ei pot fi foarte ușor și crainicii Satanei.

3. Adică despărțește în Isus firea omenească de firea dumnezeiască, și zice, ca mulți eretici, că altul este Isus și altul Cristos.

4. *I-ați biruit pe aceia*: pe Anticrist, cel înfățișat prin prorocii cei mincinoși.

ce este în voi, este mai pu-
ternic decât cel ce este în
lume. 5 Aceia sunt din lu-
me, de aceea vorbesc de
ale lumii şi lumea îi ascul-
tă. 6 Noi suntem dela Dum-
nezeu; cine cunoaşte pe
Dumnezeu, ascultă de noi;
cine nu este din Dumne-
zeu, nu ascultă de noi. Din
aceasta cunoaştem duhul
adevărului şi duhul rătă-
cirii.
7 Preaiubiţilor, să ne iu-
bim unul pe altul, pentru-
că iubirea este dela Dum-
nezeu, şi tot cel ce iubeşte,
este născut din Dumnezeu
şi cunoaşte pe Dumnezeu.
8 Cine nu iubeşte, nu cu-
noaşte pe Dumnezeu, pen-
trucă Dumnezeu este iubi-
re. 9 Intru aceasta s'a ară-
tat dragostea lui Dumne-
zeu faţă de noi, că Dum-
nezeu a trimis pe Fiul său
cel Unul Născut în lume,
pentru ca viaţă să avem
prin el. 10 Intru aceasta stă
dragostea: nu ca şi cum
noi am fi iubit pe Dumne-
zeu, ci că el ne-a iubit mai
întâi pe noi şi a trimis pe
Fiul său, jertfă de ispăşire
pentru păcatele noastre.
11 Preaiubiţilor, dacă Dum-
nezeu ne-a iubit astfel, şi
noi trebuie să ne iubim
unul pe altul. 12 Pe Dum-
nezeu nimeni nu l-a văzut
vreodată; dacă ne iubim
unul pe altul, Dumnezeu
rămâne în noi şi dragostea
lui este în noi desăvârşită.
13 Din aceasta cunoaştem
că rămânem într'însul şi
el în noi, pentrucă el ne-a
dat din Duhul său. 14 Şi
noi am văzut şi mărturi-
sim că Tatăl a trimis pe
Fiul său, Mântuitor al lu-
mii. 15 Tot cel ce va măr-
turisi că Isus este Fiul lui
Dumnezeu, Dumnezeu lo-
cuieşte într'însul şi el în
Dumnezeu. 16 Şi noi am
cunoscut şi am crezut în
iubirea pe care o are
Dumnezeu către noi. Dum-
nezeu este dragoste, şi cel
ce rămâne în dragoste,
rămâne în Dumnezeu şi
Dumnezeu întru el.
17 Intru aceasta este de-
săvârşită dragostea lui
Dumnezeu în noi, ca să a-
vem încredere pentru ziua
judecăţii, pentrucă precum
este el, aşa suntem şi noi
în lumea aceasta. 18 In iu-
bire nu este frică; ci iubi-
rea desăvârşită alungă fri-
ca, pentrucă frica are cu
sine pedeapsa; şi cine se

17. *Incredere pentru ziua judecăţii*, adică dacă nu ne temem de judecata lui Dumnezeu, având cugetul curat.

teme, nu este desăvârşit în
iubire. [19] Noi, aşa dar, îl
iubim (pe Dumnezeu),
pentrucă el mai întâi
ne-a iubit pe noi. [20] De va
zice cineva: «Eu iubesc pe
Dumnezeu», şi va urî pe
fratele său, este mincinos.
Pentrucă cel ce nu iubeşte
pe fratele său pe care-l
vede, cum poate iubi pe
Dumnezeu pe care nu-l
vede? [21] Şi aceasta este po-
runca pe care o avem de-
la el, că cine iubeşte pe
Dumnezeu, să iubească şi
pe fratele său.

CAPUL 5

Credinţa în Isus Cristos şi foloasele ei

[1] Tot cel ce crede că Isus
este Cristos, este născut
din Dumnezeu, şi tot cel
ce iubeşte pe acel care a
născut, iubeşte şi pe cel ce
s'a născut dintr'însul. [2] Din
aceasta cunoaştem că iu-
bim pe fiii lui Dumnezeu:
dacă iubim pe Dumnezeu
şi păzim poruncile lui; [3] că-
ci dragostea lui Dumnezeu
aceasta este: să păzim po-
runcile lui. Şi poruncile lui
nu sunt grele, [4] pentrucă
tot cel ce este născut din
Dumnezeu, biruieşte lu-
mea; şi aceasta este biru-
inţa care învinge lumea:
credinţa noastră. [5] Cine
este cel ce biruieşte lumea,
dacă nu cel ce crede că
Isus este Fiul lui Dumne-
zeu?
[6] Acesta este acela care
a venit prin apă şi prin
sânge, Isus Cristos; nu
numai prin apă, ci prin
apă şi prin sânge; şi Du-
hul este acela care dă măr-
turie, pentrucă Duhul este
adevărul. [7] Căci trei sunt
cari dau mărturie în cer:
Tatăl, Cuvântul şi Duhul
Sfânt, şi aceştia trei una
sunt. [8] Şi trei sunt cari
dau mărturie pe pământ:
duhul, apa şi sângele; şi
acestea trei mărturisesc
la fel. [9] Dacă primim
mărturia oamenilor, măr-
turia lui Dumnezeu este
mai mare; iar mărturia
lui Dumnezeu, care este
mai mare, este aceasta: că
el a dat mărturie despre
Fiul său. [10] Cine crede în
Fiul lui Dumnezeu, are
mărturia lui Dumnezeu în

Capul 5. Apostolul vorbeşte despre credinţa în Isus Cristos şi despre foloasele ce le aduce această credinţă.

6. *A venit prin apă şi prin sânge,* adică: Pentru mântuirea noastră a înfiinţat taina sfântului Botez, iar pe Cruce şi-a vărsat sângele.

7-8. E o glosă marginală introdusă mai târziu în text.

el însuși. Cine nu crede în
Dumnezeu, îl face minci-
nos, pentrucă nu crede în
mărturia dată de Dumne-
zeu pentru Fiul său. 11 Iar
mărturia e aceasta: că
Dumnezeu ne-a dat viața
veșnică, și această viață
este întru Fiul său. 12 Cine
îl are pe Fiul, are viața;
cine nu-l are pe Fiul, nu
are viața. 13 Vi le-am
scris acestea, ca să știți că
aveți viața cea veșnică voi,
cari credeți în numele
Fiului lui Dumnezeu. 14 Și
aceasta este încrederea ce
o avem în el: că orice vom
cere după a lui voință, el
ne ascultă. 15 Și știind că
ne ascultă, orice îi cerem,
știm deasemenea că do-
bândim cele cerute.
16 Cine vede că fratele
său păcătuieste cu un pă-
cat ce nu duce la moar-
te, să ceară, și-i va fi
dată viață celui ce pă-
cătuiște nu de moarte.
Este însă un păcat ce
duce la moarte; nu spun
ca cineva să se roage pen-
tru acesta. 17 Orice nedrep-
tate este păcat; și este și
păcat care nu duce la
moarte.
18 Noi știm că tot cel ce
este născut din Dumnezeu,
nu păcătuiește, ci Cel năs-
cut din Dumnezeu îl păze-
ște, și cel viclean nu se
atinge de el. 19 Noi știm că
suntem dela Dumnezeu, și
lumea întreagă stă sub cel
viclean. 20 Și mai știm că
Fiul lui Dumnezeu a venit
și ne-a dat nouă pricepere
ca să cunoaștem pe Cel ce
este adevărat; și noi sun-
tem în Cel ce este adevă-
rat, adică în Fiul său Isus
Cristos. Acesta este ade-
văratul Dumnezeu și viața
cea veșnică. 21 Copiilor, pă-
ziți-vă de idoli.

---

16. *Păcat ce duce la moarte.* Apostolul înțelege aici niște păcate foarte grele, care despărțesc cu desăvârșire pe om de Isus Cristos, izvorul a toată viața, si voiește să dea de înțeles că iertarea acestor păcate se capătă mai cu anevoie.

19. *Cel viclean* este diavolul, care este numit și *căpetenia* lumii acesteia.

A DOUA EPISTOLĂ CATOLICĂ
A SF. APOSTOL IOAN

CAP UNIC

Indemn spre viața dragostei

1 Bătrânul către aleasa
(Electa) Doamnă și către
fiii ei, pe cari eu îi iubesc
întru adevăr, și nu numai
eu, ci toți aceia cari cunosc
adevărul, 2 din pricina ade-
vărului care este în noi și
care va fi cu noi în veci:
3 Dar, îndurare, pace fie cu
noi, dela Dumnezeu Tatăl
și dela Cristos Isus, Fiul
Tatălui, întru adevăr și
întru iubire. 4 Mult m'am
bucurat, că am aflat de-
spre fiii tăi că umblă în-
tru adevăr, după cum am
primit poruncă dela Tatăl.
5 Și acum te rog, Doam-
nă, nu ca și cum ți-aș
scrie o poruncă nouă, ci
pe aceea pe care am
avut-o dela început, ca să
ne iubim unul pe altul.
6 Și aceasta este iubirea,
ca să umblăm după po-
runcile lui; și aceasta este
porunca, precum ați auzit
dela început, ca să um-
blați într'însa. 7 Pentrucă
au ieșit în lume mulți
amăgitori, cari nu mărtu-
risesc că Isus Cristos a
venit în trup; acesta este
amăgitorul și Anticristul.
8 Luați seama la voi înși-
vă, ca să nu pierdeți ceea ce
noi am lucrat, ci să primiți
răsplata deplină. 9 Tot cel
ce o ia înainte și nu ră-
mâne în învățătura lui
Cristos, nu are pe Dum-
nezeu; cel ce stă neclintit
în învățătură, acela are

Sfântul Ioan a scris a doua sa Epistolă, după cum se pare, din Efes, trimițând-o unei *Doamne alese,* sub care nume zic tălmăcitorii că ar înțelege o anumită *Biserică aleasă* din Asia Mică. Epistola cuprinde unele îndemnuri mântuitoare pentru toți.

1. *Bătrânul* este însuși sfântul Ioan care scrie Epistola. - *Fiii ei* ar fi creștinii acelei *Biserici alese.*

5. *Porunca... pe care am avut-o dela început.* Vezi Epist. I, 2, 7.

şi pe Tatăl şi pe Fiul.
10 Dacă cineva vine la voi
şi nu aduce această învă-
ţătură, să nu-l primiţi în
casă şi nici să nu-i ziceţi:
«Bun venit!». 11 Căci cel
ce-i zice: «Bun venit!»,
se face părtaş de faptele
lui cele rele. 12 Cu toate
că aş avea multe să vă
scriu, n'am voit să le scriu
pe hârtie şi cu cerneală;
pentrucă am nădejde să
vin la voi şi să vă vorbesc
faţă în faţă, ca bucuria
noastră să fie deplină.
13 Te salută fiii surorii ta-
le celei alese (Electa).

---

11. *Fiii surorii tale,* adică credincioşii Bisericii de unde vă scriu.

A TREIA EPISTOLĂ CATOLICĂ
A SF. APOSTOL IOAN

CAP UNIC

Laudă meritată

[1] Bătrânul către Gaiu
cel preaiubit, pe care îl
iubesc întru adevăr. Prea-
iubitule, eu doresc ca
să-ți meargă bine întru
toate și să fii sănătos, pre-
cum stai bine cu sufletul.
[3] Mult m'am bucurat când
au venit frații și au dat
mărturie despre adevărul
tău, așa precum tu umbli
întru adevăr. [4] Eu nu am
mai mare mângâiere de-
cât să aud că fii mei
umblă întru adevăr.
[5] Preaiubitule, tu faci cu
credință orice faci pentru
frați, și mai ales pentru
cei străini. [6] Ei au dat
mărturie despre dragostea
ta în fața Bisericii; bine
vei face dacă te vei îngriji
de călătoria lor într'un
chip vrednic de Dumne-
zeu; [7] căci au plecat pen-
tru numele lui (Cristos),
fără a primi ceva dela pă-
gâni. [8] Noi deci trebuie să-i
ajutăm pe unii ca aceștia,
pentru ca să lucrăm îm-
preună pentru adevăr.
[9] Am scris ceva Bise-
ricii; dar Diotref, că-
ruia îi place să fie frun-
taș între ei, nu ne prime-
ște. [10] De aceea, dacă voiu
veni, îi voiu aminti fap-
tele ce le săvârșește, fle-
cărind împotriva noastră
cu vorbe răutăcioase; și,
ca și când acestea nu i-ar

Sfântul Ioan a scris a treia sa Epistolă, după cum se pare, din Efes, și a îndreptat-o către un oarecare Gaiu, creștin bogat și râvnic din Asia Mică, pe care-l laudă pentru faptele sale cele bune.

1. Vezi Epistola II. - *Gaiu*. Despre acest creștin bogat și râvnic nu știm nimic mai hotărît.

7. *Dela păgâni*. N'am primit niciun ajutor dela păgânii cărora le vesteau Evanghelia, ca să nu-i smintească.

9. *Diotref*. Nu știm nimic despre acest om, pe care Apostolul îl mustră așa de aspru.

ajunge, nu numai că nu
primeşte el pe fraţi, dar
împiedecă şi pe aceia cari
îi primesc şi-i dă afară
din biserică.
[11] Preaiubitule, nu urma
răul, ci binele. Cine face
binele, este dela Dumne-
zeu; cine face răul, nu a
văzut pe Dumnezeu. [12] Lui
Demetriu i s'a dat mărtu-
rie de către toţi şi de că-
tre adevărul însuşi; şi noi
de asemenea îi dăm măr-
turie, şi tu ştii că mărtu-
ria noastră este adevăra-
tă.
[13] Multe aş avea să-ţi
scriu, dar n'am voit să ţi
le scriu cu cerneală şi
condeiu. [14] Am nădejde
însă să te văd în curând,
şi vom vorbi faţă în faţă.
[15] Pace ţie! Prietenii îţi
trimit sănătate. Spune
sănătate prietenilor, fie-
căruia în deosebi.

---

12. *Demetriu.* Nici despre acest om, pe care îl laudă Apostolul, nu ştim ceva mai hotărît.

EPISTOLA CATOLICĂ
A SF. APOSTOL IUDA

CAP UNIC

Învăţătorii cei mincinoşi

1 Iuda, slujitorul lui Isus
Cristos şi fratele lui Iacob,
celor ce sunt chemaţi, în
Dumnezeu Tatăl iubiţi şi
păstraţi pentru Isus Cri-
stos. 2 Mila şi pacea şi iu-
birea să vă sporească.
3 Preaiubiţilor, fiind că
ţineam cu tot dinadinsul
să vă scriu despre ob-
ştească noastră mântui-
re, am simţit trebuinţa să
vă îndemn prin scrisoare
să luptaţi pentru credinţa,
care a fost dată sfinţilor
odată pentru totdeauna.
4 Căci s'au strecurat unii
oameni, printre voi, hotă-
rîţi de dinainte spre
această osândă, nelegiu-
iţi, cari schimbă harul
Dumnezeului nostru în
desfrânare şi cari tăgă-
duiesc pe singurul nostru
Stăpânitor şi Domn, pe
Isus Cristos. 5 Eu însă vo-
iesc să vă amintesc, deşi
le-aţi auzit odată toate
acestea, că Domnul, după
ce a scăpat pe popor din
pământul Egiptului, a ni-
micit mai apoi pe aceia
care n'au crezut; 6 şi pe în-
gerii care nu şi-au păstrat
vrednicia, ci şi-au părăsit
lăcaşul, i-a păstrat îngro-
paţi în întuneric şi în lan-
ţuri veşnice, pentru jude-
cata zilei celei mari. 7 Tot
aşa Sodoma şi Gomo-
ra şi cetăţile vecine lor,
care s'au dat în acelaşi
chip la desfrânare şi au
umblat cu poftă după tru-
pul străin, ne stau înainte

Sfântul Iuda Apostolul, fratele sfântului Iacob cel Mic, a scris această Epistolă cam pe la anul 64, îndreptând-o, după cum se pare, creştinilor din Asia Mică, arătând rătăcirile şi răutăţile învăţătorilor celor mincinoşi şi îndemnând pe creştini la o viaţă sfântă.

6. Vezi Epistola II a sfântului Petru 2, 4.

7. Vezi Cartea Facerii 19, 24.

ca o pildă, suferind pedea-
psa unui foc veşnic. [8]Ase-
menea şi aceştia, visuri
visând, carnea şi-o pângă-
resc, stăpânirea o dispre-
ţuiesc, iar măririle cereşti
le hulesc.
[9] Când Mihail Arhan-
ghelul, stând în prici-
nă, se certa cu diavolul
pentru trupul lui Moise,
n'a cutezat să-i arunce
judecată de blestem, ci zi-
se: «Să-ţi poruncească ţie
Dumnezeu». [10] Aceştia în-
să blestemă ce nu cunosc;
şi-şi găsesc pieirea în cele
pe care le cunosc într'un
chip firesc, ca dobitoacele
fără minte. [11] Vai lor! căci
au umblat pe drumul lui
Cain, şi pentru câştig s'au
aruncat în rătăcirea lui
Balaam şi au pierit în ră-
scoala lui Core. [12]Aceştia
sunt pete de necurăţenie la
mesele voastre, ospătând
împreună fără sfială, hră-
nindu-se pe ei înşişi; nouri
fără apă, purtaţi de vân-
turi de colo până colo;
pomi tomnatici, neroditori,
morţi de două ori, desră-
dăcinaţi; [13] valuri turbate
ale mării, care îşi spume-
gă a lor ruşine; stele rătă-
citoare, cărora le este pă-
strată o întunecoasă beznă
pentru veşnicie.
[14] A prorocit doar de-
spre aceştia şi Enoc, al
şaptelea dela Adam, zi-
când: «Iată că Domnul
vine cu miile de sfinţi ai
săi, [15] ca să facă judecată
împotriva tuturora şi ca
să mustre pe toţi nelegiui-
ţii pentru toate fărădele-
gile lor, săvârşite de ei cu
răutate, pentru toate cu-
vintele obraznice pe care
le-au rostit aceşti păcătoşi
nelegiuiţi împotriva lui
(Dumnezeu)». [16] Aceştia
sunt cârtitori nemulţumiţi,
cari trăiesc după poftele
lor, şi gura lor rosteşte
lucruri trufaşe, linguşind
pe oameni pentru câştig.
[17] Voi însă, preaiubiţilor,
aduceţi-vă aminte de cu-
vintele mai înainte zise de
către Apostolii Domnului
nostru Isus Cristos, [18] când
vă spuneau că în vremea
cea de pe urmă vor veni
batjocoritori, cari vor um-
bla după ale lor pofte în
nelegiuiri. [19] Aceştia sunt
cei ce fac desbinări, oa-
meni supuşi poftelor tru-
peşti, cari nu au duh.

---

12. *Pete*: pentru păcatele de lăcomie ce le săvârşesc. Apostolul înşiră mai multe icoane, pe care le potriveşte învăţătorilor celor mincinoşi, şi-i ameninţă cu aspra judecată a lui Dumnezeu.

[20] Voi însă, peaiubiți-
lor, zidiți-vă pe voi înșivă
sufletește pe credința voa-
stră cea preasfântă, ru-
gați-vă întru Duhul
Sfânt, [21] păstrați-vă întru
dragostea lui Dumnezeu,
așteptând din mila Dom-
nului nostru Isus Cristos
viața cea veșnică. [22] Și pe
cei șovăitori, căutați să-i
convingeți; [23] și pe alții
mântuiți-i trăgându-i afa-
ră din foc; iar de alții să
vă fie milă cu sfială, urînd
chiar și cămașa cea mânji-
tă de carne.
[24] Iar celui ce poate să
vă păzească fără de pă-
cat și să vă facă să vă
înfățișați nepătați și cu
bucurie mare înaintea
măririi sale, [25] singurului
Dumnezeu Mântuitorul
nostru, prin Isus Cristos,
Domnul nostru, să-i fie
slavă și preamărire și stă-
pânire și putere mai îna-
inte de toți vecii și acum
și în toți vecii vecilor. A-
min.

APOCALIPSUL SF. IOAN APOSTOLUL

CAPUL 1

Indemnul lui Isus cel înviat

[1] Descoperirea lui Isus
Cristos, pe care i-a dat-o
Dumnezeu, ca să facă cu-
noscut slujitorilor săi lu-
crurile ce trebuie să se
întâmple în curând; iar el
a trimis pe îngerul său
s'o arate robului său
Ioan, [2] care adevereşte că
toate cele ce a văzut sunt
cuvântul lui Dumnezeu şi
mărturia lui Isus Cristos.
[3] Fericit este cel ce ci-
teşte şi cel ce ascultă cu-
vintele acestei prorocii şi
păzeşte cele ce sunt scrise
într'însa; pentrucă aproa-
pe este vremea.
[4] Ioan celor şapte Bise-

Apocalipsul cuprinde descoperirile ce le-a făcut Isus Cristos sfântului Ioan Apostolul, când acesta a fost surgunit pe insula Patmos în vremea împăratului Domiţian. Aceste descoperiri privesc a doua venire slăvită a lui Isus Cristos la sfârşitul lumii. Ele au fost făcute de Dumnezeu mai întâi lui Isus Cristos ca om; Isus Cristos le-a descoperit apoi îngerilor, iar îngerul lui Ioan şi Ioan Bisericii. Din aceste cuvinte urmează că atunci când zice că Dumnezeu sau Isus Cristos i s'a arătat şi i-a vorbit, se înţelege că i-a vorbit print'un înger sau altul. Totuşi, să se ferească omul să amestece miezul învăţăturilor şi îndemnurilor dumnezeeşti cu *haina literară* în care le îmbracă scriitorul insuflat de Dumnezeu; într'adevăr, această haină se potriveşte cu tradiţiile apocaliptice ale vremii şi este o înfăţişare plină de icoane luate din izvoare diferite şi mai cu seamă din cărţile Vechiului Testament.

1. *In curând* se înţelege măsura vremii după felul lui Dumnezeu; după cum zice şi Psalmul (89, 4): «O mie de ani sunt în ochii tăi ca ziua de ieri care a trecut şi ca o strajă de noapte».

3. *Aproape este vremea*: Vezi înţelesul vremii din vers. 1.

4. *Cele şapte Biserici*: Vezi vers. 11. - *Dela cele şapte duhuri*: Numărul *şapte* era sfânt la popoarele semitice şi vine des în această carte.

rici care sunt în Asia. Har
vouă şi pace dela acela
care este, care era şi care
va veni, şi dela cele şapte
Duhuri care sunt înaintea
tronului lui, [5] şi dela Isus
Cristos, care este martor
credincios, întâiul-născut
dintre cei morţi şi Dom-
nul regilor pământului.
El ne iubeşte şi ne-a
spălat de păcatele noastre
în sângele său [6] şi a făcut
din noi o împărăţie de
preoţi pentru Dumnezeu,
Tatăl său: lui să-i fie mă-
rire şi stăpânire în vecii
vecilor. Amin.
[7] Iată că el vine pe
nori, şi orice ochiu îl va
vedea, chiar şi aceia cari
l-au străpuns, şi îşi vor
bate pieptul din pricina
lui toate seminţiile pă-
mântului. Aşa este. Amin.
[8] «Eu sunt Alfa şi Omega,
începutul şi sfârşitul», zi-
ce Domnul Dumnezeu, cel
ce este, cel ce era şi cel
ce are să vie, atotputerni-
cul.
[9] Eu Ioan, fratele vostru
şi părtaş la suferinţă şi la
împărăţie şi la răbdarea
întru Isus Cristos, am fost
pe insula care se chiamă
Patmos, pentru cuvântul
lui Dumnezeu şi pentru
mărturia dată lui Isus.
[10] Fost-am (răpit) întru
Duh, în zi de Duminecă, şi
am auzit după mine un glas
mare ca de trâmbiţă, [11] care
zicea: «Ceea ce vezi, scrie
în carte şi trimite celor
şapte Biserici cari sunt în
Asia: la Efes şi la Smirna
şi la Pergam şi la Tiatira
şi la Sardes şi la Filadelfia
şi la Laodiceea. [12] Şi m'am
întors, ca să văd glasul
care vorbea cu mine; şi
întorcându-mă, am văzut
şapte sfeşnice de aur; [13] şi
în mijlocul celor şapte sfe-
şnice de aur pe unul care
era asemenea cu Fiul
omului, îmbrăcat cu haină
lungă şi încins la piept cu
un brâu de aur. [14] Iar ca-
pul lui şi părul erau albe
ca lâna cea albă şi ca ză-
pada, şi ochii lui (erau) ca
para focului, [15] picioarele
lui asemenea aramei din-
tr'un cuptor ce arde, şi

---

5. *Intâiul-născut dintre cei morţi*, adică cel dintâi care a înviat dintre cei morţi. (Vezi: Epistola către Coloseni 1, 18).

9. *Patmos* este o insulă mică în marea Egee, în faţa Miletului. - *Pentru Cuvântul lui Dumnezeu*: Pentru predicarea Evangheliei.

12. şi urm. Apostolul scrie despre arătarea *Fiului omului*, ceea ce vrea să zică *Isus Cristos, Mesia*.

glasul lui ca vuietul multor
ape. [16] Şi în mâna sa cea
dreaptă avea şapte stele, şi
din gura lui ieşea o sabie
cu două tăiuşuri, şi faţa
lui ca soarele (când) strălucește în toată puterea
sa.
[17] Şi când l-am văzut,
am căzut la picioarele lui
ca un mort; dar el a pus
dreapta sa peste mine, zicând: «Nu te teme; eu
sunt cel dintâi şi cel de pe
urmă, [18] şi cel viu; am
fost mort şi iată că sunt
viu în vecii vecilor, şi am
cheile morţi şi ale iadului.
[19] Scrie deci cele ce ai văzut şi cele ce sunt şi cele
ce trebuie să se întâmple
după acestea. [20] Taina celor
şapte stele pe care le-ai
văzut în dreapta mea şi
a celor şapte sfeşnice de
aur, iat'o: Cele şapte stele
sunt îngerii celor şapte
Biserici, şi cele şapte sfeşnice sunt cele şapte Biserici.

CAPUL 2

Scrisoare către Bisericile din Efes, Smirna, Pergam şi Tiatira

[1] Scrie îngerului Bisericii din Efes: Acestea le
zice cel ce ţine cele şapte
stele în dreapta sa, cel ce
umblă în mijlocul celor
şapte sfeşnice de aur:
[2] Ştiu faptele tale şi osteneala ta şi răbdarea ta, şi
că nu poţi suferi pe cei
răi; şi că ai pus la încercare pe cei ce se numesc
pe sine Apostoli şi nu sunt
şi i-ai aflat mincinoşi; [3] şi
că eşti răbdător şi ai suferit pentru numele meu, şi
nu te-ai lăsat copleşit de
oboseală. [4] Dar am împotriva ta, anume că n'ai păstrat dragostea ta cea dintâi. [5] Drept aceea, adu-ţi
aminte de unde ai căzut
şi fă pocăinţă; şi fă faptele cele de mai înainte; iar
de nu, vin la tine şi voiu
mişca sfeşnicul tău din locul lui, dacă nu vei face
pocăinţă. [6] Dar totuşi mai

---

18. *Iadul* insemnează aici Cetatea morţilor, lumea de dincolo de mormânt.

Capul 2. Apostolul scrie, sub însuflarea lui Isus Cristos, patru scrisori către patru Biserici din Asia Mică, în care le laudă pentru ceea ce au de lăudat şi le dojeneşte pentru ceea ce au de dojenit; ameninţă cu pedepse pe păcătoşi şi făgăduește răsplată celor buni.

5. *Voiu mişca sfeşnicul tău*, adică: Voiu lăsa pierzării Biserica ta, care este închipuită în icoana unui sfeşnic.

6. *Nicolaiţii*, după spusele sfinţilor Părinţi, învăţau că plăcerile cele josnice ale trupului nu pângăresc sufletul şi deci nu sunt păcate.

ai şi asta, că urăşti faptele
Nicolaiţilor, pe care le u-
răsc şi eu de asemenea.
7 Cine are urechi, să audă
ceea ce Duhul zice Biseri-
cilor: Celui ce va birui îi
voiu da să mănânce din
pomul vieţii, care este în
raiul lui Dumnezeu.
8 Iar îngerului Bisericii
din Smirna scrie-i: Ace-
stea le zice cel dintâi şi
cel de pe urmă, cel ce a
fost mort şi trăieşte: 9 Ştiu
necazul tău şi sărăcia ta,
(dar totuşi eşti bogat), şi
eşti hulit de către aceia
cari se numesc pe sine
Iudei şi nu sunt, ci sunt
sinagoga Satanei. 10 Nu te
teme de nimic din cele
ce vei suferi. Iată că
diavolul va arunca în
închisoare pe câţiva din
voi, pentru ca să fiţi în-
cercaţi, şi veţi avea ne-
caz zece zile. Fii credin-
cios până la moarte şi îţi
voi da ţie coroana vieţii.
11 Cine are urechi, să audă
ceea ce Duhul zice Biseri-
cilor: Cine va fi biruitor,
nu va fi vătămat de a do-
ua moarte.
12 Iar îngerului Bisericii
din Pergam scrie-i: Ace-
stea le zice cel ce are sa-
bia cu două tăiuşuri:
13 Ştiu că unde locuieşti, a-
colo Satana îşi are tronul;
tu ţii numele meu şi n'ai
tăgăduit credinţa mea nici
în zilele acelea când Anti-
pa, martorul meu cel cre-
dincios, fu ucis la voi, aco-
lo unde locuieşte Satana.
14 Am însă câteva lucruri
împotriva ta: că ai acolo
dintre cei ce ţin învăţă-
tura lui Balaam, care în-
văţa pe Balac să pună
sminteală înaintea fiilor
lui Israil, să mănânce car-
ne jertfiţă idolilar şi să se
dea la desfrânări. 15 Aşa ai
şi tu de cei ce ţin învăţă-
tura Nicolaiţilor. 16 Fă de
asemenea pocăinţă: alt-
mintrelea voiu veni cu-
rând la tine şi mă voiu
lupta cu ei cu sabia gu-
rii mele. 17 Cine are urechi
să audă ceea ce Duhul zi-
ce Bisericilor: Biruitorului
îi voiu da din mana ascun-
să şi-i voiu da o pietricică
albă, şi pe pietricică scris
un nume nou, pe care ni-
meni nu-l ştie, afară de
acela care-l primeşte.
18 Iar îngerului Bisericii

---

11. *A doua moarte* este osânda cea veşnică.
13. *Antipa.* Nu ştim nimic sigur despre acest mucenic.
17. *O pietricică albă*: Semnul biruinţelor şi al celor aleşi pentru veşnica răsplată.

din Tiatira scrie-i: Ace-
stea le zice Fiul lui Dum-
nezeu, cel ce are ochii ca
para focului şi picioarele
lui sunt asemenea ara-
mei: [19] Ştiu faptele tale şi
credinţa şi dragostea ta,
şi slujirea şi răbdarea ta,
şi faptele tale cele de pe
urmă, mai multe decât
cele dintâi. [20] Dar am îm-
potriva ta câteva lucruri:
că laşi pe femeia Iezabela,
care se numeşte pe sine
prorociţă, să înveţe şi să
momească pe robii mei,
ca să săvârşească desfrâ-
nări şi să mănânce din
cele jertfite idolilor. [21] Şi
i-am dat vreme să facă
pocăinţă, şi nu vrea să se
pocăiască de desfrânarea
ei. [22] Iată că eu voiu arun-
ca-o bolnavă la pat şi pe
cei ce preacurvesc cu ea în
mare strâmtorare, dacă
nu vor face pocăinţă de
faptele lor. [23] Şi voiu lovi
cu moartea pe fiii ei, şi
vor şti toate Bisericile că
eu sunt cercetătorul ră-
runchilor şi al inimilor; şi
voiu da fiecăruia dintre
voi după faptele sale.
[24] Vă zic însă, vouă şi tu-
turor celorlalţi din Tiati-
ra, cari n'au această în-
văţătură şi n'au cunoscut
adâncurile, - cum îi zic
ei, - ale Satanei, că nu
voiu pune peste voi altă
greutate; [25] numai să ţineţi
cu tărie ceea ce aveţi, până
voiu veni. [26] Şi celui ce va
birui, şi va păzi până la
sfârşit faptele mele, îi
voiu da stăpânire peste
neamuri, [27] şi le va câr-
mui cu toiag de fier, şi vor
fi sfărâmate ca vasele ola-
rului, [28] după cum am do-
bândit şi eu (puterea) de-
la Tatăl meu; şi-i voiu da
lui steaua cea de diminea-
ţă. [29] Cine are urechi, să
audă ceea ce Duhul zice
Bisericilor.

CAPUL 3.

Scrisoare către Bisericile din Sardes, Filadelfia şi Laodiceea

[1] Iar îngerului Bisericii
din Sardes scrie-i: Ace-

---

28. *Steaua cea de dimineaţă*: Isus se numeşte pe sine *stea de dimineaţă*.

Capul 3. Apostolul scrie, sub însuflarea lui Isus Cristos, alte trei scrisori la alte trei Biserici din Asia Mică, în care laudă ceea ce este de lăudat şi dojeneşte ceea ce este de dojenit; şi ameninţă cu pedepse pe cei păcătoşi şi făgădueşte răsplată celor buni.

1. *Cele şapte Duhuri*. Mulţi tâlcuitori zic că ar fi vorba de cei şapte îngeri de frunte cari înconjoară tronul lui Dumnezeu,

stea le zice cel ce are șap-
te Duhuri ale lui Dumne-
zeu și cele șapte stele:
Știu faptele tale și că ai
numele că trăiești, dar
ești mort. 2 Veghiază și
întărește ceea ce a rămas
și stă să moară; căci n'am
aflat faptele tale desă-
vârșite înaintea Dumne-
zeului meu. 3 Deci ține
minte ce ai primit și ai
auzit și păstrează, și fă
pocăință. De nu vei ve-
ghia, ca un tâlhar voiu
veni la tine și nu vei ști
în care ceas voiu veni la
tine. 4 Dar ai în Sardes
vreo câțiva inși, cari nu
și-au pângărit hainele lor,
și vor umbla cu mine îm-
brăcați în veșminte albe,
pentrucă vrednici sunt.
5 Cel ce va birui, va fi îm-
brăcat astfel în veșminte
albe, și nu voiu șterge nu-
mele lui din cartea vieții,
ci voiu mărturisi numele
lui înaintea Tatălui meu
și înaintea îngerilor lui.
6 Cine are urechi, să audă
ceea ce Duhul zice Biseri-
cilor.
7 Iar îngerului Bisericii
din Filadelfia scrie-i: A-
cestea le zice Cel Sfânt și
Cel Adevărat, cel ce ține
cheia lui David; cel care
deschide și nimeni nu în-
chide; care închide și ni-
meni nu deschide: 8 Știu
faptele tale; iată, am lă-
sat înaintea ta o ușă de-
schisă, pe care nimeni n'o
poate închide; știu că
ai puțină putere, totuși ai
păzit cuvântul meu și n'ai
tăgăduit numele meu.
9 Iată, din sinagoga Sata-
nei, eu (îți) voiu da dintre
acei cari zic că sunt Iu-
dei, dar nu sunt, ci min-
țesc; iată, eu voiu face să
vină și să se plece înain-
tea picioarelor tale și vor
ști că eu te-am iubit pe
tine. 10 Fiindcă ai păzit cu-
vântul răbdării mele, și eu
te voiu mântui din ceasul
ispitei, ce va să vie peste
toată lumea, ca să încer-
ce pe locuitorii pământu-
lui. 11 Iată că eu vin cu-
rând. Păstrează ce ai,
pentru ca nimeni să nu ia
coroana ta. 12 Pe cel ce va
birui, îl voiu face stâlp în
templul Dumnezeului meu
și nu va mai ieși afară;
și voiu scrie pe el numele
Dumnezeului meu și nu-
mele cetății Dumnezeu-
lui meu, al noului Ierusa-
lim, care se coboară din
cer dela Dumnezeul meu,
- și numele meu cel nou.

---

7. *Cheia lui David,* adică cheia casei lui David, sau *Biserica.*

[22] Cine are urechi, să au-
dă ceea ce Duhul zice Bi-
sericilor.
[14] Iar îngerului Bisericii
din Laodiceea scrie-i: Ace-
stea le zice cel ce este
Amin, martorul cel cre-
dincios și adevărat,
începutul lucrurilor
făcute de Dumnezeu:
[15] Știu faptele tale, că nu
ești nici rece, nici fierbin-
te. O, de-ai fi ori rece, ori
fierbinte! [16] Dar pentrucă
ești căldicel, și nici rece
nici fierbinte, voiu începe
să te vărs din gura mea.
[17] Deoarece tu zici: Eu
sunt bogat și înzestrat, și
nu am nevoie de nimic; tu
nu știi că ești un ticălos,
nenorocit, sărac, orb și
gol. [18] Te sfătuiesc să cum-
peri dela mine aurul în-
cercat în foc, spre a te
îmbogăți; și să te îmbraci
în veșminte albe, ca nu
cumva să se arate rușinea
goliciunii tale, și unge-ți
ochii tăi cu colir, pentru
ca să vezi. [19] Eu pe acei
ce-i iubesc, îi dojenesc
și-i pedepsesc. Deșteap-
tă-ți deci râvna ta și te po-
căiește. [20] Iată, eu stau la
ușă și bat. De va asculta
cineva glasul meu și-mi
va deschide ușa, voiu in-
tra la dânsul și voiu cina
cu dânsul și el cu mine.
[21] Pe cel ce va birui, îl
voiu face să șadă cu
mine pe tronul meu: pre-
cum am biruit și eu și
m'am așezat cu Tatăl meu
pe tronul lui. [22] Cine are
urechi, să audă ceea ce
Duhul zice către Biserici».

CAPUL 4.

Tronul și Curtea cerească

[1] După aceasta m'am
uitat, și iată o poartă des-
chisă în cer, și glasul cel
dintâi, glas ca de trâmbi-
ță, pe care-l auzisem vor-
bind cu mine, îmi zise:
«Urcă-te aici și-ți voiu
arăta ție cele ce trebuie să
se întâmple după toate
acestea». [2] Și îndată am

---

14. *Amin,* adică: Acela care este adevărul însuși și credincios în făgăduințe.

15. *Rece* duhovnicește însemnează a fi în stare de păcat de moarte. *Fierbinte* însemnează a arde de dragostea lui Dumnezeu. *Căldicel* însemnează lene și tânjire în cele spirituale.

Capul 4. Apostolul înfățișează tronul lui Dumnezeu, care regulează toate întâmplările de pe lume.

2. Incepe a doua vedenie. Infățișarea lui Dumnezeu pe tronul său este asemănătoare cu aceea făcută de prorocul Daniil 7, 9-10.

căzut în extaz, şi ia-
tă un tron era înălţat
în cer, şi pe tron unul ca-
re şedea. 3 Şi cel ce şedea,
era asemenea la vedere cu
piatra de iasp şi de sar-
doniu; şi tronul era în-
conjurat cu un curcubeu
asemenea cu înfăţişarea
smaragdului. 4 Şi împreju-
rul tronului era douăzeci
şi patru de scaune şi pe
scaune şedeau douăzeci şi
patru de bătrâni îmbrăcaţi
în haine albe, şi pe ca-
petele lor aveau coroane
de aur. 5 Şi din tron ieşeau
fulgere şi glasuri şi tune-
te; şi înaintea tronului
erau şapte lămpi aprinse,
care sunt cele şapte Du-
huri ale lui Dumnezeu.
6 Şi în faţa tronului ca
o mare de sticlă asemenea
cu cristalul, şi pe la mijlo-
cul tronului şi de jur îm-
prejurul tronului patru
fiinţe pline de ochi dina-
inte şi dinapoi. 7 Şi fiinţa
cea dintâi (era) asemenea
leului; şi a doua fiinţă
asemenea unui viţel; şi a
treia fiinţă avea faţa ca
de om; şi a patra fiinţă
(era) asemenea unui vul-
tur care sboară. 8 Şi cele
patru fiinţe aveau fiecare
câte sase aripi; şi de jur
împrejur şi pe dinlăuntru
erau pline de ochi; şi
n'aveau odihnă ziua şi
noaptea, zicând: «Sfânt,
sfânt, sfânt, este Domnul
Dumnezeu, cel atotputer-
nic, cel ce era, cel ce este,
şi cel ce are să vie». 9 Şi în
vreme ce fiinţele acelea
dădeau mărire, cinste şi
mulţumire celui ce şedea
pe tron şi celui ce trăie-
şte în vecii vecilor, 10 cei
douăzeci şi patru de bă-
trâni cădeau înaintea ce-
lui ce şedea pe tron şi se
închinau celui ce trăieşte
în vecii vecilor, şi îşi a-
runcau coroanele lor îna-
intea tronului, zicând:
11 «Vrednic eşti, Doamne
Dumnezeul nostru, să pri-
meşti mărirea, cinstea şi
puterea; pentrucă Tu ai

---

3. Asemănarea cu *pietrele scumpe* slujeşte ca să ne arate strălucirea cea orbitoare a măririi lui Dumnezeu; *curcubeul* arată bunătatea şi milostivirea lui.

4. *Douăzeci şi patru de bătrâni* înfăţişează pe capii Bisericii biruitoare.

6. *Pline de ochi.* Este o vorbire cu tâlc şi însemnează că cele patru fiinţe sunt pururea aţintite la desăvârşirile lui Dumnezeu.

7. Sfinţii Părinţi au luat din locul acesta al Scripturii cele patru chipuri de a înfăţişa pe cei patru sfinţi Evanghelişti.

zidit toate lucrurile şi prin
voinţa ta ele aveau fiinţă
când au fost făcute».

CAPUL 5.

Cartea cu şapte peceţi

1 Şi am văzut în mâna
dreaptă a celui ce şedea
pe tron o carte scrisă pe
dinlăuntru şi pe dinafară,
pecetluită cu şapte peceţi.
2 Şi am văzut un înger
puternic care striga cu
glas tare: «Cine este vred-
nic să deschidă cartea şi
să desfacă peceţile ei?».
3 Şi nimeni nu putea, nici
în cer nici pe pământ, nici
sub pământ, să deschidă
cartea, nici să se uite la
ea. 4 Şi eu plângeam mult,
pentrucă nu s'a aflat ni-
menea vrednic să deschi-
dă cartea, nici să se uite
la ea. 5 Şi unul dintre
bătrâni îmi zise: «Nu
plânge! Iată, leul din se-
minţia lui Iuda, vlăstarul
lui David, a biruit să de-
schidă cartea şi să-i des-
facă cele şapte peceţi».
6 Şi am văzut atunci la
mijlocul tronului şi al ce-
lor patru fiinţe şi al bă-
trânilor un Miel în picioa-
re, ca înjunghiat, având
şapte coarne şi şapte ochi,
cari sunt cele şapte Du-
huri ale lui Dumnezeu,
trimise peste tot pămân-
tul. 7 Şi a venit el şi a luat
cartea din dreapta celui
ce şedea pe tron. 8 Şi după
ce a luat cartea, cele
patru fiinţe şi cei două-
zeci şi patru de bătrâni au
căzut înaintea Mielului,
având fiecare harfe şi po-
tire de aur pline de miro-
denii, care sunt rugăciu-
nile sfinţilor. 9 Şi cântau
un cântec nou, zicând:
«Vrednic eşti tu, Doamne,

Capul 5. Apostolul înfăţişează Cartea cu şapte peceţi şi Mielul dumnezeiesc, sub a cărui icoană vedem pe Isus Cristos, adus jertfă şi înviat din morţi.

1. *Carte*: alcătuită de rotocoale de hârtie de piele învârtite în jurul unui băţ, scrisă pe amândouă feţele şi pecetluită bine, ca să nu se poată desface şi ceti. Această carte pecetluită înfăţişează hotărîrile lui Dumnezeu cu privire la Biserica sa, care hotărîri, înainte de îndeplinirea lor, nu pot fi cunoscute de nimeni, fără o anume destăinuire din partea lui Dumnezeu.

5. *Leul din seminţia lui Iuda* şi *vlăstarul lui David* este Isus Cristos, Mesia, care s'a născut din seminţia lui Iuda şi din familia lui David.

6. *Mielul* care se vede *ca înjunghiat*, este Isus Cristos cu semnele patimilor. Cele *şapte coarne* înfăţişează puterea lui cea fără de margini; iar cei *şapte ochi* arată că el este a toate văzător şi a toate ştiutor.

să iei cartea şi să desfaci
pecețile ei, pentrucă ai fost
înjunghiat şi ai răscumpă-
rat pentru Dumnezeu cu
sângele tău oameni din
toate semințiile şi limbile
şi popoarele şi neamurile,
10 şi i-ai făcut Dumne-
zeului nostru împărăție şi
preoți, şi vor domni pe
pământ». 11 Şi am văzut
şi am auzit glasul a o mul-
țime de îngeri împrejurul
tronului şi al ființelor şi
al bătrânilor. Numărul lor
era zece mii de ori zece
mii şi mii de mii, 12 cari
ziceau cu glas tare: «Vre-
dnic este Mielul, care a
fost înjunghiat, să pri-
mească puterea şi bogă-
ția, şi înțelepciunea, şi tă-
ria, şi cinstea, şi mărirea,
şi binecuvântarea». 13 Şi
toate făpturile care sunt
în cer şi pe pământ şi sub
pământ şi în mare, şi toa-
te câte sunt în acestea
(locuri), pe toate le-am
auzit zicând: «Celui ce şa-
de pe tron şi Mielului fie
binecuvântarea şi cinstea
şi mărirea şi puterea în
vecii vecilor». 14 Şi cele pa-
tru ființe ziceau: «Amin!».
Iar bătrânii căzură şi se
închinară.

CAPUL 6.

Desfacerea celor dintâi şase peceți

1 Şi am văzut cum Mie-
lul a deschis una din cele
şapte peceți, şi am auzit
pe una din cele patru fiin-
țe zicând cu glas ca de tu-
net: «Vino şi vezi!». 2 Şi
m'am uitat; şi iată un cal
alb, şi cel ce şedea pe el
avea un arc, şi i s'a dat lui
o coroană şi a pornit ca
un biruitor ca să biruia-
scă. 3 Şi când a deschis pe-
cetea a doua, am auzit pe
ființa a doua zicând: «Vi-
no şi vezi!» 4 Şi a ieşit un
al doilea cal roşu; şi celui
ce şedea pe el i s'a dat să ia
pacea de pe pământ, pentru
ca oamenii să se sugrume
unul pe altul; şi i s'a dat

Capul 6. Apostolul aşterne pe hârtie vedenia întâmplărilor celor de pe urmă: Isus Cristos va fi învingător (pecetea 1-a); războiul, foametea, moartea vor fi slujitorii dreptății lui (pecetea 2-a, 3-a, 4-a); totuşi acest triumf al lui Isus Cristos, deşi dorit de sfinți, nu va veni decât la vreme potrivită (pecetea 5-a); şi va fi vestit de prăpăduri ingrozitoare (pecetea 6-a).

2. *Calul alb*, întrebuințat mai ales de triumfători, înfățişează râvna nebunatică de a stăpâni.

4. *Calul roşu* este înfățişarea războiului.

lui o sabie mare. 5 Şi când
a deschis pecetea a treia,
am auzit pe a treia fiin-
ţă zicând: «Vino şi vezi!»
Şi iată un cal negru; şi
cel ce şedea pe el avea
în mână o cumpănă. 6 Şi
am auzit ca un glas în
mijlocul celor patru fiin-
ţe, care zicea: «O măsură
de grâu pe un dinar, şi
trei măsuri de orz pe un
dinar; iar de vin şi de
untdelemn să nu te
atingi!» 7 Şi când a deschis
pecetea a patra, am auzit
glasul fiinţei a patra zi-
când: «Vino şi vezi!» 8 Şi
iată un cal gălbui; şi cel
ce şedea pe el se chema
«Moartea», şi după el ve-
nea iadul. Şi li s'a dat pu-
tere peste a patra parte a
pământului, pentru ca să
ucidă cu sabia, cu foa-
mea, cu moartea şi cu fia-
rele pământului. 9 Şi când
a deschis pecetea a cincea,
am văzut sub altar sufle-
tele celor ucişi pentru cu-
vântul lui Dumnezeu şi
pentru mărturia dată; 10 şi
strigau cu glas tare, zi-
când: «Până când, Doam-
ne sfinte şi adevărate, ză-
boveşti să judeci şi să răz-
buni sângele nostru faţă
de cei cari locuiesc pe pă-
mânt?» 11 Şi li s'a dat lor
fiecăruia un veşmânt alb;
şi li s'a spus să mai îngă-
duie încă puţină vreme,
până când se va împlini
numărul celor împreună-
slujitori şi fraţi de-ai lor,
cari aveau să fie ucişi ca
şi ei. 12 Şi am văzut când
a deschis pecetea a şasea;
şi iată că s'a făcut un cu-
tremur mare şi soarele s'a
făcut negru ca un sac de
păr, şi luna s'a făcut toa-
tă ca sângele; 13 şi stelele
cerului au căzut pe pă-
mânt, precum smochinul
lasă să cadă smochinele

---

5. *Calul negru* înfăţişează jalea şi pustiirea, ca urmare a războiului.

6. *Măsura de grâu* şi *dinarul* era plata zilnică a unui muncitor. Inţelesul este: Lipsa va fi atât de mare, încât omul, cu munca sa, abea îşi va putea agonisi hrana.

8. *Calul gălbui* este înfăţişarea suferinţei, a groazei şi a morţii. *Iadul* din locul acesta este împărăţia morţilor de dincolo de lumea aceasta.

9-11. Deseori cerul este înfăţişat ca un templu cu altarul său. Cei *ucişi pentru cuvântul lui Dumnezeu* sunt cei ucişi pentru vestirea Evangheliei; cei *ucişi pentru mărturia dată* sunt mucenicii. Veşmântul *alb* înfăţişează mărirea sufletului.

12. şi urm. Se înfăţişează grozăviile mâniei lui Dumnezeu, fie în veacul de acum, când pedepseşte păcatele popoarelor, fie, mai cu seamă, la sfârşitul lumii.

sale verzi, când este scu-
turat de vijelie. [14] Şi cerul
s'a retras ca o carte care
se face sul şi toţi munţii şi
insulele fură mişcate din
locul lor. [15] Şi regii pă-
mântului şi principii şi
tribunii şi bogaţii şi puter-
nicii, toţi robii şi cei slobozi
s'au ascuns în peşteri şi
între stâncile munţilor;
[16] şi ziceau munţilor şi
stâncilor: «Cădeţi peste
noi şi ascundeţi-ne din
faţa Celui ce şade pe tron
şi de mânia Mielului, [17] că-
ci a venit ziua cea mare
a mâniei lor; şi cine va
putea să stea pe loc?».

CAPUL 7

Aleşii şi triumful lor

[1] După acestea am vă-
zut patru îngeri cari stă-
teau în cele patru unghiuri
ale pământului şi ţi-
neau cele patru vânturi
ale pământului, ca să nu
sufle pe pământ nici
pe mare, nici peste
vreun copac. [2] Şi am vă-
zut un alt înger, care se
ridica dela răsărit şi avea
pecetea Dumnezeului celui
viu. El a strigat cu glas
tare celor patru îngeri, că-
rora li s'a dat să vatăme
pământul şi marea, [3] zi-
când: «Nu vătămaţi pă-
mântul, nici marea, nici
copacii, până când nu vom
pecetlui pe frunte pe robii
Dumnezeului nostru». [4] Şi
am auzit numărul celor
pecetluiţi: o sută patruzeci
şi patru de mii de pecet-
luiţi din toate seminţiile
fiilor lui Israil. [5] Din se-
minţia lui Iuda douăspre-
zece mii de pecetluiţi; din
seminţia lui Ruben două-
sprezece mii de pecetluiţi;
din seminţia lui Gad
douăsprezece mii de pecet-
luiţi; [6] din seminţia lui
Aser douăsprezece mii de
pecetluiţi; din seminţia lui
Neftali douăsprezece mii de
pecetluiţi; din seminţia lui
Manasse douăsprezece mii
de pecetluiţi; [7] din semin-
ţia lui Simeon douăspre-

Capul 7. Apostolul înfăţişează în două vedenii, pacea şi bucuria celor aleşi în mijlocul grozavelor prăpăduri din zilele de apoi. Vedenia întâi înfăţişează numărul celor aleşi, cari sunt încă pe pământ, şi trebue să fie însemnaţi cu pecetea lui Dumnezeu, pentru ca să fie feriţi de pedepsele ce vor lovi pe cei răi. A doua vedenie înfăţişează ceata cea nenumărată de aleşi, cari au ajuns de acum în veşnica fericire.

4. *O sută patruzeci şi patru de mii* este un număr cu tâlc şi iese din înmulţirea numărului de 12.000 de aleşi cu numărul 12, câte seminţii erau în Israil. Este vorba, deci, de un număr foarte mare, dar şi bine orânduit totdeodată.

zece mii de pecetluiţi; din
seminţia lui Levi două-
sprezece mii de pecetluiţi;
din seminţia lui Isahar
douăsprezece mii de pecet-
luiţi; 8 din seminţia lui
Zabulon douăsprezece mii
de pecetluiţi; din seminţia
lui Iosif douăsprezece mii
de pecetluiţi; din seminţia
lui Veniamin douăspreze-
ce mii de pecetluiţi.
9 După acestea am văzut
o mulţime mare, pe care n'o
putea număra nimeni, din
toate neamurile şi semin-
ţiile şi popoarele şi limbi-
le, care stăteau înaintea
tronului şi în faţa Mielu-
lui, îmbrăcaţi în veşminte
albe şi cu ramuri de pal-
mier în mâinile lor. 10 Şi
strigau cu glas tare, zi-
când: «Mântuirea este a
Dumnezeului nostru, care
şade pe tron, şi a Mielu-
lui». 11 Şi toţi îngerii stă-
teau împrejurul tronu-
lui şi al bătrânilor şi
al celor patru fiinţe, şi au
căzut înaintea tronului pe
feţele lor şi s'au închinat
lui Dumnezeu, 12 zicând:
«Amin! Binecuvântare şi
mărire şi înţelepciune şi
aducere de mulţumire şi
cinste şi putere şi tărie
Dumnezeului nostru în ve-
cii vecilor. Amin».
13 Şi răspunzând unul
dintre cei bătrâni, mi-a
zis: «Aceştia, care sunt
îmbrăcaţi în veşmin-
te albe, cine sunt şi
de unde au venit?». 14 Şi
eu i-am răspuns: «Doam-
ne, tu ştii». Şi el îmi zise:
«Aceştia sunt cei ce vin
din necazul cel mare; şi-au
spălat veşmintele lor şi le-
au înălbit în sângele Mie-
lului. 15 De aceea sunt
înaintea tronului lui Dum-
nezeu şi-i slujesc ziua şi
noaptea în templul lui; şi
cel ce şade pe tron va în-
tinde cortul peste ei. 16 Nu
le va mai fi foame, nici
sete, nici nu va mai cădea
peste ei soarele nici vreo
arşiţă; 17 pentrucă Mielul,
care este în mijlocul tro-
nului, îi va cârmui pe ei
şi-i va duce pe ei la izvoa-
rele apelor vieţii, şi Dum-
nezeu va şterge orice la-
crimă din ochii lor».

CAPUL 8

Desfacerea peceţii a şaptea

1 Şi când a desfăcut pe-
cetea a şaptea, s'a făcut

---

10. *Mântuirea este a Dumnezeului nostru şi a Mielului,* adică: A lui Dumnezeu şi a Mielului este mântuirea noastră, căci El ne-a dăruit-o.

Capul 8. Apostolul ne înfăţişează cele ce a văzut după de-

tăcere în cer ca jumătate
de ceas. 2 Şi am văzut pe
cei şapte îngeri, cari stau
înaintea lui Dumnezeu, şi
li s'au dat lor şapte trâm-
biţe. 3 Şi a venit un alt în-
ger şi s'a oprit dinaintea
altarului, având cădelniţă
de aur; şi i s'a dat lui tă-
mâie multă, ca s'o jert-
fească împreună cu rugă-
ciunile tuturor sfinţilor pe
altarul de aur, care este
înaintea tronului lui Dum-
nezeu. 4 Şi fumul tămâii
din mâna îngerului s'a ri-
dicat împreună cu rugă-
ciunile sfinţilor înaintea
lui Dumnezeu. 5 Şi îngerul
a luat cădelniţa şi a um-
plut-o din focul altarului
şi l-a aruncat pe pământ.
Şi s'au pornit tunete şi
glasuri şi fulgere şi pă-
mântul s'a cutremurat.
6 Şi cei şapte îngeri care
aveau şapte trâmbiţe s'au
gătit să sune din trâmbiţă.
7 Şi întâiul înger a sunat
din trâmbiţă; şi a venit
grindină şi foc amestecat
cu sânge, şi au fost arun-
cate pe pământ; şi a ars a
treia parte a pământului,
şi a ars a treia parte din
copaci şi toată iarba cea
verde a fost arsă. 8 Şi al
doilea înger a sunat din
trâmbiţă; şi ceva ca un
munte mare arzând cu
flăcări de foc a fost arun-
cat în mare, şi a treia par-
te din mare s'a prefăcut
în sânge; 9 şi a treia par-
te din făpturile care
trăiesc în mare a murit şi
a treia parte din corăbii a
pierit. 10 Şi al treilea în-
ger a sunat din trâmbiţă;
şi din cer a căzut o stea

---

sfacerea peceţii a şaptea: şapte îngeri cu trâmbiţe, un altul care arde tămâie pe altar şi aruncă foc pe pământ.

2. *Şapte trâmbiţe*: ca să vestească în lung şi în larg cele ce aveau să se întâmple.

4. *Fumul ... cu rugăciunile sfinţilor*: Rugăciunile sfinţilor cer dela Dumnezeu să grăbească triumful Impărăţiei lui Cristos şi ziua dreptăţii desăvârşite.

5. Focul aruncat pe pământ însemnează dreptatea lui Dumnezeu, care descarcă pedepsele peste cei nelegiuiţi, ori pentru a-i întoarce, ori pentru a-i pedepsi.

7. După sunetul trâmbiţei celei dintâi urmează pedeapsa ce loveşte pământul cu nimicirea semănăturilor, după care urmează foametea.

8. După ce a sunat din trâmbiţă al doilea înger, urmează pedeapsa mării cu nimicirea vietăţilor din ea şi a corăbiilor aflătoare pe ea.

10. După ce a sunat din trâmbiţă al treilea înger, urmează pedeapsa râurilor şi a fântânilor. - *Absintul* arată în locul acesta un venin amar ca pelinul şi aducător de moarte.

mare care ardea ca o făclie; şi a căzut peste a treia parte a râurilor şi a izvoarelor de apă.
[11] Şi numele stelei se chiamă Absint; şi a treia parte a apelor s'a făcut amară ca pelinul, şi mulţi oameni au murit de acele ape, pentrucă s'au făcut amare.
[12] Şi al patrulea înger a sunat din trâmbiţă; şi a fost lovită a treia parte a soarelui şi a treia parte a lunei şi a treia parte a stelelor; aşa că a treia parte din ele s'a întunecat şi din zi nu lumina a treia parte şi din noapte de asemenea.
[13] Şi am văzut şi am auzit glasul unui vultur care sbura la mijlocul cerului, zicând cu glas tare: «Vai, vai, vai de locuitorii pământului din pricina celorlalte sunete de trâmbiţă ale celor trei îngeri, cari sunt gata să sune!».

CAPUL 9.

A cincea şi a şasea trâmbiţă

[1] Şi a sunat din trâmbiţă îngerul al cincilea, şi am văzut cum a căzut o stea din cer pe pământ; şi i s'a dat cheia fântânii adâncului.
[2] Şi a deschis fântâna adâncului; şi s'a ridicat din fântână un fum ca fumul unui cuptor mare, şi s'a întunecat soarele şi văzduhul de fumul fântânii.
[3] Şi din fumul fântânii au ieşit lăcuste pe pământ şi li s'a dat lor putere, precum au putere scorpiile pământului.
[4] Şi li s'a poruncit să nu vatăme iarba pământului, nici altă verdeaţă, nici vreun copac, decât numai pe oamenii care n'au pecetea lui Dumnezeu pe frunţile lor;
[5] şi li s'a dat lor să nu-i omoare, ci să-i chinuiască cin-

---

12. După ce a sunat din trâmbiţă al patrulea înger, urmează pedeapsa soarelui, a lunei şi a stelelor. Se vede lămurit că cele dintâi trâmbiţe vestesc semnele cele mari, care se vor arăta la sfârşitul lumii.

Capul 9. Apostolul înfăţişează trâmbiţa a cincea, care vesteşte urgia lăcustelor, şi trâmbiţa a şasea, care vesteşte năvălirea unei armate duşmane de călăreţi.

1. *A căzut o stea din cer*. După mulţi tâlcuitori, această stea înfăţişează un înger al întunericului. - *Fântâna adâncului* este iadul. Dumnezeu învoieşte să se deslănţuiască puterile iadului pentru pedepsirea răutăţii omeneşti.

3. *Lăcuste*. Nu este vorba de gângăniile care nimicesc holdele, ci de demoni, cari lovesc pe oameni cu urgii îngrozitoare, şi sunt mulţi ca stolurile de lăcuste.

ci luni. Şi chinul lor (era)
ca chinul ce-l dă scorpia
când înţeapă pe om. 6 Şi
în ziua aceea oamenii vor
căuta moartea şi n'o vor
afla; şi vor dori să moa-
ră, şi moartea va fugi de ei.
7 Iar înfăţişarea lăcu-
stelor era asemenea cailor
pregătiţi de războiu; pe ca-
petele lor aveau un fel de
coroane asemenea aurului,
şi faţa lor era asemenea
feţei omului, 8 şi aveau
părul ca părul de femeie,
şi dinţii lor erau ca dinţii
leilor. 9 Şi aveau pieptare
asemenea platoşelor de
fier, şi vuietul aripilor lor
era ca vuietul carelor cu
mai mulţi cai, cari alear-
gă la luptă. 10 Şi aveau
cozi ca de scorpii, cu bol-
duri; şi in cozile lor stă-
tea puterea ce-o aveau,
ca să vatăme pe oameni
cinci luni. 11 Şi aveau peste
ei ca rege pe îngerul genu-
nei, numit pe evreeşte
«Abaddon», iar pe grece-
şte «Apollion» (şi pe lati-
neşte «Nimicitor»). 12 Cel
dintâi *vai* a trecut; şi iată
că vin încă două vaiete du-
pă toate acestea.
13 Şi a sunat din trâmbiţă
îngerul al şaselea: şi am
auzit un glas din cele pa-
tru colţuri ale altarului de
aur, care este dinaintea
lui Dumnezeu, 14 zicând
celui de al şaselea înger, cel
ce avea trâmbiţa: «Deslea-
gă pe cei patru îngeri,
cari sunt legaţi lângă ma-
rele râu Eufrat». 15 Şi au
fost deslegaţi cei patru
îngeri, cari erau pregătiţi
pentru ceasul, ziua, luna
şi anul acela, ca să omoa-
re a treia parte din oa-
meni. 16 Şi numărul arma-
tei de călăreţi era de
douăzeci de mii de ori zece
mii: doar am auzit numă-
rul lor. 17 Şi aşa am văzut
în vedenie caii; şi cei ce
şedeau pe ei aveau pla-
toşe la vedere ca focul şi
ca iacintul şi ca pucioasa,
şi capetele cailor erau ca

---

11. *Ingerul genunei* este Satana. *Abaddon* însemnează *piei-re*. *Apollion* însemnează *nimicitor*.

14. *Eufrat*. Dinspre acest râu porneau oştile duşmane trimise de Dumnezeu ca să măcelărească pe Iudeii cei fărădelege.

16. Numărul armatei răzbunătoare era de două sute de milioane. Acest număr îngrozitor arată străşnicia pedepsei ce se vesteşte. Este foarte cu putinţă ca, sub aceste icoane felurite, să se vestească un groaznic războiu ce va ameninţa lumea întreagă înaintea domniei lui Anticrist.

capetele leilor; şi din gura
lor ieşea foc şi fum şi pu-
cioasă. [18] Şi de aceste trei
urgii: de foc, de fum şi
de pucioasă, care ieşeau
din gurile lor, a fost ucisă
a treia parte din oameni.
[19] Căci puterea cailor stătea
în gurile lor şi în cozile
lor. Căci cozile lor sunt
asemenea şerpilor, având
capete, şi cu acestea vată-
mă.
[20] Iar ceilalţi oameni,
cari n'au fost omorîţi de
aceste urgii, tot nu s'au
pocăit de faptele mâinilor
lor, ca să nu se mai închi-
ne demonilor şi idolilor
de aur şi de argint şi de
aramă şi de piatră şi de
lemn, cari nu pot nici să
vadă, nici să audă, nici să
umble; [21] şi n'au făcut po-
căinţă de omorurile lor,
nici de fermecătoriile lor,
nici de curvia lor, nici de
furtişagurile lor.

CAPUL 10.

Un înger dă prorocului cartea ca s'o mănânce

[1] Şi am văzut un alt în-
ger puternic coborîndu-se
din cer, învăluit într'un
nor; şi pe capul lui era
curcubeul, iar faţa lui era
ca soarele şi picioarele lui
ca nişte stâlpi de foc, [2] ţi-
nând în mână o carte mică
deschisă. Şi şi-a pus picio-
rul său cel drept pe mare,
iar pe cel stâng pe pă-
mânt, [3] şi a strigat cu glas
tare, cum răcneşte leul.
După ce a răcnit, au dat
glas cele şapte tunete. [4] Şi
după ce au dat glas cele
şapte tunete, eu stăteam
gata să scriu; dar am au-
zit un glas din cer, care
mi-a zis: «Pecetluieşte ce-
le ce au spus cele şapte
tunete şi să nu le scrii».
[5] Şi îngerul, pe care l-am
văzut stând pe mare şi pe

---

20. Pe timpul lui Anticrist se va înteţi închinarea la idoli pe tot pământul şi Anticrist va porni apoi un războiu crâncen tuturor închinătorilor lui Dumnezeu, pentru ca numai el singur să fie adorat şi mărit ca Dumnezeu.

Capul 10. Apostolul înfăţişează într'o vedenie un înger coborît din cer, învăluit în slavă şi putere, care-i dă o carte ca s'o mănânce. Acest înger pare că înfăţişează pe Isus Cristos. Curcubeul de pe cap şi faţa strălucitoare ca soarele arată că el este crainicul păcii pentru cei ce vor să se întoarcă; iar norul ce-i înconjoară picioarele ca stâlpii de foc cu glasul ca de leu arată asprimea lui faţă de păcătoşii cei nepocăiţi.

4. *Pecetluieşte,* adică: Ţine ascunse în sufletul său cele ce au zis cele şapte tunete; Dumnezeu nu voia ca sfântul Ioan să destăinuiască atunci Bisericii cele ce văzuse.

pământ, şi-a ridicat mâ-
na spre cer, [6] şi a jurat pe
Cel ce este viu în vecii ve-
cilor, cel ce a făcut cerul
şi cele ce sunt în el, şi
pământul şi cele ce sunt
pe el, şi marea şi cele ce
sunt în ea, că timp nu va
mai fi; [7] ci în zilele când
va grăi al şaptelea în-
ger, când va începe să
sune din trâmbiţă, va fi
săvârşită taina lui Dum-
nezeu, după cum a vestit
robilor săi, prorocilor. [8] Şi
am auzit glas din cer care
din nou mi-a grăit şi mi-a
zis: «Mergi şi ia cartea
cea deschisă din mâna
îngerului care stă pe ma-
re şi pe pământ». [9] Şi m'am
dus la înger şi i-am zis
să-mi dea cartea. Iar el
îmi zise: «Ia-o şi mănân-
c'o; şi va amărî pântecele
tău, dar în gura ta va fi
dulce ca mierea». [10] Şi am
luat cartea din mâna în-
gerului şi am mâncat-o; şi
era în gura mea dulce ca
mierea, dar, după ce am
mâncat-o, pântecele mi
s'a amărît. [11] Şi-mi zise:
«Tu trebuie din nou să
proroceşti multor neamuri,
popoare, limbi şi regi».

CAPUL 11.

Doi martori şi a şaptea trâmbiţă

[1] Şi mi s'a dat o trestie
asemenea unui toiag şi mi
s'a zis: «Scoală-te şi mă-

---

6. *Timp nu va mai fi,* adică timp de pocăinţă.
7. *Taina lui Dumnezeu,* adică hotărîrile lui Dumnezeu cu privire la închegarea Împărăţiei sale şi la slăvirea Bisericii sale înainte de obşteasca judecată.
8. *Cartea deschisă* cuprinde, se vede, descoperirile celor şapte tunete, adică glasul lui Dumnezeu care vesteşte urgiile ce vor veni peste duşmanii Bisericii sale.
9. *Ia-o şi mănânc'o,* adică: Însuşeşte-ţi bine cele ce cuprinde cartea, ca să poţi vesti judecăţile lui Dumnezeu.
10. *Va fi dulce,* căci cuprinde slava celor aleşi din mila şi bunătatea lui Dumnezeu. *Va amărî,* pentrucă cuprinde urgiile ce vor veni peste cei nelegiuiţi.

Capul 11. Apostolul înfăţişează pe cei doi martori ai lui Dumnezeu, cari, după spusele celor mai mulţi sfinţi Părinţi, ar fi Prorocii Ilie şi Enoc, şi cari nu sunt încă morţi, ci s'au îndepărtat de pe pământ în chip tainic; iar la sfârşitul lumii se vor face iar văzuţi şi vor lupta pentru Împărăţia lui Dumnezeu împotriva lui Anticrist. A şaptea trâmbiţă vesteşte judecata de apoi.

1. *Măsoară templul.* Acest templu înfăţişează Biserica lui Isus Cristos, peste care trebuie să vină o groaznică prigonire; şi sfântul Ioan primeşte poruncă să măsoare şi să ţină seamă de cei cari se închină în templu, adică de adevăraţii cre-

soară templul lui Dumne-
zeu şi altarul şi pe cei ce
se închină într'însul. [2] Dar
pridvorul, care este afară
din templu, lasă-l deopar-
te şi nu-l măsura, pentru-
că a fost dat păgânilor şi
ei vor călca în picioare
sfânta cetate patruzeci şi
două de luni. [3] Dar voiu
da celor doi martori ai
mei (puterea) ca să pro-
rocească îmbrăcaţi în sac,
timp de o mie două sute
şasezeci de zile. [4] Aceştia
sunt cei doi măslini şi ce-
le două sfeşnice puse îna-
intea feţei Domnului pă-
mântului. [5] Şi de va voi
cineva să-i vatăme, foc va
ieşi din gura lor şi va mi-
stui pe vrăjmaşii lor; şi
dacă va voi cineva să le
facă rău, îndată acesta
trebuie să fie ucis. [6] Ace-
ştia au putere să închidă
cerul, ca să nu ploaie în
vremea prorociei lor; şi au
putere peste ape, ca să le
prefacă în sânge, şi să lo-
vească pământul cu orice
fel de urgie, ori de câte ori
ar voi. [7] Şi când vor fi
sfârşit să dea mărturie,
Fiara care se urcă din ge-
nune le va face războiu,
şi-i va birui şi-i va omo-
rî; [8] şi trupurile lor vor
zăcea pe uliţile cetăţii ce-
lei mari, care se chiamă
duhovniceşte Sodoma şi
Egipt, unde a fost răstig-
nit şi Domnul lor. [9] Şi
oameni din toate semin-
ţiile, popoarele, limbile şi
neamurile vor vedea tru-
purile lor trei zile şi jumă-
tate; şi nu vor lăsa ca
trupurile lor să fie puse în
mormânt. [10] Şi locuitorii
pământului se vor bucura
şi se vor înveseli de ei, şi-şi
vor trimite daruri unul
altuia, pentrucă aceşti doi
proroci au chinuit pe lo-
cuitorii de pe pământ».

[11] Dar după trei zile şi
jumătate, duhul de viaţă,
care vine dela Dumnezeu,
a intrat în ei, şi s'au scu-

---

dincioşi, cari alcătuesc templul cel adevărat al lui Dumnezeu. Aceştia vor trebui să sufere, dar nu vor fi biruiţi, ci vor ieşi biruitori din prigoniri şi vor fi dăruiţi cu cununi nepieritoare.

2. *Pridvorul... nu-l măsura.* Este pridvorul necredincioşilor şi al păgânilor, precum şi pridvorul creştinilor şovăelnici în credinţă şi cu viaţă lumească, cari s'au unit cu Anticrist. - *Sfânta cetate* este Ierusalimul, adică Biserica lui Cristos, care va fi şi călcată în picioare, adică pustiită patruzeci şi două de luni, sau trei ani şi jumătate.

7. *Fiara* este Anticristul.

11. Dumnezeu învie pe cei doi martori ai săi şi pedepseşte pe duşmanii lor.

lat în picioare, şi o mare
frică a apucat pe cei ce
i-au văzut. [12]Apoi au auzit
un glas puternic din cer,
care le-a zis: «Suiţi-vă
aici!» Şi s'au suit la cer
într'un nor, şi duşmanii lor
îi priveau. [13] Şi în clipeala
aceea s'a făcut un cutre-
mur mare, şi a zecea par-
te a cetăţii s'a dărâmat;
şi au pierit în cutremur
şapte mii de oameni; iar
ceilalţi au fost înspăimân-
taţi şi au dat mărire
Dumnezeului cerului. [14] Al
doilea *vai* a trecut; şi ia-
tă că va veni curând al
treilea *vai*.

[15] Şi îngerul al şapte-
lea a sunat din trâm-
biţă; şi s'au ridicat gla-
suri mari în cer, care zi-
ceau: «Impărăţia lumii
acesteia s'a făcut (împă-
răţia) Domnului nostru şi
a Cristosului său, şi va
domni în vecii vecilor».

[16] Şi cei douăzeci şi
patru de bătrâni, cari
şed pe tronurile lor în fa-
ţa lui Dumnezeu, au că-
zut cu feţele la pământ şi
s'au închinat lui Dumne-
zeu, zicând: [17] «Iţi mulţu-
mim ţie, Doamne Dumne-
zeule atotputernice, cel ce
eşti, cel ce erai şi cel ce
vii, pentrucă ai luat în
mână puterea ta cea mare
şi te-ai pus să stăpâneşti.
[18] Şi neamurile s'au mâ-
niat; dar a venit mânia
ta şi vremea ca să fie
judecaţi cei morţi, şi să
dai răsplată robilor tăi
Proroci, şi sfinţilor şi celor
ce se tem de numele tău,
mici şi mari, şi să ni-
miceşti pe cei ce prăpă-
desc pământul. [19] Şi s'a
deschis templul lui Dum-
nezeu în cer, şi s'a arătat
în templu chivotul legă-
mântului său; şi s'au stâr-
nit fulgere şi strigăte şi
cutremure de pământ şi
o grindină mare.

CAPUL 12.

Cele şapte minunăţii: *a*) Femeia şi balaurul

[1] Şi s'a arătat în cer un
semn mare: O Femeie în-
veşmântată cu soarele, cu

15. A şaptea trâmbiţă vesteşte urgia din urmă, care nimiceşte împărăţia Satanei şi întăreşte Impărăţia lui Isus Cristos.

Capul 12. Apostolul înfăţişează cel dintâi din cele şapte semne care arată omenirii pe cei mai de samă inşi şi cele mai de seamă întâmplări din lupta cea mare, al cărei sfârşit va fi triumful desăvârşit al binelui împotriva răului. Intâiul semn este femeia şi balaurul.

1. *O femeie.* Aproape toţi tâlcuitorii zic că această femeie

luna sub picioarele ei, şi
pe capul ei o coroană de
douăsprezece stele. 2 Ea
era însărcinată, striga
de durerile facerii şi se
chinuia să nască. 3 Şi s'a
arătat un alt semn în cer.
Şi iată un balaur mare,
roş, având şapte capete şi
zece coarne şi pe capetele
lui şapte coroane; 4 şi coa-
da lui târa a treia parte
din stelele cerului şi le-a
aruncat pe pământ; şi ba-
laurul a stat înaintea Fe-
meii care era să nască,
pentru ca să înghită pe
fiul ei, când îl va naşte.
5 Şi a născut un copil băr-
bat, care avea să păsto-
rească toate neamurile cu
toiag de fier; şi fiul ei fu
răpit la Dumnezeu şi la
tronul lui. 6 Iar Femeia a
fugit în singurătate, unde
avea un loc pregătit de
Dumnezeu, pentru ca aco-
lo să fie hrănită o mie
două sute şasezeci de zile.
7 Şi s'a făcut războiu
mare în cer: Mihail şi în-
gerii lui s'au războit cu
balaurul, şi s'a luptat ba-
laurul şi îngerii lui; 8 dar
n'au biruit, nici nu s'a
mai găsit loc în cer pen-
tru ei. 9 Şi balaurul cel
mare, şarpele cel din
vechime, care se chiamă
diavol şi Satana, cel ce

înfăţişează Biserica. *Imbrăcată în soare*: pentrucă Isus Cristos, soarele dreptăţii, o îmbracă şi o înfrumuseţează. *Luna sub picioarele ei*: pentru a arăta că ea dispreţueşte lucrurile vremelnice şi schimbătoare. *Pe capul ei o coroană de douăsprezece stele,* înfăţişând pe cei doisprezece Apostoli ori cele douăsprezece seminţii ale lui Israil, ori pe cei doisprezece Patriarhi. Totuşi, întrucât Sfânta Fecioară Maria este într'un fel Maica Bisericii (după cum spune sfântul Ambroziu), pentrucă este mama Aceluia care este capul Bisericii, urmează că icoana femeii cu balaurul poate înfăţişa şi pe Sfânta Fecioară Maria, după cum spun sfântul Augustin, sfântul Ambroziu, sfântul Bernard ş. a.

2. *Striga şi se chinuia să nască*: Biserica a trebuit şi va trebui să sufere prigoniri în toate timpurile, născând sufleteşte pe fiii lui Dumnezeu. Sfânta Fecioară Maria a năcut pe Isus Cristos fără dureri; dar sub Cruce s'a făcut mamă a omenirii în dureri fără seamăn.

3. *Un baluar* înfăţişează pe Satana în toată răutatea şi puterea lui. *Să înghită pe fiul ei*: Satana e plin de ură faţă de cei născuţi din femeie, adică faţă de Mesia şi credincioşii lui, făcând tot ce-i stă în putinţă ca să nimicească împărăţia întemeiată de dânsul.

5. *Copil bărbat*: adică tare şi puternic: este Isus Cristos, născut din seminţia lui David, care cu toiag de fier trebuia să păstorească toate neamurile.

amăgeşte lumea întreagă,
a fost aruncat pe pă-
mânt, şi cu dânsul au fost
aruncaţi şi îngerii lui.
10 Şi am auzit un glas pu-
ternic în cer, care zicea:
«S'a împlinit acum mân-
tuirea şi puterea şi împă-
răţia Dumnezeului nostru
şi stăpânirea Cristosului
său, pentrucă a fost alun-
gat pârîtorul fraţilor no-
ştri, care-i pâra înaintea
Dumnezeului nostru ziua
şi noaptea. 11 Şi ei l-au în-
vins prin sângele Mielu-
lui şi în puterea mărtu-
riei lor; au dispreţuit via-
ţa lor până a îndura moar-
tea. 12 Pentru aceasta bu-
curaţi-vă, cerurilor, şi voi
cei ce locuiţi într'însele;
dar vai pământului şi mă-
rii, pentrucă diavolul se
coboară la voi cu mare
mânie, ştiind că puţină
vreme are». 13 Şi când a
văzut balaurul că a fost
aruncat pe pământ, a pri-
gonit pe Femeia care nă-
scuse pruncul bărbat.
14 Femeii însă i-au fost
date două aripi ale vultu-
rului celui mare, ca să
sboare în pustiu, la locul
ei, unde să fie hrănită un
răstimp, şi răstimpuri, şi
jumătate de răstimp, de-
parte de şarpe. 15 Iar şar-
pele aruncă după Femeie
din gura sa apă ca un
râu, pentru ca s'o facă să
fie târîtă de râu. 16 Pă-
mântul însă dădu ajutor
Femeii; căci pământul îşi
deschise gura sa şi sorbi
râul pe care-l aruncase
balaurul din gură. 17 Şi s'a
înfuriat balaurul pe Fe-
meie şi s'a dus să se răz-
boiască cu ceilalţi din se-
minţia ei, cari păzesc po-
runcile lui Dumnezeu şi
ţin mărturia lui Isus. 18 Şi
se opri pe nisipul mării.

CAPUL 13.

b) Fiara care se ridică din mare

1 Şi am văzut ridicân-
du-se din mare o Fiară,
care avea şapte capete şi
zece coarne, şi pe coarnele
ei zece coroane şi pe ca-
petele ei nume de blestem.
2 Şi Fiara pe care am vă-
zut-o era asemenea par-
dosului, şi picioarele ei
(erau) ca picioarele ursu-

Capul 13. Apostolul înfăţişează semnul al doilea, adică Fiara care se ridică din mare. Partea cea mai mare a tâlcuitorilor zice că această Fiară este Anticristul, care, înarmat cu toate puterile lumii, va fi unealta Satanei in lupta împotriva Împărăţiei lui Isus Cristos.

lui; iar gura ei ca gura
leului. Şi i-a dat ei balau-
rul tăria sa, tronul său şi
putere mare. [3] Unul din
capetele ei părea rănit de
moarte; însă rana ei cea
de moarte fu vindecată.
Şi locuitorii pământului
s'au minunat şi s'au dus
după Fiară, [4] s'au închinat
balaurului care a dat pu-
terea lui Fiarei; şi s'au în-
chinat Fiarei, zicând:
«Cine este asemenea Fiarei,
şi cine va putea să se lupte
cu ea?» [5] Şi i s'a dat ei o
gură care grăia lucruri
mari şi blesteme; şi i s'a
dat putere ca să lucreze
timp de patruzeci şi două
de luni. [6] Ea şi-a deschis
gura în blesteme împotri-
va lui Dumnezeu, ca să
hulească numele lui, şi
cortul lui şi pe cei ce lo-
cuiesc în cer. [7] Şi i s'a dat
să facă războiu sfinţilor şi
să-i biruiască, şi i s'a dat
putere peste toată semin-
ţia şi poporul şi limba şi
neamul. [8] Şi ei i se vor în-
china toţi cei ce locuiesc
pe pământ, al căror nu-
me nu este scris, dela în-
ceputul lumii, în cartea
vieţii Mielului celui înjun-
ghiat. [9] Cine are ureche, să
audă. [10] Cine duce pe alţii
în robie, va merge şi el în
robie; cine ucide cu sabia,
trebuie să fie ucis cu sa-
bia. Aici este răbdarea şi
credinţa sfinţilor.

c) Fiara care se ridică de pe pământ

[11] Şi am văzut o altă
Fiară ridicându-se de pe
pământ, şi avea două
coarne ca ale unui miel,
dar grăea ca un ba-
laur. [12] Şi lucra cu toată
puterea Fiarei celei dintâi
în slujba ei; şi a făcut ca
pământul şi locuitorii lui
să se închine Fiarei celei
dintâi, a cărei rană de
moarte fusese vindecată.
[13] Săvârşea semne mari,

---

4. *Şi s'au închinat Balaurului.* Chiar şi sfântul Pavel zice că Anticristul va cere să i se dea cinste dumnezeiască.

5. *Lucruri mari,* adică cuvinte îngâmfate şi semeţe. *Blesteme* împotriva lui Dumnezeu şi a lucrurilor sfinte.

7. *Şi i s-a dat...* Aceste cuvinte, care vin deseori în sfânta Scriptură, înseamnează că Satana nimic n'ar putea face împotriva Bisericii şi împotriva credincioşilor, dacă Dumnezeu, în nepătrunsele sale vederi, nu i-ar da voie, spre binele obştesc, atât al Bisericii cât şi al credincioşilor.

11. *Fiara* care se ridică de pe pământ înfăţişează, cum se vede, ştiinţa cea mincinoasă sau pe propovăduitorii cei mincinoşi, puşi în slujba lui Anticrist.

aşa încât şi foc a făcut să
se coboare din cer pe pă-
mânt în văzul oamenilor.
14 Şi a amăgit pe locuito-
rii pământului prin sem-
nele pe care i-a fost dat
să le facă în slujba Fiarei,
zicând locuitorilor pă-
mântului să facă o icoană
Fiarei care a fos rănită cu
sabia şi s'a vindecat. 15 Şi
i s'a dat să însufle duh
icoanei Fiarei, aşa încât
să şi vorbească chipul
Fiarei, şi să facă în aşa fel
ca tot cel ce nu se va în-
china icoanei Fiarei, să
fie ucis. 16 Şi-i sileşte pe
toţi: mici şi mari, bogaţi
şi săraci, liberi şi robi, să
aibă un semn pe mâna lor
cea dreaptă sau pe frun-
tea lor; 17 şi nimeni să
nu poată cumpăra ori
vinde, decât numai cine
are semnul, sau numele
Fiarei sau numărul nu-
melui ei. 18 Aci este înţe-
lepciunea. Cine are price-
pere, să socotească numă-
rul Fiarei; căci este nu-
mărul unui om, şi numă-
rul ei este şase sute şase-
zeci şi şase.

CAPUL 14.

d) Mielul şi cei o sută patruzeci şi patru de mii

1 Şi m'am uitat, şi iată că
Mielul stătea pe muntele
Sion şi cu el o sută patru-
zeci şi patru de mii de
inşi, cari aveau scris pe
frunţile lor numele lui şi
numele Tatălui lui. 2 Şi
am auzit un glas din cer
ca vuietul multor ape şi ca
bubuitul unui tunet pu-
ternic; şi glasul pe care

---

16. *Să aibă un semn.* Era un obiceiu vechiu ca stăpânii să facă un semn cu fier roş pe trupurile robilor lor. De altfel şi păgânii obişnuiau să poarte, pe mână sau pe frunte, semnul acelui Dumnezeu la care erau sfinţiţi.

18. *Aci este înţelepciunea*: Ca să socotească cineva şi să tâlcuiască numărul Fiarei, adică al lui Anticrist. *Numărul unui om,* adică un număr care însemnează un om. *Numărul* 666. Mulţi oameni mari, sfinţi şi cu cădere s'au căznit mult să tâlcuiască acest numar, dar fără mare reuşită. De altfel nici nu este de mare folos să ne batem capul cu aceasta; ci mai degrabă să ne ferim de prorocii cei mincinoşi, cari desigur că sunt în slujba lui Anticrist.

Capul 14. Apostolul, voind să mângâie şi să îmbărbăteze pe credincioşi, înfăţişează slava şi fericirea celor aleşi în semnul al patrulea sau al îngerilor şi al feciorelnicilor; iar în semnul al cincilea înfăţişează trei îngeri cari vestesc judecata de apoi.

1. *O sută patruzeci şi patru de mii.* Este înfăţişarea unui număr nehotărît, dar foarte mare, al celor drepţi.

l-am auzit era ca de cân-
tăreți cari cântă din a-
lăutele lor. [3] Și cântau ca
un cântec nou înaintea
tronului și a celor patru
ființe și a bătrânilor. Și
nimeni nu putea zice cân-
tecul acela, afară de cei o
sută patruzeci și patru de
mii, cari au fost răscumpă-
rați de pe pământ. [4] Ace-
știa sunt cari nu s'au în-
tinat cu femei, căci sunt
feciorelnici. Aceştia ur-
mează Mielul orişiunde se
duce. Aceştia au fost răs-
scumpărați dintre oameni,
pârgă lui Dumnezeu și
Mielului; [5] și nu s'a aflat
minciună în gura lor, pen-
trucă sunt fără prihană.

e) **Crainicii judecății de apoi**

[6] Și am văzut un alt în-
ger, care sbura prin înălți-
mile cerului și avea Evan-
ghelia cea veşnică, pentru
ca s'o vestească locuitori-
lor pământului, și la tot
neamul și seminția și lim-
ba și poporul. [7] El zicea cu
glas tare: «Temeți-vă de
Dumnezeu și dați-i cinste,
pentrucă a venit vremea
judecății lui; și închinați-
vă Celui ce a făcut cerul și
pământul, marea și izvoa-
rele apelor». [8] Și a urmat
un alt înger, zicând: «A
căzut, a căzut Babilonul
cel mare, care a adăpat
toată lumea cu vinul mâ-
niei și curviei lui». [9] Și du-
pă el a venit un al treilea
înger, zicând cu glas tare:
«Dacă cineva se va închi-
na Fiarei și chipului ei, și
va primi semnul pe frun-
tea sa sau pe mâna sa,
[10] va bea și acesta din vi-
nul mâniei lui Dumnezeu,
turnat neamestecat în po-
tirul mâniei lui, și va fi
chinuit cu foc și pucioasă
înaintea sfinților îngeri și
înaintea Mielului. [11] Și fu-
mul chinurilor lor se suie
în sus în vecii vecilor; și
nu au odihnă nici ziua,
nici noaptea, cei ce se în-
chină Fiarei și chipului ei,
și cine va fi primit semnul
numelui ei». [12] Aici este
răbdarea sfinților, cari
păzesc poruncile lui Dum-
nezeu și credința în Isus.
[13] Și am auzit un glas din
cer care îmi zicea: «Scrie:
Fericiți sunt morții, cari
de acum încolo mor întru
Domnul. Da, zice Duhul, să
se odihnească de ostenelile

3-4. *Sunt feciorelnici.* De aici se vede cât de scumpă și plăcută este în ochii lui Dumnezeu fecioria.

8. Căderea Babilonului este arătată la capul 11, 8 și urm.

lor, căci faptele lor îi ur-
mează pe dânşii».

f) Secerişul şi culesul viei

14 Şi am privit, şi iată
un nor alb şi deasupra no-
rului pe unul care şedea,
asemenea Fiului omului,
care avea pe cap o coroa-
nă de aur şi în mână o se-
cere tăioasă. 15 Şi un alt
înger a ieşit din templu,
strigând cu glas tare către
cel ce şedea pe nor: «Pune
secerea şi seceră, căci a
venit ceasul de secerat,
fiindcă copt este secerişul
pământului». 16 Şi cel ce
şedea pe nor mânui sece-
rea sa pe pământ, şi pă-
mântul fu secerat. 17 Şi un
alt înger a ieşit din tem-
plul care este în cer, având
şi el un cosor tăios. 18 Şi
un alt înger a ieşit din al-
tar, care avea putere asu-
pra focului; şi a strigat cu
glas tare celui ce avea co-
sorul cel tăios, zicând:
«Pune cosorul cel tăios şi
taie strugurii viei pămân-
tului, căci bobiţele ei sunt
caopte». 19 Şi îngerul mâ-
nui cosorul său cel tăios
pe pământ şi culese via
pământului şi o aruncă în
teascul cel mare al mâniei
lui Dumnezeu. 20 Şi teascul
fu călcat afară din cetate,
şi a ieşit sânge din teasc
până la zăbalele cailor,
pe o întindere de o mie
şase sute de stadii.

CAPUL 15

g) Arătarea celor şapte îngeri

1 Şi am văzut în cer un
alt semn mare şi minu-
nat: şapte îngeri cari a-
veau cele de pe urmă şap-
te urgii, căci cu ele s'a
sfârşit mânia lui Dumne-
zeu. 2 Şi am văzut ca o
mare de sticlă amestecată
cu foc, şi cei ce biruiseră
Fiara şi chipul ei şi nu-
mărul numelui ei, stăteau

---

14. *Secerea tăioasă* arată că Isus Cristos vine pe pământ să secere, adică să pedepsească pe cei răi şi să facă sfârşit lumii.

18-20. *Taie strugurii viei.* Cu numele de struguri, cari trebue tescuiţi în teascul iadului, sunt numiţi păcătoşii cei nepocăiţi. După grozăvia tescuirii lor iese atâta sânge încât se urcă până la zăbalele cailor cale de şase sute de stadii, adică 296 de kilometri.

Capul 15. Apostolul înfăţişează semunl al şaptelea, adică pe cei şapte îngeri, cari aduc cele şapte plăgi de pe urmă şi premerg nemijlocit sfârşitul lumii.

2. *Alăutele lui Dumnezeu,* cu cari aveau să întovărăşească cântecele de laudă în cinstea lui Dumnezeu.

pe marea de sticlă, având
lăutele lui Dumnezeu. 3 Şi
cântau cântarea lui Moi-
se, robul lui Dumnezeu, şi
cântarea Mielului, zicând:
«Mari şi minunate sunt
lucrările tale, Doamne
Dumnezeule atotputerni-
ce. Drepte şi adevărate
sunt căile tale, o Rege al
neamurilor. 4 Cine nu se va
teme de tine, Doamne, şi
nu va mări numele tău?
Pentrucă tu singur eşti
sfânt, şi, deci, toate nea-
murile vor veni şi se vor
închina înaintea ta, fiind-
că judecăţile tale s'au dat
pe faţă». 5 Şi după aceasta
m'am uitat, şi iată că s'a
deschis în cer templul cor-
tului mărturiei, 6 şi cei
şapte îngeri cari aveau ce-
le şapte urgii au ieşit din
templu, îmbrăcaţi cu (ve-
şminte de) in curat şi alb,
şi încinşi la piept cu brâie
de aur. 7 Şi una din cele
patru fiinţe a dat celor
şapte îngeri şapte cupe de
aur, pline de mânia lui
Dumnezeu, care vieţueşte
în vecii vecilor. 8 Şi tem-
plul se umplu de fum din
pricina măririi lui Dum-
nezeu şi a puterii lui;
şi nimeni nu putea să in-
tre în templu, până ce nu
se vor sfârşi cele şapte ur-
gii ale celor şapte îngeri.

CAPUL 16

Cele şapte cupe vărsate

1 Şi am auzit un glas
puternic din templu, care
zicea celor şapte îngeri:
«Mergeţi de vărsaţi pe pă-
mânt cele şapte cupe ale
mâniei lui Dumnezeu».
2 Şi s'a dus cel dintâi şi a
vărsat cupa sa pe pământ,
şi o bubă rea şi ucigătoare
a venit peste oamenii cari
aveau semnul Fiarei şi pe-
ste cei ce se închinau chi-
pului ei. 3 Şi al doilea în-
ger a vărsat cupa sa în
mare şi (marea) s'a prefă-
cut în sânge de om mort;

---

5. *Templul cortului mărturiei.* Cerul este înfăţişat ca un templu asemănător cu Cortul cel vechiu al Evreilor.

6. *Veşminte de in,* erau îmbrăcămintea preoţilor.

7. *Cupe pline de mânia lui Dumnezeu,* sunt acele urgii cu care Dumnezeu va pedepsi pe cei nelegiuiţi.

8. *Fumul* din templu este icoana măririi şi puterii lui Dumnezeu.

Capul al 16. Apostolul înfăţişează, sub icoana celor şapte cupe, urgiile pe care Dumnezeu le va deslănţui pe pământ în zilele de apoi; ele au mare asemănare cu plăgile Egiptului şi cu pedepsele celor şapte trâmbiţe, numai că sunt cu mult mai straşnice.

şi toate vieţuitoarele din
mare au pierit. [4] Şi al trei-
lea înger a vărsat cupa sa
în râuri şi în izvoarele
apelor, şi s'au prefăcut în
sânge. [5] Si am auzit pe în-
gerul apelor zicând:
«Drept eşti, Doamne, care
eşti şi care erai, Tu, Cel
Sfânt, care ai judecat ast-
fel. [6] Pentrucă au vărsat
sângele sfinţilor şi al pro-
rocilor, le-ai dat lor să bea
sânge, căci vrednici sunt».
[7] Şi am auzit un glas zi-
când din altar: «Da,
Doamne Dumnezeule atot-
puternice. drepte şi ade-
vărate sunt judecăţile
tale». [8] Şi al patrulea în-
ger a vărsat cupa sa în
soare; şi i s'a dat soarelui
să chinuiască pe oameni
cu focul lui; [9] şi oame-
nii dogoriţi de arşiţa cea
mare, au blestemat nu-
mele lui Dumnezeu, care
are putere peste aceste ur-
gii, şi n'au făcut pocăinţă
ca să-i dea mărire lui. [10] Şi
al cincilea înger a vărsat
cupa sa peste tronul Fia-
rei, şi împărăţia ei s'a fă-
cut întunecoasă. Oamenii
îşi muşcau limbile de dure-
re, [11] şi blestemau pe Dum-
nezeul cerului din pricina
durerilor şi bubelor lor, şi
n'au făcut pocăinţă pen-
tru faptele lor. [12] Şi al şa-
selea înger a vărsat cupa
sa în râul cel mare Eufrat,
şi au secat apele lui, pen-
tru ca să se pregătească
calea regilor dela soare-
răsare.

[13] Şi am văzut (ieşind)
din gura balaurului şi din
gura Fiarei şi din gura
prorocului celui mincinos
trei duhuri necurate în
chip de broaşte; [14] aces-
tea sunt duhuri de de-
moni, cari fac semne şi se
duc la regii întregului pă-
mânt, ca să-i adune la
război pentru ziua cea
mare a atotputernicului
Dumnezeu. [15] Iată că eu
vin ca un hoţ. Fericit este
cel ce veghează şi are
grijă de hainele sale, ca să

---

10. *Tronul Fiarei* este domnia lui Anticrist.

12. *Eufrat* este râul pe care era Babilonul, oraşul cel nelegiuit, care este icoana duşmanilor lui Isus Cristos.

13. *In chip de broaşte,* care se nasc şi mor în noroiu. Aceste trei duhuri necurate arată câtă înrâurire vor avea asupra întâmplărilor zilelor din urmă demonii (balaurul), puterea materială (fiara) şi puterea spirituală (prorocul mincinos).

15. *Are grijă de hainele sale,* adică păzeşte cu sârguinţă harul sfinţitor şi credinţa.

nu umble gol şi să se vadă
ruşinea lui. [16] Şi i-au strâns
la locul ce se cheamă
evreieşte Armagedon. [17] Şi
al şaptelea înger a vărsat
cupa sa în văzduh, şi a ieşit
din templu, de la tron, un
glas mare strigând: «S'a
sfârşit!». [18] Şi s'au pornit
fulgere şi glasuri şi tunete,
şi s'a făcut un cutremur
mare, cum n'a mai fost
niciodată, de când sunt
oameni pe pământ, un aşa
de mare cutremur. [19] Şi ce-
tatea cea mare s'a desfă-
cut în trei părţi, şi cetă-
ţile păgânilor au căzut la
pământ. Babilonul cel
mare a venit în pomenire
înaintea lui Dumnezeu, ca
să-i dea paharul de vin al
necruţătoarei sale mânii.
[20] Şi toate insulele au pie-
rit; şi munţii s'au făcut
nevăzuţi, [21] şi o grindină
mare cât talantul a căzut
din cer peste oameni. Şi
oamenii au blestemat pe
Dumnezeu pentru plaga
grindinei, pentrucă a fost
mare din cale afară.

CAPUL 17

Babilonul şezând pe Fiară

[1] Şi a venit unul dintre
cei şapte îngeri cari aveau
cele şapte cupe şi a vorbit
cu mine, zicând: «Vino,
şi-ţi voiu arăta osândirea
desfrânatei celei mari, ca-
re şade pe multe ape, [2] cu
care au curvit regii pă-
mântului, şi cu vinul cur-
viei ei s'au îmbătat locui-
torii pământului». [3] Şi m'a
dus cu duhul în pustie. Şi
am văzut o femeie şezând
pe o Fiară roşie, plină cu

---

16. *Armagedon* este un loc vestit prin războaie. Acest nume arată că locul unde se vor aduna regii cari vor ţinea cu Anticrist, şi, deci, vor fi duşmanii lui Dumnezeu, va fi pentru ei un adevărat *Armagedon*, sau loc de răzbunătoare urgie.

17. *S'a sfârşit*, adică: Totul este isprăvit şi aproape este judecata lui Dumnezeu.

18-21. Sunt înşirate grozavele urgii dela sfârşitul lumii, în urma cărora oamenii tot nu se pocăiesc, ci rămân împetriţi la suflet, aşa că judecata lui Dumnezeu nu mai poate întârzia.

Capul 17. Apostolul înfăţişează judecata lui Dumnezeu împotriva Babilonului, şi anume: mai întâi Dumnezeu arată în vedenie sfântului Ioan Babilonul şezând pe Fiară şi apoi îi tâlcueşte însemnătatea vedeniei.

1. *Desfrânata cea mare* este Babilonul plin de viţii şi nelegiuiri. Tâlcuitorii văd în această icoană înfăţişată Roma păgână plină de toate răutăţile, precum şi gloata tuturor celor nelegiuiţi din toate timpurile şi din toate locurile.

2. *Au curvit*, adică: S'au lăsat târîţi la închinarea idolilor şi la toate patimile cele josnice.

nume de blestem, care a-
vea șapte capete și zece
coarne. 4 Și femeia era îm-
brăcată în purpură și în
scumpeturi stacojii, împo-
dobită cu aur și cu pietre
scumpe și mărgăritare; și
în mână avea un potir de
aur plin de urîciune și de
spurcăciunea curviei ei.
5 Pe frunte era scris nu-
mele ei, o taină: Babilo-
nul cel mare, mama cur-
velor și a urîciunilor pă-
mântului. 6 Și am văzut-o
pe această femeie beată de
sângele sfinților și de sân-
gele mucenicilor lui Isus,
și am fost cuprins de ma-
re mirare când am vă-
zut-o.
7 Și îngerul îmi zise:
«Pentru ce te miri? Eu îți
voiu spune taina femeii și
a Fiarei care o poartă, și
care are șapte capete și
zece coarne. 8 Fiara pe ca-
re ai văzut-o, a fost și nu
mai este; dar are să se ri-
dice din genune și are să
se ducă spre pieire. Locui-
torii pământului (ale că-
ror nume nu sunt scrise
în cartea vieții dela înte-
meierea lumii), vor rămâ-
nea mirați văzând că Fiara
era și nu mai este, dar va
veni.
9 Aici trebuie mintea care
are înțelepciune. Cele șap-
te capete sunt șapte munți,
deasupra cărora șade fe-
meia. Și mai sunt și șapte
regi; 10 cinci au căzut, unul
domnește, iar celălalt n'a
venit încă; iar când va
veni, trebuie să stea puțină
vreme. 11 Și Fiara care era
și nu mai este, este și ea
al optulea (rege); și este
dintre cei șapte și merge
spre pieire. 12 Și cele ze-
ce coarne pe care le-ai
văzut sunt zece regi, ca-
ri n'au luat încă domnia,
dar vor primi puterea re-

7. In versurile 7-18 se tâlcuește vedenia, deși sunt multe locuri care rămân învălite în mare taină și de aceea partea aceasta este cea mai adâncă din tot Apocalipsul.

8. *Fiara pe care ai văzut-o,* acum și la Capul 13, 1, și care înfățișează pe Anticrist, *a fost* vie odată în slujitorii ei, sau în împărățiile cele vechi, dușmane lui Dumnezeu; *și nu mai este* pentrucă împărațiile cele vechi, înfățișate prin capetele Fiarei, s'au prăbușit. Totuși, la sfârșitul vremurilor, împărăția răului se va înfiripa din nou și se va arăta ca vindecată de rănile sale. Anticrist se va arăta aevea pe lume și va încerca, cu îndărătnică opintire, lupta împotriva lui Dumnezeu, reușind să amăgească pe mulți. Dar triumful lui va fi de scurtă durată, căci Isus Cristos va nimici împărăția lui pentru totdeauna. *Se va ridica din genune,* adică din iad; prin asta se arată că toată puterea lui vine dela Satana.

gească împreună cu Fiara,
numai pe un ceas. 13 Aceştia
au acelaşi gând, şi-şi vor
pune puterea şi stăpânirea
lor în mâinile Fiarei. 14 A-
ceştia se vor lupta cu Mie-
lul, şi Mielul îi va birui,
pentrucă el este Domnul
domnilor şi Regele regilor,
şi cei ce sunt cu dânsul:
cei chemaţi, cei aleşi şi cei
credincioşi» (îi vor birui).
15 Şi mi-a zis: «Apele pe
care le-ai văzut unde şade
curva, sunt popoare şi nea-
muri şi limbi. 16 Şi cele ze-
ce coarne pe care le-ai vă-
zut şi Fiara: aceştia vor
urî curva şi vor lăsa-o pă-
răsită şi goală, şi vor mân-
ca carnea ei şi restul îl vor
arde în foc. 17 Pentrucă
Dumnezeu a pus în inimele
lor să îndeplinească planul
său, şi să se întâlnească
într'un gând şi să dea îm-
părăţia lor Fiarei, până
când cuvintele lui Dumne-
zeu se vor împlini. 18 Şi
femeia pe care ai văzut-o
este cetatea cea mare, care
are domnia peste regii pă-
mântului».

CAPUL 18

Căderea Babilonului

1 Şi după acestea am vă-
zut un alt înger, care se
cobora din cer şi avea pu-
tere mare; şi pământul a
fost luminat de străluci-
rea lui. 2 El a strigat cu
putere, zicând: «A căzut,
a căzut Babilonul cel ma-
re; şi s'a făcut locuinţa
demonilor şi temniţă pen-
tru tot duhul cel necurat
şi colivie pentru toată pa-
sărea cea necurată şi urî-
cioasă; 3 pentrucă toate
neamurile au băut din vi-
nul mâniei curviei ei; şi
regii pământului au cur-
vit cu ea; şi negustorii pă-
mântului s'au îmbogăţit
din belşugul desfătărilor
ei».
4 Apoi am auzit un alt
glas din cer, care zicea:
«Ieşiţi din ea, poporul
meu, ca să nu fiţi părtaşi
de păcatele ei şi să nu
luaţi din pedepsele ei,
5 pentrucă păcatele ei au
ajuns până la cer şi Dum-
nezeu şi-a adus aminte de

Capul 18. Apostolul înfăţişează într'un chip mişcător dar măreţ, în culori vii şi poetice, cu graiu de proroc asemănător cu graiul din Scripturile Vechiului Testament, ruina cetăţii celei mari, care este icoana lui Anticrist.

3. Inchinarea idolilor, poftele cele josnice şi moliciunea, de cari Babilonul a fost învăţătoarea neamurilor, au fost pricina pustiirii ce a suferit.

fărădelegile ei. [6] Dați-i
înapoi, după cum v'a dat
ea vouă, și dați-i îndoitul
faptelor sale; turnați-i în-
doit în paharul în care v'a
turnat. [7] Pe cât s'a mărit
și a trăit în desfătări, tot
pe atât dați-i chin și jale,
pentrucă zice în inima sa:
Șed ca o regină, și văduvă
nu sunt, și jale nu voiu
vedea. [8] Pentru aceea, în-
tr'o singură zi vor veni pe-
ste ea urgiile, moartea,
plângerea și foamea; și va
fi arsă cu foc, pentrucă
puternic este Domnul
Dumnezeu, care a jude-
cat-o. [9] Și vor plânge-o
și vor jeli-o regii pă-
mântului cari au curvit
cu ea și au trăit în desfă-
tări, când vor vedea fumul
arderii ei. [10] Stând departe
de frica chinurilor ei, vor
zice: Vai, vai, Babilonul,
cetatea cea mare, cetatea
cea puternică, într'o cli-
peală a venit judecata ta!
[11] Și negustorii pămân-
tului o plâng și o jelesc,
pentru că nimeni nu
mai cumpără marfa lor:
[12] mărfurile de aur și de
argint, și pietrele scum-
pe și mărgăritarele, inul
cel ales și porfira și măta-
sa și scumpeturile stacojii;
tot felul de lemn bine-
mirositor, și tot felul de
scule de fildeș, și tot felul
de scule de lemn foarte
scump, și de aramă și de
fier și de marmură, [13] și
scorțișoară, și mirodenii, și
alifii și tămâie, și vin, și
untdelemn, și făină curată,
și grâu, și vite, și oi și cai,
și căruțe și robi, și suflete
de oameni. [14] Și roadele
poftite de sufletul tău s'au
dus de la tine, și toate cele
gingașe și alese au pie-
rit pentru tine și nu se vor
mai găsi niciodată. [15] Ne-
gustorii acestor lucruri,
cari s'au îmbogățit dela
ea, vor sta departe de ea
de groaza chinurilor ei,
plângând și gemând, și
vor zice: [16] Vai, vai, ceta-
tea cea mare, care era îm-
brăcată în in ales și în
porfiră și scumpeturi sta-
cojii, și era împodobită cu
aur, și cu pietre scumpe
și mărgăritare! [17] Cum s'au
prefăcut în nimic, într'o

9-10. In aceste versuri sunt arătate tânguirile regilor pământului. In versurile 11-17 tânguirile negustorilor, iar în versurile 17-19 cele ale corăbierilor.

12-14. Inșirarea cea lungă a mărfurilor cari se grămădeau din toate părțile în cetatea cea mare, are de scop să arate luxul, bogățiile și desfătările care gemeau între zidurile ei.

clipeală, atâtea bogăţii!
Şi toţi cârmacii, şi toţi cei
ce plutesc pe apă, şi corăbierii, şi toţi câţi îşi petrec
viaţa pe mare, au stat departe,
18 şi au strigat, uitându-se la locul arderii ei,
zicând: Care cetate a mai
fost asemenea cu această
cetate mare?
19 Şi pe capetele lor şi-au pus ţărână, şi au strigat plângând
şi jelind: Vai, vai, cetatea
cea mare, cu ale cărei bogăţii s'au îmbogăţit toţi
cei ce aveau corăbii pe
mare: într'o clipeală a
fost pustiită!
20 Bucură-te de ea, o
cerule, şi voi, sfinţi Apostoli şi Proroci: pentrucă
Dumnezeu a făcut dreptate
pentru voi, împotriva ei».
21 Atunci un înger puternic a ridicat o piatră, mare cât o piatră
de moară, şi a aruncat-o
în mare, zicând: «Cu aşa
repeziciune va fi aruncat Babilonul, cetatea cea
mare, şi nu va mai fi găsită.
22 Şi nu se va mai auzi
în tine glasul cântăreţilor
din alăută şi al muzicanţilor şi al celor ce zic din
fluier şi din corn; şi nu se
va mai găsi în tine niciun
meşter în niciun fel de
meşteşug; şi nu se va mai
auzi în tine sgomotul morii.
23 Nu va mai străluci în tine lumina făcliei; şi
nu se va mai auzi în tine
glas de mire şi de mireasă,
pentrucă negustorii tăi au
fost stăpânitorii pământului, pentrucă din pricina fermecătoriilor tale au
fost amăgite toate neamurile.
24 Şi s'a găsit în ea
sângele prorocilor şi al
sfinţilor şi sângele tuturor
celor ce au fost ucişi pe
pământ».

CAPUL 19

Cântecul şi sărbătoarea de biruinţă

1 După acestea am auzit
ca un glas de multe gloate
în cer, care ziceau: «Ale-

---

20. Cerul şi sfinţii sunt chemaţi ca să se bucure pentru pedepsirea Babilonului.

22-24. Orice semn de bucurie precum şi orice semn de muncă pentru viaţa de toate zilele va înceta şi nu va mai rămânea din cetate decât singurătate şi pustiu.

Capul 19. După pustiirea Babilonului, Apostolul înfăţişează cum acei, cari avuseseră câştig în blestemata cetate, o plâg şi o jelesc pentru urgia ce a venit peste ea, pe când cei din cer fac sărbătoare în cântece de bucurie pentru pedepsirea ei.

1. *Glas de multe gloate* alcătuite din toţi sfinţii cari au luat în stăpânire moştenirea cerească.

luia! Mântuire şi mărire,
şi putere Dumnezeului no-
stru, 2 pentrucă adevărate
şi drepte sunt judecăţile
lui, şi a judecat pe curva
cea mare care a stricat
pământul cu desfrânarea
ei, şi a răzbunat sângele
robilor săi, (vărsat) de
mâinile ei». 3 Şi au zis pen-
tru a doua oară: «Aleluia!
Şi fumul ei se ridică în
vecii vecilor». 4 Şi cei două-
zeci şi patru de bătrâni şi
cele patru fiinţe au căzut
şi s'au închinat lui Dum-
nezeu care şedea pe tron,
zicând: «Amin, Aleluia».
5 Şi din tron ieşi un glas
care zicea: «Daţi laudă
Dumnezeului nostru, voi,
slujitorii lui cu toţii; şi
voi cari vă temeţi de dân-
sul, mici şi mari». 6 Şi am
auzit ca un glas de mul-
ţime mare, şi ca vuietul
unor ape multe, şi ca un
bubuit de tunete tari, care
ziceau: «Aleluia! pentru-
că Domnul Dumnezeul
nostru cel atotputernic a
intrat în domnia lui. 7 Să
ne bucurăm şi să ne ve-
selim şi să-i dăm mărire;
pentrucă a venit nunta
Mielului si mireasa lui s'a
pregătit. 8 Şi i s'a dat să se
înveşmânteze cu in alb şi
strălucitor. căci veşmintele
de in sunt faptele drepte
ale sfinţilor». 9 Si mi-a zis:
«Scrie: Fericiţi cei ce au
fost chemaţi la cina de
nuntă a Mielului». Şi mi-a
mai zis: «Acestea sunt ade-
văratele cuvinte ale lui
Dumnezeu». 10 Şi am căzut
la picioarele lui, ca să mă
închin lui. El însă îmi zi-
se: «Vezi să nu faci una
ca asta: eu sunt slujitor
ca şi tine şi ca fraţii tăi,
cari au mărturia lui Isus;
lui Dumnezeu, căzând, să
te închini». Căci mărturia
lui Isus este duhul proro-
ciei.
11 Şi am văzut cerul de-
schis; şi iată un cal alb;
şi cel ce şedea pe el, se
chema cel Credincios şi
Adevărat, şi el judecă şi se
luptă cu dreptate. 12 Iar
ochii lui erau ca para fo-
cului, şi pe cap avea co-
roane multe, şi purta scris
un nume, pe care nu-l
cunoştea nimeni decât

---

3. *Fumul ei*: fumul din arderea cetăţii.
7. *Nunta Mielului*, adică a lui Isus Cristos cu Biserica sa: căci Biserica este mireasa lui Isus Cristos.
9. *Cina de nuntă* este veşnica fericire a Cerului.
11. şi urm. Apostolul înfăţişează biruinţa desăvârşită a lui Isus Cristos împotriva tuturor duşmanilor lui.

numai el; [13] şi era îmbră-
cat cu un veşmânt stropit
cu sânge; şi numele lui
se chiamă «Cuvântul lui
Dumnezeu». [14] Şi oştirile
care sunt în cer îl urmau
pe cai albi, purtând ve-
şminte de in alb şi curat.
[15] Şi din gura lui ieşea o
sabie cu două tăiuşuri,
ca să lovească cu ea nea-
murile; şi el le va păstori
cu toiag de fier; şi el va
călca teascul vinului a-
prinsei mânii a lui Dum-
nezeu celui atotputernic.
[16] Şi pe veşmântul său şi
pe coapsă are scris: «Re-
gele regilor şi Domnul
domnitorilor». [17] Şi am vă-
zut un înger stând în soa-
re, şi a strigat cu glas ta-
re, zicând tuturor păsări-
lor care zburau la mijlo-
cul cerului: «Veniţi şi vă
adunaţi la cina cea mare
a lui Dumnezeu, [18] ca să
mâncaţi trupurile regilor
şi trupurile căpeteniilor şi
trupurile celor puternici şi
trupurile cailor şi ale că-
lăreţilor, şi trupurile tu-
turora, ale celor liberi şi
ale celor robi, ale celor
mici şi ale celor mari».
[19] Şi am văzut Fiara şi re-
gii pământuiui şi oştirile
lor adunate, ca să facă
războiu cu cel ce şedea pe
cal şi cu oştirea lui. [20] Dar
Fiara a fost prinsă, şi cu
dânsa prorocul cel minci-
nos, care în slujba ei a fă-
cut semne, cu care a amă-
git pe cei ce au primit
semnul Fiarei şi s'au în-
chinat chipului ei. Amân-
doi au fost aruncaţi de vii
în iazul de foc, care arde
cu pucioasă; [21] iar ceilalţi
au fost ucişi de sabia care
ieşea din gura aceluia care
şedea pe cal. Şi toate pă-
sările s'au săturat din le-
şurile lor.

CAPUL 20.

Cei o mie de ani

[1] Şi am văzut un înger
care se cobora din cer şi
avea cheia genunei şi un
lanţ mare în mână. [2] Şi a
prins pe balaur, pe şar-

Capul 20. Apostolul, după ce a înfăţişat prăpădul Babilonului, înfrângerea lui Anticrist şi a prorocului celui mincinos, trece să înfăţişeze înfrângerea desăvârşită a balaurului, sau a Satanei, aţâţătorul războiului împotriva lui Dumnezeu. Apostolul vorbeşte şi de un timp mai lung, în care puterea diavolului va fi mărginită.

1. *Genunea* nu este alt ceva decât iadul. *Lanţul cel mare* este purtat de înger pentru a încătuşa puterea Satanei, ca să nu facă tot răul ce ar voi să facă.

pele cel vechi, care este
diavolul şi Satana, şi l-a
legat pe o mie de ani, 3 şi
l-a aruncat în adânc şi
l-a închis şi a pecetluit
deasupra lui, ca să nu
mai amăgească neamuri-
le, până când se vor îm-
plini o mie de ani; după
care trebuie să fie slobo-
zit pentru scurtă vreme.
4 Şi am văzut tronuri, şi pe
cei ce s’au aşezat pe ele, şi
li s’a dat (putere) să jude-
ce; şi sufletele acelora că-
rora li se tăiaseră capetele
pentru mărturia lui Isus şi
pentru cuvântul lui Dum-
nezeu, şi cari nu s’au în-
chinat Fiarei, nici chipu-
lui ei, şi nici n’au primit
semnul pe frunte sau pe
mâinile lor, au trăit şi au
domnit cu Cristos o mie
de ani. 5 Iar ceilalţi morţi
n’au avut viaţă până la
împlinirea celor o mie de
ani. Aceasta este învierea
cea dintâi.
6 Fericit şi sfânt este
acela care ia parte la
învierea cea dintâi! Peste
aceştia moartea cea de a
doua n’are putere, ci vor fi
preoţii lui Dumnezeu şi a
lui Cristos, şi vor domni
cu el o mie de ani. 7 Şi
după ce se vor împlini o
mie de ani, Satana va fi
deslegat din închisoarea
sa, şi va ieşi, şi va amăgi
neamurile care stau în
cele patru colţuri ale pă-
mântului, pe Gog şi Ma-
gog, şi le va aduna la răz-
boiu; iar numărul lor este
ca nisipul mării. 8 Şi s’au
suit pe tot rotocolul pă-
mântului, şi au înconju-
rat tabăra sfinţilor şi ce-
tatea cea iubită. 9 Dar s’a
coborît foc din cer dela
Dumnezeu şi i-a mistuit
pe ei. Iar diavolul, care-i

---

3. *O mie de ani.* Este vorba, după cum se vede, de un număr rotund, pentru a arăta o bucată de vreme în care puterea Satanei este mărginită. Această vreme, după părerea cea mai temeinică, ţine dela întâia venire a lui Isus Cristos până la a doua venire.

4-6. Acest loc al Apocalipsului este foarte greu de tâlcuit, pentrucă este tainic şi adânc. Vedenia avută aici este menită să arate care va fi soarta prietenilor lui Dumnezeu în toată vremea în care Satana rămâne încătuşat. *Tronurile* aşezate în cer sunt pentru mucenici şi sfinţi, cari vor judeca împreună cu Isus Cristos la timpul cuvenit. *Ceilalţi morţi,* adică păcătoşii, *n’au trăit* viaţa măririi, ci, după ce au murit trupeşte, au căzut într’o a doua moarte, în osânda cea veşnică.

7. *Gog şi Magog* înfăţişează toate neamurile care trăesc în fărădelege, şi care, în vremea de apoi, vor unelti împotriva Bisericii ca s’o nimicească, dar vor fi biruite.

amăgise, a fost aruncat în
iazul de foc și de pucioasă.
unde se află și Fiara 10 și
prorocul cel mincinos, și
vor fi chinuiți ziua și noap-
tea în vecii vecilor. 11 Și
am văzut un tron mare,
alb, și pe unul care ședea
pe el, din fața căruia fu-
giră pământul și cerul, și
loc pentru ele nu s'a mai
aflat. 12 Și am văzut pe cei
morți, mari și mici, stând
înaintea tronului; și căr-
țile s'au deschis. Și a fost
deschisă și o altă carte,
care este cartea vieții; și
cei morți au fost judecați
din cele ce erau scrise în
cărți, după faptele lor.
13 Și marea a dat la față
pe morții din ea, și moar-
tea și iadul au dat pe
morții lor, pe cari îi ave-
veau. Și s'a făcut judecată
cu fiecare după faptele ce
le-a săvârșit; 14 și iadul și
moartea au fost aruncate
în iazul de foc. Aceasta
este moartea cea de a
doua: iazul cel de foc. 15 Și
cine n'a fost găsit scris în
cartea vieții, a fost arun-
cat în iazul de foc.

CAPUL 21.

Lumea cea nouă

1 Și am văzut un cer
nou și un pământ nou;
pentrucă cerul cel dintâi
și pământul cel dintâi au
trecut și marea nu mai
este. 2 Și eu am vă-
zut Cetatea cea sfântă,
Ierusalimul cel nou, care
se cobora din cer dela
Dumnezeu, gătită ca o mi-
reasă împodobită pentru
mirele ei. 3 Și am auzit un
glas puternic din tron,
care zicea: «Iată cortul
lui Dumnezeu între oa-
meni, și va locui împreu-
nă cu dânșii; și ei vor fi
poporul lui, iar Dumnezeu
însuși va fi cu ei Dumne-
zeul lor; 4 și Dumnezeu va
șterge din ochii lor orice
lacrimă, și nu va mai fi
moarte, nici jale, nici tân-
guire, și nici durere nu va

11-13. Se înfățișează judecata de apoi a lui Cristos.

Capul 21. După ce a înfățișat nimicirea tuturor dușmanilor lui Dumnezeu și pierzarea lumii celei păcătoase, Apostolul trece acum să vorbească de triumful Bisericii, cu cer nou și pământ nou și un nou Ierusalim.

2. *Ierusalimul cel nou* în opunere cu Babilonul cel cufundat în fărădelegi. *Mireasa împodobită* în opunere cu *Desfrânata cea mare.*

4. Cerința cea de căpetenie pentru fericire este lipsa oricărui rău și lipsa suferințelor.

mai fi, căci cele dintâi au
trecut».
5 Şi cel ce şedea pe tron,
grăi: «Iată, toate le fac
noi». Şi către mine zise:
«Scrie, pentrucă aceste cu-
vinte sunt foarte vrednice
de crezare şi adevărate».
6 Şi îmi zise: «S'a făcut! Eu
sunt *alfa* şi *omega*: înce-
putul şi sfârşitul. Celui
ce însetează, îi voi da în
dar din izvorul apei vieţii.
7 Cine va birui, va avea
în stăpânire aceste bunuri;
Eu îi voiu fi lui Dumne-
zeu, iar el îmi va fi mie
fiu. 8 Iar cei fricoşi şi ne-
credincioşi, şi urgisiţi, şi
ucigaşi, şi curvari, şi fer-
mecători, şi închinătorii la
idoli, şi toţi cei mincinoşi
vor avea parte în iazul cel
arzător de foc şi de pu-
cioasă; aceasta este moar-
tea a doua».
9 Şi a venit unul din
cei şapte îngeri cari
aveau şapte cupe pline cu
cele din urmă urgii, şi a
vorbit cu mine şi mi-a
zis: «Vino şi-ţi voiu ară-
ta ţie pe mireasa, soţia
Mielului». 10 Şi m'a dus
cu duhul pe un munte ma-
re şi înalt, şi mi-a arătat
Cetatea cea sfântă, Ieru-
salimul, care se cobora
din cer dela Dumnezeu,
11 şi care avea strălucirea
lui Dumnezeu. Lumina ei
era asemenea cu o piatră
scumpă, ca piatra de ias-
pis, curată ca cristalul.
12 Era înconjurată cu un
zid mare şi înalt, care avea
douăsprezece porţi: şi la
porţi doisprezece îngeri, şi
deasupra scrise numele,
care sunt numele celor
douăsprezece seminţii ale
fiilor lui Israil. 13 La răsărit
avea trei porţi, şi la mia-
zănoapte trei porţi, şi la
miazăzi trei porţi, şi la
apus trei porţi. 14 Zidul
cetăţii avea douăsprezece
temelii, şi pe ele cele două-
sprezece nume ale celor
doisprezece Apostoli ai
Mielului.
15 Şi cel ce vorbea cu
mine avea ca măsură o tre-
stie de aur, ca să măsoare
cetatea şi porţile ei şi zidul.
16 Cetatea avea forma unui
pătrat, şi lungimea ei este
deopotrivă cu lăţimea; şi
a măsurat cetatea cu tre-
stia de aur douăsprezece
mii de stadii; şi lungimea
şi înălţimea şi lăţimea
sunt deopotrivă. 17 Apoi a
măsurat zidul ei: o sută

5. *Toate le fac noi*: Este primenirea tuturor lucrurilor în Isus Cristos.

9-27. Se înfăţişează strălucirea noului Ierusalim.

patruzeci şi patru de coţi,
după măsura omenească,
care este şi aceea a în-
gerului. 18 Şi zidul era fă-
cut din piatră de iaspis;
iar cetatea însăşi era de
aur curat, asemenea sti-
clei celei curate. 19 Şi te-
meliile zidurilor cetăţii
(erau) împodobite cu tot
felul de pietre scumpe.
Intâia temelie de iaspis;
a doua de safir; a treia
de calcedoniu; a patra de
smaragd; 20 a cincea de
sardonix; a şasea de cor-
nalină; a şaptea de hriso-
lit; a opta de beril; a
a noua de topaz; a zecea
de hrisopraz; a unspreze-
cea de iacint; a douăspre-
zecea de ametist. 21 Şi ce-
le douăsprezece porţi erau
douăsprezece mărgăritare;
şi fiecare poartă era din-
tr'un mărgăritar, şi uliţe-
le cetăţii de aur curat,
străvezii ca sticla. 22 Şi
n'am văzut în ea niciun
templu; pentrucă tem-
plul ei este Domnul Dum-
nezeu atotputernicul şi
Mielul. 23 Şi cetatea n'are
nevoie de soare nici de
lună, ca să strălucească
în ea, pentrucă străluci-
rea lui Dumnezeu o lumi-
nează, şi făclia ei este
Mielul. 24 Şi neamurile vor
umbla în lumina ei şi re-
gii pământului îşi vor adu-
ce în ea mărirea şi como-
rile lor. 25 Şi porţile ei nu
se vor închide ziua, căci
noapte nu va mai fi aco-
lo. 26 Şi în ea se vor aduce
mărirea şi cinstea neamu-
rilor. 27 Nu va intra în ea
nimic pângărit, nici cine
săvârşeşte spurcăciuni şi
minciună, ci numai cei ce
sunt scrişi în cartea vieţii
Mielului.

CAPUL 22

Cuvinte de încheiere

1 Şi mi-a arătat un râu
de apă vie, limpede ca
cristalul, care izvora din
tronul lui Dumnezeu şi a
Mielului. 2 In mijlocul pie-
ţii cetăţii şi pe amândouă
malurile râului (se află)
pomul vieţii, care face
douăsprezece roade, adu-

Capul 22. Apostolul, după ce înfăţişează fericirea cerescului Ierusalim, face cuvântul de încheiere, întărind cele spuse cu cuvintele îngerului, cu mărturia sa şi cu mărturia lui Isus Cristos.

1. *Râul de apă vie* înfăţişează belşugul bunurilor din fericirea cerului.

2. *Pomul vieţii* înfăţişează şi el fericirea cerească unită cu nemurirea.

când rodul său lună cu
lună, şi frunzele pomului
(sunt) spre tămăduirea
neamurilor. [3] Şi nu va mai
fi nimic vrednic de ble-
stem, ci tronul lui Dum-
nezeu şi al Mielului va fi
într'însa şi slujitorii lui îi
vor sluji; [4] vor vedea fa-
ţa lui şi numele lui va fi
pe frunţile lor. [5] Noapte
nu va mai fi, şi nici nu
vor mai avea nevoie de lu-
mina lămpii, nici de lumi-
na soarelui, pentrucă
Domnul Dumnezeu îi va
lumina şi vor domni în ve-
cii vecilor. [6] Şi mi-a zis:
«Aceste cuvinte sunt foar-
te credincioase şi adevă-
rate. Şi Domnul Dumne-
zeul duhurilor prorocilor a
trimis pe îngerul său ca să
arate robilor săi cele ce
trebuie să se întâmple în
curând. [7] Şi iată că eu vin
cu grăbire. Fericit este cel
ce păzeşte cuvintele pro-
rociei cărţii acesteia!».
[8] Şi eu, Ioan, (sunt)
cel ce am auzit şi am
văzut acestea. Şi după
ce le-am auzit şi le-am vă-
zut, am căzut, ca să mă
închin la picioarele înge-
rului, care-mi arăta ace-
ste lucruri. [9] Şi el mi-a zis:
«Vezi să nu faci una ca
asta; căci eu sunt împre-
ună slujitor ca tine şi ca
fraţii tăi proroci şi ca
aceia cari păzesc cuvintele
prorociei cărţii acesteia.
Lui Dumnezeu, căzând, te
închină!». [10] Şi apoi mi-a
zis: «Nu pecetlui cuvintele
prorociei cărţii acesteia:
căci vremea este aproape.
[11] Cine vatămă pe altul, să
mai vatăme încă; şi cel
spurcat, să se mai spurce;
şi cine este drept, să se fa-
că şi mai drept; şi cine este
sfânt, să se sfinţească în-
că şi mai mult».

Incheierea şi aprobarea divină a întregii cărţi

[12] Iată că eu vin curând şi
plata mea e cu mine, ca să
dau fiecăruia după faptele
sale. [13] Eu sunt *alfa* şi *ome-
ga,* cel dintâi şi cel de
pe urmă, începutul şi sfâr-
şitul. [14] Fericiţi sunt cei

10. *Nu pecetlui,* adică: Nu ţinea ascunse descoperirile ce le-ai primit, ci împărtăşeşte-le credincioşilor, pentrucă nu vor întârzia să se îndeplinească.

11. *Cine vatămă... să mai vatăme*: Sunt cuvinte biciuitoare. Inţelesul este: După atâtea făgăduinţe şi ameninţări, dacă mai este vreunul care vrea să urmeze cu păcatul, n'are decât...; dar curând vine ceasul lui Dumnezeu. Cine însă este bun, acela să se facă tot mai bun.

ce-şi spală veşmintele lor,
căci vor avea drept la
pomul vieţii şi să intre pe
poartă în cetate. 15 Afară
cu câinii şi vrăjitorii şi
neruşinaţii şi ucigaşii şi
închinătorii la idoli şi cu
tot cel ce iubeşte şi întrebuinţează minciuna.
16 Eu, Isus, am trimis pe
îngerul meu, să vă adeverească aceste lucruri privitoare la Biserici. Eu sunt
vlăstarul şi sămânţa lui
David, steaua cea strălucitoare a dimineţii.
17 Şi Duhul şi mireasa zic: Vino! Şi cel ce
aude, să zică: Vino! Şi cel
ce este însetat, să vină; şi
cine vrea, să ia în dar din
apa vieţii.
18 Mărturisesc oricui care
ascultă cuvintele prorociei
cărţii acesteia, că, dacă
cineva va adăuga ceva la
ele, Dumnezeu îi va adăuga lui urgiile scrise în
această carte. 19 Şi dacă
cineva va scoate ceva din
cuvintele prorociei cărţii
acesteia, Dumnezeu îi va
scoate partea lui din pomul vieţii şi din sfânta cetate şi din bunurile scrise
în această carte.
20 Cel ce dă mărturie despre acestea, zice: «Da,
eu vin curând». Amin. Vino, Doamne Isuse.
21 Harul Domnului nostru Isus să fie cu voi cu
toţi. Amin.

SFÂRŞIT

18-19. Apostolul îndeamnă aspru pe credincioşi să nu adauge nici să nu scoată nimic din Apocalips, ci să-l păstreze aşa cum este, ameninţând pe vinovaţi cu pedepse straşnice.

CUPRINSUL